

BIBLIOTECA

DE LA

Universidad de Salamanca.

2ª Est. 18 Caj. 7 Núm. 18

2-13-7-72

n° 39

Virgen de Oviedo

39

2 13-1-72

I
—
39

I
00039

618417498 (1)
618417693 (2)

Clarissimi artium & sacre theologie doctoris
Pauli veneti ordinis heremitaru diui Augustini
expositio in libros posterioru Arist. feliciter incipit.

**Omnis doctri
na & omnis disci
plina intellectua
ex preexistenti
fit cognitione.**

Iste est liber postero
ru Aristotelis in quo
determinat de sillo

gismo demonstratiuo postq in libro prioru deter
minauit de sillogismo simplr. & in libro elencoru
de sillogismo falsigrapho. & in libro topicoru de
sillogismo pbabili. Et diuidit in pbemiu & trac
tatu. tractatus incipit ibi. scire aut. Probemius
diuidit in qttuor ptes: iuxta qttuor pcones qd
Aristoteles pbat impugnans opinionem socratis &
eraciti dicenti qd no ptingit aliqd scire. ac opini
one platonis dicentis qd bn ptingit aliqd scire sed
no de nouo: qd nrm addiscere e solu reminisci.
Quarum pma est ista. Omnis doctrina & omis
disciplina intellectua ex prexistenti fit cognitione. q
pbata videt falsitas illaz opinionu. Sicut enim
ages naturale no inducit vna forma nisi corrum
pat alia. ut patet de agete pducente forma suba
lem uel accidentalē primaru qualitatū. ita aristo
teles no inducit modū quo scia acquirū in nobis
nisi pus destruat opinioes falsas sue veritati re
pugnates. Notadū pmo fm egidiū qd omis
noticia intellectua est pconum uel principioru.
Si pclusionū illa fit ex pncipiis & pnter ex preex
istenti cognitoe. Si principioz illa fit ex sensibus
memoriis & experiētis: & per pns ex pōri cogni
tione. Istud dictū est mihi dubiū. qd no ois no
ticia intellectua est pclusionū uel principioz eo
qd nulla noticia incoplexa est principioz uel pclu
sionū & maxime prima noticia habita de qddita
te uel singulari pntato p fantasma no etiā qlibet
noticia principioz e ex memoriis sensib⁹ & expie
tis. qd no cognitio primoz pncipioz: neqz aliq
ars uel scia hita sola ancte mgfi. aut p exercitiuz
& studiū tm libroz. Dicendū id qd duplex e no
ticia. s. sensitua q fundat in sensu. & intellectua q
fundat in intellectu. Et hec itez est duplex. s. incō
plexa & coplexa. Noticia incoplexa e illa q no cō
ponit ex ptialib⁹ noticiis: ut noticia q solū cogno
scit hō uel equus. Noticia coplexa e illa q pponi
tur ex ptialib⁹ noticiis: ut illa q cognosco hoiem
eē aial. ul equū eē albū. Nō q qlibet noticia sen
situa fit ex prexistenti cognitoe. qd nō noticia sen
sus exterioris. alr enī pcederet in infuitū. s. bñ

ois noticia intellectua taz coplexa qz incoplexa.
Coplexa quide psumponit noticiā incoplexas su
arū ptiū: & qlibz incoplexa psumponit noticiā sen
situa in vtute fantastica dicēte pbo. 3° de aia. qd
intellect⁹ ex se e in pura pō: & tanqz tabula rasa i
q nihil e depictū se hns ad intelligibile sic sensus
ad sensibile. & qd nec e itelligētē fantasmata spe
culari. His habitis arguit sic. Ois noticia in
tellectua fit ex prexisti cognitoe: sed ois doctrina
& ois disciplina intellectua e noticia intellectua. q
ois doctrina & ois disciplina intellectua fit ex p
existi cognitoe. 2° notandū fm Egidiū qd scia
duplr acquirū. s. p inuentionē & p auditū ab alio
Scia acqfita p inuentionē dī doctrina nō qz fit
ab alio doctore: s. qz habens eā pōt aliū docere
Scia auditu acqfita dicit disciplina. qz recipit i
discipulo ab alio. Audit⁹ enī e sensus disciplinē:
fm Aristo. in li^o d sensu & sensa. & in pbemio me
thaphisice pstat quālibet talē sciam eē ex prexisti
ti cognitoe. q pōt vera. & licet illud fit bn dictū
nō tm incōuenit eandē sciam esse doctrinā & disci
plinā. doctrinā ut est a doctore. disciplinā vō ut
est in discipulo. sicut nō e incōueniēs p pñm. 3°.
pñsi. qd idē motus fit actio & passio diuersis rō
nib⁹. actio qdē ut est ab agente. & passio ut est in
patiēte. imo hoc sequitur ex suo modo loquēdi
Si enim doctrina dicit non qz fit ab alio sed qz
p eā pōt qd docere: & cū p disciplinā possit quis
docere sequit qd disciplina sit doctrina. nec incō
uenit qd aliqz doceat semetipm. sicut nō est incō
ueniēs qd aliqz calefaciat uel frige faciat seipsum
Tertio notandū qd nō qlibz ppō vera aut ne
cessaria cui intellect⁹ assentit e doctrina ul disci
plina. qz tūc nō qlibet doctrina uel disciplina in
tellectua cēt scia hita p inuentionē uel p auditū
sed qlibet doctrina uel disciplina e act⁹ uel babi
tus acqfitus p discursū a pmissis ad pclusionēz
sicut igit scia habitualis e hitus acqfitus per de
monstrationē & scia actualis e noticia pconis de
mōstrate. ita doctrina uel disciplina habitualis
nō e aliq ppō: sed hitus derelict⁹ ex discursū sil
logistico. doctrina aut & disciplina actualis e no
ticia pconis sillogizate & p discursum conuulc.
Quarto notandū qd ista ppositio ex sumit q
duplr. Prio ut dicit bitudinē termi a quo co
mō quo dicim⁹ die fieri ex nocte: & hitū ex puatō
ne. Secdo ut dicit bitudinē ptiis pstitutie eo mō
quo dicim⁹ compositum fieri ex mā & forma. aut
statuā ex ere & figura. Tertio ut dicit bitudinez
cāe effectie eo mō quo dicim⁹ filiu fieri ex pfe. &
sile ex filii. Quarto ut dicit bitudinē cāe mālis eo
mō quo dicim⁹ formā fieri ex mā. & figurā ex qn
titate. Dico qd ois doctrina & ois disciplina
intellectua fit ex prexistenti cognitoe tanqz ex ter
mino a quo. qz fit ex medio sillogistico ul demō
stratiuo qd nō ingrediēt pconem. fit ēt ex prexisti

duplitate acquirunt hitum

audita desinno

quid dicitur p. diph. l. i. m. i. m.

cognitōe tanq̄ ex p̄tib⁹ p̄stitutiis. q̄ p̄lo fit ex extremitatib⁹ q̄ nō solū sūt p̄tes p̄missaz h̄t p̄lonis. fit etiā ex p̄xenti cognitōe tanq̄ ex cā effectiua. q̄ p̄misse aliquo mō efficiūt p̄clusionē ut testat Zinco. p̄ posterior. di. q̄ noticia p̄mis sarū gignit sciam p̄lonis. Nulla aut̄ doctrina vel disciplina fit ex p̄xenti cognitōe tanq̄ ex causa māli z subiectiua. q̄ nulla cognitio actualis ul̄ habitualis ē s̄biectiue in alia noticia: s̄ t̄m in aia uel in p̄o ei⁹. Ex p̄dictis sequit̄ q̄ nō b̄n glo sat dicta p̄lo sic. Omnis doctrina z ois discipli na intellectiua fit ex p̄xenti cognitōe. s̄. sensitiua q̄ siue depēdeat opatio intellect⁹ a sensu siue n̄ depēdeat nō minus h̄z illa pp̄o veritatē. naz an geli inferiores h̄nt doctrinā z disciplinā. q̄ do cenē z addiscūt ab angelis superioribus z t̄m nō ex p̄xenti cognitōe sensitiua. Primū dubiū. ois doctrina z ois disciplina ē intellectiua z etiā fit ex p̄xenti cognitōe igit̄ frustra d̄f̄ intellec tiua. R̄ndetur negādo omnē doctrinā uel disci plinā esse intellectiua. q̄ Aristo. in p̄hemio me tha. ponit oia aialia esse p̄uidētia q̄ h̄nt memo riā z disciplinabilia q̄ h̄nt auditū. sed multa bruta habent auditū. q̄ multa bruta h̄nt disciplinā. q̄ etiā est doctrina p̄ quāto bec aialia docentur ab alio agē aliq̄ ex assuactōe q̄ ex pp̄ria nā nō agūt. Et licet ois doctrina z ois disciplina fiat ex p̄xenti cognitōe: t̄m s̄b̄iunxit p̄h̄s intellec tua ad excludendū opinionē platonis dicentis q̄ ois doctrina uel disciplina sensitiua b̄n fit ex p̄xenti cognitōe. sed nō ois intellectiua af ferens omnē aiam intellectiua ē creatā in p̄nci pio mūdī una cū oibus habitib⁹ p̄acticis z spe culabilib⁹ cū q̄bus actuat corp⁹ z recedit ab illo ita q̄ nō acquisiuit hos hitus ex p̄missis aut con clusionib⁹ p̄cedentib⁹ sed oēs sil̄ ex q̄bus postea format dispositio corpe p̄missas z condōnes.

Secūm dubiū. ars demfatiua est quedā doc trina uel disciplina z nō fit ex p̄xenti cognitōe. q̄ tūc de arte demfstrandī seu de ip̄a demfātō ne habere scia qd̄ nō uidet̄ v̄z. nā scia acquir̄ per demfstrationē. si q̄ demfātōe ē scia ois q̄ de m̄fatione fit demfatio qd̄ ē incōueniēs. q̄ p̄e deret̄ in infinitū. Prima r̄nsio sumēs funda mentū Aicē. di. q̄ in actib⁹ aie nō est incōueni ens p̄cedē in infinitū. qm̄ si itelligo me itelligē itelligo illā itellectionē p̄ aliā itellectionē. et istā itez p̄ aliā: z sic in infinitū. z q̄ demfate: ar guere z syllogizare sūt actus rōnis. iō de demō stratione habet scia p̄ demfationē. z itez de ista demfatione habet scia p̄ aliā demfstrationē: z sic in infinitū. Sed bec r̄nsio stare nō pōt. q̄ infini tū fm̄ q̄ infinitū est ignotū. p̄ p̄h̄s. q̄ nō p̄tigit intellectū p̄cedē in infinitū. z p̄ p̄ns aliq̄ ē demfa tio q̄ nō habet p̄ demfationē. sicut q̄ albedo nō albet̄ nec mot⁹ mouet̄. ita syllogism⁹ nō syllogi

zāt. nec demfatio demfstrat̄. Secūda r̄nsio di. q̄ sicut faber uno martello facit aliū martellū: nō t̄m p̄cedit̄ in infinitū. ita demfatione habetur scia p̄ demfationē: nō t̄m p̄cedit̄ in infinitū. q̄ de mōstratio p̄ quā habet scia de demfātōe nō est illa demfatio. Hec r̄nsio itez defendi nō pōt q̄ si faber p̄ aliquā actionē fabricaret oēm mar tellū nō posset illā actionē agē cū martello. quia tūc ille martellus seipm̄ efficit̄. Cū q̄ in b̄ libro tradat̄ ars de oi demfstrationē nō poterit b̄ fieri p̄ demfationē. q̄ tūc illa demfatio scipaz demō straret. Tertia r̄nsio ē Egidii di. q̄ ars demō stradi nō habet p̄ demfationē sed p̄ regulas. et q̄ de demfātōe nō habet scia sed solū opinio ul̄ modus sciēdi. q̄ logica inquit ip̄e nō est scia sed solū opinio vel mod⁹ sciēdi. iuxta illud p̄bi 2° me tha. di. vanū ē sil̄ querē sciam z modū sciēdi in telligēs p̄ modū sciēdi logici. nā cū logica fit de actib⁹ rōnis applicabilib⁹ ad res si logie⁹ deter minat de ip̄is actibus rōnis uel de his q̄ p̄ h̄mōi actus p̄stituit̄ ut pbat de eis p̄ssiones debitas p̄ debita p̄ncipia d̄f̄ eē docēs z sic nō demōstrat q̄ p̄cedit̄ p̄ cōia z nō aggenerat sciam sed modū sciēdi. Si at̄ h̄mōi act⁹ rōnis applicat ad aliq̄s res z format syllogismū de eis ut q̄ ois homo ē aial z nō ecōuerso. ul̄ aliq̄d sil̄ d̄f̄ eē vtēs z agge nerat opinionē. Ista r̄nsio ē mihi dubia. quia sicut par uel ipar est demfstrabilis passio a ma thematico de nūero. ita v̄z uel falsū ē passio de mōstrabilis a logico d̄ pp̄one. z sicut methaphi sicus p̄siderat de ente reali. ita logicus de ente rōnis. q̄ sicut methaphisicus pōt demōstrare ali quā passionē de ente reali. ita logic⁹ pōt demfate re de ente rōnis. Quarta r̄nsio dicit quā solā reputo esse substinendaz. q̄ ars demfandi nō ac quirit̄ p̄ demfationē: sed p̄ p̄cessus regulares. t̄m de demfatione habet scia nō tanq̄ de p̄dōne q̄ demfatio nō scit̄ neq̄ demōstrat̄. sed d̄ demō stratione habet scia. z demfatio tanq̄ de s̄bo. scz tanq̄ de eo de quo demōstrat̄ aliq̄ passio. Si cit̄ enī Aristo. 2° posterior. q̄ d̄f̄ō mālis demfa tur per formalē. Est at̄ q̄ demfatio h̄z dupli cem diffōnes. s̄. formalē q̄ est syllogism⁹ faciēs sci re. z mālem q̄ est ex p̄mis veris immediatis prioribus notiorib⁹ z causis p̄lonis: ut testat Zinco. q̄ d̄f̄ō mālis p̄ formalē de demfātōe poterit de mōstrari sic arguēdo. ois syllogism⁹ faciēs sci re ē ex p̄mis veris immediat⁹ priorib⁹ notiorib⁹ z caus p̄lonis. sed ois demfatio est syllogism⁹ faciēs sci re. igit̄. Et h̄z p̄mū v̄z z immediatū z h̄mōi sunt cōia demfātōi: t̄m ois p̄posita ex oibus illis sex p̄ticularis est pp̄ria demfātōi: iuxta doctrinā Ari sto. 2° posterior. di. q̄ aial gressibile bipes: ē d̄f̄ finitio p̄uertibilis cū boie. h̄z q̄libet ps in pl⁹ se beat. sicut q̄ nō est incōueniēs eundē artificē edi ficare z docē edificare. ita nō incōuenit logicus

De h̄z lapre obian

De h̄z p̄h̄s p̄nter

De h̄z p̄ncipia p̄nter

De h̄z p̄ncipia p̄nter

De h̄z p̄ncipia p̄nter

De h̄z p̄ncipia p̄nter

demfate z docē demfate. Logicus q̄ ut demfat aggenerat sciam. ut aut̄ pbat aggenerat opinio nē. z ut docet aggenerat modū sciēdi. ex quibus sequit̄ logica eē sciam z opinionē z modū sciēdi licet diuersimode.

Manifestū ē aut̄ hoc speculātibus i oēs mathematice eniz sciarū p̄ h̄c modū fiūret aliaz unaqueq̄z artū.

P̄dictā p̄clusionē Aristo. pbat exemplariē tri pl̄. P̄rio ex sciētis realib⁹ tā p̄acticis q̄ spe culatiuis. di. illud esse manifestū in mathemati cis z in vnaq̄z aliarū artū. certū enī est q̄ geo metria z arithmetica sūnt ex p̄xenti cognitōe. nunq̄ enī demōstrabit geometra q̄ ois triāgu lus h̄z tres angulos. nec arithmeticus q̄ ois nu merus est par uel impar nisi ex p̄xenti cognitō ne. z ita apparet in aliis sciētis z artib⁹ inducti ue. Notandū p̄mo q̄ ars dupl̄ capū. s̄. cōis z p̄ncipia enī cōiter sūpta est hitus recta rōe acti⁹ uel facti⁹. z sic q̄libet scia speculatiua ē ars iuxta cōem modū dicēdi q̄ septē sūt artes libe rales. z in p̄hemio metha. dicit p̄h̄s q̄ ars spe culatiua est magis scia q̄ p̄actica. Ars autēz p̄ prie dicta est hitus recta rōne facti⁹. z sic distin guit̄ a scia speculatiua iuxta intētione Aristo. di. vii. ethi. q̄ ars est recta rō factibiliū. Dicit ergo p̄h̄s. z unaqueq̄z aliaz artū. z non dicit sciarū ne aliq̄s credēt̄ pp̄onez illā solā eē verā in sciētis z nō in quibuscūq̄ artib⁹. 2° notandū q̄ artū qd̄am sūt speculatiue t̄m. qd̄az p̄actice t̄m. que dā uero p̄actice z speculatiue sil̄. Artes specula tiue t̄m sūt ille quaz null⁹ ē finis nisi sci re. ut sciē tie diuine nāles z mathe. z medie. Artes p̄acti ce t̄m sūt ille quaz null⁹ ē finis nisi opari. ut ars domificādi nauificādi z alie p̄siles que indigent deliberatōe. ac etiā ars suēdi z texēdi q̄ nō egēt deliberatōe. Artes p̄actice z speculatiue sil̄ sūnt quaz finis est sci re z opari. ut medicina z phylo sophia moralis. z q̄ p̄ncipali⁹ intendūt operari q̄ sci re cū ip̄az sci re sit pp̄ opari magis sūt dicē de p̄actice q̄ speculatiue. v̄nūquodq̄z enī magis denominat̄ a fine ultimo q̄z pp̄inquo. p̄stat aut̄ oēs has artes fieri ex p̄xenti cognitōe. T̄r tio notandū q̄ sciaz speculatiuarū qd̄az sūt per cām t̄m ut mathe. qd̄az per cām z effectū ut diu ine z nāles. Mathematic⁹ enī nunq̄ p̄cedit̄ nisi a cā ad effectū. nālis aut̄ z diuin⁹ indifferēter p̄ cedūt a cā ad effectū. z ab effectū ad cām. iō de monstrationes mathematice sūnt demonstratio nes simpliciter aggenerantes scias certissimas demfationes aut̄ nāles z diuine sūt frequēter de m̄fationes ex suppōe nō aggenerātes scias cer tissimas. z b̄ est qd̄ dicit̄ p̄metator 2° metha. q̄ sciē mathe. sūt in p̄mo gradu certitudis: z nāles sequunt̄ eas. Quia q̄ mathe. sūt certiores aliis:

ideo aristo. t̄m de eis facit mētione. Dubitat̄ cū logicus p̄bet p̄ncipia aliaz sciaz dicente p̄h̄o p̄ topicorū. q̄ ad oīuz methadorū p̄ncipia uā ha bet. p̄pter qd̄ pbat p̄lonēz p̄ncipalr̄ intentam p̄ alias scias. nō enī uti debz logica aliis sciētis sed ecōtra. R̄ndet̄ q̄ logica nō utit̄ aliis sciētis tanq̄ regulātibus ip̄az. q̄ ip̄a regulat oēs alias scias docēdo disputare arguere z r̄ndē. sed utit̄ aliis sciētis tanq̄ iuuantibus eam conferēdo similitudines z exempla quibus logicus suozuz dictozum ueritates manifestat.

Similiter autē et circa oratōes: que per syllogismos z que per inductōes. Utreq̄z enī per prius nō faciūt doc trinā. he qd̄ accipiētēs tāq̄ a notis. ille uero demonstrantes uniuersale per id quod ē manifestū singulare.

Secūdo arguit Aristo. ad illā cōclusionē ex sciētis fermotionalib⁹ p̄babilit̄ incidētib⁹ cuiusmōi sūt dyale tice. Dupl̄ci enī via pbat suū intentū dya letic⁹. s̄. p̄ inductionē z p̄ discursū accipiēdo sin gularia z inferēdo v̄le. aut accipiēdo p̄missas inferēdo p̄lonēz p̄stat aut̄ quolibet istoz modo rū oēm doctrinā z oēm disciplinā eē ex p̄xenti cog nitōe. Notandū p̄mo q̄ fin p̄h̄m p̄ topico rū q̄ q̄ttuor sūt genera argumentoz. s̄. inductio syllogism⁹ enthimema z exemplū. Inductio ē p̄ cessus ab oibus singularib⁹ aliarū v̄lis ad illam v̄lem. ut iste hō est aial. z iste hō est anial. z sic de singulis. q̄ ois hō est aial. Syllogism⁹ est ois ut q̄ q̄busdā positis z p̄cessis necesse est aliud eueni re per ea que posita sūt z cōcessa. inq̄t Aristo. p̄ p̄oz. Enthimema ē p̄cessus ab vna p̄missa ad vna p̄lonēz. ut hō currit. q̄ aial currit. Explū aut̄ est p̄cessus ab vno singulari aut plurib⁹ ad aliud singulare. ut iste ignis calefacit te. q̄ p̄ idēz iste alius ignis calefaciet te. Iste petēs munitio nes tyrannizauit z ille petēs munitōnes tyranni zabit. z q̄nto plura singularia capiunt̄ tanto ex^m est efficacius. Secūdo notandū q̄ hoz argumē toz duo sūt p̄fecta z cōpleta. s̄. inductio z syllogis mus. z duo alia sūt incōpleta et imp̄fecta. ut en thimema z exemplū. z q̄ rectū est index sui z ob liqui. z p̄siderans v̄nū oppositoz habet p̄sidera re altez ut colligit̄ de mēte Aristo. p̄ 2° de ania ideo logicus p̄siderās inductionē z syllogism⁹: etiā p̄siderat enthimema z exemplū: ex quo p̄fec tū opponit̄ imp̄fecto. z cōpletū incōpleto. nihil t̄m pbat p̄ enthimema uel ex^m: sed solū p̄ inducti onē z syllogismū. q̄ cū sit artifex subtilis z specu latiu⁹ nō p̄cedit̄ p̄ rōnes grossas z vulgares sed p̄ rōnes firmas z efficaces cuiusmōi sūt inductō z syllogism⁹ p̄pter quā cām nō facit Aristo. men

Argumentoz p̄nter p̄nter

tionē in hac rōne nisi de inductōne et sillogismo. qbus tm̄ in suis pbatōnibus uti logicus uel dyalecticus. sicut aut q logicus nō inducit nec sillogizat nisi ex preexistenti cognitione.

Similiter aut et rhetorice p̄suadent. aut. n. p̄ exēpla qd̄ ē inductō. aut per enthimema qd̄ uere ē sillogism?

Tertio arguit ad idē p̄bus ex sciētis sermocinabus tm̄ suadētibus cuiusmodi sūt rethorice: nā rethoricus suadet p̄ exēpla que sūt inductio. et p̄ enthimemata que sūt vere sillogism. Arguit enī sic dionisius sirausanus petēs munitiones tyrannizauit. et alius petēs munitiones tyrannizabit. Ergo per idē ut petēs munitiones tyrannizabit. Aut sic. iste uincit olimpiā. et debet coronari. hōz argumentorū primū est exemplū: et scdm̄ enthimema. ex qbus liquet rethoricū p̄cedē semp̄ ex preexistēti cognitione. **Notandū q̄ sicut logicus uersat circa materiā subtilē et speculatiuā de actib⁹ rōnis. ita rethoric⁹ circa materiā grossam et moralē de actib⁹ humanis. et sicut logicus disputat intellectualit̄ p̄ inductōes et sillogismos formādo uniuersalia que p̄tinent ad intellectum ita rethoricus sensualit̄ tm̄ suadendo arguit p̄ singularia p̄tinentia ad sensū. Habet enī suadere uulgarib⁹ iō nō uti intellectualib⁹ p̄ncipaliter: sed magis sensibilib⁹ que in cōmuni inueniunt et in enthimemate. iō solū exemplariē et enthimematice suadēdo arguit. Sed dubitat. qz dicit aristo. qz rethoricus suadet p̄ exēpla que sūt inductio: et enthimemata que sūt vere sillogism. et rethoricus p̄cedit inductiue et sillogistice: et p̄nter nō uident esse q̄tuor genera argumentorū si exemplū est inductio: et enthimema est sillogism. Prima expositio est temistii di. qz duplex est inductio. scilicet p̄fecta et diminuta. Inductio p̄fecta est p̄cessus ab oibus singularib⁹ alicui⁹ uel ad illam uelē. Inductio im̄p̄fecta est illa que est ab vno singulari uel a plurib⁹ ad aliud singulare. Etia duplex est sillogism. scilicet cōplet⁹ et diminut⁹. Sillogism⁹ p̄fectus siue cōpletus est ille qui constat ex trib⁹ terminis et tribus p̄pōnibus. Sillogism⁹ im̄p̄fectus aut diminutus est ille qui tm̄ p̄stat ex duabus p̄pōnibus altera seruata in mēte. ut homo currit. et aial currit. cui⁹ minor p̄positio seruatur in mente. scilicet omnis hō est aial. que si explicaret fieret cōpletus sillogism⁹ in 3o mō 3e figure. Dicendū ergo fm̄ temistii qz aristo. loquit de inductioe diminuta et sillogismo im̄p̄fecto. et p̄nter qz translatio falsa est. qz nō debet dici enthimemata neqz exempla in numero plurali: sed enthimemata et exemplū in numero singulari. neqz dicitur uere sed qdam isto mō exemplū qd̄ est inductio et enthimema qd̄ est qdam sillogismus. Secda expositio est egidii di. qz illa lra est p̄lialit̄ scriben-**

da et nō singulari. qz licet vnu exemplū nō sit inductio tm̄ multa exēpla sūt vna inductio. scilicet ubi exemplariter accipiunt oia singularia alicui⁹ uel hōi. Nā et si hoc exemplū dionisius petēs munitiones tyrannizauit. et iste petēs munitiones tyrannizabit nō sit inductio tm̄ exemplū hoc cū alius est vna inductio. scilicet iste petēs munitiones tyrannizauit. et iste alius petēs munitiones tyrannizauit. et p̄ idē hic petēs munitiones tyrannizabit: qz tūc habentur oēs singulares illius uel hōi. ois petēs munitiones tyrannizauit aut tyrannizabit. sicut vnu enthimema nō est sillogism⁹. sicut multa enthimemata. ut fortes uicit olimpiā. et debet coronari. plato uicit agonē honorabilē. et debet coronari ex qbus formatur iste sillogism⁹. Quicūqz uicit agonē honorabilē debet coronari. sed quicūqz uicit olimpiā uicit agonē honorabilē. et quicūqz uicit olimpiā debet coronari. Tertia expositio est cōis dicens. qz sillogism⁹ capit duplex. scilicet large et stricte. Sillogism⁹ large sūptus est p̄positio constans ex tribus p̄pōnibus in figura implicite uel explicite. Sillogism⁹ stricte sūptus est ois p̄stans ex tribus p̄pōnibus explicite acceptis. Ita inductio duplex sumit large p̄ omni p̄cessu ab uno uel a multis singularib⁹ ad vne uel ad illud unū singulare. et stricte p̄ p̄cessu solo ab oibus singularib⁹ ad suum uniuersale. Dicit qz aristo. nō capit ibi inductio uel sillogismū stricte sicut large. Hanc expositionē p̄ma est suspecta. qz negat translationes nouā. scda est ambigua. qz licet oia illa exempla p̄tineant oia singularia alicui⁹ uel nō tm̄ sunt inductio. qz inductio nō est solū acceptio singulariū. sed est p̄cessus a singularib⁹ ad vne. illa etiā enthimemata nō sūt aligs sillogism⁹ sicut antedat ad sillogismū. Tertia autē est dubia. qz tūc lra falsa esset eo qz nulla exempla sūt inductio. nec aliqua enthimemata sūt aligs sillogismus. Quarta expositio q̄ sola tenēda est dicit qz duplex est p̄dicatio. scilicet idemptica et causalis. P̄dicatio idemptica est illa p̄ qua denotatur idē esse qd̄ importat p̄ subm et p̄dicatū: ut hō est aial. P̄dicatio causalis est illa p̄ qua denotatur subm esse cām p̄dicatū uel econtra eo mō quo loquit aristo. in p̄logo de aia dicens. qz domus ē ligna et lapides. et qz ira est accensio sanguinis in corde. p̄stat enī nullā istaz esse uerā in p̄dicatōe idemptica cum totū nō sit sue p̄tis. nec aliqua passio anic sit aliqua passio corpis. sed quibet earū intelligēda est in p̄dicatōe causalī. scilicet dom⁹ est ex lignis et lapidibus. et ira est ex accensione sanguinis in corde ita in p̄posito nō sūt intelligēde iste p̄pōnes in p̄dicatōe idemptica sed causalī ut rhetorice suadēt p̄ ex qd̄ ē inductio. et p̄ enthimemata qd̄ ē uere sillogismus. id est rhetorice suadēt p̄ exēpla ex quibus ē inductio. et per enthimemata ex qbus ē uere sillogismus. P̄positus enī multis exemplis facili-

Int. dicitur uti logicus
P̄thorice: sicut aristo
imp̄fecto

plur est inductio
Sillogism⁹ duplex

2o
3o

Quarta

et qz quatuor si
logism⁹ qz
et cor p̄nt offi

duplex p̄
id.

et qz quatuor si
logism⁹ qz
et cor p̄nt offi

ap̄tinet ad ad
ad dem̄stratio
et p̄stia qz sumi
fuerit

fit inductio. et assignatis pluribus enthimemati bus leuiter fit sillogismus. unde ex his duobus enthimematis: homo currit et aial currit: et si aliquid est homo illud est animal fit iste sillogismus. hō currit: et ois hō est aial. et aial currit.

Dupliciter aut necessariū est p̄cognoscere. Alia namqz quia sūt prius opia ri necesse ē alia uero quid ē quod dicit: intelligere ois. Quedā aut utraqz. ut quoniā omne quod ē: aut affirmare aut negare uerū ē qz ē. Triangulū aut quoniā hoc quid signat. sicut unitatē utraqz quid signat: et quia enī similit̄ hōz unūquodqz manifestū nobis est.

P̄ostqz p̄bus declarant qz ois doctrina et ois disciplina intellectiua fit ex p̄existenti cognitōe. p̄nter declarat que est hōi p̄cognitio ponēdo hanc p̄clōnez que est scda hui⁹ p̄logi. Ante omnē dem̄strationē necessariū est p̄cognoscere qd̄ est et qz est. patet. qz ante oem dem̄strationē tria necessario occurrūt. scilicet dignitas passio et subm. De dignitate p̄cognoscit qz est. scilicet de quolibz dī esse uel nō esse. De passione uidelz de triangulo p̄cognoscit quid est. sed de subo utputa de unitate p̄cognoscit quid est et qz est. **Notandū p̄ qz quatuor sūt genera sillogismorū. scilicet falsigraphus enthimematicus topicus et demonstratiu⁹. Sillogism⁹ falsigraphus aggenerat ignorantiā uel deceptionē. sillogism⁹ enthimematic⁹ aggenerat fidē. sillogism⁹ topicus aggenerat opinionē. et sillogism⁹ dem̄stratiu⁹ aggenerat sciām qz sillogism⁹ dī dem̄stratiu⁹ anteqz oportet tria p̄cognoscere scilicet dignitatē passionē et subm. Dignitas p̄cognoscitur quia uera est aut qz ita est sicut per eas significat. Passio p̄cognoscit quid est. qz p̄cognoscit qd̄ per nomē passionis importat. Subiectū aut utroqz mō. p̄cognoscit enī qz est tale de quo aliqd̄ ē dem̄strabile et p̄cognoscit quid ipm̄ ē. qd̄ per nomē importat. **Secda notandū. qz sicut ad omnē generationē q̄tuor cāe necessario p̄currūt iuxta determinationē aristo. 1o p̄bisi. scilicet agens mā forma et finis. et nō solū p̄currit agēs p̄ticulare sed etiā uniuersale. qz hō generat hōiem et sol. ita ad omnē dem̄strationē simpliciter quatuor tales causę p̄currūt. Primo qdem agēs taz uniuersale qz p̄ticulare. Agēs enī uniuersale ē dignitas qz formalit̄ nō ingredit dem̄strationē sed solus p̄tialit̄. p̄misse aut sūt agēs p̄ticulare formalit̄ ingredit dem̄strationē. dicit enī linco. p̄ posterior. qz noticia p̄missaz gignit noticia p̄clusionis et p̄currit necessario subm tanqz mā. tertio p̄-****

fito tanqz forma: qz cū hōi dem̄stratio sit sillogism⁹ necessario hō maiorē extremitatē que ē passio et minorē que est subm. quarto necessario cōcurrit finis. scilicet scire. qz dem̄stratio est p̄pter scire. ut dictū est. **Tertio notandū est fm̄ temistii qz duplex est diffinitio. scilicet exp̄m̄ens qd̄ nois: et exp̄m̄ens quid rei. Diffinitio exp̄m̄ens qd̄ nois est illa que refert nomē in suū significatū. diffinitio aut exp̄m̄ens quid rei est illa q̄ refert nomen ad principia sui significati. P̄nter enī habet diffinitionē panis et uini exp̄m̄entē quid nois. qz scit quid nomie panis et uini importat p̄ sola accidentia illoz nō ponēdo dīsam inter accitū et substantiā. sed nō habet diffinitionē exp̄m̄entē quid rei. qz nō cognoscit p̄ncipia panis et uini. nec causas extrinsecas eorū. **Quattuor sūt dīe inter has diffinitiones. quaz p̄ma est ista nam diffinitio exp̄m̄ens quid rei resoluit diffinitū in suas cās. nō aut diffinitio qd̄ nois. Scit enī puer qz hō est aliqd̄ sic dispositū quatitatie et qualitatie quo ad figurā et organizationes. nō aut scit qz est rōnale aial. Secda dīa est. qz diffinitio exp̄m̄ens qd̄ rei simpliciter nō est nisi subarūz dicente p̄ho. vii. metha. qz solius sube est diffinitio. Diffinitio aut exp̄m̄ens quid nois est in differētē subarūz et accidentiū. deus enī diffinitio diffinitōe exp̄m̄ente quid nois sicut albū et nigrū et cetera accitū. et qz suba est ens simpliciter. accis aut est ens fm̄ qd̄. qz nō est ens nisi qz entis. vii. metha. iō diffinitio sube exp̄m̄ens qd̄ rei est diffinitio simpliciter cū non det nisi p̄ncipia q̄ sūt sube. Diffinitio aut accitū exp̄m̄ens quid rei est diffinitio fm̄ quid. qz nō solū dat per p̄ncipia accidentalia sed etiā subalta: cū p̄ncipia sube sint etiā principia accidentiū. iō diffinitiones accidentiū dari dicent p̄ additāmētā. Tertia dīa est qz diffinitio exp̄m̄ens qd̄ rei nō est nisi entū. diffinitio aut exp̄m̄ens qd̄ nois indifferētē est entū et nō entū. Diffinitio enī infinitū a p̄mentatoze 3o p̄bisi. qz est quantū sine fine et vacuū. a p̄ho q̄rto p̄bisi. qz est locus p̄uat⁹ corpe. neqz tales diffinitiones sūt exp̄m̄entes quid rei ex quo nihil ē infinitū aut vacuū. sed sūt diffinitiones exp̄m̄entes quid per nomē importat. Quarta dīa est: quia diffinitio exp̄m̄ens qd̄ rei nō est nisi simpliciter. ut habet. vii. metha. Diffinitio aut exp̄m̄ens qd̄ nois est indifferētē p̄plexor et incōplexor. nō enī diffinitio hō albus diffinitōe exp̄m̄ente qd̄ rei sed solū diffinitōe qd̄ nois exp̄m̄ente aggregando inuicē diffōnes hois et albi. sic p̄lias. i. tota histozia toyana pōt diffinire fm̄ aristo. 1o posteriorū. Dicendū qz cū aristo. di. ad oem dem̄strationē necessario p̄currere p̄cognitionē qd̄ est subiecti et passionis nō loquit de quid est. qd̄ est diffinitio exp̄m̄ens qd̄ rei. sed solū de qd̄ ē exp̄m̄ente qd̄ nois. talis enī diffinitio p̄supponitur et alia****

duplex diffinitio. sicut

7. dicit diffinitio qz

investigat ut sit mediū in demfatione potissima
cludentē passionē de subo. Quarto notādū
fm aristo. hic q duplex est precognitio qz est .s. di
gnitatis z subo. z duplex est precognitio quid ē.
sz subiecti z passionis ita q dignitas precogno
scit quia est z nō quid est. passio precognoscit qd
est z nō quia est. subiectū aut precognoscit vtro
qz modo. dignitas qdem nō precognoscit quid
est. quia nō habet diffinitionē aliquā cum sit de
se notissima. Diffinitio aut dat causā innotescen
di. vi.º. topicor. z licet cōplexa indistātia possint
diffiniri diffinitōe exprimēte quid nomis. Com
plexa tamē distātia cōplexione verbali nullo mō
pnt diffiniri. quia licet hō albus possit diffiniri
nō tamē homo est albus: quia diffinitio nō signi
ficat esse vel nō esse. pmo posterior. z p seque
nec diffinitū. Item passio nō necessario precogno
scit quia est. quia passio ut sic nō est illud d quo
est aliquid demōstrabile: qz tūc quelibet passio
eēt demfabilis. z sic esset pcedere in infinitum.
Aut dare demfatio circularis quā aristo. negat
pmo posterior. nō etiā necariū est precognoscere
passiones esse qz in sciētis inuentis z maxime in
mathe. illud non oportet. Geometra enī inveni
ens triāgulū habere tres angulos eqles duobº
rectis p angulū extrinsecū equalētē duobº oppo
sitis nō precognovit illā passioēz eē scilicet eqalitas
triū angulor ad duos rectos. Subiectū aut pre
cognoscit vtroqz modo. Primo precognoscit de
subiecto qd est. qz necessario debz sciri qd impor
tatur noie subiecti z passionis si debet fieri demō
stratio. Secūdo precognoscit qz ē nō qdē q illud
sit ut dicit. Egidius. qz si tē subiectū nullo modo
esset sed posset eē de eo fieret demrātō. nō etiā
q sit ens vt dicit burlens 2º pbi. sumendo ens
p eo cui nō repugnat existere. qz in sciētis inētis
ex admiratōe illd necessario precognoscit passio
ne. nūq. n. pbi. demfate potuissent lunā eclipsa
ri nisi precognoviss. t eclipsim esse aut posse esse
Sed de subiecto precognoscit necessario qz ē scilicet
qz ipm est tale de quo aliqd est demfabile.
Primū dubiū vtrū iste precognitōes habeant or
dines sic q precognitō qz est pcedat precognitōz qd
est aut ecōtra. Rndet q in scia hita p inuēti
onē precognitio quia est pcedit precognitionem
quid est. quia hec acquirit per sensū quo statim
picipimus rem esse. s. videndo solem vel lunā vel
aliquid aliud. postea aut cogitamº quid ē. sed in
scia habitā per doctrinā ipm quid est pcedit qz
est. pmo enī scimº qd importat nomie hircocer
ui. deinde inquirimº vtrū illud sit. Scdm du
biū ppter quid precognitōes sunt due tm ex quo
qōnes sunt qttuor. ut habet 2º bui. videz si est
quid est. quia est. z ppter quid est. Dicendū
qz ideo tm sūt due precognitōes. qz tm duo sunt
circa que sunt oēs qōnes. s. subm z passio. Que

stiones aut sunt qttuor. quia circa subm sūt due
inuicē nō reducibiles videlicet si est. z quid est.
Quarū pma querit de esse subiecti. scda aut de
quidditate eiusdē. Scito enī q homo est: conse
quēter inuestigat quid ē homo. Et circa passio
nē sunt due alie questiones. quarū vna querit d
inherētia ipsius ad subm: que dicit quia est. z alia
querit de causā inherētie illius que nominat pp
quid. Scito enī q homo ē risibilis: inuestigatur
seque ter causa ppter quā homo ē risibilis. Et
iste qōnes iterū nō inuicē reducunt. Reducuntur
tamē ad priores qōnes fm aristo. 2º posteriorū.
nam questio ppter quid reducit ad questionem
quid. quia idē est quid z ppter quid. ut si queri
tur quid est eclipsis lune. Respondet q est pua
tio luminis in luna obiectu terra. Et si iterū que
ritur. ppter quid est eclipsis lune. Respondetur
ppter priuationē luminis in luna obiectu terre
Questio aut quia est reducit ad questionē si est
nam querēdo vtrū homo sit risibilis: querit vtrū
inherētia risibilitatis ad hominē sit. Constat aut
hanc esse ppositionē de scdo adiacēte. circa quā
versat questio si est. Ex quo qōnes sunt qtt
tuor reducibiles in duas quarū questio si est re
ducit ad precognitionē quia est. z questio ppter
quid est reducit ad precognitionē quid ē. ergo
precognitōes sūt tantū due. nō tamē p similem
habitudinē habet ille due qōnes ad sua quesita:
qualē habet precognitōes ad sua precognita. nā
questio si est querit de esse rei fm actualē existen
tiā. sed precognitio quia est respicit tm esse ut si
bi nō repugnat existē. Questio aut quid est que
rit de quidditate rei. s. de diffinitōe expimen
te quid rei. sed precognitio quid est solū notat dif
finitionē exprimentē quid nomis zc. Tertium
dubiū ppter quid pbus nō facit mentionē de p
missis z de medio demfationis cū ad demfatio
nem equē necessario pcurrant sicut subm et pas
sio. Respondet q aliud est precognoscē an de
monstrationē z aliud ante pōnes. qm ante de
monstrationē solū precognoscunt tria quo ad qz
est z quid est. videlicet dignitas passio z subm.
sed ante pclusionē precognoscit quia ē premiffa
rū nō aut quid est. sicut nec dignitatū. quia com
plexa verbalia nō possunt diffiniri. Mediū aut
demonstrationis nō precognoscit aliquo istorū
modor. quia nō est necessariū de ipō aliquid de
mōstrari: nec ipm aliquo mō diffiniri. qz forte ē
diffinitio subiecti. licet igit mediū possit interdū
diffiniri aut de ipō aliquid demōstrari. quia ali
quādo est passio nō tamē est necessariū hoc pre
cognoscere. Nō intendit ergo pbus q solū sint
tria precognita ante conclusionē sed ante demō
strationē. anteqz enī inuestigatū sit mediū demō
strationis z seque ter anteqz formate sint pmiss
se tam de subo qz de passione z dignitate habet

precognitio. Quartus dubium quare pbus
exemplariē ponit vnitatē p subo z triāgulū pro
passione cū nō hēant inuicē puenientia nec ordi
nem. Rndet tbo. qz sicut locutº ē de pma di
gnitate in metha. ita de pmo subo in arithme.
z pma passione in geometria. nō tamē intelligē
do vnitatē esse subm triāguli. exēpla ita ponunº
nō ut ita sit sed ut sentiat addiscētes. Egidius at
dicit q licet quadratū supficies circulº z triangu
lus sint pprie in quātitate ptinua. tm transūptie
reperunt in quātitate discreta: sic qz est dare nu
merū quadratū supficialē circularē z triāgularē
Numerº quadratº est ille qui resultat ex ductu
numeri in equalē. ut qttuor qui resultat ex ductu
binariū in binariū. Numerº supficialis est ille q
resultat ex ductu numerorū in equaliū inuicē: ut
senariº q resultat ex ductu binariū in trinariū et
ecōverso. Numerº circularis est ille q resultat ex
ductu alicuiº numeri in seipm semp reddētis idē
ut. xxv. qui pstat ex ductu qnariū in seipm qui in
cipit per quinqz z terminat per quinqz. Numerº
aut triāgularis est ille qui incipit ab vnitatē p
grediēs ad modū triāguli seu latitudis vnifor
miter difformis. ut vumerº cuiº principiū ē vni
tas sup quā ponunt due alie vnitates: z itez sup
illas vnitates tres alie. Intēdebat igit aristo. in
quit egidius q triāgulº. i. numerº triāgularis
est passio vnitatis ex quo vnitatis est ois numerus
in potētia fm boeciū. in musica. Sed qz multis
nō placēt expositōes iste cū pbus nō ita diffuse
exemplificet in aliis ponēdo subm vniº scie z pas
sionē alteriº. nec vnqz alibi apparuerit qz p triā
gulū intelligat numerū triāgularē. Ideo est di
cendū qz p triāgulū intellexit pma passionē ge
ometrie: z p vnitatē primū subm d quo aliquid
demonstrat. nā primū subm geometrie recipiēs
demfationē nō est linea absolute. sed ut ē vna et
determinata. neqz pma passio est triāgulº abso
lute: sed triāgulº ut est equalatē. Enī pma
pelo Euidis ē sup datā lineā ptingit triāgulū
equalatē collocare. Cōtra pdicta arguit. et
pmo qz qd ē z qz ē nō sūt precognitōes. qz sūt qō
nes 2º posterior. pstat aut qz qd nō ē precognitio
qz qd dubitat nō precognoscit. Maxie aut pōt
argui de ipō quid ē. qz nō sit precognitio. nā tunc
maxie scit aliqd cū habet suū quid ē. p aristo. 2º.
posterior. Si igit de subo vel de passione preco
gnoscit qd ē. qz de quolibet eorū habet pfecta scia
simplr an demfationē. pns ē falsū. qz ois cogni
tio pcedens demfationē subo uel passionis ē im
pfecta z diminuta. 2º arguit qz quid ē z quia ē
nō sūt tm due precognitōes sed plēs. qz tot sunt
precognitōes quot sūt precognita. sed plā duobº
sūt precognita qz patet pna cū minori. qz tria sunt
precognita. videlicet dignitas subm z passio. maior
aut colligit de intentōe aristo. 2º de aia. di. qz po

tentie distinguunt pactus: z actº p obiecta qz zc.
Tertio arguit qz iste precognitōes nō sint neces
sarie in qlibet scia. quia ut hō ex vrbis pbi. Omnis
doctrina z ois disciplina intellectua ex pccitēti
cognitōe fit. qz loquit solū de scia que hō addiscē
do p doctrinā z nō p inuentionē ita qz in scientiis
inuētis nō requirit precognitio quid ē. sed statim
cognitis rebus p sensū qz sūt pcedit intellectus
ad demfationē inuēta cā. Quarto arguit qz d
passione nō precognoscit quid ē. nā sicut se res hz
ad esse ita se hz ad cognosci. 2º metha. s. accitīs
esse est inesse. vii. metha. qz nō cognoscit accidēs
nisi ut inest suo subo. sed passio est accitīs. qz non
cognoscit passio nisi ut inest suo subo. talis aut cogni
tio nō est precognitio: sed p demfationē acquirit.
qz de passione nō precognoscit quid est. Ad pº
pcedo qz quid ē z qz ē sūt precognitōes: z quia ē
z quid ē nō sūt precognitōes neqz p traditū ista
sed sūt duo subcōtraria. illa enī que sūt precogniti
ones nō sunt qōnes. neqz illa que sūt qōnes sūt
precognitōes. Et cum arguit de ipō quid ē qz nō
sit precognitio. qz vnūquodqz maxie scit cū habet
suū qd quid ē. Dicendū qz aristo. intelligit ibi d
quid ē: exprimēte quid rei. hic aut loquit de qd
est exprimēte qd nomis qd nō facit scire solum
est diminuta precognitio. Ad 2º mndet egidius
qz quid est subo: z quid ē passionis sūt tm vna p
cognitio. quia pueri nō distinguūt inter subam
z accitīs etiā nō distinguūt inter qd est subam
z qd est passionis. z consequēter dicit qz quia est subo
et quia est dignitatis nō sunt due precognitōes
sed tantū vna. quia sicut intellectus cognoscit di
gnitatē absqz discursū ita sine discursū cognoscit
subm. Sed ista debiliter soluit difficultates:
quia licet pueri nō distinguūt inter subam et ac
cidens: tamē accidēs et suba differūt. ita licet nō
distinguant inter quid est subiecti z passionis. ta
mē differūt illa duo quid est. cognoscēs enī puer
hominē z albū habet conceptum quo distinguit
hominē ab equo. z cōceptū quo distinguit albū
a nigro. non etiam tollit quin precognitio digni
tatis z precognitio subiecti sint plures: non ob
stante qz habeantur modo consimili. quia confi
muliter cognoscitur homo et equº z albedo et ni
gredo. z tamen cognitio hominis nō est cognitio
equi. nec cognitio albedinis est cognitio nigredi
nis. Dicendū igit qz precognitōes pnt cō
siderari genericē. specificē. z numeraliter. quia
omnia distincta differunt genere specie vº nume
ro. quinto methaphis. zc. Si precognitōes su
muntur fm genus. i. in sua maxima cōmunitate
sic nō sunt nisi due precognitōes. s. qz quid est. z
quia est. Si considerant specificē. s. per respectū
ad precognita in cōmuni sic sunt quattuor. s. qd
est subiecti: et quid est passionis. et quia est subo
et quia est dignitatis. qz licet precognita nō sint

huc sunt vna precognitōes
et qm est.
huc sunt qōnes s. scilicet qm
et qm est.

1101

nisi tria. unum tamen eorum dupl'r sumit. f. subm.
Si aut sumatur p'cognitiones numerali sic pnt
esse infinite. f. istius subiecti 7 illius. istius passio
nis 7 illius. 7 sic in infinitu. Aristo. aut loquitur hic
de p'cognitionib' 3 in genere 7 no in spe uel nu
meraliter eo mo quo dicit in p'ficio: p'ncipia re
ru naturaliu esse tria 7 causas q'ttuor. Ad 3^m
dicit q' ille p'cognitiones sut ita necessarie in scie
tis inuentis sicut in acq'stis per doctrina. Nam
temisti⁹ expones illud. f. ois doctrina 7 ois disci
plina intellectua ex p'ficti fit p'cognitione. Aut hoc
veritate hie etia in his q' ho cogitat apud semet
ipm. statim eni habita noticia q' est de rebus for
mat intellect⁹ p'ceptus metales exp'metes quid
nomis ear. Est tu d'ca inter qd est 7 qz est in scie
tis habitis p doctrina 7 p inuentione. qz in scien
tis habitis p doctrina qd est 7 qz est sut p'cog
nitiones eoz q' dicunt. sed in scietis hitis p inuen
tionem qd est 7 qz est sut p'cognitiones eoz q' sentit⁹
No g' intellexit Aristo. p doctrina 7 disciplinas
solu sciam habita p sermonem sed etia inuentaz p
sensu. na talis scia no dicitur doctria qz fit ab alio
sed qz est a seipso virtute intellect⁹ agētis. aut qz
p illa quis aliter docē pot. Ad quartu ridet.
q' no qnq'qz cognoscit accēs cognoscit ipm in
esse subo suo. qz puer cognoscit accēs cognoscit
do albu uel nigrū. dulce uel amarū. 7 tu no cog
noscat ipm inesse subo suo. 7 cu d' sicut se res bz
ad esse ita ad cognosci. vtz est quo ad natura:
sed no quo ad nos. nec etia qnq'qz cognoscitur
accēs inesse suo subo talis cognitio habet p de
monstratione. qz pbi anteq' inueniret cam edip
sis: 7 anteq' dem'faret inherentiā illius ad luna
per interpositione terre cognouerūt luna edip
sari. intelligētes edipsim inesse lune tanq' accēs
ex quo uiderūt eam aliq' edipsari 7 aliq' no. io
admirātes: et ex admiratione in causam procedē
tes inceptunt p'fiosophari inquit Aristo. in
p'oblemio methaphisice. ^{maior 2° minor 2°}
**Est at cognoscere alia qdē prius co
goscētes quorū dā autē simul accipe
noticia. ut q'cūqz cōtingūt eē sub uni
uersalib' quoz habent cognitionem.
Quod eni ois triangul' habet tres
angulos duob' rectis eqles p'sciuit.
Quod uero hic qui est i semicirculo
triagul' sit simul iducens cognouit.
Quorū dā in hoc modo disciplina est:
7 nō p mediū ultimū cognoscit: q'cū
qz eni singulariū ptingūt eē 7 nō de
subiecto aliquo.**

Post q' p'bus determinat de p'cognitionibus
subi 7 passionis ex q'bus p'fat p'clusio cui' scia q'
ritur determinādo de p'cognitione dignitatis p'
quā est illa p'clō p'banda tanq' p mediū extrinse
cū v'uale 7 cōe. Consequēt agit de p'cognitioni
bus p'missaz p quas est p'banda p'clō tanq' per
p'ncipia p'p'ia 7 intrinseca ponēdo hāc p'clōnem
que est tertia hui' p'logi. nō in qualibet demon
stratione p'misse equal' p'cognoscant. p'bat. aliq'
est dem'fatio cui' maior est p'us nota tpe p'clōne
7 minor est sil' nota cū p'clōne ergo. patet p'na. et
ans declarāt faciēdo istū sillogismū. omis trian
gulus habet tres angulos eqles duobus rectis
sed hic qui est in semicirculo est triangul'. g' hic
qui est in semicirculo habet tres angulos eqles
duobus rectis. hui' dem'fationis maior dudu
est tibi nota dato q' ante hoc fuerit tibi demon
strata. p'clō aut est nūc tibi p'mo nota una cū mi
nozi supposito q' nūc tibi p'mo uideas triangulū hūc
semicirculi descriptū in pariete uel in puluē. qm
ergo minor p'tinet sub maiori 7 bñ scis illā sic cō
tineri sic q' ultimū. i. minor extremitas nō habz
mediū per qd possit p'bari ptingit illā minozes
nō p'us notā esse tpe p'clōne: sed statim inducēs
cognouit. i. inferēs p'clōnem singularē ex illa mi
nozi singulari adiuncta illi uniuersali in eodē in
stanti cognoscit tam minozē qz p'clōne: sic q' co
gnitio minoris nō p'cedit tpe cognitōez p'clōnis
**Notandū p'mo q' duplex est noticia. f. distin
cta 7 p'fusa. Noticia distincta est illa qua aliqd
cognoscit fm qd hui'. ut noticia q' cognoscit for
per p'ceptū p'p'riū. Noticia cōfusa est illa q' ali
quid cognoscit nō fm q' hui'. ut noticia qua co
gnoscit sortes per p'ceptū hois uel aialis. 7 hoc
est qd dicit p'bus 2° p'ioz. q' possum scire i uni
uersali 7 ignorare in p'ticulari. ut q' omis mula
est sterilis ignorādo hanc sterilē demōstrando il
lam que est i utero. Dato igit q' sciam hāc ois
mula est sterilis pōt p'cedi q' sciam hāc mulā eē
sterilē nō qdem in p'ticulari sed in uniuersali. nō
distincte sed p'fuse. Ideo sciēdo q' ois triangul'
habet tres angulos equales duob' rectis. scio
hūc qui est in semicirculo habere tres angulos
equales duob' rectis nō qdem noticia distincta
sed p'fusa. 7 sic nō p'us tpe habet noticia illi' ma
ioris qz illius p'clōnis. sed Aristo. loquit de no
ticia distincta aggenerāte sciam in p'ticulari. Ex
q'bus sequit q' stat aliqua uniuersalē esse notā q'
libet sua singulari exite ignota. loquēdo de no
ticia p'fecta 7 distincta. qz possum scire omnē mu
lam esse sterilē 7 ignorare hanc esse sterilē qua
cunqz demonstrata. sicut etiam est possibile ali
quā uniuersalem esse necessariam: 7 quamlibet
suam singularē esse contingentē. 7 ecōtra alicui'
p'lis qualibet singularē eē necessariā: et p'lem eē
contingentē. stat etia aliqua uniuersalem esse in**

possibile q'libz sua singulari exite possibili. 7 ecō
tra alicui' p'lis qualibet singularē esse ipossibile
uniuersali exite necessaria ut p' ex logica. nō eni
uniuersalis conuertitur cum suis singularibus.
**Secdo notandū q' duplex est p'ioritas. f. tem
poris 7 nature. P'ioritas t'pis est illa q' aliquid
aliud p'cedit duratione successiua eo mo quo pa
ter p'or est filio. 7 dispō accitatis est p'or forma
sbali genita in mā. P'ioritas nāe est illa q' aliqd
est cā alteri' uel p'elupponit ab illo. 7 sic subm ē
p'us sua p'p'ia passione tanq' cā illi'. 7 punct' ē
p'or linea nō tanq' cā cū nō sit cā luce sed tanq'
p'eluppositū ab ea cū sit p'ncipiū linee. P'p'or
tionabiliter duplex est simultas. f. t'pis 7 nature
Simultas t'pis est illa q' aliquid nō p'cedit aliud
duratione successiua nec ecōtra. 7 sic sbm 7 sua p
p'ia passio sut sil' 7 generalit' q'libet cā p'uertibil'
cum suo effectu. Simultas nature est illa q' ali
qd nō est cā alteri' nec illi p'elupponit 7 inuicē cō
uertunt tā fm intellectū qz fm eē. ut dupl'r et di
midū 7 generalit' oia correlatia. d. p'bo in p'edi
camentis. q' relatiua sut sil' nā: 7 dnr ad p'uerter
tia sic q' posita se ponit: 7 pempta se p'mūt. 7 si
qs diffinitate nouit vnuz correlatiuoz diffinitate nō
uit 7 reliquū. uult ergo p'fiosophus q' maior
p'us tpe cognoscit qz p'clō 7 minor sil' tpe. et qz
cognitio minoris ē cā cognitōnis p'clōnis. io no
ticia minoris p'or est noticia p'clōnis p'ioritate na
ture. Tertio notandū q' duplex est dem'fatio
f. p'lis 7 p'ticularis. dem'fatio p'lis fit ex terminis
p'uertibilibus. dem'fatio aut p'ticularis fit ex ter
minis nō p'uertibilibus quoz vnuz est inferior ad
aliū. iuxta doctrinā Aristo. p' hui'. In dem'fatio
ne p'li minor nō est sil' nota cū p'clōne simultate
temporis. imo vlt' ipa est p'us nota nō solū p'clōe
tpe is etia maiori p'p'one. Si ei dem'fat oem ho
minē eē disciplinabile p' aial rōale p'us tpe notū
est oem hoiez eē aial rōnale qz oem hoiez eē disci
plinabile: 7 qz oem aial rōnale esse disciplinabi
le. sil' p'us tpe notū est triangulū hie angulū ex
trinsecū equualētes duob' oppositis intrinsecis
qz triangulū hie tres angulos eqles duobus re
ctis 7 qz oem figurā rectilineā habentē angulū
extrinsecū equualentē duob' oppositis intrinse
cis hie tres angulos eqles duob' rectis. In de
mōstratione aut p'ticulari est possibile minozē p'
missā eē sil' notā cū p'clōne simultate t'pis fm qd
p'bus exemplariē docuit de triangulo in semicir
culo. Quarto est notandū q' duplex ē demō
stratio p'ticularis. f. hñs minozē mediātā 7 hñs
minozē immediātā. Dem'fatio p'ticularis hñs mi
noze mediātā est illa cui' minor mediū bz p' qd
pōt p'bari. ut oē corp' ē mobile. aial est corpus
g' aial est mobile. Dem'fatio aut p'ticularis hñs
minozē immediātā est illa cui' minor nō bz mediū
p' qd possit p'bari sicut illud sit p se notū ad sensū**

ut exemplificatū est de triagulo singulari descri
pto in pariete. siue sit p se notū ad intellectū. ut
si minor exempli aristo. eēt ista. eglater' seu p'fo
cheles est triagulus cui intellect' statim assentit p'
supposito q' sciat qd importat noie terminozū.
Dico igit q' si minor talis dem'fationis p'ticula
ris fuerit mediātā illa nō sil' cognoscit cū p'clōne
sed p'us tpe p'clōne. nō tñ est necessariū q' prius
cognoscit qz maior p'ioritate t'pis sicut ptingit 3
minori dem'fationis p'lis. Si aut talis minor fu
erit immediātā pōt cognosci simul tpe cū p'clōne
nō tñ hoc ē necessariū. qz talis minor dudu
pōt fuisse in mēte ante formationē dem'fationis
ideo non dicit Aristo. q' sit necessariū talē mino
zē sil' cognoscere cū p'clōne sed q' contingit. Ad
hoc ergo q' talis minor simul cognoscatur cū cō
clufiōe requirit' secūduz p'fiosophū q' cōtineat
sub maiori 7 q' sciat eam sic cōtineri et q' sit p'po
sitiō immediātā quia ubi deficeret aliqua istaz
cōditionū nō simul cognosceret cū cōclufiōne.
Cōtra p'dicta arguit 7 p'mo q' nō stat aliqua uni
uersalē esse notāz qualibet sua singulari existente
ignota. quia cōtingeret tūc dua contradictoria
opinari esse simul vera. Nam tu opinaris istaz eē
veram. omnis mula eē sterilis. et quelibet singu
laris eius est tibi ignota g' stat te opinari suū cō
tradictoriū scilicet hāc mulā nō esse sterilē. 7 cuz
hec mula sit aliqua mula. ergo tu opinaris ali
quā mulā nō eē sterilē. Se cūdo arguit q'
necessario p'us cognoscit minor qz cōclufiō p'ori
tate temporis quia non p'us cognoscit cōclufiō
qz illa sit 13 necessario post minozes posteriorita
te temporis ipsa est ergo. patet consequētia cuz
minori iductiō. nā tā in voce. qz in scripto minor
p'cedit tempore ipam p'clufiōne. ergo p' idē et in
mēte. patet p'ntia dato q' quis addiscat legēdo
p' audiendo. Tertio arguit q' non sep' maior
p'us p'ioritate t'pous cognoscit qz p'clufiō. quia
fiat sillogismus iste. hic qui est in semicirculo est
triagul' 7 omnis triangul' habet tres angulos
equales duob' rectis. ergo qui ē in semicirculo
habet tres āgulos equales duob' rectis. certū
ē q' minozē dudu cognouisti. g' opposita sibi illa
maiori statim cognoscit p'clufiō. 7 ex ista dem'fatō
ne habet q' aliqua ē dem'fatio p'ticularis cui' mi
nozi nō p'tinet s' maior sed magis ecōtra ex quo
illa singularis cōtinet s' illa uniuersali. Quar
to arguit q' notitia cōclufiōis p'cedit tēpe noti
tiā p'missarū. qz dictuz ē supra q' de subiecto et
passiōe an dem'fationē oportet p'cognoscere quid
est 7 qz est. sed 7 s'bo ex passione itegrat p'clufiō
ergo an dem'fatōem p'cognoscitur cōclufiō.
Ad p'mū dicit negādo istā cōsequētiā tu opina
ris istā mulā non esse sterilē. 7 ista mula est aliq'
mula. ergo tu opinaris aliqua mulā nō eē sterilē.
qz ex modali de sensu p'posito cum vna de mēte

nō sequit̄ modalis de sensu pposito. sicut nō seq
tur. tu scis hoc eē hoies. 7 b est aliqd albū. 7 tu
scis aliqd albū eē hoies. sed mediū debet eē tale
tu scis q hoc est albū: 7 ita in pziou b debuit eē
minor. tu scis q bec mula est aliq mula qd repu
gnat pmissis. s. q tu opineris omne mulā esse ste
rile: 7 tu opineris istā mulā nō esse sterile. Ad
2^m negat̄ mior. qz lz in voce vel in scripto formā
do syllogismū necessario pmissis pcedat̄ pones
tpe nō tñ in mēte. qz in voce v^l in scripto talia ne
cessario fiūt cū motu 7 resistētia. 7 regrit̄ succes
sio tpalis. in mēte aut̄ intellect^o est agēs natura
le absqz motu 7 resistētia. iō hñs debūt̄ instm
agēdi subito inducit̄ effectū. sicut emi corp^o lumi
nosū mediāte luce subito inducit̄ lumē in mediū
sufficient̄ dispositū: 7 agēs nāle subito inducit̄
formā subalē si mā fuerit̄ sufficient̄ disposita qñ
titatē 7 qlitatē. ita intellect^o hñs pmissas debi
te applicatas subito inducit̄ pones sicut et̄ subi
to format̄ pceptū specificū hñs diffōnes. Legens
7 vel audies ambas pmissas nō successiue in mē
te format̄ pones. sed in eodē instāti quo pmo
est formata minor in mēte ē pcepta pēlo. Ad
tertiū rñdet̄ qz stati forata illa i voce ul̄ i scripto
hic q ē in semicirclo hz tres anglos eqles. itelle
ct^o format̄ vnā ples quā nō fac maiorē lz miorē
applicādo eā v^l quā dudū p^o habuit. Et si ar
guit̄ qz saltē i voce ul̄ i scripto hēt̄ itētū qz maior
cognoscit̄ sil̄ cū pcone 7 minor p^o tpe. Dicēdū
qz ppositice sp̄ p^o pmissa vocat̄ maior 7 p^o minor
sed posterioritice illud nō est v^l nisi qlibz pmiss
sazit̄ v^l aut̄ qlibz siglaris. nā i syllogismo ptiou
lari sp̄ v^l d^o maior vbiqz ponat̄ 7 alia pmissa
nō v^l d^o minor. qre ē manifestū illud nō seq q
alici^o demfatiois ptiou mior nō p^o tneat̄ sub
maiori aut̄ extra. Ad quartū rñdet̄ qz noticia
pconis q est quoddā intelligē pones bñ p^o tne
dit demfationē. sed noticia pconis q est scire cō
clusionē necessario sequit̄ demfationē eo modo
quo effect^o sequit̄ cām. vñ an demfationē nō est
pprie pēlo sed qd seu dubitabilis ppō q quidē
p demfationē sit pēlo. pñs 7 nō loquit̄ de noti
cia q est intelligē rē. sed de noticia q est scire etp
fecte cognoscē. Ex p^o dictis sequit̄ p qz si pmiss
te fuerit̄ in mēte absqz ordine 7 debita applicati
one inuicē nō o^o cognoscē pones abab^o pmissis
pfecte cognit̄. qz noticia pconis acqrit̄ p demfa
tionē. n̄ aut̄ sit demfatio nisi pmissis debitu ordi
nē habeant̄ inuicē ac applicatōes relatiuā ad cō
clusionē demfationis. Scdo sequit̄ qz si pmiss
se inuicē pparent̄ noticia vnus p^o tne pcedē tpe noti
cia alteri^o 7 ecōtra. nā in demfatioe v^l noticia mi
noris pcedit̄ tpe noticia maioris. 7 in demfatioe
pticulari ptingit̄ ecōtra qz noticia maioris p^o tne
dit noticia minoris. Tertio sequit̄ qz si pmiss
pparent̄ absolute ad pones semp p^o tne cog

noscit̄ maior qz pēlo 7 aliqñ mior. sed nō semp.
ut patuit in demfatioe pticulari cui^o mior ē ime
diata 7 p se nota. Quarto sequit̄ qz si pmissis
pparant̄ respectiue ad pones in rōne cālitatis:
maior semp p^o tne cognoscit̄ qz pēlo: mior ve
ra semp sil̄ cū pcone. qz noticia maioris nō ē cā
noticie pconis nisi rōne noticie minoris sicut n̄
est cā pconis nisi rōne cālitatis minoris. Si emi
querit̄ ppter qd hō ē disciplinabilis. Rñdet̄ qz
est aial rōnale. 7 ppter qd triangul^o hz tres an
gulos eqles duob^o rectis. qz ē figura rectilinea
hñs angulū extrinsecū equivalentē duob^o oppo
sitis intrinsecis continue. respondet̄ per minore
7 non per maiore rē.

Antequā aut̄ sint iducere: aut syllo
gismū accipere: quodā quidē modo
fortasse dicēdū est scire: mō aut̄ alio
nō. qd enī nesciūt̄ si ē simpliciter hoc
quodā mō sciuit̄. ut qz duos rectos
habet simpliciter. s. manifestum est
quidē qz sic qdē scit̄ simpliciter aut̄
nō scit̄. Si vero nonmenonis ambi
guitas cōtingit̄. aut̄ enīz nihil discet̄:
aut̄ que nouit̄.

Postqz aristo. determinauit de pconitōe dig
nitatis 7 pmissarū. 7 pnter determinat̄ de pcon
tione pconis ponēdo hāc pones q est quarta
hui^o plogi. Ante omnē inductionē vel demfatio
nē pēlo est aliquo mō scita. 7 aliquo mō nō ē sc
ta. pbat̄. oē qd est scitū fm qd 7 nō est scitū sim
pl^o aliquo mō est scitū 7 aliquo mō nō est scitū.
sed pēlo an inductionē vel demfationē est scita
fm qd 7 nō est simpl^o scita. 7 rē. p^o pñā 7 an^o p
batur. nā dato opposito an̄tis sequit̄ abiguitas
menonis. s. vnus libri quē plato sic noiauit noie
cuiusdā sui discipuli. s. qz nō contingit̄ aliqd scire
oino. aut̄ qz nō ptingit̄ scire de nouo s. tñ remi
nisci. Et qz illud sequat̄ arguit̄ querēdo vtrūz
pēlo an inductionē vel demfationē sciat̄ fm qd
uel simpl^o uel nullo mō. si pmissū habet̄ intentū. si
2^m 7 p inductionē vel demfationē illa nō scit̄ de
nouo. qd erat vnū de incōueniētibus inducēdis
si tertiū 7 nō ptingit̄ illā sciri: 7 pnter nec aliquā
aliā. 7 sic habet̄ aliter incōueniēs. s. qz nō cōtingit̄
aliqd scire. sed illā pñā ego pbo. pēlo an indu
ctionē vel demfationē nullo mō scit̄. 7 nō ptingit̄
eā sciri. qz si nullo mō scit̄. 7 nō potētial^o scit̄. 7 ni
hil est in potētia ad illā pones. 7 p pñs nihil p^o
moueri ad illā. p^o pñā qz mot^o est act^o in pō fm
qz in potētia tertio pñsicoz. ¶ Notandū pñ
mo qz de mō scidū fuerūt quattuor opinionēs.
Prima fuit̄ eracitū quā tāgit̄ pñs. qzto metha

phi. di. qz ppter variationē 7 pntinu fluxū rez nō
ptingit̄ aliqd scire. sicut nec dñm capē seruū fugi
tiū ignotū. Itū^o etiā opinionis fuit̄ socrates 7
plurimi eū secuti sūt achademici. Arguebat enīz
sic socrates. nihil hui^o mūdi inferioris ptingit̄ sci
re pp pntinuā variabilitatē rez. qz scia est de ipos
sibilib^o al^o se hñe nec aliqd mūdi superioris ppter
magnā distantia. sicut neqz scim^o ea q fiūt in ciui
tate remotissima a nobis. 7 nō ptingit̄ aliqd sci
re. p^o pñā. qz de nullo habet̄ scia nisi de ente. oē
aut̄ ens pntinet ad mundū supiore vel inferiorēz.

Scdo opi. fuit̄ platonis di. qz bñ ptingit̄ aliqd
scire sed nō de nouo: 7 qz vñm scire est solū remi
nisci. Imaginabat̄ enī plato ut asserit̄ pmetator
3° de aia. oīuz rez spēs pcreari in aia. sed pp vni
onē ad corp^o impedit̄ a suis opatōibus qz post
modū successiue exeret̄ fm successiua dispōnes
corpis factā a sensibilib^o p impōsionē formaz sen
sataz eo mō quo aer successiue illuminat̄ per de
purationē dēstatis factā a calido. An sicut dixit
Anaxagoras de reb^o nālib^o: qz nō ptingit̄ aliqd
generari simpl^o sed solū nouit̄ apparē ponēs for
mas latitare in mā qz p agēs nāle extrahunt̄ de te
nebris ad lucē. ita plato de reb^o intēcionalibus
qz nō ptingit̄ aliqd sciri de nouo s. solū reminisci
ponēs formas speculatiuas latitare in intellectu
7 p agēs sensibile remonēs: pñbens de pō ad
actū reduci. Tertia opiō fuit̄ Auicē. ut habet̄
nono sue metha^o. asserētis aliqd sciri de nouo nō
p receptionē a sensibilib^o: sed a datore formarū
quē ponebat̄ eē decimā intelligentiā. s. mouentē
orbē lune. credit̄ enī intelligentiū agentē eē quan
dā intelligentiā separatā habentē influere oēs for
mas in hec inferiora. agētia aut̄ nālia solū dispo
nere māz. sic ex pte intellect^o possibilis ponebat̄
sensū 7 sensibilia nō facē nisi ad dispōnem intel
ctus possibilis ut puerat̄ ad agentē ex cui^o puer
sione ad ipm influebant̄ spēs intelligibiles sic qz
scia 7 ois hitus intellect^o depēdebat̄ effectie ab
hac sola intelligentiā lz dispositie 7 sensibilib^o. Quar
ta opi. fuit̄ aristo. mediātis iter istos 7 socratē. 7 illā de
nouo generari ptra eracitū 7 socratē. 7 illā de
nouo generari ptra platonē. nō quidē ab agente
in mā tñ 7 Auicē. sed imēdiate ab ipis spēbus
exītibz in fantasia de fluxis a sensibilib^o. iuxta
illud 3° de aia. necesse ē intelligentē fantasmata
speculari. 7 in li^o de sensu 7 sensa. nihil ē in intelle
ctu qz prius fuerit̄ in sensu: ita qz sicut successiue
mutat̄ sensus ita intellect^o. 7 pnter qz sicut spēs
insensibilis potētial^o ē in sensu anqz p sensibile ge
nerētia spēs intelligibilis ē potētial^o i intellectu
anqz p intelligibile pducit̄. al^o nūqz intellectus
moueret̄ ad illā spēm. 7 pnter scia ē in intellectu
potētial^o anqz fiat. cū 7 pēlo fiat ex spēbus intel
ligibilib^o. 7 sit illa qz simpl^o scit̄ post demfationē

vel inductionē oportet qz an oem discursū sit nō
fm qd. s. in pō. 7 nō sit nō simpl^o videlz in actu.

Scdo notandū iuxta pmetatoris determina
tionē 3° de aia. qz sicut se hz mā pma in genē for
marū nāliū: ita intellect^o human^o in genē forma
rū speculatiuaz. sic qz quēadmodū mā est in pu
ra potētia nullam de se hñs formā naturalē: sed
quālibet talē recipit ab agēte nāli tanqz pfectio
nē suā: dicēte pñs pmo pñsi. qz mā appetit̄ for
mā sicut turpe bonū 7 femia marē. Ita itellec^o
human^o fm pñs 3° de aia est sicut tabula rasa in
qua nihil est depictū. s. in pura pō nullā de se ha
bens formā speculatiuā sed quālibet talē recipit
ab agēte intelligibili virtute intellect^o agēs tanqz
pfectionē suā primā ad quā nāl^o inclinat̄: sic gra
ue deorsū 7 leue sursum. iux illud in plogo metha
pñsice. Omēs homies natura scire desiderant.

Ex isto notabili sequit̄ pmo qz sicut mā dupli
citer preparat̄ ad formā naturalē. s. negatiue per in
ductionē forme cōueniētis: ita intellect^o human^o
preparat̄ ad formā intentionalē negatiue per s
tractionem forme disconuenientis que est igno
rātia dispōnis. 7 positiue per inductionē forme
pueniētis que est hitus scientific^o. nō tñ est semp
necessaria talis mutatio de forma ignorātie dif
positōnis ad formā scie. sicut nō semp mouetur
mā a forma in formā sed aliqñ a pura puatōne.
ad formā. Sicut in illuminatōne mediū a tenebra
ad lumē. ita intellect^o aliqñ mouet̄ ab ignorātia
negatōnis ad habitū sue pfectōnis. Scdo seq
tur qz sicut dispositio qua mā mouet̄ ad formāz
est transmutatio. ita dispō qua intellect^o mouet̄
ad sciam est argumētatio. ita qz sicut mā successi
ue per transmutationē acquirat̄ formā. ita intel
lectus successiue per discursū 7 argumētationē
acquirat̄ sciam nō qz scia acquirat̄ successiue per
ptem post ptem: sed bene discursus ad illā. dicē
te pñs. vii. pñsi. qz ad sciam nō est mot^o subito
7 acquirit̄ scia fm se 7 quodlibet sui. sicut forma
minimi naturalis fm cōmentatōrē. v. pñsi. iuxta
suam pñi dicētis ibidē qz ad suāz nō est mot^o.

Tertio sequit̄ qz sicut transmutatio qz imēdia
te inducit̄ forma subalis in mā est gnatio. et tras
mutatio qua imēdiate inducit̄ forma accidentalis
in mā est alteratio. Ita argumētatio qua imēdi
ate inducit̄ pēlo cēntial^o scita est demōstratio v^l
syllogizatio. 7 argumētatio qua imēdiate forma
tur pēlo accēntialiter scita vocat̄ inductio. Cōclu
sio enī demfatiois ē cēntialis pēlo 7 cēnti a sci
ta. qz itellec^o illi stati assentit̄ habiū pmissis qz sūt
cāe illi^o p se. Cōclusio aut̄ inductōnis est accēntal^o
pclusio 7 accēntal^o scita. qz nō necessario itellec^o
illi assentit̄ habiū omib^o singularib^o neqz sua sin
gularia sūt p se cāe illi^o v^l pclusio sed sol^o intel
ctus. ea tñ singularia necessario requirunt̄ soluz

omne pntellian mōtē

māte dñp hñe pñsioz et
nāmpūz pñsioz s. negatiue
et pñsioz

omne pntellian mōtē
ad argumētatioz pñsioz
et pñsioz

aliaz memōie cōmentatōrē
omne pntellian mōtē

tanq̄ causa sine qua nō. Et de his duob̄ modis arguēdi facit aristo. mentionē di. anteq̄ sit inducere aut sillogismū accipe. Quarto sequit̄. q̄ sicut forma an̄ generationē aliquo mō est in mā z aliquo mō nō. est aut̄ fm̄ quid. s. potentialr̄ in mā nō aut̄ simplr̄. Ita conclusio anteq̄ inducatur vel demonstrat̄ est aliquo mō scita in intellectu. s. in potētia z fm̄ quid. z aliquo mō nō scita vide licet simplr̄ z in actu. Nisi enī mā p̄ma haberet potētiā respectiua ad formā generandā nunq̄ recipere eam. p̄pterea corrupta forma nō pōt recipere ampl̄ illā. qz potētia respectiua corūpe bat in aduentu illi⁹ forme p̄ cōmentatorē p̄mo phisi. Ita intellect⁹ human⁹ nunq̄ posset sciam recipere nisi habēt potētiā respectiua ad conclusiōz inducendam vel demonstrandā. **Non enī sicut quidā argumētāt sol uere dicenduz est. Nunquid sciuiti omnē dualitatē: qm̄ est par: aut non dicente aut attulerunt quādam dualitatem quam nō opinatus est esse.** Aristo. hic pōt motiū platonis quo arguebat nihil sciri de nouo: sed q̄ om̄e qd̄ scit̄ prius scie bat: qd̄ quidē motiū conabant qdam dissoluē. Arguebat enī sic plato. si p̄tingit aliqd̄ de nouo sciri maxime videt̄ istā dualitatē esse parē demō strādo numez duoz denarioz quos cōtinue habui absconso in manu mea: ex cui⁹ aptione nūc p̄mo facta vidēs eos esse duos denarios: z cōse quēter p̄cedis te nūc p̄mo scire illā dualitatem esse parē. Sed p̄tra arguit̄ inquit plato. quia prius sciuiti omnē dualitatē eē parē. sed hec dualitas fuit aliqua dualitas. q̄ prius sciuiti hāc dualitatē esse parē. Siue q̄ hec latentia pueniat ex pte sensus tenēdo dualitatē absconsa. aut ex pte intellect⁹ ignorādo quātā ptem numeri denarii parē esse semp arguebat plato q̄ pri⁹ sciuiti hāc dualitatē esse parē. p hoc q̄ prius sciuiti om̄ez dualitatē esse parē. Et idē arguebat de p̄iti p̄cesso q̄ tu hāc vel illā dualitatē ignores eē parē formādo p̄similē p̄nam. tu scis oēm dualitatē eē parē. sed hec dualitas ē aliqua dualitas q̄cunq̄ dualitate signata. q̄ tu scis hāc dualitatē eē parē. **Notandū p̄mo fm̄ egidiū q̄ istud argumen tū peccat per fallaciā accētis. sicut istud. tu cognoscas coruscū z coruscus est veniēs. q̄ cognoscas veniētē. qz accidit coruscū q̄ sit veniēs inquantū est cognitus a te. Ita si tu scis om̄e dualitates esse parē nō oportet q̄ hanc dualitatē scias esse parē: licet illa sit aliqua dualitas demonstrandō dualitatē absconsa in manu mea. nā dualitati in quantū scit̄ a te q̄ sit par accidit ei z extraneū est ab ea q̄ sit absconsa in manu. Ita r̄n̄sio nō cō plete satisfact. p̄mo qz plato arguebat in termi**

nis cōplexis. z iste in termis incōplexis. 2º qz arguebat distributic z iste nō distributic. 3º qz arguebat a supiori ad suū inferi⁹ eiusdē p̄dicamēti. z iste a termio p̄dicamēti sube ad terminū p̄dicamēti q̄litas vel alteri⁹ p̄dicamēti accētis. q̄ r̄to. qz licet dualitati accidat inquantū ē cognita a te q̄ sit absconsa in manu mea nō tñ oī dualitati accidit inquantū est cognita a te hec dualitas cognita a te. vñ plato absolute absqz p̄notatōne aliqua arguebat sic. tu scis oēm p̄pōnem eē parā vel falsā. sed hec ē p̄pō. q̄ tu scis hāc p̄pōnem eē verā vel falsā. Dato enī q̄ de hac p̄pōne nō cō sideres actu vel habitu an̄s ē ver⁹ z nō falsū. s̄ minor debuit eē ista. tu scis hāc eē p̄pōnez. et in argumēto pla. tu scis hāc eē dualitatē. sed illud ē falsū. Ex modali enī de sensu p̄posito cū vna de inesse nō sequit̄ p̄clo de sensu p̄posito nec diuiso. z p̄cessa illa p̄na. tu cognoscas oēm hoīez. iste est hō. q̄ cognoscas hūc hoīez. nō p̄ h̄ eēt p̄cedenda p̄na pla. qz hic arguit̄ in termis simplicibus. ibi aut̄ in p̄positis. 2º notandū q̄ pla. ad ponēdū nihil sciri de nouo multū monebat ex eo q̄ si ali cui imp̄to in geometria p̄ponerent̄ p̄cipia geometrica ip̄e p̄cederet ea. z sic deducēdo ex p̄ncipiis p̄clōnes semp ille p̄cedēt eas qd̄ nō eēt nisi sciret eas. q̄ uel nihil addidit̄ uel solū que iā no uit. P̄p̄ter qd̄ sciendū q̄ ad p̄ncipia nō est rō: ut dicit̄. vi. ethicoz. neqz indigem⁹ studio ad cognoscendū p̄ncipia. s̄ ad cognoscendū ea sup̄ ficat̄ lumē intellect⁹ agētis. sunt enī p̄ncipia per se nota. z statim ea p̄bamus audita. statim enī assentim⁹ illis cū offerunt̄ lumē intellect⁹ agētis. Scitis enī significatōib⁹ terminoz. ut scito qd̄ importat̄ nomie totius: z quid noie p̄tis statim p̄cedimus p̄ lumē intellect⁹ agētis nobis inditū q̄ om̄e totū est maius sua pte. dicit̄ enī p̄ poste rior. q̄ statim p̄ncipiis assentim⁹ cū terminos cognoscim⁹. Imp̄tus igit̄ statim assentit̄ p̄ncipiis notis termis. z cuiusq̄ conclusiōi sequēti de neces sitate ex illis formalr̄ nō tñ p̄ hoc scit̄ oēs p̄clō nes geometrie. qz ille nō p̄tinent nisi virtualr̄ in p̄ncipiis p̄mis. formalr̄ aut̄ p̄tinent in suis p̄missis quib⁹ intellectus nō statim assentit̄ notis p̄ncipiis. s̄ illas p̄missas oī cognoscē p̄ demfati onē si fuerint mediate. si aut̄ imediate oī venire in noticiā illaz per inductionē uel diuisionē iuxta doctrinā Aristo. 2º posterior. Lōstat aut̄ q̄ impi tus nō habet nāl̄ modū demfandi diuidēdi in ducendi z diffiniēdi. s̄ necessario idiget moueri

ab alio p̄ doctrinā aut a seipso per inuentōz. hec aut̄ sit labore z studio z p̄ nō scia nō inest nobis a natura: sed ex actib⁹ z p̄p̄tōib⁹. iō sic p̄tingit aliqd̄ scire: ita cōtingit aliquid sciri de nouo. **Soluūt enī descēdētes cognoscere oēm dualitatē parē esse sed q̄ sciūt q̄ dualitas. et etiā sciūt quidez cui⁹ uere demonstratōez habēt et cui⁹ ac ceperūt. Acceperūt aut̄ nō de omni cui⁹ utiqz sciūt q̄ triāgul⁹ aut nūc⁹ sit: s̄ simplr̄ de oī nūero z triāgulo.** Ad rōnem platonis dixerūt quidā negādo illaz tu scis oēm dualitatē eē parē p̄pter argumentuz factū p̄cedētes q̄ tu scis oēm dualitatē esse parē quā scis eē dualitatē. Cōtra quos arguit̄ Aristo. duplr̄. z p̄mo ex pte p̄clōnis sic. Taliter p̄clō sci tur qualr̄ p̄ demonstratōne acquiri. sed p̄ demō strationē acquiri p̄clō simplr̄ z nō fm̄ qd̄. q̄ con clusio simplr̄ scit̄ z nō fm̄ qd̄. z p̄ nō illa p̄clō oīs dualitas est par: simplr̄ scit̄ sicut simplr̄ de monstrat̄. patet p̄na z minor p̄bat̄ inductiue. nā per demonstratōne geometrica simplr̄ demon strat̄ ista. om̄is triangul⁹ habet tres angulos eq̄ les duob⁹ rectis: z nō de aliquo sic z de aliquo nō s̄ p̄ demonstratōne arismetica demonstrat̄: q̄ oīs numer⁹ est par vel impar: nō de aliquo nūc ro tñ. sed de quolibet simplr̄. q̄ p̄ idē cuz demō strat̄ paritas de dualitate nō demonstrat̄ tñ de aliqua dualitate. sed de qualibet indifferenter. **Neqz enī una p̄p̄ositio accipitur huiusmodi. qd̄ quā tu nosti numerū aut qua tu nosti lineā rectā: sed de oī.** Sc̄do arguit̄ ph̄s ex pte p̄missarū sic. Taliē p̄p̄osit̄ quat̄ ex p̄missis demonstrat̄. sed ex p̄missis demonstrat̄ simplr̄ z de omni z nō de aliq̄ tñ. q̄ r̄. patet p̄na cū maiori. z minor declarat̄. nā cum aliqd̄ demonstrat̄ de numero nō accipit̄ tñ in p̄missis numer⁹ quē nosti: sed oīs numer⁹ simplr̄. z cū demonstrat̄ aliqd̄ de lineā recta non assumit̄ tñ in p̄missis lineā quā nosti esse rectā. sed oīs lineā simplr̄. q̄ pariformit̄ cū demonstrat̄ paritas de dualitate nō accipit̄ in p̄missis tñ dua litas qm̄ noscis eē dualitatē s̄ oīs dualitas simplr̄. **Sed nihil opinor phibet quoniā est qd̄ addiscat sic scire. Est aut̄ sic igno rare. Incōueniens autēz non ē si scit quodāmodo q̄ addiscit. Sed si hoc modo ut inquantuz addiscit et scit.** Ideo ad rōnem platonis p̄cedit ph̄s q̄ tu aliq̄ mō scis hāc dualitatē eē parē i casu illo q̄ illa du

alitas sit absconsa. d. q̄ nō incōuenit aliq̄ne discere id qd̄ scit. qz illud nō simplr̄ scit sed soluz fm̄ quid z in potētia. nō enī eodē mō scit z addiscit. Est enī scis in p̄o aliq̄na p̄pōnez quā postea ad discit in actu. z hec rō fundat̄ supra p̄clōnez p̄ncipalē intentā q̄ p̄clō an̄ demonstratōne uel in ductionē aliquo mō est scita: z aliquo mō ē igno rata. nō igit̄ addiscit eodē mō quo erat scita. sed addiscit qz erat simplr̄ ignorata. Ideo s̄ltudo eraditi de seruo fugitiuo nō p̄uincat̄: qz ille nullo mō cognoscat̄ a dño suo. si enī cognosceret in p̄o indubie aliq̄n inueniret. Notandū p̄mo q̄ rerū quedā hnt̄ esse in seip̄s: quedā in suis causis: et quedā solū apud intellectū: ut ch̄⁹ z bircoceru⁹ ea que sūt in seip̄s habēt eē simplr̄ z in actu. ea q̄ sūt in suis causis habēt eē fm̄ quid z in p̄o. ea ve ro que hnt̄ eē solū in mēte nō hnt̄ eē in actu nec in p̄o: nec simplr̄ nec fm̄ qd̄. Ad ea igit̄ que hnt̄ eē in actu simplr̄ nō est mot⁹. nec ad ea que non hnt̄ eē in p̄o: qz motus est exitus de p̄o ad actuz fm̄ cōmentatorē 3º phisi. q̄ solū ad ea q̄ hnt̄ eē in p̄o ē motus: qz motus ē via seu mediū inter actū z potētiā: ut testat̄ p̄mentator̄ ibidē. sicut ergo mā nō mouet̄ ad illud qd̄ nullo mō est. qz agens nō extrahit̄ formas de p̄o materie nisi ille sint i mā fm̄ p̄mentatorē. i. metha⁹. ita intellect⁹ non mouet̄ ad aliqd̄ qd̄ nullo mō est: z per p̄ns si ali quid addiscit̄ illud aliquo mō p̄fuit in intellectu z aliquo mō fuit scitū. s. in p̄o z fm̄ quid. Se cundo notandū q̄ sicut dat̄ duplex mā de inten tione auerrois in de suba orbis. s. mā in qua nō est p̄o ad formā: ut mā celi. z mā in qua est potē tia ad formā: ut mā hoz inferior. ita possumus dare duplicē formā cognitiua per intellectū qua rū una est actus materie supioris: z hec nō est in potētia ad aliq̄na p̄clōne scibilē cuiusmodi sūt intelligētē abstracte. qz habēt sp̄es intelligibiles innatas vel cōcreatas. iuxta illud in li⁹ de causis. Omnis intelligētia ē plena forme: z alia ē actus materie inferioris que est in potētia ad p̄clōne scibilē cuiusmodi sūt aie hūane que de se nul lam sp̄em intelligibē hnt̄. sed mouent̄ ad illam per sensibilia extrinseca virtute lumis intellect⁹ agētis. Sicut q̄ p̄ncipia virtualē cōtinent̄ in lu mine intellect⁹ agētis. ita p̄clōnes virtualē sūt in p̄ncipiis. quia sicut per lumē intellectus agē tis p̄ncipiis assentim⁹ sic per p̄ncipia mediate hoc lumē p̄clōnes cognoscim⁹. Sciendo igit̄ p̄ncipia aliquo mō scimus p̄clōnes nō simplr̄ in actu: sed quodāmodo z in potētia. z per p̄ns anteq̄ sit inducē: aut accipe sillogismū p̄clō qd̄ amūo scitur. s. fm̄ quid z in potētia tñ: z quod amūo ignorat. s. simplr̄ z in actu. Subitatur tñ quattuor sint genera argumentoz p̄ Aristo. i topicis. z hic. s. inductio. sillogism⁹. cōt̄rimema. z exemplū. p̄pter qd̄ ph̄s nō facit mentionē nisi

de inductōe ⁊ sillogismo. Rñdetur q̄ horū
genēz argumentoz duo pbant. s. inductio et sil
logism⁹: ⁊ duo suadent. s. enthimema ⁊ exemplū
argumēta pbāta sūt de iure logici. ⁊ suadentia
de iure rethorici. Cū ergo aristo. hic se hēat non
ut rethorici sed ut logici: iō de his duob⁹ solū
facit mentionē. Deinde ex^m reducit ad inductio
nē. ⁊ enthimema ad sillogismū ut patuit. iō loqn
do de inductōe ⁊ sillogismo iphate mētionē tac
de enthimemate ⁊ ex^m. ⁊ qz ordine nature intel
lectus p̄us format iductionē q̄ sillogismū. iō or
dine nature p̄clusio inducta est prius nota tam
actu q̄ pō q̄ cōclusio sillogizata. pp̄ica p̄mittit
pbūs inductionē sillogismo di. ante q̄ aut sit in
ducere aut accipere sillogismū rē. *prima distinctio hinc*

**Scire at opiamur simplr unūqdqz
sed nō sophisticō mō quod ē secūdū
accidēs. cū causaz arbitramur cog
noscere ppter quā res ē et qm̄ illi⁹
ē cā. et nō ē ptingere hoc aliter se hēe.**
Cōpleto plogō in quo aristo. applicauit intellec
tū agentē intellectui possibili ad generationē scie
p̄ter exequit de intēto dās modū ⁊ viā in B l^o.
posterior. p demfationē sciaz acquirēdi ad quā
intellect⁹ hoīs nāl̄r inclināt. Et diuidit totalis li
ber in duos p̄iales quoz p̄m⁹ docet ex quibus
⁊ ex q̄libus fit demfatio. scds admīstrat p̄s de
mfrandi p intentionē mediū demōstratiū ibi. qd
nes sūt eq̄les nūero. P̄m⁹ liber diuidit i q̄ttu
or tractat⁹ quoz p̄m⁹ manifestat ex qb⁹ ē forma
liter demfatio. scds ex qb⁹ ē v̄tualr demfatio:
ibi. dico aut̄ p̄ncipia. tert⁹ in q̄ figura est demfra
tio ibi. figurarū aut̄. q̄rtus pp̄ quid ē demfatio:
ibi. certior aut̄ scia. Un̄ cū sint due diffōnes de
mfrationis. s. ex p̄mis veris ⁊ immediatis priorib⁹
notiorib⁹ ⁊ causis p̄clōnis: ac etiā sillogism⁹ faci
ens scire. Duo p̄mi tractat⁹ p̄tinet ad p̄mā diffi
nitionē in q̄ fit mētio de ingrediētib⁹ demfratōz
formalr ⁊ v̄tualr. duo at̄ sequētes p̄tinet ad aliā
diffōnes in q̄ exp̄m̄ demfationē cē p sillogismū
⁊ ppter scire tanq̄ ppter finē demfrationis. P̄m
mus tractat⁹ diuidit in q̄ttuor capla. in quoz p̄
inuestigat quid ē demfatio. in 2° ex quibus fit de
mfratio: ibi. v̄z quidē igit. i 3° ex q̄lib⁹ fit demfra
tio: ibi. qm̄ aut̄ impossibile. in q̄rto ex quib⁹ et ex
q̄lib⁹ n̄ fit demfatio: ibi. si q̄ demfratua est scia.
P̄mū ca^m diuidit in q̄ttuor ptes iuxta q̄ttuor
diffōnes q̄s aristo. exp̄m̄it q̄rū due sūt diffōnes
scire: ⁊ alie due sūt diffōnes demfrationis: ibi. dici
mus aut̄ scire. Quantū ad p̄mū dicit pbūs q̄ sci
re simplr non sophisticū neqz p accūs ē cognoscē
rē p cām ⁊ qm̄ illi⁹ est cā ⁊ nō ptingit alr se habē
ita q̄ hic nō diffinit qdlibet scire: s; tm̄ scire sim
pl̄r in qd̄ tāqz in finē demfratio ordinat. P̄ro
ccelatione tam diffiniti q̄ diffōnis est p̄ notā

dū q̄ de scire multe distinctōes dant. P̄ima di
stictio est themistū di. q̄ scire sumit tripl̄r. s. cōf
pp̄ie ⁊ pp̄issime. Scire cōiter est rei veritates
cognoscē siue B sit a priori siue a posteriori: siue
p signa siue p effect⁹. Scire pp̄ie ē rei veritates
cognoscē p demfationē: ⁊ hoc siue fuerit p causā
siue p effectū. Scire pp̄issime ē rei veritatē co
gnoscere p demfationē potissimā: ⁊ sic nō ptingit
aliquid scire nisi p cām pp̄iā ⁊ immediatā cō mō
quo scit lunā eclipsari p interpositionē terre itez
solē ⁊ lunā. Dicit q̄ themistū q̄ hic nō diffinit sci
re cōiter nec pp̄ie sed pp̄issime sumptū. 2° di
stinctio est lincoñ. d. q̄ scire q̄drupl̄r sumit. s. lar
ge stricte stricti⁹ ⁊ strictissime. Scire large sūptū
est apprehendē veritatē ptingentiū equaliter. ut
soz. currē vel sedere. Scire stricte sumptū est ap
prehendē veritatē ptingentiū in maiori pte: ut se
nem canescē. ⁊ iuuenē nō canescere. Scire stricti⁹
est apprehendē veritatē necessariōz ut deū esse.
⁊ hoīs esse aial. Scire strictissime est apprehen
dere veritatē necessariōz p demfationē pp̄ quid
ait q̄ lincoñ. q̄ tm̄ hoc ultimo mō diffinit hic sci
re. 3° distinctio est cōmūni di. q̄ scire capit qua
drupl̄r. P̄mo cōiter p cuiuscūqz veri noticiā.
⁊ sic sciunt oia ptingētia vera tam equalr q̄ i ma
iori vel in minori pte: ⁊ nō solū ea que habētur p
intellectū sed etiā p sensū ut q̄ hoc est albū vl̄ ca
lidū: aut q̄ roma est magna ciuitas. 2° pp̄ie pro
cuiuscūqz necessari noticiā: siue fuerit dignitas
siue p̄missa siue p̄clō siue alio mō. ut deū eē. vel
de quolibet dicit esse vel nō esse. 3° magis pp̄ie
p cuiuscūqz veri noticiā habita per demonstrati
onē siue illa demfatio fuerit p cām siue p effectū
Quarto pp̄issime sumit scire p cuiuscūqz noti
cia habita per demfationē a priori. s. per cām p
p̄iā ⁊ immediatā: et sic diffinit scire in pposito.
Quarta distinctio que sola reducit ad intentōz
aristo. est ista q̄ duplex est scire. s. per se ⁊ p acci
dens. Scire per se est rē cognoscere ex p̄onib⁹
per se. ut hominē esse disciplinabile. vel triangu
lū hēe tres angulos. Scire per accūs est rem co
gnoscere ex p̄onib⁹ per accūs. ut q̄ albū edifi
cat per hoc q̄ est edificator sic arguēdo. iste edi
ficator edificat. ⁊ iste edificator est albus. q̄ albū
edificat. ubi patet q̄ tam minor q̄ p̄clusio ē p̄pō
per accūs: ⁊ tale scire dicit sophisticū: qz reducit
ad fallaciā accūsitis sic arguēdo. iste edificator p
se edificat: ⁊ iste edificator est albus. q̄ albus per
se edificat. accidit enim albo edificare sicut ei ac
cidit q̄ sit edificator. Item scire per se sumit
dupl̄r. s. simplr ⁊ fm̄ qd̄. Scire simplr ē scire p
cām pp̄iā ⁊ immediatā. Scire at̄ h̄z qd̄ ē scire p si
gnū vl̄ p effectū aut p cāz remotā ut videbit. dicit
q̄ phūs q̄ scire hic diffinitū nō ē scire sophisticū:
qd̄ est scire p accūs. sed ē scire simplr ⁊ nō h̄z qd̄
⁊ p B habet declaratio oīz q̄ ponit̄ circa diffini
tū. 2° notādū q̄ q̄ttuor sūt necia ad scire simplr.

quoniam ad ista sumpta sunt necia quoniam p̄mū hinc

P̄mū est cognoscere rem scibiles: qz omne scire
est cognoscere ⁊ nō ecouerso. Neqz sumit hic sci
re ut dicit actū sed ut importat actus vel habitū
qm̄ hō nō actualr cognoscēs s; forte dormiēs est
phūs vel geometra. Scdm̄ necessariū ad scif
simplr est cognoscere rei scibilis cām: quod qua
drupl̄r ostendit. p̄mo ex pte rei cognite mouen
tis intellectū. nā sicut res habet se ad eē ita se hēt
ad cognosci. ⁊. meta. sed res scibile nō h̄z esse sine
sua cā. ergo nō pfecte cognoscit sine sua cā. 2°
ex pte obiecti intellect⁹ terminātis cognitōem. qz
obiectū intellect⁹ est verū. vi. meta. verū est autē
adequatō intellect⁹. ad rē ergo nō scit res simpli
citer nisi intellect⁹ adequat⁹ ei. Constat aut̄ intel
lectū nō adequari rei nisi cognoscat cām. qd̄ de
clarat sic. nam tūc dī verū aurū qm̄ adequatū est
suis p̄ncipiis ⁊ h̄z quicqd̄ est de rōe auri. ⁊ p̄ p̄is
nō possum⁹ cognoscē aliquid eē verū aurū nisi scire
rimus ipm̄ referre in sua p̄nā ⁊ scierim⁹ ipm̄ h̄z
quicquid est de rōe auri. hoc aut̄ nō ptingit igra
tis causis. Tertio ex pte ipsius intellect⁹ p̄side
rang rem cognitā qm̄ nihil simplr sat q̄d̄ diu con
tingit intellectū dubitare sed p̄tine ptingit intel
lectū dubitare anteq̄ cognoscat cām rei scibilis
igit. Quarto ex pte modi intelligēdi: qz mo
dus intelligēdi est pcedē p discursū ab vno i re
liquū vsqz ad indēmōstrabilia. sed nō est possibi
le intellectū uenire ad indēmōstrabilia ignoratis
causis. ergo necesse est intellectū cognoscere cām
si debet scire simplr. Tertio necessariū ad sci
re simplr est cognoscere illā esse cāz illius effect⁹
qz nō sufficit effectū cognoscē cū cā sed referre cāz
in effectū. nō enī sciret simplr lunā eclipsari ppter
hoc q̄ cognosceret eclipsis lune ⁊ inpositio ire i
ter solē ⁊ lunā: sed requirit cognoscere inpositio
nem terre in solē et lunam esse cām eclipsis lune
Quartū necessariū ad scire simplr est q̄ illaz
cām nō ptingat aliter se hēe. s; q̄ posita cā pona
tur effect⁹ sic q̄ nō sit cā p accidēs. Unde causa
p accūs tripl̄r sumit. P̄mo p eo qd̄ agit effectū
p̄ter intentōem. ⁊ sic fortuna est cā p accūs 2° p̄bi.
Scdo p remouēte p̄hibēs ⁊ sic aperiēs fenestraz
est cā p accūs illuminatōis dom⁹ uel diuellēs colū
nā in defectū lapidis. viii. p̄bi. Tertio sumit cau
sa p accūs p eo quod est p̄iunctū cause p se. ⁊ sic
albū dī cā p accidens edificii. qz p̄iungit cause p
se que est edificator. isto ultimo mō sumit hic cau
sa p accūs: ut infra videbit. omnes tm̄ modi scien
di quib⁹ nō scit res simplr sunt cause p accūs sci
entie simplr p quāto remouēt p̄hibita ad habē
dū illam. Et ex his p̄s quare ponit arif. illas q̄tu
or p̄tulas in diffinitōe scire. Tertio notādū
q̄ ptingit quadrupl̄r scire. P̄mo p effectū ut q̄n
do scit aliq̄ h̄z sanguinē accensū in corde p h̄z
q̄ est appetens vindictā: ⁊ tunc sit sillogism⁹ a po
steriori p hunc modū. oīs appetēs vindictaz hēt

sanguinē accensū in corde. sed soz. appetit vindi
ctā. ergo h̄z sanguinē accensū in corde. Scdo
p̄tingit scire p cām remotā. ut qm̄ scit lapidē n̄ re
spirare p hoc qz nō est aial. ⁊ tūc sit sillogism⁹ qui
est demōstratio. qz est a p̄o: ut oē quod nō est
aial nō reipirat lapis est aliquid qd̄ nō est animal
ergo lapis nō reipirat. Tertio ptingit scif per
signū ut qm̄ cognoscit aliq̄ aliū diligē per signa
amoris. ⁊ tunc sit sillogism⁹ dialectic⁹ p hunc mo
dum. Quicunqz aliq̄ osculat⁹ ⁊ amplexatur di
ligit illum. sed fortes osculat⁹ ⁊ amplexat̄ platonē
ergo soz. diligit pla. Osculū. n. ⁊ amplexus sūt
signa amoris. Quarto ptingit aliq̄ scire per
cām pp̄inquā: ut cū scit lunā eclipsari p inpositi
onē terre in solē ⁊ lunā. ⁊ tunc sit sillogism⁹ de
mōstratiū simplr a p̄o: ppter quid ut quādo
cunqz inponit̄ terra in solē ⁊ lunam eclipsat̄ lu
na. sed quicunqz sol est in capite uel in caudā dra
coms terra inponit̄ in solē ⁊ lunā. ergo quicunqz
sol ē in capite uel in caudā draconis luna eclipsa
tur. Ex his clara ē diffinitio data a p̄o. P̄m
mo nanqz dī rem p cām cognoscere ad excludē
dū sciam que h̄z p effectū. Scdo dī qm̄ illius est
cā ad excludēdū sciam habitā p cām remotā
qm̄ talis nō pp̄ie est cā illius effect⁹ sed vni⁹ al
terius. vni⁹ nō ē animal est pp̄ia cā h̄z qd̄ est non
sentis. ⁊ nō h̄z pulmonē est pp̄ia cā h̄z qd̄ est nō
respirare. Tertio dī ⁊ nō ptingit air se h̄z ad ex
cludēdū sciam habitā p sig^m cum talis nō pcedat
ex necessariis sed ex pbabilib⁹ tm̄. Quarto po
nunt oēs ille p̄ticle ad includēdū sciam simplr
que habet ex cognitōe rei scibilis ⁊ cause eius co
gnoscēdo illā esse cām illius effectus ⁊ qz nō p̄tin
git aliter se hēe. Quarto notādū q̄ duplex ē
noticia habita p discursū. s. opinio ex mere pbā
bilibus: ⁊ scia ex p̄te notis. nō igit est habita p̄ia
diffinitō scire p noticiā scientificā sed opinatiuaz
ideo arif. describit scire p opinari ⁊ arbit ari ad
denotādū diffinitōes istā nō datā esse vigore de
mfratōis. sed solū p opinionē omnū hominū que
est act⁹ intellect⁹ ⁊ arbitriū qd̄ est act⁹ volūtat⁹
iō dicit opinamur ⁊ arbitramur. *scia h̄z p̄ticle ad includēdū sciam simplr*

**Manifestū ē igit q̄ huiusmodi ali
quid sit scire. et nāqz scientes et non
sciētes hi quidē opināt sic se habere
Sciētes autē cām habēt.**
Posita diffinitōe scire Arif. pbat cā esse bonam
sic. Illa diffinitio est bona quā oēs tam scientes
q̄ nō scientes existimāt eē bonā. s; oēs tā sciētes
q̄ nō scientes existimāt hāc diffinitōem eē bonā
q̄ rē. p̄ p̄ia cū maiori ⁊ minori declarāt. qz nō sci
entes existimāt se scire qm̄ opinant se h̄z causaz:
⁊ qm̄ illius est cā. ⁊ qz nō ptingit aliter se habere
sciētes etiā opinant se scire: qz credūt se h̄z causā

hinc sumit scire dicitur

hinc sumit scire dicitur

cum aliis dicitur. Est tñ dfa inf sciente 7 non sciente: quia quilibet illoz opinat se scire p cam. non tñ quilibet eoz scit p cam. ille nanqz qui scit scire h3 causam alter aut nō habet sed opinat se habere

Dubitat qz videt arif. hanc diffinitōem male pbare qz cam pbare deberet p gen 7 dnam on dendo illi assignatū esse p pūū genus 7 dnam p pūū qd nō facit sed tñ p opi. scientiū 7 nō scientiū. Rñdet fm themistiū q illa non est diffinitō expmēs quid rei sed soluz quid nois. f. quid ipoz tat noie scire. iō nō o3 cam pbare p genus 7 differe tiā h3 solū ex opi. hominū. vnde sic in aliis pas sionib 7 accitib 7 idēz est quid 7 ppter quid. ut quid est eclipsis. rñdet qz est pūatio luminis i lu na obiectu terre. 7 ppter quid ē eclipsis. rñdet p pter pūatōem luminis in luna obiectu terre. sic diffinitio data de scire eadē est apud oēs cōtūcs quid 7 ppter quid. ut si querit qd est scire omēs rñdent tam scientes qz nō scientes: q est rē p cāz cognoscere: 7 qm illius est cā 7 q nō ptingit aliē se hē. Si iterū querit ppter quid est scire. omēs rñdent qz ppter cognoscere rē p cām eius: 7 qm illius est cā 7 q nō ptingit aliē se habere.

Quare cuius ē scia simpliciter hoc i possibile est aliter se hēre.

Et ista diffinitōe 7 sua pbatōe arif. infert corzela ric: q illud cuius est simplr scia impossibile est se aliē hē. p3 qz scia 7 scibile sunt relativa: sed scia ē p cām necessariā nō possibilē aliter se hē. igit scibile est tale q nō ptingit aliē se hē. Unde sciētia pōt ppari ad cām solum. 7 sic dī rem p cām cog scere. aut ad obiectū solū. 7 sic addit qm illius ē causa aut ad vtrūqz. 7 sic pcludit q nō ptingit aliter se hē. vñ nō solū cā d3 esse necessaria p quā est scia: s3 etiā ipm scibile debet esse necessariū de quo est scia quod d3 esse obiectū scie. S3 du bitat nā de illis mobilib 7 corruptibilib 7 possi bilib 7 aliē se hē est scia natural. 7 falsū est q nihil sit scibile simplr nisi qd nō pōt aliē se hē. Di cendū qz rebus nālibus insunt aliq passiones de necessitate. ut mobilitas 7 corruptibilitas 7 aliq passioēs solū ptingentes ut albedo 7 nigredo. s3 q de rebus mobilib 7 possibilib 7 aliē se hē non sit scia quo ad passiones ppetētes illis ptingen ter. tñ de eis d3 h3 scia quo ad passiones necessa rias. 7 isto mō talia scabilia sunt simplr necia: qz nō sumunt absolute s3 p respectū ad passiones.

Si qdes igit ē 7 alius sciēdi modus posterius dicemus.

Consequenter phūs declarat diffinitū quo ad il las pticulas simplr 7 nō sophisticō mō qd est fm accis dicēs q notant ponunt ille pticula: quia nō oē scire est scire simplr 7 nō sophisticō mō quod est fm accis sicut videbit infra ubi manifestabit scire p effectum 7 p causam remotā quozum nul

lum est scire simpliciter. Dicim⁹ autē scire et per demonstrati ones intelligere.

Ista est secūda diffinitio scire que dat p cām esse etiā. f. p demfationē cū dī scire est intelligē per demfationē. ponit intelligē tanqz gen. 7 demō stratio tanqz differētia dicēs cām effectiā dmo stratiois: qz scie aggenerat p demfationē: iō hec diffinitio est formalis dicēs ppter quid 7 alia est mālis dicēs qz 7 p pns illa est demfabilis p istaz h mō. Omne intelligere p demfationē est cogno scere rem p cām. 7 qm illius est cā. 7 q nō ptingit aliter se hē. sed scire est intelligere p demfationē ergo. Sed 3 arguit p q ista diffinitio nō sit be ne data. qz accia diffinitū p subiecta sua. vii. me ta. s3 scia est accis anime: 7 nō diffinit p subiectū suum. ergo rē. Secūdo arguit q illa diffinitio nō sit formalis. 7 q nō det p cām scie: qz ut dcm est demfatio est finalis ppter scire. sed finis est cau sa causaz. 7 magis dat p effectū qz p cām scientie

Ad pimum dī q duplex est accis. quoddam qd nō circūcēnit subiectū suū ut albedo 7 nigre do. 7 quoddā qd notat sbm suū: ut simitas et crispitudo. Dico ergo q accia nō pnotātia sbie eta sua nō diffiniunt p subiecta sua nisi in cōcreto accia aut pnotantia subiecta sua necio diffiniuntur p illa implicite uel explicite. Implicite qdes qn genus pnotat subia. Explicite vero quando genus non pnotat subm: ut cū dī simitas est ca uitas nasi. qz cavitās nō pnotat sbm simitas: iō sbm suum qd est nasus expse ponit in diffinitōe Genus aut scie est intelligere. 7 qz intelligere cō notat sbm scie qd est po intellectiua. iō nō o3 ex pisse sciam diffinire p sbm suū. Ad scōm dī q cause sunt inuicē cause: ut h3. 2. p. p. v. meta nam deambulatio est cā sanitatis 7 econtra. non tñ in codē gnē cause sed in diuersis. Deambula tō enī est cā sanitas i genere cause efficiēt. 7 sanitas est cā deambulatio in gnē cause finalis. ita in p posito. 7 si scia est cā demoftratiois in gnē cause fi nalis: quia tñ idem est effect 7 finis. iō demfatio est cā scie in genere cause efficiēt.

Demoftrationes autē dico sylogi mū apodyticon. i. facientē scire. S3 apodyticon dico secundū quem i hū do ipsum scim.

Ista est secūda ps h3 ca. in qua Arif. manifestat etiā duas diffinitōes demoftratiois. quarū pri ma est ista. Demoftratio est silogism⁹ apodyti con. i. facientē scire. Et dī silogism⁹ facies scire qn do i hūdo ipm scimus p ipm. Unde quatuor sūt gnā silogismoz. f. dialectic⁹. falsigraphus: topic⁹ 7 demoftrati⁹. Silogism⁹ dialectic⁹ est ille q est a pmissis ad pōem in mō 7 si. ut ois hō currit

tu es hō. 3tu currit. Silogism⁹ falsigraph⁹ ille qui pcedit a pmissis ad pōem apparenter tñ i modo 7 figura. vt omis canis currit sydus cele ste est canis ergo sydus celeste currit. Iste silogis mus uidet esse in prima figura 7 in tercio modo sed nō est ita qz arguit ex qtuor terminis cū li ca nis in maiori solū supponat pro cane latrabili et in minori pro cane celesti. Silogism⁹ topicus est ille qui pcedit ex pbabilibus tñ. ut omis pater diligit filiū suū sor. ē pater platonis ergo sor. dili git platonē. Silogism⁹ demfati⁹ est ille qui p cedit p cām aut p effectū. Prim⁹ silogism⁹ nō fa cit scire quia in differēt cōcludit falsū ex falso et vtz ex falso sicut verū ex vero. Secundus silogis mus nō facit scire immo causat deceptōem vel ig noratiā dispōis. Tert⁹ itē nō facit scire pprie qz pcedit ex pbabilib 7 solū cum nō sit necessarium omnē patres diligere suū filiū. Quart⁹ vero sillo gism⁹ bene facit scire nō tñ quilibet loquēdo de scire simplr. qz silogism⁹ demfati⁹ qui est p ef fectū vel p cām remotā nō facit scire simplr s3 solū fm quid ideo arif. dī. Dico autē silogismū sciales fm que in habēdo scim⁹ supple simplr eo modo quo diffinitū est scire. Cōtra istā diffinitōem dubitat si demoftratio diffinit p scire 7 iā supra diffinitū est ipm scire p demoftratiōem ergo idē est diffinitō 7 diffinitū 7 p pns idē est notū 7 igno tū respectu eiuē. patet pntia qz diffinitio dat cā innotescēdi. Dicedū q nō est incōueniēs idē eē diffinitō 7 diffinitū in diuersis generib 7 diffini tionū. homo enī diffinit p risibile dicēdo homo ē aial risibile 7 diffinit risibile p hoim dicēdo risi bile ē hō aptus natus ridere. s3 he diffinitōes nō sunt eiuē generis cū vna sit formalis dī. ppter quid illa sc3 que dat p priora et alia vero sit mālis dī. quia sc3 illa que dat p posteriora. Cōstat autē q passio diffinit a pozi p subm 7 subiectum diffi nit a posteriori p passioē. In pposito aut 7 si idē est diffinitō 7 diffinitū nō tñ eodē modo sup tū. Scire enī pns diffinitū est p demoftratiōem vt habet rōes effect demfatiōis. nūc aut diffinit ipam demfatiōem vt h3 habitudinē cā finalis. Propterea sicut nō est incōueniēs idē esse notū et ignotius respectu eiuē in diuersis generibus cognitōum. quia effect⁹ est notior cā noticia qz ē 7 cā est notior effectū noticia ppter quid est. ita nō est incōueniēs idē esse notius 7 ignoti⁹ respectū eiuē in diuersis generib 7 causarū. Deambula tō enī est notior sanitate in genere cause efficiēt et sanitas est notior deambulatiōe in gnē cause fina lis. ita in pposito demfatio est notior scire i gnē cā efficiēt. 7 scit est notius demfatiōe in genere cause finalis.

Si igitur est scire ut posuim⁹ necesse est 7 demoftratiūz scientiā esse ex

ueris et primis et immediatis et notio ribus et priorib 7 causis cōclusionis.

Secūda diffinitio demfatiōis est ista. Demoftra tō est ex pms ueris immediat⁹ notioib 7 cau sis pōis. Hanc diffinitōem arif. triplr pbat p p diffinitōes datas de scire. nā scire est rem p cām cognoscere. 7 qm illius est cā 7 q nō ptingit aliter se hē. 7 scire est p demfatiōem intelligere ergo demfatio est ex pms ueris immediat⁹ rē. p3 pna: qz dato opposito pnt sequit necio oppo tū vnius ptis anī. aut qz scire nō est p demfatiōem i telligere. aut qz scire nō est rem p cām cognoscet 7 qm illius est cā 7 q nō ptingit aliter se habere Sic. n. erūt ppria principia ei quod demoftratur.

Secūdo pbat sic. omnis sillogism⁹ pcedēs ex ppi is pncipiis eius qd demfatiō est ex pms ueris im mediatis pōib 7 notioib 7 causis pōis. s3 de moftratio est sillogism⁹ pcedēs ex ppiis pncipiis eius quod demoftratur. 7 rē. p3 pna cum minoz qz alr demoftratiō nō aggenerat sciam. mai⁹ uero est nota inductiue cum oppositū pdicati ita re nō possit cum subiecto.

Sylogism⁹ qdem erit sine 7 his de moftratiō uero nō erit. non. n. faciet sci entiam.

Tertio. ois sillogism⁹ facies scire est ex pms ueris immediat⁹ pōibus notioibus 7 causis pōis. s3 demoftratiō est sillogism⁹ facies scire. ergo rē. p3 pna cū maiori: qz ille sunt pōitōes sillogismi facient⁹ scire. minor uero est nota ex diffinitōe de moftratiōis data supius. h3c. n. est dfa inf demof stratiōem 7 sillogismū: qz demoftratiō ut sic facit scire. nō aut sillogismus ut sillogism⁹ est: fac scire qz tūc quilibet sillogism⁹ dialectic⁹ siue ppositi⁹ fa ceret scire qd non est uerū. qz aliquis tal' indfne pcludit tam uerū qz falsū ex falsis. Notandū p fm pbi. 2. pbi. q sicut se h3 pnt in speculabili bus ita finis in opabilib 7 sic qz sicut pnt iponūt necitate pōis. ita finis iponūt necitate bis q sūt ad finē. ita qz sicut ex pncipiis sequit de necessita te pclusio ita ex fine sequunt necio ea q sunt ad fi nē. sed finis necitas agēs 7 effect⁹ agētis sūt vnus 7 idē. iō ad hoc qz sequat finis o3 id qd ē ad finē h3c oia illa vñ sequat finis. ut qz diuidere dura ē finis ferre: iō ut sequat effectus diuidēdi dura o3 ferrā esse ferreā 7 dentatā. ita in pposito finis de moftratiōis est scire. iō o3 demfatiōem h3c oia illa ex quib 7 sequit ipm scire. illa aut sūt ex pms ueris immediat⁹ rē. 2. notand q p diffinitio demfatiō nis est diffinitio formal qz dat p cām finalem. et hec 2. est mālis qz dat p cām māle cū pmissis licet sint cāe effectiue pōis tñ sūt ptes māles demō

stratiois. finis. n. necessitat oia alia gna caru. io
diffinitio data p cam finale est formalis respectu
omniu aliaru diffinitionu q dant p alia gna caru
sed ut declarabit r^o b^o. diffinitio malis demrat p
formale. io pbi. p pma diffinitioem demonstrato
nis q fuit syllogism^o facies scire demrat scdam q
est ex pmissis ueris imediat^o p^o uer^o notiorib^o causis
q^o p^o clusionis. ergo r^o b^o. p^o h^o m^o

**Erū qdē igit^o o^o eē qm̄ quod
nō ē non est scire. ut quod dia
metros sit simetros.**

Itud est scdm cam^o h^o pmi tractatus in quo ma
nifestat pbi. ptes diffinitiois demonstratiois. Et di
uidit in qtuor ptes. in qru^o p^o facit qd dem est in
scda ppat pmissas demratōis ipsi demratōi ibi.
est aut pmi demratōis. in tertia ppat pmissas il
las p^o cloni demratōis ibi. qm̄ aut o^o credē. in q^o
ta aut remouet quosdā errores possibiles circa
dicta ibi. quibusdā quidē. In p^o pte Arist. ponit
tres p^o clōes. qru^o p^o est. ois demratō est ex ueris
r^o p^o clō. ois demratō est ex pmissis r^o imediat^o ibi.
ex pmissis aut. tertia p^o clō. ois demratō est ex cau
sis p^o riorib^o r^o notiorib^o ibi. cas quidē. Prima cō
clusio arguit sic. oē illud qd demrat est uerū. er
go demratō est ex ueris. p^o p^o q^o si aliq demō
stratio esset ex falsis. r^o ois demratō est syllogis
mus facies scire. q^o aliq falsitas esset cā scie qd est
ipossibile. ans aut est manifestū: q^o oē qd demra
tur est scitū. r^o oē scitū est uerū: q^o nihil scit nisi uerū
r^o oē qd demrat est uerū. minor est euidentis. q^o de
nō ente nō est scia. ut q^o diametros sit simetros
i. q^o diameter sit p^o mēsurabilis coste. Circa p
dicta mouent qtuor dubia. Primum dubiū v^o q^o
de nō ente sit scia q^o nulla rosa aut pluuia exite
h^o scia de eis. nā habit^o est q^o litas de difficili mo
bilis. io scia de rosa ul de pluuia cū sit habit^o aie
nō corrupit deficientib^o ill^o. Silr Euclides de
mrat de corpe. i. p^o tagonoz eqliū eē locabile in
spera tāgentes oēs anglos. si tāgat vnu. r^o p^o p^o
de tali corpe h^o scia nō obstat q^o tale corpe forte
nō sit nec vnq^o fuit nec vnq^o erit. Ad ista diffi
cultatē sūt qtuor mōi rindendi. p^o fuit cōit ois
ātiqnoz di. rē h^o eē triplr: videlz i se in suis causis
r^o apō itellcū. Res h^o eē i se q^o h^o eē actuale. Res
h^o eē in suis causis q^o nō est: s^o iam sunt cāe ex quib^o
pōt eē. Res d^o h^o eē tū apud itellcū q^o nō ē
nec pōt eē. s^o bñ est intelligibil. ut chimera r^o bir
coceru^o. Dicendū q^o de ente hūte esse tū pe
nes itellcū nō h^o scia: s^o ē ente hūte esse in se ip
so. aut in suis causis bñ h^o scia. s^o g^o nulla sit rosa
uel pluuia in se ipsa. tū est in suis causis: io rema
net adhuc scia d^o illis. S^o d^o dato isto sequit q^o
corrupta rosa non h^o scia de ista acq^o sita p demra
tōem pticularē: q^o rosa corrupta nō h^o esse in se.
nec in suis causis cū non amplius possit eē secun

do de gnātōe. Item pono q^o oēs cāe sūt corū
pani cū rosa r^o in p^o cessu t^o p^o generet tā rosa qm̄
cāe eius nō ppter h^o corrupit scia de rosa. r^o tamē
ipsa nullū esse h^o in se nec in suis causis. Secūdo
modus rindendi ē egi. dicent^o rē h^o duplex eē. s^o
actuale r^o p^o dicamētale. s^o g^o rosa corrupta nullum
h^o esse actuale. tū h^o esse p^o dicamētale cū sit res
p^o dicamēti. Cum igit scia abstrahat ab esse actuali
sufficit q^o res h^o esse p^o dicamētale. io de rosa h^o
scia post corruptōem eius. q^o adhuc h^o esse p^o dica
mētale ut p^o. Cōtra dato q^o de ambilaret oia
p^o dicamēta accentiū remanēt in aia for. habitu d^o
mōstratio h^o p^o clōis. ois trianglos h^o tres āgu
los eqlies duob^o rectis. sic tū q^o nō eēt aliq^o triā
gulus in casu isto h^o scia de eo qd non h^o eē actu
ale nec p^o dicamētale. Item arif. iii. pbi. diuidit
ens in ens in actu: r^o ens in p^o. r^o iterū ens i actu
in decē p^o dicamēta. g^o ens in p^o nō h^o esse p^o dica
mentale. Terti^o modus rindendi est burlei di
cēs q^o ens sumit triplr. p^o cōssime ut est obiectuz
intellect^o. r^o sic oē intelligibile est ens. Secūdo min^o
cōiter p^o illo cui nō repugnat eē existere. r^o sic illa
dicunt entia q^o nō sūt sed pnt eē. Tercio strictiss^o
p^o ente in effectu qd h^o esse actuale. s^o g^o nulla ro
sa existente rosa nō sit ens tertio mō. tū est ens p^o
mō r^o. sufficit eni r^o requirit q^o illud de quo ha
bet scia sit ens r^o mō. S^o p^otra p^o membrū ar
guit q^o dato illo sequit oia ipossibilia r^o oia duo
d^o dictoria esse sil uera. pbat oia talia sunt entia:
q^o sunt intelligibilia. g^o sunt uera. p^o p^o Arist.
scdo meta. d. q^o vniscuiusq^o dispō in entitate est
sua dispō in ueritate. Cōtra r^o membrū argu
itur. q^o positū r^o negatū nō equalent mō ens trā
scendent sumptuz est positū r^o illud cui nō repu
gnat existere est negatū. Deū sequit cū q^o chī
mera ē ens scdo mō. q^o chimera nō repugt castē
ex quo nō est nec p^o eē. nulli. n. aliquid repugnat
nisi sit uel possit esse r^o. Quart^o modus rindē
di est q^o ens trāscendent sumptū est obm̄ intellect^o
r^o est cōe tam ad eē actuale q^o aptitudinale: ita q^o
respectu h^o uerbi est uerificat de quol^o illoz u^o
doctrinā arif. 3. pbi. di. q^o ens diuidit in ens in a
ctu r^o ens in p^o. Lū g^o qd^o diuisū v^o uerificet de
quol^o suoz diuidentū sequit oē ens in p^o eē ens
quo dato sequit q^o nulla rosa exite adhuc rosa ē
ens. r^o nullo triāgulo exite triāgulus est ens. r^o ē
h^o tres angulos equalēs duob^o rectis est ens. ne
q^o o^o illud esse de quo h^o scia. s^o o^o illud eē ens.
Et cum arif. di. in l^o q^o scia nō h^o de eo qd nō est
Rūdet q^o ipse p^o qd est r^o qd nō est cōiter itelligit
ens r^o nō ens. i. scia nō est de nō ente cū quo tam
stat q^o scia sit de re q^o nō est. Cōtra p^o rosa ē ens
g^o rosa est. p^o p^o a tertio adiacēte ad r^o adiacēs
ans est uer^o p^o cessū. g^o r^o p^o. r^o sequit q^o d^o ro
sa corrupta nullā habere^o sciam. p^o ens est falsuz:
quia adhuc manet scia acquisita p^o demōstratiois

pticularē. r^o p^o p^o q^o nō est ens cū non sit actua
le nec potēiale ex quo nō pōt amplius eē. Ad
p^o negat p^o q^o arguit a magis amplo ad min^o
āplū. q^o ut dem est: ens trāscendent sumptū ē am
pliatū ad possibilia sicut ad pntia. Ad r^o ne
gat p^o. r^o ad pbatōem dico q^o rosa corrupta est
ens potēiale nō q^o possit esse s^o q^o potuit eē. sic
eni puatio nō est solū respectu futuri: s^o etiā pte
riti. ut h^o p^o pbi. ita etiā pō cū ei sit puata pua^o
iū intentōem arif. q^o rto meta. di. q^o puatio est ne
gatio in subo apto nato. sicut g^o puatio et aptitu
do respiciūt pteritū r^o futurū ita potētia nō qdē
respectiua s^o absolutā. Et cum arif. diuidit ens i
ens in actu r^o ens in p^o non sumit ens in p^o solū
p^o eo qd pōt esse: s^o p^o oi eo cuius pōt reduci
ad actū. r^o si nō ad actū simplicius: tū ad actuz indi
uidui eiusdē spēi. vñ aliquis hō nō pōt ridere. et
tū h^o pōm ad ridendū. r^o aliquis hō nō pōt scribē
ppter defectū organoz r^o tū h^o pōm ad scribendū
si h^o artē. ita rosa corrupta nō pōt esse r^o tū habz
pōm ad esse. nō quidē ad esse sue indiuiduatois
s^o ad esse indiuiduatois alteri^o eiusdē spēi. Ex
p^o dicti sequit q^o si ita ois triāgulus desineret eē q^o
nūq^o amplius aliquis triāgulus possit eē habi
tus scitific^o de triāgulo statim desinet esse scia
q^o scia referit ad scibile: r^o relatiua posita se ponit
r^o pempta se piment p^o p^o in p^o dicamēti. io i cāu
isto de triāgulo nihil esset scibile. et p^o p^o nulla
esset scia de illo. ille tū habit^o nō desineret esse ex
quo est qualitas de difficili mobilis neq^o p^o ipm
fiēt aliqua demratō neq^o syllogism^o demratū^o
s^o tū fieret syllogism^o quo p^o cluderet talis p^o clō
falsa. ois triāgulus h^o tres angulos eqlies duob^o
rectis. r^o pnter qlibet pmissarū eēt falsa. nāz in ca
su isto triāgulus nullo mō esset ens. q^o nō ens in
actu nec ens in p^o: r^o q^o sit imaginabile talē hituz
remanē abfz denotatōe respectiua mani estū est
q^o amicitia cū sit v^o tus est habit^o r^o qlitas de diffi
cili mobilis r^o pōt manē abfz eo q^o sit amicitia.
q^o cū amicitia nō sit nisi int^o eqlies r^o possibile est q^o
nulli sint eqlies qui p^o erant eqlies r^o se diligebant
v^o tute amicitie. Scdm dubiū v^o q^o nō oē quod
demrat sit uerū. q^o nullo triāgulo exite demrat
ista p^o clō. ois triāgulus h^o tres āgulos eqlies du
obus rectis. r^o tū ipsa nō est uera: q^o triāgulus nō ē
ampliatū ad triāguli actualē r^o aptitudinalē nec
etiā h^o tres angulos sicut ens. Rūdet q^o h^o v^o bñ
est duplr sumit. vno mō ut dicit simplr esse. r^o sic
facit ppōem de r^o adiacēte. alio mō ut dicit eē in
herētie. i. p^o dicati ad s^o m. r^o sic facit ppōem de r^o
adiacēte. Itē illud v^o bñ est ut dicit eē inherētie
sumit duplr vno^o ut dicit inherētia actualē. alio
mō ut dicit inherētia aptitudinalē. tūc. n. dicit
inherētia actualē qm̄ s^o m r^o p^o dicatū nō hnt ordi
nē cēntiale. ut hō est curre. aial est albū. qm̄ uero
s^o m r^o p^o dicatū hnt ordinē cēntiale. i. s^o m aliquem

modū pscitaz: tūc dicit inherētia aptitudinalē
ut hō est aial rōnale. hō est risibil. triāgulus h^o
tres anglos. Isocheles est triāgulus. isocheles
h^o tres anglos. Dicendū igit q^o nullo triāgulo
exite ista est vā ois triāgulus h^o tres āgulos eqli
les duob^o rectis. q^o illud uerū est. seu illud v^o bñ
h^o. nō dicit nisi inherētia aptitudinalē ad deno
tandū q^o ois triāgulus est apt^o nat^o h^o tres an
gulos eqlies duob^o rectis. sic etiā pcedit q^o puua
est aqua guttatim cadēs nulla pluuia exite. q^o p^o
dicat diffinitio de suo diffinito mediāte h^o v^o bñ ē
faciēte inherētia aptitudinalē. Et si arguit sic:
triāgulus h^o tres angulos. g^o triāgulus est. neget
p^o q^o arguit ab esse inherētie ad esse simplr. et
ab esse aptitudinali ad esse actuale. et a v^o bñ am
pliate ad ipm nō amplias. Et si instat. q^o bñ seq
tur lignū h^o tres anglos. g^o lignū est. pluuia ē aq
deorsū mota. g^o pluuia est. p^o idem sequit triangu
lus h^o tres anglos. g^o triāgulus est. pluuia est aq
guttatim de nube cadēs. ergo pluuia est. p^o
q^o nō est similitudo. q^o in p^o ma est inherētia actual
cum nō sit ordo cēntialis p^o dicati ad s^o m. in aliis
aut est inherētia aptitudinal^o cū sit ordo cēntial
et h^o dialecticus sue p^o sistit^o nō utat talī mō lo
quēdi. tū demratū^o cō h^o ut ut colligat de mēte
arif. r^o oium antiquoz expositorū. Et si d^o vñ. ue
nit q^o illud uerū est facit diuersas inherētiās r^o
aliqui ampliat r^o aliqui nō p^o nō dō inuicē iminos
nō apliatuos. Bñ q^o i mēte h^o ex nā rei. in uo
ce at uel in scripto ex impōne auctorū. Tercuz
dubiū v^o q^o illa p^o nā nō ualeat oē qd demrat ē ue
rū. g^o oēs demratō ē ex ueris. q^o aliq^o uerū aliq^o
syllogisat ex pmissis falsis. sed ois demratō ē syl
logism^o. g^o p^o idem demratō aliq^o potuit eē ex fal
sis. Pro solone h^o difficultatē est notandū p
q^o sicut ens r^o uerū p^o uertunt. ita falsū r^o nō ens u^o
intentōem arif. in postp^o dicamēti. di. q^o ab eo q^o
res est uel nō est oio d^o esse vā uel falsa. Secūdo
notandū q^o affirmatio est cā affirmatiois: r^o negō
negōis. r^o q^o affirmatio p^o r^o est negōne ut habe
tur a p^o hō in h^o p^o q^o ex negatiua nō sequit affirma
tiua: sed bñ ecōtra. io inquit arif. in li. elenc. q^o in
nō facere intelligit facere. Tercio notandū q^o
cuiuslibet demratōis pmissis sunt cāe p^o clōis ad
hunc itellcū q^o significata pmissaz sūt cāe signifi
cati p^o clōis. r^o q^o noticia pmissarū ē cāe not^o cō
clōis: ut ponit arif. in hoc p^o. Quarto notan
dū q^o nulla puatio nec aliq^o negatio pōt eē cā esse
ctua alicuius positui p^o se r^o imediata. qd dico p
tāto q^o absentia nante est cā effectiua submerio
nis nauis nō p^o se r^o imediata s^o uerū d^o ruz. Itis
notaz dico q^o in oi demratōe pmissis sūt uerē. q^o
si essent falsē tūc falsitas r^o nō ens essent cāe p^o se r^o
imediata alicuius positui. i. noticie scitific^o p^o clō
nis acquisite p^o demratōem cuius oppo^o est p^o
suppo^o. Syllogism^o aut dialectic^o nō aggenerat

sciam id non os qd pmissis sint cause vere si p dnu
 fio est vera. imo aliqui quetz pmissas est impossibil
 p dno exite necia ut i hoc exeplo ois lapis e aial
 ois ho est lapis q ois ho e al. Quarto dubiu
 vi q diamet sit pmesurabilis coste qz diamet ad
 costā qdrati e medietas duple pportois vt e de
 mīatū in geometria s3 oē qd est medietas alicui
 e s3 duple ad illd. q pportō diametri ad costā e p
 portio s3 duple 7 p pns p illā pportōez pnt inui
 cem pmesurari diamet 7 costā. Notādū p q
 qdratoz qōdā e orthogonū eglatez. s. hns oēs
 costas eglēs 7 oēs āgulos eglēs q nō pnt e nisi
 anguli recti qōdā aut est orthogonū ieglātez. s.
 hns oēs āgulos eglēs 7 costas ineqlēs sit q oēs
 opposte sunt eglēs 7 oēs immediate sūt ieglēs.
 qōdā vero qdratū e eglātez nō orthogonū. s.
 hns oēs costas eglēs 7 āgulos ieglēs sic q qua
 tuoz āgulozū duo sunt acuti 7 duo obtusi. Se
 cūdo nōndū q rō mēsure pmo iuenit i qntitate
 discreta fm arif. x. metba. 7 exōnti in qntitate pti
 nua. ita q qntitas ptiua nō mēsurat nisi p rōem
 nūeri. Si ei vnu qntū ptiuu aliud mēsurat p ade
 qntōez illa mēsuratio h3 rōez vnitat. si āt p repli
 catōez h3 rōez nūeri. pñ si vno palmo d3 mensu
 rari vga. x. palmoz 03 q palmus decies replicet
 p vnu duo tria. 7 sic vsqz ad decē. Itis notāz
 sequē pmo q diamet qdrati orthogonū eglateri
 est incōmensurabilis coste. quia si posset pmensu
 rari coste. igit p aliques nūerū designatū in co
 sta 7 diametro psequēs est impossibile qz cū qua
 dratū diametri sit duplū ad qdratū coste. vt est
 demōstratū in geometria oportet nūerū qdra
 tū diametri esse duplū ad nūerū qdratū coste
 qd nūqz vllus iuenire potuit qz h3 aliquis nūer⁹ q
 drat⁹ s3. xxv. diuidat in duos nūeros qdratos
 p3. ix. 7. xvi. nō tñ in duos qdratos eglēs. Sicut
 enī nūer⁹ quadrat⁹ qui resultat ex ductu alicui⁹
 nūeri i seipm̄ semel. vñ ter tria faciūt nouē 7 qua
 ter qtuor. xvi. 7 qnquies quinqz. xxv. iō oēs nūeri
 isti sūt qdrati. 2° sequit q diameter quadrati
 orthogonū in eglateri est pmesurabil coste. quia
 nūer⁹ p̄surgēs ex ductu maioris coste in seipsā
 7 minoris in seipsam est eglis numero p̄surgenti
 ex ductu diametri in seipsam. vbi grā. designetur
 costā minor p tria 7 costā maior p qtuor 7 diame
 ter p qninqz. isto posito ducat costā mior in seip
 sam 7 hēbit nouē. deinde ducat costā maior in se
 ipsā et habebit. xvi. qz ter tria faciūt. ix. et qter q
 tuor. xvi. Costat aut ex istis nūeris p̄stitui nūer⁹
 ut xxv. q est equalis nūero p̄surgēti ex ductu dia
 metri in diametrū qz qnquies quinqz faciūt. xxv.
 3° sequit q diameter quadrati eglateri nō or
 thogonū est pmesurabil coste: qz nūerū desig
 tus p costā est radix nūeri p̄surgēti ex ductu cui⁹
 libet nūeri designati p medietates diametroz
 vbi grā designēt costā p decē. et diameter mino

p. iz. 7 diameter maior p. xv. Ito posito ducat
 medietas diametri minoris in seipm̄ 7 hēbit nūe
 rus. xxvi. deinde ducat medietas diametri maio
 ris in seipsā et hēbit. lxiiii. qui duo numeri copla
 tim faciūt centū quoz radix est denari⁹ numer⁹
 designat⁹ p costā. Quarto q illa ppō diame
 ter quadrati est pmesurabilis coste nō est ipof
 sibilis. s3 necia 7 vere scita sicut et ista diameter q
 drati est incōmensurabil coste. Arif. aut loquit de
 diametro quadrati orthogonū equilateri cū di
 cit diametros esse symetros. i. esse pmesurabile
 coste esse nō ens. 7 pnter de eo nullā sciam habe
 ri cū nō sit ens actuale neqz pōle. qd rōez nego
 p̄nāz cū inferit q pportio diametri ad costam est
 pportio subdupla. nā qlibet pportio s3 duple est
 habitudo minoris ad maius cū sit pportio mio
 ris ineqlitatis. sed diamet est maior costā. q sua
 pportio nō est subdupla. qlibet. n. ps pportōis
 duple est pportio maioris inequalitat. si q ppō
 tio diametri ad costā est medietas duple pportio
 tōis 03 q illa pportio sit maioris inequalitatis
 sicut igit nō sequit pedale est subduplū ad bipe
 dale. q pedale est pportio subdupla ad bipeda
 le. sed solū q pedāl ad bipedale est pportio sub
 dupla. ita nō sequit q pportio diametri ad costā
 sit subdupla ad quadrupla. s3 tñ sequitur q il
 lus pportōis ad pportōem duplā est pportō s3
 dupla: ex quo est medietas eius.

**Ex primis aut 7 indēmābilib⁹ est
 eo q nō sciet nō hns demōstrationē
 ipoz. Scire. n. est quoz demātio ē
 nō scdm̄ accis hre demātoez.**

Postqz arif. pbauit oēm demātiōem esse ex ue
 ris pnter pbat eā esse ex p̄mis 7 immediat p̄ncon
 do hāc scdm̄ p̄dōem. Dis demātio est ex p̄mis
 et immediat. pbat ois demātio est ex his sine qui
 bus nō p̄tingit scire. s3 sine p̄mis 7 immediatis nō
 p̄tingit scire. q p̄ p̄na cuz maior: qz demātio ē
 syllogismus faciēs scire. et pbat minor. nam si ali
 qua demātio nō esset ex p̄mis. q nō esset ex pro
 priis p̄ncipis. et p p̄ns nō faceret scire p se: sed
 solū fm accis. qz esset ex p̄ncipis p accis. Cum
 igit demātio talis sit qualr facit scire sequit talē
 demātiōem eē solū demātiōez fm accis. Itē
 si eēt aliq demātio 7 non esset ex immediat 7 inde
 mēabilib⁹ p̄mis illius essent demābiles et nō
 dū demāte. q eēt igrate et p p̄ns nō facerēt sci
 re. Notand p q sicut in actōib⁹ nālib⁹ p̄tingit
 effm̄ puenire a duab⁹ causis effectiuis. quarum
 vna est vlls vtuall⁹ p̄currēs: et alia p̄ticularis for
 malr p̄currēs teste p̄ho 2° pbi. di. q hō gnāt ho
 minē et sol. Ita in demātiōib⁹ necē est p̄dōez ex
 duab⁹ causis effectiuis puenire q̄r vna est p̄tici
 laril formalr p̄currēs. s. copulatiā facta ex abab⁹

pmissis 7 alia vlls tñ vtuall⁹ p̄currēs videlz digni
 tas. Et sicut in actōib⁹ nālib⁹ cāe vlls sunt plu
 res. alique magis vlls 7 alique minus vlls. aliq
 p̄p̄nquiores 7 alique remotiores: ut celū intelli
 gentie 7 de⁹. Causaz etiā p̄ticularū aliq est p̄p̄n
 quior 7 aliqua ē remotior. qz p̄p̄nquior est calidi
 tas qz forma ignis in gnātōe ignis. 7 p̄p̄nquus est
 semē qz hō in gnātōe hōis. ita in demātiōib⁹ plu
 res sunt cāe p̄ticularēs. s. due p̄mis quaz mior
 est p̄p̄nquior p̄dōem: 7 maior est remotior. Cāe
 etiā vlls sunt plures p̄p̄nquiores 7 remotiores ut
 de quoz d3 esse uel nō esse est p̄m⁹ vllē cōissimū
 7 remotissimū. 7 de to⁹ est maus sua pte aut ali
 ud p̄sile est p̄nc⁹ mior vllē 7 minus remotū. De
 his p̄ncipis loquit arif. in p̄ma pte p̄dōis cuz
 diat oēm demātiōem eē ex p̄mis formalr p̄currē
 tibus s3 vtuall⁹ tñ. Sed notand qz ppō est
 qdrupl⁹ immediata. s. immediatiōe s3: immediatiōe
 cāe: immediatiōe illatiōis: 7 immediatiōe demāti
 onis. Propositio immediata immediatiōe s3 est il
 la cuius p̄dicatū inest subo nō p̄ aliud s3m ut tri
 angulus h3 tres āgulos eglēs duob⁹ rectis seu
 homo est risibilis. Propositio immediata ime
 diatiōe cāe est illa cuius p̄dicatū inest s3o 7 nō p
 aliā cām. ut oē aial rōnale est disciplinabile. 7 ois
 homo est aial rōnale. Propō aut immediata ime
 diatiōe illatiōis est illa q nō h3 mediū p qd pōt in
 ferri: ut h est te demāto. Propō immediata i
 mediatiōe demātiōis est illa q nō h3 mediū p qd
 possit demāri. ut ppō p̄posita ex s3o 7 diffinitō
 ne eius aut p̄posita ex diffinitōe 7 p̄ma passiōe
 7 gnāliter dignitates 7 p̄p̄ōes vlls negatie gene
 rū gnālissimozū diuerzoz p̄dicamētōzū. Ex qbus
 sequit q aliq est ppō immediata immediatiōe s3i q
 nō est immediata immediatiōe cause ut homo est risi
 bil. s3. n. risibilitas inest hōi nō p̄ aliud s3m: tñ si
 bi inest p̄ aliā cām. s. p̄ diffinitōem s3iecti. Itē
 aliqua est ppō immediata immediatiōe cāe que n est
 immediata immediatiōe s3iecti. ut oē aial rōnale est
 disciplinabile. p̄ma enī passiō nō inest diffinitōi
 s3iecti nisi p s3m illud. Itē aliqua est ppō i
 mediata immediatiōe demātiōis que nō est imedi
 ata immediatiōe illatiōis. quēz. n. talis ois hō est
 aial rōale est indēmābilis: tñ pōt inferri ex suis
 singularib⁹ 7 ex suis exponētib⁹. qñ q arif. diat
 oēm demātiōem esse ex immediatis intelligit per
 immediata p̄missas indēmābiles. 7 h manifestat
 cū di. ex p̄mis aut 7 indēmābilib⁹. Tertō no
 tandū q sicut in nālib⁹ genitū eē ex generāte p̄ti
 git dupl⁹. s. mediate 7 immediate: ut hō generat i
 mediate ex semine. 7 mediate ex hōie. 7 ignis ime
 diate ex caliditate. mediate uero ex motu uel lu
 mine. Ita in demātiōibus p̄tingit p̄dōne aliqua
 do esse ex indēmābilib⁹ immediate. ut qñ p̄cludit
 p̄ma passiō de s3o p̄ diffinitōez s3iecti. Aliqñ
 aut mediate ut qñ p̄cludit 2° passiō de s3o p̄ p̄i

mā passiōne demāta iāz p̄ma passiōe d s3o per
 diffinitōne s3i. Nō igit vult arif. oēs demātiōne
 p̄cedē ex indēmābilib⁹ immediate. qz tūc nunqm̄
 demāret scda passiō de s3o. nec eēt possibile de
 m̄fare istā ois triāgulus h3 tres āgulos equales
 duob⁹ rectz ex quo necio sue p̄mis sūt demābi
 les. s3 intēdit arif. oēs demātiōne eē ex immediat
 7 indēmābilib⁹ mediate uel immediate. Quar
 to notand q duplex est demātiō. s. p se 7 p accis
 Demātiō per se est illa q p̄cedit ex p̄missis inde
 mēabilib⁹ mediate uel immediate. Demātiō p ac
 cidēs est illa q p̄cedit ex p̄missis demābilib⁹ non
 demātis. aut ex p̄ncipis nō p̄p̄ns. vbi grā. fa
 cio hunc syllogismū. ois figura rectilinea hns an
 gulū extrinsecū equalentē duob⁹ opposit⁹ intrin
 secis h3 tres āgulos eglēs duob⁹ rectz. s3 ois tri
 angulus est h⁹. qz. iste syllogism⁹ nō est demā
 tiō: qz nō generat sciam ex quo p̄mis sunt igrā
 te. 7 pōt eē demātiō qz p̄mis sūt esse scite p re
 solōne vsqz ad indēmābilis. qz accidit sibi q sit d
 m̄rātiō. 7 p p̄ns talis demātiō q nō est demātiō
 nisi ipotentia est demātiō p accis. s3 q h⁹ syllo
 gism⁹ sit p̄p̄rie demātiō. nō tñ est p̄p̄rie demō
 stratiō: s3 solū ipotētia uel fm accis. Itēz for
 mo aliū syllogismū oē nō aial ē nō risibile. ois la
 pis est nō aial. q ois lapis est nō risibilis. ista est
 demātiō fm accis. qz demātiō nō esse risibile d
 lapide ex p̄ncipio nō p̄p̄rio s3 p̄ cām remotā. ga
 sicut aial est cā remota risibilitat. ita nō aial non
 risibilitat. qz sicut affirmatiō est cā affirmatiōis
 ita negatiō negatiōis fm arif. in h p. p3 q vñ arif.
 mouet eam esse demātiōne fm accis q nō sit ex
 p̄mis uel immediat. Ex p̄dcti sequit p egrediū
 nō recte demāre di. arif. p p̄ria 7 immediata in
 telligere p̄missas. qz frustra addita fuisset illa p
 ticula in diffinitōe demātiōis. videlz ex p̄riorib⁹
 cū oia p̄ma sint p̄riora 7 ecōtra. P̄ncipis etiā di
 xerūt ali q p̄ p̄ma 7 immediata arif. intellexit di
 gnitates q iō dicunt p̄ria. qz nō hnt p̄p̄ōes p̄ores
 7 dicunt immediata qz nō hnt mediū p qd possint
 demāri. qz aliē p̄tingēt demāre p̄p̄rie p cāz re
 motā. qz talis demātiō p̄cederet ex ueris p̄mis
 7 immediat p̄riorib⁹ notiorib⁹ causz p̄dōis. p̄p̄te
 rea meli⁹ d3 q arif. p p̄ria intelligit p̄ria q nō in
 gredunt demātiōem nisi vtuall⁹. 7 p̄ immediata p̄
 missas indēmābiles. An in p̄logo nō solū fecit
 mentionē de p̄cognitione p̄missaz s3 etiā dignita
 tē sicut p̄missas ex quo tanta necitate ingreditur
 demātiōne sicut p̄mis. 2° sequit qz h3 non cu
 iuslibet demātiōis potissime p̄mis sūt imedia
 te immediatiōe demātiōis. tñ cuiuslibet tal p̄mis
 se 7 p̄dō sunt immediate immediatiōe cāe uel s3i
 p̄ma ps est manifesta de oī demātiōne in qua
 demāat aliqua passiō post primā. secūda autē ps

demātiō duplex

demātiō duplex

dedarat. nam si demonstrat prima passio de sub
iecto p diffinitioem sibi p dlo est imediata imedia
tione sibi et maior est imediata imediatioe cae. minor
vo est imediata ta imediatioe cae qz imediatioe
subiecti ut oca aial ronale est disciplinabile. omis
ho est aial ronale. g ois ho est disciplinabil. Si
aut dematur scda passio de sbo p pmaitez ma
ior est imediata imediatioe cae qz pma passio est
ca imediata qre 2a passio inest sbo. minor vo pre
missa est imediata imediatioe sibi tm. quia no im
mediata imediatioe cae: ex quo sibi inest p aliam
cam. p dlo etiā est imediata tm imediatioe sibi. ut
oc disciplinabile est risibile. ois ho est disciplinabi
lis. g ois ho est risibilis. Sed dubitat qz ordi
ne nature pus snt sibi a diffinitioe qz aliqua pas
sio. g mē diffinitioes et pma passionē mediat subm
et p ois nulla ppō est imediata in q p dicit pma
passio de diffinitioe sibi. Dicendū qz non sit i
mediata imediatioe emanatio: tm est imediata i
mediatioe demfatiois et causalitatis: qz no hz medi
um p quod possit demfari nec hz aliqua causam
ppinqua pter diffinitioes subiecti per qua possit
inest subiecto.

**Causas quoqz et notiores ois esse et
prioras. Cās qdē qm tūc scimus cū
causas cognoscim? et prioras si vere
causae sunt et notiores nō solū altero
modo intelligēdo sed in sciēdo quo
niā sūt. Priora aut et notiora dupli
citer sunt. Non enī idem ē prius na
tura et ad nos prius. Neqz noti? na
tura et ad nos notius. Dico aut prio
ra et notiora ad nos pxiima sensui.
Simplr aut priora et notiora q lon
gus. sūt autēz lōgiora quidē uniuersalia:
maxia aut proxima singularia et
opponunt hec ad inuicem.**

Tertia p dlo. Omis demfatio est ex cais pōib?
et notiorib? pbat. ois demfatio est ex his sine q
bus nō ptingit scire. s sine caus pōib? et notior
bus nō ptingit scire. s. simplr. g. 2c. p. 3. p. 3. cū ma
ior et minor arguit. p quidē nō ptingit simplr sci
re absqz cais. qz pcessus scientific? q est p effectū
nō facit scire simplr sed fm qd. Secdo iste cae
debet eē prioras eo q p dlo demfabilis hz cais p
ozes et posterioras. Causae pōes sūt pmissae pce
dētes a pōi q dicuntur cause p dlois nō soluz in
cogicendo s etia in eēndo. Cae aut posterioras
sūt pmissae pcedētes p effm sup cam que dicunt
caē p dlois nō in eēndo s in cognoscēdo. Ad scif
g simplr et ad demonstratōes potissimā requirūt

causae nō posterioras s pōes. ideo dicit pbs q
nō sufficiūt cae in intelligēdo s in sciēdo. qz sūt
qz dicit eē veras cais et nō alias. ex quo g eadē p
positō pōt demonstrari a pōi et a posteriori. Cae
sumpte a posteriori nō ingrediunt demonstratio
nē simplr sed cause sumpte a pōi. Tertio cae
ingredientes demonstratōem debēt esse notiores
effectū. unde ut colligit ex doctrina arif. i. p. 1. p. 1.
p. 1. p. 1. de causis habem? cognitionē p dlois et
distinctā. ut habem? cognitionē p dlois sic sunt mi
nus note suis effectib?. ut aut habem? cognitionē
distinctā sic sunt notiores suis effectib?. et isto mō
ingrediunt demonstratōes iuxta illud. ppter qd
vnūqz tale et illud magis. An ad tollendū eq
uocatioem arif. ponit vna distinctionē de pōi et
notiora di. q pōi et notiora sunt duplr. s. quo ad
nām et quo ad nos. illa sūt priora et notiora nobis
q sunt pxiima sensui. illa vo sunt priora et notiora
quo ad nām que sūt remota a sensui. Singularia
qdē sunt pxiima sensui. et vna remota: iō prius
nā et pus nobis vident hie quandā repugnantiaz
cū vnūqz sit singulare et pxiimū sensui: et aliud sit
vle et remotū a sensui. Demonstratio g simplr q est
p veras cais sp pcedit p priora et notiora simplr
et quo ad nām. nō aut sp p priora et notiora q ad
nos. Notandū p fm pmetatōre in plogo pbi.
q in mathe. eadē sunt nobis notiora et simplr q
mā sicut cae sunt notiores nature suis effectibus
sic in mathe. sp pcedim? a causis sup effectū. In
nālibus aut ut plurimū pcedimus ab effectū ad
cais: qz ois noticia hūana incipit a sensui. et qz sen
sus nō mouet a causis sed magis ab effectib?: iō
pimus pcessus nālis est cōiter ab effectū ad cam
qua habita et bene nota itez cognoscit effect? nō
eadē genere noticie qz est s ppter qd est. Rō at
assignat a pmetatōre in pmiō pbi. qre cae sē no
tiores nature suis effectib?: qz ab his nā incipit
opari. vñ 2o meta. ponit arif. q sicut res se habet
ad esse ita se habet ad cognosci videlz fm naturā

Secdo notandū q vle et singulare seu pxiimū
taf et distātia nō opponunt dōe nec dōctōrie nec
p natiue s relative. et eadē mō opponunt p dlo
ad nām et pus quo ad nos: quia pus et posterioras
opponunt relative. s ea que sūt pōi nature sūt
posteriora nobis et ecōtra. qz cae sunt pus note
nature et posteri? note nobis. Effect? vo e contra
sūt pus noti nobis et posterioras noti nature. g p
us quo ad nām et prius quo ad nos relative op
ponunt. Sed dubitat qz in pmiō pbi. di. arif.
sto. nos pcedere ab vlib? ad singularia: et q vle
cū sit quoddā totū est notius suis singularib? q
sunt ptes subiectiue. h uero dicit q vlla sunt rēo
tissima a sensui. et singularia pxiima sensui. con
stat aut illa duo inuicē repugnare. Pxiima rñsio
est egi. di. q in eadē genere noticie. s. sensitue ut
intellectiue prius cogicūt magis p dlois qz min?

confusum et prius indiuiduū magis vltis qz min?
vltis. qz si iōi. est a longe prius cogicūt q est hoc
corpus qz q est h aial. et prius q sit h aial qz q
sit hichomo. et prius q sit hichomo qz q sit sortes.
Et ita ex pte intellect? prius cognoscit sub conce
ptu vli qz singulari. et pri? s pceptu magis vli qz
min? vli. Cōpando aut cognitōes sensitua cogi
tōi intellectiue sic pus cognoscit singulare qz vle
An g arif. dicit in pmiō pbi. q nos pcedimus
ab vlib? ad singularia intelligit in eadē gñe no
ticie. Luz uero dicit h q vlla sunt remotissima a
sensui intelligit p pando cognitōem sensitua intel
lectiue qz sensus est singulariū. et intellect? ē vltuz

Secda rñsio est bur. di. q duplex est cognitio:
videlz p dlois et distincta. cognitioe p dlois prius cog
scimus singulare qz vle. sed cognitioe distincta p
us cogscimus vle qz singulare. An g pbs in p
miō pbi. di. q pcedim? ab vlib? ad singularia et
q vlla sunt prius nota suis singularib? loquit de
cognitioe distincta. Lū uero h dicit q vlla sūt re
motissima a sensui et singularia pxiimū loquit de co
gnitioe p dlois et sic nō est aliqua dōctio. Tertia
rñsio est Occaz. di. q arif. in plogo pbi. intelligit
p vle magis p dlois. et p singulare min? p dlois in
nuēs nos pcedere a magis p dlois ad min? p dlois
hic uero singulare pceptū singulare. et p vle cōce
ptū vlem dāns intelligit q prius pceptimus rez cō
ceptu singulari qz pceptu vli. et q pcept? singula
ris est pxiimū sensui. pcept? aut vltis remotus a
sensui cū nō repiāt nisi in intellectu. Iste opi. siue
rñsiones nō sunt hic approbāde vel reprobande
sed magis in plogo pbi. et in tertio de aia. iō ad
pns sub silētio p rāscō. oēs tm pueniunt in h q vle
suz nō cognoscit vle sed tm singulare. Intellect?
aut cognoscit vtrūqz qd mibi nō vñ ueruz. qz fm
p dlois 2o de aia. color in cōi est obiectū adequatū
visus et son? audit? et cōstat aut nullū colorē singu
larē esse obiectū adequatū visus neqz aliquēz so
nū picularē esse obiectū adequatū auditus. 3o
assignat quarta rñsio di. q vle hz duplex esse: scz
formale et māle. Esse formale vltis est esse sepatū
ab oī dōctōe mālitat? et indiuiduatōis. esse autēz
māle cuiusdē est esse p dlois et dōctōibus mālibus
et indiuidualib?. Loquēdo g de vli fm suum esse
māle quod est esse hic. et nunc sic illud pceptū pri?
sensus qz suū singulare. et h mō loquit pbs in p
logo pbi. cū dicit nos pcedere ab vlib? ad singula
ria. s loquēdo de vli fm suū esse formale sic ipm
est remotissimū a sensui cum illo modo a nullo p
ticipat nisi ab intellectu. singulare aut est pxiimū
sensui. et hec fuit intentio pbi hic.

**Ex pxiimū aut est quod ex pxiimū pri
cipiū est. idē. n. dico primum et prin
cipium.**

Unū dubiū tangit pbs ppter qd in diffinitioe

demfatiois nō ponebat ex pxiimū principiū sic
ex pxiimū. Rñdet q idē est pxiimū et pxiimū
vñ. ix. meta. inquit ipse q sp in vnoquoqz gñe illd
qd est pxiimū et qd est max? tale est cā et pxiimū
oium sequentiū. g pxiimū hz rōes pxiimū. Sed
iā pbatū est demfatioem pcedē p pxiimū nō p ac
cidēs s p se. iō oisum est demfatioem pcedē ex p
xiimū principiū. Notandū q pxiimū et pxiimū
pxiimū se hnt p ordinē. qz oē pxiimū est pxiimū p
xiimū et nō ecōtra. qz si nō max? videret de digni
tatib? q sunt pxiimū pxiimū et nō sunt pxiimū pxiimū.
S3 h nō obstat. qz sicut mā pxiimū absoluta sum
pta est cōis et pxiimū ē pxiimū. Ita pxiimū pxiimū
simplr sumpta sunt cōia. pxiimū uero sunt speci
alia. et quia in oī demfatione s hnt ideo pxiimū pxiimū
cipia sunt pxiimū pxiimū. et p pxiimū nō oportebat il
lud addere. S3 cōtra si p pxiimū intelligant pxiimū
et pxiimū q sūt dignitates dōctē et nō pxiimū demō
stratōis nec aliq cā iportata p illas sequit demō
stratōem simplr pcedē ex cais remōis. qd pbat
assignando aliqz pxiimū iportates cam remotam
indemfabilis in casu isto talis demfatio pcedit
ex ueris et ex pxiimū et ex imediat: qz ex indemfabi
lib? ac etiā ex causis pōib? et notiorib? simplr.

Dicendū q arif. p imediata nō intelligit soluz
p dlois idemōstrabiles: s etia cas eē imediatas
imediatoe cae et sibi qd nō ptingit in caus remō
tis. Hoc aut iō nō exprestit arif. hic: qz pxiimū in
diffinitioe scire illud nō exprestit di. Scire sim
plr est rez p cam cognoscere: et qm illius est cā: et
qm nō ptingit aliū se hie. Cōstat autē q cā remō
ta nō est cā pxiimū effect? remōti nec p se cū ea po
sita nō ponat effect?. Dubitat dō diffinitioes
demfatiois ostendēdo aliquā demfatioes simplr
nō esse ex aliq cā q demfatioes mathematicae sūt
demfatioes simplr cū sint in p gradu certitudis
p pxiimū 2o meta. et tm nō pcedūt p cais in ef
fendo. nā demfāt hie tres angulos equales duo
bus rectis dō triāgulo p angelū extrinsecū. Cōstat
aut angulū extrinsecū nō eē cam triāguli. nec siue
passionis cū quodlibet illorū indit er stet esse si
ne alio. Secundo demōstratōes metaphisice
sunt demōstratōes simplr quia excedunt omnes
alias pxiimū demfationis et nobilitate subie
cti fm pxiimū 2o meta. et nō pcedūt
in effendo p cam. quia cum demfatur actus pu
rus de deo aut potētia pura de pxiimū materia s
nō est p aliquā cam cū deus nullā cāz habeat sim
plr nec mā pxiimū p qz a pxiimū aliqd possit de ea
demfari. 3o demfatioes nāles sūt demfatioes
simplr. qz scia de aia excedit oēs alias pter diui
nā nobilitate sibi et pxiimū demfatiois: et tam
plime tales nō dant p cam. Nā cū demfāt 2o de
aia. q ipa ē act? pxiimū sbalis corporis pxiimū ha
bentis vitā in potētia p esse pxiimū vegetandi
sentiendi secūduz locū mouendi vel intelligendi

nulla ibi sumit ea: qz ides sunt aia z actus pm^o sba
lis corpus hntis vitam in p^o z esse pm^o vegetadi
zē. Quarto nulle pmissas sūt cāc p^olonis. g. zē.
p^o p^ona z aīis pbat. qz p^ohs dicit in p^omio h^o q^o an
oēm dem^oratōez o^o p^oco^oscere de sbo qd est z q^o ē
z de passione qd est. g. p^olo pcedit totā dem^oratō
uem. p^o p^ona qz ipsa ponit ex sbo z passione. z per
p^ohs magis v^o p^oloem eē cām pmissarū qz ecōtra.
Ad p^omū dicit cōiter q^o dem^oratōes mathe. nō
sunt p^ozic dem^oratōes ppter qd. nec simplr de
m^oratōes ad intellē arif. sed solū similitudinarie.
qz sicut nā p^ous cognoscit cām simplr qz effectus
ita nos p^ous oīo cognoscim^o pmissas qz p^oloem
Sed illud nō pōt eē d^o intentōe arif. cū sp^o aut fre
quent^o ex^oplificet in mathe. deinde si dem^oratōes
ille nō pcedūt p cām neqz p effē. g. dabit aliud
genus dem^orandi nondū ab arif. inuentū. iō dī q^o
ille pcedūt p cās tam in eēdo qz in cognoscēdo
nec est uerū q^o dem^oratō triangulū tres angulos ha
beret p angulū extrinsecū tanqz p mediū. s. solū
tanqz p dem^oratō mediū cū mediū sit solū figu
ra rectilinea trib^o lineis p^otēta que est uera cā in
eēdo tam triangulū qz etiā sue passiois. qz diffi
nitō per ptes diffinitōis sunt forme 2° pbi. sed d^o
h^o magis in 2° h^o. Ad 2° dī q^o h^o in deo nō sint
cāc realit^o distictē trī sūt cāc formalr dīntes. Hō
cni i deo repirēt rōes hntes ordinē p^oris z po
sterioris nisi ille hnt rōem cālitatē. iō cū dem^ora
tur act^o pur^o de deo p eē p^omū simplr dem^oratō
illa passio de sbo suo p uerā cām in eēdo nō re
alit^o distictā sed rōem trī. Dicim^o. n. q^o gen^o z dā
sunt cāc sp^o. z trī nō differūt ab ea realr. Silit^o
cū dem^orat de p^oma mā pura pō p eē immediatum
nō cūti simplr illa dem^oratō est p cām in eēdo.
nam sicut eē p^omū simplr est cā ppter quā de^o est
act^o pur^o ita eē immediatū nō cūti simplr est cā pp
quā mā est pō pura. Ad tertū dī q^o h^o ille due
diffinitōes date de aia sint idē trī nō sunt idē sim
pl^o. qz aliqd importat p v^oā. s. corp^o p^ohiscū qd
nō est idē alteri. v^o hō z albus sunt idē qz de sein
uēc p^odicant in recto. s. nō sunt simplr ides: qz al
bū p^onotat albedinē que nō est hō. Sil^o hō et ri
sibile sūt idē sed nō idē simplr. qz p risibile cōno
tat risus q nō est homo. p^opterea pcedit q^o hō ē
cā risibilis nō obstāte q^o sint idē. ita in p^oposito il
la diffinitō aie. s. p^omū uegetadi: sentēdi: fm locū
mouēdi z intelligēdi est cā illius act^o p^omū subalis
corpis p^ohiscū vitā hnti i pō nō obstāte q^o sint idē
qz aliqd importat p eēdam v^o corp^o p^ohiscū qd est
effect^o p^ome diffinitōis. Ad quartū dī q^o sicut
ppō denoiat vā uel necia p^otingēs uel ipossibil
rōe significati sui p^ohiscū denoiatōis ita p^omissa dicit^o
tur cāc p^olonis: qz significata pmissarū sunt cāc si
gnificati p^olonis rōe mediū qd dī esse uera causa
passiois. Deinde z si ante dem^oratōem p^olo co
gnoscāt cognitōe rep^ontatua sciēdo qd importat

p cā nō trī cognoscit cognitōe sciēntifica. qz tūc nō
scit ea sed solū post dem^oratōem. Cōstat autē talē
noticia sciēntifica aggenerari ex noticia pmissarū
icarcō pcedit pmissas esse cās p^olonis. z qz h^o se
cūdus modus inuenit in dem^oratōe a posteriori
z nō p^omus iō in tali dem^oratōe p^omissa dicit^o cāc
p^olonis in cognoscēdo z nō in effēdo.

**Est autē principū demonstratōis p
p^o finio imediata. Immediata autē ē
qua nō est altera prior.**

Postqz arif. manifestauit singulas ptes integrā
tes diffinitōem dem^oratōis. p^oter in 2° pte h^o ca
pituli reaccipit v^oā ptes diffinitōis p^opando p^ore
missas z dignitates ipsi dem^oratōi ponēdo duas
p^oloes. quaz p^o est ista. ppō imediata est p^omū
dem^oratōis. 2° p^olo. p^oncipiū dem^oratōis nō est
v^oū simplr: sed h^o ptes subiectiuas ibi. immediati
aut p^oncipiū. P^oria p^olo arguit sic. illa ppō q^o
nō est altera prior est p^omū dem^oratōis: s. ppō i
mediata est h^o. g. ppō imediata est p^omū dem^o
stratōis. p^o p^ona cū maiori. minor autē ē nota ex si
gnificatōe terminū. qz immediatū est idē q^o nō hnt
mediū. p^ostat autē illā ppōem nō hnt priorē p^oposi
tionē que nō hnt mediū. Nota p^o q^o duplex est
p^omū dem^oratōis. s. p^oplexū z incōplexū. P^orim^o
p^oplexū est illud qd dicit esse uel nō eē. z tale ē du
plex. s. qd ingredit formalr dem^oratōez sicut p^ore
missa. z qd ingredit v^oualr ut dignitas. z d^o quo
libet istoz loquit arif. sic. P^orim^o incōplexū etiā
est duplex videlz qd ingredit dem^oratōem v^oualr
ut ēminū trāscēdēs. z qd ingredit formalr ut dif
finitio de qua loquit arif. in p^omio de aia. dicit^o
ipm qd qd est oīs dem^oratōis est p^omū. 2° nō
tandū: q^o tā dignitas qz p^omissa est q^odrupl^o ppō
imediata: s. non simplr eodē mō. P^orio quidez
dignitas est p^opositio imediata imediatōe p^onci
piorz incōplexoz qz ipsa est p^opropinqua p^oncipi
is incōplexis ex quo eam cōponunt. Secundo di
gnitas est imediata imediatione p^ocessiois: qz
pcedit oīs alias p^opositiones z nullā priorē habz
Tertio dignitas est imediata imediatōe p^opositi
onis. quia inter sua extrema non cadit medium
ad hunc intellectū q^o p^odicatur inest subiecto non
p aliud subiectū nec per aliā causā. Quarto di
gnitas est imediata imediatione demonstratōis
quia non habet mediū per quod possit demon
strari. s. nec a posteriori nec a priori: ideo talis ē
p^oncipiū demonstratōis. P^omissa autē est qua
drupliciter imediata. P^orio quidez imediatōe
diffinitiois: quia ipsa est p^opropinqua diffinitioi cū
ex illa p^ostituat. Secundo p^omissa est imediata im
medatione conclusionis. quia ipsa est p^opropinqua
conclusioni cū ex p^omissa statz fiat conclō. Ter
tio p^omissa est imediata imediatione p^opositio
nis: quia inter extrema nō datur mediū. s. causē

ant subiecti. Quarto p^omissa est imediata ime
diatōe dem^oratōis. qz nō hnt mediū p qd possit d^o
m^ostrari. z sic est p^oncipiū dem^oratōis. Cū autē dīc p^ohs
q^o ppōne que est p^oncipiū dem^oratōis nō ē altera
p^oz. utelligit simplr vel h^o quid. Unde dignita
te que est p^oncipiū dem^oratōis nulla est ppō p^oz
absolute. s. p^omissa que est p^oncipiū dem^oratōis
nulla ppō ē p^oz dem^oratōis. z hoc sufficit ad intē
tōem l^oe. Ex p^odictis patz q^o p^omissa z dignita
tes q^odrupl^o differūt quo ad immediatōem.
P^orima differētia est quia dignitates sūt p^opropin
qz p^oncipiū incōplexis et p^omissa sūt remote.
Secūda differētia est quia dignitates elongāt a
diffinitōib^o z cōclusionib^o p^omissa at illis p^ouigūt.
Tertia differētia est. quia dignitates nō hnt p^oz
sitōes p^ozores p^omissa v^o p^osupponūt alias p^ozores.
Quarta d^oria est quia omnes dignitates sunt in
dem^oratōib^o. nō autē oīs p^omissa. Cōtra p^odicta
arguit z p^o q^o dignitas hnt p^ozores: quia non
p^otingit sit^o esse idem z nō eē est quedā dignitas. z
trī hnt p^ozores. s. de quoz d^o eē uel nō esse. g.
zē. p^o p^ona cū maiori qz illi statim intellect^o assen
tit notis ēminis. minor uero est arif. p^o h^o dī. q^o af
firmatio p^oz: est negōne. Secūdo arguit q^o digni
tas sit dem^oratōis: qz oē totū est maius sua pte ē
quedā dignitas z est dem^oratōis g. zē. maior p^oz ex
eo q^o intellect^o illi statim assentit not^o ēminis. mi
nor uero est allacen. 2° sue p^opectue p^obat illā
p^oz^otinere aliquid z aliud ultra. Ad p^omū rīdet^o
q^o nō est dem^oratōis nullū dignitatem hnt p^ozores
h^o q^o dignitas nō hnt p^ozores qd uerificat de
illis affirmatiuis aliqd est qdlibet est uel non est
Illa trī negatiua nihil est z nō est nullā p^ozore hnt in
latitudine p^opositiū negatiuarū: qd nō p^otingit
de aliq^o p^omissa dem^oratōis siue fuerit affirmatiua
siue negatiua. Ad 2° rīdet^o q^o illa ppō oē to^o
est maius sua pte: nō est p^ozore dem^oratōis: ex quo
nō est dubitabil^o ppō. pōt trī p^obari isti uel illi qui
negaret eā iuxta doctrinā allacen. dem^oratōis ē q^o
illa ppō sit dignitas. nā dignitas est ppō cui itel
lect^o statz assentit not^o ēminis absqz discursu. hu
ic autē z si intellect^o assentiat not^o ēminis. h^o trī est
cū discursu impceptibili sic arguēdo: oē p^otinēs a
liquid z aliud ultra est maius illo. oē totū p^otinēt
p^ozore z aliud ultra. g. oē totū est maius sua pte
Ite dignitas est ppō quā necesse est quēz docen
dū hnt sed nō est necesse quēz docendū habē
istam: omne totū est maius sua pte. g. nō est digni
tas. bene autē est cōis animi p^oceptio ut dicit Eu
clides aut ppō uel p^osuppō ut colligit a p^ozore in secū
da conclusionē.

**Propositio autē ē enūtiatōis altera
pars unū de unō. Dialectica quidez
ē similiter accipiens quodlibet. De
monstratiua autē determinate altez**

quoniam uerum est.

Quia ppō imediata diffinit^o p ppōem dicendo
ppō imediata est ppō q nō est altera p^oz. Et p
pō diffinit^o p enūtiatōez. et enūtiatio p dicitō
nem. et p^otradietio p affirmatōem uel negōnem.
Iō arif. ad māifestatōem dīctorū describit hos
ēminos ppō enūtiatio dicitō affirmatio et ne
gatio. P^orim^o g. ēmin^o describēdus est ppō quē
arif. diffinit^o ait. ppō est altera p^oz enūtiationis
v^oū de vno significās. v^oū ppō hic stricte accipitur
ut ē vna ppō et p alio positio ad denotandū nul
lā p^othetica eē ppōem. nec aliquā cathegoricāz
nisi sit p^omissa alicuius syllogismi. Notādū p^om
p^ohm q^o ppō diuidit in p^oponem dialecticā et de
m^ostratiua. P^ozopō dialectica est illa q indīnt acci
pit v^otranz pte dicitōis ut cras tunica incidetur
uel nō incidet. P^ozopō dem^ostratiua est illa q nō ac
cipit nisi v^oā pte dicitōis. s. uerā: ut cras sol oue
tur. Dicit. n. arif. p^o thopi. q^o dialectic^o pcedit ex
p^oprobabilibus trī. dem^oratōz autē solū ex necessarius
iō dialectic^o indīnter pbat quāz pte dicitōis
ex quo hnt viā ad quāz illarū p^oprobabilia. P^ozoba
bile. n. fuit q^o medea diligeret silū suū qz fuit ma
ter. z q^o nō diligeret qz fuit inficiens. dem^oratōz
autē nō pbat nisi ptem uerā. Sed dubitat^o: ga
dialectic^o nunqz pcludit nisi v^oā pte dicitōis sic
nec dem^oratōz nisi v^oā. g. quo ad hoc nō est d^ofa in
ter illos. Dicendūz q^o sic distictiua de futuro
facta ex p^otrib^o oppositis p^otingētib^o nunqz hēbit ni
si v^oā ptem uerā: quāz trī poterit hnt uerā indīnt
ter ut nauale bellū erit cras. ul^o nullū nauale bel
lū erit cras. ita dialectic^o nunqz pcludit nisi v^oā
ptem dicitōis. quāz trī indīnter pōt pcludē. z si
cut distictiua futuri t^ops facta de p^otrib^o oppositis
nō p^otingētibus nunqz hnt nisi v^oā pte uerā sed de
ēminatam: ut cras ouiet sol: uel nō ouiet sol. qz so
lum p^oma p^oz est dem^oratōe uerā: ita dem^oratōz nū
qz nisi v^oā ptem pcludit sed dem^oratō. s. neciam
sp. n. dem^orat oēm triangulū hnt tres angulos z nū
qz dicitōem. In h^o ergo pueniūt dialectic^o z de
m^ostratōz. qz qz eozū v^oā trī ptem pcludit dicitō
nis. Differūt autē qz dialectic^o quāz indīnter cō
cludere pōt. dem^oratōz autē solū v^oā z dem^oratā
s. uerā z necessariam.

**Enūtiatio autem contradictionis
quamlibet partem.**

Secūdo ēmin^o describēd^o ē enūtiatio quā arif. diffi
nēs inq^o. Enūtiatō ē oīo quāz pte dicitōis accipi
ens. s. distictiua: ut tunica incidet cras uel nō in
cidet cras. v^oū apud dialecticū sumit enūtiatōe
p oīoe signte uerū uel falsū. h^o v^oū stricte p disti
ctiua facta de p^otrib^o opposit^o eo q^o ex mittēdo oēm
dubitātōez nūciat uerū uel falsū. Notādū q^o
sicut se hnt enūtiatō ad ppōem ita p^oblema ad cō
clonem. qm sic enūtiatio est distictiua facta de

ptibus oppositis cuius una pars est propositio. s. pmissa et syllogismo. ita pblema est oio de partibus oppositis sub dubio disunctive formata cuius una pars est conclusio in syllogismo ut utrum luna eclipsat aut no. sicut et enunciatio ita pblema ingreditur syllogismum solum sicut una pars eius s. no eodem modo: q. enunciatio ingreditur ut pmissa et pblema ut conclusio. Et quibus sequitur quod huiusmodi propositio apud dialecticos possit fieri pblema et conclusio et contra. quod dialectice omnem pmissam potest facere conclusioem et contra non tamen apud demonstratores quibus propositio potest fieri pblema aut conclusio quoniam pmissa indemonstrabilia non possunt fieri apud cum conclusioes. neque pmissa et contra conclusioes in quibus demonstratur ultima passio non possunt fieri propositiones neque pmissae.

Contradictio autem est oppositio cuius non est medium secundum se. Pars autem contradictiois que aliquid de aliquo est affirmatio est. Quae uero est aliquid ab aliquo negatio est.

Tertius terminus describendus est dictio quam Aristoteles sic diffinit. Contradictio est oppositio cuius non est dare medium s. se. propositio oppositio loco generis. quod in postpredicamentis oppositio dividitur in oppositioem dictiois et oppositioem partium et relatiuorum. Et in albis et nigris sunt opposita dictiois. hoc est non homo opposita dictiois. ceterum et uideri opposita partium. sed pater et filius sunt opposita relatiue. Secundo dicitur cuius non est dare medium. quod omnia alia opposita habent medium in extrema. s. forme uel subiecti. Contradictio autem nullum habet medium. nam aliquid est quod non est albus nec niger. nec uideri nec ceterum. nec pater nec filius. nihil autem est quod non sit homo: uel non homo. Sicut dictio complexa habent medium subiecti ex quo sunt filia falsa. sed dictio complexa nullum habent medium ex quo non possunt esse uera nec filia falsa. Tertio dicitur s. se. quod in dictiois potest esse medium tempus uel statum sed hoc est per accidens et non s. se. quod in mente propositioes dicuntur complexae et terminus dicitur incomplexus in ter quos non datur distantia tempus uel loci etiam ex natura rei reperit subiecta et non subiecta. corpore et non corpore ab aliqua distantia loci uel tempus. Notandum quod dictiois quedam sunt mediata ut albus et niger. et quedam immediata ut sanus et egrus. Contraria mediata habent medium forme. s. rubredinem uel palledinem. et nec aliquo medio colore coloratum. Contraria immediata habent medium subiecti. quod aliquid est quod non est sanus neque egrus. sed non habent medium forme. quia non datur forma media inter sanitatem et egritudinem. nisi forte uellemus loqui ad modum medicorum ponentium differentiam quandam mediam inter sanitatem et egritudinem quam uocant neutram di. quod medicina est rectus regimine sanorum egrorum et neutrorum. Opposita autem

partium et relatiue non habent medium forme sed subiecti quod non datur forma media inter uisum et cecitatem. neque inter paternitatem et filiaritatem. sed bene datur aliquid de quo non datur aliquid illorum. Opposita autem dictiois sunt illa inter quod nullo modo datur medium. Et si arguitur quod antiphrasim nec est homo nec non homo. s. in dictiois datur medium subiecti. negetur contra: quod dicitur argui s. exigentia rei. ita quod si res est ipsa est homo uel non homo. si fuit ipsa fuit homo uel non homo. si erit necio erit homo uel non homo. Potest tamen procedi illa antiphrasim est homo dicens quod illud uerbum est ipsozati inherenti habitudinali ex quo non sequitur antiphrasim esse. Hec tamen non est procedenda chimera est ens. quod chimera non est ens actualis nec potentiale. sed hoc bene potest procedi chimera est non ens. sicut ista chimera non est ens. ex quo nulla sequitur chimera esse. hec tamen non sunt ad propositum. quod non potest bene interdictio esse medium subiecti nisi sit possibile aliquid esse de quo non datur aliquid illorum dictiois orum incomplexorum s. intelligendo in recto. quod in obliquo illud non est uerum. quod de non est hominis nec non hominis. Quartus terminus describendus est affirmatio et negatio que philosophi diffiniunt inquit. Affirmatio est propositio dictiois dicens aliquid de aliquo. Negatio est propositio dictiois remouens aliquid ab aliquo. ex quo propositio homo est animal. et secundo homo non est lapis. propositio enim dicitur huic nihil quod est homo est animal. et dicitur isti omnis homo est lapis. Notandum quod sicut dantur dictiois complexa et incomplexa. ita datur affirmatio complexa et affirmatio incomplexa: et negatio complexa et negatio incomplexa. affirmatio complexa actualiter remouet aliquid ab aliquo. et negatio complexa actualiter remouet aliquid ab aliquo. Sed affirmatio incomplexa dicitur solum habitudinaliter aliquid de aliquo. et negatio incomplexa remouet habitudinaliter aliquid de aliquo. sicut. non homo est aptus natum dici de aliquo ita non homo est aptus natum remoueri ab aliquo.

Immediati autem syllogistici principii positioes quidem dico: quae non est monstrare neque necesse est habere aliquem docendum.

Secunda conclusio principii demonstratiois non est unum simpliciter sed habet tres partes subiectiuas. s. potest esse diuisibile in multas species habet tres partes subiectiuas. sed principium demonstratiois est diuisibile per multas species. s. t. p. frequenter cum maiori. minor uero potest. nam principium demonstratiois dividitur in quatuor species. Quarum prima est positio quam Aristoteles sic diffinit. Positio est oratio indemonstrabilis quam non necesse est quilibet docendum habere. ut anguli recti sunt equales a puncto ad punctum contingit rectam lineam ducere. Omne totum est maius sua parte. si ab equalibus equalia demas cetera manent equalia. nam cum hec principia fiant de terminis spatibus statim tellentur actuari terminis generalibus absque actuatoe illorum terminorum quo dato statim aliquid addiscere et non habere

huiusmodi principia. Notandum quod cum dicitur philosophus positioem esse indemonstrabilem non intendit illam esse indemonstrabilem simpliciter sed tamen in ea scia cuius est positio. ubi gratia. hec potest de puncto ad punctum contingit rectam lineam ducere est positio in geometria in qua presupponit et nullo modo potest s. in alia scia demonstrari. s. in. vi. phi. ubi potest punctum non esse continuum. nec punctum puncto. nec punctum se habere. et quod inter quatuor cadit medium. stat autem quod inter quatuor cadit medium ab uno ad reliquum contingit rectam lineam ducere. Sicut quod continuum sit diuisibile in infinitum est principium. et positio in geometria in qua nullo modo potest s. in phi. s. in. vi. phi. ubi demonstratur continuum non poni ex diuisibilitate.

Qua uero necesse est habere docendum quolibet dignitate uel maximam propositioem sunt enim quedam huiusmodi. hoc enim maxime in huiusmodi consueuimus nomen differentie.

Secunda species principii demonstratiois est dignitas quam Aristoteles sic describit. Dignitas est maxima propositio quam necesse est quilibet docere habere. pro quod nemo docet nisi habeat conceptum entis ex quo ens est pro obiectum intellectus s. in auicenna. in meta. sua. s. quod primo habet conceptus entis tam per se dignitas seu composita propositio est de quolibet esse uel non esse cum sit sicut locus inane in domo que nullus ignorat. et meta. s. necesse est quilibet docere habere dignitates. Notandum s. in phi. circa finem secundi elen. quod principia sunt minima in quantitate et maxima in uirtute. nam sicut in actioibus naturalibus uidentur agere particularia ualde multa esse et agere uel pauca. maioris tamen uirtutis quam agere particularia. ita principia demonstratiois sunt pauca et premissis ingredientibus formaliter demonstratioes et maioris uirtutis: quod ad plura se extendunt. et sicut inter agere uel aliquid est maximum cui attribuitur nomen dignissimum dicens illud esse pro simpliciter. ita in principium demonstratioem necesse est assignare unum maximum cui attribuitur nomen simpliciter in demonstratioe. et hoc est quod dicitur philosophi. sicut quod datur. hec. n. in. h. phi. s. scietus maximum uerum nomen dicitur. Et notant loqui in numero philosophi. quod non est solum una dignitas sed due. quarum una simpliciter est pro principium omnium demonstratioem affirmatiuam. s. de quolibet dicitur esse uel non esse. Et alia est pro omnium negatiuam uidelicet non contingit idem esse et non esse. Ex predictis sequitur duplex dicitur inter positioem et dignitatem. Prima est quod dignitas est indemonstrabilis simpliciter. Positio uero est indemonstrabilis in scia cuius est principium euz quo stat quod in a potest demonstrari. hoc tamen non est ueliter uerum de quolibet positioe: quod si ab equalibus equalia demas cetera sunt equalia. et omnia equalia in tertio sunt equalia inter se nullibi demonstrant. Secunda dicitur est quod dignitatem necesse est quilibet docendum habere cum sit ex conceptu per formata in mente. non autem positioem cum sit de terminis spatibus

re quorum intellectus illi non assentit absque discursu dignitatis intellectus statim assentit absque discursu notis terminis. id dicitur commentator. 3. de anima quod pro principia habentur nescientes uel qui aliter ueniunt.

Positiois autem que quidem est quolibet principium enunciationis accipies ut dico esse aliquid aut non esse suppositio est.

Tertia species principii demonstratiois est suppositio quam Aristoteles sic describit. Suppositio est propositio significans esse uel non esse. Hoc sumit hic propositio per parte integrali sed per parte subiectiuam ad denotandum suppositioem esse spem positiois supaddentem ei affirmatioem et negatioem uel uale. uel sicut principium demonstratiois dividitur in positioem et dignitatem: ita positio in suppositioem et diffinitioem. Positio s. non includit affirmatioem uel negatioem uel uale quam suppositio super addit. Suppositio s. est propositio affirmatiua uel negatiua indemonstrabilis quam non est necesse quilibet docere habere ut oio totum est maris sua parte aut aliqua alia super addit. Notandum quod aliquid est propositio cui intellectus statim assentit non terminis absque aliquo discursu. et hec proprie dicitur dignitas quod nullo modo est demonstrabilis ut quod est uel non est. Aliquid autem est propositio cui intellectus statim assentit non terminis: mediante tamen discursu imperceptibili: ut oio totum est maris sua parte. et hec proprie dicitur positio. quod ab omnibus ponitur et nulli proprie demonstratur. s. bene potest ista aut illi quod negaret eam. Aliquid autem est propositio cui intellectus assentit ex solo discursu moroso: ut a puncto ad punctum contingit lineam rectam ducere. et hec proprie dicitur suppositio. quod presupponit positioes per quas demonstratur non quidem in scia in qua est suppositio s. in alia. Aristoteles autem sumit hic positioem non solum et suppositioem stricte per se seu per parte subiectiuam positiois cum dicit suppositioem esse parte positiois

Que uero sine hoc diffinitio est. diffinitio. n. positio quod datur est. Donit enim arithmetice unitate: hoc indiuisibile esse secundum quantitates. Suppositio autem non est. Id. n. quod quid est unitas: et esse unitate non est idem.

Quarta species principii demonstratiois est diffinitio quam Aristoteles sic describit. Diffinitio est quod datur potest non dicens esse uel non esse. propositio propositio. nam potest esse indemonstrabilis quam non est necesse quilibet docere habere. s. diffinitio potest esse oia uel la s. diffinitio est quod datur potest. n. quod datur potest propositioes que est propositio de quod non datur diffinitio: propositio est nota quod s. diffinitio ponatur ex multis conceptibus. non tamen est propositio: non sicut esse uel non esse. uel arithmetice ponitur unitatis diffinitioes di. quod est quod indiuisibile s. quantitate. quam diffinitioes non ponitur sicut esse uel non esse. quod non est idem quod quod est. i. diffinitio unitatis et unitate esse. Notandum s. in phi. quod hoc uerbum est duplex capit unum modo propositioe ut pluuia est aqua. alio modo expositioe ut quod

hinc dicitur aduersus et contra quod sit aduersus partem.

hinc dicitur aduersus et contra quod sit aduersus partem.

hinc dicitur aduersus et contra quod sit aduersus partem.

hinc dicitur aduersus et contra quod sit aduersus partem.

hinc dicitur aduersus et contra quod sit aduersus partem.

hinc dicitur aduersus et contra quod sit aduersus partem.

hinc dicitur aduersus et contra quod sit aduersus partem.

hinc dicitur aduersus et contra quod sit aduersus partem.

hinc dicitur aduersus et contra quod sit aduersus partem.

hinc dicitur aduersus et contra quod sit aduersus partem.

hinc dicitur aduersus et contra quod sit aduersus partem.

hinc dicitur aduersus et contra quod sit aduersus partem.

hinc dicitur aduersus et contra quod sit aduersus partem.

est pluvia. cui rñdet q̄ est aqua guttatim eadē de nube. p̄ mō diffinitio p̄pata suo diffinito dīc esse uel nō esse. s̄ sc̄do mō nō dīc eē uel nō eē qz nō dī pluvia esse nec aqua guttatim cadentē esse s̄ solū exponit qd̄ ip̄ortat̄ noie pluuie. Adibi at̄ v̄ q̄ diffinitio nunq̄ significet eē uel nō esse siue absolute p̄sideret̄ siue in ordine ad diffinitū siue illud uerbū est sumat̄ p̄positiue siue expositiue: qz s̄ p̄pō p̄posita ex diffinitōe 7 diffinito: ita signifi cet nō tñ diffinitio cū nullā notam includat v̄balē s̄biecta em̄ 7 p̄dicata p̄pōnū q̄stūcunqz inuicē re ferant̄ nunq̄ significat̄ eē uel nō eē: sed bñ p̄posi tio p̄posita ex his. Ex p̄dictis sequit̄ q̄tuor eē genera p̄ncipioz. nā quedā sūt p̄ncipia quib⁹ intelle ctus assentit notis im̄is absqz discursū ut digni tates. Aliq̄ uero sunt p̄ncipia quib⁹ intellect⁹ sta tim assentit p̄ discursū im̄ceptibile. ut oēs animi p̄ceptōes. Quedā sunt p̄ncipia quib⁹ intellect⁹ assen tit p̄ dem̄stratōez ut sup̄pōnes. Et quedam sunt p̄ncipia quibus intellectus assentit per diuisi onem ut diffinitiones. Contra p̄dicta argu itur. 7 p̄ q̄ illa nō sūt diffinitio v̄nitatis. s̄. diuisi bile s̄m q̄stūtatē: qz ipsa p̄petit p̄ucto. Cōstat aut̄ punctū nō eē v̄nitatē arithmetica: sic nec q̄ntitas p̄tina eē q̄ntitas discreta. Sc̄do arguit̄ q̄ dif finitio v̄nitatis sit v̄nitatē esse. qz p̄b̄s. vii. meta. dicit q̄ in his que sunt p̄ se idē est ip̄m 7 ip̄m esse qz idē est hō 7 hominē eē. s̄ p̄ idē aīal rōnale ē ho minē esse. 7 p̄ter diffinitio v̄nitatis ē v̄nitates esse.

Ad p̄mū dī q̄ illa diffinitio est intelligēda de quātitate discreta. ad hūc intellē v̄nitatis ē indi uisibilis in quātitate discreta sicut punct⁹ ē indi uisibilis in quātitate p̄tina. Ad 2^m rñdet q̄ ari sto. p̄ illa p̄pōnem diffinitio v̄nitatis nō est v̄nita tē esse. intelligit q̄ diffinitio v̄nitatis nō significat v̄nitatē esse. 7 si allegat̄ p̄b̄s in tho. di. q̄ diffini tio significat qd̄ est esse. Dicendū q̄ intētio phi.

De diffinitione p̄ncipioz p̄ncipie est q̄ diffinitio significat qd̄ dicitur q̄ est essen³ rei dicitur dicitur inueni. s̄t dicitur 2 nō q̄ significet esse uel non esse.

Quonia aut̄ oportet credere 7 scire quomodo in h^o i habēdo syllogismū: quez uocauim⁹ demōstrationez. Est autē hoc ea scire ex quibus est syllogism⁹ necesse est nō solū p̄cognoscere p̄ma aut oia aut quedaz sed et magis.

Temp. n. propter quod unūquodqz ē illud magis est: ut propter quod a mamus: illud magis amicum est. Qua re si quidē scim⁹ p̄ prima et credim⁹.

illa quidē scimus 7 credim⁹ magis. qm̄ propter illa et posteriora. Ista est tertia ps b^o capli in qua arif. p̄pat p̄nci

clutioni post q̄ illa p̄pauit demōstrationi siue formalit̄ siue virtualit̄ ingrediant̄ dem̄stratōnem. po nēdo tres p̄does. Quaz p^a est ista cuiuslibet de m̄stratōis p̄ncipia p̄us 7 magis sciunt q̄ p̄clusio. Secūda p̄do. impossibile ē magis credere p̄clōni q̄ p̄ncipis indēstrabilib⁹ ibi. non p̄nt aut̄. Ter cia cōclusio. sciēs p̄ demōstrationez habet crede re nihil notū esse p̄ncipis p̄mis in ueritate nec oppositis illoz in falsitate ibi. magis autē debent ē. Prima cōclusio arguit̄ sic. p̄p q̄ v̄nūquod qz tale 7 illud magis. p̄p p̄ncipia sciunt cōclusio nes ergo p̄us 7 magis sciunt p̄ncipia q̄ cōclusi ones. patz cōsequētia cū minor ex dictis. maior aut̄ exēplariter dedarat̄ quia si diligo forte prop ter platonē magis diligo platonē. Themi⁹ aut̄ exēplificat di. q̄ si diligimus magistrū p̄pter pue rū magis diligim⁹ puerū. Notandū s̄m Egi di. q̄ circa illa p̄pōnem. p̄pter qd̄ v̄nūquodque tale 7 illud magis. fuerūt q̄tuor expōes. Qua rū p̄ma fuit q̄ ista p̄pō ē intelligēda in causis effi cientib⁹ 7 nō in causis formalib⁹. quia aliquid est al bus p̄pter albedinē 7 tamē albedo nō est alba. quia circa p̄ncipiū secūda aut̄ ambulatōem mo ueri. si s̄ albedo nō est colorata sequit̄ q̄ albedo nō est alba. Ista expositio est insufficientis qz ali quis est calid⁹ p̄pter motū 7 tñ motus nō ē ma gis calid⁹. 7 aliquis est ebrius p̄pter vinū 7 tñ vi nū nō est magis ebriū. Secūda expō fuit q̄ hec p̄pō habet v̄nitates in causis v̄niuocis 7 nō equi uocis. Constat aut̄ motū esse cām equiuocaz cali ditaz 7 vinū ebrietaz cū nō sint eiusdē ratiōis. S̄ nec ista expō non sufficit: quia ignis genitus est ca lidus p̄pter ignē generantē. 7 tñ ignis generans nō est magis calidus cū quilibet illoz sit calidus in summo. Tertia expositio fuit q̄ illa p̄pō h̄ in telligi tam in causis v̄niuocis q̄ equiuocis. nā cū eā sit potior effectu si sit causa v̄niuoca id nomen p̄dicat magis de causa v̄niuoca q̄ de effectu. ut si aliquis sit calidus p̄pter ignē sequit̄ q̄ ignis sit magis calidus. si aut̄ sit causa equiuoca si illud ei nō p̄uenit tamē competit sibi aliquid excellentē ut si aliquid est calidū p̄pter solē: licet in sole nō sit calor. in eo tamē est aliquid excellentius: quo inducit calorem videlicet lux uel alia qualitas.

Ista expositio etiā est incōpētā. quia ut dēn est ignis generas nō est calidior igne genito. nec patrē ratiōabilior filio licet filius ab illo ratiōa bilitatem accipiat. 7 in his causa est v̄niuoca. In equiuocis illud etiā non est uerū. quia aliquid ē calidum propter motū 7 tamen in motu non est aliquid excellentius. Quarta expositio ē Egi diū di. illam p̄pōtōem intelligendaz esse in cau sis p̄ncipalibus 7 p̄ se habentibus ordinē essen tialē ad suos effectus. ita q̄ si est causa v̄niuoca in ea reperitur magis. et si est causa equiuoca in

ea reperitur excellentius nec argumentum proce dit de eo quod est album propter albedinem: quia sicut est aliquid calidum propter solem: et tamē sol nō est calidus sed in eo est aliquid excel lentius calore. ita albedo nō est alba: sed in ea ē aliquid excellentē. s̄. p̄dicatio cōtinalis qua de se ipsa p̄dicat q̄ excellē: ior est p̄dicatōe denotatiua. Si aut̄ aliquid est calidū p̄pter motū non sequi tur motū eē magis calidū: qz mot⁹ est cā inst̄ralis caloris. nō etiā si ignis est calidus p̄pter ignē ge nerantē sequit̄ ignē generantē eē calidiorē cū illi duo ignes nō habeat ordinē essentialē eo qz sunt eiusdē sp̄i. Si tñ aliquid ignotū est calidus p̄pter ignē 7 ignē eē calidiorē. Ista rñsio est difficil 7 dubia. Primo p̄pter glosam. qz linea est finita p̄pter punctū. 7 tñ punct⁹ nō est magis finit⁹: nec in eo est aliquid excellentē linea. homo etiā ē ho mo p̄pter mām: 7 tñ ip̄a mā non est magis hō n^o in eo est aliquid excellentē. Sc̄do est dubia p̄pter modū rñdendi. quia sicut in albedine reperit̄ p̄di catio cōtinalis eiusdē de seipso ita 7 in albo. nam eque cōtinalis est ista albu est albu. sicut ista albe do est albedo. Et ex isto mō rñdendi h̄ p̄cedere p̄ter q̄ si aliquid est calidū p̄pter motū q̄ i mo tu est aliquid excellentē. s̄. p̄dicatio cōtinalis eius dem de seipso. 7 q̄ si aliquid ignis est generans q̄ in eo sit aliquid excellentē. s̄. esse cām. excellentē est. n aliquid eē cām q̄ causatū. Propterea est aliū dicendū videlz q̄ ista p̄pō p̄pter qd̄ v̄nū qd̄qz tale 7 illud magis. nō intelligit in causis for malibus. quia nō sequit̄ tu es albus p̄pter albe dinē. ergo albedo est magis alba. nec in causis m̄ lib⁹. qz nō sequit̄ tu es corruptibil⁹ p̄pter materi am. s̄ mā est magis corruptibilis. nec in causis si nalibus. qz nō sequit̄ tu es ambulās p̄pter sanita tē. ergo sanitas est magis ambulās. nec in causis efficientib⁹ inst̄ralibus aut nō cōtinalib⁹ ordiatis quia nō sequit̄ tu es calidus p̄pter motū. s̄ mo tus est magis calidus. nec sequit̄. b. ignis est cali dus p̄pter. a. ignē. ergo. a. ignis est magis calidus Sed intelligit ista p̄pō in causis efficientib⁹ p̄n cipalib⁹ essentialit̄ ordinatis formalit̄ uel virtua liter. nā bene sequit̄ tu es calidus p̄pter ignē. ergo ignis est magis calidus formalit̄ uel virtua liter. tu es calidus p̄pter solem. ergo sol formalit̄ uel virtualit̄ est magis calidus. Ex quibus cō ceditur q̄ p̄uisse in demōstratōe formalit̄ uel virtualit̄ magis sciunt q̄ conclusio. P̄p̄uisse enim demōstrabiles formalit̄ sciunt magis q̄ cō clusio. 7 p̄uisse indēstrabiles virtualit̄ tā tum. Sicut enī sol virtualit̄ dī calidus quia habz virtutē p̄ducendi caliditatē. et est virtualit̄ calidi or igne: quia habet excellentiorē virtutē p̄ducen di caliditatē q̄ ignis. ita p̄ncipia indēstrabi⁹ sunt virtualit̄ scita: quia in eis sunt virtualit̄ p̄clu siones scibiles. 7 qz h̄nt virtutē aggenerandi cōclu

sione scibile. Sicut etiā illa p̄ncipia virtualit̄ scita magis q̄ p̄clusiones: qz h̄nt virtutes excellentio re faciēdi scire q̄ p̄clusio. Cōtra p̄dicta arguit̄ et p̄ q̄ p̄uisse in demōstratione non sunt cause efficientes p̄ncipales. qz nullū accidens est p̄ncipal eā efficiēs alicuius effect⁹ sed solū subst̄ntia. cum s̄ p̄uisse sint accia sequit̄ q̄ ille nō sint cause p̄n cipales scie p̄clusionis sed inst̄rales. Intellectus aut̄ v̄ esse causa p̄ncipalis. anis aut̄ p̄ inductiue naz grauitas nō est causa p̄ncipalis mot⁹ deorsū: sed forma subalis gravis. nec caliditas ignis est p̄ncipalis cā calefactōis sed forma subalis ignis.

Secūdo arguit̄ q̄ p̄uisse 7 p̄clusio nō cōtinalit̄ ordinant̄. qz essentialit̄ ordinata sunt diueriaruz sp̄erum. sed p̄uisse 7 p̄clusio nō sunt diuersez sp̄erū. ergo 7c. p̄ p̄ia cū maiori. 7 minor declarat̄. nam sicut se h̄ dilectio pla. ad dilectōem for. ita noticia p̄missarū ad noticiam p̄clōnis p̄ Arif. in lfa. sed ille due dilectōes sunt eiusdē rōnis sicut 7 obiecta. s̄. fortes 7 pla. ergo noticia p̄missaruz et noticia p̄clusionū sunt eiusdē rōnis. Tertio ar guit̄ q̄ nō magis cognoscunt̄ p̄uisse q̄ conclusio quia noticia p̄missarū nō est intēsiō: q̄ notū con clusionis. nec cuiusdē: qz si esset intēsiō ergo in aliqua p̄portōne. sit s̄ in duplo 7 sequit̄ q̄ int̄ no ticia p̄missarū 7 noticia p̄clusionis est dabilis no ticia media quod est falsum sicut nec dat̄ meduz inter p̄missā 7 conclusiōnē. Non etiā euidētiōz p̄pter eandē causaz. quia tūc daret̄ euidētia me dia inter euidētiā p̄missarū 7 conclusiōis. Itē remittant̄ ille euidētiō v̄niuociter v̄iqz ad nō gra dū. 7 sequit̄ q̄ aliquādo erit aliqua euidētia p̄re missarū quando nulla erit euidētia conclusiōis cōtra determinatōem Arif. in p̄mio huius dicē tis q̄ statim inducens cognouit. Quarto argu itur contra exemplū philozophi. p̄bando q̄ nō: si diligimus fortes. p̄pter pla. qz magis diligim⁹ platonē quia nō si cognoscimus fortes. p̄pter pla tonē magis cognoscim⁹ platonē. ergo nec si dili gimus. p̄ p̄ia quia actus uolūtatis dependet ex actu intellectus. anis est manifestū qz stat cognō nem for. esse maiorē cognōtōe platonis nō obstā te q̄ depēdeat ab ea. sicut p̄tingit de cognitione cause que maior est q̄ cognōtio effect⁹. ex quo p̄ illaz demōstratur effectus 7 tamē dependet ex cognōtōne effectus. Ad primū dicitur negādo q̄ nullum accidens sit p̄ncipalē causa alicuius ef fectus: quia caliditas aque est p̄ncipale agens in calefactōe manus. 7 leuitas uaporis est p̄ncipale agens in motu sursum. 7 dato q̄ illud esset ue rum in operatōnibus realibus. non tamen tene ret in operatōnibus intentōnibus. quia calor est p̄ncipale agēs in multiplicatiōe speciei visibi lis et fantasma in multiplicatiōe sp̄i intelligibil lo quido de agēte p̄ticulari. ita p̄uisse in dem̄stratōe sunt p̄ncipalia agentia ad hūc intellēti q̄ noticia

De diffinitione p̄ncipioz p̄ncipie est q̄ diffinitio significat qd̄ dicitur q̄ est essen³ rei dicitur dicitur inueni. s̄t dicitur 2 nō q̄ significet esse uel non esse.

De diffinitione p̄ncipioz p̄ncipie est q̄ diffinitio significat qd̄ dicitur q̄ est essen³ rei dicitur dicitur inueni. s̄t dicitur 2 nō q̄ significet esse uel non esse.

missarius pcurrit tanq̄ principale agens p̄ticularē ad generatōem noticiæ intellectiue. intellect⁹ aut̄ nō pcurrit nisi tanq̄ cā vniuersalis. Ad se eundū dī q̄ p̄missio et conclusio in demonstratōe sūt diuersarū rōnum. nā minor est alterius rōnis a maiori et conclusio eius in ea nō ponat passio maior etiā diuersificat in spē a conclusioe cū ipa p̄tineat mediū quod nō p̄tinet p̄tō qd̄ quidē est alteri⁹ rōnis a passioe quā formalit̄ includit conclusio. et consequent̄ dī q̄ ille due dilectōes de quib⁹ p̄bi. logitur sunt diuersarū rōnum sicut et obiecta formalit̄ sumpta. h̄z enī for. et pla. sint eiusdē rōis. nō tamē fortes ut amabilis p̄pter aliū et pla. ut amabilis p̄pter se nō sunt eiusdē rōis. Ad tertius dī q̄ sic latitudo albedinis nō est intensior latitudine nigredinis tñ est p̄fectior ita noticiā p̄missarū nō est intensior noticiā conclusōis sicut nec spēs visibilis ipa visione aut fantasma spē intelligibili sed ē euidētior et tunc ad argumētū. sit q̄ in duplo ad mittō casū quo admissio nō sequit̄ aliq̄ euidētiam eē mediā ut euidētias p̄missarū et conclusōis sicut etiā albedo est in aliqua p̄portōne p̄fectior spē accituali imediata sibi: et tñ ut spēs illas nulla cadit media p̄fectio. vnde sicut maior uel minor p̄fectio in forma cognoscit p̄ appropinquationē ad sūmū: et mensurat penes distantia a nō gradu. ita euidētia cognoscit maior uel minor ex maiori et minori appropinquatōe ad dignitates. mensuratur aut̄ penes distantia a nō gradu euidētie. ideo q̄ cōs animi p̄ceptōes sūt p̄p̄nquiores dignitatib⁹ p̄missis indemonstrabilib⁹ p̄pterea sūt euidētiores et vlt̄er p̄missis euidētiores conclusōe. q̄ sunt p̄p̄nquiores dignitatib⁹. In q̄nta aut̄ p̄portōne sint euidētiores h̄ cognoscit p̄ distantia a nō gradu euidētie. Itē dico q̄ euidētie ille si p̄nt remitti hoc nō est vniuersalis: sed p̄portionalit̄ eo modo quo remitteret albedo ut octo et albedo ut quatuor. dato q̄ quēz illarū vniuersalit̄ remitteret ad nō gradu. necio. n. maiore latitudine deperderet vna illarū q̄ reliqua. Ad quartū dī q̄ li. p̄pter pōt dicei cām sine q̄ nō. et pōt dicei cām adequatā. si dicit cām sine qua non. indubie nō sequit̄ tu diligis for. p̄pter platonē. q̄ magis diligis platonē. nec sequit̄ tu cognoscas forte p̄pter pla. aut cām p̄pter effectū. q̄ magis cognoscis platonē q̄ forte. aut effectū q̄ cām. nec istud vult arif. Si aut̄ li. p̄pter dicit cām adequatā in dubie quēz illarū p̄narū est bona. p̄stat enī p̄missas esse cās adequatas conclusōi et de tali cā loquit̄ arif. cum dicit. p̄pter quod vniuersaliter tale et illud magis.

Non potest autē credere magis q̄ scit que non contingunt neqz sciens neqz melius dispositus q̄ sciens. Accidit autem hoc nisi aliquis credenti

^{magis} uim per demonstratōem p̄cogno uerit. **Magis credere necesse ē p̄cipiis aut oib⁹ aut q̄busdā q̄ p̄tōi.** Secūda p̄tō. Impossibile est magis credere cōclusiōni q̄ p̄ncipius indemonstrabilib⁹. p̄bat si aliq̄s crederet magis conclusiōni q̄ p̄ncipius ille eēt sciēs aut magis dispositus q̄ sciēs. nō aut̄ sciēs p̄ p̄mā p̄tōem. q̄ p̄pter qd̄ vniuersaliter tale et illud magis. nec etiā magis disposit⁹ q̄ sciēs. q̄ quicūqz scit ille magis p̄ncipius adheret q̄ conclusiōi cū sint maioris euidētie. Notandū fm̄ egi. q̄ hec p̄pō aliquis est magis disposit⁹ q̄ sciēs h̄z quatuor expōnes. Quarū p̄ma est q̄ sciēs est ille qui h̄z habitū cōclusiōis. et magis disposit⁹ q̄ sciēs est ille qui habet habitū p̄ncipiorū. Sed illud stare nō pōt. q̄ h̄z habitū conclusōis etiā h̄z habitū p̄ncipiorū. quo dato sequit̄ q̄ ideo est sciēs et magis disposit⁹ q̄ sciēs. Secūda expō est q̄ h̄z solū quia est. q̄ luna eclipsat̄ est sciēs h̄z aut̄ p̄pter quid. i. interpositōem terre inter solē et lunā nō referēdo in effectū suū est magis dispositus q̄ sciēs. sed istud itē est imp̄p̄rie dictū. q̄ neqz cognoscit effectū solū est sciēs. neqz cognoscit cām solū est magis dispositus q̄ sciēs. cū ille qui cognoscit effectū p̄ cām sit magis disposit⁹ q̄ ille qui cognoscit tñ cām uel effectū. Tertia expōitio est q̄ h̄z tñ sciam s̄balter nata vi delz medicinā uel p̄spectiua est sciēs. habēs aut̄ sciam subalternantē ut p̄ham uel geometriam est magis dispositus q̄ sciēs. Itē hec nō satisficit q̄ h̄z medicinā uel p̄spectiua tñ nō ē p̄p̄rie sciēs. q̄ necit̄ resoluerē in cās indemonstrabiles. h̄z aut̄ p̄ham uel geometriā est tñ sciēs cū sciat resoluerē p̄tōes ad p̄ncipia indemonstrabilia. Quarta expō egi. dī. q̄ arif. p̄ sciētē intelligit h̄ntē cōplexiōne ineptā. et p̄ magis dispositū habentē dī sp̄dem aptā. nā ille qui est apt⁹ mēte et mollis carne dato q̄ nō sit exercitat⁹ in scia ē magis dispositus ad sciendū p̄pter bonitatē p̄plexiōis q̄ dur⁹ carne si p̄ lōga t̄pa insudauerit. Ista expō etiā mibi ē dubia: q̄ h̄z ille iexercitat⁹ sit magis dispositus q̄ ille sciēs. nō tñ est magis disposit⁹ q̄ sciēs. q̄ alius h̄z bonā p̄plexiōne et exercitiū studii est sciēs et magis disposit⁹ q̄ ille. Propterea est dicendū iux̄ intentiōes arif. et p̄metatoris. 3. de aia q̄ duplex est intelligēs. i. p̄iunctū et sepatū. Intel ligēs p̄iunctū aliq̄n est in actu et aliq̄n in pō ut hō et tale dī sciēs: q̄ acq̄rit noticiā p̄ dem̄tōem de eo qd̄ p̄ dubiū ei fuerat. Intel ligēs aut̄ sepatū sp̄ est in actu ita q̄ sp̄ intelligit et nunq̄ nō intelligit ut de⁹ et intelligit. et tale dī magis disposit⁹ q̄ sciēs. quia non dicitur proprie scire cum nunq̄m dubitet. et nunq̄ p̄ demonstratiōem aliquid cognoscit. aliquid ergo est sciēs tñ ut homo. aliquid peius dispositum q̄ sciēs ut brutum. et aliquid

magis dispositū q̄ sciēs ut deus et intelligētie. Impossibile est q̄ credere cōclusiōni q̄ p̄ncipius siue fuerit sciēs siue magis dispositū q̄ sciēs. Notandū 1⁹ q̄ p̄būs in p̄iori conclusiōne ait q̄ ois p̄cogoscere et magis nota eēt p̄ncipia aut omnia aut quedā. et in hac conclusiōne idē repetit dicens q̄ oibus p̄ncipiis aut q̄busdā necesse est magis credere q̄ conclusiōni. Tñ p̄ncipia q̄drupliciter cōparant̄. Primo cōparant̄ inuicē p̄ncipia incōplexa. i. cōceptus et diffinitōes. et sic an̄ demonstratiōne necesse ē p̄cogoscere p̄ncipia transcendentia. sed nō p̄ncipia diffinitiuā. Secūdo cōparant̄ inuicē p̄ncipia extrinseca. et sic an̄ omnē demonstratiōne necessariū est p̄cogoscere dignitates omnes sed nō suppositōes oēs nec oēs positōes q̄ sūt aīmi p̄ceptōes. q̄ geometra nō supponit cognitiōnem p̄ncipiorū arithmetice nec ecōtra. oēs tñ h̄z supponūt cognitiōne dignitatū. Tertio p̄parant̄ inuicē p̄ncipia intrinseca et extrinseca simul. et sic in demonstratiōne necesse ē p̄cogoscere p̄ncipia intrinseca sed nō oia extrinseca. nā q̄n demonstrat q̄ sup lineā datā p̄tingit triangulū eglaterū collocare opozt p̄cogoscere ambas p̄missas et etiā illud p̄ncipiū extrinsecū oia equalia vni tertio. sūt equalia in se sed nō p̄cogoscere q̄ anguli reeti sūt equalia. aut q̄ omne totū est maius sua pte Quarto cōparant̄ inuicē p̄ncipia intrinseca de monstratiōis. et sicut in demonstratiōib⁹ opozt p̄cogoscere maiores et nō minores. q̄ ant p̄būs dicit in p̄hemio. p̄ius t̄pe cognoscit maior et sil t̄pe cognoscit minor cū conclusiōne. p̄ q̄ quō cuiuslibet demonstratiōis p̄ncipia sūt p̄ius cognta. et h̄ aut oia aut quedā et q̄ necesse ē magis credere et p̄ p̄ncipiis q̄ conclusiōni. et h̄ aut oibus aut q̄busdā. nō enī opozt q̄ oib⁹ sed h̄z q̄ q̄busdā. Tertio notandū q̄ p̄būs ait q̄ credens p̄ demonstratiōne magis credit p̄ncipiis q̄ conclusiōni. q̄ conclusiōni dupliciter credit. aliq̄n p̄ demonstratiōes aliq̄n uero p̄ sensū. vbi ḡra. ista cōclusiō. luna eclipsat̄. pōt esse nota p̄ demonstratiōne. i. p̄ inpositiōne terre in solē et lunā. et p̄ sensū vidēdo ipsā nō illuminari in plenilunio. si q̄ conclusiō ē nota per sensū nō ois p̄ncipiis magis credē q̄ conclusiōni. ex quo tal̄ notitia nō depēdet ex p̄ncipiis. sed si est nō p̄ demonstratiōne ois magis credē p̄ncipiis q̄ conclusiōni. aliq̄n aliq̄s magis crederet his q̄ non nouit q̄ bis q̄ nouit. nā an̄ dem̄tōes nouit p̄ncipia et nō conclusiōne. Abitāt. q̄ sciēs p̄ sensū tñ ul' p̄ effectū necio h̄z notitiā p̄mox p̄ncipiorū q̄bus necio credit et magis q̄ conclusiōni. Rndet q̄ triplicia sūt p̄ncipia. q̄dā p̄p̄nq̄ q̄dā remota et q̄dā remotissima. P̄ncipia p̄p̄nq̄ sunt p̄missis in demonstratiōe. p̄ncipia remota sūt p̄ncipia terminorū sp̄aliū nō ingrediētia formalit̄ dem̄tationē. p̄ncipia aut̄ remotissima sūt p̄ncipia terminorū maxie cōiūz. licet q̄ sciēs p̄ sensū ul' p̄ effectū neces

hic cepit quod dicitur

cessario magis adhereat p̄ncipiis remotissimis q̄ conclusiōni. nō tñ p̄ncipius p̄p̄nq̄ uel remotū cū ab his nō depēdeat. et de his loquit̄ arif. i. lisa. **Magis aut̄ debentem habere sciētias p̄ demonstratiōes. Nō solū ois p̄ncipia magis cognoscere et magis ip̄sis credere q̄ ei quod demonstrat. sed neqz aliud ip̄o credibili⁹ eēt neqz notū oppositis p̄ncipiis ex q̄b⁹ erit syllogism⁹ p̄traxie deceptōis. si q̄des ois et sciētē nō incredibile esse.** Tertia p̄tō. Sciēs p̄ demonstratiōne h̄z credere nihil esse notū p̄ncipiis in veritate et eoz oppositis in falsitate. p̄ q̄ h̄z credere intellectū nō posse dissentire p̄ncipiis neqz oppositū eoz assentire eo q̄ sicut graue nāliter fugit suriū et inclināt eē deorsū et ecōtra leue. ita intellect⁹ inclināt nāliter assentire p̄ncipiis et dissentire oppositū. Sicut. n. viuens p̄ficiat calido et imp̄ficiat frigido. ita intellectus p̄ficiat p̄ncipiis et imp̄ficiat suis oppositū eoz ex illis fiat syllogism⁹ ignoratiōe aut̄ d̄re deceptiōnis. Notandū q̄ syllogism⁹ falsigraph⁹ differt a syllogismo ignoratiōe aut̄ d̄re deceptiōis. q̄ syllogismus falsigraphus p̄cedit ex aliquo p̄ncipio male intellecto. ut omne totū est mai⁹ sua pte. aia tua est pars tui. q̄ tu es maior aī tua. maior enī intelligit de pte quātitatiua et assumit p̄ q̄libz pte. Itē a quolibet puncto ad quēlibet punctū cōtingit rectā lineā ducere. sed hec sunt duo p̄cta demonstrando duo p̄cta imediata. q̄ inter ea est dabilis linea media cū maior intelligat̄ de p̄ctū mediā et nō de oibus absolute. Itē a quolibet p̄cto ad quēlibet punctū p̄tingit rectā lineā ducere. sed linea arcualis ducit ad punctū a p̄cto. q̄ linea arcualis est recta cū in maiori credat̄ illuz terminū lineā stare distributiue et stat solū p̄fute tñ. Syllogismus aut̄ ignoratiōe aut̄ d̄re deceptiōnis p̄cedit ex opposito aliquorū p̄ncipiorū. ut nullum totū est mai⁹ sua pte. tu es aliq̄d totū. q̄ tu nō es maior pte tua. p̄bat an̄s. q̄ nullū infinitū est maius altero. sed q̄libet totū est infinitū ac etiā quēlibet eius pars cū utrūqz illorū sit diuisibile i infinitū et habeat infinitas ptes. p̄ arif. 3. et. vi. p̄bi. hoc arg⁹ est cā ignoratiōe et deceptiōis q̄ licet tot sint ptes i medietate quot i toto. nō tñ ita magne. iō totū est mai⁹ sua pte. Circa p̄dicta occurrit vna dubitatio. vtrum notitia p̄ncipiorū sit p̄fectior notitia conclusōis. Et arguit q̄ nō p̄mo q̄ notitia p̄pter qd̄. est p̄fectior notitia q̄ est. sed notitia conclusōis est p̄pter qd̄. et notitia p̄ncipiorū est tantū q̄ est. ergo p̄t̄ p̄ntia cū minori. maior aut̄ colligit a p̄bō p̄ h̄z. et a cōmetatore in p̄logo p̄bi. dicēte q̄ duplex est scia. i. p̄ cām et

hic cepit quod dicitur
magis aut debentem habere sciētias p̄ demonstratiōes.
Nō solū ois p̄ncipia magis cognoscere et magis ip̄sis credere q̄ ei quod demonstrat.
sed neqz aliud ip̄o credibili⁹ eēt neqz notū oppositis p̄ncipiis ex q̄b⁹ erit syllogism⁹ p̄traxie deceptōis. si q̄des ois et sciētē nō incredibile esse.
Tertia p̄tō. Sciēs p̄ demonstratiōne h̄z credere nihil esse notū p̄ncipiis in veritate et eoz oppositis in falsitate.
p̄ q̄ h̄z credere intellectū nō posse dissentire p̄ncipiis neqz oppositū eoz assentire eo q̄ sicut graue nāliter fugit suriū et inclināt eē deorsū et ecōtra leue. ita intellect⁹ inclināt nāliter assentire p̄ncipiis et dissentire oppositū.
Sicut. n. viuens p̄ficiat calido et imp̄ficiat frigido. ita intellectus p̄ficiat p̄ncipiis et imp̄ficiat suis oppositū eoz ex illis fiat syllogism⁹ ignoratiōe aut̄ d̄re deceptiōnis.
Notandū q̄ syllogism⁹ falsigraph⁹ differt a syllogismo ignoratiōe aut̄ d̄re deceptiōis. q̄ syllogismus falsigraphus p̄cedit ex aliquo p̄ncipio male intellecto. ut omne totū est mai⁹ sua pte. aia tua est pars tui. q̄ tu es maior aī tua. maior enī intelligit de pte quātitatiua et assumit p̄ q̄libz pte.
Itē a quolibet puncto ad quēlibet punctū cōtingit rectā lineā ducere. sed hec sunt duo p̄cta demonstrando duo p̄cta imediata. q̄ inter ea est dabilis linea media cū maior intelligat̄ de p̄ctū mediā et nō de oibus absolute.
Itē a quolibet p̄cto ad quēlibet punctū p̄tingit rectā lineā ducere. sed linea arcualis ducit ad punctū a p̄cto. q̄ linea arcualis est recta cū in maiori credat̄ illuz terminū lineā stare distributiue et stat solū p̄fute tñ.
Syllogismus aut̄ ignoratiōe aut̄ d̄re deceptiōnis p̄cedit ex opposito aliquorū p̄ncipiorū. ut nullum totū est mai⁹ sua pte. tu es aliq̄d totū. q̄ tu nō es maior pte tua. p̄bat an̄s. q̄ nullū infinitū est maius altero. sed q̄libet totū est infinitū ac etiā quēlibet eius pars cū utrūqz illorū sit diuisibile i infinitū et habeat infinitas ptes. p̄ arif. 3. et. vi. p̄bi. hoc arg⁹ est cā ignoratiōe et deceptiōis q̄ licet tot sint ptes i medietate quot i toto. nō tñ ita magne. iō totū est mai⁹ sua pte. Circa p̄dicta occurrit vna dubitatio. vtrum notitia p̄ncipiorū sit p̄fectior notitia conclusōis. Et arguit q̄ nō p̄mo q̄ notitia p̄pter qd̄. est p̄fectior notitia q̄ est. sed notitia conclusōis est p̄pter qd̄. et notitia p̄ncipiorū est tantū q̄ est. ergo p̄t̄ p̄ntia cū minori. maior aut̄ colligit a p̄bō p̄ h̄z. et a cōmetatore in p̄logo p̄bi. dicēte q̄ duplex est scia. i. p̄ cām et

hic cepit quod dicitur

fine ca. Scia p cam est pfecta. 7 que no est p cam
est impfecta. Secudo sic. quato aliqd e min^o coe
tato est pfecti. sed celo e min^o cois principis. 8
celo est pfectior pncipis. 7 pnter notitia celonis
est pfectior notitia principioy. minor e euides. qz
celo sit ex terminis min^o coib^o terminis ex quib^o
fuit pncipia. maior aut p3 inductiue. eo qz spes e
pfectior gne. qz minoris coitatis et gen^o trascende
te ppter eandem cam. Ex isto fudameto pot sic ro
firmari. Notitia distincta e pfectior notitia co
fusa. sed notitia celonis e distincta cu sit de termi
nis spalibus. notitia aut principioy e pfusa cu sit
de terminis gnalib^o. 8 7c. Tertio sic. finis est pfe
ctor bis qz sit ad finem. sed notitia celonis e finis
principioy. 8 p3 pntia cu mior. qz sicut principia
diffinitois ordinant in spem. ita principia dem
stratons ordinant in celone. maior aut colligit a
pho 2° phi. dicete qz finis e ca caruz. necessitat. n.
omnes alias cas 7 a nulla necessitat. Quarto sic.
notitia getans intellectu e pfectior notitia no ge
tante illu. sed notitia celonis quietat intellectum
no aut principioy. 8 maior est euides et mior est
clara. Na sicut na no quietat i principis nabil^o
sed in effectu pducto. ita intellect^o no quietat in
pncipis intelligibilib^o s3 in celone aggnata. Co
stat eni intellect^o no quietat donec p demostrato
nem celone no inuenerit. In dnu arguit sic. Qu
cum qz aliq cae eentialit^o ordinant quato aliq e por
tato e pfectior. s3 pncipia demstratons ordinant
eentialit^o. 8 quato aliq e prior tato pfectior e. et p
pns dignitates sut pfectiores positioe et suppo
ne. et he sunt pfectiores pmissis. et pnter pmissis
celone. Itē indepedita dicit pfectione et depen
dētia impfectione. 8 quato aliquid min^o depēdet
tato pfecti^o e. s3 notitia principioy min^o depēdet
qz notitia celonis. qz a quocūqz depēdet pnci
piu ab eode depēdet celo et no e. ergo 7c. Ad
primū negat qz notitia pnt quid sit pfectior noti
tia qz est. Et ad phi dicit qz copat illas notitias re
spectu eiusde et no diuersoy. ita qz notitia ppter
qd alicu^o e pfectior notitia qz eiusde. Pfecti^o
eni cognoscit effectus notitia ppter quid qz noti
tia qz e. Et ita rñdet ad cōmētatorē qz si de aliq^o
habet scia p cas d quo pot hñ scia no p cam. scia
p cam est pfecta. et scia no p cam e impfecta cu q^o
tñ stat qz scia principioy qz no hñ p cas sit notitia
pfectior qz scia celonis qz hñ p cam. no tñ pprie
di de principis hñ scia sed tñ intelligētia cu illa
no formalit^o sed vtualit^o sciant ut patuit. Ad 2^m dicit
qz duplex e coitas. s3 p dicationis et calitatis. Lōce
do ergo qz quato aliquid e min^o coe coitate p d
cations tato e pfecti^o. no tñ quato aliquid e min^o
coe coitate calitatis tato est pfecti^o. sed opposituz
est pcedendū. na de^o coior e coitate calitatis qz i
telligētie et est illis pfectior. intelligentie coiores
sūt coitate calitatis ipis cozpozib^o celestib^o 7 pfe

etiores sūt. Iterū cozpozta celestia coiora sūt his
inferiorib^o eadē coitate et pfectiora sūt. Cū ergo
principia habeant coitate calitatis ad celones. ut
patuit in prima celone. ergo pncipia sūt pfectio
ra celonib^o. et quato aliq sūt coiora tato sūt pfe
ctora. Ad pfirmationē dicit qz distinctio notitie p
cōsiderari penes distinctionē obi et penes distin
ctionē modi pcedēti. primo mō notitia celonis
e magis distincta notitia principioy. qz e de obo
magis distincto. sed 2° mō notitia pncipioy est
distinctior. quia distinctioy mō pcedit sicut etiā
distincti^o illi intellect^o adheret. na intellect^o adhe
ret principis ppter se. celoni autē ppter pnci
pia. Ad tertiu dicit iuxta intentionē phi 2° phi. qz
duplex est finis. s3 primari^o 7 secundari^o. licz ergo
finis primari^o sit pfectior bis qz sūt ad finem. no tñ
finis secundari^o. aliquis eni studet ppter lucrū et
tñ lucrū pfecti^o no e studio sed delectabiliter aut
bñ viuere qd e finis principalit^o intētus. ita pnci
pia hñ finē primariū et secundariū. Finis secūda
rius est celo. sed finis primari^o uel principal^o e co
pulatione intellect^o agētis cū intellectu possibili ut
tollit a cōmētatorē 3° de aia. Cōstat aut copula
tionē intellectus agētis cū intellectu possibili mō
to pfectiore esse principis. Deinde illud no ē ve
rum absolute qz principia demonstrationū ordi
nant in celones sicut principia diffinitois in spēs
qz principia demstratons in gne cae efficiētis ordi
nant in celones tanqz in finē min^o principalē. sed
principia diffinitois ordinant in spēm tanqz in fi
nem principalē in gne cae mālis aut formal^o. Dicit
eni phūs 2° phi. qz ptes diffinitois sūt forme. et
pncipia qz dicit adueniens generi cōstituit spēs
et linco. p hui^o qz gen^o e ut mā. Ad qrtū rñdet
qz notitia celonis no ultimate getat intellectū s3
notitia principioy no qdē ppositia sed resolutina
Tant eni phūs 2° phi qz duplex e modus sciēdi.
s3 p diffinitionē et demstrationē. modus sciēdi p
diffinitionē cōponit ex duob^o pcessib^o quoz pri
mus e resolutiu^o ab effectu ad cam. et secundus e
cōpositiuus a ca ad effectū. intellect^o eni cogno
scens singulare abstrahit ab illo pceptū specificū
deinde genericū. deinde transcendentē. quo fa
cto sicut ascēdebat ita descēdit diuidēdo gna per
dzias et pponēdo diffinitōes usqz ad pceptū spe
cificū ultimo diffinibile. et B est qd dicit phūs 3°
de aia. qz intellectus intelligit p lineā arcūflexā 7
cōmētator qz p lineā speralē ppter quā cam pla
to dicebat aiaz eē circulū. s3 modus sciēdi p de
monstrationē e dnuis illi. qz cōponit ex duob^o p
cessib^o quoz prim^o est cōpositiu^o a ca ad effctū
secūduo uero e resolutiu^o ab effectu ad cas. ideo
habita notitia celonis no sūtit intellect^o in ea. s3
resolūdo eā in suā cas reuertit ad principia quo
rum notitia ultimate ipm intellectū quietat 7 no
notitia cōclusionis. ergo 7c.

Quibusdā quidez igit ppter id qd
oportet prima scire no uidef scia eē
simplr. Quibusdā aut eē qd eolum
tū demōstrationē eē. quozū neutruz
neqz uerū neqz necessariū e. suppo
nētes eni no eē oio scire. Iti in infini
tum uolūt reduci tanqz no sint utiqz
sciētes posteriora ppter prima. quo
rū no esse prima. recte dicētes. Im
possibile eni est infinita trāsire.

Ista est qrtā ps huius capli in qz phūs remouet
quosdā errores hntes originē ex dictis. s3 qz de
mīratio est ex pms 7 immediatis. 7 qz ipa pma et
imediata magis sciunt qz celo. Et facit duo. na
p recitat opinioy illoz erroz cū suis fulcimen
tōe eas reprobat ibi. Nos aut dicim^o. Opinio
nes ille due sūt. quaz pma posuit qz no cōtingit
aliqd scire. alia uero qz oius est scia p demonstra
tionē ibi. quidaz eni. Prima opinio sic argue
bat. si est pcedē in infinitū in causis no ptingit ali
quid scire. 7 si no est pcedē in infinitū in causis nō
cōtingit aliqd scire ergo nullo mō contigit aliqd
scire. patet cōsequētia quia omis scia e p causas
finitas uel infinitas. 7 pma p antis pbat qz
no ptingit aliqd scire nisi p resolutōem ad pma.
ut patuit qz non est infinita ptransire. sed si est da
re pcessum i infinitū in causis no sunt aliq pma.
et hoc est bene dictū inquit phūs. ergo si e dare
pcessum i infinitū in causis non contigit aliquid
scire. Cōtra hec que aristo. approbat arguit.
et pmo qz aliqua sūt infinita quozū e aliquid pri
mum. quia infinita sunt pcta in linea quozū est
aliquod pmut ex quo extrema linee sūt duo pun
cta per aristo. in p dicationē. 7 infinite sūt ptes p
portōnabiles in p tino quaz e aliq pma. s3 pma
medietas fm aristo. 3° 7 sexto phi. 8. Secdo
arguit qz infinite sūt cae essentialit^o ordinate qrtā
est aliq pma. na spēs numeroy sūt infinite quaz
est aliq pma. sed ois numer^o pcedēs e ca eential
oius sequentiū. 8. patet pna cū minorū inductie.
qz binari^o est ca eentialis oius numeroy sequen
tiū. 7 sūt trinari^o oius alioy numeroy sequentiū
maior aut tollit de mente phi. 3° phi. di. qz nūe
rus no est dimmbilis in infinitū sed bñ augmē
tabilis in infinitū. Dat eni pms numer^o sed no
ultim^o. qz quocūqz nūero dato semp est dabilis
maior sed no minor. Tertio arguit qz no incō
uenit aliqd scire ex infinitis causis. qz sicut res se
bz ad esse ita ad cognosci. 2° metha. sed aliq est
res ex infinitis causis ergo. minor arguit de quo
libet p tino qd est ex sua medietate 7 ex sua ter
tia 7 ex sua qrtā pte. 7 sic i infinitū a for. etiā nouit

geniti fuerūt infinite cae. s3 p an^o 7 pan^o. 7 sic de
aliis. qz quicqd est ca cause est ca causa ti: B po
nēdo opinionē aristo. de eternitate mudi iux p
cessū octauū phi. Quarto arguit qz no incō
uenit infinita ptransire. qz ptransēdo vñu peda
le ptransit qlibet pūctus 7 qlibet ps eius. pūcta
aut sūt infinita: ac etiā ptes eiusde pedalis sūt in
finite. Celū etiā ptransiuit motū infinitū 7 dura
tionē infinitā ut habet. viii. phi. Ad pimum
dicit qz no est incōueniēs infinita eē in pō quozū
est aliqz primū. sed est incōueniēs infinita esse in
actu quoz aliquid sit primū. pūcta aut sūt in pō
in linea ac etiā ptes cōtinui cū no p se existāt. 7 s3
partū cōtinui sit prima ps p designationē no tñ
simplr. qz qz quoz pte data illa adhuc e diuisibil^o
in infinitas ptes qz qlibet est ea prior. eo qz ptes
sūt piores toto. primo phi. Ad 2^m rñdet iux
determinationē aristo. 3° phi. qz ia non est aliqz
numerus infinit^o in actu. sed solū in pō p diuisio
nem cōtinui. qz quocūqz numero dato dabil^o est
maior. non tñ iam quocūqz nūero dato aliqz est
maior. et ita no est incōueniēs qz infinite erūt uel
fuerūt cause eentialiter ordinate in pō. sed no est
possibile infinitas esse cas eentialiter ordinate
in actu sed solū in pō ex quo in quolibet cōtinuo
sūt infinite diuisiones pōles ad infinitos nūeros
Ad tertiu pcedo qz sicut se bz res ad esse quo
ad suas causas eentiales seu eentialiter ordinate
ita se bz ad cognosci. cōstat aut medietate p tino
aut tertiā partē aut quartā no eē cam eentialem
eius cū no sit pars qlitatis eius sed quātitatia.
No etiā totū et ptes quātitatiue eentialiter or
dinant. qz sūt eiusde rōnis. et ex hoc p3 solutio.
de causis for. cū ille no sint eentialiter ordinate
sed accidentaliter tñ. accidit eni fori habuisse pa
trem aut plures cas pcedentes ipsū in spē huma
na. qz si potuisset ppetuari nullū patrē nec auuz
habuisset. Dicit eni cōmētator. viii. phi. qz ta
les cause no sūt p se sed p accis. cōstat aut sciam
no esse ex cas p accis fm phi in B primo. Ad
quartū cōcedo qz no est incōueniēs infinita per
transire in pō. sed eēt incōueniēs infinita ptransi
in actu. s3 infinita minima no cōciantia eiusde ma
gnitudinis. iō dicit phūs 3° phi. qz magnitudo e
diuisibilis in infinitū i ptes eiusde pportōis. sed
no est diuisibilis in infinitū i partes eiusde quā
titatis. Si aut celū ptransiuit infinitū motuz aut
infinitā durationē B fuit i tpe infinito. scia aut ac
quiri in tpe finito in quo no est possibile p reso
lutionē ptransire infinitas cas seu principia. In
B 8 bñ dixerūt antiq scie possibilitatē negātes.
Si uero stent 7 sint principia. hec ig
nota esse cū demōstratio ipoz no sūt
qd uero dicūt esse scire solū. Si eni

Supponit^o 7c p 1 iugua
Bones p omi: qm l 9 p 7 di
a 0 8 quadebunt: qz p 2
7 ne gauerit: sicut eē pncipia
7 rōnes. et hōstēdit p qm dicit
noy: esse: hōstēdit: si necesse
e: pncipia sit: ab eis pncipia
sūt:

hic dicit: addit: sequentiū: s3
causā: sicut: sicut: pncipia: s3
no: hōstēdit: hōstēdit: pncipia
no: hōstēdit: hōstēdit: pncipia
no: hōstēdit: hōstēdit: pncipia

quiri syllogism^o imprecipibilis. et bec dicunt p^rincipia imediata. no quia nullu hnt medium p qd possint pbari. qz allacen. pbat illa. omne totu est maius sua pte. sed qz no hnt mediu p qd pnt de monstrari. ex quo no pnt dubitari. licet enim huic uel illi possint pbari si negaret. non tn absolute pnt demonstrari. Cōtra p̄dicta arguit. 7 p q di gnitates no sūt p̄a principia. qz dignitates cogno scimus inquantuz iminos cognoscim^o p Arist. in lfa. g notitia terminoz est cā notitie dignitatū. 7 p p̄is termini sūt dicēdi p̄ma principia 7 no di gnitates. imo sequit qz dignitates no sūt p̄ncipia notissima sed termini illaz. Secūdo arguit qz dignitates no sūt p̄ncipia simplr imediata. qz nulla ppō hns nāliter ppōnem priorē se est p̄ncipiū simpliciter imediatū. sed dignitates hnt p positionē aliquā nāliter priorē se. g rē. maior est euident. nā iō dicit illā. Omne totuz est mai^o sua parte no esse simplr imediata. qz hnt nāliter p̄o positionē priorē se. minor aut arguit. cōcept^o enī hnt nāliter aliqū aliū cōceptū priorē se. g per idē p̄positio cōposita ex illo hnt ppōnem nāliter prio rem se. hmo autē p̄positio est dignitas. anī ar guit. qm̄ prima notitia intellect^o est notitia alie singularis seu qd dicitur ei. ut tollit de mēte Arist. et Cōmentatoris 3° de aia. Ad primū dicit ne gādo p̄ntiam. qz tā termini qz dignitates dici de bent p̄ma principia sed no eodē mō. qz termini sūt prima principia incōplexa. 7 dignitates p̄ma principia cōplexa. et p̄nter cōcedit qz termini sūt notissimi et dignitates notissime. sed tn diuersi mode. qz termini sūt notissimi notitia incōplexa et dignitates sunt notissime notitia cōplexa. 7 hz termini sunt p̄i^o noti dignitatib^o. no tn magis no tia ex quo notitia dignitatū p̄ponit intrinsece ex no tia terminoz. Ad secundū nego anī. s. qz mul la p̄positio est simplr imediata qz hnt nāliter p̄o positionē priorē se. qz dignitas negatiua p̄suppo nit nāliter dignitatē affirmatiua. et tn est p̄positio simplr imediata. qz no hnt mediu p qd possit pbari. licet enī inferat ex affirmatiua dicēdo de quolibet dī esse uel no esse. g no p̄tingit idē siml esse 7 no ēē. no tn hnt mediu p qd pbat. qz nullus p̄ceptus sumit in affirmatiua q no sumat in nega tiua. habere enī mediu ē p̄supponere aliquoz ter minū ex quo no format ppō ipsa. Itē nego etiā secundā partē anī. s. qz dignitates nāliter hnt ppōnem priorē se. et tūc ad argumentū. cōcept^o enī hnt nāliter cōceptū priorē se. g et dignitates hnt nāliter ppōnem priorē se. neget p̄ntia. unde sicut extimatiua nāliter elicit spēs insensatas ex spe ciebus sensatas ita qz simul hnt duas imp̄ssiones. vnā a fantasia et aliā a seipsa. ita intellect^o nāliter eli cit p̄ceptū entis ex p̄ceptu singulari sic qz siml hnt duas imp̄ssiones. vnā a fantasia et aliā ab ipso intellectu. p̄ceptus g singularis est nā prior cōce

ptu entis sed no tpe. Cū aut dicit Auicē. in meta phi. sua qz p̄ma imp̄ssio intellect^o est ipsi^o entis. intelligit de ip̄essione facta ab intellectu. Si eo g qz intellect^o qz p̄mo hnt p̄ceptū enī tā p̄mo hnt dignitates actu uel habitu. s. no qz p hnt cōce ptum singularē tam p hnt de illo aliquā ppōnem actu uel habitu sed p tps stabit anteqz format ali quā ppōnem terminoz sp̄aliū. Et si arguit sic no cōtingit p̄cedere de extremo ad extremū nisi p mediu. g m p̄ instanti quo intellect^o intelligit si hnt conceptū singularē et transcendentē hnt omnes p̄ceptus intermedios. neget p̄ntia. qz p̄cept^o enī p̄fuse significās no ē extremū s. imediat^o p̄ceptui singulari. distincte aut significās. s. distinctōne sui ab aliis p̄ceptib^o ac sui significati sub pp̄ia rōne est extremū. et tūc facta ē resolutio singularis in spēm et spēm in gen^o et generis in transcēdēs qua oia sub pp̄iis rōnibus cognoscunt. hec tamē ma teria non est p̄sentis speculationis.

Circulo quoqz qd impossibile sit de m̄fare simplr manifestū ē. Si uero ex priorib^o o3 dem̄atōem esse 7 no tiorib^o. Impossibile enī eadē sibi sibi ipsi priora esse 7 posteriora.

Post qz p̄bs reprobaui opinionē di. qz no con tingit aliqd scire p̄ prima p̄clonē p̄nter reprobat aliā opinionē afferentē oīuz esse demōstrationē et sciam p̄ secundā p̄clonē et alias sequētes. Se cūda g p̄clō ē ista. dem̄atio circularis est iposi bilis. pbat. si cōtingeret circulo demōstrare euz ois demōstratio sit ex priorib^o 7 notiorib^o. seqz qz eadē subis sūt priora 7 posteriora notiora et minus nota. pbat. nā sicut in circulo idē punct^o est p̄ncipiū 7 finis. ita in dem̄atōe idē erit p̄ncipiū et finis. sic qz p a. dem̄abit b. 7 c. Cōstat aut omne dem̄ationē eē ex priorib^o 7 notiorib^o g a erit prius 7 not^o b. ac etiā cō b erit p̄i^o et no tius a. hec aut repugnat. qz reducunt ad opposi tum p̄mi principii.

Itē altero mō ut bec qdem ad nos: illa uero simpliciter quo certe mō in ductio facit notū. Si aut sic est n̄ erit utiqz scire simpliciter bñ determinatū sed dupliciter. aut non simplr altera dem̄atō sit ex nobis notioribus.

Sed dubitat. uidet qz demōstratio circularis sit possibilis. qz eadē sūt priora et posteriora notio ra 7 min^o nota respectu eiusdē. sicut eadē sunt no tiora nobis 7 min^o nota nāe ut effect^o nāles. 7 ea dē sunt notiora nāe et min^o nota nobis ut cause. possum^o g demōstrare cām p effectū. 7 iterū esse ctū p cām et erit demōstratio circularis. Re

spondet p̄b^o qz duplex ē scire ac demōstratio. s. simplr ut iā diffinitū est 7 determinatū 7 scire ac dem̄atio fm̄ qd eo mō quo scit aliqd p sensuz ul p inductionē no est possibil^o dem̄atio circularis simplr. sed bñ fm̄ qd. et altero mō cū dem̄atur effect^o p cām illud simplr dem̄at. cū vō dem̄at cā p effectū illud demōstrat fm̄ qd et altero mō sicut cā ē p̄oz 7 notior simplr effectū. qz notiora 7 priora nāe sūt notiora 7 priora simplr p Arist. tā in h p̄ qz in p̄logo phi. Effect^o aut ē prior 7 no tior cā fm̄ qd. s. quo ad nos. qz p̄us cognoscim^o effect^o qz cās ut p̄s. Notandū p̄ qz q̄tuor mo dis demōstratio circularis ē possibil^o. Pr̄mus modus ē in diuersis gnib^o cognitionū. s. qz 7 pro pter qd. dem̄at enī cā p effectū cognitionē. qz et demōstrat effectus p cām cognitionē ppter qd. phi enī ut habet in p̄benio metha. admirantes eclipsim lune inuenerūt cām ei^o. s. interpositōes terre int̄ solē 7 lunā q̄ inēta cognouerūt lunā ecli psari. ppter interpōnes terre int̄ solē 7 lunā. p̄e dētes igit ab effectū ad cām habuerūt cognitōes quia. cū aut p̄cluserūt lunā eclipsari ppter inter pōnem terre habuerūt cognitionē ppter quid. Secūdos mod^o dem̄andi circularis ē in diuers^o gnib^o carū. nā ut h̄ 2° phi. 7 5° metha. cause sunt sibi inuicē cāe ita qz sanitas ē cā deambulationis et cō. no tn in eodē gnē cāe sic qz p deambulatōem possit dem̄ari sanitas in gnē cāe efficiens. 7 p sa nitatē possit dem̄ari deambulatio in gnē cāe si nalis semp p̄cedēdo p notiora in gnē illo. Tūc cā final^o ē notior nāe qz efficiēs. et efficiēs qz forma et forma qz m̄a. qz finis necessitat agēs. 7 agens forma et forma m̄am. q̄ dato sequit qz dem̄atio efficiens p finē 7 forme p agēs 7 m̄aē p forma est dem̄atio potissima p̄cedēs a p̄oz. Cōtra aut ē demōstratio no potissima ex quo ē a posteriori p̄ cedēdo quodāmo ab effectū ad cām. vbi ḡa. h̄ h̄ q̄tuor diffinitōes q̄rū p̄a dat p finē. s. al^o ordia tum ad felicitatē. secūda dat p efficiens. s. al^o geni tū ab ente rōnali. 3^a dat p formā. s. al^o rōnale. q̄r ta dat p m̄am. ut al^o h̄ns corp^o actuatū intellectu fiet g dem̄atio circularis p̄cedēdo syllogistice a p̄iozi ad posteriorē 7 cō. quarū p̄a erit potissi ma 7 no secūda compando cām cāe. sed p̄pando cām effectū eēt dem̄atio potissima. Tert^o mo d^o dem̄andi circularis ē in eodē gnē cāe respectu tn diuersoz suppositoz. vñ ut h̄ 2° hui^o. p vapo rem dem̄at pluuia i gnē cāe m̄alis. qz ex vapore gn̄at pluuia tāqz ex m̄a 7 cō. etiā p pluuia demō strat vapor i eodē gnē. qz ex aq̄ pluuiali gn̄at va por tāqz ex m̄a. h̄ tn no ē respectu eiusdē supposi ti ponēdo pluuia 7 vapore esse mixta imp̄fecta di ueriaz sp̄erū. qz cū ex pluuia gn̄at vapor no ē ille vapor numero cūqz p̄i^o gn̄at pluuia s. ali^o. qz ille ē corrupt^o in gn̄atōne nub̄ ex q̄ facta ē pluuia. cōstat aut corruptū no posse reuerti idē i nūero

p Arist. in 1° de gn̄atōe. Quart^o mod^o dem̄an di circularis ē in eodē gnē cāe respectu eiusdē sup positi sed no eā p̄. vbi ḡa. supposito qz aq̄ vapor nubes 7 pluuia no differāt sp̄e sed solū accentalit ita qz eadē aqua numero fiet vapor nubes 7 plu uia diuersificata solū in accitib^o. isto admisso o3 p̄cedere demōstrationē circularē in eodē gnē cāe et respectu eiusdē suppositi. qz dem̄ando pluuia p vapore 7 cō no variat indiuidū sicut nec spēs aut gen^o m̄aē. no tn eque p̄ vñ alterz demōstrat nā p pluuia imediate dem̄at vapor. s. p vaporez no imediate demōstrat pluuia cū nubes mediet p quā imediate demōstrat pluuia sicut p vapore imediate demōstrat nubes. Itē dato qz pluuia 7 vapor fierēt ex se inuicē imediate adhuc dem̄a tiones ille eēt diffiles. qz vapor ē nāliter prior pluuia sicut 7 nubes. qd p̄s ex diffinitōe pluuie. s. pluuia ē aq̄ guttati cadens de nube. nec ē incō ueniens i gnē m̄aē repire p̄i^o 7 posteri^o. sicut no incōuenit in aliis gnib^o carū repire ordinē prio ris 7 posterioris. Admiso ḡ qz pluuia gn̄et ime diate ex vapore 7 cō. sicut solet p̄cedi vapore ime diate gn̄ari ex aq̄ 7 cō. dicat qdlibz illoz p aliud imediate dem̄ari. no tn eodē 7 eadē p̄ouitate. qz dem̄atio pluuie p vapore est ex p̄oz q̄ ad nām simplr rōne sp̄i 7 rōne indiuidui. s. dem̄atō va poris p pluuia ē ex p̄iozi q̄ ad nām fm̄ qd rōe indiuidui tm̄. nihil enī gn̄at ex alio nisi ex p̄iozi fm̄ nām. Secūdo notand^o qz duplex ē circulus. s. vniformis 7 difformis. Circul^o vniformis ē ille a cui^o centro ad circūferentiā oēs linee ducte sūt eq̄les. Circul^o difformis ē ille a cui^o cētro ad cir cūferentiā no oēs linee ducte sūt eq̄les. Et sic du plex ē circul^o ita duplex ē circulatio. s. vniformis q̄ fit i circulo vniformi. 7 difformis q̄ fit i circulo difformi. Proportionabili duplex ē dem̄atio circularis. s. vniformis 7 difformis. Demōstratio circularis vniformis ē illa cui^o oēs p̄cessus sūt si miles et eq̄les. Dem̄atio circularis difformis ē illa. cui^o no oēs p̄cessus sunt filēs 7 eq̄les. p̄a de m̄atio no repit s. bñ 2^a. Si enī dem̄atio circula ris fiat i duob^o gnib^o cognitionū illi p̄cessus no erūt filēs nec eq̄les. qz vn^o erit p cām 7 ali^o p effe ctū. si in diuers^o gnib^o carūz sp̄ vna dem̄atio erit simplr a p̄oz 7 aliā a posteriori. si aut i eodē gnē cāe aut illi p̄cessus no erūt imediate aut erūt di uerforū suppositoz. 7 p̄nter si vn^o illoz p̄cessūū erit dem̄atio potissima. ali^o no erit dem̄atio po tissima. dicit ḡ Arist. qz impossibil^o ē dem̄atio circu laris vniformis sic qz glibet p̄cessus syllogisticus sit dem̄atio simplr seu potissima. sed no ē ipof sibilis dem̄atio circularis difformis cui^o p̄cessus ē dem̄atio simplr. 7 ali^o fm̄ qd uel altero mō. antiq̄ aut dicebat dem̄atōz circularē eē possibi les no solū difformē sed etiā vniformē. Cōtra p̄dicta arguit p̄bado nullā eē demōstratōz circu

moueri. Ita linea circularis non habet extrema sed est apta nata habere duo extrema. unde diffinitio linee non dicit actum sed aptitudinem.

Ad 2^m dicitur quod eo modo illa propositio est de omni quomodo est necessaria. Respondetur autem quod illa non est simpliciter necessaria nec necessitate inherente sed solum est necessaria necessitate supponis. scilicet si terra interpōit inter solē et lunā: et eo modo dicitur vniuersalitate tēpore. quia nunquam ponit terra inter soles et lunā quātūcūq; luna edipsat. hec tamen luna est edipsabilis est absolute necessaria importans absolute tā vniuersalitate tēpore quā sibi. Ad tertiū concedo illā. omne animal est coloratum non est de omni posterioristico: licet dicat vtrāque vltimate. quia licet concedat omnē propositionē de omni posterioristico importare vltimates tēpore et sibi. tamen non est procedendum omnē talē esse posterioristico. Et si arguitur quod aliq; propositio de oī quā nec est posterioristica nec posterioristica. non quidē est prioristica quia ipōtat ambas vltimates. nec posterioristica. quia de oī prioristico non dicit tamen vltimate sibi sed illud assent absolute ita quod oīs propositio ipōtat vltimate sibi siue ipōtat vltimate tēpore siue non dicitur propositio de oī prioristico. Ad 2^m tamen dicitur quod sicut non omne necessarium est de oī nec omne propositio est sibi ipōtat posterioristico. ita non omne de oī est propositio. id est illa propositio est posterioristica non obstat quod sit propositio accis. Ad quartū dicitur quod vltimate quilibet inferi potest esse male et formale respectu sui superioris. Dicit enim Porphyrius quod genus est totū spēs. et spēs est totū genus. et cōmētator in plogo philosophi. quod genus proponit ex suis spēsibus et spēs ex genere et dicitur. cū igitur totus dicat formā et pars mām ut habet a philosopho 3° philosophi. et cōmētator. sequitur quod genus aliq; modo se habet forma respectu spēs. et spēs respectu generis. animal igitur est quoddam totus hoīs se habet ut forma. et hō ut est quoddam animal se habet ut mām. Ecōtra etiā hō ut est quoddam totū respectu animalis. scilicet ut est animal rationale se habet ut forma. et animal ut mām pro quāto est pars eius. Ita in pposito de oī prioristico est genus ad de oī posterioristico. id est vtrāque sicut et etiā syllogismus et demonstratio. Demonstratio enim ut est quoddam syllogismus se habet ut mām. et syllogismus in cōi ut forma. ut autem est syllogismus facies scire sic dicit formā et syllogismus mām. An breuiter arguitur sic. cōtinens aliq; dicit formā et ptenetur mām ut hō 3° philosophi. sed syllogismus ptenet demōstrationem cū sit totū in mō et demōstratio pars subiectia demōstratio etiā ptenet syllogismus tanq; parte cōntialem ei. ergo vtrāque ad alterū se habet pro modo dum materie et forme.

Per se autem sunt quecūque sunt in eo quod quidē est: ut triangulo inest linea et lineae punctū. Substantia enim ipsorum ex his est que insunt in rōne dicēte quod est.

Ista est tertia pars huius capituli in qua Aristoteles ostendit omnē demōstrationes esse ex his quae sunt per se. Et primo diuidit modos dicēdi per se. Secundo manifestat modos ingrediētes demōstratōz ibi. Que ergo dicunt. Quatuor sunt modi dicēdi per se. quorum primus respicit formā. secundus mām ibi In quibuscūq; tertiū efficiēs ibi. Amplius quocūq; quartus finē ibi. Alio vero modo. Primus igitur modus dicēdi per se est quā pōdicatū est de quidditate sibi. ut triangulus est ex lineis. linea est ex punctis. et quocūq; sunt de intrinseca ratōe alicui. illa dicunt de illo in primo modo dicēdi per se. quia enim linea sit de quidditate trianguli. et punctus de quidditate lineae. patet quia linea ponit in diffinitōe trianguli cū dicitur triangulus est figura plana tribus lineis ptena. Et punctus ponit in diffinitōe lineae. dicēdo linea est lōgitudine sine latitudine et pfunditate cuius extrema sunt duo puncta. Notandum primo quod quatuor sunt de quidditate sibi. Primo diffinitio dicitur de quidditate sibi ut animal rationale est de quidditate hoīs. An sicut mām et forma collectiue supra non sunt quidditas spēs. Respondetur autem diffinitio non plus ipōtat quā genus et dicitur. id est diffinitio non est quidditas spēs. sed est de quidditate ei propterea pōdicat de illa in primo modo dicēdi per se. ut hō est animal rationale. Secundo quilibet pars diffinitōis in recto est de quidditate sibi. nā tam animal quā rationale est de quidditate hoīs cū sint pars cōntialis eius. licet non pōdicent de sibi eodē modo. quia genus pōdicat in quid et differētia in quale. ideo quilibet istarū est in primo modo dicēdi per se. videlicet hō est animal. homo est rationalis.

Tertio quilibet pars diffinitōis in obliquo est de quidditate subiecti ut linea dicitur de quidditate trianguli. et punctus de quidditate lineae cū sint principia intrinseca illoz. ideo linea pōdicatur de triangulo in primo modo dicēdi per se. et punctus de linea non quidē in recto sed in obliquo. quia non bene dicitur. triangulus est linea vel lineae linea est punctus vel puncta. sed bene dicitur triangulus est ex lineis et linea est ex punctis. aut in linea sunt puncta. aut linea est lōgitudine in qua sunt puncta. Quarto quilibet superius est de quidditate sibi videlicet sui inferioris. ut hō est de quidditate hoīs et substantia est de quidditate omniū suoz inferiorū. ideo omīs iste ppositiones sunt in primo modo dicēdi per se. sortes est homo. animal est substantia. corpus est ens. Idē etiā dicitur de aliis pōdicamētis. ut linea est quātitas. albedo est color quocūlibet enim superius est forma sui inferioris inquit Aristoteles 2° philosophi. Secundo notandum quod aliq; dicitur esse in primo modo dicēdi per se dupliciter. scilicet essentialiter et per reductionē. illa propositio est essentialiter in primo modo dicēdi per se cuius pōdicatū est de quidditate sibi eo modo quo dicitur. Illa vero propositio est reductiue in primo modo dicēdi

per se. cuius pōdicatū dicitur per se de sibi et non est de quidditate eius. Et hō quadrupliciter ptingit. Primo quā diffinitio pōdicat de diffinitōe aut de aliq; parte diffinitōis. ut animal rationale est hō. in linea est triangulus. puncta sunt in linea. quilibet enim istarū est in primo modo dicēdi per se reductiue cōuertendo simpliciter. Secundo propositio est reductiue in primo modo dicēdi per se quā inferi pōdicat de suo superiori. ut hō est sortis. animal est hō. quilibet enim istarū per puerionē simpliciter reducit ad primū modū dicēdi per se cū cuiuslibet talis cōuertens sit formaliter et cōntialiter in primo modo dicēdi per se. Tertio propositio dicitur reductiue in primo modo dicēdi per se quā idē pōdicat de seipso. ut hō est hō. animal est animal. quilibet enim istarū reducit ad primū modū reducēdo sibi ad suū inferi aut pōdicatū ad suū superi dūdo. sortis est hō. animal est corpus. Ex quo enim quilibet superius est pars sui inferioris et est quilibet superius potest reduci in suū inferi et est. dicit enim philosophus. iii. philosophi. quod spēs est in genere et genus in spēs. Quarto propositio dicitur reductiue in primo modo dicēdi per se quā dispatū pōdicat de spatio aut oppositū de opposito. ex primo philosophi. ut hō est asinus. et secundū philosophi. ut hō est nō hō. albus est nigrus. vidēs est cecū. pater est filius. hec enim. hō est asinus reducit ad primū modū reducēdo pōdicatū in suū genus. scilicet hō est animal. et ita reducit illa. albus est nigrus ad illā. albus est coloratus. et pater filius ad illā. pater est ad aliquid. quod est cōntialiter in primo modo dicēdi per se. Iste autem. hō est nō hō. vidēs est cecū reducunt ad istas. hō est ens vidēs est aliquid quod sit formaliter in primo modo dicēdi per se. Contra pōdicat arguitur. et per quod diffinitio non pōdicat de diffinitio in primo modo dicēdi per se. quia diffinitio vacui non pōdicat de vacuo illo modo. dūdo vacuū est locus priuatus corpe cū non sit de quidditate sibi ex quo sibi nihil est. sicut illa diffinitio. animal risibile non pōdicat de homine in primo modo dicēdi per se. ex quo secūda pars ptenet ad secundū modū ut videbit. Secundo arguitur quod non quilibet pars diffinitōis in recto pōdicat de diffinitio in primo modo dicēdi per se. quia hec non est in primo modo. hō non est animal. ex quo est impossibile. nec illa. hō est rationalis ex quo pōdicat in genere. vñ Aristoteles in topi. ponit solū quatuor pōdicata. scilicet genus diffinitōis propriū et accis. cū igitur rationale non sit aliq; illoz. igitur nullo proprie pōdicat. Tertio arguitur quod pars diffinitōis in obliquo non pōdicat de diffinitio in primo modo dicēdi per se. in exemplis philosophi. quia termini diuerzorū pōdicamētōz non pōdicant de se iniicē in primo modo. sed triangulus est de pōdicamēto quod lita. et linea de pōdicamēto quantitatatis. ergo non pōdicant de se iniicē et maxie eo modo quod dicit philosophus. scilicet ut in triangulo est linea. quā linea est sibi trianguli et nō est. Ad etiā vñ dicitur quod sibi lineae sit ex punctis cū linea non sit sibi nec pponat ex punctis ut hō. vi. philosophi. Quarto arguitur quod si quilibet superius pōdicat de suo inferiori in primo modo dicēdi per se. quia nulla istarū est primi modi binari. scilicet animal est hō. eo quod numerus pnotat aiaz numeratē ut tollit a philosopho iii. philosophi. Respondetur autem aiam non est de quidditate binariū.

sibi. habitus pnotat sibi ut tollit ex diffinitōe sua quā ponit Aristoteles in pōdicamētis. sibi autem non est de quidditate scie. Ite Aristoteles in philosophi. dicit quod nihil sit ex ente per se. ita quod forma quod sit ex ente per se. cū igitur ens sit superius ad oia pōdicamēta sequitur ens de aliquo suo inferiori non pōdicari in primo modo dicēdi per se. Ad primū dicitur quod non est pcessū quilibet diffinitōez pōdicari de suo diffinitio in primo modo dicēdi per se. scilicet tamen diffinitio pure quidditatiua aut quod non dat nisi per intrinseca diffinitio. id est diffinitio expmēs quid no minus tamen. aut diffinitio mātis data per effectū diffinitio aut per propriā passionē non pōdicat in primo modo dicēdi per se. et idē dicitur de diffinitōe data per cām efficiētē aut finalē ex quo talia non sunt de intrinseca rōne diffinitio. Sed dubitat. nā si diffinitio data per passionē sibi non pōdicat de diffinitio in primo modo dicēdi per se. igitur hec non est pōdicatio primi modi. linea est longitudo cuius extrema sunt duo puncta. cuius oppositū ponit Aristoteles in lsa. Respondetur quod longitudo duplī sumit. vno ut est genus ad lineā. et sic pōdicat de linea in primo modo. alio ut est passio seu modus insequēs lineā et sic non pōdicat de linea in primo modo. neq; Aristoteles dicit in lsa diffinitio expmēs pōdicari de linea in primo modo sed solū quod punctus ex eo quod ponit in diffinitōe pura quidditatiua ei quod si non erit diffinitio data erit alia videlicet ista linea est quātitas ptenua cuius extrema sunt duo puncta. Ad 2^m rīdet quod sicut non quilibet propositio necessaria est in primo modo. ita non quilibet im possibilis excludit ab eodē modo. dicitur enim quod hō est asinus. et albus est nigrus sunt in primo modo reductiue. et tamen sunt pponēs impossibiles. ita non incōuenit quod aliq; propositio impossibilis sit cōntialiter in eodē modo si pōdicatū erit de quidditate sibi. Ite concedo quod illa propositio sit in primo modo. scilicet hō est rationale non obstat quod rationale pōdicat in genere. quia non pōdicat accitater scilicet cōntialiter. Et ad philosophi in topi. dico quod ipse non numerauit oia pōdicata simplī. quia spēs ita bñ est pōdicatū indiuidui sicut genus spēs. sed numerauit oia pōdicata quod pōdicant de spēs in rōne totū. et hec non sunt nisi quatuor. nā oē pōdicabile de spēs dicens totū aut pōdicat cōntialiter aut accitater. si essentialiter aut pueribilitē et sic est diffinitio. aut non pueribilitē sic est genus. si accitater pōdicat aut ergo pueribilitē et sic est propriū. aut non pueribilitē et sic est accis. dicitur autem non dicit totū scilicet parte tamen. id est non pōdicat de spēs in rōne dicēte totū. Ad tertiū dicitur quod non incōuenit terminū vni pōdicamēti pōdicari de imino alteri pōdicamēti dūmō ponat in diffinitōe pura quidditatiua aut in diffinitioe data solū per intrinseca. unde ista ppositio est primi modi simitas est in naso non obstat quod simitas sit accis et nasus substantia. quia ponit in diffinitōe expmēte quid rei data per intrinseca solū dicēdo: simitas est cāuitas nasi neq; dicitur nasus intrinsecus. simitati autem de quidditate eius. quia si quidditas simitas aut

pare illius quidditas. sed qz e principiu ei sine quo no stat similitate esse. Quia g no stat absqz d dictoe triangulu esse absqz linea. id linea e intrinseca triangulo p modu principii. Item concedo qualibet illaru triangulo uest linea et triangulus est i linea. qm triangulus est sbm linee et eo. est eni triangulus sbm pdicatiois linee ex quo diffinit p linea. subicit eni diffinitu diffinitoi et cuilibz pti eius. linea uero e sbm inbentionis trianguli. Propterea concedo qz sba linee est ex puncti. i. diffinitio eentialis linee est ex puncti. nec concedit linea esse ex puncti tanqz ex pti. sed tanqz ex principis terminatiuis et ptiatiuis pti linee. Ad quartu d qz numerus duplr sumit. s. absolute et respectiue absolute est p se supius ad binariu. et diffinit sic a pbo in pdicamentis. Numerus e multitudine ex unitatibz aggregata. respectiue aut e solu p accns supius ad binariu: qz conotat actu aie. et diffinit sic iuxta doctrina Arist. iiii. pbi. Numerus e multitudine mesurabil p aiam. numerus g absolute supit et no respectiue pdicat de binario i primo mo dicendi p se. Itē concedo qz sbm ipoztatū p habitū e de quidditate scie sicut linea trianguli et nasus simitatis. ex quo eni scia diffinit p habitū et habitū per sbm oportet sbm esse intrinseca scie. no eni stat sciam e absqz aia. id ista est in primo mo: scia est i aia. Deinde licet nihil fiat ex ente p se. qz nihil fit ex ente sb rone eni. ut ponit Arist. in pmo pbi. tñ hec ppō est p se. forma seu cōpositū fit ex ente. vñ fortuna no est cā p se s; p accns p Arist. 2. pbi. et tñ hec ppō est p se. fortuna est cā. aliter de fortuna no esset scia.

Et quibusque eorum que insunt ipsi. s. ipsa in rone insunt qd e demonstranti. ut rectu inest linee et circulare et ipar et par numero. et primu et ppositu et ysocheli. qd e equilateru. et scaleno. i. altera pte longi. et que oibus his insunt in rone dicete qd e. hic quidem linea inde numer. Sicut aut et i alius hmoi unuquodqz p se esse dico.

Secundus modus dñdi p se est qñ pdicatu est accidēs sibi positi i diffinitōe ei: ut linea e recta uel circularis. numerus e par uel ipar. primū ul cōpositū. equilater aut altera pte lōgior. Pmo quidē i diffinitōe recti et circularis ponit linea eo qz rectū est linea cui mediū no discrepat ab extremis. Circulare est linea eqliter distās a centro. 2. in diffinitōe paris et iparis ponit numerus. nā par e numerus diuisibil in duas ptes equales. et ipar est numerus q in duo eqlia scindi nō pōt. Tertio i diffinitōe primi et cōpositi ponit numerus. qz numerus primus e numerus nō factus ex

numeris: ut binari et ternari. Numerus ppositus est numerus factus ex numeris: ut quateruari et oēs sequētes. Quarto i diffinitōe eglateri et altera pte lōgioris ponit numerus. vñ eglater e nūer cōsurgēs ex ductu nūeri i seipm ut quaternari qz surgit ex ductu nūeri binari i seipm. s; alia pte lōgior e nūer cōsurgēs ex ductu nūeri i aliu. s. maiore ul minore. ut senari q fit ex ductu binari i ternari et eo. primus uocat eglater. qz si describēt hēret oia latera eqlia. qz sp duo. 2. aut e alia pte lōgior. qz si describēt hēret latera ineqilia v; duo et tria. Notandū p qz duplex e accns. s. ppositi et cōe. Accidēs ppositi e illud qd circūcernet sbm suū. ut risibile et b e duplex. nā qdā e qd fluit a pncipiis spci. et tale puerit cū spē. ut risibile et binibile. et qdā e qd fluit a pncipiis indiuidui. ut simitas et crispitudo. et bmoi nō puerit cū subis suis. qz simitas nō puerit cū naso nec crispitudo cū capite. Accidēs cōe e illud qd nō circūcernet sbm suū. ut albu nigrū. et tale itez e duplex. s. sepabile et inseparabile. Accidēs cōe sepabile e illud qd adest et abest pter sibi corruptōs. ut albu et nigrū boi. Accidēs cōe inseparabile e id qd nō circūcernet sbm suū. nō tñ abest pter sibi corruptōs. ut albu cigno et nigrū coruo. Dico g qñ pdicat accns ppositi de sbo suo siue finat a pncipiis spci siue a pncipiis indiuidui sp facit pponē de 2. mo dñdi p se. ita qz quibz istarū e secūdi modi. hō e risibil. nasus e sim. Qu autē pdicat accns cōe siue fuerit sepabile siue inseparabile nō facit pponē secūdi modi s; p accns. ut hō e alb. seu cigno e alb. et coruo e niger. Secūdo notandū fm porpbi. in vlibz qz duplr sumit p ppositi. p. p. qd uest vni soli spci s; nō cuilibz indiuiduo illi spci. ut e medicū qd tñ puenit boi. s; nō oī boi. 2. p illo qd uest vni spci et cuilibz indiuiduo illi spci et sp. s; nō tñ illi spci. ut e bipedē cōpetit eni cuilibz boi et sp. s; nō tñ boi. qz etiā brutis ppetit. 3. p. qd uest vni soli spci et cuilibz indiuiduo illi spci s; nō sp. ut canescē. ppetit eni tñ boi et cuilibz boi et nō sp s; in senectute. quarto p. qd uest tñ vni spci et cuilibz indiuiduo illi spci et sp. ut risibile ppetit boi. et binibile ppetit equo. Dico g qz ppositi suptr oibz istis modis facit pponē secūdi modi nō tñ eqlit. qm iste pponēs hō e risibil. hō e can. hō e medicū sūt eentialit et directe i 2. mo cū semp passio diffinit p sbm suū. sic eni risibile ita can. et medicū diffiniunt p boiem hec aut. hō e bipes e in 2. mo p reductōes cū pdicatu nō diffiniat p sbm ut stat exqz alteri puet ab hoie. Tertio notandū qz aliqd est in 2. mo eentialit et directe. aliqd aut p reductōes et indirecte. Illa. n. ppō e eentialit in 2. mo cui pdicatu e passio sibi positi i diffinitōe ei fm qz dñi e. s; illa p pō e p reductōes i 2. mo cui passio pdicat de sbo ul e alit qz dñi e. Et b ptingit qdruplr. primo si sbm pdicat de passione. ut risibile e hō. simus est

nasus. quilibet eni istaz reducitur ad secundū modū p uersione simplicē. Secūdo si passio pucta fuerit alicui inferiori uel superiori ad sbm suū. ut sor. est risibilis. aliqd risibile e sor. prima eni reducitur p reductionē inferioris in suū supius. secūda autē reducitur in primā p uersione simplicē. Idez dñi si passio fuerit alicui superiori pucta ad sbm suū. ut aial est risibile. aliqd risibile e aial. hec eni reducitur i aliā p cōuersione simplicē. et illa i hanc. hō est risibil. reducēdo gen. in spēm. Tertio si passio fuerit pucta alteri passioni aut diffinitōi subī. ut disciplinabile e risibile aut aial ronale e risibile. Prima eni reducitur ad illā. hō est risibilis rone p me passionis p quā 2. passio uest boi. Secūda reducitur ad eandē rone diffinitōis reducibil. ad suā spēm. Quarto si passio erit diffinitō sbm suū. ut hō est aial risibile seu aial risibile est hō. hec eni reducitur in priorē p cōuersione simplicē. et alia reducitur in hanc. hō est risibil. eo mo quo cōpositū reducitur in formā rone determinatōis. aial dñi p risibile et nō eo. Quarto notandū qz tres sūt spēs trianguli. quarū prima e ysopteros seu eglaterus hns tria latera eqlia. Secūda spēs est ysocheles seu egeruris hns duo latera eqlia tñ. Tertia spēs e scalenon seu gradat. qui e triū laterū ineqlium. Intelligendū tñ qz iste nō sūt vere spēs trianguli sed solū fm samositatē intelligēdo p spēs omne minus cōe ad aliqd magis cōe pdicamentale. vñ sic circulus e spēs spālissima. ita triangul. neqz eqlitas uel ineqalitas lineaz variat spēm. sed bñ multitudine ita qz vna linea facit vna spēm et due aliā et tres aliā et quatuor aliā. et sic in infinitū ad moduz unitatū inueni. Si eni ysopteros ysocheles et scalenon eent spēs spālissime haberēt pnter suas passiones demonstrabiles potissime de illis de g bus Arist. nullā mentionē facit. Cōsilt dicat de qdrato seu qdrangulo qz e spēs spālissima pntēs sub se indiuidua cōia. s. equilaterū orthogoniū ineqilaterū orthogoniū et eglaterū nō orthogoniū eo mo quo hō dñi sub se cōtinere aliqd hominem et aliqd hominē nō tanqz spēs sed tanqz indiuidua vana. iuxta determinationē Arist. in pdicamentis dicens qz aliqs hō et aliqs bos sunt p me sbe. Ex pdicā sequit qz Arist. p ysopteros et scalenon intelligit in lra spēs trianguli. qz ex inferiori et superiori nō fit eentialit uel reductiue secūdus modus dicēdi p se. Nō etiā intelligit passioes trianguli. qz nullū istoz diffinit p triangulū. s; intelligit passiones numeri. sicut eni qdratū et supficiale nō solū repiunt in ptiuis sed etiam trāssū ptiue i numeris. ex quo numerus est pō i cōtinuo fm Arist. 3. pbi. ita ysopteros et scalenon solū repiunt in ptiuis. sed i numeris intelligēdo per ysoptera numerū qdratū. et p scalenon numerū supficiale qui fit ex ductu maioris numeri i minorē uel eo. Cōtra pdicta arguit. et primo qz nul

la passio necio diffinit p sbm suū. qz quilibet passio est spēs alicui pdicamenti. sed ois spēs e diffinibilis p suū gen. et dñam ut colligit a pbo in topi. g passio poterit diffiniri p ppositū gen. et ppositam dñam absqz sbo suo. Secūdo arguit qz illa. hō e risibilis est i pmo. qz hec. risibile e hō. est i pmo mo ex quo pdicat pars diffinitōis de suo diffinito. g p idē et alia. p. p. qz cōuertens et uersa pntē ad eundē modū. Tertio arguit qz illa. aial est hō est i 2. mo. qz pdicatu est accns sibi positi i diffinitōe ei. qz eni aial ponit in diffinitōe hois manifestū e. sed qz hō sit accns aialis arguit qz hō accidit aiali cū repiat aial ubi nō repit hō. Quarto arguit qz rectū et circulare nō debēt diffiniri p linea. qz nullū magis cōe diffinit p min. cōe. s; rectū et circulare cōioza sūt linea. qz nō solū ppetunt linee sed etiaz supficiē et corpi. g. 2c. Ad primū concedit qualibet spēm diffiniri p suū gen. et suā dñam sed nō cuiuslibz spēs accntal dñia e aliqd sui pdicamenti differens a sbo suo. vñ spēs pdicamenti sbe h; ppositū gen. et pposita dñam nō coincidentē cū aliquo sbo. spēs etiā pdicamenti accntalis qz est accns nō circūcernens determinatū sbm ut linea et albedo diffinit p ppositū gen. et ppositas dñam q nō est sbm suū s; spēs accntal q est accns ppositū circūcernens sbm suū. ut simitas et risibile diffinit p ppositū gen. et pposita dñaz q nō e nisi sbm suū. aliqñ quilibet spēs haberet passionē aut pcederet in infinitū i passionibz eiusdē subī. nec est i cōueniēs aliqd eē spēm nullā hntē passionē. imo illud est necessariū. s; bñ incōueniēt aliqd eē spēs nō circūcernentē sbm suū nō hntē passionē. hō eni linea et albedo hnt passiones. s; nō quibz passio alicui istoz h; passionē. qz in eentialit ordinatōz dare primū et ultimū fm Arist. hic passioes aut eentialiter ordinant in subo sicut gna et spēs in pdicamento. S; dubitat. nā cuiuslibz diffinitio nis. primus terminus est gen. et nō dñia. diffiniēdo aut simū et risibile cōtingit oppositū. ut simus est nasus cau. et risibile e hō habil. ad ridēduz. Respondet qz ea q nō circūcernūt sba semp diffiniuntur p gen. tenēs primū locū in diffinitōe. ut hō linea et albedo. Ea aut que circūcernūt sba si fuerint abstracta diffiniunt p gen. tenens primū locū cum diffinitōis. ut simitas e cauitas nasi. risibilitas e habitus hois ad ridēduz. In cōcreto aut dñia tenet primū locū et gen. secūdu locū. dicēdo. simū e nasus cauus. risibile est hō habilis ad ridēduz. canū eni est genus simi et habitus seu aptitudo est genus risibilitas. Ad secundū ridet Egi. qz in pdicatione directa subiectus habet rationē materie et pdicatu forme. ideo ista. risibile est homo nō est in primo mo cum fit indirecta et pdicatu habet rationē materie. subiectus uero rationē forme. cōstat aut qz hec habitudo nō est in primo mo. Sed contra. sicut se habet linea

ad triangulū. ita hō ad risibile ⁊ natus ad firmus. sed linea dicit de triangulo in primo mō dicendi p se ut patuit. iō hō dicit de risibili ⁊ natus de si mo in codē mō ⁊ nō solū reductiue. imo cōtialit̄ Ideo ē dicendū q nō incōuenit 2^m modū ad pri mū reduci. ex quo passio rōne subī sui reduct ad oīa ea q cōtialit̄ p̄dicant̄ de illo subo. quo da to pcedat q̄ hec. risibile est hō. est cōtialit̄ in in primo mō cōtū p se. hec aut̄ hō est risibilis. ē p reductionē in codē mō p̄uertēdo istā simplr. si cut em̄ hec. triangulus ē in linea. est in primo mō dicendi p se. ita hec similitas est in natio. et illa risi bilitas est in hoīe. ecōtra aut̄ in 2° mō. Et ad rō nem Egi. dico q subm̄ passionis h3 rōnem m̄ae p quāto illā recipit s̄biectiue et rationē forme p quāto ingrediū diffinitionē et. ptes em̄ diffinitio nis sūt forme inquit p̄būs 2° p̄bi. ⁊. vii. metha. Ad tertuz nego q̄ illa. aial est hō sit aliquo mō in 2° mō dicēdi p se. et licet aial ponat̄ i diffinitōe hoīs. nō tñ hō est accūs aialis. ex quo hō et aial se hnt ut totū in mō ⁊ pars subiectiua. Et tūc ad argumentū hō accidit aiali. q̄ homo ē accūs aia lis. neget̄ p̄ntia. s3 hñ sequit̄. hō est accūs aiali re nēdo li accūs p̄cipialit̄ et nō noīaliter. Ad quar tum d3 q̄ rectū ⁊ circularē nō sūt cōioza linea. qz licet cōpetat̄ alteri a linea. B tñ est rōne linee sic visibile cōpetit̄ alteri a colore. s. magnitudine ⁊ fi gure. et tñ nō est cōius colorē cū sit. ppria passio coloris s̄m cōmentatorē 2° de aia. ⁊ h iō qz nulli p̄petit nisi rōne coloris. ut p3. Sed dubitat̄ quō rectū uel circularē ē ppria passio linee cū aliq̄ sit linea q̄ nec ē linea recta nec circularis. s. linea ar cualis. Dicendū q̄ sicut tā paritas q̄ iparitas ē ppria passio nūeri. s3 nō q̄libz numer⁹ sit par nec q̄libet sit ipar. Ita rectuz et circularē sunt pprie passionis linee. licet nō q̄libet linea sit recta neqz q̄libet circularis. qz sicut paritas uel imparitas nulli p̄petit nisi numero aut rōne nūeri ita rectū et circularē nulli cōpetit nisi linee aut rōne linee et sicut B̄ disunctū par uel impar ē ppria passio numeri p̄uertibil̄ cū eo. ita B̄ disunctū rectū uel circularē est ppria passio linee conuertibil̄ cū ea. **Quecunqz uero neutralit̄er insūt ac cidētia sunt ut musicū aut albū aiali.** Hic p̄būs declarat ex fūdamento dictoz q̄ ppō sit p accūs. dicit̄ q̄ quācunqz est aliq̄ ppō em̄ p̄dica tū inest s̄bo et nō aliq̄ istoz modoz illa ē p accūs ut aial ē albū uel musicū. p3 em̄ q̄ p̄dicatū nō est de q̄dditate subī nec s̄bm ponit̄ in diffinitōe p̄di cati. Sed dubitat̄ primo. qz hec cēt p accūs edifi cator edificat ex q̄ p̄dicatū nō ē de q̄dditate subī nec s̄bm ponit̄ in diffinitōe p̄dicati. Secūdo v3 q̄ hec sit p se. aial ē musicū saltē reductiue rānōe istī. hō ē music⁹ reductēdo gen⁹ i suā sp̄z. Tertio qz v3 hec p se. al̄ ē albū. sicut ista. cignus ē alb⁹

nā sicut ē inseparabile risibile a for. ita inseparabile ē albū a cigno. s3 hec ē p se. for. ē risibil̄. q̄ et ista cig nus ē alb⁹. Quarto qz aliū iste ppōnes cēt p ac cidens. celū ē spericū. terra ē rotūda q̄d est fallū. qz q̄libet illarū dem̄fat̄. p3 p̄ntia. qz i nulla istaz p̄dicatū ē de q̄dditate subī. nec s̄bm ponit̄ i dif finitōne p̄dicati. Ad p̄mū d3 q̄ p̄būs cū dicit illā ppōnē cē p accūs q̄n p̄dicatū ict̄ s̄bo nullo istoz modoz itelligit p̄ esse inbēntiā forme ad māz ul̄ e3. ex q̄ prim⁹ mod⁹ dicit formā rōne p̄dicati. et secūd⁹ māz rōne subī. Cōstat aut̄ nec edificatōez nec edificatū eē formā edificatōis. sed de B̄ magis uidebit̄ i q̄rto mō. Ad 2^m d3 q̄ illa ppō al̄ est mu sicū ē p se ⁊ p accūs diuersis p̄sideratōib⁹. nā aial est totū hoīs ut ē gen⁹ nullo 3ctū. ⁊ ē ps hoīs ut dicit p d̄nam sumēdo al̄ p̄mo sic cē musicuz sibi soluz p accūs p̄petit. sumēdo aut̄ al̄ p modū ptis sic p̄petit sibi p se. reductiue tñ eo mō q̄ ps redū cit̄ i totū. ⁊ sic nō loq̄ p̄būs hic. s3 tñ p̄mo. Ad tertū d3 q̄ illa ē p accūs. cign⁹ ē alb⁹ sicut illa. al̄ ē albū. ⁊ ad rōne neget̄ p̄na. qz inseparabilitas dinis a cigno ē rōne m̄ae. s. rōne alicui⁹ p̄plexiōis q̄litate p̄maz sine q̄ nō stat uita cigni. inseparabi tas aut̄ risibilitas a for. ē rōne forme. s. rōne sue sp̄z q̄ p se p̄dicat̄ de for. d̄ndo for. ē hō. Ad q̄rtū neget̄ p̄na. s3 solū seq̄ q̄ nō sūt p̄ et cōtialit̄ in aliq̄ istoz modoz. hec em̄. al̄ ē risibile ē in 2° mō p reductōz cui⁹ s̄bm nō ponit̄ i diffinitōe p̄dicati nec e3. s3 ē difficultas ex q̄ sp̄itas ē accūs cōe nul lū circūcernēs determinatū s̄bm v3 q̄ nullā ppōnē faciat p se sicut nec albedo uel nigredo. D̄ndū qz passionē p̄petē alicui s̄bo p se p̄tigit tripl̄r. s. p̄sei tate s̄bi tñ. p̄seitate passiois tñ. ⁊ p̄seitate utrius qz. Illa passio p̄petit alicui s̄bo p se rōne s̄bi tñ. q̄ s̄bi nō determinat illud s̄bm. s3 illud s̄bm deter minat sibi illā. ⁊ sic risibilitas p se cōpetit for. nō em̄ est for. qn̄ sit risibil̄. sed aliqd ē risibile q̄d nō ē for. illa aut̄ passio p se p̄petit s̄bo rōne passionis tñ que sibi determinat illud s̄bm et nō ecōtra. s sic risibilitas per se cōpetit animali. nullū em̄ est risibile q̄d non sit aial. sed aliquid est aial q̄d nō est risibile. sed illa passio p se p̄petit subo rānōe utriusqz q̄ sibi deteriat illō s̄bm ⁊ e3. ⁊ sic risibili tas p se p̄petit hoī. sicut em̄ nullū ē risibile q̄d nō sit hō. ita nil ē hō q̄d nō sit risibile. Dia at̄ hec re periunt̄ i accūtib⁹ coib⁹ p̄ref 3^m. qz alioqui nō cēt coia. nā q̄stitas ict̄ mē p se rōe s̄bi tñ. qz q̄stitas nō deteriat sibi m̄am. sed e3 cū apud multos di cat̄ in celo nō cē m̄am ubi oīo est q̄stitas. nulla tñ ē m̄a sine q̄stitate. s3 at̄ ict̄ q̄stitati p se rōe passi onis tñ. qz figura deteriat sibi q̄stitate ⁊ nō e3. nulla ei est figura sine q̄stitate. sed aliq̄ ē q̄stitas sine figura. s. linea. Ad p̄p̄m d3 qz spericitas inest celo per se et rotūditas terre soluz rānōe subie cti. quia spericitas non determinat sibi naturam celi nec rotūditas naturā terre sed bñ econtra.

Celū cui determinat sibi naturalit̄ spericitatē ut oīa cōluter p̄tineat ⁊ p̄tinue eque uelocit̄ mouea tur. Terra nero rotūditatē qz inclināt ut mediū ei⁹ sit mediū mūdi ex quo q̄libet ps terre natu raliter tēdit deorsū. Iste ergo ppōes celū ē spe ricū. terra est rotūda. materia est q̄sta. sūt ppo sitiones secūdi modi p̄ r̄ductionē reductēdo s̄bie cta ad p̄dicata in sua cōioza formādo hāc ppōez s̄ba est accūtalis ubi s̄bm ponit̄ in diffinitōe p̄di cati. accūtis em̄ esse est inesse s̄m p̄būs. vii. me thaphi. Ex p̄dicat̄ sequit̄ p̄mo qz licet hec nō sit p se aial est coloratū tñ hec est p se aial est q̄stū. p̄ma ps est manifesta qz talis p̄seitas nō pōt esse rōne s̄bi uel passionis. sicut em̄ color nō sibi deī mināt aial. ita nec aial determinat sibi colores sicut nec cign⁹ albednē sed puenit tñ ex determinata p̄p̄tōe qualitatū primaz. secūda ps est euidēs ex quo q̄stitas inest aiali p se rōe subī. ex quo. n. aial sibi determinat materia. et materia q̄stitates oportet aial sibi determinare q̄stitate. Secūdo sequit̄ qz color inest sup̄ficiēi p se ⁊ circulus linee tñ rōe passionis cū sup̄ficiēs nō determinet sibi colorē. nec linea circulū sed bene ecōtra. iō arcu lus diffinit̄ p̄ lineā. ⁊ color p sup̄ficiē. dicit enim p̄būs in libro de sensu. qz color ē extre mitas p̄p̄icui in corpe termiato intelligēdo p ex tremitatē sup̄ficiē. ⁊ q̄rto p̄būs. qz color est in cor pore qz insup̄ficiē Tertio sequit̄ qz iste p̄posi tiones sunt in secūdo mō essentialr ⁊ p se sup̄ficiēs est colorata linea est circularis. qz p̄dicatū est ac cidēs subī pombilis in diffinitōe eius. ecōtra at̄ sunt in primo mō ut circul⁹ est in linea. ⁊ color ē in sup̄ficiē. qz p̄dicatū est de q̄dditate s̄biecti quo est ps diffinitōis eius date p̄ intrinseca tñ Quarto sequit̄ qz iste ppōes sunt p se ⁊ dire cte in secūdo mō s3 p̄p̄icui ⁊ coloratū in corpe ē color ex quo p̄dicatū est accūs subiecti pombilis in diffinitōe coloris. nā ut patuit nō solū sup̄fici es sed etiā p̄p̄icui ⁊ corpe ponunt̄ in diffinitōe coloris. ecōtra aut̄ sunt in p̄mo mō: ut coloratū est corpe. color est in p̄p̄icui ex quo p̄dicatū est de q̄dditate subī. Circa p̄dicta occurrūt q̄tu or dubia. Quoz primū est istud. uidet̄ q̄dlibz ac cidēs cōe esse accūs pp̄ziū. qz sicut simitas circū cernit s̄bm suū s3 natus. ita circulus lineā ⁊ figu ra seu color sup̄ficiē. De q̄stitate aut̄ idē arguit̄ qz accūs q̄d est magis cōe q̄stitate et de q̄ essen tialit̄ p̄dicat̄ cōnotat ⁊ circūcernit s̄bm suū. Secūdū dubiū uidet̄ qz color inest per se aiali. qz color inest p se sup̄ficiē: sup̄ficiēs ict̄ p se aia li sicut q̄stitas. qz color inest p se aiali. Tertū du biū uidet̄ qz color nō sit p se in corpe. qz sicut ali qd corpe nō est coloratū s3 celū ita aliqd colora tū nō est corpe s3 sup̄ficiēs. Quartū dubiū ui det̄ qz albedo nigredo ⁊ p̄similia sint p se in s̄bo. qz omniū formaz naturalū materia prima est p

se subm. ut colligit̄ de mēte p̄bi p̄. p̄bi. ⁊ p̄mo d̄ gnātōne. Ad primū dubiū uidet̄ qz ideo simi tas est accūs pp̄ziū. qz circūcernit s̄bm suū ipz distincte significādo. nō em̄ significat simitas qn significet natus distincte. nec crispitudo pōt aliqd significare quin distincte rep̄ntet caput. Accūtia aut̄ cōia licet includat̄ essentialr qdā s̄biecta sua nō tñ circūcernūt ea qz distincte nō rep̄ntat̄ sicut em̄ linea includit essentialr p̄ctā nō tñ p̄pter B̄ circūcernit ea qz nō distincte cognoscunt̄ cognita linea. ita circul⁹ essentialr includit lineā. ⁊ figura ⁊ color sup̄ficiē. nō tñ circūcernūt s̄biecta illa. qz intelligo aliq̄n colorē ⁊ circulū distincte absqz cog nitōe distincta linee ⁊ sup̄ficiē. Cōstat d̄ de accūtē in cōi qz licet includat̄ essentialr s̄bam nō tñ distincte illa cognoscit̄ si distincte cognoscit̄ ac cidēs. iō nō circūcernit s̄bm. q̄stitas aut̄ nō in cludit essentialr s̄bz aliqd sicut nec circūcernit nec sequit̄ accūs includit essentialr s̄bm suū. qz q̄stitas. neget̄ p̄na qz accūs cōnotat s̄bm suuz qd nō cōnotat q̄stitas. nec est incōueniēs sup̄i aliq̄n cōnotare inferiori nō cōnotate. bitus em̄ cō notat difficultatē sep̄atōis a s̄bo. ⁊ tñ logica ⁊ di aletica q̄ sunt essentialr inferiora ad habitū istaz difficultatē nō cōnotat. ut colligit̄ de mēte Aris. in p̄dicamētis. Ad secūda neget̄ p̄na pp̄ na riationē p̄seitatis. nā cū d̄ color inest sup̄ficiēi p se. ista est p̄seitas passionis ⁊ nō subī. cū uero ad dit sup̄ficiēs inest aiali p se hec est p̄seitas subī ⁊ nō passionis. ideo nō sequit̄ qz color inest per se aiali. Et idē d̄ de sapore ⁊ odore. De q̄litate aut̄ primis pōt dici qz insunt aiali per se p̄seitate subī ⁊ nō p̄seitate passionis eo qz aial determinat sibi tales qualitates sine quibus nō posset uiuē nec opari. Ad tertū d̄ qz duplex est corpe s3 p̄dicamētī subē qd est cōpositū ex materia et forma et p̄dicamētī q̄stitatis qd est trina dimen sio. licet igit̄ color nō inest p se corpe de p̄dicamē to subē. tñ inest corpe p̄dicamētī q̄stitatis p se sp̄ intelligēdo p̄seitate passiois et nō subī. sicut em̄ color nō pōt esse in linea absqz sup̄ficiē. ita nec i sup̄ficiē sine corpe. ⁊ licet sup̄ficiēs sit colorata ⁊ nō sit corpus. ipa tñ p se est in corpe utraqz p̄sei tate. qz sicut corpe d̄terminat sibi sup̄ficiē isto mō diffiniēdo a priori corpe est q̄stitas p̄tinua cui⁹ extre^a sūt due sup̄ficiēs. ita sup̄ficiēs d̄terminat sibi corpe diffiniēdo a posteriori B̄ mō: sup̄ficiēs ē p̄n cipiū corpis. Itē etiā d̄ de linea et de p̄cto qz qdlibet illoz alteri p se p̄petit utraqz p̄seitate. li nea em̄ est ex p̄ctis a priori. et p̄ctus est p̄nci piū linee a posteriori. Ad q̄rtū d̄ qz albedo nigredo et talia duplici p̄siderari p̄nt. Primo absolute sub pp̄ziis denotatōib⁹ ⁊ sic nō insunt materie p se. sed solū p accūs. Alio^o ut sunt for^o naturales gnābiles et corruptibiles p trāsmuta tiōne materie. et sic omniū illoz materia est s̄bm.

...[...]
...[...]
...[...]

p se. vñ mā diffinit p trāsmutacionē i se dō mō di
cēdi p se. z trāsmutatio diffinit p materiā in pmo
mō: sic locut^r est Arif. An pōt pcedi q materia
est colorata alba uel nigra in 2° mō dicēdi p se re
ductiue tñ p reductionē ad istā materia est q̄lifi
cata forma naturali cui⁹ iā p̄dicatū est accis sibi
ponibilis in diffinitōe ei⁹. hec aut albedo est in
materia in pmo mō reductie. fducit em ad hāc
forma naturalis est in mā cui⁹ p̄dicatū ponit in
diffinitōe sibi intelligēdo p formā nālē formā gnā
bilē z corruptibile p trāsmutatōz materie eo mō
quo dictū ē. Sz dubitat ad huc de q̄titate qz
uidet q̄titate includere essentialit aliqd s̄bm. nā
q̄titas est essentialit accis. ut colligit a p̄bō i p̄
dicamētis. et. p. metha. sed accitū esse est inesse
nec accis ē ens nisi qz entis fm Arif. vii. metha.
zē. Rndet q̄ aliud est essentialit includere: et
aliud nāliter inclinari mā p̄ma nō essentialit idu
dit aliquā formā. qz stat illā esse nulla forma exi
stēte tñ naturalit inclināt i formā qz unūqdqz na
turalit inclināt in suā p̄fectionē. et qz nō pōt hē
aliquā formā subalē uel accitālē absqz q̄titate.
ideo sibi naturalit determinat q̄titate. Circulus
aut z figura essentialit idudūt lineā. z albedo siue
color supficiē. et scia intellectū. qz nō stat circulū
aut figurā esse absqz lineā. nec albedinē siue colo
rē absqz supficie. nec sciam absqz intellectu. sicut
nō stat similitudē esse absqz nāso. Quātitas ḡ non
essentialiter includit aliqd s̄bm: qz stat q̄titate
esse absqz s̄bo. de facto em p̄stat in sacramēto al
taris q̄titate esse sine subo. tñ naturalit inclināt
in s̄bm p̄pter suā p̄fectionē z duracionē nō tñ na
turaliter inclināt in materiā qz ponētes celū sine
materia dicūt eū esse uere q̄tū sed naturalit idu
nāt in subaz. ideo ista p̄pō est p se. suba est q̄sta
nō p̄scitate sibi. qz aliq̄ est suba q̄ nō est q̄sta sed
p̄scitate passionis. qz nulla est q̄titas nāliter q̄ n̄
sit in suba. illa tñ p̄pō nō est nisi reductiue in 2°
mō reducēdo p̄dicatū i suū superi⁹. f. suba est ac
cidētalis ubi p̄dicamētū est accis sibi ponibilis
in diffinitōe eius. Accis ḡ bñ diffinit p subam.
sed q̄titas absolute sumpta p nullū s̄bm diffi
nit. sed isto mō in p̄dicamētis q̄titas p̄tinua dif
finit. Quātitas p̄tinua est illa cui⁹ p̄tes copulāt
ad aliquē terminū cōez. q̄titas uero discreta. f.
nūer⁹ est multitudo ex unitatib⁹ aggregata. Ex
quib⁹ sequit qz accitū qdā essentialit includunt
sua subiecta p̄notāt z circūcernūt ut simitas z cri
spitudo. Quedā essentialit idudūt sua subiecta
conotāt z non circūcernūt: ut scientia et figura.
Quedā essentialiter includunt sua subiecta. sed
non connotāt nec circūcernūt: ut color sapor et
odor. Quedā aut nō essentialit idudūt nec con
notāt nec circūcernūt ut linea supficiēs corpus.
Tps aut qd est q̄titas p̄tinua includit essentia
liter suū s̄bm s̄z motū uel mūdū. nō tñ illud cō

notat nec circūcernit. Quātitas vō discreta cō
notat et circūcernit et essentialit includit s̄bm
suū s̄z unitates in quibus fundat numer⁹.
Ampli⁹ qz nō de subō dī alio quo
dā: ut ambulās. z albū cū altez quo
dā sit ābulās. z albū. Subā uero et
quecūqz hoc aliqd significāt nō alte
rū aliqd sūt qd uere sūt: que qdē iḡ
nō de subō sūt per se dico. que uero
de subiecto accidētia.
Tertius mod⁹ dicēdi p se est qñ aliquid nō dī s̄
subo: ut for. z pla. z alia forzū exātia q̄ nō dicūt
de subo aliquo cū nō habeāt p̄te subiectiua neqz
s̄bm cui inhereāt. Accitū aut qz hñt subiecta in
bessonis z scde sube qz hñt subiecta p̄dicatiōis
nō sūt p se. Notādū pmo qz iste mod⁹ p̄sei
tatis hz q̄tuor expōnes. P̄ma expositio est lyn
con. dicētis qz p se duplicit sumit s̄z cōplexe z in
cōplexe. P̄mo tripliat: ut in pmo 2° z q̄rto.
Incōplexe vō triplr: qz ly p se aut excludit oēm
causā. et sic de⁹ est p se. aut materialē z sic intelli
gētie sunt p se. aut modū essendi in alio z sic sube
p̄ime s̄z for. et pla. sūt p se. dicit ergo lyncon. qz
phūs p subam intelligit subam p̄mā p̄dicamē
ti sube. qz oibus s̄bitat z p quecūqz significāt B
aliquid intelligit deū z intelligētias. Ista expositio
imponit supfluitatē p̄bō i mō loquēdi. qz cū
tā de⁹ q̄libet intelligētiaz sit B aliquid nō opoz
tebat dicere ut suba z quecūqz hoc aliqd signifi
cāt. sufficisset em dicere ut quecūqz significāt hoc
aliquid ex quo sub illa uli p̄tinent de⁹ z intelligē
tie. Secūda expō est sancti Tho⁹ di. qz phūs p
subam intelligit gen⁹ et spēs p̄dicamēti sube z p
quecūqz significāt hoc aliqd subas p̄mas eiusdēz
p̄dicamēti. Hec rñsio est dimiuta qz nō solū s̄
p̄mis substātis uerificāt hoc aliqd. sed etiā s̄
deo z intelligētis cū tā de⁹ q̄libet intelligētia
rū sit ens p se exis. Tertia expositio est Egi. di.
qz phūs p subaz z p quecūqz hoc aliqd significāt
intelligit solū subas p̄mas p̄dicamēti sube qz so
lū ille sunt q̄ substāt aliis oib⁹ z nō dicūt de s̄bo
aliquo. Itēz hec expō est dimiuta qz ista p̄iunctio
et debet oīno ponē aliquā dīaz in subaz z que
cūqz significāt hoc aliqd. deide ut dictū est nō
solū sube p̄ime sunt p se ens sed etiā de⁹ z intel
ligētie. Quarta expō di. qz terti⁹ mod⁹ dicēdi p
se est qñ B uerbū est scdm adiacēs s̄ fmio subali
indifferēter p̄dicat: ut for. est. hō est. ita qz Arif.
p subam itelligit genera z spēs p̄dicamēti sube s̄
quib⁹ dī B vbu est z p quecūqz significāt B aliquid
itelligit idiuua eiusdēz p̄dicamēti de quib⁹ ē
dī B uerbū est. Ista rñsio etiā stare nō potest.
qz cū oēs alie p̄scitates sint respectu cōplexoz

hec dī esse respectu incōplexi. z in B p̄nemūt lyn
con. Albertus Thomas Egidi⁹ z oēs alii antiq
expositoz. Scinde ista p̄pō hō est z q̄libz talis
signāda p̄dicamēti sube est in primo mō. qz aut
subordinat huic mētali hō est ens. aut isti hō ē
hō. qz fm p̄mā p̄. p̄herme. B vbu ē significāt qñ
dā p̄pōem quā sine extremis nō ē itelligē si s̄boz
dicit illi hō ē ens. p̄s qz ē i p̄ mō cōtialit z p se.
si aut subordinat isti hō ē. hō itēz est in eod mō p
fductionē ex quo idē p̄dicat s̄ seipso. Dicit igit
iuxta doctrinā Arif. i p̄dicamētū qz duplex ē s̄ba. f.
p̄mā z 2^a. Suba p̄mā ē illa q̄ significāt hoc aliqd ut
aligs hō. aligs equ⁹. Secūda s̄ba ē illa q̄ significāt
q̄legd. i. aliqd cōe. ut hō aial. p subaz iḡ intelli
git phūs subaz scdaz. f. gnā z spēs p̄dicamēti s̄be
z p quecūqz significāt B aliqd itelligit subas p̄mas
siue s̄biuat accitib⁹. ut for. z pla. siue n̄ subiectat
ut de⁹ z intelligētie nec ex B dīz excludi subam secū
dā p̄tine ad hūc mod⁹. qz nō dicit phūs qz suba z
quecūqz significāt hoc aliqd sūt in 3° mō. s̄ qz suba
z quecūqz significāt B aliqd sūt q̄ vē sūt. An phūs di
cit illud eē p se qd nō dī de subo quodā alio. et
exēplificat de ābulātē z albo qz illa nō sūt p se in
nuens talē rōem. illa nō sunt p se q̄ nō sūt entia q̄ vē
sūt sed ābulās z albū nō sūt entia q̄ vē sūt. ḡ
ābulās z albū nō sūt p se. minorē reliq̄ Arif. ma
nifestā ex eo qz ābulās z albū sūt accitū. Cōstat
aut accitū nō esse entia que vē sūt s̄z tñ suba
z quecūqz significāt B aliqd sūt q̄ vē sūt. p̄ eni p̄bif.
h̄ ex p̄cessu ei⁹ qz sola suba est illd qd vē est. Ac
cidēs aut est illud qd nō vē est. itelligēs p vē esse
simplr esse. z p nō vē esse fm qd esse qñ suba ē
ens simplr cū nō p̄suppōat aliud ens. Accis vō
est ens fm qd qz p̄suppōit aliud ens. f. subaz. di
cit eni Arif. vii. meta. qz accitū esse ē inesse z qz
accis nō est ens nisi qz entis. Secūdo nōndum
ex ista Arif. i anp̄dicamētis. qz eoz q̄ sūt qdā dicūt
de subo z nō sūt i subo: ut gnā z spēs p̄dicamēti
sube. qdā dicūt s̄ subo z sūt i subo: ut gnā z spēs
p̄dicamētōz accitū. qdā sūt i subo z nō dicūt de
subo. f. idiuua p̄dicamētōz accitū. qdā at nec
sūt in subo nec dicūt de subo: ut idiuua p̄dica
mēti sube. z hec sūt illa q̄ sūt in 3° mō dicēdi p se
qz sicut nō sūt in subo ita nō dicūt de subo quo
dā alio. Ex isto nōbili sequit p qz dicit de aliq⁹
ē p̄ditio ul p̄prietas ulis. nō dicit s̄ aliq⁹ ē p̄prie
tas singlaris. eē in aliquo ē p̄prietas accitū. et n̄
ē in aliquo ē p̄prietas sube. vñ dicit Boe. in p̄
dicamētis qz nō esse i subo ē descriptio sube. z cē
i subo ē descriptio accitū. Secūdo sequit qz du
plex est s̄bm. f. inbessonis z p̄dicatiōis. S̄bm
inbessonis est illd qd sp̄cit formā s̄balē ul accitū
lē: aut p̄prietā passionē de s̄bo forme subālis dicit
p̄mē. p. phi. z 2°. de aia. qz illd est p̄ mā. De s̄bo
aut forme accitūalis di. por. accis ē qd adest z ab
est p̄ter subī corruptionē. de subo vō p̄prie passi

onis Arif. fecit s̄. mētione i p̄mō di. qz de subo
oz p̄suppōnē qd ē z qz est. Subm aut p̄dicatiōis
ē indifinē qdlibz inferi⁹ resp̄cū sui supioris de q⁹
dicit Arif. in anp̄dicamētis. qñ altez de alio p̄dicat
ut s̄ subo quecūqz de eo qd p̄dicat dicūt oia et de
subo dicūt. Intēdit ḡ phūs qz si aliquid ē i subo
aut de subo dī illd nō ē p se p̄scitate tertiū modi.
Tertio nōndū qz accis duplr sūt. f. striete p
oi eo qd nō ē suba in dīuisionē entis in subam z
accis assignatā a p̄bō. 3°. meta. et large p oi for⁹
aduētiēte enti i actu iux dīam quā assignat p̄mē.
2°. de ania. in formā subalē z accitālē di. formā
subalē adueire enti i p̄o. z formā accitālē adue
nre enti i actu. sic etiā q̄ltas duplicit sūt v̄z stri
ete put distinguūt s̄ alia p̄dicamēta eo mō q⁹ cā
diffinit phūs i p̄dica. di. Qualitas ē fm quā q̄
les dicamur. Et large p oi eo qd iest aliquid ut for
ma eo mō quo dicit phūs i p̄dicamētis. qz s̄ba scda
significāt q̄lequid. et por. i ulib⁹ qz dīa p̄dicat in
q̄le. z p̄mē. p. phi. qz trāsmutatio subālis ē de q̄li
tate i q̄litate. Ex istis sequit qz nō solū for⁹ acci
dētalis est accis. s̄z etiā forma subālis siue fuerit
forma p̄ticularis siue for⁹ ulis large loquēdo de
accitē quō loquit arif. hic cū dicit qz quecūqz dicūt
de subo accitū sūt hō em z aial in cōi dicūt ac
cidētia. qz sūt forme aduētiētes enti in actu ad
ueniūt em forz z pla. z alius idiuuis sub eis cō
tētis q̄ sūt entia i actu. f. p̄posita ex mā z forma
p se exātia. Quarto nōndū qz q̄tuor sūt dīe
in hūc modū z alios p̄cedētes. P̄ma dīa ē
qz illi sūt modi cōplexi z iste ē incōplex⁹. nā p̄sei
tas illoz est ordo uni⁹ ad alterū. f. subī ad passi
onē. aut diffinitū ad diffinitōnē. p̄scitas aut isti⁹
modi est solū hitudo p se exātie eiusdē ad seipm
cū iste mod⁹ nō dicit nisi idiuua p se exātia
Secūda dīa est qz duo p̄mi modi sūt mōi p̄
dicēdi. iste aut est mod⁹ essendi. q̄libz em p̄mōzū
duoz dīc inherētā p̄dicati ad s̄bm. f. diffinitōis
de diffinito z p̄prie passiōis de subo. hic aut nul
lā inherētā dicit se tñ p se exātia. Tercia dīa ē
qz duo p̄mi modi sūt diffinitū. hic at excludit
oēm rōem diffinitū. nā p̄m⁹ mod⁹ dat itelligē
diffinitōnē sūptā a p̄ozi. z secūdo diffinitōem sū
ptā a posteriori cū spēs nō solū diffinitat p gen⁹ z
dīam s̄z etiā p p̄prietā passionē. hic aut terti⁹ mo
dus cū sit solū singlarū nullā ipoztat diffinitō
nē eo qz singlarū nō est diffinitio. vii. metha.
Quarta dīa ē qz duo p̄mi mōi dicūt cāz mā
lē z formalē: hic aut effectiua. nā p̄m⁹ mod⁹ s̄fol
uit diffinitū in suā diffinitōnē z p̄tes ei⁹. s̄z diffi
nitio z p̄tes diffinitōis sūt for⁹ diffinitū. ḡ p̄m⁹
mod⁹ dīc cām formalē. secūdo aut mod⁹ s̄foluit
passionē in subm suū. qdlibz aut subm hz rōem
materie. ḡ secūdo mod⁹ dicit cām mālē. s̄z terti⁹
cū ipoztet s̄p̄positū p se exis dicit cāz effectiua
actōes em sūt s̄p̄positoz inquit phūs p. s̄ aia.

Sed dubitat si tertio modus est modus incompletus
et alii priores sunt propter quod non determina-
unt prius prius de isto quod de aliis cum incompleto pre-
cedat propter quod tamen quo ad nos quod quo ad magis. Re-
spondet quod id quod secundum cognitionem nostram foris procedit
magis: et magis efficiens: et efficiens finis. Sed id dictum est
quod primum modus importat formam. et secundus magis. et tertius
efficiens. et quartus finis: hic ordo fuit necessarius quo
aut ad nam pertingit triu. nam finis quod est causa te-
net primum locum deum efficiens procedit forma: et forma
magis. Contra predicta arguitur quod subsecunda est per se.
quod hoc est per se et aial est per se. cum hoc ut hoc sit per se exi-
stens. et aial ut aial sit per se existens. nihil enim est hoc ut
aial quod non per se existat. stat autem omne illud esse per se
quod est per se existens sic quod non est per se alteri. Secundo
ar. quod accidentia sunt per se. quod omne illud quod non predicat
de subo aliquo est per se. sed accidentia individualia non
predicant de subo. et per se accidentia cum mixto per arif. in an-
dicantur di. quod aliqui sunt in subo et non dicunt de subo.
Tertio ar. quod quicquid significat haliqd sunt per
se. quod due medietates ignis significant haliqd et
ille non sunt per se. quod non per se existunt. et maior declarat
ponendo quod iste due medietates sunt a. et b. isto po-
sito de illis predicat per se generalissimum predicamentum sbe
sicut et ista spes ignis. et a. et b. sunt per se in predicam-
to sbe et non sunt sbe sbe igitur sunt sbe pme. sed
suba prima significat haliqd per hbm in predicam-
to. et b. significat haliqd. Quarto ar. quod nulla
suba prima est per se: quod omnis suba prima dicitur de aliq
subo: et non est per se. per se per diffinitionem data a pho
et anis pbat. quod genus est in ipse et spes in genere hbm phm
quarto phi. et per se per se est in individuo. et individu-
um est in spe. et sicut individu-um est sbe in spe ita spes est
sbe in individuo. sed hec est va hoc est fortes. et sbe
prima dicitur de suo sbo. Ad primum dicitur quod hoc ut hoc. et
aial ut aial non est per se existens cum quolibet tale hbm
quod hbi sit ule. sed hoc ut aliquis hoc. et aial ut ali-
quod aial est per se existens: quod per se existere non potest ulli
hbm quod hbi. sed competit singulari ratione cuius transferret
ad ule. sicut enim passiones ullius coicant singula-
ribus. ita passiones singularium coicant uilibus licet non
oies nec eodem modo nec sequitur per se existere est modus
predicamenti sbe. et competit oibus quod sunt in predicamento
sbe. dicitur enim esse modus illius predicamenti non quod oibus
competat quod sunt predicamento illo. sed quod nulli competit
nisi illi predicamento. Tunc est aduertendum quod predica-
mentum sbe habet duos modos. unum positium qui est
per se existere: et hic non competit cuilibet in predicamento
isto potest. habet etiam alium negatiuum qui est non esse in
sbo. et hic competit cuilibet sbe. id est si per se esse sumit
esse positive. sic non competit ad eam predicamento sbe
si autem negatiue hbi competit illi ad eam ut dictum est.
Et si arguitur de forma sbe quod est in sbo. dicitur quod est
in sbo in potentia. non autem in sbo in actu de quo in-
telligitur hic iuxta doctrinam Boetii. di. in predicamento
quod decriptio sbe est non esse in sbo. Ad secundum dicitur

quod cum Arif. asserit illud esse per se quod non dicitur de sbo
aliquo intelligit utrumque sbe scilicet tamen predicatiois quod
inbentionis sic quod illud dicitur per se quod non dicitur de sbo ali-
quo quod sit sua pars sbeiectiua. nec de sbo aliquo cui
inbereat ita quod hic latius sumit sbe in predicam-
entis cum dicitur pars accidentia individualia esse in
sbo et non dicitur de sbo. Et si arguitur de ambulante et
de albo et currite quod ista sunt accidentia et per se existunt
quod impossibile est aliqd currite esse aut ambulans
quod impossibile est aliqd existat. Respondet quod ista ut accidentia
esse quod non per se existat. si autem aliquo modo dicuntur per se
existere hoc est ratione sbe prime in qua fundantur
besiue deambulatio et cursus. Ad tertium respondet
quod pars non dicitur omnia illa esse per se que significant
hoc aliquid: sed uoluit omnia illa esse per se quod non dicitur
tur de sbo aliquo sicut sunt sbe pme. Et si ar.
sic a. et b. non dicuntur de sbo aliquo cum non habeant
sbe inbentionis nec predicatiois. et a. et b. sunt per se.
Respondet quod non dicitur de sbo est quedam passio com-
petens alicui ratione sui scilicet toti. et alicui ratione alteri scilicet
parti quantitate sicut esse in loco competit toti hbm se
et parti per accidens hbm Arif. quarto phi. Intelligit phus
et per aliquid non dicitur de aliquo illud cui competit hbm
se non dicitur de aliquo. a uero et b. si non dicuntur de ali-
quo sbo hoc est ratione totius et non ratione sui. totum enim
ignis hbm se non dicitur de sbo aliquo. partes autem ratione to-
tius etiam non dicuntur de sbo aliquo. Ad quartum
negat per se spes est in individuo et conuersio igitur
sicut individu-um est sbe in spe ita conuersio. quod indu-
uiduum est in spe eo modo quo pars sbeiectiua est in
suo toto in modo. et spes est in individuo tanquam
forma in sbo: et tanquam pars essentialis eius sic at
non potest esse aliquid sbe alteri et contra. non qui-
dem sbe inbentionis. quod enim a. recipiat b. et b. recipi-
at a. implicat contradictionem. non etiam sbe predicatio-
nis. nam quod a. sit coius b. et b. coius a. est impossibi-
le. Et si arguitur sic sbe est de quo aliquid dicitur prius
prior sed de hoiie dicitur for. ergo hoc est sbe prio-
ritate for. Respondet procedendo quod hoc est sbe prio-
ritate respectu for. tamen non est sbe posterioritate
respectu eiusdem sortis. concedit etiam quod hoc est sbe
ppositiois respectu sortis sed non est sbe essen-
tialis predicatiois cuiusmodi reperit in ordine p-
dicamentali. Dubium unum occurrit circa dicta
utrum in hoc tertio modo reperiant aliqua reducti-
ue sicut in aliis modis. Respondet quod sicut to-
tum et pars sunt eiusdem spei specialissime licet non eo-
dem modo. quia for. est hoc et non aliqua eius pars sed
tamen hominis ita for. et quilibet eius pars siue fuerit
quantitativa siue qualitativa sunt eiusdem modi licet
dissimiliter quia for. est in recto et quilibet eius
pars in obliquo. licet enim nulla pars sortis sit per
se existens sicut for. tamen quilibet pars sortis est per se
existens. id est alicuius quod est per se existens.
Item alio modo quod quidem propter ipsum in
est unicuique per se: quod uero non propter

si per se non potest subsistere
si per se non potest subsistere

ipsa accidens est. ut si ambulante coru
scat. accidens est. Non enim propter id quod
ambulat. coruscavit. sed quod accidens dicitur
hoc esse. Si uero propter ipsum per
se. ut si aliqd interfectum interit secundum
interfectionem. quoniam propter id quod interfec-
tum est interit. sed non quod accidat inter-
fectum interire.
Quartus modus dicitur per se est quoniam sbe exprimit
ppria causa predicati ut interfectum interit hbm inter-
emptorem aut hbm stragulationem ut inuit comē.
interceptio enim seu stragulationis fuit propria causa in-
terit ideo illa ppositio est per se interceptio seu strā-
gulatus interit. Quod autem sbe non exprimit ppri-
am causam predicati nec ipsum esse per se causa predi-
cati talis ppositio est paccidens. ut si aliq ambu-
lante coruscavit accidens est non enim propter hoc
quod ambulat coruscavit quia ambulatio non est propria cau-
sa nec causa per se coruscationis. Notandum primo
hbm phm. s. metha. ca. de per se. quod causa et per se e-
quivalentia sunt. ergo quot modis dicitur causa tot modis
dicitur per se sed quatuor sunt genera causarum ergo quatuor
sunt genera ppositiois quorum unum debet dicere causam
formalem. aliud materiale. aliud efficientem. et aliud
finale. Quod dicitur arif. potest quatuor modis dicitur per se
iuxta numerum quatuor causarum quorum duo primi dicuntur
causas intersecas et duo ultimi causas extrinsecas.
Primo namque et secundus modus potest considerari hbm
bitudinem ppositiois aut resolutionis. Si considerantur
per se habitudinem ppositiois sic non dicuntur nisi casus for-
males. quod predicatum primi modi est diffinitio uel pars
diffinitiois aut totum in modum sbe que omnia dicuntur
forma. Predicatum autem secundi modi est passio eiusdem
sbe que etiam dicitur forma cum recipiat in sbo suo ut
forma. Si autem considerantur per se habitudinem resolutio-
nis scilicet resolutione posteriori in suum prius et effectus in
causa. sic primo modus dicitur causam formalem. et secundus
materialem eo quod sbe resoluit in diffinitioem et partes
ei tanquam in forma. et passio resoluit in sbe tanquam
in materia. Tertio uero modus dicitur sbeam per
se eantem cui proprie competit agere importat bitudinem
causae efficientis non ut dicitur actus sed habitum tantum
partes enim et accidentia suppositorum non dicuntur agere nisi
ratione illorum nec etiam plura per se agunt quod homo non ge-
nerat nec generat per se. ut dicitur phus primo de ge-
neratione et in phemio metha. sed for. et pla. vbi pri-
mo de aia habet quod actus sunt suppositorum. Quar-
tus modus sumit per se partes ad causam finale et quod fi-
nis est effectus ageris necesse est huc modum exprime-
re abas casus videlicet finales principales et effectiuas ex-
sequenti necessitate a fine ad pductiones eiusdem fi-
nis. Unde quoniam aliqd euenit cuius causa non ordinat
ad illud et quod est propter intentionem cause dicitur per acci-

dens ut si me ambulante coruscavit hoc fuit per acci-
dens. quod ambulatio illa non ordinabat ad corusca-
tionem et si sodies in terra ut faciat sepulchrum inue-
nit thesaurum hoc fuit per accidens quod propter intentionem
causae si quis decapitet aliquem uel stragulet ipsum
si ex hoc sequitur interit eius non est per accidens quod de
collatio et stragulatio per se ordinant ad mortem. si si
interit interit propter interfectorem uel stragulatorem aut
propter aliud genus mortis non est illud per accidens sed per se et
istud per se diuiditur pro fortuna et casibus que agunt
effectus non intentionem. causa autem per se agit effectum inte-
tum et quod intendit a causa efficiente est finis oportet
quod ad intentionem ageris concurrat tam causa effici-
ens que agit quod causa finalis quam intendit et propter
quam agit. Secundo notandum ex doctrina arif. 2. quod duplex est causa et effectus scilicet hbm actum et hbm
potentiam. Causa hbm actum est illa que dicitur respectus
actuales ad effectum ut edificas et medicas. Causa
hbm potentiam est illa que dicitur respectus potentiale seu
aptitudinis ad effectum ut edificator et medicus ali-
quis enim est edificator qui non edificat et aliquis est
medicus qui non medet nullus tamen est medicus uel
edificas quoniam ille actualiter operatur. Item effectus hbm
actus est ille qui habet respectum actuale ad suam causam
ut domum fieri et egrum sanari. Effectus autem hbm pote-
tiam est ille qui habet respectum potentiale aut aptitudi-
nale ad causam suam ut sanitas uel sanatiuum aut sana-
bile et domus aut edificatorem aut edificabile cum
aliquo sanitas uel domus non sit in fieri. Quando ergo
causa in actu uel in potentia coniungit effectui in actu
facit propter quod modi ut edificator edificat me-
dicas sanat. Quando autem causa coniungit effectui ap-
titudinali siue illa causa accipiat hbm actum siue hbm po-
tentiam facit propter quod modi ut medicus est sana-
tiuus et edificas est edificatiuum. nam cuiuslibet istarum
hbm reducit in hominem eius sit passio eius. sed quilibet
bet istarum est in secundo modo homo est edificatiuum? ho-
mo est sanatiuum? essentialiter et per se cum predicatum sit
accidens sbeiecti pomibilis in diffinitione ei. ergo iste
due sunt in eodem modo per reductionem. et hic sumunt
stricte sanatiuum et edificatiuum ut dicitur respectum ad
artem sanandi uel edificandi. Tertio notandum quod
aliquid est in quarto modo dicitur per se coniungit duplici-
ter scilicet essentialiter et reductiue. Illa ppositio est es-
sentialiter in quarto modo cuius sbe exprimit ppriam
eius predicatum. ut dicitur est videlicet medicus sanat edi-
ficator edificat. statuiuca facit statuam. egrotans
moritur. Illa autem ppositio est in quarto modo per redu-
ctionem cuius sbe est causa effectiuam predicatum: uel econ-
tra et non exprimitur ambe cause. et hoc potest qua-
drupliciter esse. Primo quidem illa ppositio est
in quarto modo per reductionem cuius predicatum exprimit
ppria causam sbe: ut edificas est edificator: aut edifi-
cium uel edificatio est ab edificatore. quilibet enim
illarum est in hoc quarto modo per reductionem pertinetendo
simpliciter. Secundo illa ppositio est in quarto modo per

reductione qñ cā particularis pūgūt effectui vñ nī
ecōtra: ut edificator facit domū istā: aut iste edi
ficator facit domū. qñlibet enī istaz est in hoc mō
p reductionē reducēdo singulare in vñ. dicit enī
Arist. 2.º. phis. q. causa vñs est cōparāda effectui
vñ. ut statūfica facit statuā. 7 causa particularis ef
fectui particulari. ut hic statūfica facit hāc statuā.
Tertio illa ppositio est reductiue in hoc mō in
qua exprimit trī aliter genus cause. ut hō ridet.
color videt. cuiuslibet enī istaz sōm est p se cā p
dicati in genē causa efficiētis nō exprimes causas
finalē. 7 sunt in hoc mō reductiue reducēdo eas
ad istas. risibile ridet. visibile videt. in quibus iā
exprimunt ambe cāe. Itē iste ppōes ocul⁹ videt
auditus audit. sunt etiā reductiue in hoc mō: qz
nō exprimit nisi cām finalē 7 reducunt ad istas.
visibile inmutat oculū. 7 audibile auditū. que sūt
in hoc q̄rto mō essentialiē 7 p se. Quarto illa p
positio est reductiue in hoc q̄rto mō qñ p̄dicatū
est passio negatiua sibi nullā cām p̄notāns: ut hō
morit. luna eclipsat. qñlibet enī istaz demonstrabil
est q̄ quelibet istaz est p se: 7 non videt nisi q̄ in B
q̄rto mō p̄siderāti p̄ditōes alioz modoz redu
cuntur aut ad istas scz hō distēperat⁹ in q̄lratib⁹
p̄mis morit⁹ 7 luna opposita terre 7 soli eclipsat.
distēperamētū enī qualitātū p̄marū in homie.
est causa p̄pria mortis. 7 finaliter p̄pter illā. sicut
etiā interpositio terre inter solē 7 lunā est p̄pria
causa effectiua eclipsis et finaliter p̄pter illā.

Quarto nōndū q̄ cū p̄p̄riū sumat q̄drupliciē
ut patuit quilibz illoz modoz facit scdm modū
dicēdi p se si accipiat ut dicit aptitudinē uel habi
tum trī. si aut dicit actū est in q̄rto mō. ut homo
medicat. hō canescit. hō est ambulās. hō ē bipes
homo ridet. hec enī oia sunt in hoc mō reductiue
trī. nā cū hō sit causa per se omniū istoz. sequit⁹ q̄
iste p̄positōes sunt per se. 7 qz in homie reperit⁹
cā p̄pria omniū harū passionū assignata illa cau
sa p̄pria habebit p̄positio huiusmodi essentialiē 7
per se. qua habita cessabit omis questio. ut asse
rit Aristote. scdo phi. di. q. ois questio est resol
uēda ad suā cām p̄p̄riā et immediatā: ut p̄pter qd
fortes facit domū: qz ipse est hō: 7 quare hō facit
domū: qz ipse est edificator: et quare edificato
r facit domū: qz habet artē edificādi. 7 sic ces
sat omis questio. qz nō habet alia causa p̄pria 7
immediata. Ex p̄dictis sequit⁹ primo q̄ iste sunt
p accidēs. Policret⁹ facit statuā. albū edificat.
qz accidit policreto q̄ sit faciens statuā 7 accidit
faciēti statuā q̄ sit policret⁹. Similiter accidit al
bo q̄ edificet sicut accidit edificanti q̄ sit alb⁹. al
bedo enī nō est cā edificii neqz includit cām illi⁹
sed est p̄iecta edificatori in quo ē causa p̄pria
7 p se dom⁹ ut ē in fieri. hec aut sentēntialiter poit
Arist. 2.º. phis. Scdo sequit⁹ q̄ ppō q̄rto modi
essentialiē 7 per se est demonstrabilis qd est cōtra

multos dicētes qualibet talē esse immediatā imme
diatōe cause. nā ex quo neqz edificator neqz edi
ficās est p̄pria 7 mediata causa edificatōis. sed il
lā exprimit poterit demonstrari quelibz illaz edi
ficator edificat edificās edificat p c. m. immediatā
quā Arist. assignauit hoc mō. omne hñs artē edifi
cādi in actu edificat. sed tā edificator qz edificās
habēt artē edificādi in actu. ergo taz edificator:
qz edificās edificat intelligēdo p artē i actu artē
applicatā ad opus. dicit enī Arist. 2.º. phi. q. licet
causa 7 effect⁹ in potētia nō semp simul sint trī cā
7 effectus in actu semp simul sunt sic q̄ posita cā
ponit effectus. 7 ecōtra remota causa remouēt
effectus et ecōtra. Prīmū dubiū p̄pter quid
p̄hs p 7 2.º. mō nō attribuit duos modos dicēdi
p accidēs sicut tertio 7 q̄rto. Rñdēt q̄ illud cōm
git plurib⁹ rōib⁹. Quarū p̄ma est. qz p̄rim⁹ 7 se
cund⁹ mod⁹ dicūt causā formālē 7 mālē ex qui
bus f t vñ. Secunda ratio qz p̄rim⁹ mod⁹ dicit
formā cēntialē 7 secūd⁹ formā accidētālē. Lōtat
aut formā substantiālē 7 accidētālē hñc eundē mo
dum eēndi 7 inherendi ideo illis solū p̄petit vñ
mod⁹ dicēdi p accidēs. Tertia rō qz secūd⁹ mo
dus reducit ad p̄rimā ut patuit sicut passio ad s̄
iectū 7 s̄m ad diffinitōes. Quarta rō est quia
p̄rim⁹ mod⁹ iporat diffinitōes datam a priori 7
secūd⁹ diffinitōem datā a posteriori. p̄stat autē
ambas diffinitōes p̄petere eidē diffinito. Se
cundus dubius utz omēs q̄tuor modi sunt modi
dicēdi p se. Et videt q̄ nō qz tertio mod⁹ est incō
plexus quo nichil de aliquo dī. Rñdēt cōiter ne
gatiue q̄ nō sed q̄ trī duo p̄mi modi sūt dicēdi
per se. 7 tertio eēndi 7 quart⁹ causandi. Sed illud
nō videt rationabilē dictū. quia licet for. 7 nullo
alio dicat trī for. dī per se sicut dī per se exister
e. Quartus mod⁹ etiā est modus dicēdi p se exq̄
importat inherētā p̄dicati ad s̄m. Ideo est di
cendū q̄ omēs sunt modi dicēdi per se sed diuer
simode. quia duo p̄mi sunt modi p̄dicandi. Ter
tius aut est mod⁹ essendi. Quartus est modus
causandi cū exprimat causa uel effectus in actu.

Tertio dubiū utrū plures sint modi dicēdi p
se qz nomiati. 7 videt q̄ sic qz forma est per se in
materia et in p̄posito. 7 non apparet in quo mō
uel in quibus modis sint ille p̄scitates. 7 idē vi
det de istis graue mouēt deorsū. leue mouetur
sursū. nulla enī istaz est in p̄mo mō cū p̄dicat⁹
nō sit de quidditate sibi. nec in secūdo mō cum
s̄m nō diffiniat p̄dicatū. motus enī deorsū aut
sursū diffiniē per actū mobilis inq̄stuz mobile
sursū uel deorsū et nō per graue aut per leue.
ut colligit⁹ ex determinatiōe phi. 3.º. phi. nō etiā
sunt in q̄rto mō. quia s̄m exprimit cām s̄biectiuz
p̄dicati et nō effectiua. Dicendū q̄ illa p̄posi
tio forma est in materia est in p̄mo mō dicēdi
per se: ex quo p̄dicatū ponit in diffinitōe sibi da

ta a priori. Hec aut forma est in p̄posito ex quo
s̄m ponit in diffinitōe p̄dicati: 7 illud p̄dicat⁹
nō est accidēs sibi est in p̄mo mō reductiue p̄uer
sionē simplicē. et ita dicatur de illa p̄positū sit ex
materia 7 forma q̄ est in p̄mo mō ex quo p̄dica
tū est de quidditate sibi. Itē ille ppōes graue mo
uēt deorsū. leue mouēt sursū in q̄rto mō. quia
s̄m exprimit p̄p̄riā cām p̄dicati scz effectiua cum
grauitas sit p̄pria 7 immediata causa mot⁹ deorsū
7 leuitas motus sursū neqz oportz q̄ sp opatio
agētis sit opatio trāsēs. qz iste scz music⁹ cantat
saltator saltat sunt in q̄rto mō. et trī opatio non
est trāsēs. Quare est in musico. et saltus in sal
tatore. Quartū dubiū utrū qñlibet ppō neces
saria sit p se. et videt q̄ sic qz cuiuslibet ppōis p
accidēs utrūqz extremū est ab altero sepabile. sed
null⁹ ppōis necessarie extrema sunt inuicē sepa
bilia. aliter enī illa nō esset necessaria. Rñdēt q̄
multe sunt ppōes necessarie que nō sunt p se ut
omne animal est coloratū. adā fuit albus. aliqs hō
pōt currere. si hō currit risibile currit cū non ha
beat aliquā cōditionē modoz p se. Ecōtra q̄daz
sunt ppōes absolute p̄tingētes que trī sunt p se
ut ignis calefacit. 7 aqua infrigidat q̄ dicunt esse
in q̄rto mō rōe istarū. calidū calefacit. frigidū fri
gescit que sunt essentialiē et p se in eodē mō. et
licz p̄positionū necessariarū extrema nō sunt sepa
rabilia s̄m esse. trī sunt sepabilia s̄m rōem cū illa
rū noiatarū ratio uni⁹ extremi sit oino sepata a
rōe alterius extremi: ut p̄z inductive. Contra
p̄dicta ar. 7 p̄mo q̄ aliqua est p̄positio cui⁹ s̄m
exprimit p̄p̄riā cām effectiua p̄dicati que trī nō est
in hoc mō. nāz hec p̄positio omne animal rōnale est
disciplinabile est in scdo 7 non in q̄rto mō. et trī
s̄m exprimit p̄p̄riā cām p̄dicati cū diffinitō sibi sit
p̄pria 7 immediata cā effectiua p̄me passionis.

Secūdo ar. q̄ hec scz edificator edificat. sit in
scdo mō qz s̄m ponit in diffinitōe p̄dicati eo q̄
edificatio est act⁹ edificatoris 7 edificabil⁹ inq̄stū
hui⁹. ut colligit⁹ a phi. 3.º. phis. diffiniēte motū
p esse actū motiui 7 mobilis inq̄stū hui⁹. Ex eo
de fundamto ar. q̄ ista est in p̄mo mō edificatio
est ab edificatore ex quo p̄dicatū ponit in diffini
tione sibi. Tertio arg. q̄ illa nō est in q̄rto mō
hō ridet. qz accidit hōi ridere sicut accidit homi
currere ul̄ ābulare: q̄ illa est p accidēs. Et eodem
motiua ar. q̄ ista sit p accidēs hō edificat. accidit
enī hōi edificare ex quo aliqs hō edificat: et ali
qs hō nō. sic enī arguit p̄hs 2.º. phi. p̄bas homi
nē esse p accidēs cām statue. qz accidit hōi q̄ faci
at statuā et accidit faciēti statuā q̄ sit homo.

Quarto ar. q̄ edificator est p accidēs cā do
mus. qz hoc albū est p accidēs cā domus. 7 hoc al
bū est edificator: igit edificator est p accidēs
cā domus. patet p̄ntia cū toto antecēdēte dato
q̄ idē hō sit albus 7 edificator. Itē si iste do

mificator est p se cā domus. et iste edificator ē
albus. ergo albū est per se causa dom⁹ p̄sequēs
est p̄tra intentionē phi tā hic q̄ in 2.º. phis. 7 pa
tet p̄ntia: qz si mediū fuerit hoc aliqd necesse est
extrema p̄iugi inquit Arist. p̄prio. Ad p̄m⁹
dicit q̄ licet s̄m illius omē animal rōnale est discipli
nabile sit p̄pria cā effectiua p̄dicati non trī est in
q̄rto mō. qz debet esse cā effectiua in actu et nō
ī habitu ut dictū est. Ideo hec edificator est edi
ficatiuus nō est in q̄rto mō sed in scdo mō. qz nō
exprimit cām in actu. nec effectū in actu sed tantū
s̄m aptitudinē. Hec aut edificator edificat dicit
cām effectiua habētē actualē respectū ad effectū
suū. 7 ita dicat de p̄terito et futuro ut edificator
edificabit. edificator edificauit. ignis calefacit.
ignis calefaciet. et ita locutus est p̄hs cū dixit
interēptus interit s̄m interēptionē. Ad secū
dū dicit p̄mo q̄ nō sufficit ad secūdū modū s̄m
poni in diffinitōe p̄dicati. qz tūc hec esset in scdo
mō animal est hō. sed oportz p̄dicatū esse accidēs s̄bi
in p̄dicatōe directa. nūc aut neqz edificatio neqz
edificiū est accidēs edificatoris. Secūdo dī q̄ s̄m
ponibile in diffinitōe sui accidēs ad hoc q̄ faciat
ppōem secūdi modi nō debz hñc respectū actua
lem sed habitualē eo mō quo dictū est risibile eē
hominē habitū ad ridendū et risibilitatē esse habi
litate hōis ad ridendū. cū aut edificatio diffiniē
p edificatorē ponit in tali diffinitōe act⁹ 7 nō ha
bilitas. et hoc excludit secūdū modū 7 p̄stituit
quartū. Ad tertū dicit q̄ licet hōi accidat ri
dere. nō trī risui accidit esse in hōie. qz et si s̄m
nō determinat sibi hāc passionē. tū hec passio de
terminat sibi illud s̄m nec est s̄m de illis hō cur
rit. hō ābulat. sic qz accidit hōi q̄ currat uel am
bulet ita accidit curui 7 ambulatōi q̄ sit in hōie
Lōsequēter negēt ista p̄ntia accidit hōi edificare.
igit talis est p accidēs hō edificat. qz ecōtra nō ac
cidit edificatōi q̄ sit ab hōie. Et ad p̄m re
spōdet q̄ opatio statue aut domus pōt p̄sidera
ri ut est ab arte uel ab alia uirtute. Si p̄mo mō
nō accidit faciēti statuā q̄ sit hō sicut non accidit
medico uel musico esse hominē. Si scdo mō cō
cedat qualibet illaz esse per accidēs. et hec potuit
fuisse intētio Arist. Itē taliū p̄positionū s̄biecta
p̄nt p̄pari ad p̄dicata 7 ecōtra. Si p̄parat p̄dica
ta s̄bis idubie ille ppōes sit p se. Si aut p̄parat
s̄biecta p̄dicatis sic tales sunt p accidēs. et hec idu
bie est intētio phi. et sic intelligēd⁹ est ille mod⁹
loquēdi q̄ illa animal est hō est p accidēs rōe s̄bi et p
se rōe p̄dicati. Ad quartū dī negādo qualibet
istaz p̄narū. qz licet in aliis terminis modalibus 7
maxie p̄cernētibus actū mētis ex una de sensu di
uiso. 7 alia de inesse sequat p̄positio de sensu di
uiso. qz bene sequit⁹ hoc scis currere. et hoc ē hō
ergo hominē scis currere. hoc uerū est esse homi
nē. et hoc est albū. ergo albū uerū est esse homi

calidū calefacit. Secūdo documētū q̄ sicut dignitates ingrediūtū virtualit̄ oēm demōstrationē. ita diffinitio sibi virtualit̄ ingrediūtū oēm demōstrationē datā p̄ diffinitōne passionis. q̄ que libet talis resoluit in illā tanq̄ in principiū suū ex quo sequit̄ q̄ primus mod⁹ ingrediūtū oēm demōstrationē formaliter uel virtualit̄. si enī demōstrat̄ p̄ma passio diffinitio sibi formalit̄ ingrediūtū. Si aut̄ demōstrat̄ alia sequēs tūc ingrediūtū virtualit̄ ipam demōstrationē. p̄pterea dicit̄ phus in p̄logo de aia. q̄ ipm qd̄ est ois demōstratiois est principiū. Tertiu⁹ documētū q̄ i causa est ordo essentialis et nature. q̄ finis necessitat̄ agēs. et agēs formā. et forma materiā. nūq̄ aut̄ ecōtra. Enī intentiōi nature prius occurrit finis q̄ agēs. et prius agēs q̄ forma. et pri⁹ forma q̄ materia. quo dato sequit̄ q̄ secūdo mod⁹ necessario ingrediūtū oēm demōstrationē potissimā formaliter aut virtualiter. q̄ si nō illud accideret ubi demōstrat̄ diffinitio p̄ diffinitōne: aut effectus in actu p̄ cam in actu. sed hoc nō obstat q̄ in qualibet illaz ingrediūtū virtualit̄ cuz semp̄ causa posterior respectu prioris habeat modū passionis. fuit enī et necessitat̄ a priori causa sicut passio a sbo ita causa uel effect⁹ in actu fducitur ad cam: uel effect⁹ in potētia tanq̄ ad suū prius. un̄ prius est medicus q̄ medicis. et sanatiuū ul̄ sanabile q̄ sanare. Quartū documētū q̄ sicut ad oēm trāsmutationē naturalē necessario p̄currūt quatuor cause aliquę intrinsece: et aliquę extrinsece. ut habet̄ 2⁹. p̄bi. ita ad oēm demōstrationē necessario p̄currūt oēs modi intrinsece. uel extrinsece formalit̄ uel virtualit̄. p̄currūt enī p̄lo et p̄missis intrinsece in q̄bus formaliter aut virtualiter sunt duo p̄mi modi. Extrinsece uero demōstrator: pertinet ad tertiu⁹ modū et scia acquisita p̄ notitiā p̄missaz pertinet ad quartū modū. sic enī hec est per se in q̄rto mō. statufica est faciens statuā. ita hec p̄missis in demōstrationē sunt cāe cōclusionis. Loquendo ḡ de necessitate tā intrinseca q̄ extrinseca. tā formali q̄ virtuali. sic ad oēs demōstrationē necessarij sunt omēs quatuor modi sed loquēdo de necessitate intrinseca solū forma li. sic ad oēm demōstrationē est necessari⁹ prim⁹ secund⁹ uel q̄rtus mod⁹. nō tñ aliquis istoz seoz sum est necessari⁹ ad oēm demōstrationē. ideo Aris. loquit̄ in lra distictiue et nō copulatiue dicens p̄pōem scibile tñ per se sicut inesse p̄dicātib⁹. aut inesse p̄pter ipā que sunt ex necessitate et notāter dat exemplū ibi solū in secūdo mō. q̄ ut dixi ille formaliter aut virtualiter ingrediūtū oēm demōstrationē ex quo effectus uel cā i actu p̄tinet virtualiter in effectu uel in cā in potentia et diffinitio data per cam posteriorē p̄tinet virtualiter in diffinitōne data per cam a priori. ideo se cūdo hui⁹ dicit̄ phs q̄ diffinitio in eo qd̄ qd̄ est

nō demōstrat̄ quia peteret principiū. Secūdo notādū p̄ncipaliter circa exempla Aris. q̄ a quolibet sbo fluūt passioes quaz aliquas nominam⁹ noie simplicia. ut disciplinabile et risibile. alias uero nominam⁹ noie p̄posito distictim p̄ opposita: et maxime p̄uatiua passionē enī p̄pōis nominam⁹ isto termino p̄posito uerū uel falsū. et passionē line nec noiam⁹ hoc cōplexo. s. rectū uel curuū. Auero uero attribuit̄ hāc passionē distictā par uel impar. q̄libet enī istaz passionū rectū curuū est p̄p̄ia passio linee sed nō p̄uertibilis. et quelibet illaz par impar est p̄p̄ia passio nūeri. non aut̄ p̄uertibilis sed solū distictū. et ex hoc concludit̄ phs qualibet talē passionē necessario inesse sbo suo. Et fundamentū p̄bi est istud oia p̄tradietoria incōplexa et p̄traria et p̄uatiue opposita hnt fieri circa idē s̄m. Hāc p̄tradietoria incōplexa hnt fieri circa ens trāscēdēs ut hō uel nō hō. Cōtraria aut̄ imediata hnt fieri circa idē s̄m spāle. ut sanū et egrū circa aia. eo q̄ omne aia ē sanū uel egrū. Et notāter dico p̄traria imediata q̄ mediata nō hnt s̄m adēq̄tū ut albū et nigrū dulce et amarū. Etia p̄uatiue opposita hnt idē s̄m ut uisus: et cecitas oculū. Istis notis ar. sic p̄tradietoria incōplexa distictim supra necessario dicunt̄ de sbo suo q̄ necessario oēs ens ē hō uel nō hō. igit̄ p̄formit̄ opposita tria et p̄uatiue necessario dnt̄ de s̄biectis suis. sed aliq̄ est passio data p̄ opposita p̄trarie ut rectū ul̄ curuū. et aliq̄ p̄ opposita p̄uatiue ut par ul̄ ipar. igit̄ h̄i passioes necessario insūt s̄biectis suis qd̄ erat p̄bā. Cōtra p̄dca ar. et p̄ q̄ ista p̄pō infert̄ interit̄ nō sit in q̄rto mō essentialit̄ et p̄ se. q̄ talis mod⁹ exp̄mit nō solū cam effectiua sed etiā finalē. hec aut̄ p̄pō nō exp̄mit cam finalē eo q̄ interit⁹ siue mors nō est finis alie. ut testat̄ phs 2⁹. p̄bisi. di. q̄ finis et optimū sūt idē. et ex h̄ deridebat poeta dicit̄ q̄ mors est hois finis. Secūdo arg. q̄ ista luna eclipsat̄ n̄ sit i q̄rto mō. q̄ p̄dicatū est accēs s̄bi p̄bilis in diffinitōne ei⁹. Sic. n. diffinit̄ eclipsis a p̄ho 2⁹ h̄. eclipsis est defectus lumis in luna obiectu terre. Tertio ar. q̄ ista statufica facit statuā. aut ista edificator edificat nō est dem̄abil⁹ q̄ q̄libz eaz est p̄tingēs. dem̄atio enī dz esse ex necessariis. imo posset sic arg. q̄redo utrū s̄m et p̄dicatū illi statufica facit statuā. sup̄pōat̄ p̄ aliq̄ cōi aut p̄ aliquo particulari. si p̄ aliquo cōi illa p̄pō est impossibil⁹. q̄ actōes sūt sup̄positoz et nō ulū aut saltē erit p̄ accēs. quia tales actōes nō cōpetūt ul̄ibus nisi p̄ accēs iux̄ doctrinā Aris. di. i. p̄mio meta. q̄ act⁹ et gnātōes sunt singulariū et q̄ hō nō curat uel sanat nisi per accēs callias aut ul̄ pollicretus sanat p̄ se. Si aut̄ p̄ aliquo singulari sup̄ponūt illa extrema iterū illa p̄pō nō est scibilis neq̄ demōstrabilis q̄ singulariū nō est scia nec demōstratio s̄m p̄m in h̄

p̄mo. Quarto arguit̄ istas passioes scz par ul̄ impar. rectū uel curuū nō p̄uerti cū illis s̄biectis linea et nūerus. q̄ superficies est recta uel curua q̄ tñ nō est linea. et nūerus infinit⁹ est nūer⁹ qui tñ nō est par uel impar cū nō sit diuisibilis in ptes eq̄les nec in ptes ineq̄les. Ad primū d̄ q̄ ista interēptus interit̄ exp̄mit cam finalē. et p̄nter concedo q̄ interitus seu mors est finis illius inf̄ emptōis et strāgulatōis. Et ad p̄m r̄ndet̄ q̄ duplex est finis s̄m q̄ ipse distinguit̄ ibidē scz operatōis et opati. finis opatiōis pōt esse indifferentē bonū et malū. q̄ si opatiō est adesse finis ē bonū si ad nō esse finis est malū. Rei aut̄ opate finis n̄ pōt esse nisi qd̄ bonū et optimū aut simpliciter aut in genē. Ideo deridēd⁹ fuit poeta qui dixit̄ mortē esse finē hois cū felicitas et speculatio sit finis hois et nō mors. Et si querit̄ de mō demōstrā di illā interfect⁹ interit̄. dicit̄ q̄ demōstratione vli sic pōt argui: ut colligit̄ a p̄ho: omē illud i q̄ fuit interemptio interit̄. sed omē interfectū fuit aliqd̄ in quo fuit interēptio: igit̄ omē interfectus interit̄. Demōstratōe aut̄ particulari sic debz argui. ut colligit̄ a p̄mē. omē strāgulatū interit̄ aliqd̄ interfectū est strāgulatū igit̄ aliqd̄ interfectū interit̄. Ad sc̄m d̄ q̄ duplex est accēs scz di cēs actū et aptitudinē. si dicit̄ actū facit q̄rtū modū cū sbo suo. si aut̄ dicit̄ aptitudinē facit secūdū modū. ideo ista luna est eclipsabilis est in 2⁹ mō hec aut̄ luna eclipsat̄ est in q̄rto mō. et cū dicit̄ sit supra illā p̄pōem esse secūdi modi cui⁹ p̄dicatū est accēs s̄bi ponibilis in diffinitōne eius intelli gebat̄ de accēte dicēte aptitudinē et nō actū. Ad tertiu⁹ d̄ q̄ q̄libet illaz est demōstrabilis nō obstat q̄ sint absolute p̄tingentes. q̄ adhuc q̄libet illaz est necessaria ex sup̄positōe: hec enim luna eclipsat̄ est absolute falsa uel p̄tingēs tñ est demōstrabilis p̄pter necessitatē quā habz ex sup̄positōe scz si terra interponit̄ inter solē et lunaz ita h̄ est necessaria ex sup̄positōe edificator: edificat. aut illa statufica facit statuā p̄ si ponat̄ arē edificādū aut statuficādū ad actū. Et ad argu mentū cū querit̄ p̄ quo sup̄ponat̄ extrema illius statufica facit statuā. dico q̄ p̄ aliquo singulari tñ. nec est incōueniēs q̄ de singularib⁹ sit sciētia dūmodo illa singularia cognoscant̄ in vli. in demōstratione igit̄ vli nō demōstrat̄ passio de aliq̄ singulari sed solū s̄ sbo vli sup̄ponēte tñ p̄ aliquo singulari. qñ ergo d̄ q̄ de singularib⁹ nō est sciētia nec demōstratio. neq̄ est in singulari sed i uli necesse est de illis esse sciam p̄ demōstrationē. ut colligit̄ de intētōe Aris. in h̄ p̄mo et sc̄do prior. Ad q̄rtū d̄ q̄ linea p̄uertit̄ cū illo distictio in p̄dicatiōe causali uel idēptica. unde ois linea est recta uel curua. et omē rectū uel curuū est linea uel ex lineis. rectitudo enī et curuitas attribuit̄ p̄mo lineę. alius aut̄ rōe illius. De nūero aut̄ usi

nito d̄ q̄ nō est p̄p̄ie nūerus cū nō sit nūerat⁹ nec nūerabilis. Sed dubitat̄ cū a sbo simplici nō fluāt nisi passioes simplices uidet̄ q̄ nulla illaz passionū cōplexaz possunt demōstrari de linea uel de nūero. Respondet̄ negādo p̄nam q̄ per talia cōplexa intelligim⁹ passionē incōplexaz quā scim⁹ p̄uertibiliter importari p̄ tale cōplexum. unde nulla est lineę passio cōplexa disticti fluēs. sed q̄libet est incōplexa potēs tñ p̄uerti cū aliquo cōplexo. vbi grā. prima passio lineę est lōgitudō que p̄uertit̄ cū hac passione cōplexa rectitudo uel curuitas. et illa est que a pte rei demōstrat̄ de linea. sed in uoce uel in scripto demōstrat̄ tale distictū. etiā paritas uel imparitas h̄z unā passionē simplici cōuertibilē cū nūero. licet sit nobis ignota sicut nobis ignota est p̄ passio p̄pōis cōuertibil⁹ cū isto distictio uel falsū et. Anuersale aut̄ dico q̄ cū de oī sit et p̄ se ē secūdu q̄ ipm est. Manifestū igit̄ est q̄ cūq̄ sunt uniuersalia ex necessitate isunt reb⁹. Per se autē et secūdu q̄ ipsū ē idē est. ut p̄ se lineę i est punctū et rectitudo. et nāq̄ secūdu q̄ linea est. et triangulo secūdu q̄ triangul⁹ duo recti. et enī p̄ se triangulus duob⁹ rectis eq̄lis ē. Anuersale aut̄ est tūc cū in quolibz et primo demōstrat̄. ut duos rectos habere neq̄ figure cuilibz inest uniuersali et tamē est demōstrare de figura q̄ duos habeat. Ista est q̄rta ps h̄ capituli in q̄ Aris. postq̄z māifestauit oēm demōstrationē esse ex necessariis et ex p̄pōib⁹ de oī ac ex p̄missis p̄ se. p̄nter declarat̄ hanc q̄rtā p̄dem. ois demōstratio ē ex p̄missis s̄m q̄ ipm. Quā ipse pbat̄ sic cuiuslibz demōstratiōis demōstratū est ulē. q̄ q̄libz demōstratio est ex p̄missis s̄m q̄ ipm. p̄ p̄na q̄ ulē est de oī p̄ se et s̄m q̄ ipm. Ad sit de oī p̄ q̄ p̄ necessitate cōpetit suo sbo. et q̄ sit p̄ se māifestū ē. nā p̄ se ē idē qd̄ s̄m q̄ ipm. et v̄le est idē qd̄ s̄m q̄ ipm. ḡ v̄le ē p̄ se. maior p̄ q̄ oē p̄pētēs alicui s̄m q̄ ipm p̄pētit sibi p̄ se. ut p̄ inductie. p̄ct⁹ enī ac rectitudo p̄pētit lineę s̄m ipm et p̄pētit ei p̄ se. mior v̄o de clarat̄. nā v̄le est illud qd̄ p̄ dem̄at̄ s̄ aliquo sbo igit̄ v̄le inest illi sbo s̄m q̄ ipm. p̄ p̄na q̄ h̄re tres eq̄les eq̄les duob⁹ rectis sicut p̄ demōstrat̄ s̄ triangulo. ita p̄pētit triangulo s̄m q̄ h̄i. Adndū p̄ q̄ duplex ē ulē scz s̄m formā et s̄m māz. Ulē s̄m formā est superi⁹ respectu sui inferioris. ut gen⁹ r̄p̄cū ip̄i. et sp̄s r̄p̄cū ididui. et d̄ ulē s̄z formā

quodlibet superi est forma sui inferioris ut te
stat Arif. 2. phi. ita qd aial est forma hois r qsti
tas nueri r nuerus binarii. Alie aut fm materia
e passio respectu subiecti cu eo ut discipula
bile ul' risibile respectu hois r par ul' ipar respe
ctu nueri. aut rectu uel curu respectu linee . et
df ul' fm materia qz in suo sbo maliter r in hese
ne recipit tanqz posteru in suo priori. r h est il
lud ule de quo loquit phis hic dices. ule autes
dico qd est de oi p se r fm q ipm. sic qz quelibz
passio uertibilis cu sbo aliq' df ule : qz no uer
sat nisi circa unu scz circa sbo suu rone uertibili
tatis r adequatiois. Secudo notadu iux do
ctrina Egi. q duplex est necessitas. s. specifica et
indiuidualis. Necessitas specifica est illa q passio
est in sbo ex principis speciei: et talis necessitas
facit ppositione de omi r p se. ut ho est risibilis
Necessitas indiuidualis est illa q aliqua passio
ineff sbo ex principis indiuidui . et talis necessi
tas licet ppositione faciat de omi non tn p se: ut
coruus est niger. Ex qb' infert d'faz inter p'riu
r accis ut distiguit d' p'riu di. q accis respicit
p'ri' indiuidui p'riu r d' p'ri' sp'ei: ut uelle phis
5. topi. passio g' p'petens alicui sbo ex pncipus
sp'ei sicut est illi sbo p'ria ita ineff ei p se. qz uest
ei p forma et natura sua. passio aut copetens ali
cui ex principis indiuidui uest ei p accis qz ineff
ei rone materie scz rone indiuidualis q accidit sp'ei
tanqz supadditu nature specificae. Ista snia est
mibi dubia. pmo qz no qdlibz p'riu fluit a pnci
pus sp'ei. Costat em esse medicu uo fluere a pnci
pus sp'ei nec esse bipede nec canescere. et tn qdli
bet istoz est p'riu hois. ut testat porpbr. in suis
u'lib'. Secdo qz aliqua passio fluit a sbo suo ta
tu ex principis indiuidui r non facit cu sbo illo
ppodem de omi sed p se ut similitudo et crispitudo.
iste eni ff p se natus e sim' caput est crispu exq'
p'dicat' est accis sibi pomibilis in diffinitoe eius
et tn no sunt d' omi: qz neqz omis natus est sim'
neqz omie caput est crispu. Tertio qa aliq' pas
sio ppetit alicui tm rone materie. et tn ppetit ei p
se. ut corruptibilitas que nulli ineff nisi rone ma
terie fm phm p celi. et tn ista est p se omie pposi
tu ex materia et forma est corruptibile exquo de
moftra ut habet ibide. Etia bec passio scz habet
tres angulos eqles duobus rectis per se ppetit
figure exquo demoftra de figura per Arif. in lit
tera. et tn ppetit sibi tm rone materie scz rone tria
guli. qu df materia figure p qsto est ps s'biectia
eius. Quarto qz aliqua passio copetens alicui
rone materie copetit sibi p natura sua cu no soluz
forma sit natura sed etia materia . ut determinat
a pho 2. phi. licet em materia sit aliqd supaddi
tu forme no tn est aliqd supadditu pposito cum
sit pars essentialis eius fm come. p phi. p'p'erea
est concededu corruptione ineffe homi p natura

qz qdlibet superi est forma sui inferioris ut te
stat Arif. 2. phi. ita qd aial est forma hois r qsti
tas nueri r nuerus binarii. Alie aut fm materia
e passio respectu subiecti cu eo ut discipula
bile ul' risibile respectu hois r par ul' ipar respe
ctu nueri. aut rectu uel curu respectu linee . et
df ul' fm materia qz in suo sbo maliter r in hese
ne recipit tanqz posteru in suo priori. r h est il
lud ule de quo loquit phis hic dices. ule autes
dico qd est de oi p se r fm q ipm. sic qz quelibz
passio uertibilis cu sbo aliq' df ule : qz no uer
sat nisi circa unu scz circa sbo suu rone uertibili
tatis r adequatiois. Secudo notadu iux do
ctrina Egi. q duplex est necessitas. s. specifica et
indiuidualis. Necessitas specifica est illa q passio
est in sbo ex principis speciei: et talis necessitas
facit ppositione de omi r p se. ut ho est risibilis
Necessitas indiuidualis est illa q aliqua passio
ineff sbo ex principis indiuidui . et talis necessi
tas licet ppositione faciat de omi non tn p se: ut
coruus est niger. Ex qb' infert d'faz inter p'riu
r accis ut distiguit d' p'riu di. q accis respicit
p'ri' indiuidui p'riu r d' p'ri' sp'ei: ut uelle phis
5. topi. passio g' p'petens alicui sbo ex pncipus
sp'ei sicut est illi sbo p'ria ita ineff ei p se. qz uest
ei p forma et natura sua. passio aut copetens ali
cui ex principis indiuidui uest ei p accis qz ineff
ei rone materie scz rone indiuidualis q accidit sp'ei
tanqz supadditu nature specificae. Ista snia est
mibi dubia. pmo qz no qdlibz p'riu fluit a pnci
pus sp'ei. Costat em esse medicu uo fluere a pnci
pus sp'ei nec esse bipede nec canescere. et tn qdli
bet istoz est p'riu hois. ut testat porpbr. in suis
u'lib'. Secdo qz aliqua passio fluit a sbo suo ta
tu ex principis indiuidui r non facit cu sbo illo
ppodem de omi sed p se ut similitudo et crispitudo.
iste eni ff p se natus e sim' caput est crispu exq'
p'dicat' est accis sibi pomibilis in diffinitoe eius
et tn no sunt d' omi: qz neqz omis natus est sim'
neqz omie caput est crispu. Tertio qa aliq' pas
sio ppetit alicui tm rone materie. et tn ppetit ei p
se. ut corruptibilitas que nulli ineff nisi rone ma
terie fm phm p celi. et tn ista est p se omie pposi
tu ex materia et forma est corruptibile exquo de
moftra ut habet ibide. Etia bec passio scz habet
tres angulos eqles duobus rectis per se ppetit
figure exquo demoftra de figura per Arif. in lit
tera. et tn ppetit sibi tm rone materie scz rone tria
guli. qu df materia figure p qsto est ps s'biectia
eius. Quarto qz aliqua passio copetens alicui
rone materie copetit sibi p natura sua cu no soluz
forma sit natura sed etia materia . ut determinat
a pho 2. phi. licet em materia sit aliqd supaddi
tu forme no tn est aliqd supadditu pposito cum
sit pars essentialis eius fm come. p phi. p'p'erea
est concededu corruptione ineffe homi p natura

sua. no quide p natura que est forma: sed p nam
que est materia. Ideo est dicendu q ista quatuor ne
cessariu de omi p se r fm q ipm. hnt ordine iter
se: no quide ordine essentialis p'dicat'is quia no
omne p se est de omi nec ecotra. cu bec sit p se aial
est ho aut natus est simus et tn no est de omi. qz
no omne aial est ho nec omis natus est sim'. aliq'
est etia de omi que no est p se: ut aial est colora
tum sed hnt ordine coitatis. quia coius est p se qz
fm q ipm. et coius est de omi qz per se. et coi'
est necessariu qz de omi. p'p'erea Arif. pcedens
a coioribus ad minus coia. p'ri' determinauit de
necessario r pnter de omi et p se et fm q ipm:
tanqz de passionib' demoftra'ois. Tertio no
tandu fm phm. vii. et bi. q totu magis est idez
parti qz ecotra. qz quicqd est ptis est totu' et no
ecotra. et ps diffinit p suu totu' et no ecotra. ita
q totu est de rone ptis. et ps no est de rone totius
qd pot ostedi ta in pte integrali qz in pte s'biecti
ua. Semicircul' em est ps integralis circuli. et
diffinit p circulu isto mo. Semicirculus est medi
etas circuli. no tuncircul' diffinit p semicirculu. si
milit ho diffinit p aial et n ecotra. df em q ho e
aial ronale. r q aial est suba aiata sensitua. ulr
igit qdlibet superi dicit totu' et suu infer' ptes
sed p se est superi ad scdm q ipm p se est totum
ad fm q ipm. Exquo sequit q maiores id'p'tita
te hz p se ad fm q ipm qz ecotra. r h notat phs
in lra cu dicit p se id' est q fm ipm. Intelligedu
q cu df parte diffinit p suu totu' illud ueritate
hz de pte integrali r s'biectia no aut de aliis pti
bus. qz materia et forma que sunt ptes copositi
naturalis no diffiniunt p ppositu naturale scz ecot
tra. dicedo ppositu naturale est illd qd pstituit
ex materia r forma. Quarto notadu fm Egi
diu q sicut ens et unu p'ntunt differu' tm rone.
qz rone ens est positua r rone un' est negatiua cu
un' supra ens dicat indiuisione a se r diuisione a
quolibet alto. ita p'ntit pmo r fm q ipm. sic
q omis passio ppetens alicui s'bo pmo copetit
ei fm q ipm et es differu' tm rone qz fm q ipm
hz rones positua r p hz rones negatiua. vñ hre tres
aglos eqles duob' rect' ppetit trianglo ut triangu
l' e. r sic ppetit ei fm q ipm inq'stu uero ppetit
triangulo no p aliud ppetit sibi pmo. Hec deter
minatio uidet p'ntariari pho. qz recti'endo ineff
linee fm q ipm ut ex'plicat Arif. in lra: et tn n
ppetit sibi pmo. igit pmo r fm q ipm no puer
tunt. minor arguit sic nulla passio copetit pmo
alicui s'bo nisi p'ntat cu eo qz aliter non esset
suu ule. s. rectitudo no p'ntat cu linea cu aliq'
linea n sit fcta igit rctitudo n ppetit linee p. Ite
ipossibile e aliqs dnas passioes fluere ab aliq' s'bo
eq pmo ppter ordine essentiali illaz. s. logitudo
r rectitudo fluat a linea ut passioes eius. igit no
fluat eq p s' n pot dici q rctitudo p'ntat fluat qz lo

gitudo. qz ois rectitudo e logitudo: r no ecotra
igit p'ntat fluat logitudo qz rectitudo. et p'ntat re
ctitudo no uest linee p exquo no p'ntat cu linea
neqz cu logitudine. Ho e dicendu q sicut fm q ipm
essentialiter subordiat p se. ita pmo essentiali sub
ordiat huic qd est fm q ipm. qz sicut ois passio
ppetens alicui fm q ipm ppetit eid' p se: r no es
sic ois passio ppetens alicui s'bo p copetit illi fm
q ipm. r no es. rectitudo. n. copetit linee fm q
ipm. qz ppetit sibi no p aliud s'bo exquo linea e
sp'is ipalissima. no tn ppetit sibi p cu no sit pma
passio ei: nec p'ntat cu linea. id' df de similitate
qz ppetit naso fm q h' i. qz no p aliud s'bo. n tn
ppetit sibi pmo exquo no omis natus e sim'.

**Sz no cuiuslibet figure e neqz unu
qlibet figura demoftra's. Quadrā
gulus em figura quide est: no at hz
duobus rectis equales.**

Ex p'dictis phis infert quatuor regulas. Quaz p'
est ista. si aliq' passio e unu' cois qz su s'bo suu illa
no e ule illi' s'bi. patz na hre tres agulos eqles
duob' rect' e passio figure exquo demoftra' de fi
gura. no tn e ule ei' qz no qdlibz figura hz tres an
gulos eqles duob' rectis. qd'ragul' em e figura
r no hz tres angulos eqles duob' rectis. imo hz
quatuor agulos eqles quatuor rect'. est. n. qd'ragulus
diuisibilis in duos triangulos. qz si diuidat p dya
metru r ducat diameter ab agulo ad agulu sicut
duo trianguli s' cuiuslibz trianguli aguli ual'et duos
rectos. igit e' qz qd'raguli agli quatuor ual'et rectos.

**Sz equibiaru hz qdez fortasse duo
bus rectis equales: sed no p'riu: s. z
triangulus p'riu.**

Secda regula e si aliq' passio e magis cois qz su s'bo
suu: illa n e ule illi' s'bi. na hre tres agulos eqles
duob' rect' e passio equibiaz tres egeruris. .i. yso
cheles. qz demoftra' de illo r n e ule illi' qz s' ois
ysocheles heat tres aglos eqles duob' rect'. n tn
oe hns tres aglos eqles duob' rect' e ysocheles
ysocheles em hz tres agulos no rone sui s' p aliud
s'bo igit illa passio no ppetit ei tanqz ule eius.

**Quod igit quodlibz p'riu moftra
tur duos rectos hre: aut qd'cuqz ali
ud: huic p'riu ineffe uniuersale.**

Tertia regula si aliq' passio e eqlis suo s'bo ipa est
ule illi' s'bi. p'ntat na hre tres agulos eqles duob'
rectis e passio trianguli uertibil' cu eo n ppetens
sibi p aliud s'bo s' p se r fm q ipm. io e suu ule
qz tm circa illd s'bo p. r p se u'fat: etia logitudo e
ule linee qz ppetit sibi uertibil' r n p aliud s'bo
rectitudo at seu curuitas n e ule linee s' ppetat si
bi no aliud s'bo qz no p'ntat cu ea

**Et demoftratio p se hmoi ulr e. alio
ru at quodamod: et no p se neqz no e
uniuersaliter sed frequetius.**

Quarta regula e si aliq' passio e eqlis suo s'bo ipa
est demoftrabil' d' illo ulr r p se. si at e icq'lis e de
mfabil' de illo p'ntat r fm qd. p'ntat hre tres
aglos eqles duob' rect' e demoftrabile de triangulo
ulr r p se. ulr qd' qz ois triangul' hz tres agulos
eqles duob' rect'. p se at qz ppetit illi fm se r no
p aliud s'bo. De ysochele uo aut figura demoftra
p'ntat r fm qd. p'ntat qd' qz n ois figura
hz tres aglos r. neqz oe hns tres anglos eqles
duob' rect' e ysocheles fm qd' uo r n p se. qz nul
li istoz ppetit illa passio fm q h' i s' p aliud s'bo. .i.
p triangulu. Cotra p'dca ar. 7 p qz n qdlibz d'no
stratio e ex pmissis fm q ipm loqn' d' demoftratioe
potiss'. qz pp'o q'rti moi e potiss' demoftrabil': utz
d' ista luna eclipsat. r d' ista statuific' facit statuā.
s' i tali demoftratioe pmissis n e fm q ipm exq' nlla
passio p'dicat' de s'bo suo qn opa' trahit i maz ex
terior' ut liqt igit. 2. ar. qz p'ntat r rctitudo n
ineff linee fm q ipm. na p'ntat uest linee p aliud s'bo
scz p ee p'ntat q'rtitaz p'ntue. p'ntat at ee p'ntat q'rti
taz p'ntue n ee linea. Ite si rctitudo uest linee fm
q ipm. igit rctitudo uest linee fm q linea igit uest
linee p rones linee. p'ntat at e falsu qz rone linee e q'rti
tas p'nta emiata duob' p'ntat. p. qua rone n ppetit
rctitudo linee s' p mediu n discrepare ab extremis

3. ar. qz logitudo n uest linee p qz nulla passio
ulior suo s'bo uest sibi p. ut h' i lra. s. logitudo e
ulior linea qz ppetit cuius linee. cuius superficie. r
cuius corpi. utz p arif. i p'dicam. ca. d' q'rtitate. r
p'ntat nlla passio ppetit eq' p duob' s'biectis. ut
colligit a pho i lra. s. logitudo p ppetit q'rtitati
p'ntat q' gen' linee: g' n ppetit p linee. mior e eni
des. qz ois q'rtitas p'nta e loga r oe logu e q'rtu co
tinuu. Quarto ar. qz hre tres agulos eqles
duob' rect' n ppetit trianglo p. qz tuc ista est ime
diata ois triangul' hz tres agulos eqles duob' re
ctis p'ntat e falsu qz pp'o imediata e illa q n e altera
por fm phm i h' p. Ad p'ntat df q sicut duplex
e necessitas p'ntat demoftrabil'. s. absoluta r p'ditiona
ta ita duplex e demoftratio potiss' r absoluta
r p'ditionata. demoftratioe absoluta nuqz demoftra' m
si passio de s'bo suo. demoftratioe ad p'ditionata
pot demoftrari passio trahens i materia exterior'e
logi g' arif. d' potiss' demoftratioe absolute supra r
no p'ditionat' ul' ex suppositioe. Ad 2. m' r'ndet
qz si p'ntat ineff linee p s' qd' est pncipiū q'rtita
tis p'ntue. no tn ineff linee sibi p aliud s'bo qz li
nea no est s'bo p'ntat in h'ctiois neqz p'dicameta
rois. ineffe em p aliud s'bo p'ntat abo illa
esse s'biecta. Et ad rone de rctitudine dico co
cededo qz rctitudo ineff linee fm q hmoi. et cu
p'dicid' qz ineff linee fm q linea. d' qz li fm po

rectar qd est falsu. qz linee cauantes agulu acu
tu uel obtusum sunt linee recte z no eq distates
imo pcurrit. Notadu q ex pncipis geome
trie facili ondit lineas eq distates no pcurere
qz sit linea intersecis palellas a. b. z punctus co
uersus c. tuc ex a. b. c. fit triangul. et qm a. b. fa
ciut angulos rectos sequit aliqne triangulu hre
duos angulos rectos z pnter aliqne triangulu
hre tres agulos eqles angulis maiorib duob
rectis scz dnob obtusis qd est impossibile.

**Et si triangul no eet aliud q yfoche
les uidebit utiqz h esse demratio.**
Secudo explitat phus de primo errore di. si
no esset aliquis triangul in mudo nisi yfocheles
deciperet quis in crededo hre tres angulos eq
les duobus rectis esse ule yfochelis. qz sibi no
poret fm q ipm sed roe trianguli cu no omofre
tur ulr de yfochle sed tm de triangulo.

**Et pportonale q z pmutabiliter e
secudu q numeri sut et secudu q
linee z scdm q firma z scdm q tpa
sut. que admodu z demratu e aliq
seorsu ptinges ee de oib una dem
stratoe mostrari. Sed ppter id q n
e denoiatum aliquod scdm q omia
hec unu sut numeri logitudines tpa
firma z spe dfa seorsu aduice acce
pta sut. no at uniuersale mostraf. no
eniz scdm q linee sut. nec. n. scdm q
tpa sut. aut scdm q numeri iner at. sz
scdm q hoc est quod ule ponit ee.**

Tertio explitat phus de scdo errore di. q co
mutabilr pportioniari seu comutata pportio e
passio alicui sub i noiati sub quo sunt spes noia
te scz linea corp nuer z tps quib inest ista pas
sio ta puctim qz diuisim mo si aliquis crederet
pmutata pportione esse ule alicui istoz seu oim
sil deciperet qz no uest alicui istoz sub ppria rone
sed roe illi inoiati. z di. pbi. q de istis pnter
diuerse scie no faciendo demoftratione una imo
arithme. pbat hac passioz solu d nueris geome.
de linea. z sic de aliis. ita q seorsu in diuerfis sci
entis sut diuerse demoftratoes de hac passioe
posset tn fieri una demoftratio de oib illis qb
hec passio ppetit. sed qz illud est inoiatu id hec
passio no demrat d illo sed d aliis seorsu. No
tandū pmo q pportio est bitudo duoz z ppor
tionabilitas est silitudo pportionu. sed comuta
ta pportio est pportioatoz illatia. ita q ppor
tio n exigit nisi duos terminos. pportionalitas
tres z pmutata pportio qtuoz. sic q arguatur a

primo ad tertiu inferedo scdm z qrtu. ubi gra. q
lis est pportio. xii. ad octo. talis est pportio sex
ad qtuoz. igit qlis est pportio. xii. ad sex. talis est
pportio octo ad qtuoz. Itē qlis est pportio. xii.
ad nouē. talis est pportio qtuoz ad tria. igit q
est pportio. xii. ad qtuoz. talis est pportio nouē
ad tria. z sicut in nueris ita et in aliis pmutata p
portio ondi pot. Scdo notadu q pmutata p
portio no inest oib qstiatib ut qstiatates sunt
qz in qstiatib no comefurabilib no inuenit co
mutata pportio. z ita df de linea corpe z tpe. d
supficie aut no fit metio qz fducit ad linea z cor
pus cu in linea sit logitudo z in corpe latitudo.
Notū uero reducit ad tps cu sit immediatū fm
eius. et de illis sit spaliter metio cu de illis pside
ret qtuoz scie utētes pmutata pportioe. na linea
priet ad geo. z nuer ad arith. tps uero ad astro.
z corp ad naturalē phm. Subitat na ut ap
paret pbi. ddi. sibiipi. di. eni in pnci q pmutata
pportio est in nueris fm q numeri sut. z i lineis
fm q linee sunt. z sic de aliis. in fine aut dicit q
talis passio no est in lineis fm q linee sunt. nec
nueris fm q nueri sunt. sed illi inoiati in q co
ueniunt spes noiate. Rndet q talis passio in
sua maxia coitate supra no copetit alteri ab illo
innoiato fm q hui ptracta tn p diuerfas pside
ratioes inest spibus noiatis fm q hui. ubi gra
disciplinabile in sua maxia coitate sumptū e pas
sio alicui innoiato uno simplici noie. noiat tn p
circulocatione ut aial hns. auditu pfectu ptractu
tn ad discursu ronalē est ppria passio hois cope
tes illi fm q hui ronalē etiā sumptū in sua maxi
ma coitate no hz aliqd noiatu cui pmo inest fm
q hui. ptractu tn ad gen aialis ut est dfa diui
sua z pstitutiua copetit hoi fm q hui. ita dicit
in pposito q comutata pportio coiffime supra
nulli inest fm q hui. nisi illi sbo innoiato. cotra
cta aut p diuerfas pside ratios diuerfaz sciaz. s.
philosophie. geomefe. arithmetice. z astrologie
pot inesse fm q hui lineis. numeris. corpibus.
z teporibus. z sic no est cotradictio.

**Propter hoc n3 si aliqs mostraret
unūqueqz triangulū demratioe. aut
una: aut altera quod duos rctos hz
unūqueqz yfochelē seorsu z scalenō
id ē gradatū nodū cognouit triagu
lū: qz duos hz rctos: nisi sophistico
mō. neqz ule trianguli neqz si null ē
pter hoc triangul alter. neqz. n. scdz
qd triangul ē cognouit neqz oēs tri
angulū sz aut scdz nūez. scdm spēm
at no oēs: z si null ē que no nouit.**

**Quā igit nō nouit ulr z quā nouit sim
plr manifestū qd si idē inheret triā
gulo z yfocheli: aut unicuiqz: aut oī
b. si uero nō idē sp altez ē aut scdz
quod est triangulus nō nouit.**

Eundē errorē manifestat ad declarationē dicti
sui de passione trianguli qui si foret inoiat z oēs
sue spes noiate. s. yfocheles. yfopleuros. z scale
non. no pp hoc hre tres angulos eqles duob re
ctis eet vlt istoz sue demoftraret i passio de oi
b illis angulis demoftratione vna siue demfati
one alia faciedo diuerfas demfationes ex diuer
fis mediis. no eni ex hoc cognouit vlt triangli lz
cogueris oem triangulū hre tres angulos. qz h
cognouit sophistico mō z no ppe seu fm nūez z n
fm spēs. vñ cognosce vlt trianguli sophistico mō
est cognosce illd qd est vlt triangul z no cognosce
illud ee vlt triangul. silr cognouit oēs triangulos
fm nūez ē cognouisse hūc z illū triangulū sed hz
formā ē cognouisse triangulū sub formali roe tri
angli. ubi at triangul z yfocheles essent noia sp
noima hntia sp oia regita ad demfationē qz qd
vlr demfaret de uno demfaret de a. si g non sit
noiatu illud coe cui ppetit passio sicut appet in
triangulo respectu hre tres angulos siue sit inoi
tu ut dem est de qstiatib pportionalib respe
ctu pportionalib pmutari sp est ibi error si con
cludat h passio de iferiorib z no de sbo coi. vep
tn qz magis decipimur fm hūc errorē qn est coe
inoiatu qz qn est noiatu. io potissime pputatus
fuit hic error: inē deceptōnes circa vlt qn erat in
noiatu sbo coe qz dndū p q sicut spes pponit
ex gnē z dfa centiali ita individuū ex spē z dfa ac
cidentalē no q ista dfa sit accis. sed q accidit spēi
z sicut gen ut est ps spēi dicit mām z dfa formā
ita spes ut est ps individui dicit formā z ididuatō
mām. torū at individuū dicit mām z formā. vñ ari
sto. p celi. q dicit celū dicit formā. qui at dicit h
celum dicit mām z formā igit cognosceus sōz. ut
sōz. est cognosceat eū fm mām z cognosceus eū ut
hō est cognosceat eū fm formā. z pnt cognosceus
yfochelē ut yfocheles est cognosceat eū fm mām z
cognosceus eū ut triangulū cognosceat eū fm for
mā. spes eni est sōz z individuū mā. Ex predictis
sequit p q cognosceus yfochelē non ut est triagu
lus sed ut est yfocheles cogscit triangulū mō so
phistico z hz quid. pbat na sic arguēdo tu cogno
scis h z h est hō igit tu cognosceas hoiem est fallā
accitis. qz hōi accidit q cognosceat fm q hō. si h
cognosceat z p idē est fallā accitis vdo. tu cogscis
yfochelē z yfocheles ē triangul. igit cognosceus tri
angulū. z p pns sic no cognosceas triangulū nisi so
phistico mō dato q tu no cognosceas yfochelē in
q m triangulū quo dato sequit q tu no cogscis

triangulū simplr. sed tm fm quid qz ipz cogscis
fm mām z no fm formā. Scdo sequit q si demō
straret hre tres angulos eqles duob recti de yfo
chele yfopleuros z scalenon z no de triangulo vlti
tu cognosceres oem triangulū hre tres angulos
fm nūez z no fm spēm qz scires illā passionē de
quoz triangulo singulari z non de triangulo vlti
exquo nescis aliquid ee triangulū sed tm yfoche
lē eglatez ul gradatū. Scdo notandū q hre tres
angulos eqles duob rectis pot demfari de illis
trib spēs trianguli una demoftratione vl plib
vna quidē faciedo unū syllogismū i quo pcludat
ista passio de illis trib sil. ut ois figura trib li
neis rectis pntenta hns angulū extrinsecū equalē
te duob itrinsecis oppositibz tres angulos eqles
duob rectis sed yfocheles equilater z gradatē
figura trib lineis rectis pntenta zc. igit yfocheles
equilater z gradatē hz tres angulos eqles duob
rectis. plib at demoftrationib passio demō
strat qn quibz istoz trianguloz seorsum accipitur.
Silr dico de pmutata pportione q pt demfari
de illis qtuoz una aut plib demfationib. verbi
gra. oēs qstiatates hntes silitudinē pportionū p
portionalib pmutant. sed linee corpa tpa z nu
meri se qstiatates q hnt silitudinē pportionū igit
linee corpa nueri z tpa pportionalib pmutat. Si
at ista qtuoz seorsu accipiat fiet demfatioes plēs
Utrū at scdz qd est triangulus aut
scdm qd est yfocheles z quā scdz hoc
qd est primū ule c est demoftratio
manifestū ē qm remoto insit primū:
ut ab yfochele eneo reoto trianglo
insit duo recti sz eneum ee remoto
yfocheles sed nō figura aut terio sz
nō primū. Qui ergo primi. Si itaqz
trianguli prio ē z scdz hoc uest z aliis
z hū uniuersalr est demoftratio.

Manifestis errorib phus dat arte z documen
tū inueniēdi vlt di. q illud est vlt alicui sbo quo
posito pomē illud vlt z quo remoto remouet vlt
cui copetit fm q h z alteri roe illi pp primū hre
tres angulos equales duob rectis no ppetit fi
gure tanqz vlt primū e. qz lz hec passio p se co
petat figure. no tn posita figura pomē hre tres
angulos eqles duob rectis. qz aliq est figura q
no hz tres angulos eqles duob recti. ppter
hoc eadē passio no est vlt primū eni trianguli vel
yfochelis. qz licz ei ppetat p se z eo posito ponat
hre tres angulos zc. non tn eo remoto remouet
hēre tres zc. qz remoto yfochele adhuc equila
ter hz tres angulos eqles duob rectis. ppter
tertiū longitudo no est vlt qstiatatis ptime qz lz

primo ex pncipis ad pncipis inobis

modo ad ex pncipis inobis

quid sit pportio pportionalitate
z hūc et ad pncipis inobis

quid sit pportio pportionalitate
z hūc et ad pncipis inobis

posita q̄titate p̄tinua ponat̄ longitudo. 7 ea re
mota remoueat longitudo nō tñ ei p̄petit fm̄ q̄
h̄ nec alteri rōe illi. sed magis p̄petit q̄titati cō
tinne rōe linee cū longitudo fluat a principiis li
nee 7 n̄ a principiis q̄tittatis p̄tinue. Idē ē p̄tigit
in q̄titate discreta. nā posito nūero ponit̄ pari
tas. 7 eo remoto remouet̄ paritas. n̄ tñ paritas
ē vlē p̄ nūeri. s̄ magis binarii cū nō p̄petat nu
mero vl̄ nec fm̄ q̄ h̄. Est ḡ dōm q̄ h̄c tres
angulos eq̄les duob̄ rectis est vlē p̄mū triāguli
q̄ posito triāgulo ponit̄ h̄c tres r̄c. 7 eo r̄oto re
mouet̄ h̄c tres angulos 7 ei p̄petit ḡ q̄ triāgul̄
cētis at̄ utputa r̄ochele 7 figure rōe illi. Con
tra p̄dca de p̄mutata p̄portioe q̄drupl̄ arguit̄.
p̄ q̄ p̄mutata p̄portio nō ē demōstrabil̄ s̄ ali
quo p̄ s̄bo vl̄. q̄ cū ad eandē sciam p̄tineat de
mōstrare vl̄ 7 p̄ticulari. legi aliq̄ sciam demō
strari p̄mutabil̄ p̄portioari de lineis 7 corpibus
tpib̄ 7 nūeris. p̄ 3. q̄ de his demōstrat̄ p̄ticia
ri. quoz q̄d̄ p̄tinet sub i° s̄bo. ad eandē ei sciaz
p̄tinet demōstrare h̄c tres angulos eq̄les duob̄
rectis de triāgulo 7 r̄ochele eglatero 7 gradato
sed p̄ns ē fm̄. q̄ nulla ē scia p̄ticularis q̄ p̄siderz
bec oia ḡ q̄ h̄. nec aliq̄ scia vl̄. s̄. logica vel me
ta. p̄siderat illā passionē p̄ p̄ationē ad illā s̄ba.
Secūdo ar. q̄ p̄mutata p̄portio nō ē demōstrabil̄
de ill̄ q̄tuoz s̄bis diuersis demōstratōib̄. q̄ si sic
aut ḡ mediū in demōstratōe erit s̄z adeq̄tū illi
passiois aut diffinitio s̄bi uel passiois si p̄m̄ illud
subz ē noiatū. si 2° illa demōstratō nō ē ex imediā
exq̄ in diffinitionē 7 p̄ticularē sub imediā s̄z
vl̄. de q̄ nulla ē scā demōstratō. 3° arguitur q̄
illud s̄m sit noiatū. q̄ si aliq̄ passio iest adeq̄te
pl̄b̄ sp̄b̄ p̄uertibil̄ cū aliq̄ gnē illa p̄petit p̄ 7
p̄ se illi generi. sed p̄mutata p̄portio p̄petit illis
q̄tuoz sp̄b̄ noiat̄ adeq̄te q̄ p̄uertunt cū q̄tita
te. ḡ p̄petit p̄ 7 p̄ se q̄titati. 7 per p̄ns s̄m adeq̄
tū ē noiatū. s̄. q̄tittas. p̄ 3. cū miozi 7 maior de
darat̄. nā sensitiuū p̄petit p̄ 7 p̄ se aiali. q̄ p̄petit
adeq̄te bestie 7 hoi q̄ d̄ iuncti p̄uertunt cū aiali
7 h̄c tres angulos p̄petit p̄ 7 p̄ se triāgulo. quia
p̄petit adeq̄te r̄ochele equilatero 7 gradato q̄ distū
eti p̄uertunt cū triāgulo. Quarto ar. q̄ nō sit
possibile aliq̄d tale s̄m eē. q̄ q̄ro utrū illud sit
cōius q̄titate uel eq̄ cōe uel min̄ cōe. si cōius. ḡ
illa q̄tuoz nō s̄ sp̄s ei° oppo^m ponit̄ in s̄a. si eq̄
cōe ḡ eq̄ b̄n demōstrat̄ p̄mutata p̄portio de q̄ti
tate sicut de i°. 7 p̄nr s̄m est nomiatū. si min̄ cōe
s̄c nēcio sit cōius aliq̄ illoz sequit̄ q̄ p̄tinuū 7 di
cretū nō s̄ p̄ gn̄ subalēna p̄dicamēti q̄tittat̄ q̄d̄
est 3° p̄m̄ in p̄dicamētis. 7 p̄ 3. q̄ tale s̄m in
noiatū mediaret̄ in q̄tittatē 7 illa duo subalēna
Ad p̄m̄ d̄. q̄ sicut p̄pō 7 p̄portioabilitas p̄i
cipal̄ ad arithmetiū p̄tinet ita p̄mutata p̄pō.
vñ fm̄ p̄m̄ meta. rō mēsure p̄ in nūeris repit̄
ḡ solus arit. p̄t illā passionē de s̄bo p̄uertibil̄ de

mōstrare. sicut ei sola dialetica docet demōstrat̄
tñ q̄s a scia uti demōstratōe. ita sola arithmeti
ca docet p̄portioabilit̄ p̄mutare s̄z alie scie utan̄
p̄mutata p̄portioe. neq̄ sequit̄ ex ḡ q̄ arithme. s̄
lineis 7 corpib̄ demōstrat̄ p̄mutabil̄ p̄portioari
q̄ sicut q̄dratū sup̄ficiale 7 circulare p̄ncipal̄
repiit̄ in p̄tinuū 7 trāsumptiue i nūeris. ita p̄muta
ta p̄portio p̄ncipal̄ repit̄ in nūeris 7 trāsumptiue
in p̄tinuū p̄ q̄to nūer̄ ē p̄ in p̄tinuū. 7 sicut conti
nuitas p̄petit tpi rōe mot̄ 7 motui rōne magni
tudis. ita p̄mutata p̄portio p̄petit tpi 7 motui
rōe liee 7 sup̄ficiei 7 corpis. 7 his trib̄ rōe nūeri.
7 sicut tps 7 mot̄ n̄ s̄ sp̄s magnitudis de q̄ de
mōstrat̄ p̄ p̄tinuitas. ita liea corp̄ 7 tps nō s̄ sp̄s
nūeri. de q̄ p̄ demōstrat̄ p̄mutata p̄portio. neq̄
ille dicunt̄ sp̄s p̄tete sub illo innoiato p̄tinē p̄e
dicamēti q̄s ps subiectiua p̄tinet in suo toto in
mō. sed p̄tinētia dispōnis q̄ unū recipit dispōem
ab alio. mot̄ cū 7 tps recipiūt p̄tinuitates a ma
gnitudie. 7 illa q̄tuoz recipiūt p̄mutatā p̄portioz
a nūero. Ad 2° d̄ q̄ geomē. demōstrat̄ de li
neis p̄mutabil̄ p̄portioari. 7 p̄h̄sic̄ de corpib̄
nālib̄. 7 arit. de tpi b̄ eandē passionē nō per s̄m
innoiatū. sed p̄ cam̄ illi passiois. neq̄ ē icōueniēs
talē demōstratōz p̄cedē ex imediā fm̄ formaz
dūmō p̄cedat ex imediā fm̄ māz iuxta itentionē
p̄bi in s̄a. vbi ḡa. h̄c tres angulos eq̄les duob̄
rectis p̄t imediāte demōstrari de r̄ochele per fi
gurā trib̄ lineis rectis p̄tētaz h̄ntē angulū extrinse
cū abiq̄ eo q̄ fiat demōstratio de triāgulo. 7 tal̄
demōstratō facit scire tñ sophistico mō. s̄. ḡ māz
7 n̄ fm̄ formā. d̄ enī talis imediāta fm̄ formā. q̄
iter diffinitionē q̄ ē mediū talis demōstratōis 7
r̄ochele mediāt̄ triangul̄. qui est for̄ r̄ochele
nō at̄ ē mā r̄ochele neq̄ diffinitiois. 7 q̄ r̄oche
les est mā tā triangulū q̄ diffinitionis illi. iō tal̄
demōstratō ē imediāta s̄z māz. ita in p̄posito d̄
q̄ p̄mutabil̄ p̄portioari demōstrat̄ de lineis
uel de corpib̄ per cam̄ passionis. 7 nō per subm̄
ut oia h̄ntia s̄ilitudinē p̄portiois s̄ p̄portioabi
lit̄ cōmutabilia liee h̄nt s̄ilitudinē p̄portiois. ḡ
lunce s̄ p̄portioabilit̄ cōmutabiles. Et si ar.
q̄ ois demōstratō p̄ticularis p̄supponit vl̄. d̄
q̄ ueruz ē q̄n mediū i demōstratōe illa ē s̄z
passionis. ubi at̄ sit diffinitio nō ois. si enī demon
strat̄ tres angulos habē de r̄ochele p̄ triāgū
tūc nēcio p̄supponeret̄ demōstratō vl̄ in q̄ de
monstraret̄ eadē passio de triāgulo p̄ diffinitioz
q̄ est cā illi passionis. vñ demōstratō p̄ticularis
faciens scire fm̄ formā nēcio p̄supponit vl̄. s̄a
ciēs at̄ scire s̄z māz nō illā p̄supponit. vbi ḡa. re
ctitudo demōstrat̄ de liea p̄ticulari. exq̄ n̄ q̄s
liea ē recta. 7 tal̄ demōstratō nō p̄supponit vl̄
exq̄ dat̄ p̄ cam̄ p̄pziā rectitudis. s̄. p̄ mediū non
discrepare ab extrēis isto. oē p̄tinuū cō mediū n̄
discrepat ab extrēis ē rectū. s̄z liea ē cōtinuum

mediū nō discrepat ab extrēis ḡ liea ē recta
mō p̄sili demōstrat̄ simitas de naso dūmō h̄at̄
cā p̄a simitatis. Ad 3° negat̄ an̄s v̄ q̄ si aliq̄
passio inest adequate pl̄b̄ sp̄b̄ cōuertibil̄ cū
aliquo genē q̄ illa cōpetit p̄ 7 p̄ se illi generi quia
longitudo inest adeq̄te linee sup̄ficiei 7 corp̄ que
cōuertunt̄ cū cōtinuo p̄manēte 7 tñ nō cōpetit p̄
7 per se cōtinuo p̄manēte sed luce. ita in p̄posito
cōmutata p̄portio cōpetit adeq̄te illis q̄tuoz. s̄.
lineis corpib̄ tpi b̄ nūeris q̄ s̄ cōuertant̄ cū q̄
titate nō tñ cōpetit q̄tittati per se p̄ sed nūeris i
noiaz fm̄ illud nomē cui p̄ 7 per se cōpetit cōmū
tata p̄portio neq̄ exēpla cōuincūt. q̄ sensituum
cōpetit hoi 7 bestie rōe aialis q̄d̄ cōuertit̄ cū illis
7 h̄c tres angulos cōpetit r̄ochele. eglatero et
gradato rōe triangulū q̄ cōuertit̄ cū eis sed p̄muta
ta p̄portio nō cōpetit illis q̄tuoz rōe q̄tittat̄ s̄z
rōe alicui innoiat̄. Ad q̄rtū d̄ q̄ illud innoia
tū est min̄ cōe q̄ q̄tittas 7 min̄ q̄ nūeris. iō nō
pōt̄ eē p̄m̄ gen̄ subalternū p̄dicamēti q̄tittat̄. vñ
aliq̄ s̄ nūeri in quib̄ nō ē cōmutata p̄portio. 7 ali
qui s̄ in quib̄ ē cōmutata p̄portio. iō illud inno
miatū rōe cui quibūidā nūeris cōpetit cōmuta
ta p̄portio est munois cōtatis q̄ nūer̄. 7 ē tāq̄
sp̄s inoia nūeri sicut ē illud cui p̄ 7 per se cō
petit r̄agibile ē sp̄s inoia nūeris qualitatis.
**Si igitur ē demōstratiua scia ex ne
cessariis p̄ncipiis. Quod. n. scit̄ nō
pōt̄ aliter se h̄ere. Que at̄ per se sunt
necessario isunt rebus. Hec. n. sunt
in eo qd̄ qd̄ ē. quibusdā alia isunt i eo
qd̄ qd̄ ē p̄dicatib̄ de ip̄is quoz altez
oppositoz necesse ē iēē. Manifestū
ē qd̄ ex h̄i q̄busdā utiq̄z sit demon
stratiū sillogism̄. Dē. n. aut sic est
aut scdm̄ accidēs. Accidentia autez
non necessaria sunt.**
Istud est q̄rtū cā h̄ p̄m̄ tractat̄ p̄m̄i poste.
in quo arit. docet ex quib̄ 7 ex q̄lib̄ nō est demō
stratio post q̄z docuit ex quib̄ 7 ex q̄lib̄ est demō
stratio ponēdo quoz p̄clones q̄z p̄ est q̄ demō
stratio nō est ex possibilib̄ al̄ se h̄re. 2° q̄ nō ē ex
his q̄ sunt p̄ accēs ibi. accētū aut̄. 3° q̄ nō ē
ex extrēis ibi. nō ḡ ē ex alio. q̄ta q̄ nō est ex corru
ptibilib̄ ibi. manifestū aut̄ est q̄ si sunt. 5° q̄ n̄ est
ex coib̄ ibi. q̄m̄ aut̄. p̄m̄a ḡ 2° d̄ q̄rti capli
est ista. Nulla demōstratio ē ex possibilib̄ al̄ se
h̄re. p̄bat̄ quoz demōstratio ē ex necariis. ḡ 7c.
p̄ 3. 7 an̄s multipl̄ arguit̄. et p̄ sic. ois demon
stratio est ex his q̄ sunt p̄ se ḡ ois demōstratio ē
ex necariis. p̄ 3. q̄ ea q̄ sunt p̄ se sūt necaria cū
nēcio isunt reb̄. accētia aut̄ nō s̄ nēcia q̄ non

nēcio isunt reb̄. an̄s aut̄ est notū ex dictis eis
ois demōstratio sit ex his q̄ sunt p̄ se aut̄ sicut in
eo q̄ qd̄ est s̄bi. aut̄ sicut in eo q̄ qd̄ est p̄dicant̄
b̄ de ip̄is quoz p̄dicatū altez oppositoz necē
est inē s̄bo de quo tale p̄dicatū dem̄fat̄. No
tandū p̄ q̄ duplex ē q̄ qd̄ ē. s̄. s̄bi 7 p̄dicatū. q̄ qd̄
ē s̄bi ē illud qd̄ ē diffiniens s̄m siue diffiniat̄ sim
pliciter siue fm̄ qd̄. 7 tale q̄ qd̄ ē facit p̄m̄ modū
dicēdi p̄ se. q̄ qd̄ ē p̄dicatū ē illud qd̄ ē diffiniēs
p̄dicatū h̄ns rōz p̄dicatū. 7 tale facit s̄z modū di
cēdi per se ut patuit. Cōstat aut̄ oēm demōstra
tionē eē ex his iuncti uel diuisim cū aliq̄n ingre
diat̄ demōstrationē tñ p̄m̄ modū aliq̄n tñ 2°
modus aliq̄n aut̄ uterq̄. neq̄z hic sit mētio de 3°
mō q̄ ille nō est modus cōplexus faciēs demon
strationē. neq̄z de q̄ro q̄m̄ ille facit demōstrati
onē p̄ditionatā 7 nō absolutā. Aris. autē sp̄aliter
deteriat de dem̄fatione absoluta q̄ absolute facē
scire 7 nō p̄ditionat̄ vel ex sup̄pōne Ex quib̄
sequit̄ 3° thomā 7 egidiū p̄m̄ modū ingredi demō
strationē formāl̄ cū aris. nō loquit̄ hic de his q̄
ingrediunt̄ v̄tual̄ dem̄fationē sed formāl̄. facit
em̄ expresse mētionē de p̄ 7 2° dices q̄ qd̄ sunt
in eo qd̄ ē. quibusdā alia isunt in eo qd̄ ē
p̄dicantib̄ de ip̄is. Ad d̄ndū 2° q̄ passiones q̄
sunt accēs p̄a suoz s̄boz s̄ in multiplici d̄fa. nā
qd̄ s̄ q̄ nō h̄nt passiones oppositas d̄rias vl̄ p̄z
uatiuas. ut disciplinabile 7 risibile 7 hec nēcio i
sunt suis s̄bis. nō enī repit̄ disciplinabile aut̄ risi
bile qd̄ nō sit hō nec eō. Quedā aut̄ s̄ q̄ h̄nt pas
siones oppositas imediātas 7 noiatas ut rectuz
7 par. recto enī imediāte opponit̄ curuū. 7 par i
mediāte opponit̄ ipari. nulla istaz passionum ne
cessario inest suo s̄bo cū aliq̄ linea nō sit recta et
aliq̄ linea nō sit curua 7 aliquis nūer̄ nō sit par.
7 aliq̄ nūer̄ nō sit ipar. nēcio tñ una illaz passi
onū oppositaz cōpetit s̄bo suo q̄ nēcio q̄s linea
est recta uel curua 7 ḡ nūer̄ nēcio ē par uel i
par. Quedā aut̄ passiones s̄ q̄ nō h̄nt oppositas
imediātas uel noiatas ut simitas 7 crispitudo. s̄
mitas enī nō h̄z oppo^m p̄p̄e noiatū nisi p̄ q̄sdaz
s̄ilitudinē qd̄ d̄ aquilunitas ad s̄ilitudinē nasi ag
le. crispitudo ē tñ h̄z oppo^m p̄p̄e noiatū nisi p̄
circulocutionē 7 p̄ q̄sdā s̄ilitudinē ut rectitudo
capilloz. tales at̄ passiones nō nēcio diuisim uel
iuncti isunt suis s̄bis. q̄ aliq̄s ē nafus qui n̄
ē sim̄ neq̄z aquilin̄. 7 aliq̄s ē caput qd̄ nō est cris
pū nec rectoz capilloz ex quo tales passiois nō
s̄ imediāte. Qñ igit̄ aris. dicit q̄ altez opposito
rū necesse ē inē s̄bo. loquit̄ de passionib̄ inuicē
imediāte h̄ntib̄ oppōnem. Intelligendū tñ q̄ si
cut curuitas inueria h̄z duo opposita v̄z rectitu
dinē 7 curuitatē eueriaz. q̄ quid nēcio iest linee v̄
altez illoz oppositoz duoz. ita simitas cū sit cur
uitas uniuersa seu cōcaua opponit̄ aglunitati q̄ ē
curuitas eueria seu p̄nexa. 7 alii passioi inuicē
c 2

que innoata est. dñ trñ rectitudo nati nō ppe qz nullus natus est rect⁹ rectitudine cui⁹ mediū non discrepat ab extremis sed ipsope puate et ne gatine. qz aliquis est natus q nō ē sumus neqz ag lin⁹. z sic p̄t cōcedi qz simitas nēcio inest naso aut suū oppo^m nō loquēdo deteriate de aliquo illo rū oppositorz sed disuncti. Primū dubiū v̄f qz arif. hic nō debeat pbare demonstratiōe eē ex necessariis ex quo supi⁹ pbavit illud. Scōz du biū uidet qz accitā infunt nēcio reb⁹ qz accitā eē est inesse z accitā nō est ens nisi qz entis septio metha. Ad p̄m dñ qz superi⁹ pbavit demonstratiōe eē ex necessariis fundamēto diffinitōis scif et demonstratiōis. nūc at pbat idē fundamēto dif finitiōnū modoz dicendi per se. qz q nō p̄sill mō ne z. qz fundamēto pbat. iō illud nō est incōueni entis. Ad 2^m dñ qz pbūs loquit de accitē put di stinguit p̄pūm z de necessitate sp̄i nō at gñis lz enī color nēcio inest corpi nō tñ necessitate sibi sed passiois. qz aliqz corpi nō est coloratū. tñ al bedo nō nēcio inest boi. qz aliqz albū nō est hō z aliqz hō nō est alb⁹. vult qz pbūs accitā nō ne cessario inesse alicui sbo fm sp̄z. qz quociqz bī sbo signato accitā cōe est aptū natū i altero repe riri. qz q diffinitio est in suo diffinito s necessita te z p̄m modus ipoztat diffinitōe datā a pozi z 2° diffinitōe datā a posteriori. qz ea que sunt p se p̄mo aut 2° nēcio infunt reb⁹ ad intētōz pbi

Aut igit sic dicēdū aut p̄cipiū po nētib⁹ qd demonstratio necessarium sit. Et si demonstratū ē aliter se h̄re nō posse. Ex necessariis igit o3 esse syllogismū: ex ueris quid ē z nō de monstratiue syllogizare. ex necessa riis at nō est: sed aut demonstratiue. hoc at p̄pūm demonstratiōis est.

Secō ar. ad idē sic. cuiuslz demonstratiōis 3° est nēcia. qz lz demonstratiō ē ex necessariis. p3 3°. qz effect⁹ necessari⁹ nō pōt eē ex cā cōtingenti. anis ē manifestū. qz qd est scitū nō pōt aliter se h̄re. un ex ueris p̄cise nō fit demonstratiō sed bñ syllogis m⁹. p̄pūm enī demfationi est procedē ex necessa riis. Adūndū p̄ qz accidit syllogismo cōcludēf uerū ex uero. qz aliqñ cōcludit uerū ex ueris. ut oē aial est sba boi. hō est aial. qz ois hō est sba. z aliqñ uerū ex falsis. ut oē aial rōale est himbile. ois equ⁹ est aial rōale. qz ois equ⁹ est himbilis. ac cidit enī syllogismo cōcludēf necessariū ex necessa riis. qz aliqñ cōcludit nēcium ex necessariis ut i cēplo iā dato. z aliqñ nēcium ex cōtingentib⁹ ut oē currēs est aial. ois hō est currēs. ergo ois hō est aial. sed nō accidit demfationi cōcludēf neces sariū ex necessariis. nā demfatio facit scire. cōstat

at q nō scit nēcium per cōtingēs. qz tūc corrupto cōtingenti corrupet scia. Secō nōndū qz cū p p̄ziū sumat qdrupl̄r. p̄ p̄ illo qd inest uni soli sed nō oi. 2° p̄ illo qd inest oi sed nō soli. 3° p̄ eo qd i est soli z oi sed nō sp̄. qz top eo qd inest p̄uertibi liter. nō est p̄pūm demfationi p̄cedē ex necessa riis nisi 2°. qz p̄cedē ex necessariis ē cōpetit. sylo gismo pbabili ut oē sensitū z coloratū. oē aial ē sensitū. ergo oē aial est coloratum.

Signū at ē qd demonstratio ex ne cessariis sit. qm instātas ferim⁹ sic ad opinātes demonstrare qm nō sit necesse si opinamur: aut oio p̄tinge re alr aut rōis cā. Manifestū autē ex his ē: qm stulti bñ opinati sūt ac cipe p̄cipia. si pbabilis sit p̄positio z uera ut sophiste: qm scire sciam est h̄re. Ad. n. qd pbabile est aut uerū p̄cipiū ē: s3 p̄mū in genere: circa qd demonstratur. z unum non omē sed proprium.

Tertio ar. a signo. qm p̄scrim⁹ instātas dicēdo tu nō arguis demfatiue. qz nō ex necessariis aut qz opinamur p̄missas non eē necessarias aut sci m⁹ ip̄sas eē necessarias. sed b̄ dicim⁹ gra disputa tiōis. Ex quib⁹ infert pbūs qz stulti z sophiste sūt illi qui putant se bñ sumē p̄cipia demfationū si solū sunt pbabilia. qz nō ex quolz vō indfnter. sed solū ex vō nēcio cōtingit demonstrare. qz b̄ est p̄pūm demfationi. nec sufficit syllogizare ex necessariis intrantib⁹ demfationē tñ virtuali ter. qz illa ingrediunt virtuali nēcio oēm syllogis mū sed o3 p̄missas demfatiōis eē p̄pōnes necessa rias. Adūndū p̄ qz sophisticū dici pōt quicqd apparet z nō existit. z qz arguēs ex pbabilib⁹ for te pōt apparere sciens z nō est. iō merito dñ esse sophista. sic ēt locut⁹ p̄būs. s. cū dixit illā p̄pōz ois triangulus h3 tres angulos eāles duob⁹ re ctis eē notā mō sophisticū si nō cognoscit passioz illā inesse triangulo fm qz b̄. sed solū scit illā pas sionē inē sp̄eb⁹ trianguli credēdo illā eē v̄te p̄mū talū sp̄z. apparet enī qz illa sit passio p̄ticulari um trianguloz z nō est. iō talis credēs se scif. sim pliciter z fm formā decipit. p̄p̄a alr scitur tñ so phistico mō. Secō nōndū qz dignitates dici possunt p̄pōnes prime. qz p̄ sunt in mente z p̄us concurrūt ad demonstratiōe qz p̄missē cum sint cause v̄les. p̄missē ēt que sunt p̄pōes per se di cūtur p̄p̄e prime. qz indemfables sunt aut quia originē sumpserunt ab indemfabilib⁹ que fue runt prime p̄pōnes ingredientēs formalr demō

strationē. Si ergo demonstratio est circa aliquod gen⁹ ut circa gen⁹ cōtinui. s. geome. uel circa gen⁹ nūerōz ut arith. o3 demfationē eē ex p̄mis i illo genē nō ex p̄mis cōib⁹. qz talia nō ingrediunt de monstratiōe fm s̄bam sed ex p̄mis p̄p̄is. Cir ca p̄dicta dñpl̄r dubitat p̄ d̄ cōcōdem in se z suas p̄bationes. qz ista p̄pō luna eclipsat nō est nēcia neqz sua cā est nēcia. s. inēpositio terre inter solē z lunā z tñ unū p̄ alterz demfatur. Itē dicit p̄hs infra qz aliq demostratio est corqz sunt sp̄ z aliq corqz sunt sepe. intelligēs p̄ b̄ aliqz demfationes p̄cedē ex necessariis z aliqz ex cōtingentib⁹ in ma iori pte. Secō dubitat circa b̄ qd dictū est de monstratiōe p̄cedē ex p̄p̄is ueris. qz ois demon stratio fundat sup dignitatib⁹ z p̄ncipiis cōib⁹ bec at nō sunt uera p̄p̄a sed cōia. Ad p̄m qd tangit istā p̄pōem luna eclipsat ridet egi. dupl̄r p̄p̄ma rñsio qz duplex est nēcium. p̄m ex p̄ditio ne ut necesse est boiem currē dū currit. 2^m p̄ re ductionē ad cāz ut lunā eclipsari interposita tra. 3^m simplr ut celū moueri z triangulū h̄ere tres angulos. p̄m nēcium nō ingredit demfationē sed 2^m z 3^m. Secūda rñsio est qz li eclipsat dupl̄r pōt capi v3 ut dicit actū uel aptitudinē ut dicit actū sic nō demfatur sed bñ ut dicit aptitudinē. s. lu na est eclipsabilis eo mō quo ista. hō est risibilis in qz risibile dicit aptitudinē z nō actū. Itā 2^a rñ sio uidet eē d̄ intentionē p̄bi. qz ista interēpt⁹ in terit est demfabilis p̄ interēptionē. z tñ dicit actū z nō aptitudinē. Dicendū igit qz lz illa non sit nēcia simplr tñ est nēcia ex sup̄pōne. s. p̄ r̄lonez ad cām. qz nūqz terra interponit soli z lune qn lu na eclipsat ēt interpō terre est nēcia p̄ r̄loem ad cām suā qz est solē eē in capite uel in cauda draco nis nūqz eē est sol in capite uel in cauda dracois qn tūc terra interponat inter solē z lunā. solē at eē in capite uel in cauda dracois necessitate in euitabilitatē est nēcium qz nō pōt ip̄diri. Et ex his h̄ rñsio ad p̄bi. di. qz demfationū qdā est ex his qz sunt sp̄. z quedā ex his qz sunt sepe. quia nō vult p̄hs qz aliq demfatio sit ex necessariis sim pliciter. sed qz ois demostratio sit ex necessariis simplr aut ex necessariis cōditionalr. s. p̄ r̄lonez effect⁹ ad cāz ita qz licet ille effect⁹ nō sp̄ eueniat. sed sepe tñ sp̄ euenit posita cā z b̄ sufficit ad omō strationē. Ad 2^m ridet qz arif. nō loquit hic d̄ his qz ingrediunt v̄tualr demfationē sed formalr ter z hec sp̄ sunt uera p̄p̄a z dato qz loquerēt de oib⁹ qz ingrediunt tā v̄tualr qz formalr. adhuc ois demostratio eēt ex p̄p̄is ueris. quia lz digni tates z p̄ncipia sunt uera cōia eis tamē non utit ut cōibus sed ut propriis eo modo quo ostendi tur infra in secundo tractata.

Quod at ex necessariis op3 eē syllo gismū manifestū ex his ē. Si enī nō

ē h̄is rōz p̄p̄ qd existēte demōstra tiōe nō est sciēs. Sic at utiqz z qd. a de. c. ex necessitate. b. at mediū p̄ qd demōstratū ē sed nō ex necessitate n̄ sciūt p̄p̄ qd. Non enī ē hoc p̄p̄ medi um: hoc autē contingit oio nō eē cō clusionē aut necessariam.

Quia dictū est qz est p̄pūm demōstrationē eē ex necessariis nō aut syllogismo. z qz si alicuius de monstratiōis 3° est nēcia p̄missē sūt nēcie. ideo ad b̄ pbandū p̄hs ponit duas cōclones. Quaz p̄ est ista. ipossibile est demonstrare nēcium ex n̄ necessariis. 2^a 3°. possibile est syllogizare nēciū ex nō necessariis ibi. cū ergo 3°. Primū 3° ar gu. dupl̄r. z p̄ sic. cū ois demfatio sit per cāz qz aliter nō cōtingit simplr scire si demonstratē ne cessariū ex cōtingentib⁹ staret cām eē cōtingentē z effectū nēcium. p̄hs est ipossibile. qz in omī de monstratiōe posita cā ponit effectus z ea remota remouēt effect⁹. Adūndū istā rōz fundari sup duab⁹ diffinitionib⁹ datis de scire z demōstratio ne cū dictū sit demfationē eē syllogismū facientē scire z qz scire est rē per cāz cognoscē. z qm illius est cā z qz nō cōtingit aliter se h̄re. Cōstat at istaz diffinitiones nō eē ueras si alicui⁹ demōstratiōis effect⁹ est nēcium z cā cōtingens. aut si 3° esset ne cessaria z p̄missē cōtingentes sic arguēdo oē. b. ē a. oē. c. est. b. igit oē. c. est. a. intelligēdo p. b. qd ē mediū in demfatione cām. z p. a. effectū. p. c. vō ip̄m s̄bm de quo demfāt effect⁹ p̄ cām. S3 du bitat qz mors effect⁹ est necessariū z perpetuus cū nō cōtingat corruptū ridē idē nūero p̄ arif. 2° de generatiōe. z tñ h3 cām cōtingentē. s. vulnus.

Itē p̄bi. 2° p̄bi. ponit qz si p̄missē sunt 3° est et nō eē in demfatione. z ponit ex 2^m de p̄missis et p̄clone qñ demfāt h̄re tres angulos de triangulo di. qz si est h̄re angulū extrisecū equalētē duob⁹ oppositis intrinsecis est h̄re tres angulos eāles duob⁹ rectis z nō eē. ita qz posita illa cā ponitur effect⁹ z nō ea remota remouēt effectus. cū igit h̄re tres angulos eāles duob⁹ rectis sit nēcium: sequit p̄ cāz cōtingentē demfari effectū nēcium.

Ad p̄m dñ qz vuln⁹ nō est cā p̄ se neqz imediata mortis sed tñ est cā p̄ accitā applicās actiua pas siuis. sicut apperēs fenestrā ad illuminationē. z aggregans ligna ad cōbustionē. transmutatio at ipsa elemētoz est cā p̄ se z imediata. Et si arguit silr de ista cā quaciqz signata qz est p̄tingens. B̄ qz aliud est eē ens cōtingēs ad aliud est eē cāz cō tingentē. illud est ens cōtingēs qd pōt eē z nō eē indfnter. illa at est cā cōtingēs nō qz posita ponit effect⁹ aut nō qz remota remouēt effect⁹. bec aut transmutatio talr p̄ditionata lz nō sit ens nēciū

est tñ cā necia qz necio ea posita ponit iste effectus
z ea nō posita nō ponit ille effectus. Cōtra pñs
dicit. s. qz intēctio est p se cā z imediata interit
z cōmētator qz strāgulatio est p se z imediata cā
mortis qz de cā p accūs aut remota nō loquunt
illi cū nō facit ad demōstrationē igit piformit vulne
ratio ē p se cā mortis imediata. Dicitur qz pñs
p interēptionē nō intelligit actionē ad quā sequit
vulnē qz actionē puenientē ex vulnē q ē trāsmuta
qūtatū pmax ex distēpamēto elemētoz ad quas
sequit imediate mors nec ē silē de strāgulatioe
z vulnē qz sicut in pō terre est cā imediata z p se
edipis ex eo qz remouet z tollit illuatiōē solis
in luna. ita strāgulatio vel decapitatio ē cā p se
z imediata mortis. qz tollit actionē agētū nāliuz
ad quā seqt cōtinuatio uite Ad 2^m dī qz hīc an
gulū extrinsecū ē cā cōlūtatū triū anguloz ad du
os rectos sed figura trib⁹ lineis recti cōtēta. quia
diffinitio ē cā diffinitū z oīuz passioū sequētū. z
ista ē illa cā qz posita ponit hīc tres angulos cō
les duob⁹ rectis z qz remota remouet idē. dato ei
qz nō ēēt aliqz angul⁹ extrinsec⁹ nō min⁹ triāguluz
hīc tres angulos cōles duob⁹ rectis. verū ē tñ qz
illa passio nō cōgīceret inēē triangulo nisi p an
gulū extrinsecū neqz ingrediū angul⁹ extrinsec⁹ de
mōstrationē tanqz cā sed tanqz deteriatūū me
dū faciēs cognoscē illud ēē cāz ill⁹ effect⁹. qz igit
angulus extrinsec⁹ necio ingrediū demōstrationē q
demōstrat hīc tres angulos cōles duob⁹ rectis
z nō ē cā ill⁹. iō dicit pñs qz si pmissē sunt pēdo ē
z non ecōtra. nō aut pñs dicit qz si causa est effe
ctus est z non econtra.

**Amplius si aliqz nesciuit rē nūc ha
bens rōez z saluar⁹ est salua re nec e
oblit⁹ nec pñs sciuit. corrupet autez
utiqz mediū nisi sit necessariū. quā
hēbit quidē rōz re salua nesciuit at
neqz ergo pñs sciuit. Si uero nō cor
ruptū est: cōtingit at corrupi qd acci
dit: utiqz erit possibile z ptingēs: s
ē impossibile sic se habētē scire.**

Secdo ar. ad eandē cōclōez sic. posito qz sciueris
effectū neciuz p cāz cōtingentē qz ia sit corrupta te
exite cū argumētatiōē z absqz obliuōē tunc sic.
scia pñs p corrupiōē rōis aut sciētis aut rei
scite aut p obliuōē. s. ia hec oia sē igit qūter cūqz
nūc te hēs taliē te pus hūisti z cō respectu eiusdē
effect⁹. s. ia nō hēs sciam de illo igit neqz pus. pñs
z cū maiori. minor at ē euidēs qz cū cā nō sit ha
beret scia veri p mediū flū qd ē impossibile. Cō
tra pñs dicit ar. z p qz nō corrupit scia ex corruptōē
rōis. qz stat multas ēē rōes ad candē cōclōnem

igit corrupta una illaz rōum ad talē pēdoem non
pp h corrupit scia illi. qz alie rōnes manebunt.

Secdo ar. qz nō corrupit scia corrupto sciente.
qz boie mortuo manēt spēs intelligibiles z hitus
tū practia qz speculatiui in intellectu igit homie
corrupto manet scia quā pus hūit. anis ē notuz.
qz aia ē loc⁹ spēs fm arif. 3° de aia. Tertio ar.
qz nō corrupit scia corrupto scibili aut medio de
mōstratiuo. qz nulla rosa aut nulla pluuia exite
hēm⁹ sciaz de illis. si ēēt cēt ebullitio sanguis in
corde qd ē mediū in demōstrando appetitū vidi
cte de ira nō min⁹ sciret ira ēē appetitū vindicte

Quarto arg. qz nō corrupit scia p obliuōē
qz fm arif. in libro de memoria z remiscētia. Re
miniscētia ē inuestigatio obliuōē p memoriā s. ma
nētē inuestigatiōē remāet scia igit. Deinde vñ qz
obliuio coicidat cū p⁹ cōditione pēdi sciaz qz
deficiētē rōe seu argumētatione seqt obliuio z cō

Ad 2^m dicit egi. qz loquēdo de rōibus potissi
mis p qz aggenerat scia simplr nō ē nisi una rō
ad unā pēclōē cū ab una cā non pcedat imediate
s. eundē modū nisi un⁹ effect⁹. vñ ad hāc pēclōez
ois triāguluz hīc tres angulos nō ē nisi unū potis
simū mediū vñ hīc angulū extrinsecū qz pderet
h mediū z hāc rōz qz cōcludit triāgulū hīc tres
angulos cōles duob⁹ rectis necio pderet sciam
ill⁹ cōclōnis. Ista rōis vñ ēē pñs z pōste. di. qz
idē ē mediū cā z diffinitio s. eiusdē effect⁹ s. mltē
cause z multe diffinitioēs ut hīc ibidē igit eiusdē ef
fect⁹ s. pñs media potissima. qz nō facit ibi Arif.
mētione nisi de medio potissimo z demōstratione
potissima docet eni demāre idē p pñs gnā cāru
vbi gfa. hec pñs angulus semicirculi ē angulus re
ctus demōstrat p medietatē duoz rectorz qd dī
ēē cā mālīs z p lineā sup lineā diametrālī cōcidē
tē qd dī ēē cā formalis isto. ois medietas duoz
rectoz anguloz ē angulus rect⁹ s. angul⁹ semicir
culi ē medietas duoz anguloz rectorz igit angul⁹
semicirculi ē rect⁹ angul⁹. Itē ois angul⁹ puenēs
ex lineā sup lineā diametrālī cōcidentē ē angulus
rect⁹ sed angulus semicirculi ē hī⁹. s. angul⁹ semi
circuli ē angulus rect⁹. p⁹ demōstratio datur p
māz qz p parte qz titatiua. s. p medietatē anguloz
z⁹ vō dat p formā. s. p lineā qz ut sic nō dicit mām
sed formā. Dicitur igit pcedēdo qz pñs sē rōes
potissime ad unā pēclōez z qz corrupta una illaz
rōmū corrupit scia ill⁹ cōclōnis nō quidē quelibz
sed tñ illa que aggenerat per illā rōz ita qz aliq
scia corrupit z aliqz nō corrupit eiusdē cōclōnis ne
qz silitudo de triangulo cōuincit qz illa passio nō
ppetit illi sbo per plura gnā cāz. sed tantū p for
mā. vñ di. cōmētator p pñs. in prologo qz sciētē
mathe. nō demōstrant nisi per unū genus causē
s. formalis. scia autē demōstratiua demōstrat
per tria genera cāz. s. per formā efficiens z fines
sed scia naturalis demōstrat per oia quatuor

gnā causaz. Ad 2^m rōdēt qz Arif. nō posuit se
pationē aie ab hūano corpe imo respēdit plato
nē hoc opinantē sed posuit unū intellectū in oī
b⁹ hoibus ignābilē z incorruptibilē ut ipsuz cō
mētator exponit 3° de aia. z dato qz intellectus se
paret iuxta opionē platonis aut theologoz di
ceret arif. qz in sepatione nulla spēs intelligibilis
aut hitus in intellectu remanet qz corrupit s. s. s.
ad cuius corruptionē corrupuntur oia fantasma
ta a quib⁹ depēdēt oēs spēs cēntialr z hitus intel
lect⁹ di. pñs 3° de aia qz necesse ē intelligentē fan
tasinata speculari. sicut gñ manet lumē in medio
corrupto corpe luiofo nec spēs sensibilis in aere
vl⁹ in aqua corrupto sensibili ita corruptis fantas
matib⁹ nō remanet aliqz spēs uel hitus in intellectu

Itē dato qz intellectus in sui sepatione porta
ret secū hitus acqstos adhuc nihil hīc istā fam
cōditionē. qz arif. intelligit nō solū de sciētē pñs
pali qd ē hō sed ēt de sciētē formali in quo p tāqz
in sbo pēpī scia z hoc ē aia. iō si ipsa nō corrupit z
corruptione hois nō ē corruptū illud sciēs de qz
loquit pñs. Ad 3^m dī qz scibile corrupi intelli
git duplr. s. simplr z hīc qd. tūc. n. dī simplr cor
rupi qz in corruptione nullo⁹ manet. s. nec in ac
tū nec in pō nec in se nec in suis causis. z sic indu
bie corrupit scia. Sed tūc dī corrupi hīc quid qz
corrupit hīc actū z in se z nō hīc potentia uel in suis
causis z ex hac corruptione nō tollit scia iō nulla
existētē pluuia aut rosa adhuc hīc scia de illis ga
manēt potētiālī in suis causis. Ad qrtū rōdēt
qz scia nō ē cōiuncta inuestigatiōi obliuōē s. magis
acquirīt p inuestigatiōē obliuōē. vñ obliuōē unius
cōclōnis seu demōstrationis ad unā conclusionē
inuestigat causas illius quas primit⁹ sciuit z iam
ignorat. Et cū dī qz p⁹ cōditio z qrtā coincidūt.
rōdēt qz nō stricte loquēdo de amissione rōis z
obliuōē. qz amisso rōis respicit cāz z pmissas.
obliuio autē pclusionē z effectū. s. n. pñs sciuiti
cāz referre in effectū z ia nescis. cognoscēdo tam
cāz z effectū tu pdidisti rōz sed nō ppe es oblit⁹.
pēdo autē pclusionē quā pñs sciuit demōstrare
reanentibus oibus aliis tu ppe es oblitus.

**Cū igit cōclusio ex necessitate qdes
ē nihil pñbet mediū nō necessariū
ēē p qd demōstratū ē. Est eni ex nō
necessariis necessariū syllogizare. si
cut z uerū ex nō ueris. Cū at mediū
ex necessitate ē z cōclō ex necessita
te. sicut ex ueris uerū sp. Sit. n. a. de
b. ex necessitate z hoc de. c. necesse
est ergo z. a. c. inesse: ergo ēē. c. oē a
est necessariū: sed cū nō necessaria ē**

Itē dī qz qd dī qz pñs sciuit demōstrare rōis
pñs sciuit demōstrare rōis pñs sciuit demōstrare rōis
pñs sciuit demōstrare rōis pñs sciuit demōstrare rōis

**pclusio neqz mediū eē necessarium
possibile ē. Sit. n. a. i. c. nō ex necessi
tate in. b. a. z hoc in. c. ex necessitate
a. ergo in. c. ex necessitate erit s. nō
concessum est.**

Secda 2° possibile ē syllogizare necium ex nō ne
cessariis. pbat sicut se hīc uerū ad nō uerū ita etiā
neciuz ad nō necium. sed possibile ē syllogizare
verū ex nō ueris qz possibile ē syllogizare neciuz ex
nō neciuz. pñs 2° cū maiori ex sufficiētī silitudine
z minori declarāt sic arguēdo. omīe albū erit aial
antixps erit alb⁹ igit antixps erit aial. ita in ppo
sito neciuz syllogizat aliqz ex cōtingentib⁹. ut oē
currens est aial ois hō est currens. s. ois hō ē aial
aliqz aut ex impossibilit⁹. ut ois lapis est aial ois
hō est lapis. s. ois hō est aial. Et si pñs dicit ne
cessariū demōstratū ēē ex nō necessariis nō capit
hic demōstratū. ppe s. large p eo qd est syllogizatus
Exēpla oīuz istoz pñt fieri ex istis teris a b c sic
arguēdo. oē b est a. oē c est b. s. oē c est a. ponēdo
a b c. cōuertī cū teris noīatis. Ad dū p qz a
pōne aītis ad positionē pñtis ē bonū arg. z non
ē. ga bñ sequit. hō currit. s. aial currit. sed non
sequit aial currit. s. hō currit. Ad destructionē at
aītis ad destructionē pñtis fallit 2°. sed a dīstru
ctione pñtis ad destructionē aītis ē bona 2°. ga
nō sequit nihil qd est hō currit. s. nullū aial cur
rit. tñ cō bñ sequit nullū aial currit. s. nihil qd ē
hō currit. cū s. pmissē se hēant sicut aīis z 2° sic
pñs iō si pmissē sunt vere 2° est uera z nō cō. z si
2° nō est uera pmissē nō sunt vere. Secdo nō dī
dū qz s. nulla uera inuicē repugnēt tñ aliqz falsa in
uicē repugnat. pñs pñs. qz quibuscūqz ueris datis
ex his pōt fieri copulatiua uera. 2° ē manifestū
ga hec repugnant oē aial est hō nullū aial est hō
quoz qd s. est falsuz. Ex quib⁹ sequit qz ex ueris
nō pōt sequi falsum sed bñ cō. qz si a sit aīis uerū
z b pñs falsuz dīctozū b est uerū. s. oia uera stat
sūt. igit ex a nō sequit b. pñs 2°. qz cuiuslibz bone pñs
dīctozū pñtis repugnat aīti. si aut a sit aīis fal
sum z b pñs uerum. dīctozū est falsum. modo
duo falsa inuicē repugnant. iō cōtingit pñtiāz ēē
bonā ab a ad b. Cōsilt dī de necio z ptingē
ti. s. qz ex necio nō sequit contigens sed bñ econ
uerso. qz si aīis est necium z pñs contigens dī
ctozū pñtis stat cū aīte qd manifestat pñtiāz nō
uālē. si at aīis est contigens z pñs necium. 2° ē bo
na. qz dīctozū pñtis repugnat aīti cū sit ipō
sibile. Cōtra pñs dicit ar. z p qz nō pōt syllogiza
ri necium ex cōtingentib⁹. qz 2° necia z 2° conti
gens opponunt sicut pmissē necie z pmissē pñti
gentes. sed ex pmissis necessariis nō sequit 2° cō
tingent. s. nec ex pmissis cōtingentibus sequit 2°

Itē dī qz hīc pñs sciuit demōstrare rōis
pñs sciuit demōstrare rōis pñs sciuit demōstrare rōis

in aliā sciāz. qz tunc p̄ogreerz passionē z s̄bz alēi? scie qd̄ nō ē uic. qz geome. nō p̄ogreerz s̄biecta z passioēs arithmeticē nec econtra.

Ex quibz quidē igit̄ demonstratio sit contingit eadem esse.

Secūda sup̄pō ē ista qz lz eadē p̄ncipia sint cōia di uersis sciētis nō tñ idē s̄bm. p̄m p̄z de illis oē to tū est maius sua parte. z si ab eqlibz cōtia demas q̄ remanēt sunt eqlia q̄ sunt prin^a geome. z arith. Scdm̄ p̄z s̄lt qz scie distinguunt̄ ex distinctioē s̄bie ctōz ut ondit̄ arif. in b̄ p̄ zc. Nōndū qz lz illa p̄m^a sint cōia illis sciētis cis tñ nō utunt̄ abio^o ge ome. et arithme. sed d̄ctē. ut ois linea est maior sua pte. z si ab eqlibz lincis eqlias lineas demas lineē q̄ remanēt sunt eqlias hec sunt p̄pa geome. p̄ncipia. hec at̄ sunt p̄pa arithme. ut si ab eqlibz nūeris eqlias nūeros demas nūeri remanēt s̄ eqlias. z ois nūerus est maior sua pte. intelligit̄ qz p̄bs per h̄c sup̄pōnem ostendē conuenientiā et differentiam scientiarū.

Quoz autē genus alteruz est: sicut arithmetice z geometricē: nō est arithmetica demonstratioē cōuenire i magnitudinibz accidētia nisi magnitudines numeri sint. hoc at̄ quē ad modū cōtingit in quibusdā posterio dicez: sed arithmetica demonstratio sp̄ h̄z gen^o circa qd̄ sit demonstratio z alie s̄lt. Quare aut̄ simplr̄ necesse ē idē eē gen^o aut̄ sic si d̄z demonstratio descendere. alr̄ autēz impossibile esse manifestum est.

Istis sup̄pōnibz p̄missis ar. arif. ad cōcloem sic. nō p̄tingit dem̄fante descendē de uno ḡne i aliō gen^o. q̄ nulla demonstratio est ex cōctis. p̄z p̄. qz si aliq̄ demonstratio eēt ex cōctis maxime uideret̄ ex eo qz eēt terioz diuersaz sciāz. ex descēsu eiuz dē artificis ad diuersas sciās. anis at̄ pbat p̄bus tripl̄. p̄ ex parte s̄bi. nā si cōtingeret dem̄fantes descendē de uno ḡne in aliud gen^o simplr̄ cōtingēt arithme. descendē in geome. p̄ns ē falsuz nisi poneret̄ qz magnitudines eēt nūeri. i. nisi magnitudines cōtinerēt̄ sub nūeris sicut inferi^o in suo sup̄ioz sed h̄ est falsuz. qz cōtinuū z discretū sunt gnā subalterna p̄dicam̄ti q̄st̄tatis nō se h̄ntia s̄z sub z. s̄. Quātr̄ at̄ s̄bm unū scie cōtineat̄ sub s̄bo alteri^o posterio^o fiet manifestū cū tractabit̄ de sub alternatioē sciāz. nūc at̄ sufficit scire qz arithme. dem̄fatio sp̄ h̄z gen^o p̄p̄um circa qd̄ sit illa demō stratio. s̄lt z alie demōstrationes h̄nt p̄p̄ia gnā circa q̄ sunt ille demōstrationes. Nōndū p̄ qz

s̄boz q̄ uocat arif. gnā subuicibilia qdā sūt simplr̄ alia. i. ea quoz unū est inferi^o ad reliquū in linea p̄dicam̄tali ut cōtinuū z discretū. hō est arif. qdāz sunt simplr̄ idē ut illa quoz unū est p̄ se inferius ad reliquū ut hō est aial seu triāgulus z eglater^o qdā at̄ sunt idē s̄m qd̄. i. qn̄ unū est inferi^o p̄ acc̄s ad reliquū ut aial z aial albū. linea z linea uisual vult q̄ p̄bs qz si subiecta sciāz sint simplr̄ altera z diuersa qz nō cōtingit descendē de una in reli quā ut geome. z arithme. Si at̄ sunt simplr̄ idēz aut s̄m quid tunc bñ cōtingit descendē de una i aliā. p̄tingit enī de scēdē a scia triāguli ad sciāz eglateri z a scia geome. ad sciām p̄spectiue eo qz subiecta illarū sciāz sunt idē simplr̄ aut quoa^o. s̄bm enī geome. ē linea. z p̄spectiue est linea uisualis. Secūda nōndū qz nullū inferi^o d̄f descendē in suū sup̄i sed ascendē p̄ q̄sto recipit ab eo aliqz d̄fiam eētialē uel acc̄ntalē. sup̄ius at̄ descendit in suū inferi^o p̄ d̄fiam eētialē uel acc̄ntalē. descendit .n. gen^o in sp̄m p̄ d̄fiam eētialē. z species i diuiduz per differentiam acc̄ntalē. iō scia subalter nans cū se h̄eat p̄ modū ḡnis descendit in sciētiam subalternatā q̄ se h̄z p̄ modū sp̄i dādo sibi p̄m^a sicut ge^o dat sp̄b^o d̄fias. scie at̄ subalternatē ascē dūt ad subalternates recipiēdo h̄i p̄ncipia z qz geome. z arith. nō se inuicē subalternat. iō nulla illaz ad aliā ascēdit uel descendit. geome. at̄ bñ de scēdit in p̄spectiua uel arith. in musicā. Dubi taf̄ circa h̄ qz dicit p̄bs. i. magnitudines nō eē nū meros qz nūerus cātur ex diuisione cōtinui per p̄bz 3° p̄bi. sed p̄tinuū nō diuidit̄ nisi in magnitu dines. ut h̄i sexto p̄bi. igit̄ magnitudines sūt nūeri R̄ndēt qz duplex est nūerus. i. mālīs z forma lis. nūerus mālīter s̄ptus est res nūerata. z sic magnitudines sunt nūeri. nūerus uero formalr̄ acceptus est q̄st̄t̄as discretapueniēs ex multis unitatibz z sic magnitudines nō sunt nūeri. vñ sic cōtinuū nō est unitas cū ipm̄ sit diuisibile z uni tas indiuisibilis per aristo. 3° p̄bi. ita magnitudi nes nō sunt nūeri cū q̄bz magnitudo sit diuisibilis in inf̄m. nūerus at̄ eō est augmētabilis in inf̄m z nō diuisibilis in inf̄m ut h̄i ibidē. i. 3° p̄bi. z sicut unitas q̄ est p̄ncipiū nūeri est subiectiue in con tinuo. ita numeri qui sunt quātitates discrete s̄ subiecti in magnitudinibus.

Ex eodē igit̄ genere necesse ē ultia z media eē. Si nāqz non sunt per se accidētia erū t: p̄pter hoc ergo non ē geometre mōstrare qd̄ p̄trariozū sit eadē disciplina: s̄z neqz duo cubi unus cubus sint neqz scientie alteri^o qd̄ alterius sit. S̄z aut̄ quecūqz sic se habent ad inuicēz z qz sit alterum

sub altero ut perspectiua ad geome tricā z p̄sonātia ad arithmetica:

Secūda ar. ad idē p̄rōz sumptā ex pte mediū. sic in oi demōstrationē necesse ē mediū z extrēa eē eiuz dē ḡnis. sed passioēs z subiecta diuersaz sciāz s̄ diuersoz genēz. q̄ illis nō pōt adaptari aliqz mediū. z p̄ p̄ns nō ē possibile demōstrantē descē dere de uno genē in aliud gen^o simplr̄. p̄m^a pars an̄tis est nota qz illa deb̄t d̄ se inuicē uisicari s̄z qz ip̄s. mior ē t̄ mā^a qz passioēs z subiecta diuer saz sciāz s̄ dispata sicut ip̄s p̄ gnā circa q̄ v̄sant̄ scie ille. vñ qz linea ē p̄m^a gen^o subuicibile geome. z nūer^o arithmeticē oia alia subiecta z passiones h̄az sciāz s̄ disperata sicut linea z nūer^o. Ex illa rōe inferi arif. qz ad geometricū nō p̄tinet demō strare qz oppositoz eadē ē disciplina z ad arithme. qz duo cubi faciūt unū cubum. Ex p̄ncipiis tamē geome. pōt p̄bari aliq̄ passio p̄spectiue z ex prin cipis arith. aliq̄ passio musicē qz s̄bz p̄spectiue p̄tinet s̄ s̄bo geome. i. linea uisual^o sub linea. z s̄bz musi. sub s̄bo arithme. vñ nūer^o sonor^o sub nūero

Nōndū p̄ qz p̄sideratio p̄dicam̄toz est t̄m s̄ iure logici z metha. sed nō eodē qz logie^o p̄side rat p̄dicam̄ta ut h̄nt eē intentionale. metha. vō ut h̄nt eē reale. p̄dicam̄tū enī ē coordinatio plū rez aut cōceptuū s̄m sub z. s̄. quē ordinē nullus p̄siderat nisi alter illoz duoz qz ergo dāt oppo sita intētiōalia sicut realia z in quocūqz p̄dicamē to ponit̄ unū oppositoz ponit̄ z reliquū. iō tā lo gie^o q̄z metha. h̄z cōsiderare quō z qualr̄ oppo^o ponunt̄ in p̄dicam̄to z p̄ns p̄bare qz oppositoz eadē ē disciplina sicut oppositoz idē ē p̄dicatum

Ite opposita h̄nt fieri circa idē s̄bm. i. hō. z n̄ hō circa ens. albedo z nigredo circa sup̄ficiē. ui sio z cecitas circa oculū. eqlias z ineqlias circa q̄st̄tatē. silitudo z dissilitudo circa q̄litatez. sed subiecta s̄ illa de quibz demōstrant̄ passiones ut patuit. q̄ si de aliquo s̄bo est dem̄fabilis aliqua passio q̄ h̄z passionē oppositā de illo ē t̄ demō strabilis alia. z per p̄ns oppositoz eadē est disci plina sicut oppositoz idē est s̄bm. Secūda nōndū 3° qz nūer^o q̄drat^o d̄t a nūero cubo. qz nūer^o q̄dra t^o resultat ex ductu alicui^o nūeri in seipm̄ sel. ut q̄ tuoz z nouē. qz bis duo faciūt q̄tuoz z ter tria fa ciunt nouē. nūerus at̄ cubus resultat ex ductu ali cui^o nūeri seipm̄ bis ut octo z. xxvii. nam bis duo bis faciunt octo. z ter tria ter faciunt. xxvii. sicut q̄ duo q̄drati faciunt unū q̄dratū. qz nouē z. xvi. q̄ sunt nūeri q̄drati faciunt. xxv. qui ē est nūerus q̄drat^o eo qz quiquies quiquz faciūt. xxv. ita duo cubi faciunt unū cubū. qz declarat̄ p̄ in cubis cō

stis denoiatiois. nā octo z octo qui s̄ nūeri cubi faciunt unū cubū p̄ reductionē eoz eo qz octies octo faciūt. lxxiii. q̄ s̄ nūer^o cub^o ē radix inueniē p̄ p̄p̄em radice p̄moz cuboz q̄ s̄ duo z duo ex qz b̄ fit q̄tuoz eo qz q̄ter q̄tuoz q̄ter faciūt. lxxiii. cō sile declarat̄ in cubis dissilium denoiationū. nāz octo z. xxvii. s̄ nūeri cubi ex quibz fit un^o nūerus cub^o. i. cxxvi. p̄ reductionē unius in reliquū eo qz octies. xxvii. faciūt. cxxvi. quoz radix inueniē per reductionē radice p̄moz cuboz inuicē q̄ s̄ duo z tria mō bis tria faciunt sex q̄ s̄ radix nūeri. cxxvi. qz sexies sex sexies faciūt. cxxvi. S̄z dubitatur quō mediū z extrema in oi demōstratioē sūt rectū uel curuū de p̄dicam̄to q̄litas. s̄lt hō ē de p̄dica mēto s̄be z r̄sibile nel disciplinabile de genē q̄li tatis aut relatiois q̄ t̄ sunt passioēs demōstrabi les de hoie. Bicēdū qz duplex est gen^o. i. p̄di cam̄tale z attributionis. vñ nō oiz in oi demōstra tioē mediū z extrema eē eiuz dē ḡnis p̄dicam̄tal sed bñ eiuz dē ḡnis attributionis qz oia illa sunt p̄ at tributionē ad istud. oēs enī demōstratioēs arith metice fiunt p̄ attributionē ad nūer^o. z omēs geo me. p̄ attributionē ad lineā. nūer^o q̄ z linea dicūt subiecta seu gnā attributionis z de tali gnē z s̄bo loquitur arif. infra di. una scia est unius generis subiecti partes z passiones cōsiderans.

Neqz at̄ si aliqz est lineis nō scdm̄ qd̄ lineē sūt z nō iquātū ex p̄ncipiis p̄p̄riis sūt: ut si pulcherrima lineaz sit recta: aut si cōtrario se h̄eat circu lari. Nō. n. est scdm̄ qd̄ p̄p̄riū gen^o ipsoz ē: s̄z iqtū cōe quoddā est.

Tertio arguitur ad idē per rationē sumptā ex p te passionis. quoniā in omī demōstratioē passio inest subiecto s̄m qz ip̄s sed passiones diuersaz scientiarū nō possunt inesse subiecto s̄m qz ip̄s ergo nō licet demōstrantē descendere de uno ge nere in aliud genus simpliciter. maior patz ex di ctis z minor declaratur. nā pulchritudo z cōtra rietas nō insunt lineē s̄m qz linea sed ratioē alte rius cōiois. ideo ad geometriā nō p̄tinet pro bare qz linea recta est pulcherrima linearuz aut qz linea recta cōtrariatur circulari sed qz linea ē recta nel curua. Notandū qz metha. probat pulchritudinē uel nobilitatē de linea recta isto^o. omīs linea mensurans ens nobilissimū aut pul cherrimū est nobilissima aut pulcherrima line arū sed linea recta est huiusmōi quia mēsurat mū dū qui est ens pulcherrimuz z nobilissimuz. ergo hec autē linea recta cōtrariatur lineē curue. pro batur tam a metha. q̄z a p̄hō naturali. a metha. quid hoc mō ois linea cui^o mediū non discrepat

aliquid quod dicitur in p̄ncipio
sicut in p̄ncipio dicitur in p̄ncipio
et quod nō

hō aut quod dicitur in p̄ncipio
sicut in p̄ncipio dicitur in p̄ncipio
et quod nō

hō aut quod dicitur in p̄ncipio
sicut in p̄ncipio dicitur in p̄ncipio
et quod nō

hō aut quod dicitur in p̄ncipio
sicut in p̄ncipio dicitur in p̄ncipio
et quod nō

hinc ostenditur quod...
et...
...

Secundo ar. ad idem ex parte eius quod est per se. nam omnis de
monstratio est ex his quae sciunt per se. scilicet corruptibilia
non sciunt per se. sed nulla demonstratio est ex corrupti-
bilibus. maior pars cum in omni demonstratione tam premissa quam
conclusio sit per se. sciunt formaliter aut virtualiter ut patuit. sed
omnia talia sciunt per se. minor autem declarat. nam corru-
ptibilia sciunt per accidens cum ipsa sint singularia qui-
bus accidit quod sciunt ex quo de illis interdum habet scia
et aliquid non habet scia. Ad idem per se. quod intellectus
per se et recto aspectu intelligit vltima. per accidens autem et indi-
recte intelligit singularia. cum sit scia de illis quae per
mouet intellectum et non de aliis. id de vltimo est scia per
se et de singularibus tamen per accidens. Ista scia est mi-
hi dubia. per quod intellectus intelligit singulare per se et
directe sicut vltima. dicit enim philosophus 3o de anima quod necesse
est intelligere fantasmatum speculari. et quod sicut se-
cundo color ad visum ita fantasma ad intellectum sed vltima
suis cognoscit per se et directe color. sed intellectus in-
telligit per se et directe fantasma. constat autem fantas-
ma esse singulare. si ergo necesse est intelligere fantas-
mata speculari necesse in presenti cognitionis intelle-
ctus ipse intelligit singularia cum speculari sit intelligere

Secundo quod si nihil scit per se nisi ipsum per se moueat in-
tellectus. sequitur quod de punctis et lineis de deo et intel-
lectus non habet scia per se sed tamen per accidens. quod non mo-
uent intellectum per se. imo non cognoscunt nisi per di-
scursum. Propterea est dicitur quod singularia et
corruptibilia dupliciter considerantur. scilicet formaliter et secundum
materiam. formaliter ipsa scibilia sunt per se sed non per
natura scibilitatis appetit vltima et passio per se per se et hoc est primum
in singularibus. id singularia sunt per se scibilia. quod quod
appetit per se superius appetit per se inferiori. et omni
passio per se appetens spiritum per se appetit indiuiduum
Secundo autem materiam singularia non sunt per se scibilia. quod
ratio indiuidui et singularis accidit ipsi spiritui seu vltimo
suo de quo per se et per se demonstrat passio.

Ad autem vltimum ipsum non est sed aliquid et
sic. Cum autem sit necesse est altera non uni-
uersale esse propter corruptionem et corruptibile quod
quod et ratione cum sit non uniuersale aut quod
hoc quid erit. hoc autem non erit ex quibus
est. Quare non erit syllogizare vltimum scilicet
quonia nunc est.

Tertio ar. ad idem ex parte eius quod est de omni. nam omnis de-
monstratio est ex his quae vltima ex parte terminorum quae super
positorum. sed corruptibilia non sunt vltima ex parte terminorum. sed
nulla demonstratio est ex corruptibilibus. maior pars
quod omni. demonstratio est ex his quae sunt de omni. constat autem
quod de omni posteriori ipse ipse vltimate terminorum sic sicut
ut patuit. minor vero est manifesta ex quo se corrupti-
bilia. et dicitur philosophus quod si non est de omni quod nulla
missa sit de omni. aut quod altera premissa non sit de
omni. sicut si conclusio est falsa utraque premissa est

falsa vel ad minus altera.
Sicut autem se habet et de diffinitione quae est
quid aut demonstrationis principium diffini-
tio aut demonstrationis positio differens
id est aut conclusio quaedam demonstrationis.

Ex predictis inferitur philosophus quod nulla diffinitio est corru-
ptibilium. quod omnis demonstratio fundametaliter radica-
tur in diffinitione. cum diffinitio dicitur per quod et formalis
nisi principium. ut diffinitio dicitur per quod et formalis
scilicet appetit vindictae. et aliquid demonstrationis per quod ut diffi-
nitio dicitur quod. et malis. scilicet accessio siue ebullitio san-
guis in corde. et aliquid est virtualiter demonstratio ut
accessio sanguis in corde per appetitum vindictae. sed
differt a demonstratione positione. cum non sit in mo-
do nec in figura. Ad idem quod id singularium non sunt
diffinitiones. quod partes diffinitionis sunt for-
malis per se. et per se. et intellectus tamen diffinitio quae diu-
repit formam. sed non repit formam denotatiue nisi in
specie. quod singulare est habet per materiam dicitur enim philosophus per celi
quod qui dicitur. celum dicitur. forma. et quod dicitur. celum dicitur. materiam. quod
ergo tamen diffinitio quae diffinitio. et partes eius dicuntur for-
malis. singulare autem formalis per se habet dicitur materiam. id non diffi-
niunt singularia. siue enim sunt singularia siue non
sunt non minus. hoc est animal rationale. et pluuia est aqua gut-
tati de nube cadens. deficientibus autem vltimum non dicitur
renit he diffinitiones de vltimum habet diffinitio. id tamen
vltima diffiniunt non aut singularia. Ex predictis sequitur
Thomas et egi. quod diffinitio sibi formaliter ingrediuntur
demonstratione. quod sicut in diffinitio quae est per demonstrationem
onem formaliter ingrediuntur demonstratione. ita in quae est
per demonstrationem. hoc manifestat philosophus di-
diffinitione aggregata ex his est tota demonstra-
tionem. quae illa aggregat in se per demonstrationem et fine demon-
strationis in quibus virtualiter continentur demonstratio.
vltimum sic potest argui in concreto. omnes appetus vindictas
habet sanguinem in corde accessum. iracundus est appetus
vindicta. et iracundus habet sanguinem in corde accessum
In abstracto autem sic. omnes appetus vindictae est accessio
sanguis in corde. sed ira est appetus vindictae. et ira
est accessio sanguis in corde. ubi demonstratur diffini-
tio malis per formalis que est diffinitio ideologica
sibi. et maxime probat intentum hoc motum. quod egi. casus
diffinitiones exprimit in hoc passu.

Ex quo autem quod sepe fiunt demonstrationes sunt et
scie ut lune defectus manifestum est quod
quod secundum quod habet sunt spiritus sunt. In quibus
autem non spiritus secundum partem sunt sicut autem defe-
ctus. sicut est in aliis.

Unum dubium Aristoteles mouet et soluit. dictum est est omni
demonstratione est eorum que sunt spiritus. cum ergo non spiritus luna
eclipse nec spiritus nubes tonet sequitur eclipsim non de
monstrari de luna nec tonare de nube quod non

ut neque. Ad idem dicitur quod talia put de eis se
demonstrationes sunt spiritus esse dicitur. quod eorum quae sepe fiunt se
demonstrationes et scie non ut sunt sepe sed ut sunt spiritus ut de
fectus lune et talia. materia. n. et quod hec formalis quod sunt vltima
et demonstrabilia sunt spiritus in quantum autem non spiritus sunt sed se
formaliter et particularia de eis demonstratio non est. quod
habet vltimate de luna et de omnibus aliis passibus. Ad idem
dum formalis egi. quod demonstrationem esse ex his quae sunt spiritus per
ostendi ex consideratione omnium eorum quae formaliter ingrediuntur
demonstrationem. scilicet sibi medii et passiois. Primo quod
dem considerando sibi de quod sit demonstratio licet
omni demonstrationem esse ex his quae sunt spiritus quod nihil dicitur
tur de particulari sibi vel de idem ut ait temistius sed
de sibi vltimum autem vltimum ubique est et spiritus cum abstra-
bat ab hic et nunc. Secundo idem per se considerando
meum per quod sit demonstratio. ipsius. n. meum est causa propter
qua passio in se sibi sed spiritus posita causa habet ponit esse
et idem ex parte causa omni demonstratio est eorum quae sunt semper

Tertio idem ostendit considerando passionem quae de
monstrat. nam ipsa est propter principium competens uni soli et
sepe non ut dicit actum sed aptitudinem. quod hoc non se
ridet sed semper risibilis est. idem hec per luna eclipsat de
monstrat ex his quae semper sunt cum semper luna sit et
semper sit interpo terre per rationem ad effectum et
sit sit eclipsis non ut dicit actum sed aptitudinem.

Manifestum autem vltimum quod siue eclipsis dicat actus
siue aptitudinem ipse propter demonstrabile est ex his quae
sunt semper. quod sicut causa dicitur rationem ad effectum
ita effectus dicitur rationem ad causam. et sicut in demon-
stratio est eorum quae sunt spiritus considerando causam ut relatam
ad effectum ita eadem demonstratio est eorum quae sunt spiritus con-
siderando effectum ut relatam ad causam tam formalis actum
quod formalis aptitudinem. sicut. n. non interponit terra quod
sit eclipsis ita non est eclipsis quod interponat terra
et tunc sit demonstratio per hunc modum. quoniam quod terra
interponit inter solem et lunam luna eclipsat. sed quod
sol est in capite vel in cauda draconis terra interpo-
tur inter solem et lunam. et quoniam quod sol est in capite vel
in cauda draconis luna eclipsat. consistit illa nubes
tonat. ut quoniam quod extinguit in nube nubes tonat
sed quoniam quod exalatio inflammata velocissime per-
cutit ad latera nubis ignis extinguit in nube igitur
quoniam quod exalatio inflammata velocissime percutit
ad latera nubis nubes tonat. Contra predicta
ar. et per quod demonstratio est corruptibilium quod demon-
stratio est vltimum sed vltimum sunt corruptibilia. et minor
probatur. sol. est corruptibilis et sol. et hoc sunt eiusdem
generis. et hoc ut hoc est corruptibilis. per se per illud
philosophus. ix. metha. corruptibile et incorruptibile plus
quod generis sunt. non est stare indiuiduum corruptibile
est et suam spiritum incorruptibile est et sub eodem gene-
re essentialiter contineri. Secundo ar. quod singularium est
demonstratio. quod ut habet infra demonstratio particu-
laris facit scire passionem vltimum de sibi particulari.
ut habere tres angulos de ysochele. et in plogo dicitur
philosophus banc esse demonstrabilem hic quod est in semicirculo

lors tres angulos equales duobus rectis et paulo
ante quod quod passio est demonstrabilis de quod sepe trian-
guli una aut plures demonstrationibus. Et eodem
fundamento potest argui diffinitionem esse singularium
quod quod est demonstratio eorum est diffinitio. hec
n. propter omni hoc est animal rationale est de omni posteriori ipse
ipostans vltimate suppositorum sicut et terminorum. igitur
per quocumque supponit sibi per eodem supponit et
predicatum. sed sibi supponit per singularibus. et ex
predicatum quod est diffinitio. Tertio arguit quod nul-
la per sit perpetua quod quoniam quod conclusio data illa ali-
quod desinet esse. et si dicitur quod est perpetua eorum quo
suum significatum est perpetuum: quod sicut perpetua luna
eclipse quod terra ponit inter solem et lunam ita per
petua erit illa conclusio quod ponent premissa: quod premissa
sunt causa conclusionis: sicut interpo terre inter solem et
lunam est causa eclipse. dicitur enim philosophus in plogo quod bi-
ta minor statim iducens cognouit. Sed est possi-
bile est non scire minorem contineri sub maiori ut col-
ligit a philosopho ibidem: sed si non scit minorem contineri
sub maiori habent ambe premissa absque conclusione

Quarto ar. quod diffinitio formalis dicitur propter
quod est demonstratio per se et diffinitio dicitur quid
dicens causam est principium demonstrationis et diffinitio
dicens effectum est conclusio demonstrationis sed accen-
sio seu ebullitio sanguis in corde est diffinitio dicens esse
causam et appetitus vindictae est diffinitio dicens esse
effectum. quod appetit vindictae causam ex accessione san-
guis in corde. igitur accessio sanguis in corde est
principium demonstrationis et appetit vindictae est con-
clusio. Ad idem dicitur quod duplex est genus quod ad
propositum spectat. scilicet habitibile per formas naturales. et hec est
per materiam de quo generis loquitur philosophus dicens quod corru-
ptibile et incorruptibile dantur plus quod genere non
quoddem genere predicamentali sed naturali. omne enim ha-
bens materiam est corruptibile idem deus et intelligentie non
sunt corruptibiles quod non habent materiam. celum etiam
est incorruptibile quod habet materiam que est sub materia motus lo-
calis sed non habet materiam quod est sub materia transmutationis
abicientis et introductentis formam. Corruptibile
ergo et incorruptibile differunt plus quod genere. scilicet per in-
quo. quod sunt eiusdem generis remoti. scilicet sol. et celus
ex quo continet sub corpore et sub sibi. In hoc co-
do quod vltima sunt aliquo corruptibilia quod sicut vltima
per accidens agunt et patiuntur ut ponit Aristoteles in plogo
metha. ratione singularium ita generantur et corruptuntur
tur per accidens ratione illorum. loquitur ergo Aristoteles de se corru-
ptibilibus et non per accidens cuiusmodi sunt singularia
quod per se generantur et corruptuntur. Ad idem co-
ditur quod singularium est demonstratio. non quoddem sim-
pliciter de qua loquitur philosophus hic sed formalis quod. non
n. singularia in eo quod habet recipiunt demonstratio-
nem sed ratione vltimum contentorum in ipsis. et sicut per

hinc ostenditur quod...
...

...

primus igitur primo et per se ipse et per se ipse individuis per se non primo ita definitio est ultimum per se primo et singularium per se non primo non igitur singula sunt sed put tam ule quod sua definitio essentialiter reperitur in singularibus. Ad tertium respondeatur quod eo modo conclusio est perpetua quo modo ipsa est necessaria uel impossibilis. non enim dicitur conclusio necessaria quod possit non esse. nec impossibilis. quod non possit esse sed quod suum significatum adequatum est necessarium uel impossibile ita non dicitur conclusio perpetua quod semper erit sed quod suum adequatum significatum est perpetuum neque per conclusionem dicitur intelligi tantum signum complexum conclusum sed et significatum quod non tantum demonstratur significatum sed et significatum sicut per se ipsum et predicatum propositionis non se debemus intelligere signa sed etiam significata eorum simpliciter terminorum: quoniam enim predicatum dicitur esse de quidditate tibi non itelligitur aliquem terminum uel conceptum significatum esse de quidditate alicuius termini sed significatum esse de quidditate significati. Ad quartum sepe rursus est quod causa sunt sibi inuicem causa se inuicem prout demonstrare in diuersis generibus causarum sicut potio est causa sanitatis et contra id per potionem potest demonstrari sanitas in genere causa efficientis et per sanitatem potest demonstrari potio in genere causa finalis. ita in proposito ebullitio seu accensio sanguinis in corde est causa effectiua appetitus uindictae. ideo in genere causa efficientis potest esse principium demonstrationis et appetitus uindictae conclusio demonstrationis. est autem appetitus uindictae est causa ebullitionis sanguinis in corde in genere causa finalis et sic est principium demonstrationis et tanto est magis principium demonstrationis quanto causa finalis est magis causa cum sit causa causa. Quonia autem manifestum est quod unum quodque demonstrare non est: sed aut ex unoquoque principiorum erit id quod demonstratur sit secundum quod est illud. non est omnino scire hoc quidem si ex ueris et indemonstrabilibus modo streetur et immediatis.

Ista est ultima pars huius capituli in qua probatur demonstratio non esse ex coibus postquam probatur illam non esse ex possibilibus aliter se habere neque ex his que sunt per accidens nec ex extraneis nec ex corruptibilibus ponendo hanc generaliter conclusionem. scilicet nulla demonstratio est ex principibus coibus quas probatur quadrupliter probatur. primo ex eo quod demonstratio facit scire ex propriis. 2o quod demonstratio facit scire ex proximis ibi est. n. sic demonstrare. 3o quod demonstratio facit scire ex his que sunt per se et non ex extraneis nec ex his que sunt per accidens ibi non. n. contingit. quarto quod demonstratio facit scire ex his que sunt in eodem genere et in eadem proxi-

mitate cum extremis. ibi quare si per se. Iam quidem arguitur sic in qualibet demonstratione id quod demonstratur est suis principibus sicut quod ipsum sed id quod demonstratur non in principibus coibus sicut quod ipsum sed bene propriis. si nulla demonstratio est ex principibus coibus. 3o nota cum maiori ex determinatis ante: minor autem manifesta est: quod habet tres angulos non competit figure sicut quod ipsum sed bene triangulo. Notandum sicut per huiusmodi principia coia sunt uera immediata et idemfabilia non tantum per ipsa demonstrantur. nam cum uitas sit adequatio intellectus ad rem. intellectus non est uerus nisi res sit uera et res non est uera nisi adequata suis principibus ut puta aurum uel argentum uel aliquod tale modo nulla res adequata principibus coibus sed propriis. igitur tunc intellectus est uerus et proprie scientificus quoniam habet notitiam rei per principia propria. Sed dubitatur quod uisum tur hec conclusio supfluere ex quo probatur probatur probatur omnem demonstrationem esse ex propriis ad quod sequitur nullam esse ex coibus. Dicendum quod ibi probatur incidentaliter et confuse demonstrationem esse ex propriis per bando definitio demonstrationis hic autem disticta et per rationes proprias ex determinatis in conclusionibus precedentibus neque hic probatur immediate demonstratioem procedere ex propriis sed non procedere ex coibus et sequatur omnis demonstratio est ex principibus propriis. igitur nulla est ex coibus tantum aliquis possit dubitare istam probationem dicens quod stat aliquam demonstrationem esse ex propriis et etiam coibus sicut et contingit scire definitum per propria et coia. scilicet per dicitur quod dicuntur propria et per genera que sunt coia.

Est enim sic monstrare sicut biffio thetragonismum. id est quadrangulatum. secundum conclusionem. n. demonstratur rationes huiusmodi secundum quod et alteri inest: unde et in aliis conueniunt he rationes non proximis. Non ita que secundum quod illud est scit sed secundum accidens.

Secundo ar. sic quilibet demonstratio est ex principibus proximis sed propria coia non sunt prima. igitur nulla demonstratio est ex principibus coibus. 3o nota cum minori. quod igitur dicuntur propria coia quod sunt remota. maior autem ligatur quod quilibet demonstratio facit scire per se et non per accidens principia autem prima sunt huiusmodi non autem coia et remota. quod talia solum faciunt scire sicut sciunt biffio quadratum esse equale circulo arguens sic. ubique est dare maius et minus ibi est dare equale sed est dare quadratum maius circulo et quadratum minus circulo. igitur est dare quadratum equale circulo. hic procedit ex coibus quod maius et minus et equale non sunt termini proprii geometrie. sed competant et arithmetice. Ad id quod sicut quod libet inferius accidit suo superiori ita quodlibet proprium

accidit suo coio: cum si scia habeatur per propria quod per propria definitioes et passiones. id coia non faciunt scire nisi per accidens recte sicut non cognoscens suum fugitiuum nisi confuse non poterit ipsum per se inuenire sed solum per accidens uidelicet ratione curius uel alteri? si enim cois quo utuntur coiter fugitiui et ita sciunt biffio quadraturam circuli. faciebat. n. per circulum habentem duo quadrata unum interius tangens circulum sicut angulos. et alterius tangens sicut costas et arguebat aliquid quadratum esse equale illi circulo ex quo quadratum externum erat maius et quadratum interius erat minus. illud. n. quadratum quod habet ad hec duo quadrata eam proportionem quam habet circulus dicebat ipse esse equale circulo. constat autem quod per hanc rationem nihil scimus per se de quadratura circuli. sciens. n. hanc rationem non propter hoc scit quadrare. circulum. id est. facere quadratum circulo equale. Secundo notandum quod equalitas continentie sed extensiois ita quod non equaliter continent. sed si linee extenderent ipse essent equales quod si a circulo est equaliter b quadrato extensioe ad huc a est maioris continentie. probatur et pono quod diameter a sit longitudinis ut. xiiii. et quod circuli ad suum diametrum est proportio tripla sex septima: sequitur a circulum esse magnitudinis ut. xliiii. et ut supponitur est b. est equale a. igitur b quadrati magnitudo est ut. xliiii. cuius quilibet costa est ut. xi. multiplicet igitur medietas a que est. xxi. per medietatem sui diametri que est septem et sequitur arcum circuli surgentem esse continentie. ut. cliiii. deinde multiplicet unum latere b per aliud. scilicet p. xi. et. xi. et surgit arcus quadrati continentie. lxxi. igitur continentia a maior est continentia b in tanta proportione quanta numerus. cliiii. excedit numerum. cxxi. et per huiusmodi figure equales equalitate magnitudinis non sunt equales equalitate continentie.

Non enim conuenit demonstratio et in aliud genus. unumquodque autem secundum accidens est cum secundum illud non cognoscimus secundum quod est ex principibus illius in quantum illud est ut duobus rectis equales habere cui inest per se quod dictum est ex principibus ipsius.

Tertio ar. sic omnis demonstratio est ex principibus non extraneis nec diuersorum generum nec per accidens sed propria coia sunt huiusmodi. igitur nulla demonstratio est ex principibus coibus. 3o nota cum maiori et minori declaratur. nam illud principium omne totum est maius sua parte est eternum geometrie. cum sit extra rationem eius sicut superius est rationem inferioris. est et diuersorum generum quod competit ipsi magnitudinis et numero et inter est principium per accidens quod nec geometrie. nec arithmetice. ut illo nisi dicitur per terminos proprios. Ad id quod aliquid est alteri extraneum duplitate per quod sibi non competit et sic duos

eubos facere unum cubum est extraneum triangulo. 2o quod competit alteri et sic genus est extraneum specie hoc modo principia coia sunt extranea cuius scie spali. Sed 3o genus ponit in definitioe specie et ultra dicitur de sua specie igitur non est extraneum specie. Item si illud est extraneum alicui quod competit alteri sequitur propria passione esse extraneam suo subiecto conuertibili quod competit alteri. unum habere tres angulos non solum competit triangulo sed etiam ysocheli et figure. Ad primum negetur quod quod procedit quod genus est intrinsicum specie et extrinsecum. in terminum quidem in quantum est per se uel forma eius. extrinsecum per se in quantum est foris alteri. aial. n. in coio non solum competit huiusmodi ut forma sed et asino. igitur cuius istorum est intraneum et extraneum: sic non est inconueniens principia coia esse principia propria in extranea.

Ad 2um negatur et nota propter equiuocationem: cuius. n. dicitur illud esse extraneum alicui quod competit alicui logitur de alietate reali. cuius uero dicitur habere tres angulos competere alicui a triangulo accipitur alietas rationis: quod ista passio nulli competit quod non sit triangulus bene tantum competit alicui cuius ratio est altera a ratione trianguli. genus autem est extraneum specie quod alteri competit non solum alietate rationis sed et alietate reali. aial. n. competit huiusmodi et asino quorum quilibet ab alio differt non solum sed et realiter et essentialiter.

Quare si per se et illud inest cui inest necesse est medium in eadem primitate esse.

Si uero non sicut armonica per arithmetice. huiusmodi autem demonstratur quid similitudinis. sed differunt ipsi. n. quia alterius est scie. Subiectum. n. genus alterius est sicut propter quod superioris est: cuius per se passiones sunt. Quare ex his manifestum est quod non sit demonstrare unumquodque simpliciter. sed secundum quod et propriis uniuscuiusque principibus est.

Quarto ar. ad idem sic in qualis demonstratione necesse est medium et extreme esse eiusdem primitatis et eiusdem generis. sed propria coia non sunt huiusmodi. igitur nulla demonstratio est ex coibus principibus. 3o nota cum minori: quod aliter non essent coia. maior uero declaratur: quod si non hoc uidetur propter scias subalternatas sicut istud non tollit quod ibi est principia sunt propria et medium similitudinis sicut in aliis sciis eo quod termini sciay subalternati non sumunt absolute sicut dicitur in sciis subalternatis et sic sunt termini proprii. ea. n. que sunt geometrie. et adaptant ad oculum non sunt perspective sicut huiusmodi. et ea que sunt arithmetice et adaptant ad sonum non sunt scie armonice sicut huiusmodi. quod he scie procedunt per propria sicut subalternantes. nam si passio est perspecti

hinc ostendit qd dicitur in pte pte ut dicitur
in magis

utru h pzin^m sumae solū p angulis incisionū z sic
petitio principii aut p alius angulis z sic non est
ad ppo^m aut ulr z hētur intentum. Secōdo qz
pna^m talia dcta qb^o utunt formalr geome. z arith
metice sunt pbata p illa pna^m cōia s; non videt ad
quez alium artificē spectet pbare b^o spālia p illa
cōia igit geo. z arith. pbant pna^m dcta p pzin^m cōia
igit utunt eis in sua maxima cōitate. uerbi gratia
hec ppo^m ois magnitudo ē maior sua pte: pbatur
p illam oē totū ē mai^o sua pte z non uidet a quo
nisi a geome. Ad p^m pcedo qz pzin^m sp d; vlr
sumi non tū ullus sbo sed eqne aut min^o ulr^o cuz
conclōne. unde sōm geo. ē magnitudo iō illō pna^m
cipiū cōe oē totum ē mai^o sua pte non d; accipi a
geo. in tanta cōitate qz cuiusq; scie s; d; esse cōis
simū z pnter nllm pzin^m pzin^m illi^o d; cōi^o
sbo neq; aliquid pideratū ab eodē cōi^o ppe
ca geo. accipit illud pzin^m in cōitate sui sbi dicen
do ois magnitudo ē maior sua pte aut in cōitate
alicui^o inferioris ut ois linea ē maior sua pte: sep
tū tale pna^m dctum ē ulr^o conclōne qeunq; data q
per tale pna^m demfatur. Illa igit conclō anguli i
incisionum sunt eqles demfatur p pzin^m ulr^o sup
tum isto mō si ab equalib^o magnitudinib^o eqles
magnitudines demas magnitudines remanētes
sunt equales s; anguli recti sunt magnitudines. igit
tur si ab eqlib^o angulis rectis eqles angulos d
mas anguli remanentes sunt eqles: sed illi sūt an
guli incisionū igit anguli incisionū sunt equales. p
igit qz ista conclō anguli incisionū sunt equales n
pbat p illa formalr si ab equalib^o equalia dmas
sed tm vtuallr. z illa ppo^m si ab equalib^o magnitu
dinib^o equales magnitudines dmas ē illa ppo^m q
formalr ingredit demfatem z ē ulr^o conclōne
sicut ēt sōm p plib^o supponit qz sunt anguli incisi
onum. Ad 2^m d; qz ad methap. spectat pbare
illa pzin^m dcta sicut z cōia. dum. n. pbat formalr
qz de totus ē mai^o sua pte. pbat vtuallr qz ois ma
gnitudo ē maior sua pte. dicit. n. Ari. p^o pzin^m
qz una ptas sylloz ē pcludere plā. s. conclōnem z
quicqd seqt ad illam z si qz uellet pbatōem pp
am illi^o tunc assumeret illud pzin^m cōe. oē totus
ē maior sua pte cum illa minori ois magnitudo ē
qdōdam totū inferendo ista ois magnitudo ē ma
ior sua pte cuius sylli pderatio ad soluz metha.
ptinet. Et dicunt alig qz nō solū pbat metha. pna
cipia ppria sciarum subalternatium sed ēt subalt
natarum. bec. n. linea uisualis diametrāl cadēs
in oclm cāt angulos rectos non pbat a pspctio
qz nllus artifex pbat sua pzin^m. non ēt a geom. qz
ipse non pderat lineam p respectum ad oclum
nec ad uisum. non ēt a pbrico qz non pderat ui
sualitatē per respectus ad lineam: o; igit qz a me
tha. inqstū descendit in geo. z pbiām nalem cō
siderans uisualitatem esse passionē p accis linee
z facere angulos rectos ēt passiones p se linee di

ametrāl cadentis. Melius tū d; qz geo. pbat
pna^m ppria perspective p^o quidē implicite dmfan
do aliquam conclōnem ad quā conclōnes sequit
pzin^m pzin^m pspctiue: z explicite non qdē
simplr ut geome. sed ut descendit in pspctiuam z
ut sic considerat uisualitatem per respectum ad
lineam.

Sunt autem ppria quide; z que ac
cipiunt ēē circa que scia speculatur
que sūt p se. ut arithmetica unitates
geometria autē signa z lineas. Hec
enim recipiunt ēē z hoc ēē. Hozum
autē passiones per se qd quidē signi
ficet unaq; accipiūt. ut arithme
tica quidem quid par aut impar. aut
quadrāgulus aut cubus: geometria
uero quid ratioabile aut reflecti. aut
curuare. Quod autē sint demōstrāt
per quedaz communia z ex his que
demōstratur. z astrologia similiter
Omnia. n. demonstratiua sciētia cir
ca tria est z quecunq; ēē ponuntur.
hec autē sunt genera cuius p se passi
onum speculatiua est. z quecunq; cō
munes dicunt dignitates ex quib^o
primis demōstrant: z tertiu^o passio
nes quarum quidem significet una
queq; accipiat.

Ista est 3^a pars hui^o ca. in qua pbs ponit dnam
inter sōm passionē z dignitatem di. s; in aliqua
scia est illud de quo presupponit quid est z qz est
ut i arithmetica unitas z i geome. punctus uel li
nea. passio autē in aliqua scia ē illa d qua psuppo
nit qd ē: ut par uel ipar cubus z quadratū i arith
metica. in geome. uero rectū z curuum. rōnale z
irrōnale. commensurable z incōmensurable. S;
dignitas est pzin^m cōissimū ex quo z pprio pna
cipio demōstrāt passio z hoc ē gūaliter uerū tā
in astrologia qz in aliis sciis demōstratiuis. tria
igit sunt pcoznita an oēm demōstratōem. s. sōm
de quo aliqd demōstrāt. z passio q demōstrāt
z dignitas p quam demōstrāt aliqd. Notā
dū pna^m q aliud est ēē sōm alicui^o scie z aliud est
esse sōm in aliqua scia. sicut aliud est ēē passiones
alicui^o generis z aliud est ēē passionem in aliquo
genere. nam risibilitas est passio in genere aialis
non tū est passio illius generis sed hois. ita in p
posito triangulus ē sōm in geome. non tū est s; s

ostendit qd s; dicitur in pte pte ut dicitur
in magis
ostendit quom dicitur in pte pte ut dicitur
in magis
ostendit quom dicitur in pte pte ut dicitur
in magis

geome. sed magnitudo. Secōdo nōnduz qz sicut
duplex est mā. s. ppinqua z remota: ita duplex ē
sōm. s. ppinquum z remotum. vñ sōm ppinquus
arithmetice ē numer^o z remotum ē unitas. S; s;
uero geome. ppinquū ē magnitudo z remotum
punct^o uel linea: pzin^m remotū cōiter d; pzin^m
um scie qz est pzin^m s; sicut. n. sōm pbiē nāl
hēt sua pzin^m que sunt mā z forma ita sōm arith
metice hēt suum pzin^m quod ē unitas. z s; s;
geome. h; suū pzin^m quod ē punctus uel liea

Tertio nōndum qz par z impar quadrat^o z cu
bus sunt passiones numeri de qbus considerat
arithmetice non pprie sumēdo quadratū z cubū
qz bec pprie loquēdo repiunt tm in cōtinuis sed
transumptiue repiunt i numeris: rōale vō z cur^m
aut reflectū sunt passiones linee de qua cōsiderat
geome. d; autē linea rōnalis ut p; ex decimo geo.
de qua rōnant. quel; g linea sōm quā sciunt ppor
tiones aliarum lineaz rōnalis uocāt rōne cuius
alie cōmensurabiles rōnales dicunt. i. cōmensu
rabiles uero dicunt irrōnales ut diameter z co
sta quadrati ortogonii eglateri. Quarto nōn
dum qz illud qd est conclō in una demfatione est
propziū pzin^m in a^o ut propziū pzin^m ad probā
duz tres de triangulo ē hēre angulum extr^m eq
ualente duob^o intrinsecis oppositis qd probat ēē
uale p lineam cadētē eq distantē tertio lateri z h
intelligit pbs cū dicit aliq^o ēē pzin^m ppa q dmfan
tur. Aduertendū tū qz p; pmissa demfabilis
sit pzin^m pzin^m alic^o demfatis non tū pprie d; p
pzin^m pzin^m alic^o scie totalis qm tale ē indmfā
bile z ex hoc pprie diffinitōes spālium termio
rū sunt pna^m ppria in scia utēte illis termis. unde
geome. p diffinitōne circuli pbat lieas aliq; exe
untes a centro ēē eqles: uti g geome. diffinitōe
circuli tanq; pzin^m z pnter diffinitōib^o linee z rec
ti tanq; pzin^m incōplexis ex qb^o z suis diffini
tōib^o sunt ppoēs indmfabiles ut dicebat an.

Primū dubiū cuz de luna demōstrēt i geo.
rectū uel curuū sequit qz linea nō ē sōm remotum
geo. s; ppinquū aut eēntialr pētū sub^o. Se
cundū dubiū ppter qd facit pbs mentionez tm
de dignitatib^o cum ēt alie cōes animi pceptiōes
ingrediant vtuallr demfatem. Ad primū d; qz
linea ē pzin^m magnitudis z ē ptenū s; magni
tudie. pmo^o ē sōm remotū. sed 2° ē spāle sōm in
geome. aliqū tū sumit p sbo adequato geome. i
qstūm oēs magnitudines resoluuntur in lineam.
Ad 2^m d; qz Ari. facit mentōem tm de ill^o pnci
pis q nēcio igrediant demfates oēm. pzin^m
aut geome. z arithme. s; nēcio ingrediant forma
liter aut vtuallr demfates mathe. non tū nēcio
ingrediant oēm demfatem qz pōt fieri demfā^o
in metha. quā non ingredit formalr uel vtuallr
aliquod pzin^m mathe. dignitates aut non nēcio
ingrediant oēs demfatem cū ipse sint ppoēs qz

necesse ē queml; docendū hēre.
Quasdam autē scientias nihil pbi^o
z quedam eorum despiciere. ut gen^o
non supponere esse si sit. manifestuz
quoniam est. Non eim similiter ma
nifestuz est qz numer^o sit: z qz calidū
z frigidum sit: z passiones non reci
pere est quid significet si sint mani
feste. Sicut neq; cōia non recipere
quid significet ut equalia ab equali
bus demere quoniam notum ē. S; s;
nihil minus tria bec sunt necessaria
circa quod demōstratum est z qui
demōstrant z ex quibus.

Ista est quarta ps b^o capli i qua ponit dria sciaz
ex pte s; z passionis: qm aliqua ē scia que despi
cit suum sōm z aliqua q non despiciat. illa d; d; s; p
cere sōm suū q non facit spālem mentōes d suo
sbo utrum sit: qz manifestū ē illud ēē ut metha. et
scia naturalis. sunt. n. ista nota ad sensum sicut ca
lidū z frigidū. Illa vō nō despiciat quia spe
cialem mentionē de illo utrum sit sicut geo. d; pū
cto: z arithmetica de unitate. cum bec tm cogicā
tur per intellectū discurrentem: z qzto alicui^o scie
sōm est magis notum tanto illa magis despiciat z
presupponit illud. iō magis psupponit sōm suū
illa que h; sōm calidum uel frigidū qz arithme.
cuius sōm est numer^o. qz calidum uel frigidum ē
magis notum qz numerus. Est etiam aliqua
scia que despiciat suam passionē qz non facit spāle
mentionem de illa qd significet ut unitas in me
tha. que est passio entis. z aliqua scientia est que
nō despiciat ut arithmetica que facit mentionem
specialem quid significet paritas uel imparitas
z geome. quid significet habere tres angulos. vñ
de sicut est aliquod pzin^m per se notum ut
si ab equalibus equalia demas: ita aliqua subiee
ta z passiones sunt per se manifesta. conueniunt
tm omnes scie in hoc qz quelibet requirit dignita
tem sōm z ppriam passionē. Nōndum pmo
qz duplex ē unitas. s. met. z mathema. unitas me
tha. pueritur cū ente z est eq nota sicut ens cum
sit ppria passio eius quā metha. despiciat sicut ēs
qd est sōm suū qz de nullo istoz facit mentiōem
si est z quid significet. unitas aut mathe. ē pzin
cipium numeri pcedicamenti quantitatis. z bec nō
est passio sed subiectum remotum arithmetice
quod quidem sōm non est per se notum sed cog
scitur per intellectum discurrentem. Secūdo
notandum qz duplex est numerus scilicet materia
lis et formalis. numerus formalis qui est

quasdam
magis
ostendit quom dicitur in pte pte ut dicitur
in magis

mitas accipiat affirmat aut negatiue. Primum dubium videtur quod frustra recipiat dignitas negativa in demonstratione omnia. quoniam bita noticia quod omnis homo est animal scilicet quod omnis homo est animal et non est animal

Secundum dicitur cum omnis demonstratio omnia procedat ex propriis et libere videtur per hunc male exempli care sumendo maiore singulari cum dicitur callias est homo. Ad primum dicitur negando quod statim cum sciat omnem hominem esse animal sciat omnem hominem non esse non animal. quod potest aliquis dubitare super ista omnia homo non est non animal. ex quo aliquid est quod est animal et non animal. nam corpus in compositum est animal et non animal. igitur corpus in compositum est animal et non animal. nunquam tamen duo contradictoria incomplexa verificantur de aliquo eorumdem neque de aliquo suorum inferiorum sed bene de aliquo superiorum eo modo quo dictum est. et dato quod demonstratio omnia non recipit primam dignitatem ad veritatem investigandam. sufficit autem quod recipiat ad contradictoriam concludendam. Ad secundum dicitur quod per hunc hic solum exemplari locutus est tamen ut infra ostendat alicuius demonstrationis omnia. scilicet particularis aliquid generalium potest esse singularis.

Omne autem affirmare et negare que est ad impossibile demonstratio accipit. et hoc neque semper uniuersali: sed quantum sufficiens est in genere. Sufficiens autem est in genere. Dico autem genere ut circa quod genus demonstrationes sunt sicut dictum est prius.

Secunda conclusio quod demonstratio ducens ad impossibile utitur dignitate affirmatiue dearticulate quantum sibi sufficit: per quod nulla demonstratio utitur primo compositum nisi secundum applicationem ad suum proprium secundum modum aut recipiendi principium affirmatiuum in demonstratione ducente ad impossibile est iste. ut si quis velit probare quod aliquid animal non est homo arguat sic. omne animal est equus est animal ergo equus est homo. Ista forma est bona conclusio est falsa. igitur aliqua premissarum non minor. ergo maior. tunc sic. maior est falsa et suorum contradictorium est igitur suum contradictorium est verum. contra per illud principium de quolibet dicitur affirmatio uel negatio. quod non contingit duo contradictoria esse si uera uel si falsa demonstratio igitur ducens ad impossibile et recipiens primum principium affirmatiuum non est aliquis syllogismus sed magis diffusus factus ex tribus premissis sicut per in exemplo posito. Ad ostendendum quod dicitur textus habere contingere autem si affirmare et negare alios autem non contingere. Et dicitur lincon. quod dicitur littera affirmatiua non negatiua sed dicitur egi. quod potest esse affirmatiua et negatiua. si affirmatiua intelligitur de demonstratione ducente ad impossibile. si negatiua intelligitur tunc de demonstratione ostensiva.

Sed mihi uidetur quod littera debeat esse negatiua et non affirmatiua. Primum quod sicut ante ostendit de naturis uti principis compositum non facientur metodes

de oppositis illoz. ita ne iterum ostendit demofatōes uti principis propriis spali et non oppositi illoz constat at quod contingit si affirmare et negare est oppositum primum principii. Secundo quod exemplum per hunc est de primo principio negatiuo et non de opposito illi cum dicitur omnis homo est animal et non est non animal. Inquit. non per hunc quod oportet accipere primum de medio quod uerum sit negare aut non uerum: ubi patet quod hic non fit mentio de demonstratione ducente ad impossibile sed solum omnia. tertio quod in hac ratione declarat per hunc qualiter demonstratio utitur primo principio affirmatiuo: igitur in primo debuit declarari qualiter utitur primo negatiuo et non oppositum illi principii.

Primum dubium utrum istud principium de quo libet esse uel non esse sit primum principium simpliciter. Et ar. quod non quod illud principium est una distinctiua. sed supponit partes eius. per se per hunc per philosophum per philosophum. dicitur tamen quod partes sunt priores toto sed illarum prius una necessio est principium quod principium non fit ex non principii. sed illud non est primum principium sed aliquid per se.

Secundum dubium utrum istud primum de quolibet esse uel non esse sit primum uerum. et ar. quod non per aristotem. me thaphy. dicitur quod deus est primum uerum a quo sunt omnia. sed istud principium non est deus cum sit propter metalis igitur illud principium non est primum uerum. Tertium dubium utrum istud principium de quolibet esse uel non esse sit notissimum. Et ar. quod non quod ut dicitur per hunc per methaphysicam. quod sicut res se habet ad esse ita ad cognoscendum sed ista propositio est prior quod ista distinctio quod libet esse uel non esse. igitur primum cognoscitur et contra cui dicitur cognoscitur quod est causa cognitionis illi modo propter quod unumquodque tale et illud magis inquit per hunc in per hunc.

Quartum dubium utrum istud principium de quo libet esse uel non esse sit principium firmissimum. Et ar. quod non quod duo dicitur incomplexa verificantur de eodem demofato. non aliter in compositum uerum est dicere quod ipsum est homo et non homo ex quo illud animal est homo et equus. Ad primum dicitur quod intellectus in sua prima impressione qua recipit conceptum entis habet tres positiones affirmatiuas absque differentia temporis et tres negatiuas. Prima est ista ens est ens. cui correspondet hec negatiua ens non est non ens. Secunda est ista omne ens est ens: cui correspondet hec negatiua nullum ens est non ens. Tertia est ista quodlibet est uel non est. loco cuius accipimus istas duas de quolibet dicitur affirmatio uel negatio: de quolibet dicitur esse uel non esse: et negatiua huius est hec nihil est et non est. loco cuius accipimus istas duas. impossibile est aliquid esse et non esse: non contingit idem simul esse et non esse. habet ergo intellectus tres combinationes dignitatum. Quarum prima est duarum infinitarum. scilicet duarum ultimas tertiam est duarum hypotheticarum seu duarum categoricarum de disiuncto uel copulato extreme: et sicut non est inconueniens quod aliquod corpus naturaliter indinetur esse in alio loco et quiescat

in eo et continuari aliis corporibus et tanta uel in tanta distantia mundi et habere omnia ista si ista non icouentur intellectu naturali inclinari ad plures propositiones et si omnes illas habere. Scimus quod quod estimatiua quod per elicit species sensata et species sensata habet plura iudicia si. scilicet sicut B est album et illud est nigrum: illud bonum et illud malum B persequendum et illud fugiendum: sic intellectus habet tres combinationes si et semel per eodem instanti quo elicit conceptum entis per quare prima cognoscit quod ens est ens et quod ens non est non ens. per secundam quod omne ens est ens et quod nullum ens est non ens. per tertiam quod quodlibet est uel non est et quod nihil est et non est. Dicendum igitur ad ar. quod si aliquid dignitates precedant ista de quolibet esse uel non esse per ueritate nate in genere cause efficientis ut due affirmatiue et due negatiue: tamen istud est primum principium simpliciter completum et habet quod dupliciter. Primum quidem per ueritate temporis quod nullum est primum quod ipsum precedat. et per prioritate calitatis quod si aliquid dignitates ipsum precedat in genere cause efficientis. B tamen primum omnes alias dignitates precedit in genere cause finalis quod propter B primum finaliter sunt omnes aliquid dignitates. Tertio prioritate doctrine quod istud primum primum ingredi demofatōes utualiter quod aliquid aliud. Aliter. n. dignitates sunt finaliter per B primum et rōe eius ingrediunt demofatōes utualiter. Quarta prioritate ratione quod si sequitur ens est ens uel omne ens est ens: igitur quodlibet esse uel non esse. non tamen est eodem apud intellectum. quod si nihil uel aliquod esse esse esse uel non esse non tamen esse ens. per igitur quod non per B principium supponit aliud primum. igitur non est primum principium simpliciter quod supponit aliud principium tamen in genere cause efficientis ipsum autem ab omnibus presupponit in genere cause finalis. Ad secundum dicitur quod deus est primum uerum incomplexum de quo nulla fit mentio hic sed tamen de uo composito et dicitur ut. quod si alie dignitates quatuor: quorum due sunt affirmatiue et due negatiue precedant B primum in genere cause efficientis B tamen omnes illas precedit in genere cause finalis et est primum uerum ingrediens demonstrationes utualiter sicut est ultimum uerum in quo fit resolutio demonstrationis. nulla. n. demofatio resolutiue in ista ens est ens. nec in istam omne ens est ens. nec in aliqua suarum negatiuarum sed omnes demofatōes resolutiue in istas de quolibet esse uel non esse. non contingit idem esse et non esse. principali? tamen in affirmatiua quod in negatiua: quod affirmatiua est prior negatiua secundum aristotem. per hunc. Et si dubitatur de talibus principis utrum sint propositiones cathedre uel hypotheticę. dico quod sunt propositiones cathedre. sicut. n. dat pro cathedre de sebo uel predicato copulato aut disiuncto ita dat propositio categorica de uerbo copulato uel disiuncto. quod si. n. istarum est cathedre sicut. n. uel fuit homo. plō est uel erit albus. ita hec est categorica affirmatiua de uerbo disiuncto quodlibet est uel non est equalens isti omne ens est ens uel non est ens. et ista est categorica negatiua de uerbo copulato. nihil est et non est per eam intelligendo ista nullum ens est ens et non est ens equalens isti quod habemus in usu non contingit idem esse et non esse. Ad

tertium concedo quod ista ens est ens prioritate nature prius cognoscitur quod illud primum de quolibet esse uel non esse: non tamen euidentius. nam si illa euidentissime cognoscatur secundum se non tamen suo particulari: quod multe sunt propositiones false in quibus idem predicatur de seipso ut chimera est chimera antichristus est antichristus: sed non est dabile aliquid siue sit siue non sit de quo non dicatur uel esse uel non esse. nam chimera est uel non chimera. antichristus est uel non est antichristus ita dicitur de aliis dignitatibus precedentibus. hec. n. omne ens est ens est euidentissima in se non tamen in suo particulari. propter tales. omnis chimera est chimera. omnis antichristus est antichristus. similiter ista est euidentissima in se. ens non est ens non tamen in suo particulari est ita euidentius. quod conceditur aliquid esse non ens. scilicet priuatiuam a per hunc primum per hunc. et dicitur commentum. ubi quod sicut ens ita non ens dicitur de quolibet predicamento. hec autem nihil est et non est. aut non contingit idem simul esse et non esse est euidentissima simpliciter tamen in se quod quodlibet suo particulari. quocirca. n. demonstratio non contingit idem simul esse et non esse. Et tunc ad argumentum. dicitur quod si ista ens est ens sit causa istius de quolibet esse uel non esse in eodem non tamen in cognoscendo. quod tam hoc principium quod aliud negatiuum sibi correspondens est per naturam suam euidentissimum sicut etiam intellectus naturalissime fertur in illud. Aliquid. n. est causa eandem coloris quod tamen non est causa uisibilitatis eius. Quando ergo per hunc dicitur. propter quod unumquodque tale et illud magis. intelligitur quod si aliquid est causa adequata cognoscibilitatis alicuius quod illud magis et euidentius cognoscitur. Ad quartum concedo quod illud principium est firmissimum nec aliquo modo potest esse falsum. et cum dicitur quod duo contradictoria incomplexa verificantur de eodem. igitur non est principium firmissimum: negetur contra. hec. n. regula de quolibet dicitur alterum contradictorium incomplexorum: et de nullo eorum ambobus male elicitur ex his duobus principis quorum unum est affirmatiuum et reliquum negatiuum cuius antichristus non sit uidentius nec non uidentius. et aliquid est de quo dicitur homo et non homo ut est probatum. Intelligendum tamen quod idem sumitur tripliciter ut colligitur ex doctrina aristoteli. quanto methaphysicam. scilicet idem genere et idem specie et idem numero sed ergo duo contradictoria incomplexa verificantur de eodem genere uel specie non tamen de eodem numero quod quocumque idem uel singulari signato impossibile est quod ipsum sit homo et non homo. Et si ar. hoc est non homo demonstrando animal in compositum igitur hoc non est homo negetur contra: neque regula data a per hunc per philosophum piarme. uidelicet quod ex affirmatiua de predicato infinito sequitur negatiua de predicato finito est intelligenda absolute et simpliciter. quod non sequitur tu fuisti non albus. sed tu non fuisti albus: sed bene sequitur quod aliquando non fuisti albus? ita demonstratio animal in compositum non sequatur B est non homo. igitur hoc non est homo. tamen sequitur quod B aliquid modo

ostendit quod ad omnia sic inuenitur
hoc per se per se de se et affirmatiue
et sic de se per se de se et affirmatiue
et sic de se per se de se et affirmatiue
et sic de se per se de se et affirmatiue

non est homo: quia eo modo quo animal in corde est animal non est homo. Sed adhuc dubitat circa dicta quia uideatur quod ista ens est ens non sit prima propositio simpliciter primitate eandem. quia illa de secundo adiacente. scilicet ens est uideat eam precedere primitate nature eo modo propositio prece dit totum. Rursum quod ista in mente ens est in ordi ne propositio significantium naturalium est propositio de tertio ad iacente. quia uerbum est significat quandam compositionem quam sine extremis non est intelligibile. magis propositio prima arme. scilicet n. in uoce uel in scripto aut in mente aut in ordine terminorum significantium ad placitum demum propositio de secundo adiacente non tamen in mente in ordine terminorum significantium naturalium. quia illud uerbum est naturaliter sumptum est modo componendi naturaliter extreme cum extreme nihil autem potest remoueri a sua naturalitate. ideo non potest facere propositio cum subiecto sine predicato.

Communicant autem omnes scientie secundum coia: communia autem dico quibus utuntur tanquam ex his demonstrantes. sed non de quibus demonstrantur: uel demonstrant.

Istud est 3^m caput huius tractatus in quo philosophus notat quod qualiter scientie conueniunt circa principia. Et diuidit in quatuor partes in quarum prima declarat quod scientie conueniunt circa principia coia. in 2^a quod conueniunt circa principia propria. ibi si autem idem. in 3^a circa predicta mouet philosophus questionem ibi quoniam autem geometrice. in quarta manifestat in scientiis doctrinalibus non fieri deceptiones ibi hec autem sunt ut uideat. Prima pars diuidit in tres conclusiones. Quarum prima est ista. Omnes scientie conueniunt et discoueniunt circa principia communia. prima pars est euidentis quia quod scientia roborat per principia coia necesse ingredientia ueritatem demonstrantur non absolute ut dictum est sed dearticulate. 2^a pars est nota. quia nulla scientia spiritualis probat principia coia sed scientia uel probat principia coia. Notandum quod triplex potest esse habere aliqua scientia circa principia. Primo quidem probando aliquid per ipsa et in hoc conueniunt omnes scientie. quia omnes scientie accipiunt habere principia coia et probant multa per ipsa. Secundo probando aliquid de ipsis ut quod non possumus talibus principis dissentire corde nec eorum oppositio concipere tanquam uerba et talis probatio pertinet ad metha. Tertio probando ipsa principia coia et habet nullam scientiam facit nisi metha. principia autem coia fundata in ente non probat metha. simpliciter nec a priori neque a posteriori: sed isti autem illi potest probare a posteriori inductie ut quocumque dato falsum est quod ipsum est et non est: igitur non contingit idem simul esse et non esse: similiter de nullo quocumque signato affirmat aliquid et ab eo remouet idem. igitur de quolibet dicit affirmatio uel negatio. sicut et potest philosophus a posteriori probare sua principia. scilicet in effectum et per experimentum ut motus est. et aliquid est mobile. quia hoc uel

120 pro quibusdam principia
est dicitur in hoc tractatu
ad omnia principia
natura.

communicant 120 ad omnia
principia
natura.

illud mouetur. 2^a autem coia fundata in partibus ens ut oem totum est maius sua parte: si ab equalibus equalia demas etc. nulla scientia spiritualis probat a priori uel a posteriori sed tamen metha. utroque modo ut alia claruit.

Et dialectica omnibus est. et si aliqua uel tunc potest monstrare communia ut quod est omne affirmare aut negare aut quod est equalia ab equalibus aut quolibet talium.

Secunda conclusio tam dialectica quam metha. utitur omnibus principis coibus omnium scientiarum. per ista conclusio tamen de dignitatibus quam de coibus animi acceptioibus eo quod quilibet istarum de scientia coissima. Notandum primo quod aliter utitur dialectica et aliter methaphysica omnibus principis coibus. nam dialectica utitur illis solum regulariter et artificialiter tradendo regulas et artem probandi omnia talia principia non tamen probat omnia principia illa sicut et ipsa dat artem demonstrandi in geometria et arithmetica non tamen demonstrat nec in geometria nec in arithmetica. Metha. uero utitur principis coibus demonstratue eo modo quo dictum est et ratio quia ista principia non fundantur immediate in ente sed in partibus ens. cum ergo demonstratur in parte esse per magis esse a priori legitur metha. per principia communissima posse probare a priori coes animi conceptioes. Secundo notandum quod cum metha. sit sapientia per philosophum in phemio metha. habet se intro mittere de omnibus principis propter quatuor conditiones quas attribuit philosophus sapientie. vi. ethi. Prima conditio est attingere ultimum artis. quia ille est bonus artifex qui attingit ultimum artis. propterea dicit philosophus in phemio metha. quod sapientia est circa difficulta cum non uocetur sapiens ille qui cogitat coia sed qui difficulta. talis autem est qui attingit ultimum artis cum igitur ultima seiarum sint principia per resolutionem ergo metha. ex quo est sapientia attingit illa. Secunda conditio est esse circa totum et non circa partem tantum. ideo deus non est arator nec fossor. quia talis est circa partem solum. dicitur enim philosophus in phemio metha. quod sapientia omnia cognoscit et considerat. ergo metha cum sit sapientia est circa totum et non tantum circa principia. considerat enim ens in quibus ens per philosophum quod metha. et non tantum considerat omnes partes entis et omnia principia fundata in partibus entis. Tertia conditio est esse circa certissimum ideo deus et intelligentie sunt certissimi quia sunt sapientissimi. Unde dicit Aristoteles in phemio metha. quod sapientia est circa certiora. nemo enim est sapiens medicus uel legista nisi medicinalia uel legalia alius certus nouerit. sed metha. est sapientia. ergo metha. est circa certiora. hec autem sunt principia. Quarta conditio est esse caput ideo deus est sapientissimus: quia sic caput dirigit membra ita deus dirigit totum uniuersum. Unde dicit Aristoteles in phemio metha. quod sapientia est principalis et non subseruies: dirigit

demonstratur aliud in scientia subalternata. ubi graa centro ad circumferentiam omnes linee ducte sunt equalia hec est propositio in geometria quia aliquid per illa demonstratur in geometria. scilicet quod super datam lineam potest trahi triangulum equilaterum collocare. hec autem linea recta cadit super lineam rectam causat angulum rectilineum dato quod non demonstrat aliquid in geometria tamen dicitur geometrica propositio quia modo geometrico in propriis terminis demonstrat aliquid in perspectiva licet dearticulate. ut quod oculus uidet partem dextram et sinistram uisibilem eo quod ab illis causant anguli rectilinei uisuales per cursu linearum uisualium rectorum. Notandum secundum auctorem de causis quod omnis causa primaria plus influit in effectum quam causa secundaria. cum ergo conclusiones geometricae sint cause primarie respectu conclusionum perspectivae quia ab illis perspectivae accipit sua principia propria ergo magis concurrunt ad conclusiones perspectivae quam propria principia perspectivae et per omnes dicuntur propositiones tamen geometricae quam perspectivae licet per illas nulla propositio geometrica demonstratur. dicuntur enim propositiones geometricae pro quibus in propriis terminis descendunt in perspectivam ut premissae. sunt autem propositiones perspectivae in quantum illi termini probantur per alios terminos ex quibus fit proprius terminus scientie perspectivae ut sepe est ostensum. Et de his quod dicitur ratio attingit ponenda esse ex geometricis principis et conclusionibus: sed principiorum non ponenda ratio esse geometrie secundum quod est geometria. sicut autem et in aliis scientiis

Et de his quod dicitur ratio attingit ponenda esse ex geometricis principis et conclusionibus: sed principiorum non ponenda ratio esse geometrie secundum quod est geometria. sicut autem et in aliis scientiis

Tertium correlariu quilibet artifex spiritualis reddit rationem suam interrogationum per principia et conclusiones non autem principiorum in eo quod talis sed metha. Si enim aliqua interrogatio est secunda conclusio de mixta oportet quod reducat in primam conclusionem et ex sequenti in principia prima. tamen prima conclusio non reducit in conclusionem sed solum in principia que nullus artifex specialis ut sic potest probare sed solum in eo quod methaphysicus.

Neque omnem est itaque scientie interrogationem interrogare: neque secundum oem interrogatum respondere unoquoque: sed que sunt secundum scientiam deteriorata

Secunda conclusio quilibet scientia habet proprias conclusiones. patet ex priori quoniam sicut quilibet artifex determinate interrogat ita determinate respondet. sicut enim scientia habet proprias interrogationes rei ita habet proprias conclusiones. et sicut non spectat ad scientiam aliquam speciale interrogare quilibet interrogationem ita non spectat respondere ad quodlibet interrogatum. philosophus enim non interrogat utrum omnis triangulus habeat tres angulos e

quales duobus rectis neque respondet ad illud interrogatum sed bene querit utrum omne graue tendat deorsum et si fuerit interrogatum bene respondet

Sed contra metha. respondet ad omnes questiones uel quia ad illa omnis triangulus habet tres angulos equales duobus rectis cum considerat de quolibet termino illi sicut considerat de quolibet ente ergo de illa propositione considerat. Dicitur quod considerat de illa propositione et de quolibet termino eius ut ens est non autem utrum illa passio in se subiecto de necessitate et per se nisi postquam fuerit demonstrata per geometriam. Unde ante demonstrationem methaphysicam nescit illud predicatum esse propria passionem subiecti sed post demonstratum scit illud et tunc considerat illa passionem in se subiecto per se et de necessitate cognoscendo illa triangulo in se ex principis speciei. Non ergo metha. respondet ad illa absolute supra et in suppositione personali sed tantum materiali dicendo illam omnem triangulum habet tres angulos esse quoddam ens complexum cuius extrema realiter differunt.

Si autem disputat aliquis cum geometra secundum quod geometra manifestum est quoniam et bene si ex his aliquid demonstrat: si uero non bene. Manifestum est autem quoniam non arguit geometram sed aut secundum quod accipit: quare non utique erit in non geometricis de geometria disputandum. Latebit enim praue disputantem. si minus autem et in aliis se habet scientiis

Tertia conclusio omnis scientia habet proprias disputationes. Ista conclusio patet ex aliis tamen arguitur. Quicunque arguitur contra geometram geometricae et ex principis geometricae bene disputat et quicunque non arguit geometricae uel non ex principis geometricae non bene disputat ergo etc. prima pars probatur sic. quicunque uincit geometram ut geometra est bene disputat sed quicunque arguit geometricae ex principis geometricis contra geometram uincit geometram ut geometra est. ergo qui cunque talis bene disputat. minor probatur quia arguens non geometricae uincit geometram solum per accidens pro quanto forte est mulicus uel arithmeticus. Secunda pars auctoris probatur nam quicunque arguit latenter contra geometram ita ut non percipiat an bene uel male arguat non bene disputat sed quicunque arguit non geometricae aut non ex principis geometricis contra geometram latenter arguit quilibet talis non bene sed male disputat quod erat probandum. Dubitatur quia illa propositio non uel uera quicunque arguit geometricae ex principis geometricae uincit geometram ut geometra est quia non semper sic arguens uincit geometram.

120 pro quibusdam principia
est dicitur in hoc tractatu
ad omnia principia
natura.

aliter enim semper concluderetur geometrico. Respondeatur quod si vincit in proposito dicit aptitudinem et non actum. licet ergo geometrice arguens non semper vincat geometram. semper tamen aptitudine vincat ipsum.

Quonia autem sunt geometrice interrogationes non ne sunt et non geometrice. Et que secundum unamquamque scientiam que secundum ignorantiam quamlibet geometrice sunt.

Ista est tertia pars huius capituli. in qua philosophus movet aliquas questiones circa predicta. et facit duo. nam primo movet huiusmodi questiones. secundo soluit eas ibi. secundum geometriam autem. Prima questio est de conclusionibus. secunda de premissis ibi. secundum unamquamque. tertia de syllogismis ibi. utrum secundum ignorantiam. Prima ergo questio est ista. utrum interrogatum. id est conclusio aliqua sint geometrice et alique non geometrice. et quia ista questio videtur superflua ex quo philosophus determinavit in altera lectione quamlibet scientiam habere proprias interrogationes et quod non omnis interrogatio est arithmetice vel geometrice vel medicinale. Ideo est notandum quod quadruplex interrogatio respicit geometriam. Prima interrogatio conclusio demonstrata in geometria ut super datam lineam contingit triangulum equilaterum collocare. Secunda interrogatio est conclusio demonstrata per principia geometrie in alia scientia ut in perspectiva videlicet oculus videt dextrum magnitudinis per hunc quod ab illa egrediantur linee causantes angulum rectilineum in parte dextra oculi. Tertia interrogatio est conclusio non demonstrata in geometria nec ex principiis geometrie tamen apparet esse conclusa per principia geometrie ratione affinitatis ad suam scientiam subalternam ut sunt multe conclusiones musice propter propinquitatem inter geometriam et arithmeticas. Quarta interrogatio est conclusio demonstrata non in geometria nec ex principiis geometrie vere aut appareret ut conclusiones naturales. movet ergo Aristoteles hanc questionem propter interrogationes appareret geometricas de quibus nullam facit mentionem. debet ergo sic intelligi questio utrum interrogationum appareret geometricarum alique sint geometrice et alique non. Dubitatur utrum omnis interrogatio geometrica possit esse propositio geometrica et contra querendo aut consimile idem in aliis scientiis specialibus. Respondetur quod aliqua est propositio geometrica que non est conclusio geometrica licet sit forte conclusio in alia scientia. ut de puncto ad punctum contingit rectam lineam ducere per hanc enim geometria multa demonstrat non tamen demonstrat in geometria sed in naturali philosophia. id est in sexto philosophi. Aliqua autem est conclusio geometrica

que non est propositio geometrica in scientia geometrie nec in aliqua alia ut illa que demonstratur geometria per quam nihil demonstratur in geometria neque in alia scientia etc. Aliqua vero est conclusio geometrica que est propositio geometrica in quidem in geometria sed in alia scientia ut conclusio demonstrata in geometria per quam nihil demonstratur in geometria sed in perspectiva. Aliqua autem est conclusio geometrica que est propositio geometrica sic quod ipsa demonstratur in geometria et per ipsam aliquid demonstratur in geometria. ut omnis angulus extrinsecus trianguli equivaleret duobus oppositis intrinsecis. hec enim probatur in geometria per lineam illam secantem eque distantem tertio lateri. et probat tres angulos esse equales duobus rectis etiam in geometria. Et secundum unamquamque. Secunda questio est de premissis utrum propositiones secundum ignorantiam geometrice sint geometrice censende. Propositiones secundum scientiam geometrice sunt propositiones vere quibus intellectus assentit ex notitia terminorum aut ex discursu moroso vel imperceptibili. ut omnes anguli recti sunt equales. non contingit parallelas concurrere. propositiones autem secundum ignorantiam geometrice sunt opposita harum ut anguli recti sunt equales. linee parallele concurrunt de talibus. ergo que sunt secundum ignorantiam geometrice queruntur ut sint geometrice vel non.

Consimiliter questio potest fieri de propositionibus secundum ignorantiam aliarum artium.

Et utrum secundum ignorantiam sit quod ex oppositis. syllogismus aut paralogismus.

Tertia questio utrum syllogismus ignorantie sit syllogismus vel paralogismus. Syllogismus secundum scientiam est ille qui procedit ex principis. ut omnes anguli recti sunt equales isti sunt anguli recti igitur sunt equales. Syllogismus vero secundum ignorantiam est ille qui procedit ex oppositis principiorum. ut omnes linee parallele concurrunt a et b sunt linee parallele. g a et b concurrunt. et de tali syllogismo queruntur ut sit verus syllogismus aut paralogismus.

Secundum geometriam autem aut ex alia arte ut musica est interrogatio non geometrica.

Ad primam questionem respondet Aristoteles. quod alique videtur esse interrogationes alicuius scientie que tamen non sunt interrogationes illius scientie sicut conclusiones musice videtur esse geometrice non tamen sunt geometrice. ubi intelligendum est quod alique videtur esse conclusiones geometrice et sunt geometrice. ut super datam lineam contingit triangulum equilaterum collocare. omnis triangulus habet tres angulos equales duobus rectis. et alique non videtur geometrice et sunt geometrice. ut oculo videtur dextrum et sinistram magnitudinis. Alique videtur geometrice

demonstratur aliud in scientia subalternata. ubi graeca a centro ad circumferentiam omnes linee ducte sunt equales hec est propositio in geometria quia aliquid per illam demonstratur in geometria. id est quod super datam lineam contingit triangulum equilaterum collocare. hec autem linea recta cadens super lineam rectam causat angulum rectilineum dato quod non demonstrat aliquid in geometria tamen dicitur geometrica propositio quod modo geometrico in propriis terminis demonstrat aliquid in perspectiva licet dearticulate. ut quod oculus videt partem dextram et sinistram visibilis eo quod ab illis causantur anguli rectilinei visuales per cursum linearum visuales rectarum. Notandum secundum auctorem de causis quod omnis causa primaria plus influit in effectum quam causa secundaria. cum ergo conclusiones geometrice sint cause primarie respectu conclusionum perspectivarum quia ab illis perspectivis accipit sua principia propria ergo magis concurrunt ad conclusiones perspectivis quam propria principia perspectivae et per hunc dicitur propositio tamen geometrica quod perspectivae licet per illas nulla propositio geometrica demonstratur. dicitur enim propositio geometrica pro quod in propriis terminis descendit in perspectivam ut premissae. sunt autem propositiones perspectivae in quarum illi termini strahuntur per alios terminos ex quibus fit proprius terminus scientie perspectivae ut sepe est omnium. Et de his quod dicitur contingit ponenda esse ex geometricis principis et conclusionibus: sed principiorum non ponenda ratio esse geometrie secundum quod est geometria. sicut autem et in aliis scientiis

Tertium correlativum quilibet artifex specialis reddit rationem suam interrogationum per principia et conclusiones non autem principiorum in eo quod talis sed methaphisica. Si enim aliqua interrogatio est secunda conclusio demonstrata oportet quod reducat in primam conclusionem et ex sequenti in principia prima. tamen prima conclusio non reducat in conclusionem sed solum in principia que nullus artifex specialis ut sic potest probare sed solum in eo quod methaphisicus.

Neque omnem est itaque scientiam interrogationem interrogare: neque secundum omnem interrogatum respondere unoquoque: sed que sunt secundum scientiam deteriorata.

Secunda conclusio quilibet scientia habet proprias conclusiones. patet ex prioribus quoniam sicut quilibet artifex determinate interrogat ita determinate respondet. sicut enim scientia habet proprias interrogationes rei ita habet proprias conclusiones. et sicut non spectat ad scientiam aliquam speciale interrogare quilibet interrogationem ita non spectat respondere ad quodlibet interrogatum. philosophus enim non interrogat utrum omnis triangulus habeat tres angulos e

quales duobus rectis neque respondet ad illud interrogatum sed bene querit utrum omne grave tendat deorsum et si fuerit interrogatum bene respondet

Sed contra methaphisicam. respondet ad omnes questiones vel quia ad illam omnis triangulus habet tres angulos equales duobus rectis cum considerat de quolibet termino illi sicut considerat de quolibet ente ergo de illa propositione considerat. Dicitur quod considerat de illa propositione et de quolibet termino eius ut ens est non autem utrum illa passio insit subiecto de necessitate et per se nisi postquam fuerit demonstrata per geometriam. Unde ante demonstrationem methaphisicam nescit illud predicatum esse propria passionem subiecti sed post demonstratum onem scit illud et tunc considerat illam passionem inesse subiecto per se et de necessitate cognoscendo illam triangulo inesse ex principis speciei. Non ergo methaphisica respondet ad illam absolute supra et in suppositione personali sed tantum materiali dicendo illam omnem triangulum habet tres angulos esse quoddam ens complexum cuius extrema realiter differunt.

Si autem disputat aliquis cum geometra secundum quod geometria manifestum est quoniam et bene si ex his aliquid demonstrat: si vero non bene. Manifestum est autem quoniam non arguit geometram: sed aut secundum quod accipit: quare non utique erit in non geometricis de geometria disputandum. Latebit enim prave disputantem. si multum autem et in aliis se habet scientiis

Tertia conclusio omnis scientia habet proprias disputationes. Ista conclusio patet ex aliis tamen argumentis. Quicumque arguitur contra geometram geometrice et ex principis geometrie bene disputat et quicumque non arguit geometrice vel non ex principis geometrie non bene disputat ergo etc. prima pars probatur sic. quicumque vincit geometram ut geometria est bene disputat sed quicumque arguit geometrice ex principis geometricis contra geometram vincit geometram ut geometria est. ergo qui cumque talis bene disputat. minor probatur quia arguens non geometrice vincit geometram solum per accidens pro quanto forte est musicus vel arithmeticus. Secunda pars antea probatur nam quicumque arguit latenter contra geometram ita ut non percipiat an bene vel male arguat non bene disputat. sicut quicumque arguit non geometrice aut non ex principis geometricis contra geometram latenter arguit quod quilibet talis non bene sed male disputat quod erat probandum. Dubitatur quod illa propositio non sit vera quicumque arguit geometrice ex principis geometrie vincit geometram ut geometria est quia non semper sic arguens vincit geometram.

hō est risibilis q̄ nō oē risibile ē disciplinabile. ad
quā sequit̄ q̄ nō oē disciplinabile ē risibile. t̄z p̄
in q̄nto tertie figure. q̄rto q̄ ex maiori cū p̄oē
sequit̄ minor in p̄ p̄me figure. ut oē disciplinabile
est risibile ois hō est disciplinabil. q̄ ois hō est ri
sibilis. Secūdo nōndū q̄ illud gn̄atur in mul
tiplicata p̄portione cui q̄ntitas est maior q̄ qua
titas corrupti. 7 sic gn̄atur ignis ex aere 7 aer ex
aqua 7 aqua ex terra. q̄ ex vno pugillo elementi
inferioris generant̄ decē pugilli elemēti superioris
immediati. ut deteriat Arist. 2° de gn̄atione. illud
āt gn̄atur in deteriatā p̄portione c^o q̄ntitas est
minor q̄ntitate corrupti. 7 sic gn̄atur terra ex aq̄
7 aq̄ ex aere 7 aer ex igne quia ex uno pugillo ele
mēti superioris gn̄atur decima ps vni^o pugilli ele
mēti inferioris fm̄ Arist. ibidē. cū em̄ elemēta gra
uia hēant de mā plus q̄ de for^a 7 elemēta leuia
cō op̄s sp̄ elemēta superiora gn̄ari multiplicata p̄
portione q̄ hnt̄ plus de forma 7 inferiora gn̄ari
in diminuta p̄portione q̄ hnt̄ min^o de forma 7 in
telligendo per h̄re plus vel min^o de forma habet̄
plus vel min^o de dimēsiōe teriata. Dubitat̄
circa cōclōem q̄ nō videt̄ v̄z scias mathe. esse
certissimas q̄ metha. 7 scia de aia sunt certiores
illis fm̄ p̄men. in p̄logo de aia. R̄ndēt̄ q̄ certi
tudo scie pōt̄ dupl̄r p̄siderari. vno^o rōne obi 7
sic metha. 7 scia de aia sunt certissime. q̄ obiecta
sunt certissima 7 manifestissima. s. de^o 7 intelligē^o
7 aia. alio mō rōne modi dem̄fandi 7 sic mathe.
sunt certissime q̄ nō p̄cedūt nisi per notiora n̄e
7 sic loquit̄ Arist. hic 7 p̄men. 2° metha. di. sciētias
mathe. eē in p̄ gradu certitudinis. Sed arg. d̄
hanc distinctionē per p̄men. in eodē p̄logo di. sci
entiā de aia excedere scias mathe. nobilitate sibi
7 cōfirmatione dem̄fationis. scia ḡ de aia est cer
tior mathematicis nō solū certitudine sibi sed et̄
certitudine dem̄fationis. Dicendū vnam de
monstrationē altera eē firmiorē intelligit̄ dupl̄r
aut q̄ firmiori mō p̄cedit 7 sic dem̄fationes ma
thema. sunt firmiores dem̄fationib^o n̄alib^o. aut
q̄ firmiori medio p̄cedit. 7 sic scia libri de aia ex
cedit oēs mathe. q̄ l̄ nō firmiori mō p̄cedat t̄n
firmiori medio demōstrat. sicut em̄ aia est firmi
us s̄m q̄ numerus v̄l magnitudo ita passio aie
est firmior q̄ est passio magnitudinis aut nūeri.
7 mediū per q̄ dem̄fatur aliqua passio de aia ē
p̄n̄r firmi^o mediū q̄ aliq̄d mediū per q̄ demon
strat̄ aliqua passio de nūero vel magnitudine. de
hac firmitate q̄ est firmitas eēndi nō loquit̄ p̄ se
quēs s̄ de firmitate modi p̄cedendi.

**Si at impossibile eēt ex falsis uerz mō
strare: facile utiqz eēt solvere. couer
terent̄ em̄ ex necessitate: sit ei cōclu
sio. a. eē. hoc at cū sit ea utiqz sunt q̄**

**noui qm̄ sunt ut b. ex his demōstra
bo quod illud est.**

Secūda p̄ scie mathe. sunt aliis firmiores. p̄ba
tur tripl̄r. 7 p̄ ex pte p̄missar̄ p̄patar̄ ad p̄oem
q̄ in mathe. generalr̄ si p̄missē sunt vere p̄ ē v̄a
7 eō ex puris affirmatiuis in 2^a figura. nō sic autē
est in aliis sciētis. ḡ 2° p̄z p̄ 7 maior est nota in
ductine ex quo arguit̄ in cōuertibilib^o. si enī a de
monstrat̄ ex b. nō est possibile a eē verū aut notū
q̄n̄ ē b sit verū aut notū. minor at̄ ē p̄bata sup̄
q̄ sic arguēdo oē illud q̄d gn̄atur in multiplicata
p̄portōe gn̄atur cito sed aq̄ genita ex aere remis
so gn̄atur in multiplicata p̄portione. p̄missē sunt
vere 7 p̄ falsa. R̄ndū fm̄ p̄bz q̄ si ex falso n̄
pōt̄ sequi verū sicut nō pōt̄ sequi falsum ex vero.
tunc quelz scia facilt̄ 7 generalr̄ p̄cederet in 2^a fi
ex puris affirmatiuis. q̄ si aliq̄s syllogismus nō
valet in 2^a figura ex puris affirmatiuis hoc est q̄
arguit̄ ex inequalib^o. cū ḡ quilz talis syllogismus
r̄ducit̄ ad aliq̄d modū affirmatiū p̄me figure
inferēdo minorē ex maiori cū cōclōe. ḡ ex falso se
quit̄ verū. verbi gr̄a. fiat talis syllogism^o. ois hō
est aial ois asin^o est aial. ḡ ois asin^o est hō. patz q̄
reducēdo ad barbara minor est falsa 7 cōclusio ē
vera sic arguendo. ois hō est animal ois asin^o est
hō. ḡ omnis asinus est animal.

**Cōuertunt̄ at magis que sunt in ma
thematicis: qm̄ nullū accidēs recipi
unt. sed i hoc d̄nt ab his que sunt i
dialecticis secūdam diffinitōes.**

Secūdo arg. ad eandē p̄oem ex parte extremita
tū p̄patar̄ ad mediū. nā mathe. nō recipiūt nisi
ea que s̄ per se. alie at̄ scie recipiūt ea que sunt p̄
accidēs. ḡ mathe. sunt aliis firmiores. p̄z p̄ cū
maiori. q̄ mathe. recipiūt diffinitōes subiecta 7
passiōes que inuicē cōuertunt̄ 7 de se inuicē predi
cant̄ per se ut notū est. minor v̄o declarāt̄ q̄ scia
n̄alis accipit̄ p̄pōes istas. s. aq̄ est calida aer ē fri
gidus que s̄ p̄pōes per accidēs. R̄ndūz q̄
p̄pō per accidēs d̄r̄ trib^o modis. p̄ rōne sibi tm̄
ut figura h̄z tres angulos. 2° ex parte passiōis tm̄
ut for. est risibilis. 3° ex parte utriusq̄z ut musicū
est albū. nulla taliū ofonū per accidēs v̄t̄ mathe.
in sua primaria demōstratione q̄ semp̄ procedit
ex cōuertibilib^o. N̄alis aut̄ nō v̄t̄ ofone per ac
cidēs 3°. bene aut̄ v̄t̄ aliis modis. s. q̄ aqua est
frige factua 7 aliq̄d corpus ē mobile motu recto
l̄z em̄ nō accidat aque esse frige factiū t̄n accidit
frige factiū q̄ sit aqua. iō ista p̄portio est per se
rōne subiecti 7 per accidēs rōne predicati. s̄t̄ licz
accidat corpori q̄ sit mobile motu recto t̄n non
accidit mobili motu recto q̄ sit corpus. iō illa p̄
positio. corpus est mobile motu recto ē p̄ accidēs

rōe sibi 7 per se rōe p̄dicati. mathe. aut̄ nō v̄t̄ ta
lib^o p̄positionib^o que s̄ aliquo^o per se 7 aliquo^o
per accidēs. sed p̄positionib^o que sunt per
se simpl̄r 7 ex parte v̄triusq̄z extremi.

**Augent̄ aut̄ nō p̄ media sed in post
sumēdo ut a de b. hoc aut̄ de c. iterū
hoc de d. 7 hoc in infinitū. 7 in latū
ut a. de c. 7 de e. ut est numerus q̄t^o
aut infinitus aut finit^o. hoc autem i
quo sit a ipar numer^o quātus in quo
b. ipar numer^o in quo sit c. est utiqz
a. de c. 7 ē par q̄rtus numer^o i quo
fit d. par numerus in quo est e. est er
go a. de e.**

Tertio ar. ad eandē cōclōem ex parte mediū cō
parati ad p̄p̄ia p̄oēs. q̄ scia mathe. nō p̄cedūt
nisi per v̄nū mediū ad v̄nā p̄oem potissime de
mōstratā. alie at̄ scie p̄cedūt per plura media ḡ
scie mathe. sunt aliis firmiores. p̄z p̄ 7 āns ē no
tū per p̄mē. in p̄logo p̄hicoz di. q̄ mathe. nō p̄
cedūt nisi p̄ v̄nū gen^o cause. s. p̄ formā. alie at̄ per
pl̄a ut mathe. per tria genera. s. p̄ formā efficiētē
7 finē. n̄alis at̄ per oia q̄tuor ḡna cāp̄. s. per mām
formā efficiētē 7 finē ut colligit̄ de mente p̄hi 2°
p̄hi. 7 2° h^o. R̄ndū p̄ fm̄ aristo. q̄ mathe. de
mōstrationes nō augent̄ p̄ media. q̄ nō est possi
bile ad imā cōclōem mathe. potissime dem̄fatas
eē nisi v̄nū mediū. q̄ ex quo dem̄fatiōes mathe.
nō p̄cedūt nisi per v̄nū gen^o cause si duo eēt me
dia ad eandē p̄oem necio v̄nū illoz eēt remotū
q̄d nō est possibile in dem̄fatione potissima. q̄a
ois talis dem̄fatio d̄z eē ex immediatis simpl̄r. in
dem̄fatiōe at̄ nō potissima q̄ est dem̄fatio p̄ticu
laris nō incōuenit̄ pl̄a eē media ad eandē p̄oēs
et̄ in mathe. ut fuit̄ oñsum in cap̄lo de erroribus
circa v̄l. hec. n. r̄socheles h̄z tres angulos eāles
duob^o rectis pōt̄ demōstrari p̄ triangulū 7 p̄ dif
finitionē trianguli. verū t̄n est q̄ vna taliū demō
strationū facit̄ scire fm̄ formā 7 alia s̄z māz ut ha
bitū fuit̄ ibi. Secūdo nōndū fm̄ aristo. q̄ dem̄fatio
nes mathe. p̄nt augeri in post assumēdo. et̄ cō
tingit̄ tripl̄r. P̄mo rōe pl̄ium s̄boz se h̄ntiū fm̄
s̄b 7 s̄. ut dem̄fata illa ois triangul^o h̄z tres angu
los. pōt̄ sumi s̄m inferi^o. ut ois r̄socheles est tri
angulus ḡ h̄z tres angulos. 7 iterū sub r̄sochele
hic qui est in semicirculo est r̄socheles. ḡ hic q̄ est
in semicirculo h̄z tres angulos. Secūdo rōe plu
riū se h̄ntiū nō rōe s̄boz sed solū rōe p̄oēs 7 po
sterioris. aut̄ p̄stitutiōis 7 p̄stituti. v̄nū dem̄fata il
la cuius n̄ali n̄itas ē ps aliquota. s̄t̄ sic argui
p̄cedēdo in inf̄m. binari^o ē nūer^o. ḡ binariū v̄ntal
est ps aliquota. Itē trinari^o ē nūer^o ḡ trinariū v̄ni

tas est ps aliquota. 7 sic in inf̄m. Tertio rōe p̄p̄a
rū passionū q̄z vna ē post alia ordie n̄e. v̄nū demō
strata illa ois triangulus h̄z angulū extrisecū eā
ualentē duob^o oppositis intrinsecis. p̄bat̄ p̄n̄r q̄
ois triangulus h̄z tres angulos eāles duob^o rectis.
Itē ē intelligendū in aliis sciētis. p̄bat̄. n. disci
plinabile de hoie p̄ aial rōle 7 p̄n̄r risibile d̄ cōd
s̄bo p̄ disciplinabile. 3° nōndū s̄z p̄bz q̄ demon
strationes mathe. p̄nt augeri i lat^o. s. q̄n̄ multipli
cant̄ p̄ d̄ias laterales. ut ois nūer^o q̄tus ē finit^o
vel inf̄m. sed nūer^o par est nūer^o q̄t^o ḡ nūer^o
par ē nūer^o finit^o vel inf̄m. Itē nūer^o ipar est
nūer^o q̄tus. ḡ ē finit^o vel inf̄m. Estat aut̄ q̄
par 7 ipar diuidūt laterāl̄r nūer^o q̄tū. Et nōnē
d̄ nūer^o quāt^o q̄ v̄ntas est nūer^o in p̄o cū ex illa
fiat̄ oēs nūeri. nō t̄n est nūer^o q̄tus 7 p̄n̄r nec
finit^o nec inf̄m. s̄t̄ intelligētē sepate s̄t̄ quodā
mō 7 aliquāl̄r nūer^o q̄ s̄ multitudō non t̄n nu
mer^o q̄tus 7 p̄n̄r nō s̄t̄ p̄te finite nec infinite q̄z fi
nitas 7 infinitas solū quātitati p̄gruit. Quarto
nōndū fm̄ p̄hm q̄ dem̄fationes mathe. augent̄
in infinitū in post assumēdo nō aut̄ in lat^o. q̄z d̄ie
laterales diuidentes aliq̄d gen^o non p̄nt eē inf̄mi
te imo nō sunt nisi d̄c. subiecta autē alicuius ge
neris possūt esse infinita licet nō s̄c̄z sub 7 sup̄za
tamē sc̄dm̄ p̄rius 7 posterius. infinite em̄ species
cōtinentur sub numero. 7 infinite species sub fi
gura ex quo demōstrationes augēt̄ in post assu
mendo tripliciter aut accipiēdo subiectū sub s̄b
iecto aut subiectū post subiectū aut passionē p̄
passionē. 7 si nō contingit̄ procedere in infinitum
in post assumēdo sc̄litz subiectū sub subiecto aut
passionē post passionē quia nullo subiecto compe
tunt infinite passiones tamē contingit̄ proceder̄
in infinitū in post assumēdo sc̄z subiectū post sub
iectū. s. vbi est ordo nature prioris 7 posterioris
cōstituentis 7 cōstituti. semper em̄ numerus p̄e
cedens cōstituit sequentē. Exempla oīum istarū
multiplicationū assignat̄ philosophus per a b c.
que possumus adaptare terminis notis hincin
de exemplariter positis. Dubitatur quia non
videtur verū q̄ par 7 impar sint differentie late
rales. quia omnes numeri ponūt̄ sub codē ge
nere predicamēti quātitatis sc̄litz sub discreto.
sed discretū est vna differentia lateralis diuidēs
quantitatē. ergo omnes numeri taz pares q̄z im
pares sunt ex eodē latere Respondetur q̄ si
species numerorū consideratur in ordine ad na
turā nulla illarū est lateralis sed omnes siml̄ fa
ciunt quendā ordinē essentialē prioris 7 postero
ris sic q̄ aliquis numerus par in ordine nature
p̄cedit aliū imparē ut binarius ternariū. 7 ali
quis numerus impar p̄cedit ordinē nature ali
quē numerū parē ut ternarius quaternarium. si
aut̄ cōsiderat̄ spēs nūeri in ordine ad gn̄alissimū
p̄dicamēti quātitatis sic oēs s̄ laterales ex eadē p̄

nis facte a potētia uisua supra obm neq3 per fi
xionē potētie supra obiectū intelligēdo radios vi
suales egredi ab oculo ad obiectū sed forte ipref
sionē spērūm uisibiliū in oculo fm quā nō mouēt.
nec alterā oculus. Tertio notandū fm p̄m
q̄ p̄misse dicti syllogismi possunt hēri per sensus
7 inductionē. nā q̄ omne non sintillās sit ppe ma
nifestū est ad sensus 7 per inductionē. percipimus
enī per uisus oē nō sintillans ēē prope. similr per
cipimus per sensum 7 per inductionē q̄ planete
nō sunt sintillantes quocūq3 signato. Quarto
notandū fm p̄m q̄ predicta demonstratio q̄.
pōt resolui in demōstrationē ppter quid conclu
dēdo effectū per cām. s. transmutādo mediū in
maiorē extremitatē. uerbi grā. omne qd est prope
est nō sintillans sed planete sunt prope. igit sunt
nō sintillātes. Prīmū dubiū uidet q̄ obiectū
ppe sintillet. nā sintillatio stellaz cōtingit ex d̄bi
litate spērū in uisū sub modico angulo. sed possi
bile est obiectū prope oculū iprimere debiliores
7 minores spēs s̄b minoz angulo igit. Scdm du
biū uidet q̄ nō arguit per effectū cōuertibile q̄
nō sintillare 7 ēē prope non cōuertunt q̄ ultima
sp̄ra nō sintillat 7 tamē nō est prope sed remo
tissime. Ad primū dicit q̄ ista nō est causa to
talis sed est modica fixio potētie ad obiectū. nā
cū obiectū est prope est magis fixio. cū autē remo
te est modica fixio. 7 q̄ potētia conat̄ figere mul
tū cōmouēt sanguis 7 spiritus in organo 7 ex hoc
apparet sintillatio. Ad 2° r̄spōdet q̄ sicut di
cimus diūgregare ēē effectū cōuertibile cū albo
nō simpliciter sed cū additamēto uidelicet diūgre
gare uisum. ita illi termini cōuertunt ēē prope 7
nō sintillare. nō simpliciter sed cū additamēto. s.
ēē prope oculū in actu 7 nō sintillare dū sit uisio
sic arguēdo. omne nō sintillans dū sit uisio ē pro
pe oculū in actu sed planete s̄ nō sintillātes dū
sūt uisio igit planete s̄ ppe oculū in actu.

**Itē sic lunā demōstrāt qd per i cre
mēta circularis sit. si quidē igit ipi
q̄ factus est syllogismus. ecōuerso
autē posito medio ipsius ppter qd
syllogismus. nō enī propter augmē
ta circularis est. sed q̄ circularis ē
accipit augmēta b̄. Luna sit i quo c.
i quo b. augmētū quo a. circularis**
Secūdo argu. sic p̄s ad eandē cōclusionē circu
laritas demōstrāt de luna per augmētū circu
lare luminis in luna 7 cōclusio uera. p̄ cōsequē
q̄ circularitas lune est c̄ circularitatis sui lumis
7 aīs probat̄ sic arguēdo. oē illud cui⁹ lumē cir
culariter auget̄ est circularē sed luna est illud
lumē circulariter auget̄. 7 luna est circularis. No

n. aliquid circulariter auget̄ in lumine q̄ ipsum
est circularē. 7 arguit per effectum cōuertibile su
mēdo auget̄ ut dicit aptitudinē 7 nō actus. sit 7
a maior extremitas 7 b mediū 7 c minor extremi
tas. 7 arguit sic. omne b est a. oē c est b. 7 omne c
est a. Et pōt hec demōstrare solū in demōstratiōez
ppter quid mutādo mediū in maiorē extremita
tē isto mō. oē circularē est augmētabile in lumē
circularē sed luna est circularis 7 luna est augmē
tabilis in lumē circulariter. Notādū fm p̄s
7 cōmētatorē 3° de aia. q̄ oē receptū in aliquo re
cipit ad modū rei recipiētis. ideo si subiectū ade
quatū alicuius accidētis erit alicuius figure il
lud accidēs erit illius figure. si enī superficies est
sperica albedo necessario est sperica. si adquate
fundēt in illa. q̄ si fundarēt solū in medietate h̄
nō sequit̄. dicit enī p̄s in predicamētis q̄ q̄tra
fuerit superficies tanta albedinē eius ēē dices. iō
quātum est corpus illuminatū tantū est lumē re
ceptū in illo. 7 per cōsequēs lumē circulariter au
gmētatur in luna q̄ ipsa est circularis. 7 ubi ēē
figure alteri⁹ lumē recipet̄ in ea sub illa figura.

Sed dubitat̄ pbando q̄ ex circularitate lumi
nis nō cōcluditur a posteriori circularitas corpo
ris. q̄ lumē multiplicatū in pariete per foramē
quadratū a corpore luminoso angulari est circu
lare 7 tamē nec foramē nec corpus luminosum ē
circularē. Dicendū q̄ licet corpus luminosum
nō sit circularē nec foramē nec paries nec aer im
plēs camerā tamē illa particula aeris uel parietis
in qua est adequate lumē est circularis figure. s̄
unde cōtingit lumē implicari sperice ex quo forā
mē ē quadratū. dicit auctor sperē q̄ omnia natu
raliter tēdunt ad rotunditatē. sed hoc nō sufficit
q̄ tunc sequerēt q̄ si obstaculū ponerēt ppe so
ramē lumē multiplicatū appareret rotundū qd
est falsum imo appareret sub figura foraminis.

Itē est aliter dicēdū q̄ sicut quadratū clon
gatū a uisū apparet circularis figure q̄ anguli
deficiunt multiplicare spēs suas in oculū ppter
māgnitudinē distātie. ita lumē tantū per foramē
se reperit obstaculū. ppe foramē multiplicat̄ sub
eadē figura. si autē obstaculū fuerit remotū a forā
mine causat̄ lumē circularē eo q̄ anguli luminis
deperdunt 7 percūt in uia ante q̄z tangant obsta
culū. sunt enī debiliores toto lumine. ideo p̄mi
norē distātiā possunt multiplicari.

**In quibus autē mediā nō cōuertunt
tur 7 ē notius q̄ nō ē causā quia de
monstratur 7 nō propter quid.**

Secūda cōclusio possibilis est demonstratio q̄
per effectū nō cōuertibile. Ista cōclusio sequitur
ex prior. q̄ si per effectū cōuertibile possumus
monstrare causā dūmodo sit notior cā ita per ef
fectum nō cōuertibile si fuerit notior cā. No

randus q̄ effectus non cōuertibilis est duplex.
quidā est cōior cā 7 quidā minus cōis. si fuerit
cōior cā per eū poterit demonstrari cā negatiue i
secūda figura. ut omnis ignis est desiccatiuus nul
la aqua est desiccatiua. ergo nulla aqua est ignis
patz enī q̄ ē desiccatiuus est effectus ignis. tamē
est cōior igne. quia ē cōpetit terre. Si autē fiat
demonstratio in p̄ma figura poterit argui affirma
tiue 7 negatiue sed semper cū terio infinito. ut oē
nō desiccatiuus est nō ignis omnis aqua est non de
siccatiua. ergo omnis aqua est nō ignis. Negatiue
autē sic arguit. nullū nō desiccatiuus est ignis oīs
aqua est nō desiccatiua ergo nulla aqua ē ignis.
Si autē effectus erit minus cōis q̄ cā poterit ar
gui affirmatiue in p̄ma figura. ut oē habēs tres
angulos est figura sed omnis triangulus est ha
bens tres angulos. ergo omnis triangulus est fi
gura. uel sic omne disciplinabile ē aial. omnis homo
est disciplinabilis. ergo omnis homo ē aial. unde
habēs tres angulos ē effectus figure. 7 ē discipli
nabile ē effectus animal. cōstat autē habēs tres an
gulos ē minoris cōitatis q̄ sit figura 7 discipli
nabile q̄ sit aial. 7 istoz effectū quilibz poterit
ēē notior q̄ cā assignata. S̄ dubitatur q̄ dies
ēē calidissimos est effectus solis existētis in leōe
7 est effectus cōior quia pōt prouenire ab alia cā
s. ab aliqua cōstellatiōe celi sole nō existēte in leo
ne 7 tamē ex illo effectū nō demōstrat̄ illa causa
negatiue sicut nec affirmatiue. quia sicut n̄ sequit̄
dies sunt calidissimi ergo sol est in leone. ita non
sequitur dies nō sunt calidissimi ergo sol nō est i
leone. quia tēpore quo sol est in leone potest con
currere aliqua influētia frige factiua ex aliqua de
terminata cōstellatione celi. Dicēdus q̄ nunq̄
demonstrat̄ cā per effectū nisi sit necessaria habi
tudo effectus ad cām uel ecōtra. unde cā 7 effect⁹
aliquādo habēt inuicē necessarias habitudines sic
q̄ posita causa ponit effectus 7 ecōtra. ut eclips⁹
7 interpositio terre inter solē 7 lunā aut dies ēē
lōgissimos 7 solē ēē in p̄mo p̄cto cancri. 7 sic cā
7 effectus cōuertuntur 7 se inuicē demōstrant in
p̄ma figura affirmatiue. Aliquando autē cā ha
bet necessariā habitudinē ad effectū 7 nō ecōtra
sic q̄ posita causa ponit effectus 7 nō ecōtra. 7
sic isto modo effectus est cōior cā ut ignis 7 ēē ca
lesfactiū. nā posito igne ponit calefactiū sed nō
ecōtra. iō per ignē demōstratur ēē calefactū af
firmatiue 7 per ēē calefactiū nō demōstrat̄ ignis
nisi negatiue. Quādoq3 uero effectus habet
necessariā habitudinē ad causā 7 nō ecōtra sic q̄
posito effectū ponit causā 7 nō ecōtra. ut risibile
respectu animal. 7 tunc per effectū demōstrat̄
causā affirmatiue. 7 per cām nō demōstrat̄ effe
ctus nisi negatiue ut uidebit̄ in sequēti cōclusiōe
7 per hoc soluta est difficultas quia licet ad illam
causā que est solē ēē in leone sequatur ut plurimū

iste effectus qui est dies ēē calidissimos 7 ecōtra
nō tamē illa causa habet necessariā habitudinē
ad hunc effectū nec ecōtra ex quo nullo istoꝝ po
sito de necessitate ponit reliquū. ideo ille effect⁹
nec affirmatiue nec negatiue demōstrat̄ illā cau
sam nec ecōtra. omnis enī demōstratio debz ēē
ex necessariis ut patuit in p̄cedētibus.

**Amplius in quibus mediū extra po
nitur 7 in his enī ipsius q̄ nō ppter
quid demōstratio est. non enī dicit̄
cā ut quare non respirat paries q̄
nō est aial si enī hoc non respirandi
cā est oportet esse aial cām respiran
di. ut si negatio cā est ipsius nō ēē af
firmatio est ēē. sicut sine mensura ēē
calida 7 frigida nō sanādi cā est: q̄
cū mēsurā ēē cā est sanādi. sicut at est
si affirmatio ipsius ēē negatō est nō
ēē. In his autē sic demōstratis qd
dictū est nō cōtingit. nō enī omne ani
mal respirat. syllogismus autē huius
modi cause ē in mediā figura ut sit
a. aial in quo b. respirare i quo c. pa
ries in b. quidē igitur omni est a. oē
ei respirans aial ē in c. autē nullo a.
quare neq3 b. in c. nullo est. non igit̄
respirat paries**

Tertia cōclusio possibilis est demōstratio quia
per cām remotā. probat̄ nā nō respirare demon
strat̄ per nō ēē aial. 7 hec est causa remota. ergo.
patz cōsequētia q̄ per cām propinquā fit demon
stratio ppter quid. p̄ma pars antiis sic arguit for
mādo hanc demōstrationē neciaz in secūda figu
ra. omne respirans est aial nullus paries est aial.
7 nullus paries respirat. Secūda pars antiis
sic arguit. q̄ si nō ēē aial ēē causa imediata non
respirationis tunc ēē aial ēē causa imediata re
spirationis 7 sic omne aial respiraret qd est falsū
quia pisces 7 alia aialia nō habētia pulmonē nō
respirant. patz cōsequētia. q̄ sicut negatio est cā
negationis ita affirmatio affirmationis. unde si
cut nō proportio calidi 7 frigidi est causa nō sani
tatis ita proportio caliditatis 7 frigiditatis ē cā
sanitatis. pōt autē syllogismus datus fieri per a
b c. ponēdo q̄ a sit mediū 7 b maior extremitas
7 c minor extremitas sic arguēdo i secūda figura
omne b est a nullū c est a ergo nullū c est b. No
tandū q̄ sicut respirare habz duplicē cām. s. pro

5° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

apologat...

et augmentantur quousqz utiqz ad immediata ueniant. Manifestu igitur quod maxime proprium scientie prima figura.

Quarto arguitur ad eandem rationem sic. illa figura magis facit scire qua alie indiget et non eouerso sed prima figura est huiusmodi g. maior ps. minor est nota: qz oes modi secunde et tertie figure reducunt ad modos prime figure. reducitur. n. 2a p. densitatem. et 3a p. augmentatiorem. Notandum p. q. operatio facta vsus materia dicitur diminutio et condensatio. operatio autem facta versus forma dicitur rarefactio et augmentatio. dicitur enim augmentatio tertio phisicorum q. ideo magnitudo est diuisibilis in infinitum et non augmentabilis in infinitum quia diminutio vadit vsus materia et augmentatio vsus forma cum ergo subiectum p. dicitur materia et reductio secundae figure in prima sit p. reductio subiecti in subiectum ergo secunda figura reducitur ad prima p. densitatem cum autem predicatum p. dicitur forma et reductio tertiae figure ad prima mutetur subiectum in predicatum ideo tertia figura reducitur ad prima p. augmentatiorem. Sed dubitatur qz sicut in 2a figura predicatum sit subiectum ita subiectum sit predicatum. et sicut in tertia figura subiectum sit predicatum. ita predicatum sit subiectum non est ratio propter quod secunda figura reducatur ad prima p. densitatem quoniam p. dicitur ad prima p. augmentatiorem. neque est ratio quare tertia figura reducatur ad prima p. augmentatiorem quoniam p. dicitur ad illa p. densitatem. Dicendum qz sic in operatiombus naturalibus non datur condensatio absque rarefactione nec eouersa. ita secunda figura non reducitur ad prima p. densitatem quin reducatur p. augmentatiorem. neque tertia figura reducitur p. augmentatiorem quin reducatur p. densitatem. sed phisica respicit bicium medium rone cuius diuersificant figure. propterea hinc respectu ad ipsu quod tunc predicatum in secunda figura et in reductio ad prima subiectum in altera pmissa ideo secunda reducitur ad prima p. condensationem. et quod medium syllogismi in tertia figura tunc subiectum nec reducitur ad prima nisi fiat predicatum in altera pmissa rone ideo tertia figura reducitur ad prima p. augmentatiorem. Notandum secundo qz non quilibet p. dicitur mediata potest reduci ad immediata in secunda vel in tertia figura s. bene in prima. unde hec ois homo est substantia cum sit affirmatiua non potest esse conclusio in secunda figura. et cum sit vniuersalis non potest concludi in tertia figura sed bene in prima. Et reducitur ad immediata dupl. pmo p. condensationem procedendi a superioris ad suu inferioris isto modo. omne corpus est substantia ois homo est corpus ergo ois homo est substantia. pma est immediata et secunda mediata q. sic reducitur ad immediata. ois corpus aiatu est corpus s. ois homo est corpus aiatu ergo ois homo est corpus. Iteru pma est immediata et secunda est medi

Quarto... Notandum... Sed dubitatur... Dicendum... Et ne aliquis...

ata. que ad immediationes sic reducitur. ois aial est corpus aiatu s. ois homo est aial ergo omnis homo est corpus aiatu. ubi ias patet ois pmissas esse immediatas. quia nihil mediat inter subiectu et predicatu. et q. ista reductio sit condensatio patet qz p. tunc pcedit a predicato ad subiectu descendendo a superiore ad suu inferi. Alterius potest reduci eade p. ad immediata p. augmentatiorem super ascendendo. vt ois aial est substantia ois homo est aial ergo ois homo est substantia. minor est immediata et maior mediata q. ad immediationes sic reducitur. ois corpus aiatu est substantia sed omne aial est corpus aiatu ergo omne animal est substantia. Iteru minor est immediata et maior mediata. que sic reducitur ad immediata. ois corpus est substantia s. omne corpus aiatu est corpus ergo omne corpus animatu est substantia. ubi ias ambe pmissas sunt immediate. et q. ista reductio sit augmentatio patet. quia vadit in forma eo q. ois superius est forma sui inferioris vt determinat Arist. in secundo phisicorum.

Sicut autem esse a. in b. contingit in diuidualiter. sic et non esse procedit.

Dico autem diuidualiter esse aut non esse. eo q. non est eorum medium. Et igitur aut a. quidem aut b. in toto quodaz sit aut et ambo non contingit. a. in b. primo non esse. Sit enim a. in toto. c. ergo si b. non est in toto. c. potest eniz. a. esse quidem in quodam toto sed b. non esse in hoc. erit syllogismus q. non sit. a. in b. Si enim in a. quidem omni est c. in b. autem nullo est. in b. nullo est a. et hoc per medium. c.

Et ne aliquis crederet q. immediatio et mediatio in solis affirmatiuis repiatur ostendit illa etiam repiri in negatiuis ppositiombus ponendo duas regulas. quaru prima est ista. quilibet p. dicitur negatiua cuius alteru extremorum est in aliquo toto est p. dicitur mediata. intelligedo p. esse in aliquo toto habere terminu superioru. v. inferioru dicitur p. subiectiua et superioru totus in mo. p. dicitur esse p. dicitur negatiua tri p. dicitur mediata. pmo q. dicitur est in aliquo toto et non subiectum ut nulla substantia est albedo. subiectum enim non habet terminu superioru sed bene predicatum. s. qualitate rone cuius ista negatiua est p. dicitur in secunda figura sic quilibet albedo est qualitas. nulla substantia est qualitas. g. nulla substantia est albedo. sit enim a. predicatum negatiue signate. et b. subiectum. et c. qualitas. et arguitur ut supra. ois a. est c. nullu b. est c. g. nullu b. est a.

Similiter autem est et si b. in toto quodaz est ut in d. d. autem in omni b. est

ata. que ad immediationes sic reducitur. ois aial est corpus aiatu s. ois homo est aial ergo omnis homo est corpus aiatu. ubi ias patet ois pmissas esse immediatas. quia nihil mediat inter subiectu et predicatu. et q. ista reductio sit condensatio patet qz p. tunc pcedit a predicato ad subiectu descendendo a superiore ad suu inferi. Alterius potest reduci eade p. ad immediata p. augmentatiorem super ascendendo. vt ois aial est substantia ois homo est aial ergo ois homo est substantia. minor est immediata et maior mediata q. ad immediationes sic reducitur. ois corpus aiatu est substantia sed omne aial est corpus aiatu ergo omne animal est substantia. Iteru minor est immediata et maior mediata. que sic reducitur ad immediata. ois corpus est substantia s. omne corpus aiatu est corpus ergo omne corpus animatu est substantia. ubi ias ambe pmissas sunt immediate. et q. ista reductio sit augmentatio patet. quia vadit in forma eo q. ois superius est forma sui inferioris vt determinat Arist. in secundo phisicorum.

Summa... hinc dicitur...

a. autem in nullo. b. erit p. syllogismus.

Secundo aliqua negatiua est mediata quoniam subiectu est in aliquo toto et non predicatu. ut nullus homo est qualitas. que quidem p. dicitur in prima figura sic nulla substantia est qualitas. ois homo est substantia. g. nullus homo est qualitas. Aut in secunda figura h. modo. nulla qualitas est substantia. quilibet homo est substantia. g. nullus homo est qualitas. sit. n. a. qualitas. et b. homo. et d. substantia et syllogizet ut ia syllogizatu est. nullu d. est a. ois a. est d. g. nullu b. est a. In secunda figura sic. nullu a. est d. ois b. est a. g. nullu b. est a.

Eodem autem modo demonstrabitur et si utraqz in toto quodaz sit.

Tertio aliqua negatiua est mediata quoniam tam subiectum quod predicatum est in aliquo toto. ut nullus homo est albedo. que quidem p. dicitur in prima figura sic. nulla substantia est albedo. ois homo est substantia. g. nullus homo est albedo. In 2a autem figura sic. quilibet albedo est qualitas. nullus homo est qualitas. g. nullus homo est albedo. ponat g. q. predicatum et dicitur sit a. et b. subiectum. c. nero aut d. sit substantia uel qualitas et arguat ut supra. Dubitatur qz vt p. nulla istaru ppositiombus sit mediata: qz p. ppositio mediata est illa in cuius predicatu et subiecto mediat aliquis terminus predicamenti. modo quacumqz illaru data inter subiectum et predicatum non mediat aliquis terminus predicamenti. Dicendum s. in egi dicitur q. in p. dicitur negatiua si sit vera. nec predicatum est supra subiectum nec infra sed extraneus ab eo. talis ergo ppositio h. mediu inter subiectum et predicatum: sed potest h. mediu p. quod inferi et concludi remotio predicati a subiecto ut iam tibi exemplificatus est. Istud ultimū est bene dicitur sed pmo est dubium quia quilibet illaru est vera. ois homo aial non est. et nullus homo est. omne corpus nullus homo necio est substantia. et tunc quilibet istaru est negatiua cuius predicatum est subiectum ad subiectum. Intelligebat tunc egi. de ppositiombus vt negatiua simplici cuius predicatum vltimo remotio a subiecto. immo tale distinctiōem q. p. dicitur dupl. mediata. s. mediatio predicati: et mediatio illatiōis. p. modo non est aliqua illaru mediata sed bene 2o mo quia h. mediu p. quod potest probari.

Sed sequitur ex illa ratiōe q. illa. homo est albedo. non sit mediata: qz non h. mediu predicatiōis neq. illatiōis cum non possit p. dicitur. Rursum q. illa est mediata mediatio illatiōis dupl. p. quia habet mediu per quod potest sua opposita probari. secundo qz habet mediu per quod p. dicitur possit si esset vera sic significado.

Quod autem contingit. b. non esse in quo toto est. a. aut iteru. a. in quo est b. manifestu ex coordinationibz est quecuqz non comutant ad inuicem. Si enim nihil eorum que sunt in a. c. d.

coordinatione de nullo predicatur que sunt in b. e. f. a. autem in toto. p. sit ordinatione existenti. manifestu qz b. non erit in p. commutarentur eniz coordinationes. Similiter autem est et si b. in toto quodaz est.

forte posset aliquis dubitare propter quod quilibet illaru est vera. nulla substantia est albedo. nullus homo est qualitas. nullus homo est albedo. Rursum phisica q. ideo. quia subiectum et predicatum sunt diuersarum coordinationu diuersorum predicamentorum quod quidem predicamentum sunt impmixta et hinc de natura sua q. tunc illi predicamenti s. b. dicitur de aliquo termino predicamenti quantitatis aut qualitatis predicant. tunc inuicem s. m. sunt as coordinationes: sic q. homo aial et substantia de seimicez predicant. ac etia albedo color ac qualitas. aut linea p. tunc etia de seimicez predicant affirmatiue. sint enim a. b. c. tunc inuicem predicamenti centrali ordinatione. sicut g. ex termino eiusdem coordinationis sit ppositio vniuersalis affirmatiua. ut ois homo est aial uel substantia. ois hec albedo est color uel qualitas. ita ex termino diuersarum coordinationum fit ppositio vltimo negatiua vera: ut nulla substantia est qualitas. nullus homo est albedo. Contra illa arguitur: et p. dicitur sunt pmixta qz idem terminus corpore est in diuersis predicamentis: ut ille terminus corpore qui ponit tam in predicamento s. b. qz quantitatis. et ille terminus potentia in predicamento qualitatis et relationis et ille terminus passio in predicamento qualitatis et passiois. et ille terminus habitus in predicamento qualitatis et habitus. Secundo arguitur q. tunc diuersorum predicamentorum de seimicez predicant. qz illi termini homo bicubitu albedo pater et huiusmodi sunt diuersorum predicamentorum: et tunc de seimicez predicantur qz idem numero est homo bicubitu albedo et passio. Ad pmo dicitur q. nullus terminus corpore est in predicamento subiecti et quantitatis. qz signato illo termino corpore quero utrum sumat equoqz. et sic non erit in aliquo predicamento. aut vniuoce et sic aut vniuoce in predicamento subiecti: et non est in predicamento quantitatis. aut vniuoce in predicamento quantitatis et non est in predicamento subiecti. et ita dicitur ad omnes alios. q. in sua maxima comunitate non sunt in aliquo predicamento. vniuoce autem sunt in diuersis predicamentis: et nunqz idem terminus est in diuersis predicamentis. bene est tamen concedendu q. aliquis terminus est in aliquo predicamento et sibi comunitatis est in alio. Ad scdm dicitur q. terminus dicitur esse in predicamento quadrupliciter. pmo per reductiōem. et sic punctus et vnitatis sunt in predicamento quantitatis. Secundo per accides: sic homo albus est in predicamento substantie rone substantiui. et in p. dicitur

aliquo predicamento quod sit p. p. dicitur... Nota... hinc dicitur... manifestu qz b. non erit in p. commutarentur eniz coordinationes. Similiter autem est et si b. in toto quodaz est.

cameto qlitatis rone adiectiui. Tertio p se non p
z sic pereta sunt in suis pdicamentis: ut albu in pre
dicameto qlitatis. z pater in pdicameto relatiuis
Quarto p se z p quod abstracta dicunt esse in suis
pdicamentis ut albedo z nigredo. z paternitas et
filiatio. z de istis intelligit pbs cum dicit illos no
posse de seinuice vificari. vnde licet illa sit va. ho
est albus. aut illa albedo est humana. hec tamen
est impossibilis. homo est albedo. et linea est pa
ternitas.

**Si uero neutru sit in toto nullo. No
est aut. a. in. b. necesse est indiuidua
liter no esse. Si. n. erit mediu necel
se est alteru ipsorum in toto quodaz
esse. aut enim in prima figura aut in
media erit sillogismus. Si igitur in
prima figura. b. erit in toto quodaz
affirmatiuam eniz ad hanc oportet
fieri ppositioez. Si uero in media
quecuqz coningit ad utruque. n. poli
to priuatiuo fit sillogismus. Eū aut
utraqz negatiua sit non erit manife
stum igit e qz coningit aliud in alio
no esse indiuidualiter et qū coningat
z quomodo diximus.**

Secda regula. quez ppō vltis negatiua cuius nul
lum extremu est in aliquo toto est ppositio im
mediata. ut nulla sba est quātitas fm linco. pba
tur qua si talis ppositio est imediata. g no potit
pbari in pma uel in scda figura. quia in tertia no
cludit vltis negatiua. pns falsū qz tūc sba eēt in
aliquo toto maiori exite negatiua eo qz medius
sumptū oporteret se hēe in plus qz subm: ex quo
vna pmissarū est vniuersalis negatiua: aliter eniz
no esset uera quez illarū. si aut talis negatiua sil
logizaret in scda figura maiori exite affirmati
ua neco pdicatu erit in aliquo toto. sit aut a. pre
dicatu illius negatiue: b. sba. z arguat ut pns.

Dubitat ponedo qz a. puertat cum sba tanqz
modus uel passio eius: z arguat sic. nullū a. ē qn
titas. ois sba est a. g nulla sba est qntitas. ul sic
in scda figura. nulla quātitas est a. ois sba est a.
g nulla substantia est quātitas. vbi p q nūqz me
diū uel aliqua extremitatū ē in aliquo toto. Idē
sequit si a. puertat cū quātitate arguēdo in scda
figura maiori exite affirmatiua. ut ois quātitas
est a. nulla sba est a. g nulla sba est quātitas.
Rūdetur qz pbs non dicit talē negatiua imedia
tam no posse sillogizari: sed no posse pbari nec d
mōstrari qz cuiuslibet pbatōis uel demōstratō

nis mediu est notius pclusōe. iuxta illud ppter
vnuqz tale z illud magis. pstat aut qz a. in casu
isto siue puertat cū substantia siue cū quātitate est
minus notū pclusōe tam quo ad nos qz qo ad
naturā. a. g est mediu sillogizadi illā negatiua: s
no est mediu pbandi nec demōstradi eam cū ei
intellectus quasi assentiat sicut pms pncipis no
tis iminis absqz discursū sillogistico aggenerate
sciam illius psonis. Notand fm p m. 3. me
ta. qz ens no descendit in decem pdicamēta sic gnā
in spēs. quia genus descendit in spēm p differētiāz
essentialē diuidentē genus z pstituentē spēm. ideo
spēs no seipis p distinguunt is p drias. ens aut
in decē pdicamēta descendit imediate p seipm abs
qz aliqua dria essentiali: iō generalissima sunt p
distincta nullū oio mediu hntia quapropter: ppō
vltis negatiua in q remouet gnāllimū alicuius p
dicamēti a generalissimo alterius est ppō imedi
ata z simplr indēmōstrabil. z pnter sequit quāz
quātitate distingui a re quāta: ex quo iste sunt im
mediate z uere nulla sba est qntitas. nulla quāti
tas est qlitas. Secdo notand fm occanitas.
qz illa regula cū exemplo linco. hz intelligi cum si
gno pscitatis. i. illa vltis negatiua est va z imedia
ta in q remouet generalissimū vnius pdicamēti
a gnāllimo alterius cum illo tmino p se. ut nul
la sba p se est quātitas. aut nulla talis q est per se
sba est quātitas. Cōtra istaz expōem arguit p
sic. hec ppō est p se mā est quāta. g z illa sba ē qn
ta. p pna p arif. di. supra qz ois passio ppetēs in
feriori p se ppetit etiā p se suo superiori. z exampli
ficat de illa passione hēe tres angulos eqles duo
bus rectis qz ppetit p se figure ex eo: qz ppetit p se
triangulo. ans aut est manifestū ex eo qz illa est d
mābilis mā est qnta cū quātitas sit pma passio
materie fm p m. 3. meta. z est coetna materie se
cundū p mēta. d in sba oib. Et pfirmat speritatis
demōstrat de celo: z rotūditas de terra ut colli
git de mēte pbi. 2o pbi. g p idem quātitas demō
strat de mā. sed nulla ppō demfatur que no sit
p se fm arif. p huius. g illa est p se mā est quāta.

Secdo arguit illā regulā no intelligendā eē cū
nota pscitatis. qz hec ppō est imediata fm p m
nulla sba est quātitas cū non hēat mediu per qd
possit pbari. z ista nulla sba est p se quātitas est
mediata. quia potest pbari p hunc modū fm vi
am oppositā sustinetes cuiusqz accidit quātitas
illud non est p se quātū: sed cuiuslibet sba quāte ac
cidit quātitas. g nulla sba est p se quāta. Cōstā
etiā illa est p b. da nulla talis est p se sba est quā
ta. sic arguēdo. omnis ppō p se est in aliquo mo
do dicēdi p se. sed nulla talis sba est quāta est i
aliquo mō dicēdi p se. ergo nulla talis est p se sba
stātia est quāta. Item ex nulla regula logicali
hē qz in illa ppōe. nulla sba est quātitas. etiam
fm eos sit suppo mālis. g n pōt eguale illi regle

Dicendū ergo qualibet talē ppōnem nulla sb
stantia est quātitas nulla quātitas est qlitas esse
ueraz z immediatā in suppositōe psonali absque
nota perfectatis. z qz pdicamēta impmixta sūt sic
qz nullus terminus vnius pdicamēti verificat in
abstracto de termino alterius pdicamēti. frustra
eni poneretur decē pdicamēta si possent inuicem
coinciderē. no tū est speculatiōis pntis probare
distinguitōe pdicamentoz sed magis ad metha.
pertinet vel ad logicū in alio loco. Circa pdic
ta multipliciter dubitat z pmo qz ens descendit
in decē pdicamēta p drias ad modū generis. qz
sicut genus diuidit differētiis oppositis ita ens
diuidit p actū z potētiāz fm philosophus 5o me
tha. z tertio pbi. ergo sicut genus descendit i suas
species per drias diuisiua ita ens descendit in
decē pdicamēta p actū z potētiā. Secundo
arguit qz generalissima no sunt pmo distincta qz
sicut species pponit ex generibz z differētis ita
generalissima pponit ex actu z potētia. vt colligi
tur de mente pbi. quito metha. sed species no di
stinguūt seipis pmo sed suis differētis ergo
etiā generalissima non distinguūt seipis pmo sed
actu et potētia. Tertio arguit qz quodlibet
generalissimū est in aliquo toto quia quodlibet
generalissimū est ps sbiectiua entis sicut species
est ps sbiectiua generis. ita eni videtur ens esse
quoddā totū in modo ad plura generalissima si
cut genus ad plures species z species ad plura i
diuidua. Quarto arguit hāc esse demfabilez
nullā sba est qualitas. z sequēt esse mediātā sic ar
guēdo. quelibz qualitas est accidēs nulla sba est
accidēs ergo nulla sba est qualitas. sic eni arguit
p hūs nullā sba esse albedinē. quia quelibet al
bedo est qlitas nulla sba est qualitas ergo nulla
sba est albedo. Ad primū dicit qz ens no diui
dit differētis oppositis quia opposita no se reci
piūt. potētia autē recipit actūz vt habet primo
pbi. igit actus z potētia no sūt drie oppositē sed
dicūt modi entis fm quos descendit ens in decēz
pdicamēta. z dicūt modi pro tāto quia aliqd est
ens in actu qd nullo modo est in potētia vt deus
aliqd ens in potētia quod nullo modo est in ac
tu vt mā pma. aliqd vero est in actu z in potētia
vt ppositū ex mā z forma. Ad secundū cōcedo
qz generalissima no pmo distinguūt seipis quia
distinguit suis actibus z potētis. sicut eni species
distinguit pmo suis differētis sic qz ille drie pmo
seipis distinguūt quia alit pcederet in infinitum.
ita generalissima pdicamentoz qualitatē z sbstan
tie no seipis pmo distinguūt sed actibus z potē
tis sic qz actus sbalis z actus accēntalis seipis di
stinguūt z etiā potētia sbalis z potētia accēntal
seipis distinguūt. cōcedo tū qz pdicamēta sunt p
mo distincta quia in nullo pueniūt in rōe essēdi
distinguitōe eni fundat sup multitudine z puenien

ria sup vnitāte. cōstat autē qz no dat aliqd cōe in
quo cōueniūt aliqz duo pdicamēta in rōe essēdi.
sicut dat aliquod cōe in quo pueniūt duo indiui
dua in codē pdicameto aut due species. Et si di
cūt nungd oia pdicamēta pueniūt in ente. pcedo
qz pueniūt in ente no tanqz in vno vnitāte essēdi
sed vnitāte mouēdi z tminādi. i. vnitāte obiectiua
mouēdi potētiā z tminādi actū cognitiōis. non
eni est dare aliquā vna nām in re seclūso oī respe
ctu intellectus in quā pueniāt aliqua pdicamēta
uel generalissima: iō tam pdicamēta qz generalis
sima sunt pmo distincta. Ad tertiu rūdet cōst
milit qz duplex est totū in mō vnu qd hz vnitates
essēdi. i. genus uel species. aliud uero qd hz tā
tū vnitāte mouēdi z tminādi ut ens z alia transeē
dētia. pcedo g qdlibet generalissimū esse in aliqz
toto hntē vnitāte mouēdi z tminādi: no tū est in
aliquo toto hntē vnitāte essēdi seclūso omni re
spectu ad intellectū z de tali toto loquit arif. cu
iulimodi est genz uel spēs. seclūso eni oī ope intel
lectus z oī respectu tā actuali qz aptitudinali ad
huc homo in cōi z aīal in cōi est uere totūz in mo
do z hz vnitāte essēdi. ens aut seclūso respcū ad
intellecū no hz aliquaz vnitāte essēdi sic qz aliqd
sit ens cōe in quo pueniūt oia pdicamēta. habet
autē vnitāte mouēdi intellectū in quātū sub eadē
rōe mouet intelcū in quocūqz reptur. z hz ex nā
rei habet aliquā vnitāte illa est vntas analogie z
attributiōis p quāto oia etiā reducunt ad vnitāte
sbe loquit ergo arif. de toto hntē vnitāte cēndi z
no de toto hntē vnitāte mouēdi z tminādi. Ad
quartū dī qz licet illa sit sillogizabilis. nulla sba
est qlitas. no tū est pbabilis neqz demōstrabilis
quia in omni demōstratiōe z pbatōne mediu de
bet esse notius pōne. pstat aut qz accēs est non
notius sba z quātitate z qlitate: imo ista sūt noti
ora tam quo ad nos qz quo ad naturā. qz accēs
pnotat inherētiā que est modus insequēs pdica
mēta accētiū minoris cōgscibilitatē qz aliqd pdi
camētoz neqz est incōueniēs aliqd cōis esse mi
nus notū suo minus cōi. albedo eni z caliditas iē
notiora tā quo ad nos qz quo ad nām qz passio
nel passibilis qlitas. z scie z vtutes qz habitus z
dispō ut ipoztāt facilitatē z difficultatē a sbiecto
Ex pdicē sequit illos male opmari qz dicūt ens
solitare sumptū nunqz supponē nisi p sba: qm
tūc illa esset demōstrabil z mediata. nulla sba est
quātital. qd est p m. 3. p pna sic arguēdo. nul
la qlitas est ens. qlibet sba est ens. g nulla sba est
qlitas. maior eni est uera si pdicatu no supponit
nisi p substantia.

**Ignorantia aut no secundū
negationez sed secundū di
spositōez dicta: est quidem
p syllogismum facta deceptio. Itē**

aut in his que sunt primo aut no primo sunt cotigat dupliciter. aut enim cu simpliciter esse accipiat uel no esse. aut cu p syllogismu accipiat opinionem. Simplicis igit opinionis simplex deceptio. sed que est p syllogismu plures sunt.

Itud est scdm captm b tractat in quo arif. de terminat de sillogismo aggenerate igrantia postqz de terminat de sillogismo aggenerate sciam. Et diuidit in duas ptes. in quaru pma de terminat d igrantia negatois ibi. manifestu est aut. pma ps diuidit in duas ptes. in quaru pma ptendit aliqs distinctioes. in 2a aut aliquas pcedes ibi. ut si em a. pma g distinctio est ista q duplex e ignoratia. i. negatois r dispois. Ignoratia negatois est alicuius rei caretia noticie: sicut igrantia rustica de geomc. Ignoratia dispois est deceptio facta p sillogismu: sicut est ignoratia credentis diametru esse pmesurabile coste sic arguedo. omnes quantitates sunt inuice pmesurabiles: sed costa et diameter sunt quantitates. g sunt inuice pmesurabiles. Scda distinctio duplex e igrantia dispois. vna circa ppoes immediatas: ut ignoratia credentis no oe totu esse manus sua pte. r alia circa p pones mediatas ut igratia credentis no oem triangulu hie tres angulos eqles duobus rectis rē.

Tertia distinctio duplex est ignoratia dispois: tam circa mediata qz circa immediata. vna affirmatiua q credit esse qd no est ut ignoratia q credit extra mudu esse uacuu. r alia negatiua qua creditur no esse qd est ut ignoratia q credit mundum no esse finitu. Quarta distinctio duplex est igratia dispois ta affirmatiue qz negatiue. i. simplex r sillogistica. Ignoratia dispois simplex e deceptio facta no p argumentatoem ut igrantia q qs credit mudu esse infinitu sola auete dicentis. Ignoratia aut dispois sillogistica est deceptio facta p argumentatoem. Et dicit Aristote. q ignoratia simplex fit vno modo. i. concededo falsum uel negando uerum. Ignorantia autez sillogistica fit pluribus modis fm multitudines sillogizatoem. Sed dubitat pmo si ignoratia simplex non fit per sillogismu ergo male diffinit Aristoteles ignoratiam dispois dicens q est deceptio facta per sillogismum. Secudo dubitatur quia uidetur q circa pncipia comunia no possit esse ignorantia quia non potest esse deceptio simplex cum circa illa non contingat errare. nec deceptio sillogistica cum ad illa no sit sillogism? nec ad opposita eorum. Ad primu dicitur q diffinitio Aristote. est sic intelligenda. Ignoratia dispois est deceptio facta uel possibilis fieri per sillogismu modo illa eadem ignorantia q est sim

plex potest fieri syllogistica qz falsus quod credit ee veru vel econtra absiqz argumetatoe pot credit esse veru per argumetatoem. pot eni aliqs credere ex se vel ex alio q non oe totu est manus sua pte sine argumetatione aliq r postea credere ide p argumetatione aggenerante ignorantia pcedete ex falso crededo pcedere ex vero. Adsecunduz dicitur q circa pncipia coia no pot esse ignorantia p se. bn tn pot esse ignorantia p accidens et hoc p syllogismu aut virtualit r implicite pcludedo aliqd falsuz in quo vtualiter pntet opposita pmo pncipioz. aut ex ignorantia ridedi sicut fecit eradic? qui pcessit opposita pmo pncipio ru sic arguendo. non per discursum cathegoricu sed ppotheticuz. si no cotingit aliquid manere p tempus ides est r no est. sed no cotingit ides manere per tempus ergo ide est r non est. aut ex fallaci apparentia sicut zenon qui pcessit nullum motuz esse sic arguedo. si no ptingit pertransire infinita nlls mot? est sz no ptingit pertransire infinita ergo nullus motus est. Et ad ratione dicit q ad pma pncipia que sunt dignitates aut ad opposita eoru no est syllogismus cathegoricus tn pot esse syllogismus ppotheticus vt coditionalis vel disiunctiuus. Ad alia autez pncipia que sunt coes animi coceptiones vt omne totu est manus sua parte. r ad opposita eoru potest fieri syllogismus cathegoricus vt sepe ostensum est.

Non sit enim. a. in nullo. b. idiuidualiter. igit si sillogizaret a. ee i. b. medum accipiēs. c. deceptus erit per sillogismuz. Contingit quidez igitur utraqz ppositiones falsas. cotingit autez altera tantuz. Si eni nec. a. in nullo. c. erit neque. c. in nullo. b. accepta autem sunt econtrario utraque utreque erunt falsae.

Itis distinctioib? pmissis arif. ponit qtuor pcedes Quaru pma est ista. ppositio affirmatiua imediata falsa est sillogizabilis tantu in pma figura per syllogismu ignorantie. Ista pclusio e manifesta. quia talis ppositio exquo est affirmatiua no sillogizatur in secuda figura. r quia est vniuersalis no in tertia figura. vt omnis substantia e quantitas aut omnis quantitas est qualitas. ppo dedaratoe istus codclusionis arif. ponit tres regulas. Quaru pma est ista. ppositio affirmatiua imediata falsa est sillogizabilis ambab? pmissis exiitibus falsis in toto verbi gratia. ois quantitas est qualitas ois substantia est quantitas ergo omnis sba est qualitas. quelibz eni istaz est immediate falsa sicut sue contrarie sunt immediate vere r quelibz istaz est falsa in toto sicut sua coera

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including phrases like 'no pnt' and 'pnt'.

Handwritten marginal notes at the top of the page, including 'pnt' and 'hic dicitur'.

ria est nera in toto. sit ergo a maior extremas r b minor r c. mediu. r arguit sic omne c est a ome b est c ergo omne b est a. Ex illa regula sequit q nlla substantia est qualitas uel quantitas. alioquin no posset hec ois sstantia est qlitas sillogizari ex duabus pmissis in toto falsis si aliq quantitas est sba r aliqua non. aut si aliqua quantitas est qualitas r aliqua no. nec poterit sillogizari illa. omnis sba est qualitas duabus pmissis exiitibus falsis in toto p terminu trascendete nec p aliq aliu terminu pdicametales ut liquet.

Potest autē sic se habere. c. ad. a. et ad. b. et q. c. neqz sub. a. sit neqz uniuersaliter in. b. b. quide impossibile esse est in toto aliquo. pprimuz enim dictu est in ipso. b. non esse. a. a. aut no necesse est omnib? que sut. c. i. ee uniuersaliter. qre utreque false sunt.

Secunda regula ppositio affirmatiua imediata falsa est sillogizabilis ambabus pmissis exiitibus falsis in parte. ut omne imperfectu est qualitas. omnis substantia est imperfecta. ergo omnis substantia est qualitas. q pmissis sint falsae in parte r non in toto. manifestum est: quia aliquod imperfectu est qualitas: r aliquod imperfectu non est qualitas. aliqua substantia est imperfecta. r aliqua substantia non est imperfecta. sit ergo a qualitas r b substantia r c imperfectu. r arguatur ut supra in his terminis a. b. c. Notandum q si cut i quolibet predicamento reperitur actus r potentia. ita perfectum r imperfectu. ideo non sunt determinati pdicamenti. r ideo faciunt ta uniuersalem affirmatiuam qz negatiua in parte uera et in parte falsa. tunc eni uniuersalis negatiua et affirmatiua sibi ptraia sunt in parte uere r in parte falsae quado subcontraria illaru sunt simul uera. ut omne animal est homo. nulluz animal e homo. omne perfectu est substantia. nullum pfectu est substantia. omne imperfectu est qualitas. nullum imperfectu est qualitas. patet eni q omnes iste sunt uere. aliquod animal est homo. aliquod animal non est homo. aliquod perfectu est sstantia. aliquod perfectu non est substantia. aliqd imperfectu est qualitas. aliquod imperfectu no est qualitas. ideo quelibet illarum uniuersaliu tam affirmatiua qz negatiua est in parte uera r i parte falsa.

S alteraz contingit uera accipere. Non tamen quamlibet contingentes sed que est. a. c. na. b. c. ppositio sp erit falsa. ppter id quod. c. in nullo est. b. sz que est. a. c. potest. ut si a. in

b. et in c. indiuidualiter est. cum enis predicetur idem primu de pluribus neutrū in neutro erit.

Tertia regula. ppositio affirmatiua imediata falsa est sillogizabilis maiori uera r minori falsa. vbi gratia. omnis numerus est quantitas. ois substantia est numerus. g omnis substantia est quantitas. po no ergo q a sit quantitas r b. substantia et c. numerus: r arguat ut supra. omne c. est a. omne b. e c. g omne b. est a. Notandū q ppo affirmatiua immediate falsa no pot pcludi ex maiori falsa r minori uera: si maior extremas inest taz minori extremas qz medio finio immediate imediatone pdicametales ut p3 inductiue. Et notant di imediatone pdicametales: qz si imediatio trafiret ad terminu trascendentem maior esset falsa r minor nera omnib? existētib? immediatis. ut oe ens est qlitas omnis substantia est ens. ergo ois substantia est qualitas. posset tn dici q arif. intelligit de pmissa in toto uera uel in toto falsa. pstat aut istam. omne ens est qualitas. no esse in toto falsam nec in toto ueram. Sed dubitat arguendo p transpones pmissaz ut ois sba est nuer. ois nuer est qzitas g ois sba est quantitas. ubi maior est falsa r minor va. Dicendū q arif. loquit de sillogismo facto p se r imediate i pma figura mo talis sillogism? no est imediate r p se in illa cu sbm maioris no p dicit in minori. sed est tm p reductioem in pma figura transponendo pmissas.

Differt autez nihil neqz si non indiuidualiter insit.

Circa dictas regulas posset aliqs dubitare qren do utru ppo affirmatiua imediata falsa sit sillogizabilis eo mo quo affirmatiua imediata falsa est sillogizabilis abab? pmissis falsis in toto r falsis in pte: r alia solu exite falsa. exm pmi ois linea est albedo. ois ho est linea. g ois ho est albedo. exm scdi oe imperfectu est albedo. ois ho est imperfectu. g ois ho e albedo. exm tertiu. ois qlitas disgregatia uisus e albedo. ois ho est qlitas disgregatia uisus. g ois ho est albedo. ponat ergo q a. sit maior extremas. r b. minor r c. mediu: r arguat ut supra.

Notandū p quo ad tertiu exm est dita in ppo ne affirmatiua mediata falsa. r ppoem affirmatiua imediata falsa. qz ppo affirmatiua imediata falsa nu qz sillogizat ex maiori in toto falsa r minori in toto va sed bn ee ut patuit. ppo aut affirmatiua mediata falsa sillogizat ex qls pmissaz indfne va uel falsa in toto. vn aliqui maior est va r minor falsa in toto ut dem est. aliq at ecouerso. ut oe aial e albedo ois ho est aial. ergo omnis homo est albedo. Ipius quidem igitur esse deceptio. per ista figura et sic sit solu. No eni

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including 'pnt' and 'hic dicitur'.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL

erit in alia figura ipsi? eē sillogism?
Ex pdictis regulis arif. inferit pdonem quā pmi
sit dicēs qd ppō affirmatiua imediata falsa nō est
sillogizabilis nisi i pma figura: ex quo 2ª figura nō
cōcludit aliqua affirmatiua 2ª tertia figura aliq
vltis. Sed 3ª bec sba est q̄litas. est ppō affirma
tiua imediata falsa. qz nec s̄m nec pdicatū est in
aliquo toto: 7 tñ sillogizat in tertia figura. ut ois
quātitas est q̄litas. ois quātitas est sba. 3ª sba est
quātitas. Rndet q̄ nulla pticularis uel indefini
ta est pprie imediata: qz pbat p suam vlem. sed
solū vltis affirmatiua uel negatiua dē esse imedi
ata. Ad argumentū dē q̄ arif. tñ loquit de p
pōe vlti affirmatiua uel negatiua qz solū illa ē sim
plr imediata. i. imediatōe extremoz ex quo extre
ma nō sunt in aliquo toto. 7 imediatōe pōis cū
p nullā aliā categoricā sit inferibilis. sicut. n. sil
logismus aggenerās sciam d3 pcludere vlem: ita
7 aggenerās ignorantia. 7 ppter hoc arif. nullas
facit mentidē de pticularibus indefinitis 7 sin
gularibus.

Que uero ipsius nō esse in prima et
media figura est. Primū quidē igitur
dicamus quot modis in prima fi
gura et quomodo se habentibus p
positionibus cōtingit.

Secda pō negatiua imediata falsa est sillo
gizabilis p sillogismū ignorātie tā in pma figura
q̄ in scda figura. pbat. nā ista vltis. nullus nume
rus est quātitas. est ppō negatiua imediata fal
sa et sillogizat in pma figura hō mō. nulla sba est
quātitas. ois nūerus est sba. 3^a nullus nūer⁹ ē q̄n
titas. In 2^a figura aut sic sillogizat. q̄libet quanti
tas est sba. nullus nūer⁹ est sba. 3^a nullus nūerus
est q̄ntitas. In 3^a aut figura nō sillogizat aliq̄ tal
cū terna figura nō pcludat aliquā vlem. Ad e
uidentiā aut hō pdonem arif. ponit aliq̄s reglas.
quarū pma est ista. ppō negatiua imediata falsa
est sillogizabil⁹ in pma figura ambab⁹ pmissis ex
istētib⁹ falsis in toto 7 in pte. ex^m pmi. nulla ni
gredo est color. ois albedo est nigredo. 3^a nllā al
bedo est color. p3 q̄ q̄libet pmissaz est falsa in to
to. qz nulla duo talia s̄bcontraria sunt sil vā. aliq̄
nigredo nō est color. aliq̄ nigredo est color. aliq̄
nigredo est albedo. aliq̄ nigredo nō est albedo.
ex^m scdi. nulla q̄litas sūma ē color. ois albedo
est q̄litas sūma. 3^a nulla albedo est color. iaz q̄
libet pmissarū est in pte vā 7 in pte falsa. qz bec
s̄bcontraria sunt sil vera. aliq̄ q̄litas sūma ē color
et aliqua q̄litas sūma nō est color. aliq̄ albedo ē
q̄litas sūma. 7 aliqua albedo nō est q̄litas sūma.
pono 3^a q̄ a. sit maior extremitas 7 b. minor extre
mitas 7 c. mediū. 7 si sillogizet sic. nullus c. est a.
nē b. est c. 3ª nullū b. est a. Dubitat pbandō q̄

hec nō sit imediata. nulla albedo est color. qz tñ
s̄m q̄ pdicatū est in aliquo toto deinde qz sua d
ria est demrabilis isto mō. ois q̄litas disgregatia
vltis est color. ois albedo est q̄litas disgregatia
vltis. 3ª ois albedo est color. Rndet fm Egi. qz
ēmin⁹ pōt p̄siderari in ordine ad suū gen⁹ 7 in or
dine ad diuersa pdicantia. p mō facit ppōes ime
diatā cū suo gen⁹ 7 cū q̄libet spē illi⁹. ut ois albe
do est color. ois albedo est nigredo. 2^a mō nō
facit ppōnem imediatā cū aliquo tmino. nisi sint
gnāissima diuersoz pdicantioz. ut nllā sba est q̄
litas. de q̄ imediatōe locut⁹ est supius p̄b de p
ma aut in pnti arif. facit mentidē. Et hō bec uera
sint nō tñ p̄plete declarāt imediatōem ppōem
qm̄ ois sba est ens est imediata. 7 ois hō est aial
rōnale. de quib⁹ nullā facit mentidē neqz ex illa
distictōe p̄plete soluit argumentū. 3ª est alr di
cendū qz q̄dupl⁹ dē ppō imediata. Et p̄ imedi
ata imediatōe transcēdens. i. q̄n alterū extremo
rū est imediata s̄b transcēdēte. ex^m pmi. ois sba est
ens. ex^m scdi. ois tuba est quātitas. Secdo aliq̄
ppō est imediata imediatōe generis. i. q̄n vnum
extremoz est imediate gen⁹ ad reliquos. uel abo
sūt imediate sub eodē gen⁹. ex^m pmi. ois albedo
ē color. ex^m scdi. ois albedo est nigredo. Tertio
aliq̄ ppō est imediata imediatōe spē. i. q̄n alr
extremoz est imediate spēs ad reliquos. uel abo
sunt imediate sub eadē spē. ex^m pmi. for. est hō.
ex^m scdi. fortes est plato. Quarto ppō est ime
diata imediatōe individui. i. q̄n vñ extremoz
ē distictio uel passio imediata alterius. ex^m pmi
ois hō est aial rōnale. ex^m scdi. ois hō ē discipula
bilis. seu ois triāgulus h3 tres āgulos eq̄les ē.
De pma imediatōe locutus ē arif. in pma p̄lōe
7 de 2ª imediatōe loquit arif. ad p̄ns. de 3ª imedi
atōe locut⁹ est arif. in caplo de p̄se. de q̄rta uero
imediatōe locutus est in distictōe demratiōis
cū dixit oēm demratiōem esse ex imediatā. Ad
argumentū ergo p3 qz nō sequit tā s̄b m q̄ pdi
catū eē in aliquo toto. 3^a nō est imediata: s̄ solus
sequit qz nō est imediata imediatōe transcēdēntis
cū quo stat qz sit imediata imediatōe generis. Et
cum arguit qz sua cōtraria est demonstrabilis. er
go non est imediata. nego cōsequentiā: sed be
ne sequitur qz nō est imediata imediatōe de
monstratiōis quod cōcedo. cum quo tamen stat
qz sit imediata imediatōe compositionis seu
extremoz ut alias declarātū est. Sed adhuc
dubitat utrum imediatōe pdicatiōis 7 compo
sitiōis equalit⁹ seruetur in omnibus p̄positiōi
bus immediatis. Dicendum qz non. vnde qz
transcēdens descendit ad generalissima abiq̄
aliqua differētia 7 genus non descendit in spēm
nisi p aliquā differentiam. iō magis est immedia
ta ista. omnis qualitas est ens: qz nō ois albe

do est color. pma enī est imediata tā imediatōe
causē q̄ subiecti. quia sicut transcēdēs nō descen
dit in generalissimū p aliā cām ita nec p aliud s̄b
iectū. scda aut est imediata imediatōe subiecti et
non cāe quia genus p̄petit sue speciei imediate 7
nō p aliud s̄m sed p aliā cām cum genus non de
scēdat in spēm nisi p aliquā differentia que ē cau
sa spē supaddita generi: ideo pma nō est demon
strabilis cum nō habeat medium rectilincū: nec
laterale. secunda aut est demonstrabilis. quia licz
non habeat mediū rectilincū: tamē habet mediū
laterale. i. d̄riam p quam demonstrari pōt.

Contingit quidem igitur utriqz fal
sis: ut si a. in c. et in b. sit individuali
Si enī accipiat a. in c. nullo c. autē
in omni b. false sunt utreqz ppōnes

Contingit aut et altera falsa: et hac q
cunqz ptingente. potest enim que ē
a. c. ueraz esse. Que uero est c. b. fal
sam. sed que est a. c. ueram. quoniam
nō oib⁹ que sunt inest a. sed que ē b.
c. falsam. qm̄ impossibile est esse i b.
c. in quo nullo est a. Non enim uera
erit que est a. c. ppositio. similiter au
tez et si sint utreqz uere pclusio erit
uera. Sed que est c. b. ptingit ueraz
esse cum altera sit falsa: ut si b. et i c.
et in a. erit. necesse est enī alterū sub
altero esse. quare si accipiat a. in nul
lo c. esse falsa erit ppositio. Manifestū
igit est qm̄ 7 cum altera falsa sit:
et in utriqz falsus erit syllogismus.

Secda regula. ppō negatiua imediata falsa est sil
logizabilis in pma figura vna pmissarū cūte vā
7 altera falsa ind̄nter. p3 sic arguendo. nullus sa
por est color. ois albedo est sapor. 3^a nulla albe
do est color. h3 pmissaz maior est vā: 7 minor falsa
Si aut sic argueret. nulla q̄litas est color. ois al
bedo est q̄litas. 3^a nulla albedo est color. harū p
missarū maior est falsa: 7 minor vā. Idem pōt sil
logizari p a. b. e. ponēdo a. esse colozes: 7 b. albe
dinē: 7 c. saporē uel qualitātē. Notand qz ista
regula nō solū h3 ueritatē in tminis eiusdē pdica
mēti s̄ etiā diuersoz pdicamētoz: ut nulla linea
est color. ois albedo est linea. 3^a nllā albedo ē co
lor. Item: nullū silē est color. ois albedo ē silis.
3^a nulla albedo est color. pmi sillogismi maior est
vā 7 minor falsa. scdi vā maior ē vā 7 minor est falsa.

Sed in media quidem figura utraque
qz ppositiones totas falsas esse non
p̄tingit. Cū enī a. in omni sit. b. nihil
est accipere qd in altero quidē omni
in altero uero nullo erit. Oportet au
tem sic recipere ppositiōnes: et qz in
hoc quidem sit. in hoc autē non sit: si
uer⁹ erit syllogismus. si igit accipian
tur sic false: manifestū est qz p̄trarie
7 cōtrario se habebūt. hoc autē im
possibile est.

Tertia regulā ppō negatiua imediata falsa non
est sillogizabilis: in 2^a figura ambab⁹ pmissis. fals
in toto. p3 nā mediū p qd sillogizat qz nulla albe
do est color. aut erit extraneū simplr extremitati
bus. 7 tūc vna pmissarū erit uera. i. negatiua. aut
erit ueniēs alicui extremoz. 7 sic altera pmissaz
nō erit in toto falsa ut p3 intuēti tam in eodē qz i
diuersis pdicamētib⁹. vbi grā. ois color est sapor.
nulla albedo est sapor. 3^a nulla albedo est color.
uel sic. ois color est linea. nulla albedo est linea. 3^a
nulla albedo est color. mediū pmi sillogismi ē ex
traneū extremitatib⁹ eiusdē pdicamēti. 7 mē^m scdi sil
logismi est cūcū extremitatib⁹ alterius pdicamē
ti in quib⁹ est manifestū p̄tinue minorē esse ueram
Item si arguat sic. ois color est q̄litas. nulla albe
do est q̄litas. 3^a nulla albedo ē color. mediū ē pue
niēs extremitatib⁹ eiusdē pdicamēti. 7 maior ē vā
minor exite falsa. Si aut sic sillogizet. ois color
est silis. nulla albedo est silis. 3^a nulla albedo est
color. itez vna pmissarū est vā 7 altera est falsa.
medio ueniēte extremitatib⁹ alterius pdicamēti
hec oia pnt sillogizari p a. b. c. sic arguēdo. oē a.
est c. nullū b. est c. 3^a nullū b. est a. Notand fm
arif. qz si bec nllā albedo est color. sillogizat ex p
missis in toto falsis pōt etiā sillogizari ex d̄ris il
laz. 7 p p̄ns duo d̄ria pnt esse in toto falsa: qd ē
ipossibile. sicut. n. sequit nlls color est lapis. ois
albedo est lapis: 3^a nulla albedo est color. ita seq
tur. ois color est lapis. nulla albedo est lapis. igit
nulla albedo est color. Intelligend qz d̄ria nō
solū sunt sil falsa in pdicatōe p accūs: ut q̄s hō ē
alb⁹. nullus hō est alb⁹. s̄ etiā in pdicatōe p se. et
B q̄dupl⁹. p i pdicatōe oblig casus. ut cuiuslibz
hōis est aial. nullū hōis est aial. 2^a in pdicatōe i
directa: ut oē aial est hō. nullū aial est hō. 3^a in p
dicatōe dirca cū demratiōe modali. ut oē corp⁹
necio est sba. nullum corpus necessario est sub
stantia. Quarto cū vbo āpliatiuo. ut q̄s hō fu
it aial. nlls hō fuit aial. dato qz for. nūc p sit oib⁹
istis mōis duo d̄ria iūt sil falsa: s̄ nūq̄ in toto qz
oibz talū duoz d̄rioz s̄ d̄ria ē sil vā ut p3 iduc

Attende quomodo sunt hae figurae sic falsae
et minus verae.

conceditur quomodo q. utraque ppositio
falsae p. utraque falsae ppositio

Attende quomodo sunt hae figurae sic falsae
et minus verae.

Attende quomodo sunt hae figurae sic falsae
et minus verae.

Attende quomodo sunt hae figurae sic falsae
et minus verae.

Attende quomodo sunt hae figurae sic falsae
et minus verae.

Attende quomodo sunt hae figurae sic falsae
et minus verae.

Attende quomodo sunt hae figurae sic falsae
et minus verae.

Attende quomodo sunt hae figurae sic falsae
et minus verae.

Attende quomodo sunt hae figurae sic falsae
et minus verae.

In quodam autem nihil prohibet utraq[ue]
falsam esse ut si c. in b. et in a. quodam
est. Si enim c. quidem in a. omni accipi
atur esse. in b. autem nullo esse falsae quod
utraq[ue] ppositioes non tamen totae sed i
quodam. et contrario autem positio priua
tio. Similiter autem et altera esse falsae
et quolibet contingit. quod enim in a. omni
et in b. est. Si igitur accipiat in a. qui
de toto esse c. in b. autem toto non esse
que quidem est c. a. uera erit. sed que
est c. b. falsae. Iterum quod in b. nullo
est neq[ue] i a. omni ierit. Si enim et i a.
et in b. sed non erat. Si igitur accipi
at c. in toto quidem a. inesse b. autem
nullo b. c. ppositio uera erit.

Quarta regula ppositio negatiua imediata fal
sa est syllogizabilis in secunda figura ambabus pmissis
falsis in parte uerbi gratia. omnis color est sumus
nulla albedo est summa. et nulla albedo est color.
Item nullus color est imperfectus. omnis albedo
est imperfecta. ergo nulla albedo est color. pmissae
sunt in parte uere et in parte false eo quod aliquis color
est sumus. et aliquis color non est sumus. aliqua
albedo est summa. et aliqua albedo non est summa. ali
quis color est imperfectus. et aliquis color non est im
perfectus. aliqua albedo est imperfecta. et aliqua albe
do non est imperfecta. loco igitur talium terminorum po
natur a. b. c. et arguatur similiter. Sed forte argue
retur maiorae secundae syllogismi esse uera in toto et
inter minorae esse falsam in toto. quia non datur ali
quis color imperfectus. probatur quia sit ille a. et ar
guatur sic a. est imperfectus. ergo a. est non perfectus. p
positio ab affirmatiua de predicato puato ad affir
matiua de predicato infinito. etiam sic a. est non perfe
ctum. ergo a non est perfectus. ppositio ab affirmati
ua de predicato infinito ad negatiua de predicato fini
to. sed psequens est falsum quia a. color est perfectus
sua medietate et psequens est perfectus. Re
spondet negatio prima psequentia nec arguitur i ter
minis puatiuis: quia perfectus et imperfectum non op
ponunt priuatiue: sed tamen relative sicut magnus et
paruum intensum et remissum. sicut igitur idem est magnus
et paruum intensum et remissum. ita idem est perfectus
et imperfectus. non tamen respectu eiusdem sed diuersorum
Alteram autem falsam. similiter autem
fit transpositio priuatiua. Quod enim
in nullo est a. neq[ue] in b. nullo erit. Si

igitur accipiat in toto quidem a. non esse
in b. autem toto esse. que quidem est a. c.
ppositio uera est. altera autem falsae
Et iterum quod in omni b. est in nullo
accipere a. non esse falsum est. Est enim
necesse si in omni b. et in quodam a.
esse. Si igitur accipiat in omni b.
esse c. in a. autem nullo que quidem est
c. b. uera est que autem est c. a. falsae. Ma
nifestum igitur quod utrisq[ue] falsis et altera
tantum erit syllogismus deceptiuus
in indiuiduis.

Quinta regula. negatiua ppositio imediata fal
sa syllogizabilis in secunda figura altera pmissarum u
uel falsae indifferenter. p sic arguendo. nullus color est
aial. quilibet albedo est aial. et nulla albedo est color
huius syllogismi maior est uera et minor est falsae.
si autem sic arguatur. omnis color est aial. nulla albe
do est aial igitur nulla albedo est color. maior est fal
sa et minor uera. loco igitur talium terminorum ponat
a b c. sic quod a sit maior extremitas et b minor ex
tremitas et c medium et arguatur ut supra i p r r
figure. Notandum est in p h m quod talis maior nega
tiua aliquando potest esse in toto falsae. aliquando in parte
ua et in parte falsae. ubi gra ut nullus color est q[ui]libet
ois albedo est q[ui]libet ergo nulla albedo est color.
patet naq[ue] maiorae esse falsae in toto. quod illud p
dicatum non copetitur tantum alicui coloris sed omni co
lori. ubi autem sic arguatur. nullus color est disgrega
tiuus uisus omnis albedo est disgregatiuus uisus
ergo nulla albedo est color. maior est uera i par
te. quod aliquis est color qui non est disgregatiuus u
isus. horum autem syllogismorum minor est p[er]tinet in to
to uera. si si argueretur in eisdem terminis in secunda
figure. sic maior esset in toto ua et minor falsae i to
to faciendo medium illud sumus q[ui]libet. ut ois color
est q[ui]libet. nulla albedo est q[ui]libet. et nulla albedo est
color. facie at me[m] disgregatiuus uisus maior erit
falsae in parte. ut ois color est disgregatiuus uisus. nulla
albedo est disgregatiuus uisus. et nulla albedo est color
In his autem que non indiuidua sunt
cum quidem per proprium medium fiat
falsitatis syllogismus impossibile est
utraq[ue] falsas esse ppositioes: sed so
lum que est ad maius ultimum. Dico au
tem proprium medium per quod fit contra
dictiois syllogismus. Sit enim a. in
b. per medium c. quoniam igitur necesse

Attende quomodo sunt hae figurae sic falsae
et minus verae.

est que est c. b. affirmatiua accipi sil
logismo facto. manifestus est quod hec
semper est uera. Non enim pueritur
sed que est a. c. falsae. Euerfa enim
hac contrario fiet syllogismus. Simili
ter autem est si ex alia coordinatioue
accipiat medium ut d. quauis in toto
a. sit et d. b. predicat omni. Necesse
enim est que est b. d. ppositioe maner
altera autem puerit. Quare hec quidem
semper uera. illa autem semper falsae et
fere huiusmodi deceptio eadem est ei
que fit p proprium medium.

Tertia conclusio est ista. ppositio negatiua me
diata falsae est syllogizabilis p syllogismum ignoran
tie tam in prima quam secunda figura. uerbi gratia hec
nulla albedo est qualitas est negatiua falsae ut notum
est et est mediata quia inter subiectum et predicatum me
diatur alia genera et species s[ub]alternate. syllogizatur
autem sic in prima figura. nullus color est qualitas ois
albedo est color. ergo nulla albedo est q[ui]libet. in
secunda autem figura sic. nulla q[ui]libet est color. omnis
albedo est color. et nulla albedo est q[ui]libet. aut sic
q[ui]libet q[ui]libet est color. nulla albedo est color. er
go nulla albedo est q[ui]libet. Pro declaratioue
huius p[er]sonis arif. ponit quinque regulas. quarum
prima est ista. ppositio negatiua mediata falsae est syllo
gizabilis in prima figura p medium proprium maiori ex
istete falsae et minori uera. ista regula declarat
in medio eiusdem predicamenti cum extremis q[ui] diuer
si predicamenti. ex[m] pmi nullus aial est s[ub]a. ois h[ab]et
aial. et nullus h[ab]et s[ub]a. ex[m] secunda nullus risibile est
s[ub]a. ois h[ab]et risibile. et nullus h[ab]et s[ub]a. li
cet. n. risibile puerit cum hoie t[ame]n est alterius p
dicamenti. s. q[ui]libet. loco igitur talium terminorum arguatur
p istos terminos a. b. c. sic quod a. sit maior extremitas
et b. minor extremitas. et c. medium et arguatur ut pri
us. Notandum est in p h m in ista quod medium pro
prium est illud p quod fit p[er] contradictiois syllogismus
i. medium proprium est illud p quod indifferenter pcludunt
duo tria in prima figura minori p[er]tinet existete ua
p[er] quod eadem minor p[er]tinet manet: ut ois aial est s[ub]a.
ois h[ab]et aial. igitur ois h[ab]et s[ub]a. si iterum sic argu
atur nullus aial est s[ub]a. ois h[ab]et aial. et nullus h[ab]et
est s[ub]a. p[er] quod conclusa est tria p[er]tinet p[er]tinet exi
te eadem et uera. Et notantur d[icitur] in prima figura quod
nec 2a nec 3a figura potest pcludere duo tria. non 2a
quod non pcludit p[er]tinet affirmatiua. nec 3a quod non pclu
dit p[er]tinet negatiua. Et d[icitur] in minori exite uera: quod i
figura minor potest esse falsae: ut q[ui]libet s[ub]a est aial.
nullus h[ab]et aial. et nullus h[ab]et s[ub]a. In p[er]tinet

aut figura si arguitur p medium proprium semper minor est
uera et maior falsae: si fuerit negatiua. si autem affir
utraq[ue] pmissarum est uera. Secundo notandum quod si
tut syllogismus ignoratiue semper pcludit p[er]tinet
falsam altera pmissarum exite falsae. ita syllogismus
oppositus quod est syllogismus scilicet pcludit p[er]tinet
uera utraq[ue] pmissarum exite uera. et ideo medium pro
prium in syllogismo ignoratiue non potest esse transcen
dens. nec terminus superior ad maiorae extremitates
quod aliter syllogismus oppositus syllogismo ignoratiue co
cluderet p[er]tinet uera maiorae exite falsae. foueret
enim p[er]tinet syllogismus ignoratiue. ut nullus ens est s[ub]a. q[ui]libet
libet h[ab]et ens. et nullus h[ab]et s[ub]a. uel sic: nul
lum corpus est corpus aiatum. q[ui]libet homo est cor
pus. et nullus h[ab]et corpus aiatum. Deinde fiat syl
logismus oppositus. ut ois ens est s[ub]a. q[ui]libet h[ab]et
ens. igitur q[ui]libet h[ab]et s[ub]a. uel sic. ois corpus est cor
pus aiatum. ois homo est corpus. et ois h[ab]et cor
pus aiatum. In quolibet enim horum p[er]tinet maiorae esse
falsam. ideo medium nunquam fuit proprium. non etiam est
medium proprium si fuerit inferius ad minorae extremi
tate. alioquin in tali syllogismo ignoratiue q[ui]libet p[er]tinet
missarum esset falsae: quod est contra p[er]tinet. et p[er]tinet sic
arguendo. nullus fortes est s[ub]a. quilibet homo est
fortes. et nullus homo est s[ub]a. nihil ergo hic d[icitur]
p[er]tinet medium nisi quod pcludit indifferenter tam p[er]tinet
affirmatiua quam p[er]tinet negatiua ambabus pmissis ex
istetes ueris in syllogismo affirmatiuo et solum
maiori exite falsae in syllogismo negatiuo. Ter
tio notandum quod p[er]tinet uis negatiua mediata falsae est
syllogizabilis p quadruplex medium proprium: quorum
p[er]tinet cum qualibet extremitate facit p[er]tinet
se p[er]tinet modi. ut nullus aial est s[ub]a. quilibet homo est
aial. et nullus homo est s[ub]a. quod autem q[ui]libet istarum p
p[er]tinet sit p[er]tinet p[er]tinet modi manifestum est quod cui
libet earum predicatum est de q[ui]libet subiecti. et quod
aial sit medium proprium deum est: quod formado syllogis
mum affirmatiuum d[icitur] isti quilibet pmissarum est ua.
Secundo medium proprium cum qualibet extremita
tum facit p[er]tinet p[er]tinet se secunda modi. ut nullum discipli
nabile est s[ub]a. q[ui]libet homo est disciplinabile. er
go nullus h[ab]et s[ub]a. quod enim quilibet pmissarum sit in
secundo modo dicendi p[er]tinet. manifestum est ex dictis i ca
pitulo de p[er]tinet. et quod disciplinabile sit medium proprium
sequitur ex dictis cum in syllogismo affirmatiuo p[er]tinet
rio q[ui]libet pmissarum sit uera. Tertium medium
p[er]tinet cum qualibet extremitatum facit p[er]tinet per
accidens necessarium. ut nullum calidum est s[ub]a. quilibet
bet homo est calidus. et nullus homo est substan
tia. nihil enim est calidum nisi s[ub]a. et si aliquid est h[ab]et.
illud est calidum. ideo illud medium calidum facit p[er]tinet
positioem necessarium cum utroq[ue] extremorum affir
et quod sit medium proprium patet quia in syllogismo
d[icitur] q[ui]libet pmissarum est uera. Quartum medi
um proprium cum q[ui]libet extremitatum facit p[er]tinet p[er]tinet ac
cides p[er]tinet ut nullum album est s[ub]a. quilibet h[ab]et est alb[um]

Attende quomodo sunt hae figurae sic falsae
et minus verae.

igitur nullus homo est saba. quod enim albus sit medium proprium
p5 q2 in sillogismo opposito quibus premissarum est ue
ra premissa quod quilibet homo sit albus. et quod tales p
positioes sunt p accens contingentes manifestus est
ex dictis. Ex predictis sequitur quod medium proprium
non solum reperitur in eodem predicamento eius extremita
tibus. sed etiam in altera iuxta determinationem aris.
in ista ex tribus posterioribus exemplis. uocat enim
aris. medium proprium. omne illud quod predicatur vltiter d
minori extremitate de quo etiam vltiter predicatur ma
ior extremitas siue sit medium eiusdem predicamenti si
ue alteri predicamenti siue sit medium p se siue p acci
des. Secundo sequitur quod aliquod est medium pro
prium aliquam extremitatum quod non semper fuit medium
proprium nec semper erit medium proprium. patet de illo
termino albus dato quod oem albus sit substantia et quod ois
homo sit albus sic tamen quod aliquando aliquis homo fuerit ni
ger et aliquando aliquis homo erit niger. ideo tale
medium dicitur proprium p accidens contingens. Dubitatur
circa predicta probando aliquam negatiua mediatam
non esse syllogizabilem in prima figura minori exite
vera. nam hec est negatiua mediata. nulla substantia
est homo ex quo inter substantiam et predicatum mediat
genera et species. et quod non sit syllogizabilis minori ex
istete vera p medium proprium patet inductiue. nam si
cut ista maior est falsa. nullum animal est homo. ita et
hec quilibet substantia est animal ex quibus inferitur illa con
clusio nulla substantia est homo idem contingit
sumendo pro medio disciplinabile vel calidum aut
album. Rursum quod philosophus intelligit de propositione
negatiua mediata habere predicatos directos ubi
superius predicatur de suo inferiori et non eorum cuiusmo
di non est propositio signata. Secundo dubitatur nul
lum tale esse medium proprium nisi sit eiusdem predica
menti cum extremis. quia ut habet secundo huius idem est
causa et medium et maxime si medium sit proprium sed quod
habet tale medium in exemplis assignatum non est causa
maioris nec minoris extremitatis. nec est causa ma
ior extremitatis predicatur de minori extremitate quia
nec disciplinabile nec calidum nec album est eorum. ut
substantie aut inherencia illorum ergo. Dicendum
quod aris. loquitur secundo huius de medio in demonstra
tione potissima. constat autem nullam talem negatiua ef
se demonstrabilem nec suam oppositam demonstratorem potissi
ma. ideo nihil ad propositum. concedo tamen quodlibet
tale medium esse causam in eandem aut in cognoscen
do aut in inferendo.

**Si uero non per proprium medium
fiet sillogismus. cum d. quidem sub a.
sit medium. in b. aut nullo est. neces
se est utraqz falsas esse. Recipiende
enim utiqz sunt econtrario quod se ha
beat propositioes si debeat fieri sillogis
mus. Sic enim accepte utraqz sunt**

**falsas ut si a. quidem in toto. d. est d.
aut in nullo b. propositioes enim sillogis
mum quidez erit et propositioes utraqz falsas.**

Secunda regula propositio negatiua mediata falsa est sil
logizabilis in prima figura p medium extraneum solum
minori extremitati quilibet premissarum necio existen
te falsa. p3 quia maior est negatiua et minor affir
matio necio quilibet premissarum est falsa si medium est ex
traneum minori extremitati et non maiori. ubi gra.
nullus lapis est saba. quilibet homo est lapis. g nullus
homo est saba. ponatur igitur loco istorum terminorum a. b. c.
et arguatur ut prius etc. Notandum quod illud medium
est extraneum alicui extremitati: quod nullo modo veri
ficatur de illa sic quod ois sunt termini disparati ut homo
equus et lapis. Ex quo sequitur quod quicquid extrane
um est maiori extremitati in propositioe negatiua me
diata falsa. est etiam extraneum minori extremitati:
sed non e contra. quia lapis est extraneum homini
sed non e contra. quia lapis est extraneum homini
uel inferior ad maiorem non est extraneum alicui illarum
non tamen dicitur quod sit medium proprium. talis. n. termi
nus non est proprium medium nec extraneum: sed est medi
um conueniens et indifferens.

**Cum uero non sit sub a. medium: ut
d. que quidem est a. d. uera erit: que
uero est d. b. falsa. quia si esset uera
et conclusio esset uera: sed erat falsa.**

Tertia regula. propositio negatiua mediata falsa
est syllogizabilis in prima figura p medium extra
neum maiori extremitati maiori exite uera: et mi
ori falsa. p3 ex quo maior est negatiua et minor affir
matio. uerbi gratia. nulla albedo est saba. quilibet
homo est albedo. g nullus homo est saba. ideo est
intelligendum si loco istorum terminorum ponatur a. b. c. sic
quod a. sit maior extremitas b. minor extremitas: et
c. medium etc. Notandum quod ista regula et oes alie
precedentes intelliguntur de syllogizatione facta per
se et immediate in prima figura. quia huiusmodi ne
gatiua potest syllogizari p medium simpliciter extrane
um maiori exite falsa: et minori uera. et huiusmodi syllogis
mum mediate uel reductiue collatum in prima figura
ut quilibet homo est albedo. nulla albedo est saba. igitur nul
lus homo est saba. reducti ad 2am prime figure p transpo
sitionem premissarum. Dubitatur cum syllogizatio p medium
eandem talem negatiua mediatam falsam aliquam quibus premissa
sarum sit falsa et aliquam tamen minor sit falsa pro quod non
affigit aris. modum quo in eandem tamen maior sit falsa et
minor uera. Rursum quod medium est duplex eandem. scilicet sim
pliciter et secundum quod. medium. n. est simpliciter eandem: quoniam est dispa
ratum utriusque extremitati ut albedo uel linea saba et homi
ni. Medium autem secundum quod extraneum est illud quod
est disparatum tamen minori extremitati. quia non da
tur disparatum uel extraneum tamen maiori extremitati

omne. n. disperatum uel extraneum maiori extremitati
est extraneum et disparatum minori extremitati.
propterea semper minor est falsa cum sit affirmatiua
qualitercumque medium fuerit extraneum. ubi autem me
dium sit extraneum simpliciter necio maior est uera cum sit
negatiua. si autem fuerit extraneum secundum quod quid necio
utraqz premissarum erit falsa ut p3 inductiue.

**Sed p media figuraz facta decepti
one. utraqz quidez non contingit fal
sas esse. propositioes totas. Eum. n. sit b
sub a. nihil quidem contingit in hoc qui
dez omni in illo uero nullo esse. sicut
dictum est prius.**

Quarta regula propositio negatiua mediata falsa non
est syllogizabilis in secunda figura ambabus premissis fal
sis in toto p3 quod non est repibile medium quod in se
vltiter preterito culibet sub vna extremitate et vlti re
motu ab alia. vlti tale medium uel est simpliciter extra
neum cuiusque extremitati uel conueniens alicui illarum. si
primam ipse negatiua erit uera. si 2am non quibus premissa
rum erit falsa in toto. ubi gratia. albedo est simpliciter
eandem tamen saba quod homo: sic arguendo. nulla saba est al
bedo. quilibet homo est albedo. g nullus homo est saba
p3 maior est uera. et quia lapis est extraneum homini
non autem saba ideo sic arguendo. nulla saba est lapis. qui
libet homo est lapis igitur nullus homo est saba. maior
non est in toto falsa: quia aliquid substantia est lapis. et aliquid
saba non est lapis. et ubi loco istorum terminorum noto
rum ponatur ista termini ignoti a. b. c. poterit syllogi
zari ut iam syllogizatum est. Notandum quod huiusmodi talis ne
gatiua non potest habere ambas premissas falsas in toto
potest tamen habere ambas premissas falsas in parte. uerbi gra
tia. omnis saba est imperfecta. nullus homo est im
perfectus. ergo nullus homo est saba. aut sic. nulla saba
est imperfecta. quilibet homo est imperfectus. g nul
lus homo est saba. horum syllogismorum primus est in
prima secunde figure. et secundus in secunda eiusdem si
gure. quorum premissae sunt falsae in parte ex quo aliqua
saba est imperfecta et aliqua non est imperfecta. aliquis
homo est imperfectus. et aliquis homo non est im
perfectus.

**Altera uero potest esse falsa et que
cumque contingit. Si. n. c. et in a. et in b. e
si accipiat in a. quidem esse in b. uero
non esse. que quidem a. c. uera erit. al
tera autem falsa. Alterum si quidem in b
accipiat c. esse. In a. aut nullo. que
quidem est c. b. uera erit. Altera autem
falsa. Si quidem igitur sit priuatiuus
syllogismus deceptiois dictum est qua**

re et quando et p que erit deceptio.

Quinta regula. propositio negatiua mediata falsa est sil
logizabilis in secunda figura vna premissarum exite ue
ra et altera falsa indistincte. ubi gratia. ois saba est al
bedo. nullus homo est albedo. ergo nullus homo est
saba. huiusmodi sillogismi maior est falsa et minor est uera
si autem arguatur sic. nulla saba est albedo. quilibet homo est
albedo. g nullus homo est saba. maior est simpliciter
falsa. et minor in toto falsa. Constat etiam potest ar
gui p terminos ignotos conuertibiles cum his terminis
notis. ut oem a. est c. nullum b. est c. igitur nullum b. est a
aut sic. nullum a. est c. oem b. est c. g nullum b. est a. Et
ex his manifestum est in qua figura et quibus premissis propositio nega
tiua falsa est syllogizabilis tamen mediata quibus imediata

**Si uero sit affirmatiuus tunc per p
prium medium impossibile est utraqz
esse falsas. Necesse enim est que e hic
manere si quidem erit syllogismus si
cut dictum est prius. Quare a. c. sep
erit falsa hec autem erit conuersa. Si
militer autem e et si ex alia ordinati
one accipiat medium. sicut dictum e in
priuatiua deceptioe. Necesse est enim
que quidem e d. b. manere.**

Quarta conclusio. propositio affirmatiua mediata
falsa est syllogizabilis tamen in prima figura p sillogis
mum ignorantie. Ista conclusio arguitur sic. propositio
affirmatiua mediata falsa est syllogizabilis in p
ma figura et non in aliqua alia figura. ergo etc. Pri
ma pars antecedens patet de ista. omnis superficies
est color que est affirmatiua falsa et mediata:
cum tam subiectum quibus predicatur sint in aliquo toto
que syllogizatur sic omnis quantitas est color. omnis
superficies est quantitas. ergo omnis superficies est
color. Secunda pars antecedens etiam est nota cum in
secunda figura non syllogizatur aliqua affirmatiua. et in
tertia nulla uis. Constat autem per hoc non facere me
tionem nisi de uniuersali affirmatiua sicut nec feci
mentionem supra nisi de uniuersali negatiua quo
niam omnis syllogismus concludens uniuersalem af
firmatiuam. uel uniuersalem negatiua concludit p
ticulari affirmatiua uel negatiua. dicit enim
aris. primo priorum quod vna potestas syllogismorum est
concludere plura: scilicet conclusionem et quequid
sequitur ad illa. Pro declaratione huius conclu
sionis aris. ponit quatuor regulas. Quarum
prima est ista. propositio affirmatiua mediata falsa
est syllogizabilis in prima figura p medium proprium
solum maiori exite falsa. patet quia minor
ex quo est eadem in sillogismo affirmatiuo et nega
tiuo sicut est uera in sillogismo negatiuo ut ois uis
est. ita in affirmatiuo. uerbi gratia. omne animal

22. quod si negatiua est magis
ostenditur tamen non fuit sita
affirmatiua deceptioe in
propositioe immediae et
primario ostenditur hoc quod
fuit propositio mediam

et quod si sita ignoantia quod
lo accipitur in media. nec
fuit. si simile pro. nec non
est. quod eorum conuenientia. hec
alia.

Interea
et quod possit fieri per se
et alia premissa. tamen
falsi quibusque. Ma. sic. et ma
nifesta. per hoc in eodem est
figura. quibusque. et alia
matia.

Interea
ostenditur ad hunc modum. tamen
tamen falsa. et magis. et alia
et magis. et magis. et alia
figura.

Interea
ostenditur per hoc. omnia sunt
dicitur in principio per se.

est albedo. omnis homo est aial. igitur omnis ho est albedo. hic syllogismus fit p mediū ppriū ei dem pdicamenti cū minoz extremitate. pōt etiā fieri p mediū ppriū alterius pdicamenti ut oē risibile est albedo. quily hō est risibilis. ergo qlz hō est albedo. 7 q sit mediū ppriū p. qz in syllo gismo negatiuo eadē minoz manēte pcludit pro positio opposita affirmatiue mediate false āba bus pmissis exītibz ueris. ut nullū aial est albe do. quily hō ē aial. ergo nullus homo est albedo uel sic nullū risibile est albedo. quily hō est risibi lis. 7 nullus homo est albedo. ponam⁹ q a. sit maior extremitas. 7 b. minor extremitas. 7 c. me diū 7 arguat syllogistice ut p. oē c. est a. oē b. ē c. 7 oē b. ē a. Notandū p: q cū qdruplex sit me diū ppriū. s. cēntiale 7 accēntiale p se accēntiale p accidēs neciū: 7 accēntiale p accidēs ptingēs. p qdls istoz pōt syllogisari ppō affirmatiua mediate fal sa. nā q p mediū ppriū cēntiale: 7 q p mediū p pū accēntiale p se exemplificatū est sumendo illa media aial 7 risibile. 7 q aliis duob⁹ medus illō etiā possit fieri exemplificatū sic arguendo. oē cali dū est albedo. quily hō est calidus. 7 quily homo est albedo. uel sic oē albū est albedo. quily hō est albus. 7 quily hō est albedo. calidus. n. inest hōi p accidēs s; d. necitate. albū uero inest hōi p accidēs ptingent. qz et si nō est possibile dare hōiem non calidū tñ dat hō nō albus. Scdo notandū q quadrupl⁹ ppō dī mediate. Primo quando extrema sūt diuersoz pdicamentoz quoz alterū est in aliquo toto. ut nullus hō est qlitas. nullus hō est albedo. ois homo est qlitas. ois hō est albedo. Scdo quando extrema sūt eiusdēz pdi camēti int que mediat aliqz gen⁹. ut nullus hō ē sba. ois hō est sba. mediat. n. illa genera aial cor pus aiātū 7c. et de tali ppōe mediate pbs loci tus est in tertia pōne. Tertio ppō est media ta qñ inter sūm 7 pdicatū mediat aliqua species ut fortes est aial. fortes nō est aial. mediat. n. ille fminus homo. Quarto ppositio est mediate quando unū extremozū est diffinitio nel passio nō imediata alterius ut omnis homo est substantia aiata sensitua. fortes est aial rationale. fortes est risibilis. ois homo est risibilis dato q disciplina bile sit pma passio hominis: ex quibus habetur q etiam opposita earum sunt ppositōnes medi ate. de nulla ergo ppositōne mediate loquit ari sto. hic nisi de affirmatiua pmi modi: quia solus ille affirmatiue sunt false.

Eū uero sit nō p ppriū mediū si qui dē sit d sub a: hec qdē erit uera. alte ra at falsa pōt eni a i plurib⁹ eē que non sunt sibi uicē.

Secunda regula. ppositō affirmatiua mediate falsa est syllogisabilis in pma figura per mediū

extraneum solum minoz extremitati maiori exi stēte uera 7 minoz falsa. p: quia si mediū est tan tum extraneū minoz extremitati erit cōueniens maiori extremitati. 7 per cōsequēs faciet maiore uerā 7 minoz falsā. ut omnis qualitas dūgrega tiua uisus est albedo. quilibet homo est quali tas dūgregatiua uisus. ergo quilibz homo est albedo. uel sic quilibet albedo est color quilibet superficies est albedo. ergo quilibet superficies est color. sit ergo maior extremitas a. 7 minor. b 7 mediū. c. 7 arguat ut supra. Sed dubitatur arguēdo q mediū est extraneū solū minoz extre mitati. 7 tamē ambe pmissis sunt false. ut omnis q litas est albedo. omnis homo est qualitas. ergo omnis homo est albedo. Respondet q Aristot. per mediū extraneū solū minoz extremitati itel ligit mediū disparatū minoz extremitati d quo uniuersaliter pdicat maior extremitas: sic q aut cōtineat sub eo aut cōuertat cū illo. cōstat autēz qualitatē nec conuerti cūz albedine nec cōtineri sū illa: sed esse totum ad illam.

Si uero nō sit d sub a hoc quidē ma nifestū qm sperit falsa. affirmatiuū eni accipit q quidē d b cōtigit 7 ue rā eē 7 falsā. nihil eni prohibet a qui dē i d nullo eē d aut i omi b. ut aial: scia. musica.

Tertia regula. ppō affirmatiua mediate falsa est syllogisabil⁹ in pma figura p mediū extraneū solū maiori extremitati: maiori exite falsa 7 minoz exi stēte uera. p: qz si mediū est extraneū maiori extre mitati 7 maior est affir⁹ o: q sit falsā. cū aut sit cō uenies minoz extremitati: 7 minor sit affir⁹ iō ip sa est uera. ubi gra. oē aial est albedo. ois hō est aial 7 ois hō est albedo. uel sic in fminis aial. qlz scia est aial. ois musica est scia. 7 ois musica ē aial. sic etiā pōt argui fminis ignoz. ut oē d. est a. oē b. ē d. 7 oē b. est a. supposito q isti puertant cum ill

S; dubitat p qz nō uidet uerū aliqd eē extra neū maiori extremitati 7 nō minoz. qz in alia cō clōne dēn est q qdqd est extraneū maiori extre mitati etiā est extraneū minoz extremitati. q mediū est extraneū solū maiori extremitati: tñ abe pmissis sunt false: ut qlibet for. est albedo. qlz hō est for. 7 qlz hō est albedo. hō eni ex quo ulit pdicat de for. nō est illi extraneū. Ad p^m dī q ari. supius loqbat de negatiua mediate fal sa fminor eiusdē coordinatōis. ut nullus hō est corp⁹. de q uerū est dicē q qdqd est cōneū maio ri extremitati est etiā cōneū minoz extremitati: nō ecōtra. loquit aut nunc de affir⁹ mediate fal sa fminor pdicamentoz distinctoz ut quily hō est albedo. quilibet superficies ē color: de q dicit illa trimēbris diuisio: s; q aliquid est extraneū

12110
I quomodo unum sit pdicamentum
dicitur quod medium quod
debet unum esse extremum non
sibi maiore extremitate.

12111
De capite quod dicitur quod
quod minus est nā et maiore
est

I quomodo sit illud scriptum ut
medium quod medium extremum
habet dicitur quod medium est sub
maiore extremitate

12112
De ueritate unum est falsum et minus
falsum minus est syllogismus ex maiore gualitate

maiori extremitati 7 nō minoz. 7 aliqd est extra neū minoz 7 non maiori. 7 aliqd utriqz extreni tati. Ad 2^m uidetur q aristo. p mediū cōuenz solū maiori extremitati intelligit mediū dispara tum maiori extremitati 7 cōuenies minoz extre mitati. aut pueniētia puertibilitatis. aut pueniē tia supioris cum suo inferiori. ut patet in suo ex emplo. constat autem sortem non conuerti cum homine nec esset totum ad illum.

Nō aut itez neqz a in nullo d neqz d in nullo b. Manifestū igit ē qm cū nō sit mediū sub a utreqz possūt eē false 7 qcūqz ptingit. Quot quidez igit modis 7 p que possūt fieri secū dū sillogismū deceptōes 7 i his que sūt sine medio et in his que sūt p de mōstratōes manifestū est.

Quarta regula. ppō affirmatiua mediate falsa ē sillogisabil⁹ i pma figura p mediū extraneū utri qz extremitati qlibz pmissaz exite falsa. p: qz si mediū est extraneū utriqz extremitati 7 quelibz pmissarū est affirmatiua o: qualibet pmissaz eē falsā. uerbi gra. omis lapis est albedo. quilibet hō est lapis. 7 qlibet hō est albedo. uel sic. quili bet sapor est albedo. qlibet hō est sapor. 7 qlibz hō est albedo. pmi sillogismi mediū est eiusdēz pdicamēti cū minoz extremitate. 7 secūdi cū ma iori extremitate. In termis aut ignotis potest idē sillogisari p a. b. c. ponendo a esse maiore ex trematē. 7 b. minoz. 7 c. mediū. Notandus qz p istos tres terminos hō albedo 7 qlitas pnt fieri tres sillogismi pcludētes ppōnes affirmati uā mediatā falsā. quoz pmius h; maiore uerā et minoz falsā. scdus h; minoz uerā 7 maiorez fal sam. tert⁹ aut habet utriqzz pmissaz falsā. exē plū pmi. ois albedo est qlitas. qlibet homo ē albedo. 7 qlibet hō est qlitas. exemplū secūdi. qlibet qlitas est hō. ois albedo est qlitas. 7 ois albedo est homo. exemplū tertii. ois qlitas ē albedo. omis hō est qualitas. 7 omis hō est albe do. In termis aut pbi pōlīter sillogisēt. ut ois musica est scia. omē aial est musica. 7 omē aial est scia. Itē ois scia est aial. qlibet musica ē scia. 7 quelibet musica est aial. Itē ois scia est musi ca. omē aial est scia. 7 omē aial est musica. pmi sillogismi maior est uera 7 minor falsa. scdū sillo gismi maior est falsa 7 minor uera. tertii uero utra qz est falsa. Dubitat de istis ppōnib⁹ affirma tiuis falsis. homo est irrōnalis. hō est insensitiu⁹ utrū sit mediate uel imediate. 7 nō apparēt eē mediate nec imediate discurredo omēs modos mediatōnis 7 imediatōnis ppōnum nominata rū supius. Rūdetur q sicut dīe cēntiales dī

uidētes genera 7 pstitūtes spēs cum nō compo nant ex actu 7 pō sed dicāt tñ actū nō sūt p se in pdicamento. sed solū reductiue rōne spērū qua rum sūt pncipia pstitutiua. aut rōne genēz quo rū sūt pncipia diuisiua. ita hōi ppōnes nō sunt per se mediate uel imediate. sed reductiue rōne generis 7 spēi quoz pdicata sūt pncipia. iō hec hō est irrōnalis est imediata. sicut hec hō ē afin⁹ inter cui⁹ sūbm 7 pdicatū nō mediat aliqz spēs. aut sicut ista. hō est aial. inter cui⁹ sūbm 7 pdica tū nō mediat aliqz gen⁹. hec aut. hō est insensiti uis est mediate. qz inter sūbz 7 pdicatū mediat alia dfa. s. irrōnabile quare 7c.

Manifestū est aut qd si aliqz scis defecerit necesse est aliquā sciaz defi cere qm impossibile est accipere sū sensu. Si uere discim⁹ aut inductōne aut demōstratione. Est at demōstratio qdē ex uniuersalib⁹. Inductō aut ex bisque sūt scdm ptem.

Hec ē scda ps hui⁹ capituli in qua Aristo. deter minat de ignorātia simplicis negatōis pueniēte ex defectu alicui⁹ sensus postqz deficiant de igno rātia dispositōis ponēdo istā pclusiōez. Deficiēte aliquo sensu impossibile est hīe sciaz de sūbilib⁹ illi⁹ scis. circa quā duo facit. nā pmo pmittit vna suppositōz. scdo exegit de intēto ibi. impossi bile ē aut. Suppō ē ista. q ois uera doctrina 7 disciplina est p demōstratōz uel inductōez patet nam ois demōstratō est ex vltibus ut patuit. et ois inductō est ex singularib⁹. pstat aut oēs notitiā cō plexā habitā p discursū esse notitiā alicui⁹ vltis cō cluse ex vltib⁹. aut alicui⁹ vltis pcluse ex singularib⁹ qz sensus memorie 7 expientie. iuxta defmātoz aristo. in plogo metha. pmo. n. cognoscit q ois ignis est calefactiuus. aut q omne reubar baz ē purgatiū colere p inductōez singulariū. Scdo aut cognoscit p demōstrationē pcedēdo p uia cog nita cā ppter quā caliditas est in igne: 7 purgati uū colere cōpetit reubarbaro. Sed dubitat cū ois scia sit p sillogismū 7 inductio nō est sillo gismus ppter qd dicit aristo. p demōstrationē uel inductōne. Rūdet p hō nō dixisse oēm sciaz esse p demōstrationē uel inductōne. sed oēs doctri nā uel disciplinā. unde ois scia est doctrina ul⁹ di sciplinā 7 nō ecōtra. h; eni exptus doctrinā uel disciplinā de reubarbaro q est purgatiū colē 7 nō sciam. sed tñ artifex ut testat p hō in pbe mio metha. artifex eni pcedit vlt 7 p cām. exper tus autem singulariter 7 per effectum.

Impossibile aut uniuersalia spectari 7 nō p inductōz qm 7 q ex abstractō

I quomodo sit illud scriptum
de ignorantia simplicis negationis
pueniente ex defectu alicuius
sensus postquam deficiant de
ignorantia dispositiois ponendo
istam conclusionem. Deficiente
aliquo sensu impossibile est
habere scientiam de sensibilibus
illi scientiam. circa quam duo
facit. nam primo permittit
vnam suppositionem. scilicet
exegit de intentione ibi. impossi
bile est autem. Suppositio est ista.
quod omnis uera doctrina
et disciplina est per demonstrationem
uel inductionem patet nam
omnis demonstratio est ex
ultimis ut patuit. et omnis
inductio est ex singularibus.
prostat autem omnia notitia
complexa habitata per discursum
esse notitia alicuius ultime
conclusionis ex ultimis. aut
alicuius ultime conclusionis ex
singularibus quia sensus memorie
et experientie. iuxta definitionem
aristotelem in primo libro
metaphysice. primo. n. cognoscit
quod omnis ignis est calefactiuus.
aut quod omne reubarbarum
est purgatiuum colere per
inductionem singularium. scilicet
aut cognoscit per demonstrationem
precedendo per uiam cognitam
quia propter quam caliditas est
in igne: et purgatiuum colere
competit reubarbaro. Sed
dubitat cum omnis scientia sit
per syllogismum et inductio non
est syllogismus propter quod
dicit aristoteles. per demonstrationem
uel inductionem. Rursum dicit
per hoc non dixisse omnem
scientiam esse per demonstrationem
uel inductionem. sed omnes
doctrinae uel disciplinae. unde
omnis scientia est doctrina uel
disciplina et non e contra. hoc
enim expertus doctrinam uel
disciplinam de reubarbaro
quod est purgatiuum colere
et non sciam. sed tamen
artifex ut testatur per hoc in
primio metaphysice. artifex enim
precedit ultimum et per
causam. expertus autem
singulariter et per effectum.

I quomodo sit illud scriptum
de ignorantia simplicis negationis
pueniente ex defectu alicuius
sensus postquam deficiant de
ignorantia dispositiois ponendo
istam conclusionem. Deficiente
aliquo sensu impossibile est
habere scientiam de sensibilibus
illi scientiam. circa quam duo
facit. nam primo permittit
vnam suppositionem. scilicet
exegit de intentione ibi. impossi
bile est autem. Suppositio est ista.
quod omnis uera doctrina
et disciplina est per demonstrationem
uel inductionem patet nam
omnis demonstratio est ex
ultimis ut patuit. et omnis
inductio est ex singularibus.
prostat autem omnia notitia
complexa habitata per discursum
esse notitia alicuius ultime
conclusionis ex ultimis. aut
alicuius ultime conclusionis ex
singularibus quia sensus memorie
et experientie. iuxta definitionem
aristotelem in primo libro
metaphysice. primo. n. cognoscit
quod omnis ignis est calefactiuus.
aut quod omne reubarbarum
est purgatiuum colere per
inductionem singularium. scilicet
aut cognoscit per demonstrationem
precedendo per uiam cognitam
quia propter quam caliditas est
in igne: et purgatiuum colere
competit reubarbaro. Sed
dubitat cum omnis scientia sit
per syllogismum et inductio non
est syllogismus propter quod
dicit aristoteles. per demonstrationem
uel inductionem. Rursum dicit
per hoc non dixisse omnem
scientiam esse per demonstrationem
uel inductionem. sed omnes
doctrinae uel disciplinae. unde
omnis scientia est doctrina uel
disciplina et non e contra. hoc
enim expertus doctrinam uel
disciplinam de reubarbaro
quod est purgatiuum colere
et non sciam. sed tamen
artifex ut testatur per hoc in
primio metaphysice. artifex enim
precedit ultimum et per
causam. expertus autem
singulariter et per effectum.

ne dicuntur esse per inductiones nota facere que insunt in uno quoque genere quodammodo non separabilia sunt secundum quod unumquodque huiusmodi est. Inducere enim non habentes sensum impossibile est singularium esse sensus est. Non enim contingit accipere eorum scias neque enim ex universalibus est sine inductione neque per inductiones sine sensu.

Hac suppone premissa Aristotelem arguit sic conclusionem. Omnis doctrina vel disciplina alicuius sensibilis est per inductionem vel demonstrationem: sed qualitercunque sit requiritur sensus illius sensibilis. Et deiciente aliquo sensu impossibile est habere scias de sensibilibus illius sensus. maior pars ex suppositione. et minor declarat. nam si habet sciam de aliquo sensibili per inductionem ergo sciendo vniuersalia per singularia. constat autem non habere perfecta noticia singularium nisi per sensum. si autem dicitur quod per demonstrationem arguitur sic. omnis sciam per demonstrationem est ex vniuersalibus. et omnis sciam vniuersalium est ex singularibus. et omnis noticia singularium est per sensum. ergo omnis doctrina vel disciplina alicuius sensibilis est per sensum. maior patet ex dictis in primo principio: minor autem declarat: quod si in aliquo videretur oppositum maxime appareret in mathe. que videtur esse separata a materia sensibili. et hoc est verum secundum rationem sed non secundum esse. quia non datur linea vel superficies absque materia sensibili: modo in illis habetur noticia vniuersalium per singularia. ut omnes anguli recti sunt equales. et nulle linee parallele concurrunt. quod illi anguli recti sunt equales et illi. nec est reperta instantia. sicut quod ille linee parallele non concurrunt et ille et sic de singulis. Tertia pars antea contra arguitur. scilicet quod omnis inductio est per sensum quia sensus est singularium: et cum inducunt vniuersales fiunt designationes singulares per sensum. ut patet tam in naturalibus quam in mathe. ut quod omne compositum ex contrariis aliquando corrumpitur. aut quod omnis linea est recta vel curva. Notandum primo secundum egiptum: quod intellectus humanus de se est pura potentia. ut testatur Aristoteles. 3° de anima. nec potest exire ad actum nisi per actionem sensus: quod necesse est intelligentem fantasmata speculari. si ergo intellectus non intelligit nisi mediante sensu tanquam mediante instrumentum necessario deficit intellectio deiciente sensu. et per consequens deiciente aliquo sensu impossibile est habere scientiam de sensibilibus illius sensus. Plato autem dixisset quod non deficit sciam sensibilius alicuius sensus deiciente illo sensu. sed solum vniuersali scientie. quia dicebat ideas precedere formas speculativas in intellectu sicut formas substantialem in materia. ita quod sicut agens naturale non aliter se habet respectu materie quam disponendo. ita sensibile non

se habet respectu intellectus nisi in modo sensus ydea autem se sola producit ipse intelligibile in intellectu. Ex isto dicto non habet sufficienter intentio aristotelem. quod deiciente visu alicuius a nativitate ille potest noticia habere de coloribus per auditum vel per doctrinam: quoniam aliquis potest docere cum vniu esse quantum sensum exteriori qui dicitur visus cuius subiectum adequatatum est color. sicut sonus est obiectum adequatum auditus. uel odor olfactus aut sapor gustus. deiciente etiam olfactu potest haberi noticia de odore per discursum videndo aialia careria visu moueri ad alimeta per magnam distantiam. aut aialia habentia modicum visum moueri ad maiorem distantiam quam ipsi possunt inuari per visum. Secundo notandum secundum opinionem currentem quod deiciente aliquo sensu a nativitate habet sciam de sensibili illius sensus per conceptus abso-utos communes et quidditativos. sed non per conceptus proprios absolutos et quidditativos. primum pars. quod deiciente visu a nativitate scilicet confuse quod color est quantitas imutabilia visus per hanc omnis passio uel passibilis quantitas est imutabilia sensus. Secundum patet nam dato quod aliquis a nativitate non habet odoratum adhuc discurreret quod aliquid est sensibile proprium propter quatuor uides animalia moueri per magnam distantiam ad nutrimentum Tertium est notum quod non habet visum a nativitate nesciret quid importaret nomine coloris. et non habens odoratum nesciret quid importaret nomine odoris. Et licet primum uerum sit alia autem non uidentur uerum: quoniam sciendo quod aliquid est sensibile proprium propter illa quatuor color sapor sonus et quantitas tangibilis non habet noticia odoris per aliquem suum conceptum proprium sed solum per colores inuicem tamen se dearticulantes eo modo quo quod cognosceret hominem non habendo conceptum hominis. sed solum habendo conceptus illius diffinitionis animalis gressibile bipes. Deinde non apparet quoniam cecus a nativitate per doctrinam possit scire quod importat nomine coloris: et habet in mente illius conceptum coloris cum sua diffinitione quidditativa sicut habet in mente conceptus uacui uel infiniti aut christi. aut antixpi aliquando talis cecus non possit disputare de coloribus. quod uoces sunt note earum passio nua que sunt in anima secundum aristotelem. per pharyngem. id est aliter dicendum ad mentem per huiusmodi doctrinas eius in plogo metha. quod duo sunt sensus nobis de seruietes ad sciam. scilicet visus et auditus. Et idem at testatur comentator in de sensu et sensa. quod primum facit scire per inuentionem. quod ostendit multas rebus distas. scilicet autem per doctrinam. quod facit audire a magistro. Hoc premissis pono quatuor conclusiones: Quaram prima est ista. deiciente aliquo sensu a nativitate possibile est habere tamen per inuentionem quod per doctrinam confuse et indistincte sciam de sensibilibus illius sensus. sicut a celo est de intentione aristotelem. in plogo huiusmodi dicitur quod aliquo modo scimus hanc dualitatem esse pariter antequam uideres eam sciendo omnem

dualitatem esse pariter. sic pariformiter cecus a nativitate scit aliquo modo coloris esse qualitatem imutabilem visus. scilicet confuse et indistincte: per hoc quod omnis quantitas sensibilis est imutabilia sensus. dicit enim aristoteles. 2° priorum. quod aliquid scit in vniuersali quod tamen ignorat in particulari. Et notandum fit metio de ceco a nativitate seu de sensu deiciente a nativitate. quia nulli dubium quod cecus factus post visum habet sciam de coloribus. quia adhuc seruatur species et similitudines colorum tam in sensu interiori quam in intellectu. Secunda conclusio. deiciente aliquo sensu a nativitate possibile est per inuentionem distincte et determinate habere sciam de sensibilibus illius sensus per conceptus communes. patet quod non habet sensum odoratum videtur aialia moueri ad alimeta per magnam distantiam et non habentia visum discurrit quod aliquis est sensus propter alios quatuor. et quod aliquid est sensibile proprium propter alia quatuor sed nescit quod est ille sensus: nec quod est illud sensibile proprium. Tertia conclusio. deiciente sensu aliquo a nativitate possibile est per doctrinam distincte et determinate habere sciam de sensibilibus illius sensus per conceptus proprios. patet quia aliquis potest docere non habentem odoratum illud quantum sensum esse odoratum et illud quantum sensibile esse odoratum et propter diffinitionem quidditativam illius. sicut cecus a nativitate potest scire quod omnis albedo est color et quod est disgregatiua visus: hoc per auditum et per doctrinam. Quarta conclusio. deiciente aliquo sensu a nativitate impossibile est per inuentionem habere distincte et determinate sciam de sensibilibus illius sensus per conceptus proprios. ista conclusio patet inductiue: nam cecus a nativitate nunquam per seipsum habere poterit conceptum proprium coloris nec significatiuum naturaliter nec significatiuum ad placitum cum non appareat unde possit elicere huiusmodi conceptum. et hoc fuit intentio aristotelem. Contra predicta arguitur. et primo quod non omnis noticia vniuersalis est per singularia: cum prima principia sint maxime nota nulla precedere noticia suorum singularium eo quod sunt sicut locus ianue in domo quem nullus ignorat. per comentatorem. 2° metha. et cognoscunt in solo lumine intellectus agentis. Secundo arguitur quod non omnis inductio est per sensum. quia intellectus potest inducere hanc vniuersalem omnis intelligentia est separata a materia quam non potest inducere sensus nec sua singularia cognoscere. Tertio arguitur quod cecus a nativitate habet potest per inuentionem sciam de colore per conceptus proprios. quia per causam habentem sciam sui effectus nullum habentis sensum per conceptus proprios et per inuentionem. et pariformiter per noticia qualitatum tangibilium poterit quis per inuentionem deuenire in noticia scientificam coloris tanquam per noticia cause cum qualitates prime sint cause colorum. antea patet. nam per coloris venum in noticia sue speciei sensibilis. et sicut per alias formas reales scimus suas formas intenti

onales. Quarto arguitur quod nos habemus scias de aliquo per inuentionem et per conceptus proprios cuius non est aliquis sensus. quia nos habemus scias de materia et forma. ut patet primo philosophi. et tamen ista nunquam fuerunt sensata. habemus etiam sciam de intelligentiis abstractis. scilicet metaphisicis. et hoc per inuentionem: et tamen nullus est sensus intelligentiarum. Et idem potest argui de quibuscunque sensibilibus. quod de eis habere sciam non repugnat per inuentionem per conceptus proprios nullo a nativitate exite sensu. Ad primum dicitur. quod licet non quilibet vniuersalis cognoscat per sua singularia: tamen cuiuslibet vniuersalis noticia presupponit noticia alicuius singularis prius cogniti per sensum. unde intellectus non cognoscit illa. omne ens est ens. aut illa. quodlibet est uel non est. nisi facta sit impressio in intellectu per aliquod singulare prius cognitum per sensum tam interiori quam exteriori. dicit enim aristoteles. in libro de sensu et sensa. quod nihil est in intellectu quod prius fuerit in sensu. constat autem in sensu nullam esse noticia vniuersalem sed solum singularem licet per illam cognoscant vniuersalem et singularem: distincte tamen singularem et confuse vniuersalem. Ad secundum respondeo quod inductio est per sensum dupliciter. primo directe quando singularia sunt sensata. ut quod iste ignis est calidus: et iste ignis et ille ignis est calidus et non est reperta instantia. et omnis ignis est calidus. Secundo indirecte quando singularia illius non sunt sensata tamen sunt cognita per sensum mediate uel immediate: et sic est inductio quam facit intellectus. ut hec intelligentia est separata a materia et illa: et sic de aliis. et omnis intelligentia separata a materia est per sensum non quidem directe et immediate. sed indirecte et mediate. non enim cognoscit aliquam intelligentiam nisi per motum celi singularem cognitum per sensum. Ad tertium dicitur quod alique sunt cause prius note nature suis effectibus et nobis posterius ut materia et forma. deus et intelligentie. alique sunt prius note nature et etiam nobis. ut colores et etiam odores respectu suarum specierum intentionalium et generaliter in mathe. cause sunt nobis et nature prius note nature suis effectibus. alique vero sunt prius note nature suis effectibus nobis autem non prius nec posterius per se et necessario. ut qualitates prime et quantitates secunde surgentes ex his. licet enim caliditas sit prius nota nature quam color. tamen quod ad nos non est per se prioritas nec posterioritas. quia prius possumus cognoscere caliditatem quam colores et contra cum ambo sint sensibilia propria quorum quodlibet prius altero suo sensui potest presentari. Respondendum igitur quod cause que sunt prius note nature suis effectibus nobis autem posteriores cognoscunt a nobis per noticia suorum effectuum: ut colligitur a philosopho et comentatore in plogo philosophorum. Cause autem que sunt nobis notiores et nature suis effectibus ducunt nos in cognitionem suorum effectuum sic quod per noticia coloris venimus in noticia speciei visibilis. et per noticia odoris in cognitionem speciei odorabilis. cause autem

dimis predicati ad subiectu. quia non accidit ho
muni q subiacet s bene accidit homini e albu.

Et si instat q sicut homo p se subiacet suo supe
riori z sic p se passio. ita albu p se subiacet colo
raro et sic p se passio. Respondeo q no qz
homo est p se in p dcameto. albu aut p accidens
scz tm rone albedinis. z io pcedit q albedo p se
subiacet coloru z suis p prius passionibus. Ista
reiposio est aliquatulu dubia. qz sicut graue mo
uetur p se no obitate q rone grauitatis. ita albu
videt p se ee in p dcameto no obitate q ratione
albedinis. qz sicut grauitas e intrinseca graui. ita
albedo est de rone albi. quia no stat albu ee sine
albedine. est ergo albedo p se pmo i p dcameto
albu aut p se i pmo. z ideo sicut albedo subiacet
p se coloru aut qlitati disgregatiue visus. ita albu
p se subiacet colorato z qlti disgregatiuo visus.

Secudu ergo alter q illa homo e albus e per
accns directe cu p dicit accns d substantia. illa at
albu est homo e p accns indirecte cu p dicit suba
de accidere. Itē in pma p dcatu dicit d subiecto
rone substantie pme scz sortis uel ploms cui inest
p accns. qz sor. est p accns alb. sed in scda p d
catu dicit de subiecto rone substantie pme cui
inest per se eo q sortis est homo per se.

Sic igitur. c. quide huiusmodi q ip
sum quide non sit in alio in hoc autē
b. sit primo et non est aliud mediuz.
Iteruz. i. sit in e. Sit etiaz similiter
z hoc in. b. Nunquid ergo necesse est
stare. aut contingit in infinituz ire.

Ista est secuda pncula in qua pbus mouet tres
questioes quaz prima est ista. Vtru ptingat pce
dere in infinitu in iursu in demostatomb? incipi
endo a minori extremitate vt dato q c. sit termi
nus de nullo p dcatibus. scz sor. qui no habet ter
minu inferiorē: vtru de illo p dcatu ille terminu
homo. z vtru de illo termino homo ille terminu
animal: z sic in infinitu ascenddo per p dcatu
quidditatiua z semp comuniora. aut sit dare ita
tum ad aliquod p dcatu no habes terminu su
periorē. cum eni minor extremitas contineat sb
maiori pcessus a minori extremitate ad maiorē
extremitate dicit ascensus sicut motus ab elemē
to pnto ad elementu pntes dī motu sursum.
Et iteru quide si de a. nihil p dcatu
per se. a. autē in. c. est primo. mediū
autē in nullo priori. et itē. c. sit in i. z
hoc in. b. Nunquid et hoc stare neces
se est. an et hoc contingit in infinitu
abire. Differt autē hoc a priori quo

nia hoc quidez est. Nunquid contin
git inceptuz ab huiusmodi q in nul
lo est altero sed aliud in illo in surfu
et in infinituz abire. alteruzqz incep
turuz ab huiusmodi quod ipsuz qui
dez de alio. De illo autēz nihil pre
dicatur in deorsuz intendere si con
tingit et in infinituz ire.

Secuda questio. vtru incipiendo a maiori extre
mitate sit pcedere in infinitu deorsum in demon
strationib. verbi gratia. sit a. ille terminus suba
no habens terminu superiorē sed bene inferiorē
vtru p dcatu de illo termino corp. z ille termi
nus corpus de illo termino corpus animatu. et
sic descenddo in infinitu. aut sit dare status ad
aliquē terminu qui de nullo p dcatu. et differt
ista questio a priori. quia c. de nullo p dcatu et
multa alia p dcatu de illo. a. vero de multis p
dcatu z nihil de illo cuz no habeat terminu supe
riorē p pte loquēdo. z quia maior extremitas se
habet tanqz continē. z minor tanqz contentu.
ideo pcessus a maiori extremitate ad minorē est
descensus sicut motu ab elemēto pntēte ad ele
mentu contentum dicitur motus deorsuz.

Ampli nūqd ptingit ifinitare media
determinatis termis. Dico autē ut si
a. in. c. sit. mediū autē ipsorū sit b. ab
ipso autē b. a. alteruz. sed horū alia.
nunquid et hoc contingit in infinitu
abire. aut impossibile est. Est autēz
hoc intendere idem esse z si demon
strationes in infinituz ueniāt z si est
demonstratio rei omnis aut ad iuicē
includant. Similiter autē dico et in
priuatiuis sillogisimis z ppositōib.
ut si a. non inest b. nulli autēz primo
aut est aliquid infra cui priori no in
est. a. ut si ipsi. c. quod sit in omni. i. z
naque in his aut infinita sunt in qui
bus non est prioribus aut stat. Sed
in conuertibilibus no similiter se ha
bet. no eni est in eque p dcatib.
de quo p dcatu primo aut ultimo.
omnia eni sic similiter ad omnia se ha
bēt. et si sint infinita de ipso p dcatu

etiam in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod

etiam in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod

etiam in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod

etiam in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod

etiam in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod

etiam in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod

etiam in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod

na in utraqz sunt predicata infinita.
Nisi sicut ptingat pueri s hoc qdē si
cut accidēs illud uero sic p dcatu.
Tertia questio est de mediis vtru maiori z mio
ri extremitatib? habētibus statu infinita sint me
dia. i. vtru ab. a. in. c. z ecotra sit pcessus finitus
cu b. q infinita sint media eentialiter ordinata.
nec frustra ponit hec questio quoniam duo p dca
extrema linee habēt statu z distantiā finita inter
illa z tm sūt p dca media z infinita latitudinis etiaz
vniuformiter distozmis a no gradu seu ab aliquo
gradu ad gradu summū est distantiā tātū finita et
tm inter illa extrema sūt infinita media quoz hz
gradum intensiorē et remissiorē ita posset quis
imaginari q inter indiuiduū et generalissimū est
tātū distantiā finita et tamē inter illa sūt infinita
p dcatu quorū quodlibet habet terminu superi
orem z inferiorē. Ite questioes sūt necesse ingt
Aristo. quia intendit videre vtru demostatōes
pcedāt in infinitu. aut omis rei sit demostatō
aut terminu per pcessu finitu. si eni pcederetur
in infinitu no cōtingeret aliquid scire. qz infinitu
fm q infinitu est ignotū primo phisicor. z si oīs
rei eēt demstatō tūc ptingeret circūlarit demfare
quod est superius repozobātū. Notādū pmo
fm. Aristo. q eadem questioes que mote sunt
de demstatōibus affirmatiuis pnt etiā moueri
de negatiuis. sicut eni syllogizat illa omnis sortes
est substantia ita illa null? sortes est quātitas. qru
quelibet est mediata no ratione p dcatu cu illud
no sit in aliquo toto sed ratione subiecti. Et tūc
potest ee prima questio. vtru supra illū terminū
sortes sint infinita p dcatu eentialiter ordinata
a quorū quolibet remouet quātitas vel sit dare
statum. Secuda questio vtru infinita sint sub
iecta a quorū quolibet remouetur ille terminus
quantitas quorū quodlibet verificat de illo ter
mino sortes. Tertia questio vtr inter subiectū
et p dcatu sint infinita media. sit ergo a. p d
catu et. b. subiectū et. c. mediū. et queratur vtru
mediū sit mediātū vel imediātū alicui extremoz
et arguat status in mediis aut pcessus infinitus
Secudo notādū fm phm. q iste questioes
no habēt locū in p uertibilibus quia cōuertibilia
sue sint finita sue infinita nullū est primū nec vl
timū p dcatu sicut nihil est supius ad reliquū lz
forte no equaliter p dcatu eo q passio p dcatu
accidētaliter de suo subiecto diffinitio aut eēnti
alter. vnde hec est p dcatu eentialis homo est
animal ronale. et illa est accidētalit homo est risi
bilis. cu in prima sit primus modus dicendi p se
et in secuda secudus ut patuit. Intelligendū
q tam in cōuertibilibus p dcatibus de se inui
cem in secudo modo dicendi per se qz in no con
uertibilibus p dcatibus de se inuicem in primo

modo dicendi per se est ordo eentialis sed no eo
dem modo. quia primus modus dicendi per se
facit ordinē eentialem fm superius et inferius.
secudus autē modus dicendi per se facit ordinē
eentialē fm pri? et posterius. dicit tm propositio
accidētalit in qua p dcatu passio d subiecto. quia
passio est accidens subiecto no quidez cōe lz p prius.
Quod quide igitur media non con
tingit infinita esse si in surfu et deor
suz stēt p dcatu manifesta manifestū est.
Dico autē surfu quide quod uniuersale
magis est. Deorsuz autē quod p
ticulare est. Si eni. a. p dcatu de. c.
infinita sunt media in quibus est. b.
manifestū est q cōtingit utiqz ab a.
ad. c. in deorsuz alterū de altero pre
dicari in infinitu ante qz in. c. ue
niat infinita sunt media. et. a. c. insur
suz infinita ante qz in. a. ueniāt. Qua
re si. b. impossibilia sunt et ipsius. a.
z. c. impossibile est ifinita esse media.
His suppositionibus et questionibus premis
Aristo. ponit tres solucioes. Quarū prima est
ista. no cōtingit extremitates habere statu in iur
sum et deorsuz media vero ee infinita. intelligēdū
per surfu terminū p minorē z p deorsuz terminū
singularē vl minus comūne. p batur nam si inter
a. maiorē extremitatē et. c. minorē sūt infinita. b
media. a quocūqz istoz incipiat necesse est ee infi
nitū processū versus. a. aut versus. b. sed cu non
possint pertrāsire infinita ergo ab. a. in. c. et ecō
uerso est infinitus processus quod est cōtra sup
positū. Notādū fm. arist. tertio phi. q licz
eadē sit via qua itur ab athenis ad thebas et a
thebis ad athenas. no tm est eadē ratio mouēdi
ab vna ad reliquā z ecotra sicut no est idē mod?
inchoādi z modus finēdi viam. quia vna incipit
a thebis et finit in athenas. alia incipit ab athe
nis z finitur in thebas. sicut etiā idē est spaciū
duoz ad vnu et econtra licet alia sit rō sicut alia
est pportio: ita est in pposito idem est spaciū p
quod ascendit z descendit in linea p dcatu. sicut
idem sūt termini. sed illud spaciū ut ē ascen
sus incipit a pnculari z tendit in magis vniuersa
le. ut autē est descensus se hz ecotra. i. ut incipit a
magis vli z terminat in min? cōe vl ad singulare.
Itēqz eni si aliquis dicat quod hec
quide que sunt. a. b. c. cōtinētia sūt
adinuicēz. quare necesse est media

etiam in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod

etiam in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod

etiam in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod

etiam in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod

etiam in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod

etiam in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod
autem in quo termino huiusmodi quod

Finita aut finite multociēs sumpta.
finiti necē ē oia. **Qm̄** qdē igit in pu
uatōe siqdē et in eē stat manifestū ē.
Sed forte posset hic aliquis dicere qd licet non
procedat in infinitū in eadē figura tamē in diuer
sis pōt hoc fieri. **Respōdet** p̄bus qd quilibz
figura est tantū finita 7 omēs figure sūt tres. sed
ex finitis nō resultat infinitū. ergo qualitercūqz
fillogizet i vna v̄l in pl̄ibz figuris nūqz erit p̄ct
sus ifinit⁹ in negatis si n̄ poterit eē i affirmatis.
Sed qd in illis loyce aliq quidē spe
culent hoc manifestū sit. In his qui
dem igit qd in eo qd quid est p̄dicat
patens est. si enim est diffinire aut si
notū est qd qd erat esse. infinita autē
nō est trālire. **Accessse ē ergo finiri**
in eo qd quid est predicantia.

Tertia conclusio. nō p̄tingit p̄cedere in infinitū
in demonstratōibus affirmatis per p̄dicata
quidditatiua. patet per rōnem logicā 7 cōmunē
quia aliter nō cōtingeret p̄fecte scire aut cognof
cere per diffinitionē. p̄sequēs est falsū 7 probat
p̄sequētia. nam si p̄fecte cognoscit homo per dif
finitionē oportet quālibet p̄tem illius diffinitio
nis p̄fecte cognoscē. 7 per p̄sequēs oportet anial
p̄fecte cognoscē. 7 cū animal diffiniat per sub
stantiā oportet subam p̄fecte cognoscē. si ḡ suba
etiā diffinit 7 sic in infinitū ascendēdo oporteret
in infinita genera cognoscē. 7 differētia infinitas ad
p̄fectā noticiā hominis per diffinitionē: nō hoc est
impossibile. qz nō p̄tingit infinita p̄. ransire.

Dubitat quia videt qd p̄bus frustra mouerit
istā difficultatē de p̄cessū infinito in demonstratō
nibus quo ad ascensū vel descensū: ex quo omnis
demonstratio p̄cedit ex conuertibilibz ut colligit
ex doctrina eiusdē. **Primo** est dicendū qd ois
demonstratio est resolutiua in prima p̄ncipia ha
bitia ortū immediate ex ente: cōstat aut qd si a quo
libet termino predicamētali ad terminū transe
dentē esset infinitus p̄cessus nō posset aliqua ta
lis resolutio fieri. ut ergo possumus demonstrare
7 demonstratiōes resoluē sūt necessariū excludē
p̄cessum infinitū in p̄dicatis q̄dditatiuis. **Se**
cūdo est dicendū qd licet demonstratio potissima
sit ex conuertibilibus. nō tamē demonstratio non
potissima. ut patet in demonstratiōe p̄ticulari:
7 in demonstratiōe per causā remotā: aut p̄ effe
ctū nō conuertibile cum sua causa. patet etiā in
demonstratiōe affirmatiua ubi demonstrat iupe
rius de suo inferiori. 7 in negatiua ubi demonstra
tur negatiue terminus vni⁹ predicamenti de ter
mino alterius predicamēti. exemplū p̄mi. omis
bomo est suba. exemplū secūdi. nullus homo est

quātitas. **Potest** ergo eē questio vtrū ille extre
mitates distent in infinitū: aut inter illas infinita
sint media. **Unū** argumentū solet fieri ad p
bandū p̄cessum in infinitū in p̄dicatis q̄dditati
uis. nam quocūqz dato p̄tingit dare cōmunius.
quia si nō sit ergo transeēdens quo nō contingit
dare cōmunius. **Et arguit** oppositū ponēdo qd
a. b. sint duo termini transeēdentes eiusdē deno
minatōis. 7 arguit sic. **Et q̄buscūqz** solo nume
ro differētibz cōtingit abstrahere p̄ceptū com
muniore fm̄ cōmentatorē tertio de ania. s; a. b.
solo numero differūt. et a. b. p̄tingit abstrahere
conceptū cōmuniore. sit ergo ille c. 7 vnus p̄ illis
sit d. **Et iterū** arguit sic. c. d. solo nūero differūt
ergo ab his p̄tingit abstrahē p̄ceptū cōmuniore
7 sic in infinitū. **Respōdet** qd cōmentator in
telligit de solū numero differētibz nō se haben
tibus per modū signoz. cōstat aut a. b. esse duo
signa importātia oīno idem. **Ad duobz** ergo solo
numero differētibz nō se habētibus ut signa s; ut
significata abstrahit spēs spālissima. qz a forte
7 a platone abstrahit concept⁹ hominis. 7 a duobz
tantū spēs differētibz abstrahit cōceptus gene
ris subalterni. quia ab homine 7 equo abstrahit
cōceptus animalis. 7 a duobz solo genere subal
terno differētibz abstrahit cōceptus generalis
simi ut a corpore 7 spiritu suba. seu a cōtinuo et
discreto quātitas. sed a duobz plusqz genē diffe
rētibz abstrahit cōceptus transcendēs. s; ens
a duobz generalissimis seu omnibus diuersoz
predicamētoz neqz vltra est p̄cessus ascendēdo
bene autē descendēdo diuidēdo ens in genera: 7
genera in species: 7 ip̄s in indiuidua formando
diffinitōes que sūt p̄ncipia demonstratiōum.
intra illud p̄bi in p̄logo de ania. ip̄m qd quid est
est p̄ncipiū omis demonstratiōis. 7 hoc est qd
dicit p̄bus tertio de ania. qd intellect⁹ intelligit
per lineā circūflerā. 7 cōmentator ibides qd intel
lectus intelligit p̄ lineā sper. alē. incipit ḡ p̄cessus
intellectus a singulari et terminat ad singulare.

Uniuersaliter aut sic dicim⁹. Est. n.
uere dicere albus ambulare. et mag
nū illud lignū esse. et itez lignū mag
nū eē. et homines ambulare.

Ista est secūda pars huius capituli in qua p̄bus
declarat demonstratiōes nō p̄cedere in infinitū
in p̄dicatis subalibus. ponēdo primo aliqz sup
positiones faciētes nō solū ad hoc sed etiā ad se
quētia p̄tēdētia qd vniuersaliter demonstratio
nes nō p̄cedunt in infinitū in quibuscūqz p̄dica
tis. deinde exequit de intento videlicet qd demo
strationes nō p̄cedūt in infinitū in p̄dicatis sub
stantialibus ibi. aut eni sicut suba. **Prima ḡ**
suppositio est ista qd triplex est predicatō accide
ntalis. s; quādo suba predicat de accideēte. ut al

Handwritten marginal notes on the left side of the first page.

Handwritten marginal notes on the left side of the first page.

Handwritten marginal notes at the top of the second page.

bum est lignū. 7 quādo accidēs predicat de sub
stantia. ut homo est albus. 7 quādo accidēs p̄di
cat de accideēte. ut albus ambulat. albus est musicū.
Alterū igit est d̄re sic. aut illo mō.
Pro declaratiōe illius suppositōis **Aristo.** po
nit duo documēta. **Quoz** primū est. qd ille p̄e
dicatiōes possunt esse eiusdē modi per accidēs
7 diuersoz. si eni considerat solū habitudo p̄e
dicati ad subiectū sic faciūt tantū vnū modū p̄e
dicati per accidēs. eo qd sicut albo accidit ambu
lare aut esse musicū: ita albo accidit esse hominē
7 homini accidit esse albus. Si autē consideratur
habitudo p̄dicati ad subiectū: 7 habitudo illius
ratiōe cui⁹ predicatū inest subiecto sic faciūt di
uersos modos per accidēs. **Decem** albus ambu
lat: seu illa albus est musicū. est tripliciter per ac
cidēs. **Primo** rōne habitudinis extremoz. qz
albo accidit ambulare. **Secūdo** ratiōne habitudis
subiecti ad substantiā primā. qz accidit forti esse
albus. **Tertio** ratiōne habitudinis p̄dicati ad can
dēs primā substantiā. quia accidit forti ambula
re. sed ista. albus est homo: est dupliciter per acci
dens. **Primo** ratiōne habitudinis extremoz.
quia accidit albo esse hominē. **Secūdo** rōne habi
tudinis subiecti ad substantiā primā 7 nō p̄di
cati. quia accidit forti esse albus. sed nō ei accidit
esse hominē. **hec** autē homo est albus. dicit vno
modo per accidēs rōne habitudinis subiecti ad
predicatū 7 nō rōne substantie prime eo qd p̄dica
tū inest subiecto nō per aliqd aliud eo qd fortes
7 homo nō sunt due res. **Notandū** fm̄ **Egi**
dū qd due istarū predicatiōnū reducunt ad vnū
modū per accidēs. quia vna earū est directa. ut
homo est albus. 7 alie indirecte: ut albus ē homo
albus ambulat. tamē si considerant habitudines
extremoz. et illius rōne cui⁹ extrema vniū sūt
diuersoz modoz. nam in p̄mo duo p̄siderant. s.
habitudo subiecti ad predicatū: 7 substantiā p̄ma
rōne cui⁹ predicatū inest subiecto. 7 quia sūt idē
faciūt solū vnū modū per accidēs. **In** secūda vero
considerant tria. subiectū predicatū 7 id cui⁹ rō
ne predicatū inest subo. 7 sic sunt duo modi per
accidēs. qm̄ accidit albo esse hominē. 7 accidit
forti esse albus. sed in tertia iterū cōsiderant illa
tria. 7 est triplex modus per accidēs ut dictū ē.
Primo illoz ē dubiū qd illa sit predicatio in
directa albus ambulat. quia tūc hec eēt directa.
ambulas est albus per conuersionē ut patet indu
ctiue in aliis. deinde sequēdo p̄p̄riā sniaz debu
isset dicere qd illa. albus est homo. est tripl̄ per
accidēs. quia ut ip̄e dicit accidit albo qd subiecta
tur. 7 accidit albo esse hominē. 7 accidit forti eē
albus. 7 sequēter illa est quadrupl̄ per accidēs
albus ambulat. primo quia accidit albo subiecti.
secūdo quia accidit albo ambulare. tertio quia acci
dit forti esse albus. quarto qz accidit forti ambu

lare. **Ego** aut dico illā. albus ambulat nō esse di
rectā nec indirectā. sicut nec illā. albus est nigrū.
neqz cogor ponere primū modū per accidēs: qz
dico albus sicut albedinē per se subiecti licet albe
do p̄mo 7 albus nō p̄mo. 7 quicqd dictū est de il
la. albus ambulat. intelligendū est de illa. album
est musicum 7 de qualibet consimili.
Cū eni albus quidez esse dico lignū. **tunc**
dico quod cui accidit albus esse
lignū est. sed non qd subiectus ligno
albus sit. Et nāqz neqz qd albus est.
neqz quod uere albus aliquid factus
est lignū. quare non est hoc secūdu
se: sed aut secūdu accidēs. **Cū** uero
lignū albus esse dico non qd alterus
aliquod sit albus. **illi** autē accidit li
gnū eē. **Et** cū musicū albus esse dico.
tunc eni quoniā homo est albus cui
accidit musicū esse dico. **Sed** lignū
est subiectū quod uere factū ē albus
nō qd aliud aliter qd uere ē lignū
aut lignū aliqd.
Secūdo documētū cū dicit albus est lignū. solus
intelligit id esse lignū qd est albus: 7 nō qd album
subiectū ligno. 7 rō quia cū aliud alteri subiectū
hoc pōt esse tripliciter. aut quia est pars subiectia
illius eo mō quo homo est pars animalis. aut qz
est subm̄ respectu p̄p̄rie passionis. 7 sic hō subie
ctur risibili. aut quia est subm̄ accidētis. 7 sic hō
subiectū albo. p̄mo mō subiectū dicit uere 7 essen
tialiter id qz homo est eētialit̄ animal. 2° mō sub
iectū dicit fieri id. qz passio cōtinue dependet a
subo: sicut lumē a corpore luminoso. tertio modo
subm̄ dicit factū id. s. subm̄ in actu cum accēs cō
mune possit esse absqz illo subo. qbus datus se
quit qd albus nō subiectū ligno p̄mo qz nō est uere
id cum nō sit inferius ad lignū. secūdo qz nō fit id
cū lignū nō sit passio albi. tertio qz nō est factus
id cū lignū nō sit accidēs albi. nō eni bene dicit
albus est factū lignū. sed bene dicit lignū est factū
albus. etiā nō bene dicit. risibile sit homo. sed bñ
dicit homo sit risibile. **Cū** aut dicit lignū est al
bus: nō debet intelligi illud esse albus inqz p̄bus:
cui accidit esse lignū eo qd lignū nō est albus p̄ ali
quid aliud. si eni lignū est albus quia hoc lignū
est albus. hoc nō est per aliud: quia lignum 7 hoc
lignum sunt idem. sed cum dicit musicū est albus.
bene est intelligendū qd id est albus cui accidit tā
esse album qz esse musicū. ut patet. **Si** igitur oportet nomina ponere sit

Handwritten marginal notes on the right side of the second page.

diuisiua sui 7 constitutiua sp̄i: genus enī potesta
te p̄tinet suas sp̄s. inquit porphyrus ibidē.

**Amplius si non est hoc huiusmodi
q̄litas 7 illud huiusmodi neq̄ qua
litas est qualitas. Impossibile est
eā adinuicē predicari sic. Sed uerū
quidēz cōtingit dicere. eque autēz
predicari non contingit uere.**

Quarta sup̄pō licet subm̄ 7 acc̄s de se inuicē di
cani faciēdo p̄pōsitōnes ueras nō tñ equalr de
se dicunt. p̄ma ps patet. q̄ ita uera est illa albū
est hō sicut illa. hō est albus. sc̄da ps est manife
sta. q̄ subm̄ nō est dispō acc̄tis. neq̄ acc̄tis est
dispō sub̄i tanq̄z sue dispōnis: sed tanq̄z sui dispō
siti. ideo directe p̄dicat̄ acc̄tis de sub̄o. sed subm̄
de acc̄tis indirecte p̄dicat̄. hō enī per se subiciat̄
albo. sed albū per acc̄tis subiciat̄ homi p̄ quāto
for. subiciat̄ homini cui inest p̄ acc̄tis albedo.

Notādū q̄ qualitas sumit duplici. s. large p̄ oi
dispositōe formali. 7 striete p̄ dispōne seu acc̄de
te tertū p̄dicamētū distincto ab omnib⁹ alius p̄dicā
mentis. p̄mo modo loquit̄ p̄b̄s in p̄dicamētis
capitulo de s̄b̄tātia di. q̄ sc̄da s̄b̄tātia significat
quāle quid. 7 quinto metha. q̄ forma s̄b̄tāialis
est qualitas. sc̄do mō loquit̄ in p̄dicamētis cap̄lo
de qualitate di. qualitas est fm̄ quā quales esse
dicimur. Cū ḡ dicit p̄b̄s q̄ sub̄s nō est q̄litas
acc̄dētis nec ecōtra acc̄dēs est q̄litas qualitatis
loquit̄ de q̄litate large sumpta.

**Aut enī sicut substantia predicat̄ ut
est. aut cū genus sit. aut differentia
potest predicari. Hec autēz omnia
ostensa sūt: quoniā non erūt infinita
neq̄ in sursum. neq̄ deorsū. ut homo
est bipes. 7 homo ē animal. hoc autē
alteruz est neq̄ animal de homine.
hoc autē de callia. hoc autē de alio
in eo quod quid est. Substātia q̄dē
omē est diffinire huiusmodi. Infini
ta enīz non est transire intelligentē.
quare neq̄ in sursum neq̄ in deorsūz
infinita sunt. Illā enī nō ē diffinire
de qua infinita predicantur.**

His sup̄pōnib⁹ p̄missis p̄b̄s ponit duas p̄clōes
Quaz p̄ma est ista. nō p̄tingit dem̄fōdes proce
dere in infinitū in p̄dicatis subalib⁹ sursum uel de
orsū. Istā p̄clōne arguit p̄ rōz loyca 7 cōem
q̄ aliter nihil p̄tingeret scire p̄dicamētū substātie

p̄ diffinitōes p̄s p̄na q̄ illud sciret p̄ gen⁹ 7 d̄f̄z
modo si infinita eēt genera i sursum omia illa op
porteret p̄fecte cognoscere q̄d est impossibile. et
si nō est p̄cedere in infinitū in sursum nec etiā in de
orsū q̄ resolutō dem̄fōnū ē in sursum 7 nō in de
orsū. si. n. nō p̄cederet in infinitū in sursum isto mō
hō bipes aial a fortiori nec i deorsū anial homo
callia. nō enī cōtingit infinita p̄transire. Nōn
dū p̄mo q̄ sicut materia forma et cōpositū reali
ter differūt. q̄ materia nō est forma nec ecōtra.
nō etiā p̄positū est aliq̄d istoz p̄ ecōtra. ita gen⁹
d̄f̄a 7 sp̄s differūt rōne. nam genus habet rōnē
materie 7 differētia forme. sp̄s uero habet rōz
p̄positi ex quo p̄ponit̄ ex genere 7 differētia. cui
ḡ dicit p̄b̄s q̄ p̄tingit oēm s̄b̄z diffinire. nō est
intelligendū de sub̄a que se habet ut materia. s.
de genē. nec de sub̄a que se habet tanq̄z forma.
ut de d̄f̄a. sed de sub̄a que se habet per modū
cōpositi ut de sp̄. talis enī sub̄a ē diffinibilis: cū
sit necessariū 7 per se inter gen⁹ 7 d̄f̄z. nō q̄ sit
inter ea fm̄ lineā predicamentale. sed eo modo
quo constitutū dicit̄ esse inter p̄stituentia. actus
enī 7 potētia sūt extrema: ideo cōpositū ex his
tanq̄z participis naturā extremoz d̄f̄ eē mediū.

Sc̄do notādū iuxta doctrinā cōmentatoris
vii. metha. q̄ diffinitio est quasi organū intel
tus ad intelligendū. est enī diffinitio quasi quod
dā speculū in quo intellectus inspicit 7 cernit na
turā rei. iō p̄b̄s specialē mentionē facit d̄ intel
lectu uel intelligēte accipiēs intelligentē p̄ diffini
ente di. q̄ si eēt diffinitia infinita nō p̄tingeret
intelligentē. i. diffinientē illa p̄transire cū nō pos
set illa intelligē eo q̄ infinitū fm̄ q̄ infinitum est
ignotum. primo p̄b̄sicoz.

**Si q̄dē igit̄ gnā ad inuicē eqlr p̄dicā
tur. erit. n. ipsū q̄d uere ipsū aliq̄dē.**

Sc̄da p̄clō. nō p̄tingit dem̄fōnes p̄cedere
in infinitū in p̄dicatis subalibus circularit̄. Istā
p̄clō ponit̄ ex eo quia posset aliq̄s dicere q̄ licet
nō sit possibilis p̄cessus infinitus sursum uel deorsū
in p̄dicamētō sube. quia oporteret p̄dicata
subalia esse infinita. tñ circularit̄ talis p̄cessus in
finitus est possibilis per solā multitudinē termi
noz finita sicut motus celi est infinitus 7 tamē sit
sup̄ lineā finita nō q̄dem recta sed circulari. Et
ideo ad tollendū hāc op̄uionē aristo. ponit̄ hāc
sc̄dam p̄clōne quā p̄bat sic. quia dato opposi
to sequit̄ q̄ omia genera p̄dicamētū sube equali
ter de se inuicē predicant̄. 7 sic genus cōuertēret̄
cum sua sp̄. 7 genus generalissimū cum genere
subalterno q̄d est falsū. et probatur consequētia
nam si ē p̄cessus circularis in p̄dicamētō sube
necessario demonstrabitur ille terminus homo
de illo termino substātia 7 econtra. hoc autē fieri
non posset nisi termini illi inuicem cōuertērent̄.

Circa predicta occurrunt due difficultates.
Quaz p̄ma est ista que illaz est formalior. hō ē
aial. aial est hō. Et arguit q̄ sc̄da. q̄ cū gen⁹ di
cat materia 7 sp̄s formā. in p̄ma p̄dicat̄ mā de
forma. 7 p̄ter est p̄dicatio indirecta. in sc̄da autē
p̄dicat̄ forma 7 subiciat̄ mā. ergo est p̄dicatō
directa: 7 p̄ter formalior. Sc̄da difficultas.
vtrū ista sit p̄dicatio directa 7 formalis. hō est
aial rōnale. aut ista. hō est rōnalis. 7 uidet̄ q̄ nō
q̄ subm̄ dicit totū 7 p̄dicatū p̄tes. Istat autē to
tum dicit formā 7 ps materia fm̄ p̄men. 3° p̄b̄sico.

Ad p̄mū dicit egidi⁹ q̄ gen⁹ 7 sp̄s sumuntur
dupl̄r. vno mō ut significat̄ essentia rei. alio mō
ut sunt infra intellectū ad cognoscendū. primo
mō genus est simplicius 7 abstractius q̄ sp̄s 7
p̄ter formalior. alio mō sp̄s qm̄ p̄ illā intellectū
cognoscat distincti⁹ eētia rei q̄ p̄ gen⁹. Istā rō
sio mihi nō satisfacit. q̄ idē est p̄ceptū significat̄
essentia rei 7 eē instrm̄ intellectū ad cognoscendū
7 q̄ tūc haberet q̄ bec est p̄dicatio directa. aial
est hō. 7 bec indirecta. hō est aial. ut sunt infra
intellectus. Sicēdū ergo aliter cū porphyrus:
q̄ genus ē totū sp̄i 7 ps sp̄i. 7 cū totū dicit for
mā 7 ps materia. ista est simpl̄r directa. homo ē
aial. 7 bec indirecta. aial est hō. 7 p̄ter mun⁹ for
malis. Et si dicit equo gen⁹ est ps sp̄i uidetur q̄
bec sit directa. aial est hō. p̄ quāto sub̄z dicit p̄te
7 p̄dicatū totū. Rūdet̄ q̄ p̄ aial nūq̄ dicit p̄te
nisi actu p̄trahat̄. 7 ideo cū absolute ponit̄ semp
dicit totū 7 formā. sed in hac p̄pōne hō est aial
rōnale. iam dicit p̄tem. Ad 2° r̄ndetur. q̄ fm̄
p̄b̄m. vii. metha. pres diffōnis sūt forme: iō que
libet illaz est p̄dicatio formalis 7 directa. 7 cum
dicit p̄dicatū dicit p̄tem in qualibz illaz id nega
tur. vii licet quibet ps diffōnis dicit p̄tem nō tñ
diffinitio sed totū distincti⁹ tñ q̄ sp̄s. 7 p̄sequē
ter dicit q̄ in illa. hō est rōnalis. p̄dicatū implici
te dicit totū 7 formā nec vnq̄z dicit p̄te nisi p̄tra
hat̄ gen⁹. semp tñ debet p̄cedi d̄f̄am formaliorē
esse ipece. q̄ d̄f̄a dicit actū tñ. sp̄s uero p̄posi
tionē ex genere 7 d̄f̄a. 7 ideo si p̄cedat d̄f̄z dicit̄
totū hoc nō est formalr 7 explicite sed tñ virtua
liter 7 implicite. Intelligendū q̄ sp̄s habet
duplice habitudinē ad d̄f̄am. p̄ma est habitu
do effectus ad cām formale. 7 sic d̄f̄a est formali
or q̄ sp̄s. alia est bitudo cause finalis ad suum
effectū. 7 sic sp̄s est formalior d̄f̄a. causa enīz ne
cessitans est formalior necessitata cum ista se ha
beat per modū actus: 7 cā necessitata per modū
potentie. omne enīz mouens mouet fm̄ q̄ est in
actu. 7 omne motum mouetur fm̄ q̄ est in potē
tia. inquit aristo. tertio p̄b̄sicoz.

**Et neq̄ tamē de qualitate aut alioz
nullum nisi sc̄dm acc̄dēs predicabi
tur. omia bec. n. acc̄dūt et de subiec**

tis predicari.
Ista est tertia ps hui⁹ cap̄li in qua p̄b̄s remo
uet processum infinitū in p̄dicatis accidētalibus
sicut fecit in p̄dicatis subalibus 7 quidditatuis
vniuersaliter sūptis ponēdo tres p̄clōnes. Qua
rum prima est ista. nō cōtingit p̄cedere circulari
ter in infinitū in p̄dicatis accidētalibus p̄dicanti
bus per acc̄tis. Sc̄da p̄clō. nō p̄tingit p̄ce
dere in infinitū sursum uel deorsū in p̄dicatis ac
cidentalibus per acc̄tis p̄dicantibus ibi. s. qm̄
infinita. Tertia p̄clō. nō p̄tingit p̄cedere in
infinitū sursum uel deorsū in p̄dicatis accidētalibus
per se p̄dicantibus ibi. neq̄ in sursum. p̄ma
p̄clō arguit. quia aliter posset dem̄fari p̄pōsitō
indirecta 7 subm̄ de acc̄tis suo cōi. p̄is impossi
bile 7 p̄batur p̄na. quia si de a. subiecto demon
straret coloratus 7 de colorato quale ex quo ter
mini sunt sumti de quali demonstrabit a subm̄.

Notādū q̄ p̄dicata accidētalia per acc̄dēs
p̄nt tripliciter p̄siderari. p̄mo ut ad se inuicē
comparant̄ in codē p̄dicamento. 7 sic p̄cessus cir
cularis est impossibilis. quia tūc omia acciden
tia eiusdē p̄dicamētū inuicē p̄uertērentur. quia
demonstraret̄ sup̄ius de suo inferiori 7 ecōtra ut
est dictū de terminis subalibus. Sc̄do p̄nt con
siderari ut comparant̄ ad omia p̄dicamēta ac
cidentiū. 7 sic iterū p̄cessus circularis est impos
sibilis. quia sicut demonstrarent̄ acc̄tia respecti
ua de absolutis: ita absoluta de respectiuis q̄d ē
impossibile. quia magis totū nō demonstrat̄ per
minus totū. Tertio p̄nt cōsiderari ut compa
raut̄ ad p̄dicamentū substātie: 7 sic iterū nō est
possibilis talis p̄cessus. quia cū p̄dicata sint tñ
finita sicut 7 p̄dicamenta tandē demonstraret̄
suba de acc̄dētē: sicut acc̄dēs de suba. quod est
impossibile. quia subm̄ nō demonstrat̄ de acc̄tis
sicut nō inest acc̄denti. suba enī nulli accidit sed
alia accidunt ei inquit p̄b̄sicoz.

**Sed qm̄ neq̄ in sursum infinita erūt:
unūquodq̄. n. q̄d p̄dicat̄ significat
aut quale aliq̄d. aut ad aliquid: aut
quātū aliq̄d. aut h̄mōi. aut q̄ sunt in
subā. bec aut finita sūt 7 genera p̄di
camētōz finita. aut enī quale. aut q̄
tuz. aut ad aliq̄d. aut facere. aut pati
aut ubi. aut quādo p̄dicabit̄.**

Secūda p̄clō. nō p̄tingit p̄cedere in infinitū
sursum uel deorsū in p̄dicatis accidētalibus per
acc̄dēs p̄dicantib⁹. p̄batur nō cōtingit proce
dere in infinitū illo mō in talib⁹ p̄dicatib⁹ ubi vnū
p̄dicat̄ d̄ vno p̄dicatōne directa neq̄ ubi mltā p̄
dicant̄ de vno p̄dicatōe directa. neq̄ ubi vnum

predicat de vno aut multa de vno pdicatione in directa. q̄ p̄clusio vera. patet p̄na 7̄ añs p̄batur quo ad qualibet p̄tem. p̄p̄ma q̄dem ps̄ ant̄is ē nota videlz q̄ nō p̄tingit p̄cedere in infinitū sur sum vel deorsū in pdicatis acc̄ntalibus per acc̄dens pdicātibus ubi pdicat̄ vñ de vno pdicātione directa. q̄ cum om̄e pdicatū vñ sit i ali quo decem pdicamentoz. s̄. sube quātītatis q̄ litatis 7̄ hm̄oi. ex sc̄da sup̄pōne alteri lectiois: 7̄ pdicamēta sint solū finita oportet etiā pdicāta esse finita que pdicant̄ tanq̄ vñ de vno 7̄ per p̄ns illo mō nō procedū in infinitū. S̄ cōtra subiectū 7̄ pdicatū sūt inuicē correlatiua 7̄ infinita sunt subiecta. q̄ infinita sūt pdicata. p̄ p̄na cum maiori eo q̄ pdicatū est alieni subie cti pdicatū. 7̄ subiectū est alieni pdicati subm minor aut est nota: quia singularia sunt infinita: 7̄ quodlibet istoz est subm cum sit ps̄ subiectiua alieni sp̄i fm̄ p̄p̄birū. Dicendū q̄ non va let p̄na: sicut nō sequit̄. vniuersale 7̄ p̄ticulare sūt inuicē correlatiua: 7̄ p̄ticulare sūt infinita. q̄ vni uersalia sunt tr̄i finita: 7̄ agētia p̄ticulare sūt infinita. ita forme vniuersales sunt tr̄i finite: 7̄ forme p̄ticula ret sunt infinite. pdicata autē sunt forme vniuer sales: 7̄ subiecta forme p̄ticulares. iō pdicata sūt tr̄i finita 7̄ subiecta infinita: de q̄bus non est sc̄ia neq̄ diffinitio fm̄ aristo. 7̄ plato.

Secūda pars acc̄dens hic probat̄. videlicet q̄ nō cōtingit p̄cedere in infinitū sursum uel deorsū in pdicatis acc̄ntalibus p̄ acc̄dens pdicātibus: ubi pdicant̄ multa de uno pdicātione directa. posset em̄ aliquis dicere q̄ licet talis p̄cessus in finitus nō sit possibilis ubi pdicat̄ unū d̄ uno: tamē bene possibilis est ubi pdicant̄ multa de uno. ut homo est bicubitus. hic pdicat̄ vnum de vno. sed dicēdo. homo est bicubitus albus. h̄ pdicant̄ duo d̄ uno. in ista vero. homo est bicu bitus albus musicus. pdicant̄ tria de uno. et sic in infinitū. Sed cōtra. ex vnitatibus finitis nō possunt resultare cōbinatōnes infinite. ergo si pdicata sunt tr̄i finita ex his fieri nō poterunt cōbinatōnes infinite. 7̄ per p̄sequēs si nō procedū tur in infinitū ubi unū pdicat̄ de uno. nec ubi multa pdicant̄ de uno. acc̄dens autē est mani festū inductiue. unitas nāq̄ nullā combinatōne facit. binarius autē tantū unā combinatōne facit realiter licet faciat duas distinctas ratōne eo q̄ eadē est uia a thebis ad atenas 7̄ ecōtra. tertio p̄bificoz. tr̄narius autē facit tres combinatōes tr̄i ut a. b. c. p̄mā combinatōne facit a. b. sc̄das b. c. 7̄ tertiā a. c. sed quaternari⁹ facit sex combi natōnes. ut est demonstratū 2⁹ de generatōe. de quattuor qualitatib⁹ p̄mus faciētibus sex cōbina tōnes quaz̄ q̄tuor sūt possibilis 7̄ due impossi

biles. 7̄ sic generalr̄ om̄is numer⁹ supra ternariū licet faciat plēs cōbinatōnes q̄ h̄ant unitates nūq̄ tr̄i cōbinatōes sūt infinite si unitates sūt tr̄i finite. Notandū q̄ qlibet numer⁹ tot cōbina tiones facit quot unitates ip̄m p̄cedunt. uerbi gr̄a. describat̄ latitudo numeroz ponēdo in p̄ mo loco unam unitatē 7̄ in sc̄do duas 7̄ in tertio tres. 7̄ sic in infinitū. 7̄ patet q̄ binari⁹ nō facit ni si unā combinatōne. quia tr̄i una unitas ip̄sum p̄cedit. ternarius facit tres cōbinatōnes. q̄ tres unitates ip̄m p̄cedūt. quaternari⁹ facit sex com binatōnes. quia sex unitates ip̄m p̄cedūt: qua rū una ponit in p̄mo loco 7̄ due in sc̄do 7̄ tres in tertio loco. quinari⁹ autē decē cōbinatōnes facit q̄ tot unitates ip̄m p̄cedūt in latitudine nume roz. unde p̄ma sc̄da tertia quarta faciūt decem sex uero. xv. cōbinatōnes facit quia tot unitates ip̄m p̄cedūt. nam p̄ma sc̄da tertia quarta qui ta faciūt. xv. 7̄ sic cōsequēter p̄cedendo videbit̄ quālibet numer⁹ finitū plures facere cōbinatio nes q̄ habeat unitates. nunq̄ tamē facit p̄bina tōnes infinitas. ita in p̄posito quattuor pdicata simplr̄ sumpta faciūt q̄tuor p̄pōnes. aggregati autem sumpta faciunt plures. nunquā tamē infi nitas. 7̄ ita de aliis pdicatis dicatur in quocum q̄ numero finito fuerint.

3^a pars autē de ip̄is q̄cūq̄ nō aliqd sūt nō pdicari dicit̄. acc̄ntia. n. sūt oia. s̄ hec qdē sc̄dm se ip̄a. alia uero sc̄dm altez modū. hec autē om̄ia de subie cto quodā pdicari dicit̄. sc̄dm acc̄ntū autē nō esse subiectū aliquod. Nihil enī taliū ponim⁹ esse q̄ nō altez ali quod esse d̄r qd̄ d̄r sed ip̄m in aliis et alia quidem de altero.

Tertia ps̄ ant̄is p̄ter arguit̄. s̄. q̄ nō p̄tingit p̄ cedere in unū sursum uel deorsū in pdicatis acc̄ dentalib⁹ pdicantib⁹ p̄ acc̄ns ubi pdicat̄ unus de uno aut multa de uno pdicātione indirecta. q̄ dem̄tationes nō vtunt̄ pdicātōe indirecta. sed tr̄i directa. acc̄ns enī dicit̄ pdicari per se de sub̄a sed nō ecōtra nisi fm̄ acc̄ns 7̄ fm̄ quid. quō nō utit̄ demōstrator. ideo dicit̄ p̄bus q̄ tales p̄ dicatōnes nō sunt pdicatōnes simplr̄. q̄ ip̄a s̄ba de ip̄is acc̄ntibus que nō sunt per se aliqd nō di emus pdicari. Accidētia enī per se nō subiciunt̄ sed sube. nam si acc̄ntia dicunt̄ subici hoc est per acc̄ns rōne sube p̄me. Nam homo 7̄ leo dicunt̄ pdicari de acc̄ntibus tantū per acc̄ns rōne hui⁹ hominis 7̄ illius leonis q̄bus accidētia insunt per acc̄ns. que qdē singularia nō sunt altera ab his vniuersalibus eo q̄ hic homo est per se homo. 7̄ hic leo est p̄ se leo. Notandū q̄ differt̄ acc̄ns

a p̄prio eo q̄ p̄p̄riū primo inest sp̄i et per sp̄es individuis. acc̄ns autē primo inest individuis et p̄ individua sp̄i. p̄p̄riū etiā circūc̄rmit sibi d̄ter minatū s̄m cui inest per se. acc̄ns autē nullū s̄m determinatū circūc̄rmit. ideo nulli tali inest per se cui quo tr̄i stat q̄ acc̄ns per se pdicat̄ sicut per se est forma. accidit̄ tū sibi pdicari de isto uel de illo sicut accidit̄ sibi q̄ sit forma huius uel illius. ideo talia acc̄ntia sc̄z cōia dicunt̄ acc̄ntia pdicātia per acc̄ns. sicut ergo sube per se cōpetit subici 7̄ per acc̄ns pdicari de acc̄nte. ita ecōtra accidētī p̄ se cōpetit pdicari de s̄ba 7̄ per acc̄ns subici ip̄spe cti illius. Cui⁹ igit̄ ea que sunt per acc̄ns sint alie na a demōstratiōe de pdicātōe indirecta qua p̄ dicat̄ s̄ba de acc̄nte nō se itromittit̄ d̄m̄fator. Neq̄ i sursum ergo unū de uno neq̄ in deorsū esse dicit̄. de quib⁹ quidē enī dicit̄ accidētia quecūq̄ in sub stātia uniuscuiusq̄ sunt. hec autē nō sunt infinita. sed in sursum ipsa quoq̄ et accidētia utraq̄ nō infinita sunt. Necessē est ergo esse aliqd de quo primus pdicet̄. 7̄ de hoc aliud: et hoc stare. 7̄ esse aliqd qd̄ nō ampli⁹ neq̄ de alio p̄iori neq̄ de alio ali quid prius pdicet̄. un⁹ quidē de mōstratōis modus dicit̄ hic.

Tertia p̄clusio nō p̄tingit p̄cedere in infinitū sur sum uel deorsū in pdicatis acc̄ntalib⁹ per se pdi cantibus. intelligēdo per pdicata acc̄ntalia p̄ se pdicātia p̄p̄rias passiones in quarū diffinitōi bus ponunt̄ subiecta. Ista p̄clusio dupliciter p̄ batur. p̄mo per rōem cōem. sc̄do p̄ rōem ma gis p̄p̄riā ubi adhuc aut̄ alius. p̄mo qdē ar. q̄ nō p̄tingit p̄cedere in infinitū in talibus pdica tis deorsum. q̄ tūc nō possemus h̄re p̄fectā noti tiā de aliquo sub̄o diffimibili quod est falsū. 7̄ p̄ batur p̄na q̄ nō habet̄ p̄fecta notitia de aliquo tali s̄bo nisi cognoscatur om̄ia per se acc̄ntia illi⁹ sed impossibile est cognoscere om̄ia per se accidē tia alieni s̄bi si illa sunt infinita q̄ 7̄. Deinde ar guit̄ q̄ nō p̄tingit p̄cedere in infinitū in sursum in talibus pdicatis qm̄ quocūq̄ dato p̄tingeret da re passionē superiorē ad illā 7̄ iterū aliā superio rem. 7̄ sic in infinitū qd̄ est impossibile. q̄ tūc cō tingeret p̄cedere in infinitū in pdicatis quiddita tius qd̄ est reprobatū. Notandū p̄mo ex do ctina phi secūdo hui⁹ q̄ eiusdē s̄bi diffimibil⁹ d̄a tur due diffinitōes. vna a p̄iori que dicit̄ forma lis. alia a posteriori que dicit̄ malis. diffinitō for malis data a p̄iori p̄ponit̄ ex genere 7̄ d̄ra speci

ties ut aial rōnale. diffinitō autē malis data a po steriori p̄ponit̄ coiter ex genere 7̄ p̄p̄ria passione ut aial risibile sicut ergo nō habet̄ p̄fecta notitia de hoie a p̄ori nisi p̄gnoscat̄ oēs d̄fic essētiales hois p̄pinque 7̄ remote ut q̄ ē rōnalis sensitū⁹ corpore⁹ 7̄ huiusmōi. ita non habet̄ de eodē per fecta notitia a posteriori nisi cognoscant̄ oia per se accidētia eius ut q̄ ē disciplinabil⁹ risibilis man suct⁹ natura et h̄. et hoc ideo q̄ sicut qlibet tal⁹ passio diffinit̄ a p̄iori p̄ s̄m suū ita qlibet talis a posteriori ē diffimies idē subiectū ideo si aliqd sub iectū haberet infinitas passiones non h̄ret p̄fecta notitia de eo a posteriori nisi p̄gnoscerent̄ omēs ille passiones. constat autē q̄ nō possent̄ p̄gnosci si ēnt infinite. Secūdo notandū ex determinatione aristo. q̄rto p̄bisi. q̄ tūc unūquodq̄ bene diffimie qm̄ per illā diffinitōes p̄nt assignari oēs cause ac cidentius p̄ se illius subiecti. Et ratio q̄ diffimtio ē causa s̄bi imediata 7̄ adēq̄ta a qua fluūt oēs p̄e passiones cōuertibiles cui⁹ eodē s̄bo sed si aliqd s̄m habet̄ infinitas passiones non ēt possibile al signare cās oim̄ illaz̄ ergo nō ēt possibile aliqd s̄m bene diffimire diffimtioē data a p̄iori. oport teret enim q̄ ab illa flueret̄ ille infinite passiones quarū qlibz̄ esset dem̄fabilis de suo s̄bo p̄ causas p̄p̄riā. p̄ma sc̄z p̄ diffinitōes s̄bi et quelibz̄ alia p̄ passionē p̄cedentē. cōstat autē hoc esse impossibi le q̄ intellect⁹ nō pōt infinita p̄transire. Tertio notandū q̄ passiones vadūt deorsum dupliciter. primo p̄ elōgationē a subiecto adēq̄to nō obstatē cōuertibilitate. 7̄ sic dicim⁹ risibilitatē esse passi onē inferiorē ad disciplinabilitatē quia remotior est a suo s̄bo. sc̄do p̄ pdicatōes et sic dicim⁹ risi bile esse inferius ad esse sensitū⁹ 7̄ esse corpore⁹ quia omē risibile est sensitū⁹ 7̄ non ecōtra. et oē sensitū⁹ est corpore⁹ 7̄ nō ecōtra. nullo istozū modoz p̄cedit̄ in infinitū in passionib⁹ deorsum nō quidez̄ p̄ elōgationē q̄ cum s̄m diffimiat̄ per qualibz̄ suam passionē nō p̄tingeret habere p̄fec tam noticiā de tali s̄bo rōne infinitatis passionis nec etiā p̄ pdicationē q̄ infra speciē specilissimaz̄ nō est aliqua passio sicut neq̄ aliqd subiectū diffi nibile vt̄ p̄t̄ inductiue. Quarto notandū q̄ pas siones vadūt sursum dupliciter. p̄mo p̄ appropinq̄ tiones. 7̄ sic illa passio est superior que ē p̄pinquior suo s̄bo eo modo quo dicit̄ disciplinabile ē passi onem superiorē ad risibile. alio mō p̄ pdicationē. 7̄ sic ista passio ē superior que ē cōmunior et sic hō ha bet passiones in sursum. sc̄z disciplinabile sensitū⁹ et corpore⁹. nasus autē simū cauū 7̄ q̄le. s̄z nullo istozū modoz p̄cedit̄ in pass̄ omb⁹ in inf̄ nitū in sursum. non enī p̄ p̄pinuationē q̄ sicut dat̄ p̄i ma diffinitio et p̄i s̄m ita p̄ma passio alioquē de s̄bo nulla passio posset demōstrari potissime. nec etiā per pdicatōem. q̄ talia nō sunt infinita sicut nec pdicamēta sunt infinita nec pdicata

quidditativa sunt infinita. oportet igitur in passionibus dare unam que de aliis predicat et nulla de ista ad unam aliam que de nullo predicat: et plura de illa inquit phis in littera.

Adhuc autem alii si enim de quibus que da priora predicant horum quidem demonstratio erit neque possunt habere ad ipsa que scire.

Ista est alia ratio ad probandum in speciali quod non contingit procedere sursum in infinitum in predicatis accidentibus talibus per se que sunt proprie passionis. ita quod non semper de quolibet alia predicat sic quod omnium sit de demonstratio permittendo tres suppositiones. Quarum prima est ista. propositio demonstrabilis non est magis scibilis quam per demonstrationem patet quod scia excludit omnem errorem atque formidinem. Et notandum dicitur propositio demonstrabilis propter primam principia que melius cognoscuntur quam per scire cum illis intellectus assentiat et sola notitia terminorum in lumine intellectus ageris.

Neque hoc esse sine demonstratione si autem hoc per hoc notum est.

Secunda suppositio: non contingit aliquid scire nisi per demonstrationem patet ex determinatis ante. cum scia sit habitus conclusionis demonstratae. et si aliquid fuit processum principia sciri. illud intelligebatur solum virtualiter. hic autem fit merito de scire formaliter sumpto.

Hoc autem nescimus neque melius habemus ad ipsa que scire neque per hoc notum sciemus.

Tertia suppositio scito posteriori necio sciunt omnia pro ra nisi ad illa intellectus melius se habeat quam scies unde si a. b. c. sunt conclusiones demonstrabiles quarum c. dependeat a. b. et b. ab a. non potest sciri c. nisi sciant a. b. Et notandum dicitur nisi intellectus melius se habeat ad idem prius quam scies. quia non sequitur b. est posterius a. et b. scit ergo a. scitur. quia forte est inde monstrabile magis notum quam per scire etc.

Si igitur est aliquid scire per demonstrationem simpliciter et non ex aliquo neque ex suppositione manifestum est stare predicamenta media si enim non steterunt sed est semper acceptio in superiori omnium erit demonstratio. quare si infinita non contingit percurrere quorum non est demonstratio non sciemus per demonstrationem igitur neque melius habemus ad ipsa que scire: non erit aliquid scire per demonstrationem simpliciter

sed ex suppositione Logyce quidem igitur ex his utique aliquis credet de eo quod dictum est.

Istis suppositionibus arguitur sic. contingit aliquid scire per demonstrationem simpliciter et non ex datis vel ex suppositione. sed non procedit in infinitum in passionibus per se. sed necesse est media predicata esse finita tamen. patet prima: quia ex supposito sequitur oppositum. si enim esset procedere in infinitum in passionibus sic quod omnem esset demonstratio per passionem priorem vel anteriorem sequitur quod non contingeret aliquid scire simpliciter: sed solum ex datis vel ex suppositione. nam quocumque dato illud est demonstrabile ex quo intellectus non se habet ad illud melius quam scies propter infinitam distantiam inter id et immediata quam non contingit transire ergo non contingit scire aliquid simpliciter. patet prima quod scire simpliciter est scire per immediata et inde monstrabilia. tamen posset scire aliquid simpliciter. quid dupliciter. uno modo ex datis conclusio aliquid ostendit vel deducendo ad impossibile. alio modo ex suppositione ut in scientia subalternata in qua supponitur principia in scientia subalternata iam demonstrata. Sed dubitatur circa tertiam suppositionem. si enim non scit posterius nisi sciat prius dummodo illud sit scibile et ab illo essentialiter dependeat illud posterius sequitur quod nullus est prospectus nisi sit geometria. nec aliquis est musicus nisi sit arithmetica. quorum tamen opposita ceperimus. Dicitur quod aliquis dicitur prospectus vel musicus nemo est prospectivus simpliciter nisi sit geometria neque aliquis est musicus simpliciter nisi sit arithmetica. quod nullus scit simpliciter conclusiones prospectivas per principia probata in geometria nisi illa sciat probare per principia geometrica. Et consimiliter de conclusionibus musicis respectu principiorum demonstratorum in arithmetica. bene tamen aliquis est prospectivus scilicet quod vel ex suppositione nesciens geometria. et aliquis est musicus sine arithmetica etiam scilicet quod vel ex suppositione: ut innuit philosophus in ista.

Analectice autem manifestum est per hec loci quod neque in sursum neque in deorsum infinita predicata contingit esse in demonstrativis scientiis de quibus intuetio est. Demonstratio enim est ex his quocumque quod ipsa insunt secundum se ipsa rebus. Ista est quarta pars huius capituli in qua philosophus excludit processum infinitum in demonstrationibus per rationes analogicas. id est proprias postquam excludit illud per rationes logicas. id est communes. Et facit tria. nam primo permittit duas suppositiones. secundo demonstrat duas conclusiones ibi horum autem neutrum. tertio dat quodammodo principia per se. **Prima suppositio est ista. quod**

omnis demonstratio est ex his que sunt per se. Ista suppositio est declarata superius ubi est ostensum nullam demonstrationem esse ex his que sunt per accidens neque extraneis neque ex possibilibus alie se habere.

Secundum se ipsa vero dupliciter. que cumque enim illis insunt in eo quod est: et in quibus ipsa in eo quod est insunt ipsis

ut in numero impar quod inest quidem numero. Est autem ipse numerus in ratione ipsi

Et iteque multitudo aut divisibile in ratione numeri est.

Secunda suppositio est ista. quod duplex est propositio per se. una quod predicatum ponit in diffinitioe subiecti. alia quod subiectum ponit in diffinitioe predicati. exemplum primi unitas et multitudo insunt numero per se. Primo modo quod ponunt in diffinitioe eius cum numero sit multitudo ex unitatibus aggregata. exemplum secundi in paritas inest per se numero secundo modo dicitur per se quod numerus ponit in diffinitioe imparis. vnde in par est numerus non divisibilis in medietates equales. Dubitatur cum philosophus prius proferat quatuor modos dicitur per se propter quod non facit hic mentionem nisi de duobus. Respondetur quod de tertio modo non facit mentionem: quod ille est incomplexus non ingrediens formaliter demonstrationem. quartus autem reduncatur ad secundum. ideo solum de primo et secundo facit mentionem cum illi procedat ex necessariis simpliciter quartus autem ex necessarius scilicet quid ut in locis per prius visum est.

Horum autem neutrum contingit infinita esse nec ut imperfectum numerum. Itaque enim si in pari aliquid insit cui inhereat existenti

hoc autem si est primum numerum inerit his que insunt ipsis. si igitur non contingit huiusmodi infinita esse in numero neque in sursum erunt infinita.

Istis suppositionibus Aristoteles ponit duas conclusiones. Quarum prima est ista. impossibile est demonstrationes procedere in infinitum in secundo modo dicitur per se. probatur dupliciter. et primo sic. nullum subiectum habet passiones infinitas. ergo prolo vera. ans arguitur quod numero non inest per se impar et iteque alia passio per illa: et sic in infinitum quod cum omnia procedentia ingrediuntur diffinitionem posterioris infinita essent diffinitiva eiusdem et anter non posset habere precepta notitia de aliquo subiecto et completa ex quod talia infinita non possunt cognosci. Notandum quod sicut quodlibet superiori cadit in diffinitioe sui inferioris ita quodlibet passio procedens cadit in diffinitione passiois sequentis. quod sicut non cognoscitur perfecte in ferri nisi cognoscatur superiori. ita non cognoscatur perfecte passio sequens nisi cognoscatur procedens. id est si ali

quod subiectum habet primam et ultimam passionem in eis essent infinite non posset cognosci illa ultima nisi cognoscere oes intermedie que necessario cadunt in diffinitioe illius ultime. Et si quis vellet assignare primam sine ultima illud non est possibile quod in essentialiter ordinatis si datur primam: datur ultimam et e contra.

Sed forte dubitatur de hoc quod dicitur quod dicitur superius cadit in diffinitioe sui inferioris. quod cum diffinitio habet per animal rationale non ingrediuntur diffinitiones hominis corporis nec subiecta que sunt essentialiter superiora

Dicitur quod licet non ingrediuntur formaliter tamen ingrediuntur virtualiter quoniam necesse est animal prius diffiniri per corpus aiatum. et corpus aiatum per corpus. et corpus per substantiam. ideo non cognoscitur homo perfecte diffinitive nisi si cognoscantur omnia illa superiora. ita est dicitur de passionibus quod licet non oes passiones procedentes ingrediuntur diffinitioe ultime formaliter tamen ingrediuntur virtualiter quia non perfecte illa cognoscitur nisi oes procedentes cognoscantur.

At vero necesse est omnia inesse. Primum ut numero et in illis necesse est esse numerum quare convertibilia erunt sed non excedentia.

Secundo ad eadem dicitur sic. impossibile est processus infinitus sursum vel deorsum in his que innice convertuntur sed subiectum convertitur cum omnibus suis passioibus. ergo in illis non procedit in infinitum sursum vel deorsum. patet prima cum maiori quod non ponit processus infinitus sursum vel deorsum nisi propter resolutionem minus. cois in magis cois versus transcendetia ex quibus formatur prima principia non ingrediuntur nisi virtualiter demonstrationem minor aut est evidens quod cum subiectum ponat in diffinitioe cuiuslibet sue passiois et e contra ois necessario illa convertitur. Notandum quod intelligendum est de passionibus que fluunt ex principis spiritus et non que fluunt ex principis individui aut materie. quod licet similitas diffinita per naturam non tamen naturam diffinit per similitatem. paritas etiam vel imparitas diffinit per numerum et non e contra per aliquam illarum passionum divisim. bene tamen diffinitur numerus per passionem convertibilem cum isto distincto sicut lineam diffinit per longitudinem et non per rectitudinem nec per curvaturam divisim. sic etiam homo diffinit per risibile vel disciplinabile. et e contra quod illa fluunt ex principis spiritus. non autem diffinit homo per esse medicum vel canum quod illa fluunt tamen ex principis individui aut mac.

Nec tamen quecumque sunt in eo quod quod est nec infinita sunt neque enim esset diffinitio.

Secunda conclusio impossibile est demonstrationes procedere in infinitum in primo modo dicitur per se. patet quod tunc non contingeret diffinire. et ratio nam ois diffinitio datur causa innotescendi. stat autem quod diffinitioe datur non sciret diffinitum quod oporteret infinita superiora diffinita cognoscere. ois enim diffinitio stat ex genere et dicitur. intelligendo de diffinitioe quidditativa

Notandum quod Aristoteles non assignaret hic duos modos primos dicendi per se in quibus non contingit pcedere in infinitum nisi uellet primum modum formaliter ingredi demonstrationem. cuius oppositum ponit Thomas et Egidius de diffinitione sibi nunquam esse medium in demonstratione sed diffinitione passionis: hoc tamen perscrutabitur secundo huius.

Quare si presentia quidem omnia per se dicuntur: hec non infinita sunt.

Ex predictis phis infert quatuor correlaria. quorum primum est istud. Impossibile est demonstrationes pcedere in infinitum patet omnis demonstratio est ex positionibus primum uel secundi modum dicendi per se impossibile est pcedere in infinitum aliquo illo modo: ut perbatum est: ergo etc.

Stabunt utique in sursum quere et in deorsum. Secundum correlarium demonstrationes non pcedunt in infinitum in sursum nec etiam in deorsum. per quod resolutio tam demonstrationum quam diffinitionum est potius in sursum quam in deorsum. non enim fit resolutio ad singularem cum illa non diffiniatur nec ingrediantur per se demonstrationem.

Si autem sic est et que sunt in medio duorum terminorum semper sunt finita.

Tertium correlarium: si non pcedit in infinitum in extremis nec etiam in mediis. per quod media inter duo extrema essent infinita a quolibet illo ad alterum extremum esset distantia infinita. et inter extrema in finite distarent.

Si uero hoc est: manifestum est iam et demonstrationum quod necesse est principia aliquid esse et non omnium esse demonstrationem: quod uero diximus quosdam dicere iuxta principium. si enim sunt principia non omnia sunt demonstrabilia. neque in infinitum possunt ire. Esse enim horum quodlibet nihil aliud est quam esse nullum spacium sine medio et indiuisibile sed omnia diuisibilia. Immo enim imitando terminum sed non assumendo demonstrat quod demonstrat. quare si hoc infinitum contingit ire. Continget utique duorum terminorum infinita esse interius media. sed hoc impossibile est si predicamenta steterint in superius et inferius quod autem steterint demonstratum est logyce prius: analectice uero nunc.

Quartum correlarium. aliquid principia sunt immediata nec omnium est demonstratio. per ex quo non itur in infinitum. si enim quibus propositum est mediata. est resolutum in aliam per medium intraneum et non extraneum inter se medium et predicatum. et sic inter duo extrema essent infinita media cuius oppositum est dictum. Notandum quod licet illa propositum sit immediata. omne corpus est substantia: quod nihil est medium inter substantiam et corpus. tamen per medium extraneum est fillogisabilis isto modo. omne mobile est substantia omne corpus est mobile. ergo omne corpus est substantia. si modo est medium extraneum nihil est immediatum. ad quod remouendum aut phis quod intus. id est maiore et minore extremitate debet assumi medium non extra.

Demonstratis autem his manifestum est quod si aliquod idem duobus insit ut a. et in c. et in d. non predicante altero de altero aut nullo modo: aut non de omni quod non semper secundum eam aliquid inerit ut ysocheli et scalenoni duobus rectis equalibus habere secundum eam aliquid inest. Secundum enim quod est figura quedam et non secundum alterum inest. hoc autem non semper sic se habet. sit autem b. secundum quod est a. in c. et in d. Manifestum igitur est quod b. in c. d. secundum eam est: et illud secundum alterum. Quare duorum terminorum mediis: infiniti utique incidunt termini. sed hoc impossibile est. secundum igitur eam aliquid quod esse non necesse est semper idem in pluribus quere uero erunt in medietate spacia:

Intellectus primus. per. potest tria documenta quod ostendit quodlibet propositum mediate deducuntur ad immediata. Quorum primum est istud. propositum mediata secundi modi est reducibilis ad immediata per solum processum finitum. unde aliquid est eorum quod inest immediate per seipsum. duo autem simpliciter dispatit aut uenietur. non tamen de se uel predicantibus. ut aial quod immediate per seipsum inest homini et equo quorum nullum de alio uerificari potest. Inest etiam homini et masculo immediate quod licet ueniat inter se cum aliis homo sit masculus et contra non tamen de se uel predicantibus: quod nec omnis homo est masculus. nec omne masculum est homo. de his autem omnibus aial uel predicantibus ut per inductionem. Aliquod uero est eorum quod inest duobus per aliud eorum sed non pcedit ultra et tale facit propositum mediatam secundi modi. ut habet tres angulos appetit ysocheli et scaleno per triangulum et non per aliud eorum. quod sic declarat in terminis. Sit autem b. tres angulos b. triangulum c. d. ysocheli et scaleni

Et arguit sic. si a. inest c. d. per b. et ite inest b. per aliud medium. et sic in infinitum tunc inter duo extrema essent infinita media essentialiter ordinata scilicet inter passionem et suum adequatum sibi cui talis passio inest primo et per se sibi quod ipsum. hec ergo propositio ysocheli habet tres angulos equalibus duobus rectis est propositio mediata secundi modi medietate sibi quo inest per solum processum finitum habet propositio immediata secundi uidelicet omnis triangulus habet tres angulos equalibus duobus rectis. Notandum tot esse media inter habere tres angulos est species trianguli quot sunt subiecta per que illa passio appetit illis species. nam si habere tres competit ysocheli et scaleno tamen per triangulum tunc non est nisi per unum medium inter passionem et illas species. si autem competit illis per triangulum. et triangulo per figuram tunc sunt duo media scilicet triangulus et figura. quot ergo sunt illa coia per que habere tres competit species trianguli tot sunt media inter illas species et passionem ita quod si coia sunt finita media sunt finita. et si infinita illa media sunt infinita.

In eodem tamen genere et ex eisdem athomomis necesse est terminos esse. si quidem his que per se sunt erit eorum. non enim erat ex alio genere in aliud descendente demonstrare. forte possit aliquis rindere ad rationem negando preterquam dictum. quod inter illa extrema non erunt nisi media finita. et tamen pcedit in infinitum per alia media scilicet aliarum coordinationum. uerbi gratia. potest dici quod esse palpabile inest homini et equo per corpus. et corpus per aial. et aial per disciplinabile. et disciplinabile per risibile. et contra. Contra hanc responsionem arguit phis ex pus determinatis quoniam media inter duo extrema debet esse eiusdem generis si demonstratio est ex his que sunt per se. si enim media essent aliorum generum tunc demonstratio esset ex extraneis: quod est falsum ut patuit. et ex alio quod non contingit demonstrare descendere de genere in genus. Notandum quod in demonstratione aliqui extrema sunt eiusdem generis et eiusdem predicamenti: ut quoniam clauditur quod omne disciplinabile est risibile. aliqui diuersorum predicamentorum ut quoniam demonstrat quod omnis homo est disciplinabilis uel risibilis. Item medium dicitur esse eiusdem generis cum altero extremorum que Aristoteles uocat athomomis scilicet maiore et minore extremitate. uel aliquid quod est eiusdem generis cum maiori extremitate: ut omne disciplinabile est risibile. omnis homo est risibilis ergo omnis homo est risibilis. aliqui est eiusdem generis cum minori extremitate: ut omne aial rationale est disciplinabile. omnis homo est aial rationale. ergo omnis homo est disciplinabilis. aliqui autem est eiusdem generis cum quolibet extremitatum: ut omnis figura habet tres angulos equaliter duobus oppositis intrinsecis habet tres an-

gulos equalibus duobus rectis. sed omnis triangulus est binoctogonum etc. uerum est quod medium et extrema non sunt simpliciter eiusdem predicamenti sed tamen secundum partem. ubi tamen demonstrat substantia de corpore aialo per corpus: aut corpus aialo de boie per aialo et tunc medium et extrema sunt simpliciter eiusdem predicamenti.

Manifestum autem est et cum a. in b. sit. et si quidem est aliquod medium est demonstrare quod a. in b. sit: et elementa huius sunt hec et tot quot media sunt. immediate enim propositos sunt elementa: aut omnes: aut ules. si uero non est medium non amplius erit demonstratio. sed in principia uia hec est. Si autem erit et si a. in b. non sit si quidem enim aut medium est aut prius cui non inest erit demonstratio: si uero non. non est. sed principia et elementa tot sunt. quot sunt termini. et horum quidem cum propositos principia demonstrationis sunt.

Secundum documentum propositum mediata primi modi est reducibilis ad immediata per solum processum finitum. uel cuiuslibet propositis mediate primi modi tot sunt principia quot sunt termini medium: ut per inductionem tam affirmatiue quam negatiue. Isti enim omnis homo est substantia principia sunt ista omne aial est corpus aialo. et omne corpus aialo est corpus. et omne corpus est substantia. Sicut ergo tres sunt termini medium ita tria sunt principia. et quod ista sunt principia. per quod sunt propositos immediate. Costat autem quod omnes propositos immediate uel saltem ules sunt principia demonstrationum. quare ergo in principio ut per propositum assignata habeat medium inter extrema uel non. si non ipsa est immediata. si sic. aut ergo habet unum tamen medium aut plura. si tamen unum medium per illud reducet ad immediata. si autem plura per illa reducet ad immediata. et similiter quare de propositio negatiua ut per inter extrema sit medium aut non. si non illa est immediata: ut nulla substantia est quantitas. si sic ergo est resolutum ad immediata per illud medium. et quot sunt media tot sunt principia demonstrationis: ut nullus homo est quantitas. media enim sunt aial. corpus aialo. corpus et substantia a quibus prius remouet quantitas quam ab homine. et ideo ex his sunt quatuor propositos immediate ut per ascendendo

Et sicut quedam principia demonstrationis sunt indemonstrabilia quod sit hoc illud: et quod sit hoc in illo: sic et quod non sit hoc illud: neque quod sit hoc in illo. quare hoc quidem esse aliquid. alia autem non

Notandum quod...

Notandum quod...

Notandum quod...

esse aliquid erūt principia:

Ex p̄dictis infert p̄s q̄ sicut aliq̄ sunt principia indēstrabilia q̄ hoc est hoc: q̄ hoc est in b. ita aliq̄ sunt principia idēstrabilia q̄bus demōstrat q̄ hoc nō est b. q̄ b nō est in b. primū patet eo q̄ aliq̄ sūt principia indēstrabilia p̄bātia q̄ omis hō est suba. q̄ omis hō est dūcplī nabil. Secūdu etiā est notū: q̄ aliq̄ sunt principia indēstrabilia p̄bātia hoies nō esse equū. q̄ hō minē nō esse bimbilē. Circa p̄dicta occurrunt q̄tuor dubia. Quoz primū est istud. uidet q̄ ppōes immediate nō adequētur mediis inter extremitates. q̄ hec om̄e corpus aniatū est suba. habet solū unū mediū scz corpus. q̄ tñ hz duas ppōes immediatas. uidelicz om̄e corpus est sub stātia. q̄ om̄e corpus aniatū est corp̄. Secūdu dubiū q̄lter est intelligēdu q̄ oēs ppōes immediate sunt principia demōstrationū. uel saltē ulēs cū nulle uideant ppōes immediate nisi ulēs. ut p̄s i ca. d̄ sillogismo aggenerāte sciaz. Tertiu dubiū utrū ppō immediate sit demōstrabilis: q̄ arguit q̄ sic: q̄ om̄e iste sunt immediate. om̄is albedo est color. om̄e corpus est sba. q̄ tñ qlibet eaz est demōstrabilis p̄ diffinitionē sibi. Quartuz dubiū uidet q̄ p̄ ppōes mediatas nō sit uia uenīdi in principia q̄ tūc p̄tingeret p̄bāria principia quod est falsū. Ad pmū respōdet q̄ nō debēt esse p̄se tot ppōes immediate quot sunt media inter extremitates immo necesse est semp q̄ sint plures p̄pter additionē maioris q̄ minoris extremitatis que cū medio faciūt duo principia. sed sufficit q̄ nō sunt pauiores ppōes mediate.

Ad secūdu dicit q̄ ppōes singulares imediata: ut for. est hō. hec albedo est albedo. non sunt principia demōstrationū: q̄ de illis nō est sciētia sed bene ppōes ulēs immediate. q̄ ille intrant demōstrationē. Dicit enī cōmētator i p̄logo p̄bī sicoz q̄ indiuidua nō sūt p̄ncipia scie. sed sūt p̄ncipia inquirēdi illa q̄ sunt p̄ncipia sciētie: iō p̄s prius nō fecit mentionē nisi de ppōibus ulibus immediatis: q̄ ille sole aggenerāt sciaz. Ad tertiu respōdet q̄ licet ille sint immediate imediatae sibi: q̄ n̄ter sint indēstrabiles p̄ alia s̄bīe etc. nō tñ sunt immediate imediatae cāe. nā q̄ si nō hnt mediū rectilincū. tñ hnt mediū laterale. tñ si aliq̄ esset p̄positio imediata tā imediatae one cāe q̄ imediatae sibi illa esset indēstrabilis sicut est p̄positio in q̄ p̄dicat diffinitio d̄ diffinito aut p̄ma passio de diffinitōe. Ad q̄rtū neget p̄na q̄ p̄cessus a mediato ad imediatū non est p̄p̄tionē sed p̄ resolutionē. neqz incōuenit p̄bare imediatū p̄ mediātū quo ad q̄ est. s̄z essz incōueniēs quo ad p̄pter quid. sicut enī causa p̄bat effectū quo ad p̄pter qd̄ q̄ cōtra quo ad q̄ est. ita ppō imediata p̄bat ppōem mediatam quo ad p̄pter quid. cōtra aut̄ quo ad q̄ est.

Cū aut̄ indigeat mōstrare aliqd̄ accipiendū est q̄ de b. primū p̄dicet. Sit enī c. de hoc silr a. q̄ sic semper uadēs neq̄q̄ extra p̄positio cadet neqz ipsius a. esse accipiat ut demōstret. sed semp mediū denset quo usqz indiuisibilia fiāt et unū.

Tertiu documentū: quilibz p̄positio mediatā est resolubilis in imediata p̄ media intra et nō p̄ media extra. patz inductiue q̄ p̄mo in demōstrationibus affirmatiuis. nā si debet resolui ista. omis hō est suba oportet q̄ hoc sit per illos terminos aial. corpus aniatū. q̄ corpus. Cōstat aut̄ q̄ om̄s illi termini sunt inter maiorē extremitatē q̄ minorē p̄tine enī p̄p̄ssabunt q̄ p̄strigēt illi termini usqz quo om̄s ppōes erāt imediate. Adōndū q̄ si aliqua corpa ordinārent in aliquo spacio inter q̄ nō esset aliqd̄ interuallū receptiū alicui? p̄ illis corpis illa dicerent dep̄ssa q̄ p̄stricta. si aut̄ esset interuallū ea dicerent rara: dicimus enī dētes ros q̄ multū distāt. dep̄ssos aut̄ q̄ p̄strictos q̄ se tangūt. ita inter extrema que sūt hō q̄ suba media dicunt rara si inter ea est interualluz receptiū alterius mediū. si aut̄ nullū est mediū illa dicitur dep̄ssari q̄ p̄stringi. hec q̄ ppō ois hō est sba reducēt ad imediata dep̄ssando q̄ cōstringēdo scz accipiēdo aial qd̄ p̄mo q̄ imediate p̄dicat de hoie. deinde corpus aniatū d̄ quo p̄mo q̄ imediate de corp̄. deinde corpus de quo ulr p̄dicat suba p̄mo q̄ imediate.

Est aut̄ unū cuz immediatū fiat. et una p̄positio simplex est imediata: et queadmodū in aliis est principiu simplex. hoc aut̄ nō idē ubiqz est. s̄z in graui quidē uncia. i melodia aut̄ sonus. in mēbris autē derisio. aliud autē in alio. sic est in sillogismo una p̄positio imediata.

Ex his Arist. infert q̄ p̄positio imediata est proprie una q̄ simplex. primū patet: q̄ nec actu nec potētia est ppōes plures. sed p̄positio mediatā licet sit actu: una tñ est potētia plures scz due p̄ misse facte ex illis extremis q̄ medio interposito

Secūdu uero sic declarat in quolibet genere oportet dare unū minimū scz in q̄stitate p̄ctuz: q̄ in numero unitatē. in musica tonū: in pōdere unciā. q̄ cōsequēter in sillogismo p̄positionē imediatā. In demōstratōe uero uel sciētia intellectu qui est habit̄ primoz principioz. sed om̄e minimū est simplex: q̄ p̄positio imediata est simplex.

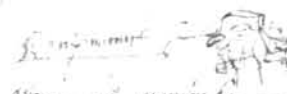
In demonstratione autē et sciētia intellectus. in demōstratiuis igiē sillogismis eius quod ē nihil cadit extra s̄z i priuatiuis hoc qdē nihil qd̄ oportet esse extra hoc cadit: ut si. a. est in b. per. c. nō est. Si enī in. b. quidem omni est. c. in nullo aut̄. c. est. a. iterū si indigeat qd̄ i. c. a nullo sit mediū accipiēdu ē ip̄. a. q̄. c. et sic sp̄ p̄cedet

Idem documentū declarat in demōstrationibus negatiuis. q̄ p̄mo in p̄ma figura. nā si debz resolui illa. nullus hō est q̄stitas. oportet sic arguere nullū aial est q̄stitas quilibet hō est aial. q̄ nullū hō est q̄stitas. maior sic resoluit. nullū corp̄ aiatū est q̄stitas. om̄e aial est corpus aniatū: q̄ nullū aial est q̄stitas. ubi patet q̄ semp mediū est terminus superior ad minorē extremitatē. p̄stat aut̄ q̄ esse superius est esse intra sicut esse inferi? est esse extra. sit ergo a. maior extremitas q̄ b. minor q̄ c. mediū. q̄ arguat ut supra. nullū c. est a. om̄e b est c. ergo nullū b. est a.

Si uero indigeat monstrare quod ē in. d. nō sit in eo q̄ est. e. in. d. qd̄ em omi. ē. in. e. aut̄ nullo. Aut nō in om̄i nūq̄ extra. e. cadit. hoc aut̄ ē cui nō oportet inesse.

Secūdo declarat idē in secūda figura in q̄ etiā arguit per mediū intra. aliq̄ quidē supra minorē extremitatē: ut nulla q̄stitas est sba. quilibz homo est suba: ergo nullus homo est q̄stitas. Ali q̄ uero supra maiorē extremitatē: ut ois hō est suba. nulla q̄stitas est suba. igiē nulla q̄stitas est homo. Sit ergo c. mediū. d. maior extremitas: q̄ e. minor. q̄ arguat sic. nullū d. est c. om̄e e. est c. ergo nullū e. est d. si aut̄ aliqz uelit arguere i p̄mo secūde figure accipiat d. loco minoris extremitatis. q̄ e. loco maioris. q̄ sic arguat. om̄e e. est c. nullū d. ē c. q̄ nullū d. est c. Adōndū q̄ mediū s̄m negationē nō solū accipit ulter sed etiāz pōt p̄ticulariter sumi: ut ois color est qlitas non om̄e perfectū est qlitas: ergo nō om̄e perfectuz est color. Causa enim q̄re ab aliquo p̄fecto remouetur color est. q̄ ab illo remouet qlitas. iō arguit p̄ mediū intra cū sit supra maiorē extremitatē.

In tertio aut̄ nō neqz a quo oportz neqz q̄ oz priuari neq̄q̄ extra ibit. Sed in tertia figura illud nō pōt fieri cū mediū nō sit intra: q̄ nō supra maiorē nec supra minorē sed extra scz infra qualibz eaz. ubi gr̄a. si bec aial nō est q̄stitas d̄z resolui. oportet sic dicere: nullū

hō est q̄stitas. qlibz hō est aial: q̄ aial nō est q̄stitas: ut p̄s q̄ nulla extremitatū sumit extra. s̄z mediū cū illud sit inferi? ad minorē extremitatē.

Adōndū q̄ tertia figura est triplīcī inutilis ad resolutionē. p̄mo q̄ nō pōt cōcludere ulēm negatiua. secūdo q̄ mediū semp sumit extra. tertio q̄ p̄tine magis itur ad mediatā. hec enī magis est mediatā. nullū hō est q̄stitas q̄ illa: aial nō est q̄stitas. Cōtra p̄dicta ar. q̄ p̄mo q̄ nulla p̄positio mediatā est resolubilis ad imediatā q̄ nulla talis est imediata. ois hō est aial. oē aial est corpus aniatū. nā hō q̄ s̄ymia essentialit̄ magis p̄ueniūt q̄ hō et equ? q̄ aliqd̄ essentialit̄ p̄dicat de homie q̄ s̄ymia qd̄ nō p̄dicat de homie q̄ equo q̄ p̄ns inter hominē q̄ aial est p̄dicabile mediuz ergo illa nō est imediata. ois hō est aial. Cō similit̄ arguit de illa. om̄e aial est corpus aniatū q̄ ip̄a nō est imediata ex quo aial essentialit̄ plus cōuenit cū una plāta q̄ cū alia. Secūdo arguit quia mediuz infra maiorē extremitatē est eque bene intra sicut supra minorē extremitates q̄ sicut superius est forma sui inferioris. ita inferius ē mā sui superioris. p̄stat aut̄ materiā esse intraneū cōposito sicut formā. Tertio arguit q̄ nunqz resoluit negatiua p̄ mediuz intra. q̄ si ille termi? animal esset mediū inter illuz terminū hō q̄ illuz terminū quātitas sicut ille verificat de illo termino hō ita de illo verificabit ille termi? quātitas quod ē impossibile. Quarto arguit q̄ tertia figura arguit p̄ mediū intra sic sillogizādo. nullū corpus aniatū est q̄stitas aliqd̄ corp̄ aniatū est aial: q̄ aial nō est q̄stitas. ubi p̄s mediū esse supra minorē extremitatē. q̄ arguit p̄ mediū intra.

Ad pmū d̄ q̄ qlibet illaz est imediata. q̄ tūc ad argumētū neget p̄na sicut nō sequit̄ magis cōueniūt sortes q̄ pla. q̄z sor. q̄ berta. q̄ aliqd̄ p̄dicatur de sor. q̄ pla. qd̄ nō p̄dicat de sor. q̄ berta. sic enī spēs p̄tinet latitudinē nūeralē in q̄ aliq̄ idini dua magis p̄ueniūt q̄ aliq̄ min? q̄ p̄ suas d̄fias indiuiduales abiqz ulteriozi p̄dicabili inter spēs q̄ sua indiuidua ita genus p̄tinet latitudinē specificā in q̄ aliq̄ spēs magis p̄ueniūt q̄ aliq̄ minus p̄ solā p̄ueniētā q̄ d̄fiam suaz d̄farū essentialiū. aliter enī tot essent genera inter hominē q̄ animal quot spēs p̄tinent sub aiali qd̄ facilius p̄ueniūt ex h̄mōi p̄ueniētā q̄ d̄fia sp̄erū. Ad secūdu d̄ q̄ superi? nō solū est forma totius respectu sui inferioris: s̄z etiā est forma p̄positiōis cū sit p̄s essentialis sui inferioris. ip̄m aut̄ inferi? nō est nisi p̄s s̄biciua sui superioris. ita q̄ nō est p̄s essentialis eius cū superi? nō diffinat p̄ suū inferi?. s̄z cō p̄pterea inferius est cū rōem superioris. ip̄m aut̄ superi? est intraneū inferiori. Ad tertiu d̄ q̄ illud nō est mediū p̄ticipationē sed p̄ abnegationē. nec est mediū rei sed rōnis. q̄ p̄ illud sillogizat negatiue. Adō etiā ē mediū positiuū inf

VNIERSIDAD DE SALAMANCA

CREDO.SALAMANCA

illa sed solū deductiū eo q̄ facit q̄titate n̄lter
remoueri ab homie. ex eo enī q̄titas fmouet ab
homie. q̄ remouet ab aīali. prius ḡ remouet ab
aīali q̄ remouet ab homie. Ad q̄rtū dicit q̄
resolutio ad imediata nō fit nisi p̄ ppōnes ulēs.
q̄ cū indefinita uel pticularis p̄betur per ulēm:
nūq̄ deueniret ad imediata. ideo sicut taz in pri
ma q̄ in secūda figura semp in resolutioe utraq̄
similī est ulis. ita oporteret fieri in tertia figu
ra si illa ad resolutionē deferuieret. p̄pterea de
buit sic argui. nullū corpus aniātū est q̄titas.
omne corpus aniātū est animal. ergo aīal non est
q̄titas. sed minor est falsa per quā nulla reductio
potest fieri quare zc.

**Am aut sit demonstratio alia
particularis: alia uero ulis: z
hec quidē cathēgorica illa priuatiua
dubitat q̄lis potior sit. similr aut z
de ea que demonstrare dī. z dedu
centi ad impossibile demonstratiōe.
Prīmū igit̄ intēdimus de uli z ptī
culari. ostēdētes enim hoc et de ea
que demonstrare dicit̄. et que est ad
impossibile dicem̄. Ad idē quidēz
igit̄ fortassis utiqz quibusdāz sic in
tendētibus pticularis esse dignior
Si enī secūdū quā maxie scim̄ de
mōstrationē potior est demonstratiō
hec enī uirtus demonstratiōis est.
Magis aut̄ scim̄ unūquodqz cuz
ipm cognoscimus secūdū ipm q̄ se
cūdū aliud: ut musicū choriscū qm̄
choriscus musicus est q̄ cū hō mu
sicus sit. sīr autē z in aliis. sed ulis
qm̄ aliud nō qm̄ ipm p̄tingit demō
strat: ut qm̄ est equitibiaz. nō qm̄ ē
equitibiaz: sed qm̄ est triāgul⁹ sed
pticularis qm̄ ipm. Si ergo potior
quidē est que est secūdū ipm hmōi
aut est pticularis uniuersali magis
et potior utiqz demonstratio secūdū
partem erit.**

Itud est q̄rtū capitulū hui⁹ tertii tractat⁹ i quo
Aris. determinat d̄ q̄titate z q̄titate sillogismi de
mōstratiū postq̄ determinat de quidditate et

Handwritten marginal notes in the left margin of the first page.

processu eiusdē aggeneratis sciam uel ignorantia.
Et diuidit̄ in tres qōes. quaz prima est utrū de
mōstratio ulis potior sit pticulari. Secūda q̄stio
utrū demonstratio affirmatiua sit potior negatiua
ibi cū aut demonstratiua. Tertia q̄stio utrū demō
stratio ostēsiua sit potior ducēte ad impossibile:
ibi q̄ quidē cathēgorica. Prima q̄stio diuidit̄
in tres ptes. In quaz p̄ma ar. demōstrationem
pticularē potiorē esse uli. In secūda soluunt̄ ille ra
tiones ibi aut primū quidē. In tertia uero fiunt
rōes pbātes demonstratiōe ulēm potiorē esse p
ticulari ibi amplius si demonstratio. Quātum
ad primū p̄bz tripliciter arguit demonstratiōe ptī
cularē potiorē esse demonstratiōe uli. z p̄mo sic.
illa demonstratio est potior et dignior que magis
facit scire sed demonstratio pticularis magis facit
scire. ḡ zc. maior patet. qz hec est uirtus z intētio
demonstratiōis. ut faciat scire: z minor declarā. nā
illa demonstratio magis facit scire q̄ facit scire ali
qd fm seipm q̄ fm aliud. sed demonstratio ptīcu
laris facit scire fm seipm. z ulē scōm aliud ḡ zc.
maior patet qz dignior est cognitio q̄ cognosco
choriscū musicū q̄ illa qua cognosco hominē mu
sicū cū ista sit distincta z illa cōfusa. z hoc ideo qz
per primā cognitionē cognosco choriscū musicū
fm se. p̄ secūda uero cognosco choriscū musicū
fm aliud. qz fm q̄ est hō music⁹. minor aut̄ sic de
clarat̄ cū demonstrat̄ omnē ysochele h̄e tres ḡn
los eq̄les duobus rectis. scit qz omis ysocheles
fm seipm h̄z tres angulos eq̄les duobus rectis
cū aut̄ demonstrat̄ omnē triāgulū h̄e tres ḡnulos
eq̄les duobus rectis. scit qz ysocheles h̄bz tres
ḡnulos nō fm qz ysocheles sed fm qz triāgulus:
ḡ zc. Ad idē qz demonstratio ulis est illa in q̄
p̄cludit̄ ppria passio de suo adēq̄to s̄bo p̄ mediū
p̄uertibile cū utroqz illoz dicit̄ p̄pter qd passio
nis: ut omis figura h̄bz tres angulū extrinsecū equi
ualent̄ duobus oppositis intrinsecis triāguli h̄it
tres angulos eq̄les duob⁹ rectis. sed ois triāgu
lus est hmōi: ḡ zc. Demonstratio aut̄ pticularis ē
illa in q̄ p̄cludit̄ ppria passio de aliquo s̄bo nō cō
uertibili p̄ ppriū s̄bm eius: ut ois triāgulus h̄bz
tres angulos eq̄les duobus rectis. ysocheles est
hmōi: ḡ zc. uel sumēdo talē minozē aliq̄ figura est
triāgul⁹. nūq̄z igit̄ est demonstratio ulis nisi cōcū
datur passio uniuersalis de suo uniuersali et adē
quato subiecto.

**Ampli⁹ si uniuersale qdē nō ē aliqd
secūdū rez preter singularia. Demō
stratio opinionē conficit esse hoc ali
qd secūdū qz demonstrat. et quandā
naturā esse hanc sine his q̄ sunt. ut
triāguli p̄ter quosdāz et figure p̄ter
aliq̄s: z nūeri p̄ter quosdā nūci os.**

Handwritten marginal notes at the top of the second page.

Secūdo sic. illa demonstratio est dignior z potior
q̄ plus est elōgata ab opinioe falsa. sed demōstra
tio pticularis magis elōgat̄ ab opinioe falsa q̄z
demonstratio ulis. ḡ demonstratio pticularis est
dignior z potior demonstratiōe uli. p̄z p̄na cū ma
ior: z minor declarā. nā cū demonstrat̄ aliqd ulr
de triāgulo figura uel nūero cū id nō demōstrēt̄
de aliquo singulari uel pticulari pōt aliq̄s opiri
triāgulū uel figurā aut nūerū ulēm esse sepatū a
suis singularib⁹ iuxta opinionē platonis q̄ falsa ē
cū uero demonstrat̄ h̄e tres ḡnulos de ysochele
aut eglatero nō sic pōt aliq̄s opiri: qz demōstrat̄
aliq̄ passio de singulari. Ad idē qz plato ima
ginabat̄ tria esse genera entiu: scz spēs sepatas q̄
erāt rez sensibiliū q̄dditates z ipa sensibilia z ma
the. iter media. z cū mathe. abstrabat̄ a materia
sensibili z a motu eo qz nō p̄siderat̄ lineā sensibi
lē scz terreā ul lignā: sed tm̄ lineā. ideo duo illo
rū erāt sepatā uidelicz ydec z mathe. de quib⁹
poterat̄ h̄i scia. Credidit̄ enī plato modū rei in
tellecte in suo esse correspondere mō intelligendi
rez illā. z qz uidit̄ intellectū separe quidditatē a
singularib⁹ et abstrahere mathe. a materia sensi
bili arbitratus est tā q̄dditates rez q̄s uocauit
ydeas q̄z mathe. esse sepatā in re. cū ḡ demōstra
tio ulis q̄ demōstrat̄ aliqd uliter d̄ triāgulo aut
nūero nō sit de hoc uel de illo. z sicut res se h̄bz
ad esse: ita ad cognosci. z ecōtra possēt aliq̄s faci
liter opinari cū platone triāgulū ulēm esse p̄ter
hūc z p̄ter illū triāgulū aut figurāz uel nūerū
esse p̄ter illā figurā z illū nūerū. Et qz illa opinio
sit falsa patet: quia uisus p̄cipit̄ albedinē sine dul
cedine. z gustus dulcedinē sine albedie nō obstā
te qz sint simul i lacte. ita intellect⁹ cognoscit ulē
sine singulari nō obstāte qz sint simul in re absqz
separatiōe loci aut subiecti.

**Potior autē est que ē de esse q̄ de
nō eē. Et p̄pter quā non errabit̄ q̄
p̄pter quā errabit̄. Est autem ulis
hmōi p̄cedētes enī demōstrant de
eo quod est p̄portionale qz z est ana
logū quod neqz linea: neqz numer⁹
neqz solidū: neqz planū est. sed p̄ter
hoc aliquid. Si igitur ulis qdēz ma
gis hoc. e. De eo autē quod est min⁹
q̄ pticularis et facit opinioem falsā. in
dignior utiqz erit ulis particulari.**

Tercio sic. illa demonstratio est potior z dignior q̄
est de magis ente: z que magis elōgat̄ ab errore
sed demonstratio pticularis est hmōi respectu ulis
ḡ demonstratio pticularis est dignior z potior de
mōstratiōe uli. patz p̄na cū maior: qz de nō ente

nō est demonstratio neqz scia: sed tm̄ d̄ ente. ideo
q̄to aliqd habet magis rōem entis tāto de illo
fit demonstratio potior z dignior. sed minor decla
rat̄. nā cōmutata p̄portio inest lineis sup̄ficieb⁹
corporeibus atqz nūcis et nulli illoz inest fm qz
ipm sed ratōe alicui⁹ innoiat: ḡ de illo innoiato
demonstrat̄ uliter. z p̄ p̄is aliq̄s potest credere il
lud innoiatū separatū esse. cū ergo nullū tale sit
ens aliq̄s poterit̄ decipi in credēdo sciaz esse de
nō ente. In demonstratiōe aut̄ pticulari hoc nō cō
tingit. qz cū demonstrat̄ cōmutata p̄portio de ma
mero uel de linea nullus credit̄ illā separti ab ali
quo illoz. Notandū qz duplex malū uidet̄ cō
tingere in demonstratiōe cōmutatā p̄portione de
illo analogo innoiato i quo p̄ueniūt illa q̄tuoz
scz nūeri linee sup̄ficie z corpa. Primū qz illa
demonstratio est de nō ente cū sit de illo analogo
qd̄ nihil est preter illā q̄tuoz. Secūdū malūz
quia errat̄ credēdo tale innoiatū esse sepatum
ab illis q̄tuoz. ideo demonstratio ulis uidet̄ esse
multū defectuosa cū sit de nō ente: z inducat er
rorē. demonstratio aut̄ pticularis nō deficit cū nō
sit nisi de ente: z inducat sciam. Dubitat̄ circa
dieta pbādo nullā esse demonstratiōe pticularē.
Et p̄mo sic. omis demonstratio est per cām uel p̄
effectū. sed sillogism⁹ pbās h̄e tres ḡnulos de
ysochele p̄ triāgulū. nec est p̄ cām. nec p̄ effectū:
ḡ talis sillogism⁹ nō est demonstratio. maior patz
ex determinatis in hoc libro. z minor declarā. nō
enī est p̄ effectū: qz triāgulus nō est effectus illi⁹
passionis h̄e tres angulos. nec etiā p̄ cām qz nō
per cām p̄p̄inquā. qz illa demonstrat̄ potissime.
nec p̄ cām remotā. qz illa nō demonstrat̄ affirmati
uē: sed negatiuē ut patuit. Secūdo omis de
mōstratio est ex indemonstrabilibus z immediatis.
sed sillogism⁹ demonstrat̄ h̄e tres ḡnulos de yso
chele p̄ triāgulū nō est hmōi: ḡ zc. maior patz. ex
determinatis: z minor liquet qz illa omis triāgul⁹
h̄z tres ḡnulos eq̄les duob⁹ rectis que est maior
in dicto sillogismo est demonstrabilis. hec aut̄ yso
cheles h̄z tres ḡnulos eq̄les duobus rectis q̄ est
cōclusio eiusdē sillogismi est mediata nō solū me
diatiōe illatiōis. sed etiā immediatiōe extremozū.
qz h̄e tres angulos p̄petit̄ ysocheli z p̄ aliū s̄bm
scz p̄ triāgulū z p̄ aliā cām uidelicz p̄ h̄e angulū
extrinsecū. Et p̄firmat̄ idē auctoritate Aris. di. in
libro elēcoz. p̄ talis sillogism⁹ peccat p̄ fallaciā
accētis. p̄stat aut̄ oēm demfationē esse uerū sillo
gismū et nō peccare i forma nec i m̄a: ut est oīsū
Ad p̄mū uidet̄ duplt̄ Egi. z p̄ qz illa nō est sus
ficiēs diuisio ois demfatio est p̄ cām ul̄ p̄ effectū
sed illa ois demfatio est p̄ cām ul̄ p̄ h̄is cām aut̄
p̄ effectū. Ad idē licz demfatio q̄ p̄cludit̄ h̄e tres
de ysochele p̄ triāgulū nō sit p̄ cām nec p̄ effectū
est tm̄ p̄ h̄is cām qm̄ triāgulus habet cām illius
passionis habere tres que est passio immediatē

precedens scilicet habere angulū extrinsecū equi
ualentē duobus oppositis intrinsecis trianguli.
Secūdo rōdet Egidius q̄ illa demonstratio est
p̄ cām nō quidē p̄pinq̄ā sed remotā eo q̄ trian
gulus nō est cā imediata illi passionis h̄c tres
angulos est cā remota q̄: mediata alia causa sc̄z ha
bere angulū extrinsecū equiualete duob⁹ oppo
sitis intrinsecis. 2 cū d̄f causa remota demonstrat
affirmatiue sed negatiue: uerū est de cā remota
nō p̄uertibili sed p̄uertibili bene demonstrat affir
matiue. Cōtra p̄dicta arguit: 2 p̄mo q̄ illa di
uisio est sufficiens. nā omis demonstratio facit scire
s̄ simpliciter uel fm qd. patet tā p̄ntia q̄z aīis ex
determinatis si aliqua demonstratio facit scire sim
pliciter illa est per cām iuxta definitionē scire sim
pliciter datā in principio libri. si autē facit scire fm
quid hoc est per effectū uel per cām remotā: ut
patet i cā differētiā demonstratiōis q̄z 2 p̄pter
quid. 2 ita omis demonstratio est p̄ cām uel p̄ effe
ctū. Deinde arguit q̄ triangulus non sit cā me
diata illius passionis h̄c tres āgulos: q̄ si inter
triangulū 2 habere tres āgulos mediaret ista pas
sio h̄c angulū extrinsecū. s̄ h̄c tres angulos cō
petit triangulo p̄ illā passionē. p̄ns falsum quia
si null⁹ esset angul⁹ extrinsec⁹ nō minus triangul⁹
haberet tres āgulos eāles duob⁹ rectis cū s̄m
nō possit priuari sua p̄pria passiōe. Ideo d̄f
aliter ad illā rōem q̄ illa demonstratio est p̄ cām
p̄pinq̄ā. nā passio habet duplicē cām p̄pinq̄ā
sc̄z definitionē in genere causē efficientis: 2 subm
in genere causē materialis. P̄ter primā cām de
mōstrat de secūda ul̄ter: sed per secūda cām de
mōstrat de alio s̄bo inferiori p̄ticulariter. nec est
uerū omnē demonstratiōē esse potissimā que est
per cām p̄pinq̄ā sed bene quilibet talis est demō
stratio p̄pter quid. sola illa est demōstratio potis
sima que demonstrat passionē ul̄em de s̄bo ul̄i p̄
cām ul̄em. Ad secūda d̄f q̄ omis demonstratiō
est ex idemōstrabilib⁹ mediate uel imediate aliē
nulla est: demonstratio nisi illa cui⁹ p̄missa essent
idemōstrabiles qd̄ est falsum. neq̄ oportet in
demonstratiōe p̄ticulari q̄ conclusio sit imediata im
mediatōe extremorū sufficit enī p̄missa h̄c huius
modi imediatōes. Iste enī sunt imediate imedia
tione extremorū ois triangul⁹ habet tres 2 ysoche
les est triangulus cum nihil mediet inter extrema
Et ad p̄m dicit q̄ loquit̄ cum eadē specif. catōe
unde non sequit̄ ois triangulus fm q̄ hui⁹ habet
tres āgulos eāles duob⁹ rectis sed ysocheles est
triangul⁹ fm q̄ hui⁹: s̄ ysocheles fm q̄ huius ha
bet tres āgulos equales duobus rectis.
Aut primū quidem nihil magis in
uniuersali q̄ in particulari ratio est.
Si enī q̄ duob⁹ rectis inest nō scdm
quod est equitibiarū sed scdm q̄ tri

angulus est cognoscēs. qm̄ min⁹ co
gnoscit inquātū ipm̄ est quā cogno
scet qm̄ triangulus est. 2 omino si n̄
sit quidē scdm q̄ est triangul⁹ post
ea demonstrat. nō erit demōstratio. Si
uero sit cognoscēs unūquodq̄ sc̄z
q̄ unūquodq̄ est magis cognoscit.
Ista est sc̄da pars hui⁹ capli in qua p̄lus rōdet
ad rōnes factas ponēdo aliquas cōclusiōes qui
bus p̄bat demonstratiōes r̄lem potiores esse p̄ticulari
ex fundamētis dictarū rōnū. Prima s̄ con
clusio est ista. demonstratio v̄lis magis facit scire
demonstratiōe p̄ticulari. p̄bat demonstratio faciēs
scire fm seipm̄ magis facit scire q̄z demonstratiō fa
ciēs scire fm aliud. sed demonstratio v̄lis facit sci
re fm seipm̄. demōstratio autē p̄ticularis fm aliud
ergo r̄. maior patet 2 minor declarat nam demō
stratio v̄lis facit scire q̄ triangul⁹ fm q̄ hui⁹ ha
bet tres āgulos eāles duob⁹ rectis demonstratiō
aut p̄ticularis non facit scire q̄ equilater⁹ fm q̄
hui⁹ habet tres āgulos eāles duob⁹ rectis s̄ fm
q̄ triangul⁹ ergo r̄. Ex p̄batōe hui⁹ conclusiōis
soluit̄ p̄ma ratio negādo q̄ demonstratio qui scit
ysochele h̄c tres angulos eāles duob⁹ rectis fa
ciat scire fm q̄ ipm̄. imo fm aliud sc̄z fm q̄ yso
cheles est triangul⁹. nō enī ysocheles h̄c tres fm
q̄ ysocheles sed fm q̄ triangulus. Et ad simili
tudine cognoscēs choruscū. esse musicū est magis
sciēs q̄z cognoscēs tm̄ hominē esse musicū. s̄ per
idē cognoscēs ysochele h̄c tres est magis sciēs q̄z
cognoscēs triangulū habere tres. p̄cedat p̄nā 2 cō
sequēs. nemo enī scit per demonstratiōē ysoche
lem. aut equilaterū habere tres angulos eāles
duobus rectis nisi p̄nā scierit per demonstratiō
nē eandē passionē de triangulo cū illa passio nulli
infit p̄ticulari triangulo nisi rōe trianguli. nūq̄z enī
scit aliq̄ passio per demonstratiōē nisi sciat demō
strare qualibet p̄missa si fuerit idemōstrabilis.
Notandū p̄mo q̄ sicut cognitio distincta inie
rioris p̄supponit cognitioē distinctā sui superioris
que cognitioēs sunt due 2 nō una. ita demōstra
tio p̄ticularis p̄supponit demonstratiōē ul̄em q̄
nō sunt una demonstratio sed plures. ideo sciēs
p̄ demonstratiōē p̄ticularē est magis sciēs q̄z p̄
demonstratiōē ul̄em. q̄ sciēs p̄ demonstratiōē
p̄ticularē necessario est sciēs in ul̄i 2 in p̄ticulari.
sciēs aut in ul̄i nō necessario est sciēs in p̄ticulari.
nō tm̄ p̄cedit q̄ scire in p̄ticulari sit magis scire q̄z
in ul̄i. sicut nec scia acq̄sita p̄ demonstratiōē p̄
ticularē est magis scia q̄z acq̄sita p̄ demonstratiōē
ul̄em imo eōtra. quia scire in ul̄i est scire fm q̄
ipm̄. scire aut in p̄ticulari est scire fm aliō. Se
cūdo nōndū q̄ sillogism⁹ p̄ticularis p̄cedēs passi
ōē ul̄em de s̄bo p̄ticulari si fiat anī demōstratiōes

ul̄em nō est demonstratio sed est demonstratiōis
q̄z tūc nō aggenerat sciam sed opinionē. pōt tm̄
generare sciam q̄z pōt fieri demonstratio p̄ticular
is essentialiter depēdēs a demonstratiōe v̄li. i eo
ergo q̄ est sillogism⁹ particularis nō depēdet
a sillogismo ul̄i. sed in eo q̄ est demonstratio par
ticularis essentialit̄ dependet a demōstratiōe ul̄i.
Si igit̄ triangul⁹ in plus est 2 rō ea
dē est 2 nō secūda equocationē triā
gulus est: 2 inest om̄i triāgulo q̄ est
duobus rectis nō utiq̄z 2 triāgulus
secūda q̄ est equitibiarū. sed secūda
qd̄ est triāgul⁹ habet h̄mōi āgulos
q̄re ul̄r sciēs magis cognoscit secū
dū quod est q̄ secūda partē. potior
itaq̄z est ul̄is q̄ particularis.
Ex p̄dictis Aristo. infert correlare q̄ nullus scit
triangulus h̄c tres āgulos q̄ est equilater⁹ aut
ysocheles s̄z scit equilaterū aut ysochele h̄c tres
āgulos. q̄ est triangul⁹. patz supposito q̄ triāgu
lus in pl⁹ se h̄at q̄z equilater⁹ aut ysocheles. 2 q̄
eadē sit ratio oim̄ triāguloz nec p̄dicet de illis
triangul⁹ equinoce. 2 q̄ omni triangulo inest illa
passio habere tres angulos eāles duob⁹ rectis.
Prima cōditio ponit q̄ si triangul⁹ in pl⁹ se ha
beret q̄z equilater⁹ triangul⁹ tūc equilater⁹ nō fm
q̄ triangul⁹ h̄ret tres sicut nec fm q̄ ysocheles. s̄z
fm unū aliud innotatū. Secūda p̄ditio ponit: q̄z
si nō oēs trianguli eēt eiusdēz ratiōis staret q̄ nul
lus sciret triangulus h̄c tres in eo q̄ triangul⁹ sed
in eo q̄ equilater⁹ uel ysocheles. Tertia cōdi
tio ponit q̄ si triangul⁹ esset nomē equinocū sicut
caus tūc h̄c tres nō sibi cōpeteret fm q̄ hui⁹ si
cut nec latrabile cōpeteret cam fm seipm̄ p̄p̄ equi
uocatiōes. Quarta p̄ditio ponit q̄ si h̄c tres
non p̄peteret om̄i triangulo tūc sibi nō cōueniret
fm q̄ hui⁹ 2 p̄ se primo sicut nec figure. Notā
dum q̄ p̄ illas q̄tuor p̄ditōes nō habet sufficiens
documentū q̄ h̄c tres āgulos eāles duob⁹ rec
tis sit p̄pria passio trianguli. q̄z habere angulos
extrinsecos equiuales q̄tuor rectis nō est p̄pria
passio trianguli s̄z figure rectilinee 2 tamē triangul⁹
in pl⁹ se habet q̄z aliq̄ spēs eius 2 oēs trianguli sūt
eiusdē ratiōis nec triangul⁹ est equiuocū 2 cuiuslibet
triangulo inest illa passio sc̄z h̄c āgulos extrinsecos
equiuales q̄tuor rectis sed sufficit philosopho
q̄ si aliqua talis passio inest ysochele per triangulū
q̄ illa nesciat de ysochele nisi sciat de triangulo et
si inest triangulo p̄ aliō qd̄ itez nesciat de triangulo
nisi sciat de illo alia demonstratio ergo p̄ticularis
non aggenerat sciētiam absq̄z uniuersali.
Amplius si quidez sit quedā rō una

2 nō equoca. ul̄e erit utiq̄z nihil mi
nus quibusdā secūda partē. sed ma
gis est q̄to incorruptibilia sunt illis
que uero secūda partē corruptibilia
magis.
Secūda cōclusio. demonstratio v̄lis est magis de
ente q̄z demonstratio p̄ticularis. p̄bat demon
stratio uniuersalis est de uniuersalibus. et parti
cularis de particularibus. sed magis entia sunt
uniuersalia q̄z p̄ticularia. q̄z v̄lia sūt incorruptibilia
2 p̄ticularia corruptibilia ergo r̄. et p̄ hoc habet
solutio secūde ratiōis. nāz magis habet sciētia de
cōmutata p̄pōrtiōe sciēdo illā inesse numero uel
linee ratiōe alteri⁹ q̄z non ratiōe alteri⁹ 2 sic ma
gis h̄etur scia de ente cum scit illā passionē inesse
primo 2 p̄ se uni innotato q̄z si soluz scit ip̄saz inē
numero uel linee. credēs enī illaz inesse numero
uel linee scdm q̄ huius decipitur. non autē deci
pit credēs eandē inesse uni innotato fm q̄ huius
Sed dubitat q̄ p̄ticularia habent maiorē uni
tatem q̄z v̄lia ergo sūt magis entia. patz p̄ntia q̄z
vnum 2 ens cōuertunt̄ aīis p̄bat. nam vnum dicit
indiuisionē a se. 2 diuisionē a quolibet alio scdm
p̄men. q̄to metha. sed p̄ticularia sunt magis in
diuisa a se. 2 diuisa a quolibet alio q̄z v̄lia cū uni
uersalia sint cōmunicabilia. et p̄ticularia in cōica
bilia. Itē p̄ticularia sunt maiorē p̄fectionis
q̄z uniuersalia: s̄ sunt magis entia. p̄z p̄nā. q̄z ens
2 p̄fectus p̄uertunt̄. aīis arguit q̄z v̄lia cōtinent̄ in
suis p̄ticularib⁹ ad modū partūz in toto. cōstat
aut̄ totū p̄fectū esse suis partib⁹. Unde arguit sic. p̄
ticularia cōtinent̄ totā p̄fectiōem suoz v̄lium et sup
addūt p̄prias p̄fectiōes indiuiduales. ergo sunt
maioris p̄fectiōis. aīis est de intentōe p̄h̄i p̄ celi
dicētis. q̄ qui dicit celum dicit formaz 2 qui dicit
hoc celūz dicit formā euz materia. Notandūz
q̄ ens q̄drupliciter cōsiderat̄. Primo in rōe eēndi
2 sic p̄ticularia sūt magis entia q̄z v̄lia. unde beccē
d̄ntia inter v̄lia in causalitate 2 p̄dicatiōe. q̄z v̄le
in causalitate quāto ē v̄lius tāto est p̄fecti⁹ 2 ma
gis ens. v̄le aut in p̄dicatiōe quāto est v̄li⁹ tāto est
imp̄fecti⁹ 2 min⁹ ens. 2 sicut agēs v̄le est p̄fecti⁹ 2
magis ens q̄z agēs p̄ticularē ita eō p̄ticularē est
magis ens 2 p̄fecti⁹ ens q̄z v̄le 2 p̄dicabile. cū ul̄e
ordinet̄ in p̄ticularē tanq̄z in finē. destructis enī
p̄mis substātis impossibile est aliqd̄ hoz rema
nere inq̄t Aris. in p̄dicamētis. Secūdo cōside
rat̄ ens in rōe subiecti uidelicet alicui⁹ passionis
per se inherētis. 2 sic v̄lia sunt magis entia q̄z p̄
ticularia: q̄z v̄lia subiciunt̄ p̄ se p̄mo p̄prias passi
ōib⁹ nō aut p̄ticularia sed p̄ se nō primo aut ex
p̄nti. p̄p̄riū enī inest sp̄i: 2 p̄ sp̄m indiuiduis in
quit Porphyrius in suis uniuersalibus. Ter
tio considerat̄ ens in ratione obiecti sc̄z mouētis
potentiā cognitiuā et terminātis actū cognitiōis

et sic uniuersalia sunt magis entia q̄ particularia
 prius enim cognoscunt uniuersalia q̄ singularia
 per Aristo. in primo p̄bisi. neq̄ cognoscunt sin-
 gularia nisi ratione uniuersaliū. ut colligitur de
 mente philosophi secūdo de anima. nullus enim
 color singularis uidet nisi rōe coloris in cōi. nec
 aliq̄s sonus audit nisi rōe soni in cōi. et ita d̄ aliis
 imo ulē ut habet esse sepatū est p̄p̄riū obiectū
 intellectū nō aut aliq̄s particularē. Quarto p̄
 derat̄ ens in rōe mēsure nō solū p̄fectōis sed etiā
 duratiōis ac imutatiōis. et sic itez̄ ulla sunt ma-
 gis entia q̄ p̄ticularia cū sint p̄petua et cōna. mēiū
 rāt̄ enī sua p̄ticularia eo mō quo forma materiā:
 et p̄s totū. ulla enī sunt forme singulariū ut colli-
 git̄ de mēte p̄bi p̄ celi. 2. p̄bi. 7. 10. metba. 7. p̄nē
 mēsurat̄ actus et opatiōes anie potētie enī cogno-
 scunt̄ per actus. et act̄ per obiecta inqt̄ Aris. 2. p̄.
 de aia. 7. q̄ p̄bi nō p̄siderat̄ hic de ulib̄ et p̄ticulari-
 laribus nisi p̄ respectū ad scire. p̄ferūt̄ aut̄ ad sci-
 re ut hnt̄ rōem subiecti p̄p̄rius passionibus. et
 ut habēt̄ rōem mouēdi potētiā et terminādi actū
 cognitiōis. et ut hnt̄ rōem mensurādi actus et ha-
 bit̄ p̄ sciētificos. q̄ sciētia et scibile referunt̄ ad mo-
 dū mēsure et mēsurabilis p̄ Aris. 5. metba. iō solū
 his tribus modis loquit̄ hic p̄bus de ente cū di-
 cit̄ ulla esse magis entia et maxie ultio mō cūz̄ ait
 ip̄a esse p̄petua et incorruptibilia. scia enī est de
 incorruptibilib̄ et impossibilib̄ aliter se habere
 ut p̄batū est supra. p̄bat̄ aut̄ rōes p̄ticularia solū
 esse magis entia in rōe essendi. q̄ p̄cedit̄ nō autē
 aliis modis de q̄bus p̄siderat̄ hic p̄bi.

Amplius neq̄s una necessitas ē opi-
 nari aliq̄d esse hoc p̄ter hoc quoniā
 unū ostēdūt̄ nihil magis q̄ in aliis
 quecūq̄ non aliq̄d significat̄. s̄z̄ aut̄
 q̄le aut̄ ad aliq̄d aut̄ facere: sic ergo
 nō dem̄ratio cā ē sed male audiēs.
 Tertia p̄clusio. dem̄ratio ulis magis elongat̄
 ab errore q̄ dem̄ratio p̄ticularis. q̄ dem̄-
 stratio ulis facit̄ scire fm̄ q̄ h̄mōi nō autēz̄ p̄ticulari-
 laribus. 7. ideo q̄s leuiter pōt̄ decipi credēdo egl̄a-
 ter fm̄ q̄ hui⁹ habere tres q̄s cōcludit̄ ip̄ dem̄-
 strationē p̄ticularē. nō aut̄ q̄ triangulus fm̄ q̄ h̄
 habet tres q̄s cōcludit̄ p̄ dem̄strationē ulē.
 Et ex hoc solū secūda rō q̄m̄ dem̄ratio cō-
 cludēs triangulū h̄re tres angulos nō p̄cludit̄ ali-
 quē triangulū esse sepatū q̄ aut̄ illud credat̄ hoc
 est de effectu intelligētis sicut̄ etiā in p̄dicam̄to
 q̄st̄tatis q̄l̄tatis relatōis actōis uel passiōis po-
 test̄ aliq̄d de aliq̄ forma abstracte sumpta dem̄-
 strari nō t̄n̄ p̄pter hoc dem̄stratur̄ aliquā. talē
 formā esse sine s̄bo. 7. ideo si credit̄ hoc nō est uir-
 tute dem̄stratiōis sed solū uirtute male opinio-
 nis et intelligētis. h̄is p̄clusionibus p̄batis sū

damēto earū pōt̄ tripliciter argui dem̄strationes
 vlem̄ potiorē esse dem̄strationē p̄ticulari. Et
 p̄mo sic. illa dem̄stratio est potior que magis
 facit̄ scire. sed dem̄stratio ulis magis facit̄ scire
 q̄ dem̄stratio p̄ticularis: q̄ est potior. tenet̄ cō-
 sequētia cū maiori cū finis dem̄stratiōis sit scire
 minor aut̄ est p̄bata in p̄ma p̄clusionē. Secūdo
 sic. illa dem̄stratio est potior que est de magis
 ente. sed dem̄stratio ulis est de magis ente q̄
 dem̄stratio p̄ticularis: q̄ dem̄stratio ulis est
 potior dem̄strationē p̄ticulari. patet̄ p̄na cū mi-
 nori cū de nō ente nō sit scia. minor aut̄ est p̄bata
 in secūda p̄clusionē. Tertio illa dem̄stratio
 est potior que magis elongat̄ ab errore. sed dem̄-
 stratio ulis magis elongat̄ ab errore dem̄strationē
 p̄ticulari. ergo dem̄stratio ulis est potior q̄ de
 dem̄stratio p̄ticularis. patet̄ p̄na cū maiori. quia
 dem̄stratio sicut̄ inducit̄ sciam ita tollit̄ ignozā-
 tiā et errorem. Sed cōtra notitia distincta est po-
 tior cognitiōe p̄fusa. sed dem̄stratio p̄ticularis
 est notitia distincta. et dem̄stratio ulis est noti-
 tia p̄fusa. q̄ dem̄stratio p̄ticularis est potior de
 dem̄strationē uli. tenet̄ p̄na cū maiori: et minor col-
 ligit̄ a p̄ho 2. de aia. dicēte q̄ actus cognoscunt̄
 p̄ obiecta. p̄stat̄ aut̄ q̄ obiectū dem̄stratiōis ulis
 est p̄fusus cū p̄m sit totū in mō et obiectū dem̄-
 stratiōis p̄ticularis est distinctū cū sit totū uite
 grale. q̄ 2. Itē p̄ceptus singularis est certior
 p̄ceptu uli. ergo est potior et p̄nter dem̄stratio
 p̄ticularis est potior dem̄strationē uli. aīis pat̄s
 quia p̄ceptus singularis habet̄ p̄ sensum. p̄cept̄
 aut̄ ulis habet̄ per intellectū. p̄stat̄ aut̄ certiora
 esse que habent̄ per experiētia: q̄ que nō habēt̄
 per experiētia. Ad primū d̄ q̄ sicut̄ una scia
 est altera certior: aut certitudine obiecti: aut cer-
 titudine modi dem̄strati. ut asserit̄ cōmētator:
 in p̄logo de aia. ita notitia pōt̄ dici p̄fusa duplici-
 ter: aut p̄fusione obiecti: aut p̄fusione modi p̄e-
 dendi. dico ergo q̄ notitia ulis est p̄fusa ex parte
 obiecti. est t̄n̄ distinctissima ex p̄te modi p̄ceden-
 di si fuerit dem̄stratio ulis cū sit ex p̄missis cō-
 uertibilibus fm̄ q̄ ip̄m p̄cludētibus effectū ade-
 quatū per cām adequatā. notitia aut̄ singularis
 est distincta rōe obiecti sed nō est ita distincta ra-
 tione modi p̄cedendi in dem̄strationē p̄ticulari
 cū p̄misse nō sint p̄uertibiles neq̄ p̄cludit̄ passio-
 de s̄bo adeq̄to. et quia cōfusiō et distinctio certi-
 tudo et euidētia magis attendit̄ penes modū p̄-
 cedendi q̄ penes obiectū di. cōmētator: secūdo
 metba. q̄ sciētie mathe. sunt in p̄mo gradu certi-
 tudinis. ideo absolute loquēdo dem̄stratio ulis
 distinctior est dem̄strationē p̄ticulari. Ad sc̄m̄
 d̄ q̄ quia certitudo actū et habitū incōplexo-
 rū cōmūat̄ ex certitudine obiectoz. ideo certior
 est p̄cept̄ generis q̄ p̄cept̄ sp̄ci et p̄nter certior cō-
 cept̄ ulis q̄ p̄ceptus singularis. sicut̄ certior est

animal q̄s homo et homo q̄s sores. Et cā arguit̄
 q̄ p̄cept̄ singularis habet̄ p̄ sensus et p̄cept̄ ulis p̄
 intellectū cōcedit̄ ex quo nō sequit̄ p̄ceptū singla-
 rem certiorē esse vli cum p̄ceptū singlarem co-
 gno cat̄ vli et certior q̄s singlarem. v̄is̄. n. magis cer-
 tificat̄ de colore vli q̄s de colore particulari.
 Amplius si dem̄stratio est sillogis-
 mus dem̄stratiuus cause et p̄pter
 qd. ulē aut̄ magis est cā cui enī p̄ se
 inest aliq̄d hoc idē ipsius cā est. ulē
 aut̄ est primū cui inest p̄ se causa er-
 go ulē ē q̄re et dem̄stratio dignior
 est. magis enī cā ē et q̄ p̄pter qd ē.
 Ista est tertia p̄s hui⁹ capli in qua p̄bus arguit̄
 rōnib̄ p̄p̄calib̄ dem̄strationē vles potiorē cē de
 dem̄strationē p̄ticulari. Quaz̄ p̄ma est ista. illa de-
 dem̄stratio ē potior que magis est p̄ causas. sed de-
 dem̄stratio vlis magis est p̄ causas q̄ dem̄stratio p̄-
 ticularis ergo 2. maior pat̄s et minor dēdarat̄. nā
 dem̄stratio vlis est p̄ causas dicentē p̄pter quid
 passiōis in genere cause efficiētis. dem̄stratio autē
 p̄ticularis nō est p̄ huiusmōi cām sed p̄ causas ma-
 teriales. vnde in dem̄strationē vli mediū est diffi-
 nitio s̄bi que ē causa effectiua p̄p̄rie passiōis. in
 dem̄strationē aut̄ p̄ticulari mediū est ip̄m s̄m̄
 qd̄ est cā materialis t̄m̄ ip̄m passiōis p̄stat̄ aut̄
 cām effectiua esse magis cām q̄s sit cā materialis
 cū materia necessitē ab efficiēte et nō cōtra.
 Notandū q̄ passio in dem̄strationē uli habz̄
 duplices cām. Una per quā dem̄strat̄ scz̄ diffini-
 tionem et hec dicit̄ effectiua. Et alia de q̄ dem̄-
 strat̄ per se et hec dicit̄ s̄biectiua. sed in dem̄stra-
 tiōe p̄ticulari nō habet̄ nisi una cā scz̄ mediū di-
 cām subiectiua. Sed dubitat̄ quia dem̄stra-
 tio ulis probās secūda passiōe per p̄mā d̄ s̄bo
 adeq̄to nō p̄cedit̄ per diffinitionē s̄bi neq̄s p̄ me-
 diū qd̄ sit cā effectiua secūda passiōis. q̄ talis de-
 dem̄stratio nō p̄cedit̄ per magis cām. Dicit̄ d̄
 q̄ licet talis dem̄stratio nō p̄cedat formaliter p̄
 diffinitionē s̄bi. t̄n̄ p̄cedit̄ virtualiter p̄ illam diffi-
 nitiois. et cū dicit̄ q̄ tale mediū nō impoztat̄ cām
 effectiua negat̄. Et p̄ma passio alicui⁹ s̄bi est in-
 strumētū diffinitiois ad agendū secūda passiōe
 et est instrumētū s̄bi ad recipiēdū eandē passiōe.
 ut est instrumētū diffinitiois dicit̄ cām effectiuaq̄
 ut aut̄ est instrumētū s̄bi dicit̄ cām subiectiua. r̄i-
 sibile enī fluit a diffinitioe hōm̄is mediāte disci-
 plinabili et recipit̄ in homie mediāte eadē passio-
 ne. et dato q̄ mediū in dem̄strationē uli nō dice-
 ret nisi cām subiectiua ad huc illa dem̄stratio p̄-
 cedit̄ magis per cām q̄s dem̄stratio p̄ticularis.
 q̄ dem̄stratio ulis semp̄ p̄cedit̄ p̄ duplicē cām.
 dem̄stratio aut̄ p̄ticularis p̄ unā t̄m̄.

Amplius usq̄ ad hoc querimus p̄-
 p̄ter qd. et tūc opinamur scire cū nō
 sit aliq̄d aliud p̄pter qd sciamus q̄
 hoc aut q̄ fiat aut q̄ sit. Finis enim
 ultimus et terminus iā sic est ut cui⁹
 causa uenit: ut accipiat argētū. hoc aut̄
 est ut reddat̄ cui debuit. hoc aut̄
 est ut nō iniuste agat. et sic p̄cedētes
 cuz̄ nō sit amplius p̄pter aliud neq̄s
 alterius cā p̄pter hoc sicut̄ p̄pter fi-
 nem dicimus uenire et fieri et esse. et
 tūc cognoscere magis p̄pter qd ue-
 nit. Si igit̄ s̄l̄r se habet in aliis cau-
 sis et que sunt p̄pter qd. In his aut̄
 quecūq̄s cause sic sunt. sicut̄ que est
 cui⁹ cā. sic scimus maxime et in aliis
 igit̄ sic maxie scimus cū nō amplius
 sit hoc q̄m aliud est. Et igit̄ cogno-
 scimus quidē q̄ q̄tuor qui sūt extra
 eq̄les sunt q̄m equitibiāz̄ adhuc de-
 est p̄pter qd q̄ triangulus et hoc q̄
 est figura rectilineis. si autēz̄ hoc nō
 amplius p̄pter qd aliud. tūc maxie
 scim⁹ et ulē: tūc ulis utiq̄s potior ē.
 Secūdo sic arg. sicut̄ est in causis finalib̄. ita v̄
 esse in oib̄ aliis generib̄ causar̄ sed i causis fina-
 lib̄ de nullo h̄ p̄fecta scia usq̄ quo non deuenit
 ad ultimā cām. q̄ i oib̄ aliis generib̄ cāz̄ d̄ nullo
 h̄ scia p̄fecta nisi deueniat̄ ad ultimā cāz̄. p̄s p̄na
 cū maiori et minor sic dēclarat̄. nā dū q̄rit̄ q̄re ueni-
 sti. r̄ides ut recipiā argētū. et itez̄ q̄re recipis ar-
 gētū. r̄ides ut satisfaciā creditoz. et iterū q̄re tu
 uis satisfacere creditoz r̄ides ne iniust⁹ uidear.
 Ista est ultia cā quā ois cognoscē si debeo p̄fe-
 ete scire q̄re huc uenisti et nō solū est s̄ neq̄ in cau-
 sis inesse ut dictū est. sed etiā i causis in fieri. i. in
 inferēdo: ut q̄re tu es aial q̄ tu es hō. et q̄re tu es
 homo: q̄ tu es animal rationale. nō ergo p̄fecte
 scitur q̄ tu es aial nisi cognoscāt̄ q̄ tu es animal
 rōle. Tūc sic in singlis generib̄ cāz̄ nihil p̄fē-
 scit̄ nisi deueniat̄ ad ultimā cām. s̄z̄ illa nō repit̄
 nisi in dem̄stratiōe uli: q̄ 2. minor dēclarat̄ nā si q̄rit̄
 q̄re eglater⁹ h̄z̄ aglos extrinsecos equalētes q̄tuor
 rectis. r̄ides q̄ est triangul⁹. nec adhuc habet̄
 ultima causa q̄ iterū opozteret q̄re q̄re triangu-
 lus h̄z̄ angulos extrinsecos equalētes q̄tuor rect̄
 et r̄ides. q̄ est figura rectilinea. et hec est ultia cā

Amplius usq̄ ad hoc querimus p̄-
 p̄ter qd. et tūc opinamur scire cū nō
 sit aliq̄d aliud p̄pter qd sciamus q̄
 hoc aut q̄ fiat aut q̄ sit. Finis enim
 ultimus et terminus iā sic est ut cui⁹
 causa uenit: ut accipiat argētū. hoc aut̄
 est ut reddat̄ cui debuit. hoc aut̄
 est ut nō iniuste agat. et sic p̄cedētes
 cuz̄ nō sit amplius p̄pter aliud neq̄s
 alterius cā p̄pter hoc sicut̄ p̄pter fi-
 nem dicimus uenire et fieri et esse. et
 tūc cognoscere magis p̄pter qd ue-
 nit. Si igit̄ s̄l̄r se habet in aliis cau-
 sis et que sunt p̄pter qd. In his aut̄
 quecūq̄s cause sic sunt. sicut̄ que est
 cui⁹ cā. sic scimus maxime et in aliis
 igit̄ sic maxie scimus cū nō amplius
 sit hoc q̄m aliud est. Et igit̄ cogno-
 scimus quidē q̄ q̄tuor qui sūt extra
 eq̄les sunt q̄m equitibiāz̄ adhuc de-
 est p̄pter qd q̄ triangulus et hoc q̄
 est figura rectilineis. si autēz̄ hoc nō
 amplius p̄pter qd aliud. tūc maxie
 scim⁹ et ulē: tūc ulis utiq̄s potior ē.

Amplius usq̄ ad hoc querimus p̄-
 p̄ter qd. et tūc opinamur scire cū nō
 sit aliq̄d aliud p̄pter qd sciamus q̄
 hoc aut q̄ fiat aut q̄ sit. Finis enim
 ultimus et terminus iā sic est ut cui⁹
 causa uenit: ut accipiat argētū. hoc aut̄
 est ut reddat̄ cui debuit. hoc aut̄
 est ut nō iniuste agat. et sic p̄cedētes
 cuz̄ nō sit amplius p̄pter aliud neq̄s
 alterius cā p̄pter hoc sicut̄ p̄pter fi-
 nem dicimus uenire et fieri et esse. et
 tūc cognoscere magis p̄pter qd ue-
 nit. Si igit̄ s̄l̄r se habet in aliis cau-
 sis et que sunt p̄pter qd. In his aut̄
 quecūq̄s cause sic sunt. sicut̄ que est
 cui⁹ cā. sic scimus maxime et in aliis
 igit̄ sic maxie scimus cū nō amplius
 sit hoc q̄m aliud est. Et igit̄ cogno-
 scimus quidē q̄ q̄tuor qui sūt extra
 eq̄les sunt q̄m equitibiāz̄ adhuc de-
 est p̄pter qd q̄ triangulus et hoc q̄
 est figura rectilineis. si autēz̄ hoc nō
 amplius p̄pter qd aliud. tūc maxie
 scim⁹ et ulē: tūc ulis utiq̄s potior ē.

Amplius usq̄ ad hoc querimus p̄-
 p̄ter qd. et tūc opinamur scire cū nō
 sit aliq̄d aliud p̄pter qd sciamus q̄
 hoc aut q̄ fiat aut q̄ sit. Finis enim
 ultimus et terminus iā sic est ut cui⁹
 causa uenit: ut accipiat argētū. hoc aut̄
 est ut reddat̄ cui debuit. hoc aut̄
 est ut nō iniuste agat. et sic p̄cedētes
 cuz̄ nō sit amplius p̄pter aliud neq̄s
 alterius cā p̄pter hoc sicut̄ p̄pter fi-
 nem dicimus uenire et fieri et esse. et
 tūc cognoscere magis p̄pter qd ue-
 nit. Si igit̄ s̄l̄r se habet in aliis cau-
 sis et que sunt p̄pter qd. In his aut̄
 quecūq̄s cause sic sunt. sicut̄ que est
 cui⁹ cā. sic scimus maxime et in aliis
 igit̄ sic maxie scimus cū nō amplius
 sit hoc q̄m aliud est. Et igit̄ cogno-
 scimus quidē q̄ q̄tuor qui sūt extra
 eq̄les sunt q̄m equitibiāz̄ adhuc de-
 est p̄pter qd q̄ triangulus et hoc q̄
 est figura rectilineis. si autēz̄ hoc nō
 amplius p̄pter qd aliud. tūc maxie
 scim⁹ et ulē: tūc ulis utiq̄s potior ē.

nam sicut habere tres angulos equales duobus rectis et habere angulum extrinsecum equivalentem duobus oppositis intrinsecis trianguli sunt proprie passionis trianguli. ita habere angulos extrinsecos equivalentes quatuor rectis et esse resolvable in totum triangulos quot habet angulos deprimis duobus sunt proprie passionis figure rectilinee vel poligonice ut declarat primo euclidis. ppoc. xxxi. Notandum quod due linee recte inuicem concurreres semper causant duos angulos rectos vel equivalentes illis ut demonstrat primo euclidis. Et ex hoc potest demonstrari immediate quod tam triangulus quam quadrangulus qualitercumque fiat habet angulos extrinsecos equivalentes quatuor rectis trahendo ab angulis lineas rectas extrinsecas. Similiter pentagonus habet quinque angulos a quorum quolibet si protraheret una linea recta haberet decem angulos. quique interiorum et quique exteriorum. et cum semper duo immediati faciunt duos rectos sequitur quod omnes anguli figure pentagone ita extra faciunt decem rectos. sed anguli intrinseci faciunt sex rectos. quia pentagonus resoluitur in tres angulos quorum quilibet valis duos rectos. et anguli extrinseci valent quatuor rectos. Et sicut arguitur de ista figura ita de quilibet alia propter augmentum angulorum non augetur ualor eo quod quilibet figura poligonica quanto plures angulos habet tanto latiores sunt qui sunt intra et strictiores qui sunt extra. Primum dubium videtur quod adhuc non sit deuentum ad ultimam causam. quia habet angulos extrinsecos equivalentes quatuor rectis demum de figura rectilinea per alias causas. ergo figura rectilinea non fuit ultima causa. Secundum dubium videtur quod habere angulos extrinsecos equivalentes quatuor rectis non sit propria passio figure rectilinee. quia multe sunt tales figure que non habent aliquem angulum extrinsecum.

Ad primum dicitur quod licet illa non sit ultima causa dicitur propter quid tamen est ultima causa subiectiua quoniam illa passio sibi inest et non per aliud sibi licet bene per aliam causam sic arguendo. omnis figura resolvable in totum triangulos quot angulos habet deprimis duobus habet angulos extrinsecos equivalentes quatuor rectis sicut omnis figura rectilinea est huiusmodi ergo etc. maior et minor sunt demostre per primo euclidis. Ad secundum dicitur quod habere angulos extrinsecos equivalentes quatuor rectis potest dici actus vel aptitudines. si dicitur aptitudines sic competit cuius figure poligonice seu rectilinee quod idem est. si autem dicitur actus sic non competit cuiuslibet tali figure tamen dicitur propria passio eius quia nulli competit nisi figure rectilinee. unde eclipsis est propria passio lune ex quo nulli competit nisi lune et tamen non semper competit lune. sicut enim habet duplicem passionem quare una est propria passio scilicet disciplina bilis vel risibile. et alia non propria videlicet esse mortuus aut canescere. ita figura rectilinea habet duas passiones quarum una sibi proprio inest videlicet esse resolvable in totum triangulos quot angulos habet deprimis duobus. et alia sibi competit contingenter scilicet habere angulos

extrinsecos equivalentes quatuor rectis. Idem est dicendum de triangulo quod habet duas passiones quarum una necesse sibi inest cum fluat a principis speciei scilicet habere tres angulos equales duobus rectis. et alia tantum sibi competit contingenter scilicet habere angulum extrinsecum equivalentem duobus oppositis intrinsecis. Facit enim Aristoteles. primo peribolus. tale sillogismum demonstratum. omnis figura rectilinea habet angulum extrinsecum equivalentem duobus oppositis intrinsecis trianguli habet tres angulos equales duobus rectis omnis triangulus est huiusmodi etc. Et dicitur quod si premissa sunt uere conclusio est uera et non e contra. ad denotandum non semper triangulum habere tres angulos equales duobus rectis. sicut enim eclipsis competit lune ab extrinsecis eo per interpositionem terre ita habere angulum extrinsecum competit triangulo ab extrinsecis per additionem linee ad costam trianguli et habere angulos extrinsecos equivalentes quatuor rectis competit figure poligonice per additionem linee recte ad quilibet costam cuiusdem figure in puncto causante angulum intrinsecum.

Amplius quatuorcumque demonstratio magis secundum partes est infinita cadit utilis autem in simplex et fine. Est autem secundum quod sunt infinita non scibilia. sed secundum quod sunt finita scibilia sunt. Secundum quod itaque quod utilia sunt. magis scibilia sunt quod que sunt secundum partem.

Tertio principaliter arguitur sic. Illa demonstratio est dignior que est de magis scibilibus et magis demonstrabilibus: sed demonstratio utilis est huiusmodi etc. maior patet et minor declarat quoniam demonstratio utilis est de utilibus. et demonstratio particularis est de particularibus modo utilia sunt magis scibilia et demonstrabilia quam particularia. quia utilia sunt finita. particularia autem sunt infinita. et infinitum per se infinitum est ignotum per philosophum. ergo etc.

Demonstrabilia ergo magis sunt utilia. De demonstrabilibus autem magis est demonstratio. si enim magis ad aliquid sunt. dignior ergo utilis est quam quod est et magis est demonstratio.

Et quod aliquis cauillator posset dicere quod illa prima non ualet. utilia sunt magis demonstrabilia et magis scibilia. ergo demonstratio utilis magis facit scire. ideo illa prima arguitur sic philosophus dicit. quod demonstratio et demonstrabile sunt correlatiua. ac etiam scia et scibile. sed si unum correlatiuorum dicitur magis et fluquid dicitur magis. si enim fortis. est magis pater quam plato. si lius fortis. est magis filius quam filius platonis. et si utilia sunt magis demonstrabilia et magis scibilia oportet quod eorum sit magis demonstratio et potior scia. et

per hanc demonstrationem utilia magis facit scire quam demonstratio particularium. Contra hec dicta arguitur et primo quod aliqua sunt magis demonstrabilia quorum non habet potior demonstratio. quia entia naturalia sunt magis demonstrabilia quam entia mathematica. et tamen de mathematica habet potior demonstratio quam de naturalibus: et patet prima cum minor per philosophum. methaphisica. dicitur quod demonstraciones mathematica sunt in primo gradu certitudinis et naturales sequuntur eas. maior autem arguitur ex eo quod naturalia sunt demonstrabilia per omnia quatuor genera causarum. et mathematica tantum per unum genus cause. scilicet per formam inueniunt in phlogosonibus. Secundo arguitur quod aliqua sunt magis scibilia de quibus non habet magis scientia. quia abstracta a materia simpliciter cuiusmodi sunt deus et intelligencie sunt maxime scibilia non tamen de illis habet maxime scientia et tamen maior pars quia sunt maxime cognoscibilia sicut maxime sunt entia. dicit enim philosophus. methaphisica. quod sicut res se habet ad esse ita ad cognoscere. minor autem declarat. nam de illis magis habet scientia que sunt propinquiora sensui. ex quo omnis noticia intellectiua dependet a sensu per Aristotelem. de anima. sed mathematica et naturalia sunt propinquiora sensui quam simpliciter abstracta. ideo de mathematica et naturalibus magis habetur scientia quam de simpliciter abstractis. dicit enim philosophus in primo methaphisica. quod utilia sunt difficillima ad cognoscendum quia sunt a sensu remotissima. Tertio arguitur quod utilia non sunt magis scibilia et magis demonstrabilia quam particularia propter esse pauciora. quia tunc genera essent magis scibilia et magis demonstrabilia quam species ex quo genera sunt pauciora species. prima falsum quia genus dicitur materia. et species forma. patet autem forma magis esse scibile. et propter magis demonstrabile quam materia. materia enim cognoscitur per formam: ut colligitur de mente philosophum. primo peribolus. Quarto arguitur quod utilia sunt infinita sicut particularia. nam infinite sunt species numerorum scilicet binariorum ternariorum quaternariorum: et sic in infinitum. infinite etiam sunt species figurarum scilicet circulus triangulus quadrangulus. et sic ulterius in infinitum multiplicando angulos. Ad primum dicitur quod licet naturalia sint magis demonstrabilia quam mathematica extensue quod per plura genera causarum non tamen intensue cum mathematica. sicut certiora et notiora per unum genus cause quam naturalia per omnia genera causarum. ideo demonstrationes mathematica sunt potiores naturalibus. Ad secundum respondet iuxta doctrinam Aristotelis. in hoc primo tradita procedendo quod entia maxime abstracta sunt maxime scibilia: et propter quod eorum scientia est maxime scientia. Scire enim est res per causam cognoscere. ideo scire per maxime causam est maxime scire. propterea methaphisica. que est de entibus abstractis simpliciter est maxime scientia: quod est de maximis causis. et cum dicitur mathematica. et naturalia sunt propinquiora sensui. et de illis habet maior scientia negat prima. bene enim sequitur quod de il

lis facilius habet scientia quam de rebus abstractis simpliciter non autem quod magis scientia. Ad tertium dicitur quod genera dupliciter considerantur. Uno modo abstracte ut obiectum intellectui. Alio modo tractate ut receptum in materia. primo modo sunt simpliciora et formaliora species et sic sunt magis scibilia et magis demonstrabilia quam species. secundo modo sunt magis materialia et magis plurificata quam species. sic minor scibilia et demonstrabilia sunt quam species. Ad quartum dicitur quod tamen potentia se infinite species numerorum et figurarum. non autem actu nec actualitate proprie neque actualitate formali particularia autem sunt infinita non tamen in potentia sed etiam actu actualitate proprie cum infinite sint linee: et infinite superficies et generaliter sub quolibet specie homogenea ut puta igne aere et huiusmodi continentur infinita singularia. in mente enim sunt partes ignis quarum quilibet est ignis. et infinite sunt partes aeris quarum quilibet est aer.

Amplius si magis proponenda secundum quod hoc et aliud quam secundum hoc solum cognoscit. Ute autem habes cognoscit et particulare. hoc autem ule non sciuit et sic magis proponenda erit utilis.

Quarto sic illa demonstratio que facit scire tam ule quam particularis est dignior et potior illa que facit scire solum particularis. sed demonstratio utilis est huiusmodi etc. maior patet et minor declarat. nam scientis omnem triangulum habere tres scit eglaterum habere tres: non autem e contra. quia forte potero scire hoc de equilatero: et dubitare de ysocele. Notandum secundum philosophum primo peribolus. quod scientis omnem mulam esse sterilem fat aliquo modo hanc mulam esse sterilem. si autem neciat hoc est quia non inducit huiusmodi singulare in suum ule. huius ergo scientiam de ule parum distat a scientia de particulari et quoniam modicum deest intellectus accipit quoniam nihil deesse. ut dicitur primo peribolus. id est scientis ule. dicit etiam scire particulare. sed scientis particulare tamen nimis distat a scientia utilis. scientis enim hanc mulam esse sterilem multum remotus est ut sciat omnem mulam esse sterilem. potest enim scire aliquis hanc mulam esse sterilem ex aliquo particulari causa: et non ex causa ule omnem mulam esse sterilem. licet ergo per scientiam particularis possit quod deuenire ad scientiam utilis. tamen propter magnam distantiam merito dicitur scire particulare et ignorare ule.

Amplius atque sic ule enim magis demonstrare est quod est per medium demonstrare cum proprius sit medium principio proxime autem immediatum est hoc autem est principium. si igitur quod ex principio est ea que non est ex principio magis est ex principio ea que minor est certior demonstratio. Est autem huiusmodi uniuersalis magis dignior itaque uniuersalis magis erit ut

Amplius si magis proponenda secundum quod hoc et aliud quam secundum hoc solum cognoscit. Ute autem habes cognoscit et particulare. hoc autem ule non sciuit et sic magis proponenda erit utilis.

si oportet demſare a de d media
ſint in qbus eſt b c magis aut ſurfu
ſit b qre ſi p b. uniuersale magis eſt
ſed eoz que dicta ſunt qdā loyca ſunt.

Quinto ſic illa demōſtratio eſt dignior que eſt p
mediū ppinquius pncipio demōſtratiois ſed de
mōſtratio uis eſt hmoi: g rē. patet pna 7 maior
declara. nā demōſtratio per quā demōſtraſ ſba
de hoie eſt p mediū diſtātus a pncipio imedia
to demōſtratiois q̄ illa p quā demōſtraſ ſba de
aiali ut p3. 7 ideo dignior eſt demōſtratio demō
ſtraſ aial eſſe ſbam q̄ hoie eſſe ſbaz. eo q̄ iſta
reſoluūt in alias. pncipiū aut imediatū totius re
ſolutionis eſt diſtātio corpis p quā demōſtraſ
ſuba de corpe. minor aut eſt nota quia medium
per q̄ demōſtraſ habere tres de triāgulo eſt p
pinquius pncipio demōſtratiois ſc3 imediato
7 indemoſtrabili q̄ mediū per q̄ demōſtraſ
habere tres de eglatero. p triāgulo enī demon
ſtraſ habere tres de eglatero. 7 p habere angulū
extrinſecū demōſtraſ hſe tres de triāgulo. 7 ſtat
aut habere āgulū extrinſecū eſſe mediū p̄p̄iū
p̄miſſis in demōſtrabili q̄ triāgulus. No
tandū ſm p̄m q̄ hāz rationū quedā ſunt loygi
ce. id eſt p cōia uidelicet tertia 7 q̄ta. fundant enī
in multitudine 7 paucitate que nō ſunt ppria h
ſciētie ſed p̄ma ſecūda 7 q̄ta ſunt rōes pprie qz
ſunt p ppria hui? ſciē. p̄ma nāqz fundat in cau
ſa. ſecūda in cauſa ultimata. 7 quinta in pncipio
imediato demōſtratiois. Subitaſ in eo quod
dicit p̄b. aut enī q̄ imediatū eſt p̄m pncipio
7 poſtea q̄ imediatū eſt pncipiū. ſi ḡ imediatū
eſt pncipiū ipm nō eſt p̄m pncipio. Re
ſpondet q̄ imediatū eſt pncipiū 7 imediatū eſt
p̄m pncipio. imediatū enī imediatōe cauſe
eſt pncipiū ſc3 indemoſtrabile. imediatū. n. ime
diatione ſbi eſt p̄m pncipio. et tale aliq̄ eſt
magis uel minus ppinquū pncipio. triāgulus
enī habere tres angulos equales duobus rectis
eſt imediatū imediatōe ſbi. ac etiā triāgulū ha
bere angulū extrinſecū equialētē duobus oppo
ſitis intrinſecis eſt imediatū imediatōe ſbi: quia
talis paſſio nō cōpetit triāgulo p aliud ſbm licet
ſc3 bene per aliā cām. p̄pterea habere angulū ex
trinſecū eſt ppinquius pncipio q̄ hſe tres angu
los cū hec paſſio demonſtraſ p illā a p̄iori.

Maxie at̄ manifeſtū ē q̄ uniuersal
magis ppria ſit q̄ pp̄b hāc qdem
hſtes. p̄iorē ſcim? qdāmō 7 poſteri
orem potētia ut ſi aliqz cognouit qz
ois triāgls h3 tres āglos eq̄les du
ob? rctis ſciuit qdāmō 7 q̄ eq̄tibiaz

q̄ duobus rectis potētia ſit. Et ſi nō
cognouit q̄ triāgulus ſit hāc aut ha
bēs pp̄b3 uniuersalē nllō mō cogno
uit neqz potentia neqz actu.

Sexto ſic. illa demōſtratio que facit ſcire tā actu
q̄ potētia eſt dignior: 7 potior illa que non facit
ſcire niſi actu. ſed demōſtratio uis eſt hmoi. g rē
maior patet quia demōſtratio faciēs plura ſcire
eſt dignior 7 potior q̄ faciēs pauciora ſcire. mi
nor aut eſt nota eo q̄ demōſtratio p̄cludēs oēm
triāgulū habere tres facti ſcire actu q̄ omis tri
angulus habet tres et potētia q̄ equilaterus ha
bet tres. demōſtratio aut p̄cludēs q̄ equilater
habet tres nō facit ſcire niſi in actu ſc3 equilater
habere tres. in potētia aut nihil facit ſcire qz nec
triāgulū habere tres nec aliq̄ aliud. Subi
tatur quia uidet hāc rōem in duobus deficere.

Primo qz coincidit cū q̄ta p̄bāte demōſtratio
nem ulem facere ſcire ule 7 p̄ticulare. demōſtra
tionē aut particularē nō facere ſcire niſi p̄ticulare
Secūdo qz eſt loygica cū ſit per cōia ſc3 per actū
7 potētia. ſicut enī unū et multa diuidūt ens.
ita actus et potētia. Reſpondet q̄ duplicē pro
gatiua habet demōſtratio uis ſupra p̄ticulare.

Prima progatiua eſt cōitatis. qz eſt ex terminis
cōioribus rōe quoz demōſtratio p̄ticularis cōi
netur in uli tanq̄ minus cōe in magis cōi. ſi enī
omne aial currit omis ho mo currit: 7 nō eōtra.
Secūda progatiua eſt cauſalitatis qz demōſtra
tio uis eſt ex cauſa adequata ſbo et pprie paſſio
ni demōſtrate in qua cōtinetur demōſtratio par
ticularis ſicut effectus in cauſa. ſup p̄ma proga
tiua fundat q̄ta ratio. 7 ideo fuit loyca quia p
ceſſit ſolū per p̄tinentiā inferioris in ſuo ſuperiori
7 minus cōis in magis cōi. ſup ſecūda aut proga
tiua fundat hec ratio que eſt ppria cū p̄cedat p
uiā p̄tinetie effectus in cauſa. p̄pterea hec ratio
nō eſt loygica nec coincidit cū q̄ta. ſicut enī ſp̄s
ſupra indiuiduū: et genus ſupra ſp̄m habet cōi
tatē et cauſalitātē ita demōſtratio uis ſupra p̄
ticularē cū fiat ex terminis cōibus 7 ſit cā alteri? co
q̄ p̄ticularis non facit ſcire niſi p̄ ulem.

Et uniuersalis qdem intelligibilis ē
ſed p̄ticularis in ſenſu p̄ficiat. Quod
igif uniuersalis dignior ſit p̄ticulari
tot modis dicta ſunt.

Septimo ſic: illa demōſtratio que eſt d̄ intelli
bili eſt dignior et potior illa que eſt de ſenſibili.
ſed demōſtratio uis ē d̄ intelligibili 7 demōſtra
tio p̄ticularis eſt de ſenſibili. ḡ maior p3 qz intel
lect? eſt dignior ſenſu. minor declaraſ eo q̄ demō
ſtratio uis ē de uli qd̄ ſm ſe ē intelligibile. demō
ſtratio aut p̄ticularis eſt de p̄ticulari qd̄ ſm ſe ē ſenſi

Notandū q̄ v̄le dicit̄ intelligibile. nō qz non
ſentiat. ſed qz nō cognofcit ſub ſua rōne formali
niſi ab intellectu. ſingularē aut d̄ ſenſibile. non
qz nō intelligat: ſed qz nō p̄cipit directo aspectu
ab intellectu niſi p̄ illud p̄cipiat ſenſus. Et no
tanteſ rō directo aspectu. qz multa ſingularia co
gnofcit intellect? que nō p̄nt cognofci a ſenſu. ut
deū 7 intelligētias p̄cta 7 alia indiuiſibilia. ſed
hecnō cognofcit intellectus p ſe et aspectu dire
cto. ſed ſolū p accēs 7 aspectu indirecto deducti
ue 7 arguitue. Et ex h̄ cōcedit̄ rōnem hanc nō eē
v̄lem. qz licet q̄libet demſatio v̄lis ſit de intelli
bili. nō t̄n̄ quelibz demſatio p̄ticularis eſt de ſen
ſibili. p̄t̄ enī de rebus ſimplr̄ abſtract̄. ac etiam
de p̄ntē aliq̄ p̄ticulariter demonſtrari quoz
nullū ē ſenſibile. aliq̄ etiā demōſtratio p̄ticularis
eſt de intelligibili 7 de v̄li ſicut demōſtratio v̄lis
ſ. illa in qua demōſtraſ paſſio gn̄is de ſp̄e. ut pu
ta eſſe bipedē uel greſſibile de hoie. intelligit̄
p̄b talē rōnem. demōſtratio v̄lis ſm q̄ hui? eſt
de intelligibili. demōſtratio aut p̄ticularis ſc̄m
q̄ hui? nō eſt de intelligibili. ḡ demſatio v̄lis po
tior 7 dignior eſt demſatōe p̄ticulari. p3 p̄ntia. qz
eſt intelligibile eſt dignior q̄ nō eē intelligibile.

Et demſatio priuatiua
hic māifeſtū ſit. ſit enī demſa
tio dignior aliis ex̄t̄ib? eisdē. aut q̄
eſt ex minorib? q̄onib? aut ſupponi
bus aut p̄ponib?. Si enī note ſūt ſi
militer cognofcere ueloci? p hoc ē.
hoc aut appetibili? ē. Rō aut p̄po
nis q̄ melior ſit ex minorib? uis ſic
eſt. Si enī ſiſt̄ p̄tinget cognita eē me
dia: p̄iora aut notiora ſūt. ſit igif p
media demſatio eozū que ſūt b c d
q̄ a in e ſit. Altera uero p b c q̄ a in
d ſit. ſimilr̄ igif hoc ſe h3 q̄ a in d ſit
et q̄ a in e ſit. S3 q̄ a in d ſit p̄ e
et cognofcibili? q̄ q̄ a in e p hoc enī
illud demſat. Eredibili? aut ē q̄ e
p qd: et que itaqz p mima ē demon
ſtratio: melior ē aliis eisdē ex̄t̄ib?:
Etreqz quidē igif p tres terminos
et p̄ponēs duas demſant: ſed hec
quidē eē accipit aliq̄: illa uero eē
et nō eē aliq̄: p plura itaqz accipit:
quare indignior eſt:

Secūda qd̄ v̄trū demōſtratio affirmatiua ſit po
tior et dignior negatiua. Similr̄is argumētū
ad utrāqz partē r̄ndet p̄b ponēdo hanc p̄clonē
p parte affirmatiua q̄onis uidelicet. Demōſtra
tio affirmatiua potior ē negatiua. quā multipl̄
probat. et p̄ ſic. Illa demōſtratio eſt potior et di
gnior que p̄cedit ceteris parib? ex paucioribus.
ſed demōſtratio affirmatiua ceteris parib? p̄ce
dit ex pauciorib? q̄ negatiua. ḡ maior arguit ſic
illa demōſtratio eſt dignior q̄ eſt appetibilior et
ad quā magis inclināt intellect?. ſed ad illā que ē
ex pauciorib? magis inclināt intellect?. qz ex hoc
citius uenit in ſinē ſuū. v̄nde ſicut grauiā et leuiā
nāliter inclināt moueri ad ſua loca p lineas bze
uiſſimas. ita intellectu in ſcire p pauciora. ḡ de
mōſtratio p̄cedens ceteris parib? ex pauciorib?
eſt dignior 7 potior. Et p̄t̄ h̄ ex̄plariſter decla
rari 7 p maxime q̄n̄ media 7 extrema ſit eisdem
coordinatōis. v̄n̄ dignior eſt demōſtratio q̄ de
mōſtraſ ſba de aiali q̄ illa qua demōſtraſ ſuba
de homine. qz plura ſūt media int̄ hominē 7 ſbaz
q̄ inter aial 7 ſbaz. Pr̄ior aut̄ principal̄ arguit̄
qz licet demōſtratio affirmatiua et negatiua p̄ce
dant ex tot terminis 7 p̄ponib? t̄n̄ qualitatiue
negatiua p̄cedit ex plurib?. nā demōſtratio affir
matiua nō p̄cedit niſi affirmatiue. negatiua aut
affirmatiue et negatiue cū ſemp vna p̄miſſarū ſit
affirmatiua. 7 nō ſolū qualitatiue ſed etiā quāti
tatiue p̄cedit ex plurib? mediis demōſtratio ne
gatiua q̄ affirmatiua ad demonſtrandū illā. q̄libz
hō eſt ſuba. nō ſunt niſi tria media uidelicet aial
corpus animatū 7 corpus. ſed ad demonſtrandū
illā. nullus hō eſt quātitas: ſūt quatuor media. ſ.
tria noiata et ſuba rōne cui? quātitas remouet̄
a corpore 7 a corpore aiato 7 ab aiali 7 ab hoie.

Notandū p̄ ſm p̄m q̄ illa demōſtratio ē po
tior q̄ p̄cedit ex paucioribus ſiue ſint q̄onēs ſiue
ſupponēs ſiue p̄ponēs intelligēdo p q̄onēs ozo
nes demōſtrabiles. et p ſupponēs p̄ponēs p̄cef
ſas. et p p̄ponēs pncipia indemoſtrabilia. ſiue
ingrediant formaliter demonſtrationē ſiue v̄tua
liter. Ex iſto notabili ſequit̄ qz generaliter de
mōſtratio p̄me paſſionis ē potior et dignior q̄
demōſtratio ſecūde paſſionis. quia demōſtratio
p̄me paſſionis ē ex pauciorib? q̄ demōſtratio
ſecūde paſſionis cū demōſtratio ſecūde paſſiois
ſupponat demōſtrationē p̄me paſſionis. Itē
ſequit̄ qz demōſtratio ſciētie ſubalternan̄ eſt po
tior et dignior demōſtratioe ſciētie ſubalternate.
quia ſit ex pauciorib?. 7 nō ſolū eſt hoc uerū de d̄
monſtratione geo. reſpectu p̄ſpectiue aut arith
me. reſpectu muſice. ſed etiā uerū eſt de demon
ſtratioe metha. reſpectu ſciarū nālium 7 mathe.
pauciora enī pncipia ſupponūt demōſtratioes
metha. q̄ demōſtratioes nāles 7 mathe. pncipia
enī metha. fundant in ente. pncipia aut̄ aliarū

sciarum fundant in partib⁹ entis. iō pncipia me-
tha. p̄supponunt ab aliis scientis et p̄ter illa hnt
pncipia specialia. ut q̄ om̄e totū est maius sua
parte. et si ab equalibus equalia demas. que nō
p̄supponunt a sciētia metha. sed p̄ illā p̄bant.
Secūdo notandū fm̄ p̄m q̄ illa demfatio ē di-
gnior q̄ p̄cedit ex pauciorib⁹ ceteris paribus. qz
possibile est q̄ a z b. sūt duc demfationes quarū
a sit dignior b. z tñ a p̄cedit ex plurib⁹. ut dato
q̄ p̄missis a nō obstatē q̄ sint plures sint notiores
p̄missis b. vbi q̄ cetera sint paria ita q̄ eque no-
te sint p̄missis vni⁹ et alteri⁹ dignior est illa que ē
ex pauciorib⁹ q̄ illa q̄ est ex plurib⁹. z ita intelli-
gēda sūt ea q̄ dicta sūt in p̄ notabili q̄ demfatio-
nes sciarum subalternantiū potiores sūt demfati-
onibus sciētiarū subalternatarū et demfationes
metha. digniores z potiores sūt demfatiōib⁹ ma-
the. z nāibus videlicet ceteris parib⁹. Tertio
notandū fm̄ p̄m q̄ ubi cetera sint paria vniuer-
saliter demōstratio affirmatiua est ex pauciorib⁹
q̄ negatiua. qz ad demōstrandū illā. om̄is hō est
suba nō sūt nisi tria media. z ad demōstrandū
illā. nullus hō est quātitas sunt q̄tuor media ut
dictū est. sit q̄ a suba. et b corp⁹. et c corp⁹ aiatus
z d aīal. et e hō. z p̄ q̄ illa ppō. om̄e e est a. p̄ba-
tur tñ per b c d media. hec aut. nullū e est quāti-
tas. p̄bat per a b c d. Et notant dicit ceteris pari-
bus. quā hēc ois hō est suba. indiget pluribus
mediis q̄ illa. nullū corpus aiatū est quantitas.
qz cetera nō sunt paria. eo q̄ affirmatiua est ma-
xime mediata z nō negatiua. debent em̄ p̄portio-
nari extrema. Quarto notandū fm̄ p̄m q̄
nō solū negatiua diuersarū cobordinatiōnū indi-
get plurib⁹ mediis q̄ affirmatiua sed etiā nega-
tiua eiusdē cobordinatiōis. hec enim. nullus hō ē
corpus inaiatū. demōstrat p̄ duo media. f. per
aīal et p̄ corpus aiatum. hec aut. ois hō est cor-
pus aiatum nō p̄bat nisi p̄ vñū mediū videlicet aī-
al Et sicut ista. nullus hō est color. p̄bat per quali-
tatem sic. ois color est qualitas. nullus hō est q̄-
litas. q̄ nullus homo est color. ita hec. nullus hō
est lapis. p̄bat p̄ corpus inaiatum sub quo conti-
net lapis isto mō. ois lapis est corpus inaiatum
nullus hō est corpus inaiatū. q̄ nullus hō ē lapis
hec aut. nullus hō est asinus. nō p̄bat cū sit nega-
tiua imediata. eo q̄ ambo extrema cōtinent sub
imediato genere subalterno sub quo nō p̄tinent
homo et lapis.

Amplius qm̄ ostensū est impossibi-
le esse per utrāqz priuatiuarū p̄po-
sitiōnū fieri syllogismū: sed unā qui-
dem oportet hōi esse. aliam uero
quoniam est.

Secūdo sic. p̄positio affirmatiua est potior z di-

gnior ad syllogizandū q̄ p̄positio negatiua. q̄ pa-
riformit demōstratio affirmatiua est dignior ne-
gatiua. p̄ p̄ntia. ex quo ois demōstratio est syllo-
gism⁹. ans dedarat ex eo q̄ ex mere affirmatiuis
pōt fieri syllogismus. nō aut ex mere negatiuis.
ut est ostensū p̄ prior. bene enim sequit. ois lapis
est aīal. ois hō est lapis. q̄ om̄is hō est aīal. q̄ nō
sequit. nullus lapis est aīal. nullus hō est lapis.
q̄ nullus hō est aīal. Cōtra hunc modū argū-
di dubitat. quia cōsimilit̄ p̄barei demōstrationē
p̄ticularē digniorē z potiorē esse demōstratiōē vñ
ex eo quia p̄positio singularis potior est ad syllo-
gizandū q̄ p̄positio vniuersalē cū syllogism⁹ reso-
lutorius cuius p̄missis sūt p̄positiōes singulares
demōstratiue sit fundamētū ois syllogism⁹.
inquit enim Aris. p̄ priorū. q̄ cū mediū fuerit b
aliquid necesse est extrema iungi. ut hoc currit. et
hoc est hō. q̄ hō currit. b nō est aīal. z b est lapis
q̄ lapis nō est aīal. Dicendū q̄ p̄positio singu-
laris nō est potior ad syllogizandū q̄ ppō vñis
quia p̄ p̄positiōē vñis sit syllogism⁹ tam demō-
stratiuus q̄ nō demōstratiuus. z p̄ p̄positiōē sin-
gularē nō pōt fieri syllogism⁹ demōstratiuus eo
mō quo Aris. loquit in b libro de syllogismo de
mōstratiuo. Sophiste em̄ syllogism⁹ resolutori-
um vocat demōstratiuū rōne p̄nominis demō-
stratiui positi in p̄missis. Itē p̄ p̄positiōē vni-
uersalē syllogizat in qualibet figura z in quolibet
mō alicui⁹ figure. sed p̄ p̄positiōē tñ singularē
nō syllogizat in aliquo modo alicui⁹ figure. licet
possit syllogizari in quilibet figura. neqz talis syllo-
gismus resolutori⁹ dicit p̄prie syllogism⁹ cū non
regulet per dici de om̄i uel d̄ nullo iuxta doctri-
nam Aris. p̄ priorū. z licet sit fundamentū ois
syllogism⁹. nō tñ p̄pter b p̄positio singularis
est potior ad syllogizandū. dignitates em̄ sūt fū-
damenta ois demōstrationū. z tñ nō sūt pono-
res ad demōstrandū q̄ p̄missis formalit̄ ingre-
dientes demōstrationē.

Amplius iuxta hoc oportet accipe
p̄dicatiuas. quidē em̄ argumentata
demōstratione necesse est fieri plu-
res. priuatiuas aut impossibile ē plu-
res una i om̄i syllogismo esse. Sit. n.
in nullo esse a. i quib⁹ est b. in c. autē
sit om̄i b. Si igit opus est itez augē-
re utraqz p̄pōnes est mediū inueni-
endū. hōi quidē a. b. sit mediū d.
sed b c sit e. equidē manifestū est p̄-
dicatiuū esse. sed d. de b. p̄dicatiuus
quidē. ad a. aut tanq̄ priuatiuū. p̄o

nitur d. quidem. n. de om̄i b. sed a. in
nullo oportet esse d. sint igit una pri-
uatiua p̄positio que est. a. d. idē aut
modus est z i aliis syllogismis. semp
eni mediū p̄dicatiuoz terminozū p̄-
dicatiuus in utraqz est. sed priuatiui
alterū priuatiuū necesse est esse q̄re
hec una hōi sit ppō. alie uero pri-
uatiue. Si igit not⁹ p̄ quod demō-
strat z credibilis est: demōstrat
aut priuatiua p̄dicatiuā. p̄dicatiua
aut p̄ illā nō demōstrat. prior ergo
z notior z credibilior cum sit melior
utiqz erit.

Tertio sic in augmēto demōstratiōis affirmatiue
nō requirit aliqua negatiua et in augmēto nega-
tiue requirit affirmatiua. imo plures affirmati-
ue q̄ negatiue. q̄ demōstratio affirmatiua ē po-
tior negatiua. ans p̄bat. nam in augmēto huius
demōstratiōis. om̄e corp⁹ aiatus est suba. ois hō
est corpus aiatū. q̄ ois hō est suba. p̄ demōstratio
nem p̄missarū nunqz recipit aliqua negatiua sed
tñ affirmatiua. qz si vna p̄missarū est negatiua.
cōclusio est negatiua. In augmēto aut hui⁹. nul-
lum corpus aiatum est quantitas. ois hō est cor-
pus aiatum. q̄ nullus hō est quātitas. necessario
p̄currūt plures affirmatiue q̄ negatiue. qm̄ ma-
ior demōstrat p̄ vñas affirmatiuas et vñā negati-
uam. minor aut p̄ ambas affirmatiuas. Sz du-
bitat. qz ista rō videt̄ d̄dicere p̄me. ibi em̄ ex pau-
citate arguit dignitas demōstratiōis affirmatiue
hic vero ex multitudine cū plures regant affir-
matiue q̄ negatiue in augmēto resolutorio de-
mōstrationū. Dicendū q̄ nulla est d̄dictio. qz
in p̄ma rōne cōcludit dignitas demōstratiōis af-
firmatiue ex paucitate mediōz p̄pter quā ppō
demōstrabilis est magis imediata z magis p̄pi-
qua p̄mis p̄ncipis q̄ ppō negatiua. hic vero ar-
guit dignitas eiusdē demōstratiōis ex potētia p̄-
positiōis affirmatiue supra negatiuā. qm̄ nega-
tiua nō pōt demōstrari sine affirmatiua. neqz p̄t
angeri demōstratio negatiua absqz augmēto p̄-
positiōis affirmatiue si quibet p̄missarū fuerit me-
diata. in resolūtōe em̄ nō accipiet in p̄missis nisi
vna negatiua ubi accipient̄ tres affirmatiue. vñā
ad demōstrandū p̄missas negatiuā z due ad de-
mōstrandū p̄missā affirmatiuā. exēpla em̄ ponit
p̄his p̄ a. b. c. d. e. ponēdo q̄ in syllogismo nega-
tiua a. sit maior extremitas z b. mediū. et c. minor
extremitas. z d. mediū inter a. b. et e. mediū in-

b. c. sic arguēdo. nullū. b. est a. om̄e c. est b. q̄ nul-
lum c. est a. maior aut sic demōstrat. nullū d. ē a
om̄e b ē d. q̄ nullū b. est a. minor autē sic demon-
strat. om̄e c. est b. oē c. est e. q̄ oē c ē b. vult q̄ p̄his
q̄ a p̄uertat cū illo termino quātitas. z b. cū illo
termino corpus aiatū. z c. cū illo termino hō. et
d. cū illo termino suba aut corp⁹. z e. cū illo termino
aīal. arguendo in terminis ignotis sicut argutū
est in terminis notis.

Amplius si p̄ncipiū syllogismi pro-
positio vñis imediata est. Est aut in
demōstratiua affirmatiua. in priua-
tiua aut z negatiua vñis. ppō aut af-
firmatiua negatiua prior z notior. p̄
affirmatiuā em̄ negatiua nota est. et
prior affirmatio ē: sicut eē pri⁹ est nō
esse: q̄re pot⁹ p̄ncipiū demōstrati-
ue est q̄ priuatiue. digniorib⁹ autē z
p̄ncipiū utitur dignior.

Quarto sic. p̄ncipiū demōstratiōis affirmatiue
est p̄positio affirmatiua. z p̄ncipiū demōstratiōis
negatiue est ppō negatiua. sed ppō affirmatiua
dignior est ppō negatiua. q̄ maior patz eo q̄
illud p̄ncipiū de quolibet esse uel nō eē. est p̄n-
cipiū ois demōstrationū affirmatiuarū. et illud
nō p̄tingit idē simul eē et nō eē est p̄ncipiū ois
demōstrationū negatiuarū. cōstat aut q̄ illud p̄n-
cipiū affirmatiuū est dign⁹ illo negatiuo eo q̄ d̄-
p̄ius z not⁹. pri⁹ quidē cū affirmatio sit potior
gatione. cognoscit em̄ negatio p̄ affirmatiōē et
nō eē. est etiā not⁹. qz ex affirmatiua sequit nega-
tiua z nō eē cōtra. Notandū fm̄ p̄m. itē. me-
tha. q̄ potētia i indiuiduo generabili z corrupti-
bili est potior actu. nō tñ simplr potētia est potior ac-
tu. eo q̄ actus p̄mus p̄cedit om̄e potētia. ita i
p̄posito est dicendū de prioritate essendi z non
essendi q̄ in eodē indiuiduo generabili et corrup-
tibili prius est nō esse q̄ esse nō tñ simplr. eo q̄
esse p̄mi entis p̄cedit om̄e nō eē. z licz nō esse in
diuidui generabilis z corruptibilis sit prius q̄ esse
eiusdē. nō tñ pri⁹ cognoscit illud nō esse q̄ suū eē
eo q̄ in nō facere intelligit facere z oio in negatiō-
ne intelligit affirmatio fm̄ p̄m in li⁹. elencorū.

Cōtra p̄dicta arguit. z p̄ q̄ negatio absolute z
simplr supra est prior affirmatiōe. imo q̄ infinite
negatiōes sūt nāliē potiores affirmatiōe p̄mi entis.
nā prius est illud a quo nō p̄uertit̄ subsistēdi p̄na
p̄tz p̄ Aris. in p̄dicamentū cap⁹ de potior. sed sequit
formalit̄ deus est. q̄ de⁹ nō est lapis z nō eē. qz ut
dictū est ex negatiua nō sequit affirmatiua. q̄ p̄-
est deū nō esse lapidē q̄ deū eē. Et p̄nter arguit
q̄ pri⁹ ē deū nō eē lignū q̄ deū esse. z prius ē deū

non est linea neque superficie neque albedine nec nigre-
dine quod deum esse. et sic de infinitis. Secundo ar-
guitur quod negatio individui generabilis et corrupti-
bilis est prius nota quam affirmatio eiusdem. quod sicut
se habet res ad esse ita se habet ad cognosci per primum
metaphysicorum. sed negatio individui generabilis et corrupti-
bilis est naturaliter prior quam sua affirmatio. quod processum est
quod non esse illi precedit suum esse. et illa negatio prius co-
gnoscitur quam sua affirmatio. Tertio arguitur quod aliquod
propositio negativa est magis nota quam sua opposita af-
firmativa. quod hec. nullus homo potest fortiter esse aliter. est ne-
gativa et est magis nota quam hec sua opposita affir-
mativa. nonnullus homo potest fortiter esse aliter. cum hec affirma-
tiva potest per illam negativam. idem per de ista tamen. homo non
est aliter. que est negativa et est magis nota quam hec sua
opposita affirmativa. non tamen homo non est aliter. cum non
possit cognosci veritas istius nisi per falsitatem alterius.

Quarto arguitur quod ex quilibet negativa sequitur una
affirmativa. nam sequitur. nulla chimera est. et verum est
quod nulla chimera est. tu non curris. et sic est quod tu non
curris. tu non sedes. et tu sedes. uel tu non sedes.
Idem etiam arguitur in hypotheticis. nam bene sequitur
non tu es homo et tu es lapis. et tu non es homo uel tu non
es lapis. Etiam sequitur. non tu es homo uel tu es lapis.
et tu non es homo et tu non es lapis. Ad primum nego
quod prius sit deum non esse lapidem quam deum esse cum deo
sit primum ens simpliciter et actus purissimus ut tollit de
mente philosophi. et metaphysicorum. Et cum dicitur primum est illud
a quo non revertitur subsistentia. primum est ex quo
non sequitur quod primum sit deum non esse lapidem quam deum esse
quod non intendit philosophus per primum regulam quod si ex aliquo
anecedente sequitur aliquod consequens et non est quod signifi-
catum consequens sit prius significato antecedens
sed intendit philosophus quod si aliqua duo sint a quorum uno
ad reliquum est bonum argumentum cum verbo substantia
tuo de secundo adiacente et non contra affirmatiue
illud est prius quod inferitur in consequente. et illud est po-
sterius quod inferitur in antecedente. Et explicat ibi
Aristoteles de animalibus et unitate dicens quod animal est prius ho-
mine et unitas numero. quod sequitur homo est. et animal est.
et non est. etiam sequitur. numerus est. et unitas est. et
non est contra. unde si illa regula esset intelligenda abso-
lute iuxta processum argumenti. sequeretur quod primum esset
te esse quam te esse animal. et prius esset baculum stare
in angulo quam te esse aliud ab homine. cum sequatur for-
maliter. tu es animal. et tu es aliud ab homine. et bacu-
lus stat in angulo. ut alii in sophisticis declaravi.

Ad primum dicitur quod illa propositio sicut se habet res ad
esse ita se habet ad cognosci. intelligitur de re posi-
tiva cui potest considerari propria cognoscibilitas et non
de re negativa uel privativa. prius enim est in materia pri-
uatio quam forma generanda secundum primum et commenta-
tozem per philosophum. et tamen non prius cognoscitur privatio quam
forma generanda non quo ad nos nec quo ad natu-
ram. quia rectum est index sui et obliquum per primum
de anima. et non cognoscitur privatio nisi per accidentem. scilicet per

habitum ut est ostensum de anima. de tenebris et silen-
tio. que non recipiunt nisi per lumen et sonum. Ad
tertium videtur quod duplex est negativa. scilicet simplex et
mixta. propositio negativa simplex est illa ex qua non
sequitur aliqua affirmativa ponens inesse. ut nulla
chimera est. tu non es. propositio negativa mixta est
illa ex qua sequitur formaliter affirmativa ponens in
esse. ut nullus homo potest fortiter currere. tamen homo non cur-
rit. ex prima sequitur quod fortiter currere. ex secunda uero quod
quodlibet non homo currere. dico ergo quod propositio nega-
tiva simplex semper est minus nota quam sua opposita
quod probatur per illam. propositio autem negativa mixta est ma-
gis nota quam sua opposita dictione ut probatur est.
non tamen est magis nota simpliciter quam sua opposita
quod sua opposita dicitur est magis nota. hec enim. qui-
libet homo potest fortiter esse animal. est magis nota quam hec.
nullus homo potest fortiter esse animal. et hec. tamen homo est animal
est magis nota quam illa. tamen homo non est animal. Ad
quartum concedo quod ex categorica negativa sequitur
hypothetica affirmativa. et quod copulativa negati-
ua et disiunctiva affirmativa et contra inuicem convertitur
tunc. concedo etiam quod ex categorica negativa mixta
sequitur formaliter categorica affirmativa. sed ex ca-
tegorica negativa simplici nulla sequitur affirma-
tiva. et contra negantur ille dicitur. tu non curris. et sic
est quod tu non curris. nulla chimera est. et verum est quod
nulla chimera est. quod si nihil nec aliquando esset nul-
la chimera esset et non sic esset quod nulla chimera est.
neque verum esset nulla chimera est. ideo cuiuslibet
illarum sequentiarum dictionum dicitur est imaginabi-
le cum antecedente absque dictione. unde si nihil nec
aliquando esset. deo non esset. et si deus non esset.
nullum verum esset. quoniam deus est primum verum a quo sunt
omnia alia vera.

**Adhuc principalior est: sine enim de-
monstratiua non est priuatiua.**

Quinto sic. demonstratio independens est potior quam
dependens. sed demonstratio affirmatiua est inde-
pendens et negativa dependens. et tenet primum cum
maiori. et minor arguitur. ex eo quod demonstratio af-
firmatiua non presupponit negativam sed bene est. ne-
mo enim scit syllogizare negative nisi sciat syllogiza-
re affirmatiue. Notandum quod primum principium negati-
uum non obstat quod sit indemonstrabile adhuc de-
pendet a primo principio affirmatiuo. et ita licet ali-
qua demonstratio negativa sit ex premissis indemo-
nstrabilibus adhuc dependet a demonstratione affir-
mativa sicut generaliter quodlibet negatio ab aliquo af-
firmatione. Subiicitur. quia videtur hec ratio comi-
dere cum secunda. nam in ratione illa dicebatur quod demon-
stratio negativa semper accipit primum affirmatiua
hic autem quod demonstratio negativa semper presupponit
affirmatiua. Respondetur. aliud est esse efficax. et
aliud est esse principaliter. Efficax est illud quod
plus agit. principaliter uero sine quo aliud non agit

et utrumque habet affirmatiua supra negativam. ideo
in secunda ratione probatur solam efficaciam propositio-
nis affirmatiue supra negativam. hic autem principalitas.

Contra predicta arguitur demonstratio negativa
potior et dignior esse affirmatiua. Et primo sic.
demonstratio que est per magis eam est potior et di-
gnior quam demonstratio que est per minus eam. sed demo-
stratio negativa est per magis eam quam affirmatiua
ergo etc. per primum contra maiorem. et minor arguitur. demo-
stratio affirmatiua nunquam est per eam remotam sed tamen
propinquam ut patuit. demonstratio autem negativa est
indiferentem per eam propinquam et per eam remotam. sed
cum remota est magis eam quam propinquam. et per primum contra
cum prima parte antecedentem. secunda autem ostendit indu-
ctiue in quolibet genere eam. nam in genere eam efficiens
quato aliqua eam est remotior tanto est magis eam.
magis enim eam est celum quam homo et deus quam celum. similiter
in genere eam finalis magis eam est sanitas quam deambu-
latio. quod est remotior. Et confirmat eam negatiua
est potior et dignior affirmatiua. et demonstratio
negatiua est potior et dignior affirmatiua. per primum contra
quia sicut eam affirmatiua est medium in demonstra-
tione affirmatiua. ita eam negatiua est medium in de-
monstratione negatiua. constat autem dignitatem demo-
strationis accipi per medium. antecedens videtur no-
tum ex eo quod eam negatiua demonstrat effectum suum
siue fuerit eam propinqua siue remota. eam autem affirmati-
ua non demonstrat effectum suum nisi sit eam propinqua.
ergo etc. Secundo sic. syllogismus negatiuus est po-
tior et dignior affirmatiuus. et demonstratio nega-
tiua est potior et dignior affirmatiua. per primum contra. quod
ois demonstratio est syllogismus. ans arguitur ex eo
quia ois virtus quato ad plura se extendit tanto
est dignior et perfectior. sed ad plura se extendit syl-
logismus negatiuus quam affirmatiuus. et per primum contra cum
maiori inductiue. minor autem per primum. nam modi syllo-
gizandi sunt. xix. in tribus figuris iuxta doctrinam
Aristotelis. in per primum. constat autem quod in pluribus modis
et in pluribus figuris fit syllogismus negatiuus quam af-
firmatiuus. fit enim syllogismus affirmatiuus tamen in per
ma et in tertia figura. syllogismus autem negatiuus fit in
qualibet figura. fit etiam syllogismus negatiuus in plu-
ribus modis quam affirmatiuus. nam. xii. sunt modi qui-
bus syllogizatur negative. et tamen. vii. sunt quibus syllo-
gizatur affirmatiue. videlicet quatuor in prima figura.
et tres in tertia figura. Tertio sic. propositio negati-
ua est dignior et potior affirmatiua. et demonstra-
tio negatiua est potior et dignior quam affirmatiua. per
primum contra. quod propositio affirmatiua est principium omnium de-
monstrationum affirmatiuarum. et propositio negatiua om-
nium negatiuarum. antecedens arguitur. nam propositio veris ne-
gatiua est immediate ois suarum singularium illatiua
propositio autem affirmatiua veris non est illatiua ali-
cuius siue singularis nisi cum debito medio. et per primum contra
sequentia ex quo paucioribus indiget. ans est mani-
festum inductiue. nam generaliter sequitur. nullus homo

currit. et iste homo non currit. sed non sequitur. quilibet
homo currit. et iste homo currit. quia semper ans erit pos-
sibile et prius aliquo impossibile. sicut etiam non sequitur
ois homo est aliter. et fortiter est aliter. cum ans sit necessarium.
et prius contingens. sed bene sequitur cum tali medio.
fortiter est homo. Quarto signum verum negatiuum est po-
tius et dignius signo verum affirmatiuo. et per primum contra
quia demonstratio affirmatiua denominatur a signo
affirmatiuo. et negatiua a signo negatiuo. ans per
quod signum verum negatiuum distribuit tam terminum me-
diatum quam immediatum. signum autem distributiuum affir-
matiuum non distribuit nisi terminum immediate sequen-
tem. Item negatio tollit suppositionem signi affir-
mativi et non est. unde in hac propositione. ois homo est aliter. sub-
stat distributiue et predicatum per se tamen. et per additio-
nem negationis dicendo non ois homo est animal. subiectum
stat determinate et predicatum distributiue dicendo au-
tem homo non est animal. licet animalis stat distributiue virtute
negationis a quo distributiue non remouetur per apposi-
tiones signi veris quod eque distribuitur in ista ois homo
non est animal sicut in alia. Ad primum dicitur quod licet eam
remota sit magis eam quam propinqua. quod est plurimum
eam. non tamen est magis eam istius aut illius quam eam propin-
qua. eam enim est illud ad cuius esse sequitur aliud. et quod
ad esse eam propinque magis sequitur esse effectus quam
ad esse eam remote. quod posita eam propinqua ponit esse
effectus. et non posita eam remota ponit ille effectus. id
est eam propinqua est magis eam sui effectus quam eam remota
Et tunc ad argumentum dicitur quod illa propositio non est
absolute vera. ois demonstratio que est per magis eam
est potior et dignior quam que est per minus eam. sed est ve-
ra solum ad hunc intellectum. ois demonstratio que est
per magis eam effectus demonstrati est potior et di-
gnior quam demonstratio que est per minus eam eiusdem
effectus. constat autem quod eam propinqua est magis eam
effectus demonstrati quam eam remota. Et ad confirma-
tionem nego quod eam negatiua sit potior et dignior quam
affirmatiua. imo eam negatiua non est eam nisi ratione
causae affirmatiue. ex eo enim quia eam animal est eam re-
mota respiratio et hinc pulmonem est eam propinqua
ideo non est animal est eam remota non respiratio et non
habere pulmonem est eam propinqua. Vult enim Aristoteles.
et philosophus. quod propterea absentia naute est eam submer-
sionis nauis. quia presentia eius est causa salutis.
ideo concedit in hoc primo quod sicut affirmatiua est eam
affirmatiua. ita negatio negatiua. Et tunc ad ar-
gumentum eam negatiua demonstrat effectum suum siue
fuerit propinqua siue remota et non eam affirmatiua.
ideo est dignior. neget primum. unde sicut eam positi-
ua remota comunior est quam effectus suus. ita eam re-
mota negatiua minus comunior est quam eius effectus. et
quia non contingit demonstrare per medium comunum quam
sit maior extremas. bene autem per minus comunum. ideo
non demonstrat per eam positiuam remotam. sed bene per
eam negatiua. ubi gratia. sicut animal est magis comunum quam
homo. ita non animal est minus comunum. nam omne non animal est non

homo et non contra. ideo non demonstrat esse boies per esse aial. sed bene non esse hominem per non esse al et consequenter demonstrat non respirare per non esse al tanquam magis cōe per minus cōe. terminus enim quanto est cōior tanto infinitus sit minus cōis. ideo non esse aial est minus cōe quam non respirare sicut esse aial est magis cōe quam respirare. sed non habet pulmonem et non respirare sicut equae cōia sicut equae cōia sunt sua opposita. Ad 2^m nego. quod syllogismus negatiuus sit potior aut dignior affirmatiuo. Et tunc ad rationem dico quod illa maior tunc est vera in genere cōe efficiens et finalis. non autem in genere cōe inālis et formalis. unde materia prima ad plura se extendit quam materia secunda. et forma elementis quam forma mixti. et tunc imperfectior et dignior est materia prima quam materia secunda. et forma elementis quam forma mixti. constat autem quod magis cōe et minus cōe in predicacione dicunt rationem forme et materie et quāto aliqd est cōius tanto imperfectior. nā imperfectus est esse corpus quam esse aial. et imperfectior est esse aial quam esse hominem. ideo quod pluribus cōbetur per predicacionem syllogismus negatiuus quam affirmatiuus. propterea dignior et potior est affirmatiuus quam negatiuus. Ad tertium nego quod propositio negatiua sit dignior affirmatiua. et tunc ad argumentum negetantia. sicut enim generas cum semine est magis perfectum quam generas sine semine. ita vltis affirmatiua est perfectior et dignior vltis negatiua. ex quo vltis affirmatiua non inducit sua singularia nisi cum medio et vltis negatiua sine medio. nec sequitur vltis negatiua non indiget medio ad inferendum sua singularia. et vltis affirmatiua indiget medio. quod paucioribus indiget negatiua quam affirmatiua. quia licet paucioribus indigeat in inferendo. non tamen in essendo cum semper presupponat vltis affirmatiua. ratio autem quare vltis negatiua non indiget medio est. quod in eludit medium. vltis autem affirmatiua non inducit medium inferendi sua singularia et ubi includeret indubie esset illatua omnis suarum singularium. nā bene sequitur. quilibet istorum currit. et iste istorum currit. et iste istorum currit. Ad quartum nego quod signum vltis negatiuum sit dignior signo vltis affirmatiuo. sed magis contra. quia signum vltis affirmatiuum habet effectus diuersarum rationum. scilicet distribuere et confundere cōfuisse tamen. signum autem negatiuum per se tamen distribuit. nec sequitur. signum negatiuum distribuit ad maiores distantias quam signum affirmatiuum. et est dignior. quia ille distribuit non sunt eiusdem rationis. igitur enim ad maiorem distantiam illuminat quam lapis preciosus aut oculus catti. et tamen non est dignior neque perfectior ex quo illuminatōes ille non sunt eiusdem rationis. Beinde quoniam dicit negatio tollit supponem signi affirmatiui et non est. Rūdet quod per tingit quoniam distributio negationis attingit aliquem terminum quem non attingit distributio signi affirmatiui ut in exemplo dato. quoniam vero distributio utriusque potest eundem ter

minus attingere sicut negatio tollit supponem signi affirmatiui ita est. huius enim propositio. tu non es aial. predicatur stat distributiuē cuius distributio tollit per appositionem signi affirmatiui. quod dicendo. tu non es omne aial. iam supponit li aial determinate.

Sed adhuc dubitat circa istas propter quod plures non arguit ad utramque partem huius secundae quoniam affirmatiue et negatiue sicut arguebat ad utramque partem prime quoniam ex quo difficultates hic occurrunt ad utramque partem sicut ibi. Rūdet quod ideo. quod tunc Aristoteles fuerit due famose opinionones. Quarum vna dicit demonstrationem vltis potiorē esse demonstrationem particulari. Alia autem quod demonstratio particularis est potior et dignior demonstratione vltis. et quibus istarum opinionum habuit rationes facientes fidem. Beinde aliqui dixerunt vltis magis esse notum quam particulari. alii vero quod particulari est magis notum quam vltis. nulli autem vltis dixerunt demonstrationem negatiua esse digniore affirmatiua neque negationem digniorem esse affirmationem etc.

Quod quidem cathegorica priuatiua sit dignior manifestum est: et ad impossibile ducente.

Tertia quod est ista. vltis demonstratio ostensiva sit dignior et potior demonstratōe ducente ad impossibile. ad quam quoniam rūdet. per. quod est manifestum et dicēdis demonstrationem ostensiuā tā affirmatiua quam negatiua digniore esse demonstrationem ducente ad impossibile. ubi dicit Egi. exponēdo hunc textum quod Aristoteles. solū intendit huiusmittere demonstrationem ostensiuā ne gatiua potiorē esse demonstrationem ducente ad impossibile exponēdo cathegoricā ostensiuā dicens illud fuisse scriptum ex defectu translatoris. alii autem dicit quod plures hic tamen intendit huiusmittere demonstrationem ostensiuā affirmatiua digniore esse demonstrationem ducente ad impossibile. ac si dicat cum demonstrationem affirmatiua potior sit negatiua. manifestum est quod etiam potior ducente ad impossibile. Sed quibuslibet istarum et positionum est diminuta. quod Aristoteles non intendit tamen probare demonstrationem ostensiuā affirmatiua esse potiorē demonstrationem ducente ad impossibile. neque intendit solū arguere demonstrationem ostensiuā negatiua digniore esse ducente ad impossibile. sed vult ostendere tā ista quam illa digniore et potiorē esse demonstrationem ducente ad impossibile intelligendo per cathegoricā demonstrationem ostensiuā affirmatiua. sepe enim ut patuit syllogismus affirmatiuum uocat cathegoricā. et per priuatiua intelligit demonstrationem ostensiuā negatiua non per sit adiectiuum illius termini cathegorica. sed tā ille terminus cathegorica quam ille terminus priuatiua sumit ut adiectiuum illi? termini demonstratio ostensiuā per modum copulati. ac si diceret plures quod quidem cathegorica et priuatiua dignior est ducente ad impossibile. manifestum est in principio huius capituli

ubi querunt plures vtrū cathegorica sit potior priuatiua. ubi per cathegoricā intelligit affirmatiua sicut per priuatiua negatiua. ita et nunc vtrū intelligere.

Oportet autem scire que sit differentia ipsarum. Si igitur a. in nullo b. in c. aut in omni b. necesse est in nullo c. esse a. sic igitur acceptis demonstratiua priuatiua erit demonstratio: quoniam a. in c. non erit. Que uero est per impossibile sic se habet si opus est demonstrare quod a. in b. non sit accipiendus est affirmatiue a. esse in b. et b. in c. quare accidit et a. in c. esse. hoc autem sit notum et certum quod impossibile est ipsum esse.

Pro declaratione huius quoniam Aristoteles facit duo. Quia primo permittit aliquas suppositōes. secundo declarat duas conclusiones ibi. Si ergo ex notioribus. Prima suppositio est ista. quod in b. differunt demonstratio ostensiuā et duces ad impossibile. quia demonstratio ostensiuā non concludit nisi manifeste necessarium. demonstratio autem duces ad impossibile concludit manifeste impossibile. Ex primo prima affirmatiue quam negatiue. ut omne aial est corpus aiatum. ois homo est aial. et omnis homo est corpus aiatum. Item nulla suba est quāritas. ois homo est suba. et nullus homo est quāritas. Ex secundo. dato quod neges illa. color segregatiuus visus non est albedo. assumā suam contradictionem sic arguendo. ois color segregatiuus visus est albedo. ois nigredo est color segregatiuus visus. et ois nigredo est albedo Item negata illa. color est segregatiuus visus. arguat sic per suam contradictionem. nullus color est segregatiuus visus. ois albedo est segregatiuus visus. et nulla albedo est color. ubi per. cuiuslibet istorum syllogismorum conclusio esse manifeste impossibile. Notandum quod Aristoteles hic non exemplificat nisi de demonstratione ostensiuā negatiua. quia si de demonstratio ostensiuā negatiua non concludit nisi manifeste necessarium oportet quod demonstratio ostensiuā affirmatiua etiam concludat patet manifeste necessarium cum dignior sit affirmatiua quam negatiua. Et ponit Aristoteles exemplum in terminis. ut a. b. c. ut nullum b. est a. omne c. est b. et nullum c. est a. Ad etiam exemplificat nisi de demonstratōe affirmatiua ducente ad impossibile faciēdo tamen syllogismum affirmatiuum concludentem impossibile. quoniam manifestum est impossibile affirmatiuum quam negatiuum. cōter enim impossibilia affirmatiua formaliter includunt contradictionem. ut homo est asinus. linea est albedo. impossibile enim negatiua non formaliter implicat contradictionem. ut nullum aial est substantia. nulla albedo est color. ideo impossibilia affirmatiua sunt magis

impossibilia quam impossibilia negatiua. Et notandum dico cōter. quia non omnia impossibilia affirmatiua implicat formaliter contradictionem. Illa enim sunt impossibilia secundum naturam vacuū est. celum quietat et non implicat formaliter contradictionem. bene autem manifestum est ex impossibili sequatur quodlibet et consequenter duo cōtradictoria. format et Aristoteles. syllogismus affirmatiuum concludentem impossibile b. modo. omne b. est a. ois c. est b. et omne c. est a. ac si argueret sic. omne aial est asinus. ois homo est aial. ergo ois homo est asinus. dato quod a. conuertat cum illo termino asinus. et b. cum illo termino aial. et c. cum illo termino homo.

Termini quidem igitur similiter ordinantur. Differt autem quo qualis sit notior priuatiua propositio. Vtrū igitur quod a. b. non inest. aut quod a. c. non inest. Euz igitur est conclusio notior quoniam non est. a. in b. quod est ad impossibile sit demonstratio. Euz autem in syllogismo sit demonstratiua est.

Secunda suppositio quod demonstratio duces ad impossibile et ostensiuā in aliquo conueniunt et in aliquo differunt. conueniunt enim quod sunt ex similibus terminis in cōsimili figura et modo. disconueniunt autem quod in demonstratione ostensiuā permisse sunt notiores in veritate conclusionem. sed in demonstratione ducente ad impossibile. conclusio est notior in falsitate quam permissa falsa. ubi gra. nulla albedo est nigredo. ois color segregatiuus visus est albedo. et nullus color segregatiuus visus est nigredo. hic per permittas notius esse veras quam conclusio. sed dicēdo. ois color segregatiuus visus est albedo. nigredo est color segregatiuus visus. et nigredo est albedo. hic nulli dubium quod conclusio est manifeste falsa quam minor. magis enim est notum nigredine non esse albedine quam ipsa esse segregatiua visus. Notandum quod sicut non cōcedenti verū. oportet illud verū demonstrare per aliud verius sic quod permisse sint veriores conclusionem iuxta illud. propter quod vtrūque tale et illud magis. ita si aliquid cōcedat falsū oportet quod impugnet ipsius ducēdo ad aliquid falsum. et quod in demonstratione ad impossibile semper ex falsitate conclusionis probat falsitas aliquid permittarum. ideo semper in tali demonstratione oportet quod cōclusio sit falsior quam permissa. ideo dicit in textu quod a. esse in c. i. quod cōclusus sit notum et certum esse impossibile. exemplificat autem Aristoteles in terminis a. b. c. tā in demonstratōe ostensiuā negatiua quam ducente ad impossibile affirmatiua. ut nullum b. est a. i. nulla albedo est nigredo. omne c. est b. i. ois color segregatiuus visus est albedo. et nullum c. est a. i. nullus color segregatiuus visus est nigredo. Ista est demonstratio ostensiuā. ducens autem ad impossibile est ista. omne b. est a. i. omnis co

Notandum quod in demonstratione ostensiuā permisse sunt notiores in veritate conclusionem. sed in demonstratione ducente ad impossibile. conclusio est notior in falsitate quam permissa falsa. ubi gra. nulla albedo est nigredo. ois color segregatiuus visus est albedo. et nullus color segregatiuus visus est nigredo. hic per permittas notius esse veras quam conclusio. sed dicēdo. ois color segregatiuus visus est albedo. nigredo est color segregatiuus visus. et nigredo est albedo. hic nulli dubium quod conclusio est manifeste falsa quam minor. magis enim est notum nigredine non esse albedine quam ipsa esse segregatiua visus. Notandum quod sicut non cōcedenti verū. oportet illud verū demonstrare per aliud verius sic quod permisse sint veriores conclusionem iuxta illud. propter quod vtrūque tale et illud magis. ita si aliquid cōcedat falsū oportet quod impugnet ipsius ducēdo ad aliquid falsum. et quod in demonstratione ad impossibile semper ex falsitate conclusionis probat falsitas aliquid permittarum. ideo semper in tali demonstratione oportet quod cōclusio sit falsior quam permissa. ideo dicit in textu quod a. esse in c. i. quod cōclusus sit notum et certum esse impossibile. exemplificat autem Aristoteles in terminis a. b. c. tā in demonstratōe ostensiuā negatiua quam ducente ad impossibile affirmatiua. ut nullum b. est a. i. nulla albedo est nigredo. omne c. est b. i. ois color segregatiuus visus est albedo. et nullum c. est a. i. nullus color segregatiuus visus est nigredo. Ista est demonstratio ostensiuā. ducens autem ad impossibile est ista. omne b. est a. i. omnis co

lor disgregatiuus visus est albedo. omne e. est b.
.i. omnis nigredo est color disgregatiuus visus.
ergo omne e. est a. i. ois nigredo est albedo. Cōsi-
miles demonstratiōes possūt fieri in his terminis
homo asinus et risibile. ut nullus homo est asinus.
omne risibile est homo. g. nullus risibile est asinus.
Item ducendo ad impossibile. omne risibile est
homo. omnis asinus est risibilis. ergo omnis asi-
nus est homo.

Natura aut prior est que est q. a. in
b. non sit q. a. in c. priora eni conclusio
ne sunt ex quibus est conclusio. Est au-
tem que est a. quidem in c. non esse
conclusio. a. autē in b. ex quibus est
conclusio.

Tertia suppositio. Demonstratio ostēnsua pcedit
mō nature. demonstratio aut ducens ad impossi-
bile cōtra naturā. eo q. pcessus nature est ex po-
ribus et notioribus. et sic in demonstratiōe ostēnsua
pmissa sūt priora et notiora conclusiōe. notū est
enim nullā albedinē esse nigredinē aut nullū ho-
minē esse asinū q. q. nullus color disgregatiuus
visus est nigredo. aut q. nullū risibile est asinus.
In demonstratiōe aut ducēte ad impossibile cō-
clusio est notior pmissis. i. in falsitate quia ex op-
posito illi sequit oppositū pmissis. hec enim ē no-
tior in falsitate. albedo est nigredo aut homo est
asinus. que est conclusio in demonstratiōe ducēte ad
impossibile. q. hec. ois color disgregatiuus visus
est nigredo. aut omne risibile est asinus que ē ma-
ior falsa. etiā q. aliqua talis. nigredo est color dis-
gregatiuus visus. aut asinus est risibilis que est mi-
nor falsa s. m. variationē extremorū.

Nō enim cōtingit remoueri aliquid
hoc cōclusio est. illa aut sūt ex quib.
sed hoc quidē ex quo sillogismus ē.
qd utiq. sic se habet: quare aut ut to-
tum ad partem: aut pars ad totū se
habet. sed que sunt a. c. et a. b. pposi-
tiones nō sic se habēt ad inuicē.

Quarta suppositio. In demonstratiōe ducēte ad
impossibile pcessus destructiuus ab interemptiōe
pcessus ad interemptiōes pmissarū nō est pcessus
syllogisticus. nec interemptio cōclōnis se h. ut p-
missa nec interemptio pmissarū se h. ut cōclō. q. r.
illud ex quo fit talis pcessus nō se habet sicut to-
tus ad partē nec ecōtra. vbi g. pcessa ista. albe-
do est color pgregatiuus visus. arguat sic. ois co-
lor pgregatiuus visus est nigredo. sed albedo ē co-
lor cōgregatiuus visus. g. albedo ē nigredo. iste
est syllogismus ducēs ad impossibile. quo habito

arguat sic. syllogismus est bonus et pcessus ē falsa. g. aliq.
pmissarū est falsa et nō maior. g. minor. h. secundus
pcessus nō est syllogisticus. q. destructio pcessus
nō se h. sicut totū ad partē nec ecōtra. Notandus q.
cum pdicatū dicat formā et s. m. materiā. pdicatū
dicit totū et s. m. partē. id aut ex quo fit syllogismus
est medius terminus. cū g. in pma figura medium
subiciat in vna pmissarū et pdicet in alia. oportet
in pma figura illud ex quo est syllogismus dicere
partē in vna pmissarū et totū in alia. In secunda
aut figura mediū pdicat utrobique. g. ibi se habet
tanq. totū ad partē et nō tanq. pars ad totū. In
tertia aut subicit i. utraq. g. in tertia figura se h.
sicut pars ad totū et nō sicut totū ad partē. et per
cōsequens in pcessu destructiuo illud ex quo fit
ille pcessus nō se h. sicut totū ad partē nec ecō-
tra. cum nō fiat aliquo modorū dicatorū s. m. ali-
quam trium figurarum.

Si igit ex notioribus sit et credibili-
oribus dignior est. sunt eni utraq. ex
nō esse credibiles. sed hoc quidē ex
priori. illa uero ex posteriori potior
simpliciter utiq. erit ea que est ipso
sibilis demonstratio priuatiua.

His suppositionibus pmissis pbs ponit duas cō-
clusiones. Quarū pma est ista. demonstratio ostē-
nsua negatiua est dignior ducēte ad impossibile.
patet. quia ipsa est ex dignioribus et credibilibus.
quelibet enim istarū demonstratiōnū est nota et
non esse. sed ostēnsua est nota ex nō esse priora ra-
tione pmissarum. et ducens ad impossibile et nō
esse posteriora ratione conclusiōis. Sed cōtra
in demonstratiōe ducēte ad impossibile proce-
ditur ex interemptiōe conclusiōis ad interem-
ptiōes alterius pmissarū. sed interemptio cō-
clusiōis est notior interemptiōe pmissarū.
ergo demonstratio ducens ad impossibile proce-
dit ex notiori sicut demonstratio ostēnsua.

Item in demonstratiōe negatiua ducēte ad im-
possibile non procedit ex non esse. quia sumit cō-
clusiōis oppositū qd est ppositio affirmatiua.
et sic procedit ex esse et non ex nō esse. Ad pri-
mum dicit q. licet in pcessu destructiuo semp
procedat ex notioribus. tamē in pcessu syllog-
istico ducēte ad impossibile procedit ex minus
notis semp intelligendo quo ad falsitatem. que
libet enim illarū demonstratiōnū procedit ex nō
esse. sed demonstratio ostēnsua procedit ex nō
esse modo recto a pmissis ad conclusiōem. demō-
stratio autē ducens ad impossibile pcedit ex nō
esse modo retrogrado a conclusiōe ad pmissas.
non tamē positine sed destructiue. Ad secundū
respondet q. siue cōclusio sit affirmatiua siue ne-

gatiua semp procedit ex non esse in demōstra-
tione ducēte ad impossibile. quia semp pce-
ditur sub isto fundamēto. cōclusio non est vera.
ergo altera pmissarū nō est vera. ubi cōstat ar-
gū per non esse.

Quare et hac dignior pdicatiua. ma-
nifestum est etiā q. et ea que est im-
possibile potior est.

Secunda cōclō. demonstratio affirmatiua ostē-
nsua est dignior ducēte ad impossibile. ergo de-
monstratio ostēnsua negatiua est dignior ducēte
ad impossibile. sed affirmatiua est dignior nega-
tiua. ergo. patet cōsequētia. quia quicqd est di-
gnius digniori est dignius minus digno. maior
est probata in pma cōclusiōe et minor in secūda
questiōe que determinata est in lectiōe priora.

Contra predicta arguit nullā esse demōstra-
tionem ducēte ad impossibile. et primo sic. ois
demonstratio est syllogismus. nulla demōstratio
ducens ad impossibile est syllogismus. ergo nul-
la demōstratio ducēs ad impossibile est demō-
stratio. patet cōsequētia cū maiori in principio
huius per p. m. di. omne demonstratiōem esse syl-
logismū facientē scire. minor uero declarā nam
omnis syllogismus cōstat tm̄ ex tribus terminis
et tribus ppositionibus per Aristotē. primo prior
sed demonstratio ducens ad impossibile nō con-
stat tm̄ ex tribus terminis et tribus ppositioni-
bus cum cōcludat tam falsum q. verū. ergo non
est syllogismus. Secundo sic. omnis demō-
stratio cōcludit tm̄ verū ex veris. sed demōstra-
tio ducens ad impossibile cōcludit falsum ex fal-
so. ergo nō est demonstratio. patet cōsequētia p
p. m. in hoc pmo per totū. et minor est Aristotē. in
littera cū dicit demōstratiōem ducēte ad impos-
sibile cōcludere manifestū impossibile et manife-
stus falsum q. sit altera pmissarum. Tertio
omnis demōstratio est quia uel ppter quid. sed
demonstratio ducens ad impossibile nō est quia
nec propter quid. ergo nō est demōstratio. patet
cōsequētia cum maiori per philosophū in hoc p-
mo. et minor videt nota. quia demonstratio du-
cens ad impossibile nō est a causa supra effectus
nec ecōtra cū nihil sit causa uel effectus alicuius im-
possibilis. Quarto querit quid intelligit p de-
monstratiōem ducēte ad impossibile utrū syllo-
gismus cōcludēs impossibile. aut totus pcessus
a principio usq. ad finē. si primū. patet nullū ta-
lem syllogismum esse demonstratiōem. si secundū
nulli dubiū q. talis pcessus non ducit ad impos-
sibile sed ad verū prius negatū. et per cōsequēs
nulla est demōstratio ducens ad impossibile.

Notandū q. duplex est demōstratio scilicet
simplex et mixta. Demōstratio simplex est syllo-

gismus faciens scire. Demōstratio mixta est pro-
cessus faciens scire ex multis argumētationibus
Et talis est duplex videlicet demōstratio cir-
cularis et ducens ad impossibile. Demōstratio cir-
cularis est processus factus ex duobus syllogismis
facientibus scire aliqd per aliud et ecōtra. ut pa-
tuit supra. Demōstratio autē ducens ad impos-
sibile est processus factus ex quatuor argumēta-
tionibus ad inuestigandā veritatē alicuius prius
negati. prima argumētatio est syllogismus pclu-
dens manifestū impossibile. Secūda argumēta-
tio est cōsequētia pcludens alterā pmissarū illi
syllogismi esse falsā uel nō esse verā. Tertia argu-
mentatio est cōsequētia cōcludens hāc esse falsam
uel non esse verā demonstrata maiori uel minori.
Quarta uero argumētatio est cōsequētia cōclu-
dens verū esse qd prius negabat. verbi gratia.
negata ista. aliquod aial non est homo. accipiat
sui cōtradictoriū. et arguat primo sic. omne aial
est homo. asinus est animal. ergo asinus est hō.
ubi cōsequens est manifestius impossibile q. an-
tecedens. Secundo arguat sic. iste syllogismus
est bonus et cōclusio falsa. ergo altera pmissarū
est falsa. patet psequētia. quia ambabus pmissis
existētibus veris nō sequit cōclusio falsa. Ter-
tio debet sic argui. altera pmissarū est falsa et
nō minor. ergo maior. ac si argueret sic. ista est fal-
sa demonstrando maiore. uel ista est falsa demon-
strando minore. sed ista nō est falsa demonstrādo
minore. ergo ista est falsa demonstrando maiore.
patet cōsequētia a disiunctiua cū destructione vni-
us partis ad alteram partē. Quarto uero sic
debet cōcludi. ista maior est falsa. omne animal ē
homo. sed animal nō est homo. est cōtradictoriū
eius. ergo hec est vera. animal nō est homo que
pmitus est negata. patet cōsequētia. quia nō
contingit duo contradictoria esse simul vera per
illud principū cōmune nō contingit idem simul
esse et non esse. Ad primum dicitur negando
cōsequētia. quia demōstratio est terminus
equiuocus ad demonstratiōem simplicem et mix-
tam. ideo p alio supponit li demōstratio in ma-
iori et aliter in conclusiōe. quapropter cum argua-
tur ex quatuor terminis. talis syllogismus nō te-
net iuxta doctrinam Aristote. primo priorum. si
cut nec sequitur. omnis canis currit. sidus cele-
ste est canis. ergo sidus celeste currit. Vel sic in
secūda figura. omnis canis currit. celeste sidus
non currit. ergo celeste sidus non est canis. vnde
cum Aristotē. diffiniuit demonstratiōes per syl-
logismum facientē scire non accipit ipsam demō-
stratiōem equiuocē in sua maxima cōmunitate
sed tm̄ vniuocē p demōstratiōem simplicem q. est pro-
prie et vere demōstratio. Ad secundū dicit q.
demōstratio simplex tm̄ pcludit verū ex vero. de-
mōstratio autē mixta pcludit falsū ex falso. nō tm̄

precise. quia etiam concludit **ver ex vero**. demonstratio enim ducens ad impossibile quatuor conclusiones concludit. quarum prima est tamen falsa et alie omnes sunt vere. omnes tamen argumentationes ex quibus constat demonstratio ducens ad impossibile sunt vere cum quilibet illarum argumentationum sit bona consequentia

Ad tertium dicitur quod illa propositio. omnis demonstratio est quia vel propter quod debet intelligi de demonstratione simplici et non mixta. potest tamen concedi quod demonstratio ducens ad impossibile est demonstratio propter quod per causam ratione secunde argumentationis sicut enim veritas premissarum est causa veritatis conclusionis. ita falsitas conclusionis est causa falsitatis alterius premissae et non esse sicut significat per conclusionem est causa non sic esse sicut significat per alteram premissarum. sicut enim affirmatio est causa affirmationis. ita negatio negationis. sicut ergo prima argumentatio totum processum denominat demonstrationem ducens ad impossibile. ita secunda argumentatio ducens ad impossibile denominat demonstrationem propter quod et per causam immediatam. Ad quartum videtur quod per demonstrationem ducens ad impossibile. Aristoteles intelligit totum processum a principio usque ad finem. scilicet illarum quatuor argumentationum. Et cum dicitur quod talis non ducit ad impossibile sed ad verum illud negatur. unde sicut una alteratio simplex vel mixta incipiens a nigro et terminata ad album transiens per colores medios ducit ad palledinam et ad rubedinem et ad succedinem et tandem ad albedinem. ita idem processus demonstratiuus simplex vel mixtus ducit ad multas conclusiones successive. quarum prima est falsa et relique sunt vere. Et si dicitur talis alteratio denominatur ab ultimo termino. scilicet ab albedine et dicitur albedinatio. iuxta illud Aristoteles 5. philosophi. motus specificatur a termino ad quem. et iste processus demonstratiuus debet denominari ab ultima conclusione que est vera et non a prima que est falsa. et ita debet dici demonstratio ducens ad verum et non demonstratio ducens ad impossibile. Dicitur quod quilibet motus naturalis denotatur a fine et non a principio. motus autem artificialis denominatur a principio et non a fine iuxta doctrinam Aristoteles 2. philosophi. dicitur quod medicatio denotatur a medico seu ab arte medicandi et non a sanitate que terminus ad quem. cum ergo talis processus demonstratiuus sit artificialis poterit denominari a prima conclusione et non ab ultima aliter non distingueretur talis processus mixtus a demonstratione simplici. quod quilibet demonstratio simplex ducit ad verum. ut habemus in promptu modo disputandi tale processum. Aristoteles uocauit demonstrationem ducens ad impossibile denotando illam a prima conclusione tamen que est impossibilis et non ab ultima que est uera etc.

tertior autem et prior est scientia quecumque ipsius: quia. et propter quod eadem est. sed non est ipsius quia

extra eam que est propter quod.

Iste est quartus tractatus primi posteriorum in quo Aristoteles determinat de fine demonstrationis quod est scire postquam determinauit de ipsa demonstratione aggenerate sciam. scilicet ex quibus et qualibus et qualiter fit ac de eius processu quid dicitur quantitatiue et qualificatiue. Diuidit autem tractatus iste in quatuor capitula. quorum primum separat unam sciam ab alia. secundus separat sciam a non scibili ibi. Sed eius quod est a fortuna. tertium separat principia scientiarum inuicem ibi. Eadem autem esse principia. quartum separat sciam ab opinione et ab aliis habitibus intellectus ibi. Scibile autem et scientia differunt ab opinabili. Primum capitulum diuidit in tres partes principales iuxta numerum trium conclusionum que Aristoteles manifestat. quarum prima est ista. Aliqua scientia est altera certior atque prior. probatur tripliciter et primo sic. quilibet scientia habes quia non separatur a propter quod est certior et prior illa que habet quod separatur a propter quod. sed aliqua scientia habes quia non separatur a propter quod. scilicet scientia subalternans et aliqua habet quia separatur a propter quod. scilicet scientia subalternata. Notandum quod scientia subalternans ut geometria. habet quod separatur a propter quod in se notis. sed in non per se notis prius dicitur quod propter quod eo quod quilibet propositione geometrica non per se nota geometer scit tam quo ad quia que quo ad propter quod. non tamen si habet propter quod alicuius habet quia est illius. habet enim propter quod vulnera circularia tardius sanantur scilicet non habere angulum. non tamen habet quia est quia nescit utrum vulnera circularia tardius sanentur scientia autem subalternata ut perspective habet quia est in non per se notis separatur a propter quod. eo quod non demonstrat sua principia sed presupponit ea esse demonstrata in geometria. constat autem geometria certior esse atque prior perspective. Intendit ergo philosophus istam rationem. omnis scientia cuius quia non est separatum a propter quod in non per se notis est certior atque prior illa cuius quia separatur a propter quod in non per se notis sed scientie subalternans quia non separatur a propter quod non per se notis scientie autem subalternate quia separatur a propter quod in non per se notis. ergo quilibet scientia subalternans est certior ac prior subalternata. et per consequens una scientia est altera certior atque prior.

Dubitat arguendo quod geometria. in non per se notis habet quia separatur a propter quod. nam illa sunt principia geometriae. continuum est diuisibile in infinitum de puncto ad punctum contingit recta linea ducere de quibus geometer dicit quia et non propter quod et tamen non sunt per se nota. quod demonstrantur. philosophi. Respondet quod aliquid esse per se notum intelligitur dupliciter. simpliciter et secundum famositatem. illud est per se notum simpliciter cui intellectus affectus ex sola notitia finitior

aut dicitur in inceptibili aut experientia sensuali. exemplum primum. non contingit idem simul esse et non esse exemplum secundum. omne totum est maius sua parte. exemplum tertium. ignis est calidus. illud autem est per se notum secundum famositatem quod communiter a sapientibus conceditur nulla urgente ratione. ut deum esse. circuli ad diametrum est proportio tripla sexquiseptima. dicitur ergo quod illa principia continuum est diuisibile in infinitum de puncto ad punctum contingit recta linea ducere sunt per se nota geometriae. non simpliciter sed secundum famositatem neque ea presupponit tanquam probatur in alia scientia sed tanquam ab omnibus ceteris concessa. propterea non subalternant. proprie geometria philosophie naturali. licet illa principia sint probata ibi. perspectiva autem sua principia non presupponit tanquam per se nota simpliciter uel secundum famositatem sed presupponit ea esse probata in geometria. ideo proprie subalternat illi.

Et que non est ex subiecto illa que est de subiecto. ut arithmetica armoica.

Secundo ad eandem conclusionem arguitur sic. Scientia magis abstracta est certior atque prior minus abstracta. sed aliqua scientia est magis abstracta et aliquid minus. ergo aliqua scientia est altera certior atque prior per se nota cum maiori. minor autem per se nota arithmetica. que est magis abstracta quam musica. nam secundum arithmetica. est numerus. et musice numerus sonorus. constat autem magis esse abstractum numerum quam numerum sonorum. sicut etiam magis est abstracta linea quam linea visualis.

Sed arguitur quod ista ratio coincidit cum priora. quia illa scientia in qua non separantur quia et propter quod est magis abstracta. quod habet secundum magis abstractum. et illa scientia in qua separantur quia et propter quod est minus abstracta cum habeat secundum minus abstractum. ut per inductionem. Dicendum quod non coincidunt omnino quia prima ratio dicitur causam et effectum. secunda autem ratio respicit totum in modo et parte subiectiuam. causa enim dicitur propter quod et effectus quod. magis autem abstractum dicitur superius et totum in modo. sed minus abstractum dicitur inferius et pars subiectiuam.

Et que est ex minoribus ea que est ex appone ut geometria et arithmetica. Dico autem ex additioe ut unitas. substantia est sine positione. punctus autem substantia posita. hoc autem est ex appositione.

Tertio illa scientia que est ex paucioribus est prior et certior illa que est ex additioe. sed aliquid scientia est ex paucioribus et aliquid ex additioe. ergo maior per se nota que est ex paucioribus est formalior. et illa que est ex additione est materialior. constat autem formam certior et prior esse maiorem. minor autem est nota de arithmetica. que dicitur prior et certior geometriae. ratione suorum subiectuum. unitas enim dicitur esse ex paucioribus

cum sit substantia non dicitur positione. punctus autem est substantia ex additioe cum dicat positionem in continuo.

Notandum primo quod ista ratio non coincidit cum prioribus. nam due premissae non importat nisi scientias subalternatas et subalternatas. hec autem omnes indifferenter scientias quarum una se habet per appositionem et non alia. unde geometria et arithmetica non inuicem subalternant. considerauit enim prima ratio causam et effectum. secunda autem totum et partem. sed tertia considerat numerum et formam. eo quod connotatiuum dicit materiam et non connotatiuum formam. unitas enim nihil connotat. ideo arithmetica habet rationem forme. et quia punctus connotat positionem partium continui. ideo geometria habet rationem materie. et consequenter est posterior arithmetica. et minus certa. Secundo notandum quod cum philosophus loquitur hic de substantia non accipit eam stricte ut diuidit contra accidentem sed large ut conuertit eam illo termino essentia seu ratio essentialis iuxta determinationem factam in 5. methaphisicorum. et sic loquitur philosophus in libro primo dicens quod substantia linee est ex punctis. id est ratio essentialis linee est ex punctis. quoniam puncta ingrediuntur definitionem linee essentialis.

Potest tamen dici quod Aristoteles loquitur hic iuxta opinionem Platonis dicitur continuum componi ex indiuisibilibus ita quod corpus componitur ex superficiebus. et superficies ex lineis. et linea ex punctis. cum ergo non poneret differentiam inter corpus predicamenti substantie et corpus predicamenti quantitatis dicebat propter punctum esse substantiam. non etiam posuit differentiam inter unum quod est principium numeri. et unum quod conuertitur cum ente. propterea concessit unitatem esse substantiam et ceteros numeros predicamenti quantitatis esse substantias dicens unitatem esse primam ideam et binarium secundam ideam et ternarium tertiam ideam. et sic de aliis numeris.

Sed dubitatur cum unitas mathematica non fundetur nisi in permanenti continuo. sicut etiam numerus non constituitur nisi ex diuisione continui secundum philosophum 3. philosophi. Et omne continuum permanens presupponit naturaliter puncta ut colligitur de intentione philosophi. 6. philosophi. sequitur quod punctus est naturaliter prior unitate et certior. et consequenter geometriae. est dignior et certior arithmeticae.

Respondet quod punctus dupliciter consideratur. uno modo ut est principium quantitatis continue sicut unitas est principium quantitatis discrete. alio modo ut est copulatiuum partium linee. primo modo punctus non dicitur positionem in continuo. et sic est prior et certior unitate quo ad naturam. et consequenter geometriae. est certior arithmeticae. quo ad naturam. secundum modo unitas est prior et certior puncto. quia unitas cum sit propria passio continui precedit ordine nature positionem partium inuicem. et si arithmeticae. est prior et certior geometriae. secundum nam. tamen quo ad nos arithmetici. est prior et certior eius unitas sit prius et magis nota nobis quam punctus. imo quam continuum non obstat quod non sit sine continuo. sicut genus est prius et magis notum quam species. licet non possit esse sine specie. sicut genus

phus hic punctū nō quidē abstracte ut dicit tñ principii quantitatis cōtinue sed cōnotatiue et materialit̄ ut dicit positionē. i. distantias 7 ppinquitatē partiū cōtinui. 7 quia talē cōnotatiōnē nō habet vnitas. id arithme. dicit̄ esse ex minoribus 7 pauciorib⁹. geome. aut̄ dicit̄ esse ex additione. **Una aut̄ sciētia est que est unius generis quecūq; ex primis cōponit̄: 7 partes aut passiones harū sūt p se.** Secunda conclusio. vnitas scie habet attēdi penes vnitatē generis subiecti relati ad eadē pncipia p ma. pbat̄ penes illud. attēdi debet vnitas sciētie qd̄ est p̄mū in scia via cōpositiōis. 7 ultimū via resolutiōis. sed subm sciētie est p̄mū via cōpositiōis 7 ultimū via resolutiōis ut relati ad eadē p̄ma pncipia. ideo penes vnitatē talis subī habet attēdi vnitas sciētie. **Notandū p q̄ quatuor p̄ditōnes ponunt̄ in conclusiōe requisite ad vnitates sciētie.** Quarū p̄ma est. vnitas subiecti. 7 ex h̄ geome. 7 arithme. nō sunt vna scia. q; nō hnt̄ vnū subm cū subm geome. sit quātitas p̄tinua 7 arithme. quātitas discretā. Secūda p̄ditio est gñalitas sibi ad excludendū terminū equiuocū qui nō ē gen⁹. si enī alicui⁹ scie s̄m esset equiuocū. illa sciētia nō esset vna sed plures. sicut ppositio equiuocā nō dicit̄ vna sed plures. 7 ideo s̄m vnus scie debet esse genus. Tertia p̄ditio est subicibilitas sibi eo qd̄ subm vni⁹ sciētie nō necessārio debet eē genus p̄dicabile. q; tūc metha. nō esset vna scia sed sufficit q̄ sit genus subicibile. vñ om̄e gen⁹ p̄dica bile est genus subicibile sed nō cō. analogia enī licet tollat esse p̄dicabile. nō tñ tollit esse subicibile. Quarta p̄ditio est formalitas sibi. 7 ideo dicit̄ relati ad eadē pncipia p̄ma. p̄bia enī 7 astro. sunt de eodē subo quia de corpore celesti. nō tñ sunt vna scia. quia nō de illo s̄m eandē rōnem formalē quā ego voco hic pncipiū p̄mū. cū p̄bia sit de corpore celesti sub rōne motus. 7 astro. s̄b rōne ppinquitatē 7 distantie planetarū. s̄l̄r p̄bia et geo. nō sūt vna sciētia. et tñ sūt de eodē s̄bo. s. de linea sed diuersis rōnibus. cōsiderat̄ enim p̄bi. lineā ut est terminus corporis nālis. 7 geome. ab stracte a mā sensibili ut est recta uel curua. **Et si querit̄ utrū sciētia sit magis vna vnitate sibi uel principii p̄mi.** Dicit̄ dū qd̄ est magis vna p̄ncipio formali q̄ s̄bo. sicut enī ad vnitates cōpositi nālis concurrunt vnitas mae 7 vnitas forme. 7 magis dicit̄ vnū vnitate forme q̄ mae. ita ad vnitatē sciētie p̄currūt vnitas sibi tanq̄ mae 7 vnitas p̄ncipii. s. formalis p̄sideratiōis tanq̄ forme a qua tanq̄ a p̄ncipaliōri sumit magis rōnem vnitatē. **Secūdo notandū s̄m p̄mū hic qd̄ quilibet scientia p̄siderat p se ptes 7 passiones sui subī. verbi grā. cōtinuū h̄ ptes subiectiuas p se ut lineā et sup̄ficiē 7 ptes subiectiuas p accūs. ut lineā albā**

lineā nigrā. sup̄ficiē calidā sup̄ficiē frigidā. h̄y etiā passiones p se ut curuū 7 rectū. 7 passiones p accidens ut pulchrū 7 turpe. geome. q̄ cōsiderat ptes 7 passiones p se cōtinuū. nō aut̄ p accūs. quia de linea albā uel nigrā pulchra uel turpi nō se inromittit. ea enī q̄ sūt p accūs sūt relinquēda in sciētia speculatiua s̄m Aristo. 5º p̄bi. 7 in h̄ p̄mo. **Sed dubitat̄. q; dato illo sequit̄ qd̄ geome. h̄y cōsiderare de loco 7 tpe. p̄ns falsum. q; illa sunt de p̄sideratiōe tñ p̄bi natural. 7 p̄t̄ p̄ntia. q; tēpus 7 locus sūt ptes p se subiectiuas cōtinui per Aristo. in p̄dicamētis. capº de quātitate. Itē sequit̄ qd̄ metha. cōsiderat de mobili 7 quiescibili. 7 p̄nter de corpore ut est mobile uel quiescibile p̄ns falsū. q; ista est cōsideratiō p̄bi naturalis. 7 p̄t̄ p̄ntia. q; mobilitas 7 quiescibilitas sunt p̄prie passiones corporis ut tollit̄ a p̄bo 2º p̄bi. de quo p se cōsiderat metha. cū sit p se 7 nō p accūs pars subiectiuā entis. Ad p̄mū dicit̄ qd̄ p̄tinuū generaliter sup̄tū nō est s̄m in geometria. sed solū p̄tinuū cui⁹ punct⁹ est p̄ncipiū. q; punctus ē s̄m remotū eius. p̄pterea geome. non se inromittit de tpe 7 loco. q; punctus nō est p̄ncipiū t̄pis nec loci ut locus est cū locus ut sic dicat̄ p̄tinentiā cuius punctus nō est p̄ncipiū cū p̄tineat̄ p̄tinentiā ad p̄dicamētū relatiōis. 7 punctus ad p̄dicamētum quātitatē. si etiā discretū diuidit̄ in numeros 7 oīones. ut testat̄ p̄ns in p̄dicamētis capº de quātitate. nō debet p̄cedi discretū v̄l̄ sumptū esse subiectū arithme. sed tñ discretū cui⁹ p̄ncipiū ē vnitas. Ad 2º dicit̄ qd̄ sp̄s p̄dicamētī s̄b habent duplices partes ut determinat̄ Cōmentator sup̄ p̄logo p̄bi. s. partes s̄m fidē 7 partes s̄m imaginatiōnē. partes s̄m fidē vocat̄ ipse materiā 7 formā partes aut̄ s̄m imaginatiōnē dicit̄ ipse esse genus 7 differentiā. cū ergo corpus sit sp̄s p̄dicamētī sub̄stātie. ergo habet ptes s̄m fidē que sūt materia 7 forma partis. ac etiā partes s̄m imaginatiōnem que sūt immediatū genus 7 p̄prie differentiā quapropter si p̄prie passio fluat a p̄ncipiis specie que sūt partes tam s̄cōm fidē q̄ s̄m imaginatiōnem oportet qd̄ mobilitas 7 quiescibilitas in sunt p se corpore p̄dicamētī sub̄stātie nō solū rōne partiū fidei que sunt materia et forma corporis sed etiā ratione partiū imaginatiōis que sunt genus et differentiā eiusde. **Ex quibus sequit̄ qd̄ licet tam p̄bificus q̄ metha. cōsideret corpus ut mobile uel quiescibile. nō tamē eadē ratione. q; p̄bificus cōsiderat corpus ut mobile ratione partium fidei que sunt materia 7 forma ut colligit̄ o intentione Aristo. 2º p̄bifici. di. q; natura s̄z materia uel forma est p̄ncipiū mouendi 7 quiescendi eius in qº est p̄ma 7 p se 7 nō s̄m accidēs. metha. aut̄ p̄siderat corp⁹ ut mobile uel quiescibile rōne partiū imaginatiōis. dicit̄. n. p̄bi. eas passiones p̄ptere corpi p se rōne suoz p̄ncipioz intrinsecoz q̄****

sunt mā 7 forma. metha. aut̄ rōne suoz p̄ncipio rum intrinsecoz que sūt genus et differentiā. **Consimilit̄ dicit̄ de risibili 7 disciplinabili q̄ sunt p̄prie et p se passiones hominis p̄siderate a nāli 7 metha. sed nō eodē mō. cōsiderat̄ enim naturalis hominē esse disciplinabile uel risibile rōne materie 7 forme q̄ sunt p̄ncipia illaz passionū. metha. aut̄ cōsiderat̄ idē rōne generis 7 differentiē q̄ sunt etiā p̄ncipia earundē passionū. p̄ma dicunt̄ ptes fidei. et alia ptes imaginatiōis. p̄ma dicunt̄ p̄ncipia p̄ticularia. et alia dicunt̄ p̄ncipia p̄ticularia sine quibus illi subo nō possent̄ p̄ptere dicte passiones. **Idest tñ dicit̄ qd̄ sicut corruptibilitas nō ē p̄prie passio alicuius nisi rōne mae ita mobile et quiescibile nulli p se cōpetit nisi rōne partiū fidei. iuxta illud iam allegatū. natura est p̄ncipiū et cā mouēdi 7 quiescēdi. ideo solus p̄ns demonstrat̄ illas passiones de corpore. nō aut̄ metha. si non fluat a p̄ncipiis s̄m imaginatiōnē. sed tñ cōsiderat̄ cōuenientiā et differentiā illarū ad inuicē 7 cū subo suo. risibile aut̄ 7 disciplinabile dicunt̄ fluere tam a p̄ncipiis s̄m fidē q̄ s̄m imaginatiōnē. licet nō eque p̄. si enim prius fluunt a p̄ncipiis fidei natural. demonstrat̄ potissime illas passiones de boie. q; p causā immediatā. metha. aut̄ nō potissime. quia p causā mediātā licet cōuertibile. si aut̄ prius fluūt a p̄ncipiis imaginatiōis metha. demonstrat̄ potissime p̄ diffinitionē generis 7 differentie. naturalis aut̄ nō potissime p̄ diffinitionem p̄mentē partes s̄m fidē que sūt materia 7 anima intellectiua 7c. **Altera aut̄ sciētia est ab altera quorūcūq; p̄ncipia neq; ex eisdē neq; ex alterutris sūt. hui⁹ aut̄ signū est cū indemonstrabilia ueniāt. oportet enim ipsa in eodē genere esse his q̄ demonstrant̄. Signū aut̄ hui⁹ est cū indemonstrabilia p se ipsa in eodē genere sunt et proxima.** Tertia conclusio. distinctiō sciārum habet attendi penes diuersitatē p̄ncipioz nō puenientiū ex alterutris nec ex eisdē. **Ista p̄clo pbat̄ p signū. nāz videm⁹ generalit̄ p̄ncipia indemonstrabilia alicuius scie esse eiusde gnis cū his q̄ demonstrant̄. q̄ illa p̄ncipia nō sūt ex alterutris uel ex eisdē. 7 per p̄ns si aliquarū sciārum p̄ncipia nō sunt ex alterutris nec ex eisdē ille scie nō sūt vna sciētia s; plures. ans iterū arguit̄ p signū. qm̄ p̄ncipia indemonstrabilia remota sūt eiusde generis cū p̄ncipiis primis. et p̄ncipia p̄ma sūt eiusde generis cū his q̄ demonstrant̄. q̄ p̄ncipia indemonstrabilia sunt eiusde generis cū his q̄ demonstrant̄. ans tenet inductiue. nā si alique linee sūt eq̄******

les vni tertie sunt equales inter se. est p̄ncipiū indemonstrabile remotū 7 a centro ad circūferentiam om̄es linee ducte sūt equales. est p̄ncipiū p̄ximū. 7 sup̄ datā lineā cōtingit̄ triangulū equilaterū collocare est illud qd̄ demonstrat̄. mō oia ista sunt eiusde subī. s. linee. similit̄ parallelas nō p̄currere est p̄ncipiū indemonstrabile et h̄re angulū extrinsecū equiualentē duobus opposit̄ in trinfecis est p̄ncipiū p̄ximū sed demonstrabile. habere aut̄ tres angulos equales duob⁹ rectis est illud qd̄ demonstrat̄. cōstat̄ aut̄ oia esse eiusde subī videlicet linee aut̄ anguli. **Notandū s̄m p̄mū 5º metha. qd̄ ens per actū et potentiā descēdit in decē figuras p̄dicamentoz. ita qd̄ om̄e ens p se p̄dicamētale cōponit̄ ex actu 7 potētia. licet nō ex cōsimili actu neq; ex cōsimili potētia. quia actus et potētia p̄dicamētī sub̄stātie sūt substantie cū sub̄stātia nō cōponat̄ ex nō substantiis primo p̄bifi. 7 p̄sequēter actus 7 potētia p̄dicamētōrum accidentiū sūt accidentia. ideo p̄ncipia rerū p̄dicamentaliū sūt ex p̄ncipiis ensificut̄ 7 ipsa entia p̄dicamētalia sūt ex ipso ente. sciētia q̄ de sub̄stātia 7 sciētia de ente seu sciētia de accidente 7 sciētia de ente nō sūt diuersē sciētie. quia p̄ncipia sūt ex alterutris. nā p̄ncipia p̄dicamētī sub̄stātie sūt ex p̄ncipiis ens. 7 p̄ncipia p̄dicamentozū accidentiū sūt ex p̄ncipiis entis. q̄ p̄sideratiō sub̄stātie 7 cōsideratiō entis sūt ex alterutris. Similit̄ cōsideratiō accūs 7 cōsideratiō entis sunt ex alterutris. i. ex se inuicē. ex quo vna cōsideratiō est ex alia cōsideratiōe. sicut p̄ncipia ex p̄ncipiis. Cōsimiliter sciētia de sub̄stātia 7 sciētia de accidente nō faciūt diuersas sciētias. q; licet p̄ncipia sint diuersa sub̄stātie 7 accidentē. tñ sunt ex eisdē. s. ex p̄ncipiis entis. 7 sic loquor de diuersitate sciētiarum totaliū nō habētū ordinē ad se inuicē nec ad vnū tertiū in modo considerādi. nā sicut totū distinguit̄ a parte 7 pars a pte. ita scientia de ente distinguit̄ a sciētia de sub̄stātia uel de accidente. 7 sciētia de sub̄stātia distinguit̄ a sciētia de accidente nō tñ faciūt diuersas scias totales sed quibz istarum dicit̄ metha. **Cōtra ista arguit̄ p̄bando ex dictis qd̄ geome. 7 arithme. sūt sciētie metha. q; p̄ncipia magnitudinis 7 numeri sūt ex p̄ncipiis entis. q̄ sciētia de magnitudine 7 numero nō faciunt diuersas sciētias ab ea sciētia q̄ est de ente. p̄ p̄sequētia. q; p̄ncipia sūt ex eisdē. sed geome. est sciētia de magnitudine. 7 arithme. de numero. et metha. est sciētia de ente. q̄ geome. 7 arithme. nō faciunt diuersas sciētias a scia methaphi. **Respondeet̄ negādo p̄sequētia. q; ex puris indefinitis nihil sequit̄. vnde cōcedo qd̄ sciētie de magnitudine 7 numero sūt metha. 7 sciētie de magnitudine 7 numero sūt metha. scia enī cōsideras magnitudinē s̄m sua p̄ncipia ea resoluēdo i p̄ncipia ens ē metha. scia aut̄ p̄sideras magnitudinē ut de******

ea est aliqd demonstrabile fm equalitate uel inequalitate continua est geome. simili sciencia cōsideras pncipia nūeri eē ex pncipiis enī 7 eadē resolvens in pncipia enī est metha. scia vero numerū consideras ut de eo aliqd est demonstrabile fm equalitate uel inequalitate discretas est arithme. p pncipiū est enī quātitati fm eā equale uel inequale dici inquit pbs in pdicamentū. cōstat aut de quātitate pncipiū 7 discreta geo. 7 arithme. pncipiū. Ex quib⁹ sequit⁹ qd de quocūq; pncipiū geo. uel arithme. de eodē pncipiū logic⁹ 7 metha. s; nō eodē mō. geome. enī pncipiū lineā inquantū de illa est demonstrabilis eglitas trianguli pbando qd sup datā lineā ptingit triangulū equilaterū collocare. triangulū uero pncipiū inquantū de eo demonstrat equalitas triū angulorū ad duos rectos. pbando omnē triangulū habere tres angulos equales duob⁹ rectis. logicus aut pncipiū lineā 7 triangulū eē duo subiecta ppria 7 equalitate trianguli ac equalitate triū angulorū ad duos rectos esse pprias passiones illorū s; bōrū. metha. uero cōsideras pncipia oīū istorū esse ex pncipiis entis q̄ sūt actus 7 pō. vñū 7 multa. idē et diuersū manifestat pncipiū oīū istorū inuicē 7 discōuenientia. nō tñ has pncipiū dōes h; logic⁹ uel metha. nisi demonstratio pcedat geome. De nullo enī pncipiū arithme. de quo nō pncipiū ret loicus 7 metha. licet nō sub eadē rōne. considerat enī arithme. numerū fm pportione eglitas 7 inequalitas pbando qd q̄tuor ad duo ē pportio dupla. 7 nouē ad tria pportio tripla. 7 qd duo cubi faciūt vñū cubū. aut qd nullus numer⁹ q̄dratus est diuisibilis in duos quadratos eglēs. hec aut nō pbat logicus nec metha. sed facta demonstratione ab arithme. logicus tñ illa cōsiderat p modū s; bōrū 7 ppriarū passionū manifestādo naturā illarū demonstrationū ex documentū ppriis metha. uero reducit oīa in ens 7 in pncipia entis ostēdendo qliter illa inuicē sūt idē 7 diuersa. vñū aut multa. 7 quā nām hñt utrū sube uel accidens 7 si accidētis utrū absoluti uel respectiui. 7 sic de aliis suo mō. Dubitat circa lfam. qre phus in assignādo vnitatē sciētie facit intentionē de subo 7 nō in assignādo diām sciariū. Rñdet qd istō sufficit ex quo pncipia dicūt partē formale sciētie mō a formali pncipali⁹ sumit vnitatē 7 distinctio. qd aut fecerit mentionē de subo pncipiū s; fuit ad maiorem expōsitiōē. ad B enī qd cōpositū naturale sit vñū sufficit vnitatē forme 7 pposita naturalia sūt plura quādo forme sūt plures nō ex alterutris. neq; ex eisdē B dicūt si tenerent elementa manere formaliter in mixto. nā tunc diceret formā mixti esse ex formis elementorū.

Plures aut demonstratiōes esse eiusdem possibile est: nō solū ex eodē o;

dine accipiēti nō cōtinuū mediū. ut eorū que sūt a. b. c. z d. 7 3. sed ex altero ut sit a. trāsmutari. in quo aut d moueri. sed b. letari. 7 iterū. i. qeferre. uerū est g. a. 7 d. de b. 7 a. de d. pncipiū dicari. letans enī mouet 7 qd mouetur: trāsmutat. iterū 7 a. de i. et i. de b. uerū est pdicari. oīs enī letās qe scit 7 quiescēs trāsmutat. quare p altera media et non ex eodē genere sillogismus est. quare est neutrū de neutro dici mediorū. necesse enim ē eidem alicui utrūq; inesse. intēdere autē ē et per alias figuras quot modis cōtingat fieri eiusdē sillogismū. Et dictis infert Aristo. corolarie qd plures pnt esse demonstratiōes ad eandē cōclusionē. p; quia plura sunt pncipia eiusdē cōclusionis tā ex alterutris q̄ ex eisdē. pncipiū declarāt. nā ista cōclusio bic q̄ est in semicirculo habet tres angulos equales duob⁹ rectis. pbat p ista media que dicitur pncipia. s. hfe angulū extrinsecū triangulū nō triangulus equilater⁹ 7 ysocheles. p; em qd p qdlibet istorū q̄tuor mediorū cōcludit illa cōclusio. sed uerū est fm pncipiū qd ista media nō sūt pncipiū eorū extremis. si enī sillogizat p habere angulū extrinsecū. tñc mediū nō est cōtinuū minori extrematati quia mediat triangulus rōne. cui illa passio inest huic triangulo. si uero sillogizat per triangulus iterū mediat nō equilaterus uel ysocheles. si aut aliqd istorū fuerit mediū illud nō est pncipiū maiori extrematati. quia mediat triangulus cum habere tres angulos equales duobus rectis nō in sit alicui istorū nisi ratione trianguli 7 qd ista media sint ex alterutris manifestus est. nam habere angulū extrinsecū equialentē duobus oppositis intrinsecis est ex triangulo tanq; ex subiecto. alia autē sunt ex eodē tanq; ex suo superiori. aut sicut totū ex parte. superi⁹ enī est pars inferioris fm Porphiriū in vniuersalib⁹ 7 cōmentatorē in plogo pbisicorū. Secundū etiā ostēdit. nā ista cōclusio. omne letans trāsmutat. probat per ista media. s. moueri et quiescere. sic arguēdo. omne qd mouet: trāsmutat. sed omne letans mouet. s; omne letans trāsmutat. Itē omne qd quiescit trāsmutat. sed omne letās quiescit. ergo omne letans trāsmutat. Ista media cum sint cōtraria nō sūt ex alterutris quantū ad cōsiderationē specificā. q; cōsideratio vni⁹ nō est ex cōsiderationē alterius sed sunt ex eisdē videlicet ex se habere

phus
si pncipiū vni⁹ ostēdit pncipiū
pncipiū pncipiū pncipiū
ca metha. qd pncipiū
ca pncipiū pncipiū
pncipiū pncipiū pncipiū
pncipiū pncipiū pncipiū
pncipiū pncipiū pncipiū
pncipiū pncipiū pncipiū

Et cōtinuū
pncipiū pncipiū
pncipiū pncipiū
pncipiū pncipiū

aliter q̄ pncipiū respectu situs 7 se hfe eodē mō. Notandū fm. p. nō solū in pma figura plura eē media ad eandē cōclusionē. imo etiā i aliis figuris hec enim. nullus hō est quātitas demonstrat in secūda figura p illa media. aia corpus aiatu: corpus 7 suba. et ista. aliqd corpus est suba demonstrat in tertia figura p media ex. s. corp⁹ aiatum aiat 7 hō. nulla tñ istarū demōstrationū est potissima. q; nō arguit ex terminis cōuertibilibus. sola enī illa est potissima in qua cōcludit passio de s; bō p mediū cōuertibile cū utroq; illorū. S; dubitat circa exemplū datū triorū quib⁹ vidēt demonstrari eadē pncipiū. s. omne letās trāsmutat. qm pncipiū sillogismi minor est falsa. videlicet omne letās mouet. q; de⁹ 7 intelligētie letant. et tñ nō mouent p Aris. viii. pbi. Intellectus etiā humanus letat. 7 tñ nō mouet nec alterat fm pncipiū de aia. Secūdi aut sillogismi utraq; pmissaz vidēt falsa. nā hec est falsa. omne qd quiescit mouet tñ pdicet oppositū de opposito. terra enī quiescit et tñ nō mouet. secūda etiā pmissaz est falsa. oē letās quiescit. nā aliqd letat qd tñ mouet fm oīa genera motuū. Ad pncipiū dicit qd gaudiū 7 letitia seu tristitia sūt passiones appetitus sensitui seu habent appetitū sensitui. ideo talia non sūt ppria in deo neq; i intelligētis sepatis cū nō habeat sensū. Intellect⁹ aut human⁹ est cōiunctus appetitui sensitui. ideo h; illas passiones. et pncipiū letat 7 tristat et pnter mouet et alterat. nō tñ alteratione ppria dicta que necio et p se est cū abiectione triū sed alteratione iproprie dicta que est salus 7 pfectio inquit pbs de aia. Ad 2. pncipiū cōcludo qd oē quiescens mouet neq; pdicet oppositū de opposito. q; nō q̄libet quiescens mouet motui triat nec ecōtra. sed tñ quies localis motui locali. et quies alterationis motui alterationis 7 quies augmentatiōis 7 diminutiōis motui ad quantitatē Ideo elementū terre 7 si quiescit quiete opposita motui locali. tñ mouet motu alterationis aut qlitatum pmarū aut influentiarū celi penetrantur totū elementū terre usq; ad centrū. Itē generaliter in quolibet motu partim ē acquisitū de termino ad quē 7 partim est acquirendū fm pncipiū s; et v. pbi. ideo in quolibet tali motu mobile quiescit sub eo qd acquisitū est 7 mouet ad id qd nō dum acquisitū est. ppter ea sicut omne qd calefit uel albescit quiescit sub caliditate uel albedine acquisita 7 mouet ad alia caliditate uel acquirenda ita omne qd letat quiescit et mouet. nā si letat alia qua effectio est acquisita 7 aliqua affectōe quiescit 7 ad alia mouet. neq; iste motus 7 ista quies opponunt cū nō sint respectu eiusdē sed diuersiorum. quies enī et motus stant simul in eodē. inquit Aris. s. pbi. 7c.

Ed eius qd est a fortuna non

est sciencia p demonstrationes. neq; enim sicut necessarium est neq; sicut frequenter qd est a fortuna: sed quod extra hoc fit. sed demonstratio alterius horū est. Omnis enī syllogismus aut pncipias aut pncipiū que sūt tanq; frequēter ppositiones. 7 si necesse quidē sint ppositiones et cōclusio necessaria est. si uero sunt sicut frequēter cōclusio hmoi est. quare si id quod est a fortuna nō est sicut frequenter neq; est sicut necessarium nō utiq; erit ipsius demonstratio. Istud est 2. capm hui⁹ qrti tractat⁹ in qd Aris. sepat sciam a nō scibili manifestādo ea de qd nō est scia postq; sepat vna sciam ab alia ponēdo duas cōclusiones quarū prima ē ista. scia nō est d casualib⁹ neq; fortunib⁹. Secūda cōclusio. scia nō est de singularib⁹ sensibilib⁹ ibi. Neq; p sensū. Pncipiū ma cōclusio ar. scia est de his que sunt semp uel frequēter. sed casualia nō sūt semp nec frequēter q̄ de his nō ē scia. p; pncipiū cū minor ex 2. pbi. vbi diffinit tā casus q̄ fortuna p esse cām p accis ex semp 7 frequēter. sed maior ar. nā scia ē ex pmissis veris semp uel frequēter. q̄ est de cōclusionib⁹ veris semp uel frequēter. p; pncipiū. q; si ans est necium semp uel frequēter. pncipiū sicut est tale. q; alie oppositū pncipiū possit stare cū ante i pncipiū formali qd nō est dicendū. Pncipiū dubiū vidēt qd pncipiū cōclusionis deficiat. q; scia nō est corū q̄ sūt frequēter sed tñ semp. q; scire ē rē p cām cognoscere 7 qm illius ē cā 7 qd nō ptingit aliter se hfe. ut patuit i diffinitōe scire. Induz qd in mathe. sūt semp demonstratiōes simplr. q; pliter posita cā ponit effect⁹. in nālibus aut aliqn sic 7 aliqn nō. semp enī interposita terra inter solē 7 lunā sequit eclis pncipiū lune. nō tñ sp posito semie oliue ponit oliua q; talis cā pōt impediri. iō ex isto effectū demōstrat cā fm esse et nō cō. q; sequit oliua ē. q; eius semē est uel sūt. sed nō sequit semē oliue est. q; oliua est uel erit. q; illa cā poterit impediri. sed bñ sequit semē oliue ē. q; oliua apta nata ē esse. Forū q̄ que sunt frequēter habet scia et si nō fm actus tñ fm aptitudinē et hoc sufficit ad scire. nō enī si hō est aial rōnale risibile o; qd semp rideat. sed qd semp sit risibile. Secundū dubiū vidēt qd de casu 7 fortuna ac etiā de casualibus 7 fortunib⁹ sit sciencia ex determinatis 2. pbi. ubi Aristo. dicit qd ad philosophū naturalē pncipiū considerare de casu et fortuna. quia ad eus pncipiū pertinet considerare d casus p se. q; ad eundē pncipiū pncipiū d

causis p accis de quoru numero sut casus 7 for-
tuna. Notandū p fm phm 2° pbi. qd sicut en-
tū quedā sūt p se et quedā p accis. ita carum et
effectū. nā entia simplicia pdicantalia sūt entia
p se. ut albedo 7 nigredo. qz se p se ptes enī. s; en-
tia pposita ex reb' diuersoz pdicantoz sūt entia
p accis. ut hō albus. hō niger. qz accidit hōi eē
albu. et accidit albo esse hominē. p similit' dicat' i
causis et effectib' qd cāe simplices sūt p se ut ge-
nerans et forma for. 7 emptio panis. sed cāe cō-
posite sūt p accis ut forma generis et for. emēs
panē. accidit enī forme qd sit generans et accidit
generati formā esse. accidit etiā for. qd emat panē
et accidit emptio panis qd sit a for. Itē effe-
ctus simplices sūt p se ut ire ad plateā 7 inuētio
thesauri. similit' descēsus lapidis 7 fractio capitis
sed effect' cōpositi sūt p accis ut inuētio thesau-
ri ex itinere ad plateā et fractio capitis ex descen-
su lapidis. accidit enī inuēti thesaurū ire ad
plateā. et accidit cūti ad plateā inuenire thesau-
rum. accidit etiā capiti qd frangat' ex descen-
su lapidis. sicut accidit lapidi descendēti frangere ca-
put. qd oīs cā p se h; effectū p se et oīs cā p accis
h; effectū p accis et eō. inquit pbs 2° pbi. Ex
pdictis sequit' qd tā casus qz fortuna includit taz
cām p se qz cām p accis et tā effectū p se qz effe-
ctum p accis. vñ for. absolute sūpt' nō dī casus
uel fortuna. sed for. ut est ambulās ad plateā p
pter panē emendū inuenit debitorē seu thesaurū
quē nō est opinatus inuenire for. ut ē ambulās
ad plateā est cā p se. 7 ut inuenit debitorē uel the-
saurū est cā p accis. emptio aut panis est effect'
p se intentus. et inuentio debitoris uel thesauri
est effectus nō p se intentus. Secūdo notandū
fm Egi. hic qd de casu 7 fortuna ut in eis repitur
aliquid p accis nō est scia. bene aut de illis est scia
ut in ipsis repit aliquid p se. vñ fortuna fm ipsum
p se est cā p accis 7 p se referit ad cām p se. ita qd
nō accidit fortune eē cām p accis. qua ppter de-
fortuna ē scia quēadmodū et de fortuna aliquid p
dicat' p se. si qd de reb' fortuiz 7 casualib' nō ē scia
hoc est inquantū p accis sūt 7 indeterminata. ta-
liū enī nō est scia cū sint infinita p Arif. 2° pbi. in
finitū aut ut infinitū est ignotū fm eundē p pbi.

Sed ista rō implicare videt. nā si fortuna p
se 7 fm qd hui' est cā p accis. qd de fortuna habet
scia ut in ea repit aliquid p accis 7 ut h; relationē
ad cām p accis. neqz de fortuna cōsiderat nālis
nisi ut est cā p accis. vnde hec ppositio. fortuna
est cā p accis est demōstrabilis isto mō. oē agens
effectū nō intentū est cā p accidens. sed fortuna
est agens effectū nō intentū. qd fortuna est cā p ac-
cidens. ubi p; tam pclōnem qz utraqz pmissarū
esse p se et nullā p accidens. Ideo est aliū di-
cendū iuxta doctrinā Arif. 2° pbi. s. qd duplex est
causa. s. tam p se qz p accidens. s. vñ 7 particula

ris. et similit' duplex est effect' tam p se qz p acci-
dens videlicet vñs et particularis. statufica. n.
est p se cā statue. 7 musicus est p accis cā eiusdē.
et omia ista sunt vniuersalia. s. statufica musicus
et statua qd dicit' effectus p se respectu statufici 7
effectus p accis respectu musici. sed iste statufi-
ca est cā particularis p se hui' statue. et iste musi-
cus p accidēs vbi iam cause 7 effect' sunt particu-
lares. de casu qd 7 fortuna ac de casualib' 7 for-
tuitis. et cōsequenter de entibus et causis p acci-
dens cōiter sumpt' 7 in generali est scietia. nō aut
de illis in spali. quia illa infinita et determina-
ta sunt cū infinite possint esse cause eiusdē effect'
fm phm ibi. Hic enī effectus qui est inuentio de-
bitoris ab infinitis causis pōt puenire videlicet
a sorte ut est visurus amicū ut est psequēs inimi-
cum ut est empturus panē: ut est vēditurus vinū
7 sic de infinitis Sed dubitat. quia videt' casū
et fortunā esse causas p se cū sint cause simplices
dictū est enī in pmo notabili causas simplices eē
p se. 7 cōpositas esse cās p accidēs. Dicendū
nō quālibet causā simplicē esse causā p se et maxi-
me si includit causā p accidēs quēadmodū casus
et fortuna. vnde quatuor sūt cause p accis ut col-
ligit' a pbo 2° pbi. Primo aliquid dicit' causa
p accidēs. qz p iungit' cause p se ut albu 7 musicū
respectu statue. dato qd statufica sit albus 7 musi-
cus. Secundo aliquid dicit' cā p accis. quia ap-
plicat actiū passiuo. aut remonet pbiēs. 7 sic
medicus est cā p accidēs sanitāz applicādo trans-
mutabilia inuicē 7 sol est cā sanitatis remouēdo
supfluitatē humorū aut piloz. Tertio aliquid di-
citur cā p accidēs. quia agit effectū pter intentio-
nem. et sic casus 7 fortuna dicunt' cause p accis
cū inuentio thesauri uel fractio tibie sit pter intē-
tionem. Quarto aliquid dicit' causa p accidens
quia cōponit' ex plurib' causis quarū vna accidit
alteri. ut for. statufica aut forma generans. acci-
dit enī for. qd sit statufica. et accidit statufico qd
sit for. multe ergo sūt cause simplices que sūt cāe
per accidēs. neqz est incōueniēs eandē causā m-
mero esse p se et p accidēs respectu diuersoz.
statufica enī est p se causa statue 7 p accidens do-
mus. Ex his sequit' qd illa psequētia nō ualet.
iste effectus habet causā ppter qd. qd de isto effe-
ctu pōt haberi scietia p illā causā. quia forte iste
effectus est p accidēs et illa cā est p accidens 7 in-
determinata. modo nunqz habet scietia nisi de
effectu per se et p causā per se.

Neqz per sensum est scire: si enim ē
sensus talis qd hui' et nō hui' alicu-
ius: s; tñ sentire necesse ē hoc aliquid
7 ubi. 7 nūc ulē aut 7 in oib' ipossi-
bile ē sentire: nō enī hoc ē neqz nūc

non enim esset uniuersale: quod eim
semper 7 ubiqz ē uniuersale dicim'
esse: quoniam igitur demonstratōes
uniuersales sunt. Has autem non ē
sentire. manifestum est qd neqz scire
per sensum est.

Secūda conclusio scia nō ē de particularib' sensibilib'
pbai scia nō hētur p sensum: qd neqz de his qd ma-
xime cōgiscuntur p sensum s; particula sensibilia sē
h; gans ar. n. i scia nō hētur nisi p pōm cogniti-
uā potētē hie conceptū ul' em sed sensus nō pōt
hēre nisi pceptū singularē. qd scia nō pōt hēri p
sensum. maior p; qz scia ē vltimū. minor ē euidentis
qm h; sensus sit vltis tñ sentire ē solum particularis
qd nunqz ē sine p dicitōib' particularib' 7 singularib'
qd sunt hic 7 nunc. ul' ē abstractū ab his p diti-
onib'. Adidū qd duas p pōnes copulatiuas
pōnt. p. qd implicare vidēt. p' qd ul' nō est hic
nec nūc 7 tñ ē ubiqz 7 semp. Secūda qd sensus ē vltis
7 sentire ē solū singularis. Ad p' dicit' qd sic
mā p' nō ē qd nec qual' nec qzta. vii. meth. qz si
bi nō determinat aliquā formā s; hāntē nec acci-
talē educabilez de pō illi' 7 tñ recipit oēs formas
p' p' h; qz indrns ē ad qz cūqz formā tam s; a
lē qz accitalem. ita vltis nō sūt hic neqz nunc. qz
nllm sibi determinat locū neqz tps 7 tñ sunt ubi
qz 7 sp qz in dria sunt ad oēm locū 7 ad oē tps. si
n. sua indiuidua sunt ubiqz 7 ip illa sunt ubiqz 7
sp. 7 si particula nō sunt ubiqz 7 ip et vltis nō sūt
ubiqz 7 sp cū vltis nō dicant' eē in tpe uel in loco
nisi rōne singulariū. Ad 2m dicit' qd sensus ē vltis
determinatuz. qz sicut ul' nō determinat sibi locū
neqz tps: ita nec sensus determinat sibi illa cuz sit
pō mere passiuū. vltis. n. ex se ideterminat' ē ad
oēm distantia 7 ad oē tps. qd n. dterminet ad cer-
tā distantia uel ad certū tps h; est rōne obi. Sen-
tire aut. i. sensatio ē solū singularis determinatiue
qd sicut singulare sensibile ē determinate hic 7 nūc
ita sensatio determinate repit' illud cū eisdē p' b'
7 singularib' p ditionib'. Itē sicut mā indrns est
ad oēm formā 7 qz transmutatio respicit dēmiā
tam formā ita sensus indrns ē ad oia sensibilia 7 se-
tire respicit determinatū sensibile a quo depēdet
tā in fieri qz in facto eē. ppter ea sensus dicit' esse
vltis 7 sentire singularis. Dein sensus nō hēt respe-
ctū nisi ad ipm ul' obm. s. vltis ad colorē i cōi 7
audir' ad sonū in cōi. sentire aut hēt respectū tñ
ad sensibile singulare cū sit pcept' singularis rep
sentans tñ singulare. s; n. repit' vlt' h; ē confu-
se 7 nō mō vlt' sed tñ particulari 7 singulari: iō sen-
sus dicit' esse vltis 7 sentire singularis.

Sed manifestum quoniam 7 si esset
sentire trianguluz qd duobus rectis

equales haberet angulos: quere-
m' utiqz demonstrationem: 7 non sicut
quidam fatentur sciremus. Necesse
eim quidem est sentire singulariter.
Scia autem est in cognoscendo uni-
uersale. Unde 7 si in luna essem' ui-
deremus obiectaz terraz: non utiqz
sciremus cām defectus. sentiremus
eim quoniam deficeret nunc sed nō
ppter quid omnino. Non enim esset
uniuersalis sensus.

Ex pdictis in hac 2a conclusione Arif. infert tria cor-
relaria. Quoz primū ē istud qd sentire nō est
scire neqz sensatio ē scia 7 antiquos dicentes sen-
sum eē intellectū 7 sensationem eē intellectōem 7
pnter sciam. nam sentire est cognitio tñ particu-
liter sumpta: scire autē est cognitio ul' sumpta.
Quod declarat' duob' exemplis: primū nā si qd
p sensus cognosceret hunc triangulū hēre tres an-
gulos equales duob' rectis qz uideret anguluz
extrinsecū equalentē duob' oppositis intrinsecis
nō ppter h; sciret triangulū habē tres angulos
equales duobus rectis qz nō hēret cām ul' em s;
dubitaret utrū ita eēt de oī triangulo neqz inue-
niret illud ul' neqz cām ul' em nisi per intellectū.
Secūdo exēplū est illud. si essemus supra lunā 7 vi-
derem' ipsā eclipsari nō hērem' sciam 7 edyp-
si lune sed solū cognoscerem' illā eclipsari hic et
nunc nō hērem' cām ul' em. s. iterpōnē terre quā
postea repim' p intellectum.

Sed ex consideratione multoti-
ens accidente uniuersale demonstra-
tionem habemus. Ex singularibus
enim pluribus uniuersale est manife-
stum. Uniuersale autem honorabili-
us est quoniam ostendit causam: quā-
de huiusmodi uniuersali scientia ho-
norabilior est sensibus: 7 cognitione
quozuncunqz causa est s; de primis
alia ratio est.

Secūdo correlariū: s; sensus sit cātius scire tñ no-
ticia scietica ē nobilior sensitiua. Prima p; ar.
nā p pōnes singulares sunt cātius p pōnū vltimū
ex qbus agnātur scia sed p pōnes singulares hñ-
tur per sensū: qd p; pna cū minor: 7 maior declāt
nā qz uidemus hoc reubarbarū eē purgatum
colere 7 illud 7 sic de aliis concludim' per intē-
lectum qd oē reubarbarū ē purgatum colere ita

quod intellectus est causa principalis in generatione positionis uniuersalis. singularia autem habita positionem sunt causa infalces. Secunda pars declarat etiam. nam quilibet noticia scientifica est nobilior non scientifica nisi esset noticia primorum principiorum sed nulla noticia sensitua est scientifica. et noticia scientifica est nobilior sensitua. Notandum quod quatuor sunt noticiae. scilicet sensitua. intellectua habita per effectum intellectua habita per causam. et intellectua habita solo lumine intellectus agentis: noticia scientifica cum sit per causam ultimam est nobilior sensitua. quia nulla sensitua est per causam ultimam. est et nobilior intellectua habita a posteriori cum illa habeatur per effectum sed non est nobilior noticia primorum principiorum. quia illa non habetur nisi in lumine intellectus agentis ratione cuius omnes alias noticias dignitate precedit.

Manifestus igitur sit quod impossibile est sentiendo scire aliquid demonstratorum nisi aliquis sentire hoc dicat scientiam uere per demonstracionem. Sunt tamen quedam reducta ad sensum propter defectus in propoitionis: quedam enim si non uideremus non quereremus non tanquam scientes in uidendo: sed tanquam habentes uniuersale ex eo quod uidemus: ut si uerum perforatum uidemus et lumen pertransiens: manifestum utique erit et propter quid: et propter id quod uidemus seorsum in utroque: intelligere autem simul est: quoniam in omnibus sic est.

Tertium correlatiu. Licet non sit possibile sentiendo scire aliquam conclusionem demonstrabilem tamen sensus est adiuuatiuus scie. prima pars sequitur ex primo correlatio ex quo sentire non est scire nisi equiuoce et coter sumatur sentire ad omnem noticia ad huiusmodi quo solet dici intellectum tangere illud quod ipse clare intelligit. Secunda pars est manifesta non solum ex dictis hic sed etiam ex determinatis in capitulo de ignorantia. scilicet quod deficiente aliquo sensu necesse est deficere scientiam de sensibilibus illius sensus. tamen hic illa propositio declaratur. nam aliqua sunt in quorum noticia tarde uenimus ex defectu sensus in quorum noticia cito uenimus ex sensu: uerbi gratia. cum ostendit lumen multiplicatum per uerum querendo propter quod multiplicat extra utrumque per medium non habendo bonum uisum

difficiliter non inuenimus causam. habendo autem bonum uisum et uidendo parua foramina in uetro dicimus quod hec multiplicatio est propter foramina. et eludendo uniuersale ex singularibus successiue habitis per uisum. Notandum quod exempla ponimus non ut ita sit sed ut sentiant quod addiscunt quoniam non est uerum lumen multiplicari extra utrumque per poros uitri sed per penetrationem. Illud autem exemplum adduxit aristoteles. propter opinionem antiquorum credere tuium lumen esse corpus et non diffundi extra uitrum nisi per parua foramina. Contra tertium conclusionem aristoteles. quod de singularibus et sensibilibus est scia. nam de sole luna et stellis est scia tam naturalis quam astronomo. ac etiam de pluuia nix et gradine tonitruo terre motu et aliis impressionibus meteorologicis. et hec omnia sunt singularia et sensibilia. Item quod quodammodo stratio aggenerat sciam sed aliquid demeraciones sunt de singularibus sensibilibus: et de singularibus sensibilibus est scia. pars prima cum maiori per aristoteles. in hoc primo: et probatur minus ex dictis superius de demonstracione particulari per quam demonstrat aliquid quod passio de particulari subiecto. scilicet habere tres angulos equales duobus rectis de ysochele: et huiusmodi angulos extrinsecos equales quatuor rectis de equilatero. stat autem ysochelem et equilaterum esse particularia sensibilia eo quod figura est sensibilibus. et per aristoteles. 2o de anima. sub qua continentur ysocheles et equilaterum

Dicendum quod singula sensibilibus dupliciter considerantur. uidelicet absolute et relative per applicationes ad sua ulla. si considerantur absolute sic de illis non est scia cum illi sunt per se non competat aliqua passio demerabilis. si autem considerantur relative per applicationem ad sua ulla sic de illis habetur scia quoniam am tunc aliquid passio demeratur de illis ratione aliquid plus in quo ueniunt. sicut. n. non demonstrat huiusmodi tres de ysochele prius demonstrat ut sit de triangulo ita non scitur illa passio de ysochele nisi sciatur de triangulo. de singulari et per se non habetur scia subiecti de singulari ut est coniunctum ulla. Preterea quod de singularibus sensibilibus sit scia iterum potest dupliciter intelligi: aut per solas propositiones singulares aut per propositiones singulares adiunctas ulla. primo non habetur scia de singularibus sensibilibus sicut nec de monstratio sed bene 2o modo. necesse est enim in omni demonstratione utranque premissarum aut unam esse ueram. ut per ex dictis etc.

Adem autem esse principia oium syllogismorum impossibile est. primum quidem logice speculantibus. hi quidem enim ueri sunt syllogismi alii autem falsi.

Illud est 3o capitulum huius tractatus in quo philosophus separat primum sciarum ab iniuste postquam separauit sciam non a sensibili et unam sciam ab alia ponendo quatuor: et

clusiones. Quarum prima est ista. Impossibile est oium uerorum et falsorum eadem esse primum. Secunda conclusio. impossibile est oium falsorum eadem esse primum. ibi postea neque. Tertia conclusio. impossibile est oium uerorum eadem esse primum. ibi neque. n. uerorum. Quarta conclusio. impossibile est oium sciarum eadem esse primum. ibi si uero aliter. Prima conclusio aristoteles. sic. syllogismorum quidam sunt ueri et quidam sunt falsi sed primum syllogismorum uerorum sunt uera et primum syllogismorum falsorum sunt falsa. et non oium uerorum et falsorum eadem sunt primum. pars prima quod primum uera non sunt primum falsa. et ante per prima parte de clausura a philosopho per elenco. di. qualis sciam habere syllogismos ueros et falsos. per secunda autem est manifestus quod syllogismi ueri non possunt fundari in falso neque falsi in uero primum fundari cum ex uero non sequitur falsum primum per op. Ad id quod syllogismi dupliciter falsi. scilicet materialiter et formaliter. Syllogismus materialiter falsus est ille qui peccat in materia uidelicet. cuius altera premissarum est falsa. Syllogismus uero formaliter falsus est ille qui peccat in forma. scilicet quod non est debite regulatus in modo et in figura et de tali syllogismo falso non loquitur philosophus hic sed solum de syllogismo peccante in materia.

Et si namque sit uerum ex falsis syllogizare. sed semper hoc fit: ut si a. de c. uerum sit. medium autem b. falsum: neque enim a. in b. est neque b. in c. Sed si harum media accipiuntur propositionum falsa erunt: eo quod ois conclusio falsa ex falsis est: et uera autem ex ueris: altere autem sunt uere et false.

Sed contra ex falso potest sequi uerum et syllogismorum uerorum principia possunt esse falsa. ante per sic arguere ois lapis est animal ois homo est lapis. et ois homo est animal. ubi per conclusionem esse ueram et utranque premissarum esse falsam. uertat per a. cum illo termino animal et b. cum illo termino lapis. et c. cum illo termino homo et arguatur consistit ois b. est a. ois c. est b. et ois c. est a

Unde philosophus quod ex ueris semper sequitur uerum et non quod falsum. ex falsis sequitur frequenter falsum sed non semper. uerum autem sequitur ex falsis sed raro quia hoc accidit tamen semel. nam cum conclusio sit uera am babus premissis exiitibus falsis conclusio est diffinita premissis. et si iterum syllogizantur premissis nunquam concludent nisi ex premissis falsis quod ex uero non sequitur falsum: ideo oium illo syllogismorum falsorum primum erunt falsa et sequentia ex his est frequenter sunt falsa. Tamen ad intentionem philosophi illa prima non ualens ex falso potest sequi uerum: et syllogismorum uerorum principia possunt esse falsa. quod per syllogismum uerum Aristoteles. hic intelligit syllogismum non peccantem in materia nec in forma. Circa predicta dupliciter dubitatur. Primo quod illud non sit solum semel. scilicet quod uerum sequatur ex falso forma do unum syllogismum habentem unam premissarum ue

ram et alteram falsam: ut ois animal est subiectum ois lapis est animal. et ois lapis est subiectum. sicut igitur concluditur uerum ex duabus premissis quarum maior est uera et minor falsa ita illa maior uera poterit syllogizari ex una premissa uera et altera falsa. ut ois corpus inanimatum est subiectum ois animal est corpus inanimatum. et ois animal est subiectum: per philosophum non solum semel premissis sunt dissimiles conclusioni. Secundo dubitatur quod non uideatur uerum premissas falsas non posse syllogizari nisi ex premissis falsis quod poterit syllogizari ex premissis quarum una erit uera et alia falsa uerbi gratia. ois lapis est animal ois homo est lapis. et ois homo est animal. maior sic syllogizatur. ois risibilis est animal ois lapis est risibilis. et ois lapis est animal. 2o autem sic syllogizatur ois rationale est lapis omnis homo est rationale: et ois homo est lapis. Ad primum: ubi dicitur quod Aristoteles. intelligit quod ambe premissis sunt false. quod si una est uera et altera falsa nulla est difficultas in proposito quod cum illius syllogismi una premissa sit uera et altera falsa: sequitur quod illius non sunt eadem principia ex quo uerum non est falsum et per philosophum non oium syllogismorum eadem sunt primum. Intelligendum quod cum philosophus dicit uerum tamen semel se qui ex falsis intelligit in ordine ad premissas falsas syllogizandas et non simpliciter. quod illud uerum ois homo est animal sicut syllogizatur ex his premissis falsis. ois lapis est animal et ois homo est lapis. ita potest syllogizari ex his. ois albedo est animal: ois homo est albedo: et sic de infinitis premissis quibus quilibet est falsa. Ad 2o concedo quod duarum premissarum falsarum utraque potest syllogizari ex una premissa uera et altera falsa. sed tunc non oium syllogismorum falsorum eadem sunt primum cum illo syllogismorum falsorum peccantium in materia una premissarum sit uera et alia falsa ideo si eadem debeant esse principia oium syllogismorum falsorum syllogizata una propositio uera oportet ambas premissas esse falsas et ite premissas premissarum.

Postea neque false ex eisdem sunt. Est enim falsas ad inuicem et contrarias et impossibiles simul esse: ut iniusticiam esse iniusticiam aut timorem aut hominem equum aut bouem: aut equale maius aut minus expositis autem sic est.

Secunda conclusio impossibile est oium syllogismorum falsorum eadem esse principia. probatur impossibile est inconpossibilia esse eadem sed principia aliquorum falsorum sunt inconpossibilia. et per se prima cum maiori et minori declaratur. aliquid conclusiones false sunt inconpossibiles. et per primum illarum conclusionum sunt inconpossibilia. per se prima cum ante eo quod iste sunt inconpossibiles homo est asinus homo est bos: iusticia est audacia iusticia est timor: equale alii cui est maius 1o et minus illo. Ad id quod aliqua dicunt inconpossibilia ex quorum uno sequitur oppositum

alteri: qz bñ sequit. tu es asin⁹ q tu non es bos
z iusticia est audacia q iusticia non ē timor tanq̄
ab affir⁹ uni⁹ despati ad negatiua alteri⁹ iō i⁹ sūt
incōpossibiles hō est asinus z hō ē bos. iusticia ē
auda iusticia ē timor. z p̄ter prin⁹ earū sunt icō
possibilia. qz si prin⁹ illaz eēt incōpossib⁹: hec sūt
incōpossib⁹ tunc ex possibili sequeret⁹ impossibile.
qd non p̄tingit. Sed dubitat ostendendo i⁹ non
repugre. egle alicui ē maius illo z minus illo po
nendo a eē tripodālī longū bipedalī latum z pe
dalī pfundū. b. uero ē tripodālī latū bipedalī
longum z solū pedālī pfundū. z seq̄ a. z b. eē
eqlia ex quo sunt equalī pfunda z a. ē mai⁹ b. qz
ē longius. z ē minus b. qz ē min⁹ latū q̄ b. Rñ
detur negādo a. eē egle b. aut mai⁹ b. qz magni
tudo corporis hēt attendi penes multitudinē q̄
titatis mō plus hēt de q̄titate b. q̄ a. qz est tātū
tripedalī longū z bipedalī latū z pedālī pfū
dum b. uero ē pedālī pfundū z tripodālī lon
gū ac tripodālī latū. nam ubiq̄q̄ repitur latitu
do ibi repit longitudo ideo si aliqd corp⁹ ē tripe
dalī latum illud ē tripodālī longū. non tñ eō p
pōi iplicat dīctōem b. eē tñ tripodālī latū: nec
sequit a. est egle b. fm pfunditatē q̄ a. ē egle b. qz
a. fm quid ad simplr fallit p̄na.

Neqz enim omnium uerorum prin
cipia sunt eadem. altera enim multo
rum genere principia sunt: neqz con
ueniunt ut unitates punctis non cō
ueniunt. hęc quidem enīz non habēt
positionem illa autez habent.

Tertia condō impossib⁹ est oīum uerorū eadez eē
p̄n⁹. pbatur. s. rōmb⁹ z p̄ sic. punct⁹ ē prinapiū
uerorū p̄tinentium ad q̄titatem p̄tinuāt in geo
me. z unitas ē prin⁹ uerorū p̄tinetiuz ad q̄titatē
discretā ut in arith. sed ipossib⁹ ē p̄ctuz eē unitatē
qz unitas n̄ dicit p̄oem in cōr⁹. p̄ct⁹ at dicit p̄om
i p̄t⁹ cū terminet lineā z copulat inuicē eius p̄tes.

Adndū qz duplex ē unitas. s. unitas q̄ p̄uertit
tur cum ente z unitas q̄ ē prin⁹ numeri: punctus
ē unitas q̄ p̄uertit cū ente sed non ē unitas que
ē prin⁹ numeri. qz punctus copulat z terminat p̄
tes lineę z non unitas: ēt sc̄mp inf duo puncta ca
dit linea mediat z non sp̄mē duas unitates cadit
aliqd. aliq. n. sunt unitates inf q̄ nō mediat aliq
unitas neqz linea: sicut sunt unitates binariū. has
n. duas euidentias facit Ari. iiii. p̄p̄si. Dubi
tatur nā punctus ē prin⁹ p̄tinui z p̄tinuus ē prin
cipiū unitatis. q̄ punctus ē prin⁹ unitatis z p̄nē
oīum uerorū: qz quicqd ē principiū p̄tinui ē
prin⁹ p̄tinui. Rñdetur qz punct⁹ ē prin⁹
extrin⁹ z non extrin⁹ unitatis z oīum uerorū
cū non ponat in diffinitōe alicui⁹ illozū z p̄ter ē
principiū p̄ accis et non p̄ se unitatis et oīuz nu

merorū: sed ea q̄ sunt p̄ accis sunt relinquēda iō
entia speculatiua p̄ Ari. v. p̄p̄. sic ēt est conceden
dū punctū eē prin⁹ mot⁹ et t̄p̄is. qz punct⁹ ē p̄n
cipiū magnitudinis sine q̄ non ē mot⁹ nec t̄p̄is. et
dī: prin⁹ p̄ accis non p̄tingēs sed neciūm co mō
quo loquit cōmen. p̄ p̄p̄. de p̄uatōe qd ē prin
cipiū p̄ accis neciūm rez gnābilium et corrupti
bilium. Ari. aut loquitur hic de prin⁹ intrin⁹eco et
p̄ se et non de principio extrin⁹eco uel per accis
**Necessē est autem in media conuē
re: aut in sursum aut in deorsum aut i
terius habere hos: illos autem exte
rius terminorum.**

Secdo ar. sic aliqua condō affir⁹ uera ē syllogis
bilis in sursum uel in deorsum p̄ medium intra per
mediū eē. sed diuerse conclones hēt tales diuer
sas coordinatōes. q̄ z prin⁹ diueria. p̄ p̄na cum
minori: qz tales p̄clones affir⁹ mediate uel imē
atqz coordinatōes illis corrūdentē repiunt i p̄
dicamēti accentiū sicut repiunt in p̄dicamēto sbe
maior aut declarat. nam illa hō est corp⁹. sillogi
sai in prin⁹ figura tam i sursum q̄z in deorsū p̄ me
dia ultra maiore z minore extremitatē. pōt ēt silo
gizari p̄ mediū supra maiore extremitatē s̄ tūc
maior erit falsa in p̄ a. in 3^a aut maior poterit eē
uera sed minor erit falsa sic arguendo: aliq̄ sba est
corpus z ois sba est hō. q̄ hō est corpus. Si aut
sillogizāt per me^m infra minore extremitatē non
poterit illa concludi ambab⁹ p̄missis exiitib⁹ p̄is
z ulibus nisi in 3^a figura. ut ois ethiops ē corpus
ois ethiops est hō. q̄ hō ē corpus. In p̄ a. aut n̄
concludit minori exiitē p̄culari uel indefinita.
ut ois ethiops ē corpus hō ē ethiops. q̄ hō ē cor
pus. s̄ hec ois hō ē corpus non pōt sillogizari ni
si in p̄ a. figura ambab⁹ p̄missis exiitib⁹ ueris per
me^m ultra maiore extremitatē z minorez. Nōn
dum qz p̄cessus in sursum z deorsum p̄ me^m intra
z cū n̄ solū repit i s̄bis sed ēt i passionib⁹. unde da
to qz hō hēt. xi. passionē q̄rum q̄rta sit a. z oc
taua b. hec p̄clō oē b. ē a. pōt sillogizari i sursum
v̄sus a. uel i deorsum v̄sus b. p̄ passionē q̄ sunt in
ter a. z b. pōt etiam sillogizari p̄ me^m supra a. z p̄
media infra b.

Sed neqz communium principiorū
possunt eē aliqua ex quibus omnia
demonstrabuntur. Dico autem cōia
ut omne aut affirmare aut negar. ge
nera enim eorum que sunt altera sūt
z alia quidem in quantitibus: alia
uero in qualitibus sunt solum de q
bus demonstratur per cōia.

Tertio sic. prin⁹ cōia non sufficiunt ad oēm p̄clō
nē demōstrāda sed p̄ter i⁹ regunt prin⁹ pp̄ria. p̄i
cipia aut pp̄ria sunt diueria q̄ non oīum uerorū sūt
eadē prin⁹. p̄ p̄na cū maiori qz illa prin⁹ cōiissima
de quol⁹ eē uel non eē: n̄ p̄tingit idē sil⁹ eē z non eē
solū uirtualr igrediunt demōstrādem. minor aut ē
nota ex eo qz diueriaz sciaz pp̄ria prin⁹ z ime^m di
stinguunt sicut ēt diuerforū p̄dicamentorū d̄funt
p̄n⁹ pp̄ria. nā alia sunt prin⁹ pp̄ria p̄dicamēti sbe
z alia p̄dicamēti q̄titatis z a p̄dicamēti quali
tatis. nā prin⁹ p̄dicamēti sbe sunt de^m z mā p̄. p̄i
p̄dicamēti q̄titatis s̄ punct⁹ z unitas. p̄n⁹ p̄dica
menti qualitatē s̄ qd z anḡs. Dubitat nllm
prin⁹ p̄dicamēti q̄titatis est q̄titas nec aliqd
nllm p̄n⁹ p̄dicamēti sbe est sba. sed de^m z mā
p̄n⁹ ut p̄cessus ē sunt p̄n⁹ p̄dicamēti sbe q̄ de^m
z p̄n⁹ mā non s̄ sbe qd ē incōueniens. Rñdet
qz sba duplr sumit uidelz large z stricte sba large
sumpta ē analogū extra oē p̄dicamēti et v̄ficat
d mā for⁹ z p̄posito ut afferit Ari. i p̄n⁹ sc̄di d̄ aia
z sic v̄ficat ēt de deo. sba aut stricte sumpta ē gnā
lissimū p̄dicamēti sbe. z sic non dī de deo nec
de prima mā. qz de^m ē act⁹ pur⁹. xii. meth. z p̄ma
mā ē pura pō p̄ p̄p̄. sba aut q̄ gnālissimū cōponi
tur ex actu z pō ut coll: a p̄ho. v. meth.

Amplius principia nō multū minora
sūt cōclusionibus. principia quidē .n.
pp̄oes. p̄p̄ositiones autez assumpti
termini aut imissi sunt.

Quarto principia non sunt multo pauciora con
clusionibus sed cōclones non sunt cedē q̄ nec prin
cipia. p̄ p̄na qz principia un⁹ s̄ylli sunt p̄clones al
teri⁹. eadē eim pp̄o ē conclō z p̄missa in diuersis
s̄yllis. minor uero ē de se nota sed maior pbatur
ēmi ex qb⁹ sunt principia siue sint assumpti extra
maiorē z minore extremitatē siue sint imissi inf
maiorē z minore extremitatē non s̄ multo pau
ciora terminis ex qb⁹ sunt conclones q̄ neqz p̄nci
pia sunt multo pauciora conclonibus p̄ p̄na z aīs
p̄bat. nā si d̄z sillogizari hec conclō. oē aial ē cor
p⁹. me^m intra ē solū aiatū corp⁹: media aut extra
sunt supra maiorem extremitatē z infra minorem
extremitatē: z ex tota illa coordinatōe oēs termi
q̄ sunt extrema conclonū p̄nt esse media excepto
supremo. uerbi ḡra. sumptis terminis p̄dicamēti
sbe. s. sba corp⁹ aiatum corp⁹ aial z hō. p̄ illū ēmi
nū aial tanq̄ p̄ mediū poterit p̄cludi de hoie aia
tum corp⁹ z p̄ illū terminū aiatū corp⁹ tanq̄ per
mediū poterit concludi de aiali corp⁹ z p̄ter p̄
illū terminū corp⁹ tanq̄ p̄ me^m concludi poterit
sba de corpore aiatō z d̄ aliis inferiorib⁹. z p̄ illū
terminū hō poterit concludi p̄cularr sba d̄ corpore
z corp⁹ de aiatō corpore z aiatum corp⁹ de aiali

sed p̄ illum terminū sba nec ulr nec p̄cularr po
rit concludi aliquid de aliquo istoz. ex qb⁹ seg
tur qz i tota ista genealogia extrema excedūt me^m
tñ in uno. s. in supmo qd pōt eē extremū z n̄ me
diū. q̄ media ex qb⁹ sunt prin⁹ n̄ sunt multo pa
ciora extremis ex qb⁹ sunt cōclones. Dubita
tur qz p̄cedēdo in sursum ab i⁹ termino hō ad illū
terminū sba non sunt nisi tres p̄clones. s. ois hō
ē sba oē al est sba z oē corp⁹ aiatū est sba. p̄n⁹ aut
sunt q̄tuor. v̄s ois hō ē al oē aial ē corp⁹ aiatūz oē
corp⁹ aiatū ē corp⁹ z oē corp⁹ ē sba. sed q̄tuor nō
sunt aliquo pauciora trib⁹ q̄ p̄clones sunt pauci
ores p̄ncipis. Rñdet negādo aīs qz p̄ter illas
conclones sunt a^m v̄s ois hō est corp⁹ aiatū z ois
hō est corp⁹. Itēz a^m oē al est corp⁹ z oē al ē sba z
oē corp⁹ aiatū ē sba. Sunt et alie p̄clones in dīcē
su p̄cularr p̄cedendo in 3^a fi^a. ut qz aliq̄ sba est hō
z aliq̄ corp⁹ ē aial. z sic ultra diuersimode cōbi
nando. Sed q̄ q̄z p̄clō sillogizāt ex duab⁹ p̄e
missis q̄ p̄missis sunt in duplo p̄tes p̄clonib⁹ z p̄
p̄is conclones sunt multo pauciores p̄ncipis.
Dicenduz negādo p̄nam p̄nam qz non q̄z p̄e
missā uult Ari. eē prin⁹ aut pp̄oem immediatāz
q̄ sic ē p̄missa qz non ē p̄clō fm istā genealogiaz
terminorū s̄ hētū fm sub z supra s̄ uult eandē p̄
p̄oem eē p̄missā uni⁹ s̄ylli z cōclonem alē. hec
n. oē al est sba concludit istā ois hō ē sba z cōclu
dit ab ista oē corp⁹ aiatum ē sba. iō pauciora sūt
principia conclusionibus.

Aldhuc cōclusiones infinite sunt ter
mini autē finiti.

Quinto sic. termi qbus cōicant oēs scie sunt fini
ti z pauci. conclones aut sunt infinite q̄ p̄ter illos
terminos in qb⁹ cōicant oēs scie sunt alii termi sa
cientes prin⁹ distincta sicut conclones. aīs p̄z qz
illi sunt tñ termi cōiissimi. s. ens aliqd unū uerū
actus pō z h̄i. Dubitat quō conclones sunt i
finite cū sit p̄batum supi⁹ eē statū in sursum z de
orsuz. hec. n. duo repugre uidēt: p̄n⁹ n̄sio dīc qz
sic s̄e sunt pauce nūcro z tñ infinis modis cōbi
nati p̄nt sic qz infinite dictiones p̄nt p̄stitui ex a^m z
alia cōbinatione. ita ex paucis z finitis terminis p̄
pter aliā z aliam cōbinationē p̄stitui p̄nt infinite
conclones. Istam responsonem reprobaui p̄h̄f
i alio tractatu di. qz s̄ cōbiatōes sint p̄tes q̄z ter
mi non tñ sunt infinite si termi sunt finiti: ut p̄az
discurrendo per unitates oīum uerorū. Se
cunda r̄sio ait qz p̄hs q̄ supra p̄bauit status ex
cludit p̄dicatōem p̄ accis. hic aut loquitur cōiter
de oī p̄dicatōne uera qz principia ad concludē
dum pp̄oes q̄scunqz ueras non sunt eadez. z qz
conclusiones p̄ accis sunt uere qm̄ ueruz ē albū
eē musicum s̄ sit p̄ accis z p̄nt multiplicari in in
finitum. p̄p̄terea dixit conclones eē infinitas nō
obstante qz in his q̄ sunt p̄ se sit status. hanc. n.

differentium genere. Principia eis
duplicita sunt ex quibus et circa que:
ex quibus quidem igitur communia
sunt. Que autem sunt circa que pro
pria sunt: ut numerus et magnitudo.

Tertio diversorum generum principia sunt diversa si di
uerse scie sunt diversorum generum subiacibilium quod di
versas scias principia sunt diversa. prout prima cum minori
et maior ar. inductive. nam diversorum predicamentorum
principia sunt diversa. sicut. n. predicamenta habent prin
cipia circa que sunt actus et potestates et principia ut deum
et primam materiam in predicamento substantie. et punctum ac uni
tatem in predicamento quantitatis. quorum principia sunt diuer
sorum predicamentorum et alia distinguunt penes disti
ctioem predicamentorum. ita scie ex quo origine ha
bent a predicamentis habent duplicita principia secundum philosophum
.s. ex quibus et circa que. principia ex quibus sunt circa que et
hec sunt eadem in omnibus scientiis: ut de quolibet esse
uel non esse. non contingit idem sibi esse et non esse. principia cir
ca que sunt principia propria ut numerus et magnitudo.
aut de puncto ad punctum contingit rectam lineam du
ecre. et continuum est diuisibile in infinitum. ois magni
tudo est maior sua parte. et hec sunt distincta in distin
ctis scientiis. Ad idem quod dicitur in unoquoque
genere scientifico esse unam proprietatem immediatam non est
hoc solum ad totum genus subiacibile sed et ad par
tes eius quod non solum a magnitudine que est secundum geo
metriam una passio primo et immediate est indefinibilis
sed et a superficie et corpore fluit alia passio imme
diata que est intelligendum non solum secundum rem sed et secundum rationem
ut ab eadem magnitudine secundum rem uno considerata
fluit immediate una passio. et ab eadem alio considerata
poterit fluere alia passio. sicut secundum rem idem est trian
gulus et principium figurarum rectilinearum et tunc a triangu
lo ut triangulus fluit habere tres angulos equales duo
bus rectis et ab eodem ut est principium figurarum rectili
nearum fluit esse illud in quo resoluntur omnes sicut rectili
nece et non est cura si tales passiones non sunt indefin
strabiles: quod reducunt ad passiones indefinibiles

Circa predicta queritur utrum distinctio sciarum ortum
habeat a distinctioe conclusionum uel principiorum. Et
ar. quod conclusionum quod habent distinguuntur per obiecta sed con
clusio est obiectum scientie. et distinctio sciarum origines
sumit ex distinctione conclusionum tunc prima et maior
colligitur de intentione philosophi de anima et de ethica. minor vero
per quod scia est habitus conclusionis. In oppositum ar.
quod ex distinctioe principiorum quod astrologus et naturalis
demonstrant eandem conclusionem per diuersa media
et philosophus dicit supra quod distinctio sciarum est ex distin
ctioe principiorum non puenientium ex eis nec et
alterutris. Pro responsione ad istam difficultatem
fit hec prima distinctio quod duplex est scia uidelicet totalis
et partialis scientia partialis est habitus unius conclusionis
demonstrare. sicut est scia qua scit quod supra data lie

am contingit triangulum equilaterum collocare aut quod
ois triangulus habet tres angulos equales duobus re
ctis. scia totalis est habitus plurimum conclusionum di
uersarum demonstrationum habituum ordinem inuicem
sicut geo. et arith. Secunda distinctio quod duplex est
principia. s. complexa et incompleta: complexa ut omne totum
est maius sua parte. si ab equalibus equalia demas cetera
manent equalia. incompleta ut numerus et magni
tudo seu punctus et unitas. His premissis fit hec
prima conclusio. distinctio sciarum non habet ortum
ex distinctione conclusionum. Ista conclusio patet tamen
de scia partiali que totali quam illius conclusionis ois
luna edipsatur sunt due scientie partiales diuersa
rum rationum. s. quod est et propter quid ratione duarum
demonstrationum quorum una est per causam et reliqua per
effectum: et quoniam illa demonstratur tam in philosophia que
in astronomia. ideo respectu illius sunt diuerse scien
tie totales. Illa est conclusio terra est rotunda
demonstratur philosophus et astro. in libro. autem celi et mundi et
in libro de generatione: demonstratur quatuor esse ele
menta. Scia conclusio. licet eadem conclusio sit di
uersarum sciarum multum non tamen formaliter. Ista con
clusio probatur lineo. per hoc quod naturalis demonstratur
terra esse rotunda in quatuor generis. et astrologus. in quibus
tunc est medium celi. sicut astrologus. demonstratur edip
sim de luna in quatuor effectus solis exitus in capi
te uel in cauda draconis. et philosophus naturalis probat idem
in quatuor effectus terre positum inter solem et lu
nam. in libro autem celi et mundi demonstratur elemē
ta esse quatuor quo ad motum localem: et in libro. de
genera. quo ad motum alterationis: et ita non semper
seruatur eadem ratio formalis. Tertia conclusio
distinctio sciarum ortum habet ex distinctioe suorum
principiorum tunc complexorum que incomplexorum. Ista con
clusio patet primo de scia totali. nam geo. differt ab
arithmetica. tamen ex parte principiorum complexorum que i
complexorum. tamen unitas et numerus sunt principia in
complexa arithmetice. et punctus ac magnitudo sunt
principia incomplexa geo. sed quod a centro ad circum
ferentiam omnes linee ducte sunt equales est principium
complexum geo. arithmetice. uero est illud principium com
plexum. numerus est multitudo ex unitatibus aggregate
gata: idem dicitur de illis. ois magnitudo est maior
sua parte: et ois numerus est maior sua parte. Ista con
clusio est uera de scia partiali quoniam diuersarum
demonstrationum diuerse sunt premissa et diuersa
sunt media: et diuersa sunt principia complexa et incom
plexa: prout prima quod premissa dicuntur principia com
plexa et media incompleta cum non significant esse
uel non esse. Quarta conclusio. quod scia dicitur
esse una unitate principii incomplexi per se primo. Ista
conclusio patet tam de scientia totali que partiali: unum
geometrie. est una unitate magnitudinis et arithmetice.
unitate numeri. similiter quod scia partialis est una
unitate medii quod dicitur principium incomplexum in
scientia partiali. Et notatur dicitur in conclusione unitate

principii incompleti. quod quilibet scia totalis que
partialis habet plura principia complexa ut patet induc
tione. et addebatur in ratione per se primo. quod geo
metria habet duplex incompleta principia. s. punctum et ma
gnitudinem et arithmetice unitatem et numerum. constat
autem quod punctus uel unitas habet principium primum geo
metrie autem est principium geo. per se primo et numerus arith
metice. per se primo. Ista scie partialis tria sunt principia incom
plexa. s. medium maior et minor extremitas quorum
medium est principium per se primo. quod bis sumitur ante
conclusionem et non ingreditur conclusionem et est illud
quod demonstrat maior extremitas de minori
maior autem et minor extremitas sunt principia per se non
prima. nam quod ex his de necessitate sunt premissa. ideo
sunt principia per se quod uero ingrediuntur conclusionem sunt
principia non prima. Ad rationem autem ante oppositam
dicitur quod scia sit habitus conclusionis tamen conclusio non est
obiectum scie sed totum significatum totius demonstrationis
est obiectum complexum scie et significatum adequatum prin
cipii incomplexi per se primo est obiectum incomplexum eius
dem scie. Contra quartam conclusionem ar. sic unitas
scie non habet attendi penes unitatem sibi adequati quod
non penes unitatem principii incomplexi per se primo
patet quod idem est sibi adequatum scie et principium
incompleta per se primo. autem quadrupliciter ar.
Et patet sic. aliquid scia est una et tamen est ad quodam sibi
non est unum ergo. autem probatur de prospectu. quod una
scia est quod eius sibi non est unum ar. querendo utrum
linea sit sibi adequatum prospectiue aut linea uisu
alis non linea quod illud est sibi adequatum geometrie.
nec est linea uisualis est sibi adequatum illi quod ali
ter prospectiue esset scia per accens sicut linea uisu
alis est ens per accens cum componatur ex reb' diuer
sorum predicamentorum quemadmodum homo albus
equus niger: consilium ar. de musica quod est una scia et quod
non habet unum sibi quod non numerum nec numerum
sonorum sed tot subiecta quot sunt conclusiones. Se
cundo aliquid scia non est una et tamen est ad quodam sibi
est unum ergo. autem ar. de geo. cum sibi sibi est unum
uidelicet magnitudo. et quod illa non sit una ar. quod omne
quod est unum est unum numero. unum specie aut unum
genere secundum philosophum. v. meth. sed geo. non est unum aliquo
istorum modorum cum sit diuersorum generum consideras
res diuersorum predicamentorum: uidelicet magni
tudinem que pertinet ad predicamentum quantitatis: et si
guram que pertinet ad predicamentum qualitatis per
Ari. in predicamentis. Tertio si unitas scientie ha
beret attendi penes unitatem sibi sequitur quod tamen geo.
que arithmetice. est magis una que metha. non falsum
quod metha. est perfectior illis ergo est uerior illis: et co
sequenter magis una. inuicem enim conuertuntur
unum uerum et perfectum. et prima ar. quod tamen magni
tudo que numerus est maioris unitatis que est quod
est subiectum meth. semper. n. minus. ceterum est magis
unum que magis ceterum quod in paucioribus reperitur ut

patet de specie respectu generis sed tamen magnitudo
que numerus in paucioribus inuenitur que ens est in eis
est maior unitas que in ente. Quarto si unitas sci
entie attenderet penes unitatem sibi adequati per idem
perfectio et nobilitas scie deberet attendi penes
illud quo concessio sequitur quilibet sciam speci
alem nobiliores et perfectiores esse metha. contra
philosophum in phemio methaphysice. dicitur. ipsa esse principia
ante et regulantem alias aut subministrare et regu
lari: et patet prima quod cuiuslibet scie specialis sibi est no
bilis et perfectior ente sicut generaliter quilibet
species est perfectior suo genere cum includat il
lud essentialiter tanquam potentiam et differentiam su
peradditam tanquam actum et formam secundum philosophum. in ul
tibus et comen. super phlogo physice. Ad primum
dicitur quod linea uisualis est subiectum adequatum per
spectiue: et numerus sonorum musice. et quod nullum
illozum est subiectum per accidens sed per se licet sit
ens per accidens: unde nulla scientia totalis est ens
per se cum sit habitus diuersarum conclusionum diuer
sarum rationum et tamen quilibet scientia totalis est per
se una scientia. sicut equalitas trium angulorum ad
duos rectos non est ens per se cum exprimat res
distinctorum predicamentorum. s. duo ad tria parti
ad predicamentum quantitatis: angulus et rectitudi
nem pertinentia ad predicamentum relationis et equali
tatem pertinentem ad predicamentum qualitatis: et equali
tatem pertinentem ad predicamentum relationis et tamen est per
se una passio demonstrabilis de uno sibi uidelicet de tri
angulo et tamen sequitur quod talis demonstratio est per se
demonstratio et tamen non est per se unum ens. dicitur et logi
ci quod huiusmodi propositio homo albus currit. sibi est homo albus
et est unum sibi et per se illius propositio et tamen non est per se
unum ens sed tamen per accens. philosophi autem dicunt superficiem
aeris et superficiem aque esse unum locum per se terre: et co
stat tamen quod non sunt unum ens per se sicut tamen per accens et per
aggregationem ita linea est unum subiectum per se: et
numerus sonorum est unum per se et tamen non est unum
ens per se sed per accidens. Ad secundum dicitur
quod geometrie. est una scientia tamen unitate specifica que
generica cum sit una species unius generis. s. predicame
ti qualitatis. Et tunc ad argumentum geometrie. con
siderat res diuersorum generum et predicamentorum
quod non est alicuius generis uel predicamenti negetur
vnde quod conceptus metalis est res predicamenti qualitatis et tamen
aliquod conceptus metales significant sibi et aliquid quantita
tes et aliquid relationes et sic de aliis: sicut et quilibet
scia mundi est predicamenti qualitatis et tamen sibi
est alterius predicamenti uel nullius. vnde sibi geometrie.
et arithmetice. sunt predicamenti quantitatis. et sibi me
thaphysice. non est alicuius predicamenti per se uel per accens.
sibi autem per spectiue et musice sunt per accens in predi
camento quantitatis et qualitatis. s. linea uisualis
et numerus sonorum. sibi autem philosophice et medicie
sunt per accens predicamenti substantie et relationis. s. corpus
mobile uel sensibile et corpus sanabile. Ad ter
tium negetur prima et dicitur quod genus abstracte et so

malr sumptū ē magis unū q̄ spēs unū ari. v. phy.
dicit motū regularē 7 uniformē eē magis unū q̄
motū irregularē 7 difformē qz min⁹ diuisibil⁹ ē s̄
ita ē q̄ gen⁹ ē min⁹ diuisibile q̄ spēs q̄ est magis
unū. diuidit. n. gen⁹ in ptes s̄biuas ex qb⁹ nō cōn
tialr cōponit. spēs at̄ diuidit in gen⁹ 7 dīam ex q̄
b⁹ cōntialr cōponit. cū q̄ spēs sit sp̄ simplicior toto
segt gen⁹ simplici⁹ eē 7 min⁹ diuisi⁹ q̄ spēs 7 p̄nt
ens ē min⁹ diuisi⁹ q̄ magnitudo 7 numer⁹ cuz di
uidat t̄m p̄ actū 7 p̄m 7 nullā cōpōez dicat. lica
aūt 7 numer⁹ cōntialr cōponunt ex actu 7 p̄o seu
ex gnē 7 dīa. iō maiorē unitatē h̄z metha. q̄z geo
me. uel arithme. Ad q̄rtū dī negādo p̄nam qz
nobilitas scie non at̄tēdit penes nobilitatē s̄bi p̄
mi sed penes nobilitatē obi in quo v̄tualr 7 emi
nentē reseruat tota rō s̄bi: 7 qz de deo sub rōe dei
tatis reseruat tota rō entis iō meth. ē ceteris sci
entis p̄fectior atqz nobilior cū ipsa sola int̄ scias
humanit⁹ inuictas p̄sideret deū s̄b rōne deitatis.
phīa. n. nālis 7 si determinet de p̄o motore q̄ ē de
us. non t̄n ē tante p̄fectōis sicut metha. qz cōside
rat de illo sub rōe motoris t̄m 7 nō sub rōe deita
tis q̄ multo p̄fectior est q̄ sit rō mouentis. Et si
ar. sic phīa nālis cōsiderat de p̄o motore ut ē sim
pliciter idisibilis 7 imobil⁹ tā p̄ se q̄z p̄ accōis 7 ut
simp̄t̄r sepat a mā 7 magnitudine s̄m q̄d b̄. viii.
phy. q̄z considerat de deo sub rōe deitatis negat
p̄. qz lz ille conditōes nulli cōpetant nisi deo nō
t̄n sibi attribuit illas p̄ditōes sub rōne deitatis i
mo ē p̄cedendū librū d̄ aia p̄fectioē eē libro phy
sico non obstante q̄ lib̄ phy. consid̄r d̄ p̄o moto
re q̄ ē de⁹ 7 non lib̄ de aia qz liber d̄ aia p̄siderat
d̄ intellectu humano ut ē intelligēs. p̄stat aūt intel
lectū p̄fectioē esse ut ē intelligēs ipso motore p̄
mo ut ē t̄m mouēs cū rō itellēdi sit longe p̄fec
tior rōne mouendi ut collr de mēte ari. 2⁹ 7 3⁹ de
anima 7c.

**Etibile at̄ 7 scia d̄nt ab opiabi
li 7 opione: qm̄ scia ulis 7 p̄ ne
cessaria ē. Necessariū at̄ n̄ p̄tigit alr
se h̄re. Manifestum igr̄ ē q̄ circa
hoc scia non ē. Et. n. impossibilia uti
qz alr se h̄re possibilia alr se h̄re.**

Istud ē q̄rtū ca. ist⁹ ultimi tractat⁹ p̄zimi poste
riorz in quo ari. sepat sciam ab opione 7 ab aliis
habitib⁹ inte⁹ postq̄z sepat unā sciam ab alia 7
scibile a non scibili 7 p̄zin⁹ distinxit sciarū. p̄ponē
do q̄tuor condones quaz p̄ est ista. scia d̄nt ab
opione 7 scibile ab opinabili. 2⁹ cōclō. scia d̄nt ab
intellectu ibi at̄ vō nec inte⁹. 3⁹ cōclō scia opio 7
inte⁹ aliq̄l̄ p̄ueniunt 7 aliq̄ualr d̄nt ibi uer⁹. n.
quarta cōclō opio ē cē p̄tin⁹ 7 possib⁹ alr se h̄re
ibi 7 certū ē. p̄zima cōclō ar. sic scia ē ulis 7 p̄ ne
cessaria sed opio non ē ulis nec p̄ nēcia q̄ scia d̄nt

ab opione 7 p̄nter scib⁹ d̄nt ab opinabili. ari. p̄z
ex detmiatis p̄o 7 2⁹ tractatu. nā scia ē p̄ cam̄ sim
pliciter 7 p̄ se 7 s̄m q̄ ipm̄ sic d̄m̄ratio exq̄ d̄m̄ri
tio ē s̄ylls faciēs scire. q̄ scia ē ulis. 7 qm̄ ē p̄ ea 7 cē
ea q̄ non p̄tigit alr se h̄re iō ē p̄ nēcia. opio aūt
non ē ulis qz non ē p̄ cam̄ p̄ se 7 s̄m q̄ ipm̄ sed solū
p̄ cam̄ p̄babilē. non ē t̄ p̄ nēcia sed p̄ ea q̄ p̄nt alr
se h̄re. Ad d̄ndū p̄o s̄z egi. q̄ p̄pō dicit ulis tri
pliciter p̄o ulitate s̄bi 7 t̄pis sed nō cāc ut ois cor
u⁹ ē niger qz non ē aliq̄s coru⁹ q̄ non sit niger neqz
aliq̄d ē fuit aut erit t̄ps i quo n̄ sit fuerit uel erit
aliq̄s coru⁹ niger. 7 si h̄ neq̄t ponat in eē exēp̄a
ponim⁹ nō ut ita sint s̄z ut sentiant q̄ addidit. cō
u⁹ t̄n in cōi non h̄z cam̄ nigredis qz nigredo non
fluit a p̄ncipiis sp̄i sed a p̄ncipiis indidui. nō
n. sicut gnē 7 dīa nec a mā 7 forma absolute sed
a determinata mixtōe 7 p̄pōtōe qualitatum p̄
max̄ line qua non p̄t eē tor⁹ s̄balis coru. Seco
dicit p̄pō ulis ulitate cāc nō adequate: ut ois eq
later⁹ h̄z tres angulos equales duob⁹ rectis. ois
n. eglater⁹ h̄z in se cam̄ illi⁹ passionis. s. angul⁹
extrin⁹ equalentē duob⁹ oppositis intrinsecis tri
anguli sed non h̄z istā cam̄ adequate eo q̄ aliq̄s
triangl̄s h̄z tres angulos equales duob⁹ rectis q̄
non ē eglater⁹. s. yiochelis. 3⁹ dicit p̄pō ulis uli
tate cāc adequate ut ois triangl̄s h̄z tres angulos
eq̄les duob⁹ rectis: qz triangul⁹ s̄z p̄ h̄z h̄z tres
angulos eq̄les duob⁹ rectis. sicut ēt s̄m q̄ h̄z h̄z
angulū extrin⁹ ēt q̄ dicit eē cā adequate illi⁹ passio
nis in triangulo cōpetens triangulo p̄ se 7 nulli al
teri nisi rōe trianguli. 7 de tali uli loq̄t ari. di. sa
entū eē ulis cū non loquat̄ nisi de scia p̄p̄issime
dicta. sed opio dicit non ulis qz non agnat̄ p̄ cōz
nec p̄ dem̄rāōem s̄; p̄ q̄dam siḡ p̄bab⁹ 7 p̄ q̄dam
cōia 7 p̄ s̄ylls topicos. Ista d̄m̄ctio lz euacuet
difficultatē litrē unū t̄n infert q̄d non ē uerū uide
lz angulū extrin⁹ equalentē duob⁹ oppositis in
trinsecis eē cam̄ illi⁹ passionis h̄re tres angulos
eq̄les duob⁹ rectis. qz cū hec passio fluat a p̄zi
pus sp̄i s̄m eū posito triangulo ponit h̄re tres
angulos eq̄les duob⁹ rectis 7 nō posito triangu
lo ponit angul⁹ extrinsec⁹ equalēs duob⁹ oppo
sitis intrinsecis q̄ non ē p̄ se cā illi⁹. s̄z d̄m̄ctio tri
anguli ē p̄ se causa illi⁹ passionis sicut 7 oium alia
rū passionū p̄ se p̄uertim⁹ cū s̄bis suis d̄m̄ctio d̄nt
tur eē causa ut collr de mēte phi. vi. topic. et. iii.
phy. nec segt h̄re tres angulos demōstrat d̄ tri
angulo p̄ angulū extrin⁹ q̄ angul⁹ extrinsec⁹ est p̄
se causa illi⁹ passionis s̄z sufficit inserre q̄ sit p̄ se
causa in coḡscēdo illam passionem de triangulo.

Seco d̄ndū s̄m lincō. q̄ opio tripl̄t sumitur
s. cōiter p̄p̄ie 7 magis p̄p̄e. opinio cōiter sum
ta ē habit⁹ cognitōis cum assensu. 7 sic est genus
ad sciam et fidem. opinio p̄p̄ie sumpta est ap
prehensio unius partis contradictionis cum for
tudine timendo ne oppositum possit in esse

scia n̄ est opinio lz bene scitum sit opinatum
qz aliqd p̄t esse uere necessarium app̄bensū, ab
uno p̄ mediū simpliciter necessarium 7 ab alio p̄
mediū p̄babile. opio magis p̄p̄e dicta ē accep
tū p̄ntingit s̄m q̄d ē uer⁹ p̄ntingēs 7 sic scia non
ē opio nec scitū ē opinatū: 7 sic de opione loq̄tur
ari. hic cū dicit opionem eē non p̄nēcia. hic expō
it̄ hanc d̄m̄ctōem ē suspecta p̄pter 2⁹ 7 3⁹ mē
brū qz de rōe p̄p̄ie opionis non ē formido neqz
timor. opinat⁹. n. ari. mūdū fuisse ab eterno ab̄z
formidine 7 timore ut p̄z ex suis offensibus 7 d̄fē
suis. viii. phy. auerro. ēt cōmen. opinat⁹ ē unū
intellectū eē in oib⁹ hoib⁹ 7 h̄ ab̄z formidine 7
timore ut collr de mēte sua 3⁹ de aia. sicut iā the
ologi opinant̄ p̄ rōes p̄bables ultra hitum fidei
mundū incepisse eē in. ellectūqz p̄ficari ad p̄fici
catōem corpoz humanoz absqz formidie 7 timo
re. Ex cōd̄ segt falsitas tertū mēbz cū in rōe opi
nionis non cadat app̄bensio v̄i p̄ntingēs ut uerū
p̄ntingēs ē. qz mundū eternāl̄ fuisse non ē uer⁹ cō
tingēs neqz intellectū eē unū in oib⁹ hoib⁹ imo
h̄ ē ipō iō opio p̄p̄e s̄pta ē hitus acq̄sit⁹ p̄ s̄ylls
p̄bab̄le sicut scia p̄p̄ie dicta p̄ s̄yllm dem̄ratiū
7 sicut scia strictissime s̄pta ē hit⁹ acq̄sit⁹ p̄ nēcia
simp̄t̄r ita opio strictissime sumpta ē hit⁹ acq̄sit⁹
p̄ mere p̄ntingēs. ita q̄ nec formido nec timor ne
qz uer⁹ d̄z pon in d̄m̄ctōe opionis cū opio pos
sit eē uerū circa uerū 7 salū possibilē 7 impossi
bile nēcium 7 contingens.

**At uero neqz intellectus. dico autez
intellectum principium sciētie: neqz
scientia est indemonstrabilis: hec au
tem est acceptio immediate propo
sitionis.**

Seco p̄clō. scia ē habit⁹ d̄m̄ct⁹ ab intellectu p̄
bat̄ inte⁹ ē p̄m̄ scie 7 cē indēfabilia 7 hit⁹ t̄m i
mē. p̄p̄ōis sed scia n̄ ē aliq̄d istoz q̄. maior p̄z qz
inte⁹ ē hit⁹ p̄m̄oz p̄ncipioz q̄ sūt dignitates p̄
mē. v̄z q̄d̄s ē uel non ē. nihil ē 7 non ē. p̄stat aūt q̄
dignitates sunt p̄zin⁹ sciaz cuz ingrediant̄ v̄tualr
oem dem̄rāōem: 7 s̄z p̄p̄ōes imē atqz indēfabi
les cū acq̄rant̄ s̄o lumine itē agēs. minor aūt ē
māifesta. nāz scia ē habit⁹ acq̄sit⁹ p̄ dem̄rāōez q̄ ē
effect⁹ dem̄rāōis 7 p̄nter non ē p̄zin⁹ scie cū nō
sit p̄zin⁹ s̄uip̄si⁹. idē. n. ē p̄zin⁹ dem̄rāōis 7 scie
non ē ēt scia cē indēfabilia aut cē p̄p̄ōes imedi
atas cū sit hit⁹ p̄clōsionis dem̄rāte p̄ cam̄ uel per
effectū. Ad d̄ndū s̄z cōm. 3⁹ de aia q̄ itē q̄dru
pl̄r sumit. p̄o p̄ p̄o intellē 7 sic loq̄t ari. ibi cū di
cit q̄ inte⁹ agens ē oia facē 7 inte⁹ possibilis ē oia
fieri. 2⁹ p̄ ipē intelligibili actu uel hitu p̄ntate rez
7 sic p̄cept⁹ hois uel leonis uocat̄ ibi inte⁹ ei⁹. 3⁹
p̄tute sensitiua deseruētē intellectū i suis opa
tionib⁹ quā ari. uocat̄ fantāhā di. illā eē intellectū

passiuū. cōmen. aūt cogitatuā di. illā gnārī 7 cor
rumpi. q̄to sumū inte⁹ p̄ hitu p̄m̄oz p̄ncipio
rū eo quo accipit̄ tam. vi. et. h̄. q̄z hic. d̄m̄ctio
do ipsum intellectū ab aliis hitib⁹. Sic q̄ accipie
do intellectū p̄hs intēdit tres rōnes p̄cludentes
sciam non eē intellectū. Quaz p̄a ē ista. inte⁹ ē p̄m̄
cipiū scie cū sit hit⁹ p̄m̄oz p̄ncipioz s̄z scia n̄ est
p̄m̄ scie cū nihil sit p̄zin⁹ s̄uip̄si⁹ s̄z scia nō ē itē
Seco rō inte⁹ ē cē indēfabilia cuz acq̄rit̄ solo lu
mine inte⁹ agētis s̄z scia ē cē dem̄faba cū sit hit⁹ ac
q̄situs p̄ dem̄rāōem q̄. Tertia rō inte⁹ ē habitus
p̄p̄ōis imē t̄m s̄z scia ē hit⁹ p̄p̄ōis mē. s. cōclō
nis dem̄rāte q̄ intelligēs p̄ p̄p̄ōem immediatāz
illā q̄ n̄lz h̄z mediū q̄ p̄bari possit aut fillogizāi.

**Verus enim est intellectus 7 scia et
opinio 7 q̄ per hoc d̄r. Quare relin
quitur opinionem eē circa uerū aut
quidem falsum: sed contingens ē alr
se habere. Hec autem ē acceptio im
mediate p̄positionis 7 nō necessarie
Tertia p̄. scia opio 7 inte⁹ aliq̄l̄ p̄ueniunt 7 aliq̄
lit̄ d̄m̄ctōeniunt. p̄ ps p̄z qz oia i⁹ sunt cē uer⁹. in
sp̄ali at̄ p̄ueniunt scia 7 opio qz sicut scia ita opio
resoluit usqz ad imē. Seco ps declarat̄ nā scia
7 inte⁹ sunt cē nēcia 7 opio tē p̄tin⁹ possibi⁹ alr
se h̄re deū scia resoluit usqz ad imē nēcia opio
aūt usqz ad imē solū p̄babilia q̄ forte oib⁹ uiden
tur uel saltē pl̄b⁹ non t̄n sunt nēcia qz p̄nt esse
falsa. ut q̄ ois m̄ diligit filiū suū q̄ h̄nt instātiāz
de medea occidente p̄p̄iz filii. Ad d̄ndū s̄m
p̄m̄ q̄ non solū scia opio 7 inte⁹ sunt uā s̄z et ea
q̄ dicunt̄ p̄ ista p̄t referri ad p̄p̄ōes uocales uel
scriptas s̄bordiatas p̄p̄ōib⁹ intellectis scitis 7 opi
natis. qz uoces sunt earum que sunt in aia passi
onū note p̄zi piar. aut ad significata taliū hitūz
uel p̄p̄ōz mentalū. sicut. n. sanitas iē aiali cibo
7 urina rōe e⁹ oia illa d̄nt sana lz diuersimode s̄z
cōmen. iiii. meth. eo q̄ sanitas ē in aiali tāqz i s̄bo
7 in cibo tāqz in cā 7 in urina tāqz in siḡ: 7 sic al
ē forāl̄ sanū ab⁹ cāl̄r est san⁹ 7 urina significatiue
sana: ita uitas cū sit adequatio intellectus ad rez
sicut sanitas ē adeq̄tō humorē s̄biue i intellectu 7
cāl̄ter in re 7 in p̄p̄ōne tāqz in signo: ideo oia
illa dicunt̄ uera lz diuersimode. nā itellēct⁹ s̄biue
ē formalit̄ uer⁹ di. phi. vi. meth. q̄ bonū 7 malūz
sunt in reb⁹ uer⁹ at̄ 7 falsum sūt in aia s̄z rez d̄r cā
lit̄ uā di. cōmē. xii. meth. q̄ scia dei ē cā rez 7 scia
n̄a cā a reb⁹ p̄p̄o aūt ē signifi⁹ uera di. phi. i p̄
p̄dicamentis. q̄ ex eo q̄ rez ē uel non ē orō uā uel
n̄a d̄r q̄re 7c. Dubitat̄ qz v̄f q̄ opio nō sit cē ue
rū cū oñsum sit opionē aliq̄n esse cē falsū. Rū
det egi. q̄dru pl̄r p̄o q̄ ari. p̄ uer⁹ intelligit̄ p̄p̄ōez
cē quā ē uer⁹ uel falsum. Seco q̄ p̄hs non loq̄t̄
oi opione s̄z t̄m de opione uā. Tertio q̄ non loq̄**

scia n̄ est opinio lz bene scitum sit opinatum
qz aliqd p̄t esse uere necessarium app̄bensū, ab
uno p̄ mediū simpliciter necessarium 7 ab alio p̄
mediū p̄babile. opio magis p̄p̄e dicta ē accep
tū p̄ntingit s̄m q̄d ē uer⁹ p̄ntingēs 7 sic scia non
ē opio nec scitū ē opinatū: 7 sic de opione loq̄tur
ari. hic cū dicit opionem eē non p̄nēcia. hic expō
it̄ hanc d̄m̄ctōem ē suspecta p̄pter 2⁹ 7 3⁹ mē
brū qz de rōe p̄p̄ie opionis non ē formido neqz
timor. opinat⁹. n. ari. mūdū fuisse ab eterno ab̄z
formidine 7 timore ut p̄z ex suis offensibus 7 d̄fē
suis. viii. phy. auerro. ēt cōmen. opinat⁹ ē unū
intellectū eē in oib⁹ hoib⁹ 7 h̄ ab̄z formidine 7
timore ut collr de mēte sua 3⁹ de aia. sicut iā the
ologi opinant̄ p̄ rōes p̄bables ultra hitum fidei
mundū incepisse eē in. ellectūqz p̄ficari ad p̄fici
catōem corpoz humanoz absqz formidie 7 timo
re. Ex cōd̄ segt falsitas tertū mēbz cū in rōe opi
nionis non cadat app̄bensio v̄i p̄ntingēs ut uerū
p̄ntingēs ē. qz mundū eternāl̄ fuisse non ē uer⁹ cō
tingēs neqz intellectū eē unū in oib⁹ hoib⁹ imo
h̄ ē ipō iō opio p̄p̄e s̄pta ē hitus acq̄sit⁹ p̄ s̄ylls
p̄bab̄le sicut scia p̄p̄ie dicta p̄ s̄yllm dem̄ratiū
7 sicut scia strictissime s̄pta ē hit⁹ acq̄sit⁹ p̄ nēcia
simp̄t̄r ita opio strictissime sumpta ē hit⁹ acq̄sit⁹
p̄ mere p̄ntingēs. ita q̄ nec formido nec timor ne
qz uer⁹ d̄z pon in d̄m̄ctōe opionis cū opio pos
sit eē uerū circa uerū 7 salū possibilē 7 impossi
bile nēcium 7 contingens.

malr sumptu e magis unu qz spes un ari. v. phy. dicit motu regulari z uniforme ee magis unu qz motu irregulari z difforme qz min' diuisibil' e s' tra e q' gen' e min' diuisibile qz spes g' est magis unu. diuidit. n. gen' in ptes s' duas ex qb' no cen tialr coponit. spes at diuidit in gen' z diam ex q' b' centialr coponit. cu g' ps sit sp simplicior toto seqt gen' simplici' ee z min' diuisi' qz spes z pnt ens e min' diuisi' qz magnitudo z numer' cu di uidat tm p actu z pom z nulla copoz dicat. liea aut z numer' centialr coponunt ex actu z po scu ex gne z dria. io maior' amitate hz metha. qz geo me. uel arithme. Ad qrtu dr negado pnam qz nobilitas scie non attedit penes nobilitate s'bi p mi sed penes nobilitate obi in quo vtuall' z emi nent reseruat tota ro s'bi: z qz de deo sub roe dei tatus reseruat tota ro entis io meth. e ceteris sci entus pfectior atqz nobilior cu ipsa sola inf' scias humanit' unctas p'sideret deū s' rone deitatis. p'bia. n. nalis z si determinet de p' motore q' e de us. non tm e tante pfectois sicut metha. qz coside rat de illo sub roe motoris tm z no sub roe deita tis q' multo pfectior est qz sit ro mouentis. Et si ar. sic p'bia nalis cosiderat de p' motore ut e sim pliciter idiuibilis z imobil' ta p se qz p accns z ut simplr sepat a ma z magnitudine fm qd b' viii. phy. g' considerat de deo sub roe deitatis negat p'. qz h' ille conditoes nulli copetant nisi deo no tm sibi attribuit illas pditoes sub rone deitatis i mo e pcedendū libru d' aia pfectioe ee libro phy sico non obstante q' lib' phy. considet d' p' moto re q' e de' z non lib' de aia qz liber d' aia p'siderat d' intellectu humano ut e intelliges. pstat aut intel lectu pfectioe esse ut e intelligens ipso motore p mo ut e tm mouens cu ro itellendi sit longe p'fec tior rone mouendi ut collr de mete ari. 2' z 3' de anima zc.

Scibile at z scia d'nt ab opiabi li z opione: qm scia ulis z p ne cessaria e. Necessariu at n' ptigit alr se h're. Manifestum igr e q' circa hoc scia non e. Est. n. impossibilia uti qz alr se h're possibilia alr se h're. Istud e qrtu ca. ist' ultimi tractat' primi poste rior in quo ari. sepat sciam ab opione z ab aliis habitib' inte' postqz sepat unā sciam ab alia z scibile a non scibili z prin' distinat sciaru. Pone do qtuor conelones quaz p' est ista. scia d'nt ab opione z scibile ab opinabili. 2' coelo. scia d'nt ab intellectu ibi at vo nec inte'. 3' conelo scia opio z inte' aliqtr puenunt z aliqualr d'nt ibi uer'. n. quarta conelo opio e ee p'nt' z possib' alr se h're ibi z certu e. Prima p'lo ar. sic scia e ulis z p ne cessaria sed opio non e ulis nec p'nc'ia g' scia d'nt

... ad aia pfectioe ee libro phy sico non obstante q' lib' phy. considet d' p' motore q' e de' z non lib' de aia qz liber d' aia p'siderat d' intellectu humano ut e intelliges. pstat aut intel lectu pfectioe esse ut e intelligens ipso motore p mo ut e tm mouens cu ro itellendi sit longe p'fec tior rone mouendi ut collr de mete ari. 2' z 3' de anima zc.

ab opione z pnter scib' d'nt ab opinabili. ams p; ex defmiatis p' z tractatu. na scia e p cam sim pliciter z p se z fm q' ipm sic d'mratio exq' d'mra tio e s'ylls facies scire. g' scia e ulis. z qm e p ea z ca ea q' non ptigunt alr se h're io e p'nc'ia. opio aut non e ulis qz non e p cam p se z fm q' ipm sed solu p cam pbabile. non et e p'nc'ia sed p ca q' pnt alr se h're. Adndu p' f3 egi. q' ppo dicit ulis tri pliciter p' ulitate s'bi z t'pis sed no cae ut ois cor u' e niger qz non e aliqs cozu' q' non sit niger neqz aliqd e fuit aut erit t'ps i quo n' sit fuerit uel erit aliqs cozu' niger. z si h' neget ponat in ee exp' ei ponum' no ut ita sint s' ut sentiant q' addiscut. co u' tm in coi non hz cam nigredis qz nigredo non fluit a p'ncipius sp' sed a p'ncipius indidui. no .n. fuit gne z dria nec a ma z forma absolute sed a determinata mixtioe z p'portoe qualitarum p max sine qua non pot ee tor' s'balis cozu. Scdo dicit ppo ulis ulitate cae no adequate: ut ois eg later' hz tres angulos equales duob' rectis. ois .n. eglater' hz in se cam illi' passionis. s. angulus extrin' equalente duob' oppositis intrinsecis tri anguli sed non hz ista cam adequate eo q' aliqs triangls hz tres angulos equales duob' rectis q' non e eglater'. s. p'ochelus. 3' dicit ppo ulis uli tate cae adequate ut ois triangls hz tres angulos eqles duob' rectis: qz triangul' f3 q' h' h'et tres angulos eqles duob' rectis. sicut et fm q' h' h'z angulu extrin' et q' dicit ee ca adeqta illi' passio nis in triangulo copetens triangulo p se z nulli al ter nisi roe trianguli. z de tali uli loqr ari. di. scia entia ee ulis cu non loquat nisi de scia p'pissime dicat. sed opio dicit non ulis qz non agnat p cas nec p demratioem s; p qdam sig. pbab' z p qdam coia z p s'ylls topicos. Ista distinctio h' euacuet difficultate litte unu tm infert qd non e uerū uide h' angulu extrin' equalente duob' oppositis in trinsecis ee cam illi' passionis h're tres angulos eqles duob' rectis. qz cu bec passio fluat a p'ci pius sp' fm eu posito triangulo ponit h're tres angulos eqles duob' rectis z no posito triangu lo ponit angul' extrinsec' equalis duob' oppo sitis intrinsecis g' non e p se ca illi'. s. distinctio tri anguli e p se causa illi' passionis sicut z oium alia ru passionu p se puerit' cu s'bis suis distim' dicitur ee causa ut collr de mete p'bi. vi. topic. et. iii. phy. nec seqt h're tres angulos demostat d' tri angulo p angulu extrin' g' angul' extrinsec' est p se causa illi' passionis s; sufficit inferre q' sit p se causa in cogitendo illam passionem de triangulo. Scdo nondū fm linco. q' opio triplr sumitur .s. coiter p'prie z magis p'pe. opinio coiter sumpta e habit' cognitiois cum assensu. z sic est genus ad sciam et fidem. opinio proprie sumpta est ap prehensio unius partis contradictionis cum for midine timendo ne oppositum possit in esse

... scia n' est opinio h' bene scitum sit opinatum qz aliqd pot esse uere necessarium apphensū, ab uno p mediū simpliciter necessarium z ab alio p medium pbabile. opio magis p'pe dicta e accep' ueri ptingetis fm qd e uep' ptinges z sic scia non e opio nec scitū e opinatū: z sic de opione loqtur ari. hic cu dicit opionem ee non p'nc'ia. hic exp' m' hanc distinctioem e suspecta ppter 2' m' z 3' m' mē brū q' de rōe p'prie opionis non e formido neqz timor. opinat'. n. ari. mūdū fuisse ab eterno abiz formidine z timore ut p' ex suis offensiuis z d'fē suis. viii. phy. auerro. et cōmen. opinat' e un' m' intellectū ee in oib' hoib' z h' absqz formidine z timore ut collr de mete sua 3' de aia. sicut iā the ologi opinant p rōes pbabiles ultra bitum fidei mundū incepsisse ee in. ellectūqz p'ficari ad p'fici catōem cozpoz humanoz absqz formidine z timo re. Ex cod' e q' falsitas tertii mēbrū cū in rōe opi monis non cadat apphensio p' ptingētis ut uerū ptingēs e. qz mundū eternalr fuisse non e uep' cō tingēs neqz intellectū ee unū in oib' hoib' imo h' e ipo' io opio p'pe supra e hitus acqfit' p s'ylls pbabile sicut scia p'prie dicta p s'yllm demratioū z sicut scia strictissime supra e hit' acqfit' p'nc'ia simplr ita opio strictissime sumpta e hit' acqfit' p mere ptinger'. ita q' nec formido nec timor ne qz uep' d'z pom in distinctioe opionis cū opio pos sit ee uerū circa uerū z salū possibile z impossi bile necium z contingens.

z sic scia n' est opinio h' bene scitum sit opinatum qz aliqd pot esse uere necessarium apphensū, ab uno p mediū simpliciter necessarium z ab alio p medium pbabile. opio magis p'pe dicta e accep' ueri ptingetis fm qd e uep' ptinges z sic scia non e opio nec scitū e opinatū: z sic de opione loqtur ari. hic cu dicit opionem ee non p'nc'ia. hic exp' m' hanc distinctioem e suspecta ppter 2' m' z 3' m' mē brū q' de rōe p'prie opionis non e formido neqz timor. opinat'. n. ari. mūdū fuisse ab eterno abiz formidine z timore ut p' ex suis offensiuis z d'fē suis. viii. phy. auerro. et cōmen. opinat' e un' m' intellectū ee in oib' hoib' z h' absqz formidine z timore ut collr de mete sua 3' de aia. sicut iā the ologi opinant p rōes pbabiles ultra bitum fidei mundū incepsisse ee in. ellectūqz p'ficari ad p'fici catōem cozpoz humanoz absqz formidine z timo re. Ex cod' e q' falsitas tertii mēbrū cū in rōe opi monis non cadat apphensio p' ptingētis ut uerū ptingēs e. qz mundū eternalr fuisse non e uep' cō tingēs neqz intellectū ee unū in oib' hoib' imo h' e ipo' io opio p'pe supra e hitus acqfit' p s'ylls pbabile sicut scia p'prie dicta p s'yllm demratioū z sicut scia strictissime supra e hit' acqfit' p'nc'ia simplr ita opio strictissime sumpta e hit' acqfit' p mere ptinger'. ita q' nec formido nec timor ne qz uep' d'z pom in distinctioe opionis cū opio pos sit ee uerū circa uerū z salū possibile z impossi bile necium z contingens.

At uero neqz intellectus. dico autez intellectum principium sciētie: neqz scientia est indemonstrabilis: hec au tem est acceptio immediate propo sitionis. Scda p'lo. scia e habit' distinct' ab intellectu p bat inte' e p' m' scie z ee indemonstrabilia z hit' tm i me' p'p'ois sed scia n' e aliqd itoz g' maior p'z qz inte' e hit' p'ncipioz q' sūt dignitates p me. v3 qd' h' e uel non e. n'bil e z non e. pstat aut q' dignitates sunt prin' sciaz cu ingrediant vtuall' oem demratioem: z s' p'p'ois ime' atqz indemra bles cū acgran' so' lumine ite' agēs. minor aut e maifesta. naz scia e habit' acqfit' p demratioes g' e effect' demratiois z pnter non e prin' scie cū no sit prin' s'uiipsi'. idē. n. e prin' demratiois z scie non e et scia ee indemonstrabilia aut ee p'p'ois imedi atas cū sit hit' p'ncipiois demrate p cam uel per effectū. Adndū h'z cōm. 3' de aia q' ite' q'dru plr sumit. p' p' pō intell' z sic loqr ari. ibi cū di cit q' uer' agens e oia facē z inte' p'ncipiois e oia fieri. 2' p' sp' intelligibili actu uel bitu pntate rez z sic p'cept' hois uel leonis uocat' ibi inte' ei'. 3' p' p'ntate sensitua deseruētē intellectui i suis opa uonib' quā ari. uocat' fantāsiā di. illā ee intellectū

passiuū. cōmen. aut cogitatuā di. illā gnari z cor rampi. q'ro sumit inte' p bitu p'ncipioz principio rū eo' quo accipit tam. vi. et bi. qz bic. distinguen do ipsum intellectū ab aliis hitib'. Sic g' accipie do intellectū p' h' intēdit tres rōnes pcludentes sciam non ee intellectū. Quaz p' e ista. inte' e prin cipiu scie cū sit hit' p'ncipioz pncipioz h' scia n' est p' m' scie cū n'bil sit prin' s'uiipsi' g' scia no e ite' Scda rō uer' e ee indemonstrabilia cu acqrit solo lu mine inte' agētis h' scia e ee dem' ab' cū sit hit' ac q'fitus p demratioem g'. Tertia rō inte' e habitu' p'p'ois imme' tm h' scia e hit' p'p'ois me'. s. coelo nis demrate g' intelligē' p p'p'ois immediatas illā q' n' h'z mediū q' p'bari possit aut sillogisāi. **Verus enim est intellectus z scia et opinio z q' per hoc d'f. Quare relin quitur opinionem ee circa uerū aut quidem falsum: sed contingens e alr se habere. Hec autem e acceptio im mediate p'positionis z no necessarie Tertia p'. scia opio z inte' aliqtr puenunt z aliq liē dū cōueniunt. p' ps p'z qz oia i' sunt ee uep' in spāl' at pueniunt scia z opio qz sicut scia ita opio resoluūt usqz ad imme'. Scda ps declarat' nā scia z inte' sunt ee necia z opimo tē p'nt' possibi' alr se h're deū scia resoluūt usqz ad imme' necia opi' aut usqz ad ime' solu' pbabilia q' forte oib' uiden tur va uel saltē p' h'z non tm sunt necia qz pnt esse falsa. ut q' ois m' diligit filiū suū q' hūit instātiāz de medea occidente p'p'riuz filiū. Adndū fm p'hm q' non solu' scia opio z inte' sunt va h'z et ea q' dicunt p ista pōt referri ad p'p'ois uocales uel scriptas s'bzdiatas p'p'ois' intellectis scitis z opi natis. qz uoces sunt earum que sunt in aia passiu onū note p'ncipiar. aut ad significata taliū hitumz uel p'p'ois mentaliū. sicut. n. sanitas i e aiali cibo z urina rōe e' oia illa d'nt sana h'z diuersimode h'z cōmen. iii. meth. eo q' sanitas e in aiali tāqz i s'bo z in cibo tāqz in cā z in urina tāqz in sig: z sic al' e forāl' sanū ab' cāl' est san' z urina significatiue sana: ita vitas cū sit adequatio intellectus ad rez sicut sanitas e adeqto humor e s'biue i intellectu z cāl'iter in re z in p'p'one tāqz in signo: ideo oia illa dicunt uera h'z diuersimode. nā intellect' s'biue e formalit' uer' di. phi. vi. meth. q' bonū z maluz sunt in reb' uep' at z falsum sūt in aia h'z rez d'f' cā liē va di. cōmē. xii. meth. q' scia dei e cā rez z scia nra cā a reb' p'p'ois aut e signifi' uera di. phi. i p' s'bdicamentis. q' ex eo q' rez e uel non e oio va ul' stā d'f' q' rē zc. Dubitat' qz p' q' opio no sit ee ue rū cū oñim sit opionē aliqn esse ee falsū. Rū det egi. q'drupl' p' q' ari. p uep' intelligit' p'p'ois ee quā e uep' uel falsum. Scdo q' p' h'z non loqr d' oī opione h'z tm de opione va. Tercio q' non loqr**

tur de opione q̄ ē va sed p̄t eē va et falsa. Quar-
to q̄ opio ḡnā p̄ q̄dam pbabilia. sed p̄o r̄betor.
dī q̄ q̄stūm ē ex pte rei sēp uera sunt pbabiliora
falsis. 7 sic dī. viii. topi. q̄ nihil pbibz q̄daz falsa
pbabiliora eē q̄busdā ueris. intelligendū ē ex pte
nra. opinabi⁹ i⁹ 7 pbabilia ex pte rei sp̄ sunt va.
si aut opinamur falsa h̄ ē ex defectu intellect⁹ nri
Zanco. aut dicit q̄ h̄ opio sit eē ea q̄ p̄t eē falsa.
nuncz tū ut sumit in pposito eē falsa. q̄ sp̄ est vī
p̄tingentis inq̄m̄ ē uerz p̄tingēs. Ego aut dico q̄
opio ē circa uerz non q̄ opinatū sit uerz. s̄ q̄ opi-
nans siue credat illud q̄d sit uerz siue credat illud
q̄d sit falsum. semp̄ tū se credit credē uerum s̄ in
terdū credat falsuz 7 impossibile.

**Et certuz est sic apparentib⁹ opinio
eni incertū ē ut natura huiusmodi ē.**

Quarta p̄do. opio ē circa p̄tingē⁹ 7 possib⁹ alr
se h̄ere. suppo⁹ n. ē in p̄clonib⁹ p̄cedētib⁹ opini-
onē eē p̄tingentiū 7 possibilitū alr se h̄ere. 7 q̄ illd
aligs possit negare iō h̄ic Ari. dupl^r pbat in hac
q̄rta conclōne. Et p̄o ex appentib⁹. i. ex bis q̄ sūt
in p̄mptu. qm̄ hitus 7 obm̄ debent inuicēz p̄por-
tionari sed opio ē q̄d incertum 7 dubiuz in nā et
p̄tingentia possibilia aliter se h̄ere sunt h̄i 7 opi-
nio est respectu in illozum.

**Adhuc autē nullus opinat^r pbare
cum opinet^r impossibile esse aliter se
habere sed scire. Sed aliquādo qui
dez esse sic. sed tamē aliter nihil pro-
hibz tūc pbare tanq̄ huiusmodi opi-
nionē quidē esse sed necessariū scia.**

Secdo ar. ex pte nra q̄ nlls reputat se opiri qm̄
existimat de aliquo ipm̄ eē tale q̄ impossibile est
alr se h̄ere cū tunc reputet se scire 7 non credit se
opiri qm̄ existimat de aliquo ipm̄ eē tale q̄ pos-
sibile ē alr se h̄ere. 7 opio ē taliū ex q̄b⁹ sequitur
sciam eē necessariū 7 opinionem cōtingentis possi-
biliter aliter se habere.

**Qualiter ergo est idē opinari 7 scire
quare nō erit opinio scia.**

Contra p̄dicta ar. p̄hs pbando quadrupl^r sciaz
idē eē cum opione. Et p̄o sic scire ē opinari 7 scia
ē opio. p̄s p̄na q̄ distīn⁹ hitūū concludit ex distīn-
ctōe actūū ut collr a p̄ho 2° et h̄i. an̄s ar. scitū est
opinatū. 7 scire ē opinari. p̄s p̄na q̄ potentie di-
stinguunt p̄ act⁹ 7 act⁹ per oba ut ē demiatū 2° 7
aia. an̄s liq̄t q̄ cadē conclō pōt fieri nota duob⁹
uni p̄ syllm̄ demiatūū 7 alteri p̄ syllz pbabilē tm̄

**Si aliquis posuerit esse aut nihil p̄ti-
gere opinari. Consequenter eniz hic
quidē sciens. ille uero opinās p̄ me**

dia quousqz ad imediata ueniat.

Secdo sic. nisi scia 7 opinio sunt idē sequit^r nō cō-
tingit aliqd opinari. pbat sic arguēdo. nulla scia
ē opio 7 nllm̄ scibile ē opinabile. p̄s p̄na q̄ sicut
a p̄iori arguit distīctio hituum ex distīctiōne
oboz ita a posteriori ar. distīctio obozum ex di-
stīctōe actūū 7 hituum: tunc sic nllz scibile ē opi-
nabile sed oē ens ē scibile q̄ de eo pōt aliqd de-
monstrari. 7 nllm̄ ens ē opinabile et p̄ p̄ns non
contingit aliquid opinari.

**Quare si quidē ille sciuit et opinans
sciuit.**

Tertio illi hit⁹ sunt idē q̄ p̄silt acgrunt 7 cōsilt p̄-
cedunt sed scia 7 opio p̄silt acgrunt 7 cōsilt p̄ce-
dunt 7 scia 7 opio sunt idē. maior v̄ nota q̄ mo-
di distīcti p̄cedēdi arguit in motu idēitātē spe-
cificā fm̄ p̄hm̄. v. p̄h. minor aut dēclat^r ex eo: q̄
tam opio q̄ scia acgrit p̄ imme⁹ 7 resoluit in im-
me⁹ ut patuit in h̄ p̄o. ubi dictū ē q̄ taz sciens q̄
opinans p̄cedit p̄ imme⁹ iō q̄z eoz dī ē sciens.

**Sicut eni et quia est opinari 7 prop-
ter quid autē mediū est.**

Quarto illi hit⁹ sunt idē q̄b⁹ cōpetit eadē p̄prie-
tas sed scie 7 opioni cōpetit eadē p̄prie⁹ 7 sunt
idē. p̄s p̄na cū maiori 7 minori dēclat^r. nā p̄prie⁹ est
scie diuidi in q̄z 7 p̄pter qd h̄ idē ē p̄prie⁹ opi-
niam cū dēt opio q̄z 7 p̄pter qd sicut dāt syllz p̄-
babilis p̄cedens a p̄iori 7 alr a posteriori q̄bus
opinans aliq̄n credit se scire p̄ cām 7 interdū p̄t
effectum. sequitur tex. 2°.

**Aut si quidez sic arbitrat^r nō cōtin-
gentia aliter se habere. sicut 7 habēt
diffinitōes p̄ quas sūt demōstratōes
nō opinabit^r sed sciēt. Si aut uera q̄
dē esse nō tamē hoc ipsis inesse secu-
dū substātiām s̄ scām spēm opina-
bit^r et non sciēt uere.**

Postqz sepauit sciam ab opione 7 obiecti 5 illi
pbat^r sciam 7 opionē eundē hitū eē p̄nt p̄ r̄stōe
ad obiecta facit duo. nā p̄o p̄mittit duas suppo-
nes. 2° pbat quatuor conclōnes ex q̄bus appar-
bit solutio oium rōnum ibi eiusdem aut opinio.

Prima suppositio ē ista. q̄ scia tripl^r differt
ab opione. p̄ q̄ scia p̄cedit p̄ me⁹ n̄cia nō pos-
sibi⁹ alr se h̄ere. opio aut p̄cedit p̄ p̄tingētia possi-
bilia alr se h̄ere. 2° q̄ scia p̄cedit p̄ distīctiōnes et
quibus sunt demfatiōes opinio non p̄cedit ex
distīctiōib⁹ ex q̄b⁹ sunt demfatiōes sed solum ex
bis ex q̄b⁹ sunt syllz pbabiles. 3° q̄ scia p̄cedit p̄
accntia p̄p̄a q̄ insunt s̄bis fm̄ q̄ ips 7 q̄ fluūt a p̄n-
cipiis sp̄ci. opinio autem p̄ accntia cōia 7 q̄ fluūt
a p̄ncipiis indiuidui p̄p̄terca opinās non ē sciēs

q̄ sibi deficient p̄ditiones scie arbitrat^r tm̄ se scit
q̄ p̄nt se h̄ere oia q̄ requiruntur ad scire.

**Et q̄ et p̄pter qd si quidē p̄ imedia-
ta opiabitur. si non p̄ imediata so-
lum ipsum qz opinabitur.**

Secda suppo⁹ q̄ sicut scia ita 7 opio didit in opio
nē q̄z p̄p̄ qd. sciēs. n. resolūē opi. usqz ad imme⁹
h̄z opionē q̄z 7 p̄p̄ qd nesciēs uero resolūē usqz ad
ime⁹ h̄z solū opi. q̄z recte sic dī. de scia q̄ tunc h̄
scia q̄z 7 p̄p̄ qd qm̄ scit resolūē usqz ad imme⁹ tūc
aut h̄ tm̄ scia q̄z. qm̄ non scit resolūē usqz ad ime⁹
uidēs. n. solē aut lunā eclipsari nesciēs resolūere
eclipsim in suam cām. s. i. iterpōem terre inter so-
lem 7 lunam aut i. iterpōtionem lune int̄ terras
7 solē scit q̄z. q̄z sol eclipsat sed nescit p̄pter qd.

Adōndū q̄ non dīt opi. eē hitū acq̄sitū p̄ p̄p̄o
nes p̄tingētes uel n̄cias dū mō opinās accipiat
illas non ut n̄cias sed ut p̄tingētes. nec dīt opi-
nionē eē p̄ cām n̄ciam uel pbabilē dūmō i. accipi
at ut pbabilis. multi. n. cogitūt illā. ois triāgul⁹
h̄z tres angulos cōles duob⁹ rectis non ut n̄cia
nec p̄ cām n̄ciam sed tm̄ pbabilē q̄z p̄ auctēs aut
cōem p̄cessiōne hoium. signato. n. uno triangulo
h̄ite v̄m̄ angulū rectū aliqs scit illū h̄re tres āgu-
los cōles duob⁹ rectis p̄ angulū extrin^m. alr aut
opinat cū triangulū h̄re tres angulos cōles duo-
b⁹ rectis q̄z uidet illū h̄re tres angulos quoz un⁹
ē rect⁹ 7 q̄z alioz concedet ab oib⁹ uel a plurib⁹
esse medietas recti.

Eiusdem aut opinio 7 scientia nō pe-
nitus est sed sicut falsa opinio 7 uera
eiusdem quodam mō est. Sic 7 scia
7 opinio eiusdem. Et enim opinionē
7 ueram 7 falsam sicut dicunt qdem
eiusdem inē inconuenientia accidit
appetere alia que 7 nō opinari q̄ opi-
natur falso.

Hic suppo⁹ b⁹ p̄missis Ari. ponit q̄tuor p̄clōnes
Quaz p̄o est ista: scia 7 opinio non sūt eiusdē obi-
simpl^r pbat. sicut se h̄z opinio va 7 opinio falsa
ita scia 7 opinio sed opio uera 7 opinio falsa non
sunt eiusdē obi simpl^r. p̄s p̄na cū maiori ex suffici-
enti similitudine. 7 minor dēclarat q̄ dato oppo⁹ se
quunt^r inconueniētia. iiii. meth. adducta 5 eracitū
di. oē qd appet eē uerz 7 multa a⁹ incōue⁹. s. q̄ n̄
la opinio ē falsa 7 q̄ uere opinat qm̄ falsuz opina-
tur. si. n. significatū p̄p̄onis v̄e eēt significatū ade-
q̄tum p̄p̄onis falsitanc p̄p̄o v̄a eēt p̄p̄o falsa aut
nulla eēt p̄p̄o falsa. ita si idem obm̄ penit^r sump-
tū fm̄ eandē p̄siderationē formale est obm̄ opini-
onis v̄e 7 opionis falsē. seq̄t opinionē uerā eē opi-
nionē falsā aut nullā eē opinionē falsam. s̄ nō ē di-

tendū opinionē v̄az eē opinionē falsā p̄p̄ implica-
tōem d̄ictōis: 7 dicendū ē nullā opionē eē falsā
q̄d erat v̄m̄ inconueniēs adducendoz. Itē si ad
eq̄tum significatū p̄p̄onis uere eēt adeq̄tū signifi-
catū p̄p̄onis falsē credens p̄p̄oēs falsā uere 7 cre-
dēt q̄z credēt significatū adeq̄tū p̄p̄onis uere 7 p̄pi-
formit si idē est obm̄ oino opionis uere 7 opinio-
nis falsē opinās falsum v̄e opinat: q̄z opinat obz
formale opinionis v̄e 7 illud erat aliud inconueniēs
adducendū. Adōndū h̄z p̄hm̄ 2° meth. q̄ sicut
se res h̄z ad eē ita ad cogsci 7 v. meth. modi intel-
ligēdi sumunt a modis cēndi. 7 3° de aia scie scēcā
quēadmodū 7 res. 2° aut de aia q̄ p̄ōe distīnguū-
tur p̄ act⁹ 7 act⁹ p̄ oba. ex q̄b⁹ p̄p̄omb⁹ seq̄t q̄ nō
stat act⁹ uel habit⁹ eē diuersos fm̄ spēm 7 nō oba
forma⁹. sicut 7 uisus audit⁹ 7 cetera p̄ōe cogntie
spē distīnguunt q̄b⁹ cōpetunt oba diuersaz rōuz
ita habit⁹ 7 act⁹ non pnt spē distīngui nisi ipis cō-
petant oba diuersaz rōum iō scia 7 opinio h̄i pnt
esse eiusdem obi simpl^r ex quo sunt habit⁹ diuer-
sarum rōum ut iā oñsum est.

**Qm̄ autem multipl^r idem dī est si
cut contingit. Est autem sicut non cō-
mensuratum enim eē diametrū ue-
re opinari inconueniens ē. sed qz di-
ametros circa quā sunt opiones idē
lic eiusdem ē. sed quod aliqd erat ef-
se unicuiqz secundum rōnem nō idē
ē. Simiiliter aut 7 scia 7 opinio eius-
dem ē. hoc qdem enim sic aialis ē q̄
non ē contingere non esse aial. sed il-
la quidez q̄ ē p̄tingere ut si hoc qui-
dem q̄ uere hois ē. illā uero hois q̄
dem non autem ueri hominis. idem
n. est quia hō hoc aut non sicut idē.**

Secda conclō. scia 7 opinio sunt eiusdē obi quo-
dāmō. pbat^r p̄ori rōne. sicut se h̄z opinio uera
7 opinio falsa ita scia 7 opinio. sed opinio uera 7
opinio falsa sunt eiusdē obiecti quodāmō 7 2°.
p̄s p̄na cū maiori ex sufficienti similitudine. 7 minor
ar. nā cū idem dicat^r multipl^r. s. idē gnē: idē sp̄e: et
idē numero: 7 itez idē numero simpl^r 7 fm̄ qd.
actu 7 potentia. māliter 7 formaliter. opinio v̄a 7
opinio falsa sunt eiusdē obi materialiter licz non
formal^r. nā de eodē diametro aliqs opinat q̄ ē
incōmensurabilis costē 7 alr q̄ est cōmensurabil^r
costē. p̄ opio ē uera 7 2° falsa: 7 si sunt de eodē B
non ē fm̄ eandē rōem qm̄ p̄ opio ē de diametro
ut ē incōmensurabilis. 7 2° de eodē ut ē cōmensu-
rabilis. Consi^r ē dicendū de scia 7 opione q̄
sunt eiusdē obi non simpl^r sed quodāmō. q̄z nō

Quarta p̄do. opio ē circa p̄tingē⁹ 7 possib⁹ alr
se h̄ere. suppo⁹ n. ē in p̄clonib⁹ p̄cedētib⁹ opini-
onē eē p̄tingentiū 7 possibilitū alr se h̄ere. 7 q̄ illd
aligs possit negare iō h̄ic Ari. dupl^r pbat in hac
q̄rta conclōne. Et p̄o ex appentib⁹. i. ex bis q̄ sūt
in p̄mptu. qm̄ hitus 7 obm̄ debent inuicēz p̄por-
tionari sed opio ē q̄d incertum 7 dubiuz in nā et
p̄tingentia possibilia aliter se h̄ere sunt h̄i 7 opi-
nio est respectu in illozum.

Secdo ar. ex pte nra q̄ nlls reputat se opiri qm̄
existimat de aliquo ipm̄ eē tale q̄ impossibile est
alr se h̄ere cū tunc reputet se scire 7 non credit se
opiri qm̄ existimat de aliquo ipm̄ eē tale q̄ pos-
sibile ē alr se h̄ere. 7 opio ē taliū ex q̄b⁹ sequitur
sciam eē necessariū 7 opinionem cōtingentis possi-
biliter aliter se habere.

Qualiter ergo est idē opinari 7 scire
quare nō erit opinio scia.

Contra p̄dicta ar. p̄hs pbando quadrupl^r sciaz
idē eē cum opione. Et p̄o sic scire ē opinari 7 scia
ē opio. p̄s p̄na q̄ distīn⁹ hitūū concludit ex distīn-
ctōe actūū ut collr a p̄ho 2° et h̄i. an̄s ar. scitū est
opinatū. 7 scire ē opinari. p̄s p̄na q̄ potentie di-
stinguunt p̄ act⁹ 7 act⁹ per oba ut ē demiatū 2° 7
aia. an̄s liq̄t q̄ cadē conclō pōt fieri nota duob⁹
uni p̄ syllm̄ demiatūū 7 alteri p̄ syllz pbabilē tm̄

Si aliquis posuerit esse aut nihil p̄ti-
gere opinari. Consequenter eniz hic
quidē sciens. ille uero opinās p̄ me

Et si in principio sciremus quia deficeret. non querimus utrū deficeret cū autē sciam⁹ ipsū quia: ipsū ppter quid queremus: ut sciētes qz luna deficit. et quia mouet terra propter quid deficit et propter quid mouet terra querim⁹ hoc quidē igitur sic. Quedā autē alio modo querimus: ut si est aut nō est cētaurus: aut si est deus. hoc autē si est aut non simpliciter dico. Sed non si albus est aut non est. cognoscentes autē quia est. quid est querimus ut quid est deus: aut qd hō. que qdē igit qrim⁹ z que iueniētes scim⁹ hec z tot enī sunt.

Secūda cōclusio tm̄ quatuor sūt questionēs. i. maximus numerus q̄stionū nō coincidentū in de noiatōe est numerus quaternarius. s. si est. quia est. quid est. et ppter quid ē. nā oīs qō ē circa cōplexū ul' incōplexū si circa incōplexū aut q̄rit de esse eius z sic est q̄ritō si ē. aut de quidditate eiusdē z sic est questio quid est. si circa complexū aut ergo querit de inherētia predicati ad subm̄ absolute z sic est questio quia est. aut q̄rit ppter quā causā illud predicatū inest illi subiecto et sic est questio ppter quid. Circa ergo ppōem de secūdo adiacente versant̄ due questionēs. scz si ē et quid est vt si homo est z quid est homo z circa ppōitōs de tertio adiacente versat̄ alie due q̄stionēs. s. quid est z ppter quid ē vt utrū homo sit disciplinabilis z ppter quid homo est disciplina bilis. Ph̄us autē ponit exēpla in aliis terminis z pmo de qōne cōposita dicēs qz pmo querim⁹ utrū luna eclipsat̄ si ignorat̄ ipaz eclipsari quia si sciret nō fieret hec q̄stio que dī quia est. z scio qz luna eclipsat̄ sequit̄ alia questio. s. ppter quid luna eclipsat̄ qd dī questio ppter quid. Aliam at̄ qōs scz simplicē declarat p̄nt ph̄us z dicit qz pmo q̄ritur utrū dens sit vl' cētaurus deinde quid ē deus z quid est hō z sic de aliis. Notandū pmo qz questionēs noiate h̄nt inuicē ordinē cēntiale eo qz qō ppter qd est p̄suppōit qōs qā ē: et questio quia est p̄suppōit qōnes quid ē: et qō quid est p̄suppōit qōne si est. vnde qō p̄pōita p̄suppōit simplices et qō d̄ quidditate p̄suppōit qōnes de eē: et qō d̄ eā inherētie p̄suppōit qōnes de eētia inherētie. Secūdo notādū qz qōes sūt solū quatuor in genere s̄m Zyncōn. qz s̄m spēs uel numez sūt plures. infinite enī numero p̄nt eē qōnes si est. et quia est quid est et ppter quid ē. sicut etiā infinite

p̄nt eē demonstratōes z cōclusiones. Tertio notandū qz qōnū quedā ponūt in numez quedā dō nō ponūt in numerū. dicit enī questio de secūdo adiacente nō ponere in numerū z questio de tertio adiacēte ponere in numerū cuius ē triplex rō prima qā qō de secūdo adiacēte nō habet p̄dicatū questio autē de tertio adiacēte h̄z p̄dicatū. cōstat autē qz subiectū nō facit numerū. subiectū autem z predicatum h̄nt faciunt numez. Secūda rō quia questio si est: nullā qōnes p̄suppōit z qō qd est: tm̄ p̄suppōit questionē si est. ideo nulla istaz ponit in numerū. sed questio quia ē p̄suppōit duas questionēs. s. si est z quid ē. et qō ppter quid p̄suppōit tres. s. quia ē et quid ē et si est. ideo tā questio quia est quā ppter quid ponit in numez cū duo z tria sint numeri. Tertia ratio prime due qōnes querūt de esse z eētia rei que sūt idē cū ipa re alie aut querūt de subiecto z p̄p̄ia p̄fisiōe que realiter distinguūt ideo p̄me due questionēs dicunt nō ponere in numerū z due vltime ponūt in numerū. Quarto notandū qz ph̄us facit mentionē de centauro quo ad questionem si est et nō quo ad qōnes quid est. quia licz quid est qō ē p̄cognitō dicat diffinitōes exp̄mentēs qd noīs tm̄ quid est: qō est questio dicit diffinitōes exp̄mentē quid rei z quia centauro hircocervo aliiqz figmentis nō corrident diffinitōes exp̄mentes quid rei sed solū qd noīs iō illis corridz questio quid est. Primū dubiū sicut figmēta nō h̄nt quidditatē ita nō h̄nt esse. q̄ sicut illis nō corrident questio quid est: ita illis nō p̄p̄t qō si est. Dicendū negando p̄ntiaz quia dubitat de centauro utrū sit et nō quid sit naz prima qō termiat̄ negatiōe iō ostēso qz nō ē centaurus frustra quereret quid ē centaurus non tm̄ incōuenit concedere qz centauro hircocervo z aliis figmentis corrident qō quid est nō de inē sed p̄dōnaliter vt quid esset hircocerv⁹ dato qz esset sed de tali questione ph̄us nō facit mentionē qz tali nō v̄t demonstrator. Secūdū dubiū videt̄ quod deo nō cōpetit qō quid est qz deus nō pōt diffiniri cū nō sit per se in p̄dicamēto: diffinitio enī cōstat ex genere z dīria que nō repiūt in deo cū sit actus purissimus s̄m ph̄m. i. metha. Rēspōdet qz diffinitio pure quidditativa diffinitio exp̄mēs qd rei z diffinitio exp̄mēs quid noīs cēntaliter ordinat̄ s̄m sub z supra quia omnis diffinitio pure quidditativa est diffinitio exp̄mēs quid rei z nō ecōtra z oīs diffinitio exp̄mēs quid rei est diffinitio exp̄mēs quid noīs et nō ecōtra licet ergo deo nō p̄petat diffinitio pure quidditativa sibi tm̄ corrident diffinitio exp̄mēs quid rei qz deus est illud quo melius excogitari nō p̄t. Credo tm̄ qz ph̄us p̄ deū intelligat celū iuxta modū porphiri in vltibus dicētis qz mortale nobis additū sepat nos a diis. i. corporibus celestibus que ip̄e p̄ta

bat esse aialia rōnabilia cū fuerit de secta plato. aut iuxta modū loquēdi homeri dicētis iolez eē patrē deoz. i. planetaz qui ip̄e aristo. inducit 2°. de aia. Cōtra cōclōnes ar. z pmo qz qōnes sūt pauiores q̄ q̄ttnoz. qz oīs qō est qō medii: ut habet in q̄rta cōclōne. q̄ nō est nisi vna qō. Itē qd est: qz est: sūt p̄cognitōes: ut patuit p̄ hui⁹ q̄ nō sūt qōnes: z p̄ p̄ns nō sūt nisi due qōnes. s. si est: z ppter qd est. Secūdo ar. qz p̄les q̄ q̄tuor sūt qōnes: qz p̄ter noiatas sūt tres alie p̄tinētes ad genus ppōnum. s. q̄lis: z q̄nta. z alie q̄tuor querētes de diffinitōe: genē: p̄prio: z accite ut patet in topicis. z iterū decē alie repte in decē p̄dicamētis. s. q̄lis. q̄ntus. ubi. quādo zc. qz qdlibet p̄dicamētū videt̄ h̄z p̄p̄iū questū h̄z nō cui libet assignet pp defectū vocabuloz. Notandū qz circa difficultatē scēde rōnis due sūt expositiōes. p̄ma est cōis qōnes q̄drupl̄r distinguens p̄mo iuxta distinctionē q̄stioz p̄dicamento rō z sic sūt decē sicut decē sūt p̄dicamēta. Secūdo iuxta distinctionē questioz p̄dicatoz. et sic sūt q̄ttuor qōnes sicut q̄ttuor sūt p̄dicatoz q̄ dicunt de sp̄e. Tertio iuxta distinctionē accidentiū ppōnis in cōi. z sic sūt tres: que. qualis. z q̄nta. Quarto iuxta distinctionē adiacentiū ppōnis categorice. z sic sūt q̄ttuor qōnes quarū due p̄petūt ppōni de 2° adiacēte. z due corrident ppōni de 3° adiacēte ut p̄us dictū est. z solū isto mō inquiri diffinitio qōnum z nō alio mō. Secūda expō est p̄p̄ia dicēs qz oīs qō mūdi est vna istaz quattuor aut reducibilis ad aliquā earundē. v̄t ppōnū de 2° adiacēte quedā h̄nt subm̄ z nō p̄dicatū. ut si hō est aial est. tā aīis q̄ p̄ns hui⁹ p̄dōnalis h̄z subiectū z nō p̄dicatū. quedā aut h̄nt p̄dicatū et nō subm̄. ut si est hō est aial. hui⁹ enī p̄dōnalis tā aīis q̄ p̄ns h̄z p̄dicatū z nō subz. Ex qbus sequit̄ qz oīs qō circa aliquā talē de 2° adiacēte est qō si est. aut qd est. uel reducibilis ad aliquam istaz. nulla aut qōnū noiataz in scēda rōne reducit ad qōnes si est. qz q̄libet talis p̄suppōit illud esse igit̄ reducit ad qōnes qd est. nā cū dī qualis est s̄or. aut q̄ntus est plato. interrogatio fit circa ppōnes de 2° adiacēte habentē p̄dicatū z nō subiectū in qua p̄suppōit s̄ortē z pla. esse. acēt s̄or. q̄lificatū esse. z platonē q̄ntificatū esse seu q̄ntus esse. sed solū querit̄ que q̄lis sit ista q̄ s̄or. est q̄lificatus z p̄nter q̄ res sit illa q̄litas q̄ s̄or. est q̄lificatus ubi habet qō qd est. s. qd est illa qualitas v̄trū albedo vel nigredo q̄ s̄or. est q̄lificatus. Itē de platone q̄rit q̄ res sit illa q̄ntitas q̄ pla. ē q̄ntus. z p̄nter qd est h̄mōi q̄ntitas v̄tz pedalitas vel bipedalitas aut aliq̄ alia. Et sic dī in his ita p̄nter in oibus aliis iuxta materiā interrogatiōnū. Ad p̄mū dī negādo p̄nam. qz licet oīs qō sit qō medii tm̄ aliud z aliud mediū h̄z aliā z aliā qōnes. Et cū ar. qz est z qd est nō sūt qōnes.

quia sunt p̄cognitōes. Rēndet qz nulle p̄cognitōes sūt qōnes vel ecōtra. tm̄ p̄cedo hec duo s̄b cōtraria. qz est z qd est nō sūt qōnes. z qz est et qd est sūt qōnes. v̄t qz est dignitatū z subī n̄ sūt qōnes sed p̄cognitōes. s̄l̄r qd est subī et passio nis nō sūt qōnes sed p̄cognitōes. sed qz ē z qd est cōclusionis sūt qōnes ita qz est z qd est sūt qōnes supponēdo p̄ cōclōnibus q̄ p̄us dubitant q̄z sciant p̄ demfationē. sed qz est z qd ē sūt p̄cognitōes supponēdo p̄ dignitatib⁹ subō z passio ne que p̄cognoscant̄ aī demfationē. nō tm̄ p̄ceditur qz oia qz est z qd ē sūt p̄cognitōes. nec oia qz est z qd ē sūt qōnes ppter iplicationē p̄tradi cōnis. Ad 2m̄ rēspōsū est p̄ scēdam expōnem Alii tm̄ dicūt oēs istas qōnes reduci ad qōnes qz est dicēdo qz querūt de inherētia p̄dicati ad subiectū cū iste ppōnes sint de 3° adiacēte. s̄or. est q̄lis. pla. ē q̄ntus. cicero est in loco uel in tpe circa q̄s versant̄ iste qōnes. Sed ostensum est has qōnes nō versari circa has ppōnes: cū p̄supponat̄ s̄ortē esse qualē z platonē esse quantū. cū querit̄ q̄lis est s̄or. z q̄ntus est pla. Ideo p̄ter oēs datas expōnes pōt dici magis ad mentē ph̄i qz nō loquitur hic de oibus qōnib⁹ sed solū de his q̄ terminant̄ per scire iuxta intellectū p̄me cōclōnis. s. qōnes sūt eq̄les nūero his que v̄scim⁹. sed tm̄ quattuor p̄tingit scire. q̄ tm̄ q̄ttuor sunt qōnes. p̄z p̄na cū maiori. z minor declarat. nā omē qō sicut aut scit per diffinitionē aut p̄ demfationē. si per diffinitionē illi corrident qō qd est. si per demfationē. aut ergo per demonstrationē cōcludentes ppōnes de secūdo adiacente. aut cōcludentē p̄positionē de tertio adiacente. si p̄positionē de secūdo adiacēte ut qz p̄mus motor est aut qz p̄ma cā est illi corrident qō si est. Si autē demonstratio cōcludit p̄positionē de 3° adiacēte. aut ergo per effectum z sic p̄cedit questio quia est. aut per cām. et sic p̄cedit questio ppter quid est. p̄stat aut n̄ plures esse modos sciēdi. z ergo nec plures modos querēdi referendo quesibilia ad scibilia. De his enī tribus modis sciēdi per demfationē facit cōmentator mentionē secūdo ph̄i. di. triplicē esse de demonstrationē. s. simplicē. qz est z ppter quid est intelligēdo per demfationē simplicē demonstrationē. cōcludentē ppōnes de secūdo adiacēte. Dubitat qz ostensū est p̄mo hui⁹ omnē demonstrationē esse sillogismū. p̄stat aut nullū sillogismum cōcludere ppōnem de secūdo adiacente. aliter sillogismus cōstaret ex duobus terminis tm̄ cōtra doctrinā aristo. p̄mo p̄rioꝝ. q̄ nulla demonstratio cōcludit p̄positionē de 2° adiacēte. Itē dato illo aliqua demonstratio p̄tēt p̄ncipiū qz semp cōclusio sumeret in altera p̄missaz. verbi ḡfa. si deberet p̄bari ista. deus est. videt̄ qz aliquo tali mō omis p̄ma cā est. sed deus est p̄ma cā. q̄ de⁹ est. ubi p̄z cōclusionē repeti in minori. Rēndet

q̄ ois sillogismus cōstat ex tribus termis ipli-
te uel explicite. pōt tñ cōstare ex duobus expli-
te. ut omis homo est. sōz. est homo. ḡ sōztes est
neq̄z per talē sillogismū cathegoricū pōt demon-
strari ppō de scōo adiacēte. quia peteret princi-
piū. s̄ per sillogismū ypotheticū iuxta doctrināz
aristo. p̄mo p̄noz. ut si p̄ma cā est deus est. sed
p̄ma causa est. ḡ deus est. minor aut̄ pbat 2° me-
tha. ex eo q̄ nō p̄tingit pcedere in infinitū caus̄
z causatis. Itē p̄mus motor est vel pcedit in in-
finitū in mouētibus z motis. sed nō pcedit in in-
finitū in mouētibus z motis. ḡ p̄mus motor est.
minor est p̄bata septimo p̄bisi. Et si dī omnē de-
monstrationē esse sillogismū alicui⁹ triū figuraz
ut colligit de mēte p̄bi p̄mo hui⁹. R̄ndetur q̄
loquit̄ de potissima demonstratōne concludente
ppositionē compositā z nō simplicē fm q̄ etiam
magis videbitur infra zc.

**Querimus autē cuz queram⁹ quia
aut si est simpliciter utrū sit mediuz
ipsius aut non. Cuz autē cognoscen-
tes aut quia ē: aut si est: aut in parte
aut simpliciter. tunc iterum propter
quid querimus aut quid est. et tunc
querimus quid sit mediū. Dico autē
quia est aut si est parte z simpliciter
in parte quidē utrū deficit luna aut
augetur. Si enī est aliquid aut non
est aliqd. in huiusmodi inq̄rim⁹ sim-
pliciter aut est si est aut non est luna
aut nox. Cōtingit quidē itaq̄z in om-
nibus questionib⁹ querere: aut si est
aut quid est mediuz.**

Tertia conclusio est ista. omēs qōnes reducunt̄ ad
duas. videlz ad si est: z quid est. pbat̄ questio si
est: z questio qz est reducunt̄ ad questionē si est.
z questio qd est z questio ppter quid est reducū-
tur ad questionē qd est ḡ. an̄s probat̄. nam cum
querimus si est aut quia est querim⁹ de medio si
est. z cum querim⁹ quid est z ppter quid est que-
rimus quid est illud mediū. ḡ omnes ille qōnes
reducunt̄ ad si est mediū z quid est mediū. verbi
grā. cum q̄rimus utrū homo sit risibilis q̄ri-
mus utrū sit mediū quo hō sit risibilis vel causa
risibilitatis. quia idē est mediū z causa. Si autē
querit̄ quid est hō querit̄ quid illud est medium
quo homo est. z cum querit̄ ppter quid homo ē
risibilis querit̄ quid est illud mediū quo homo ē

risibilis. **Notandū p̄mo fm q̄ questio q̄rens
si est: querit̄ de esse simplr z questio qz est querit̄
fm ptem. nā ens est totū respectu oīz p̄dicamē-
toz. z oīa p̄dicamenta sunt ptes entis. q̄nto me-
tha. ergo questio querēs de aliquo fm esse que-
rit de illo simplr z fm totū. Questio autē q̄rens
de aliquo fm determinatū p̄dicamentū querit̄ d
illo fm quid z fm pte cū illud p̄dicamentū sit ps
entis. z p̄nter cognitio de aliquo q̄ ipm sit habe-
tur noticia de eo fm esse simplr. z cognitio q̄ ip-
sum sit tale vel tale habeat̄ noticia de eo fm ptes
verbi grā. noticia lune q̄ deficit vel auget̄ est no-
ticia fm ptem. noticia autē eiusdē vel de eadē aut
de die vel de nocte q̄ est vel nō est: est noticia fm
totū z fm esse simplr. Secdo notādū q̄ d̄ cau-
sis mediis z p̄ncipiis fm se nō est questio. qz ta-
lia fm hui⁹ nō sunt dubitabilia cuz sunt p se nota
vel quasi per se nota. sed questio est de illis in or-
dine ad causata z ad p̄clusiones ita q̄ solū est qō
de illis ut ordinat̄ ad causata z ad p̄clones z cō-
tra. duo enī sūt motus in nobis. p̄mus est dubi-
tabilis z ille incipit ab effectu tendēs in cām. ta-
lis igit̄ motus nihil aliud querit̄ nisi iuenire cau-
sam. z ideo omis questio est de ipsa causa uel de
ipso medio. Secdus motus est certitudinis z iste
incipit a causa tendēs in effectū. hñtes ergo effe-
ctum dubitamus z q̄rimus cām: qua habita per
eam iam certificati fm certitudine tendimus in
effectū. Ex p̄dictis sequit̄ q̄ qōnes sūt q̄tuor
ut respiciūt p̄clusiones z causata. s. si est. quid ē.
quia est. z ppter quid est. ut aut respiciūt media
sic sunt due. s. si est. z quid est. quia nunq̄ querit̄
nisi si est mediū. aut quid est mediū illd ut dictū
est. Et sicut p̄clones reducunt̄ in media nō tamē
sūt illa media: ita iste q̄tuor qōnes reducunt̄ in
istas duas nō tamē sunt iste due. Dubitat̄ cō-
tra declarationē p̄clonis sic. questioes simplices
cōueniunt magis inter se: ac etiā magis p̄ueniūt
inter se qōnes p̄posite q̄z vna simplex z vna p̄po-
sita. ḡ potius qōnes simplices sūt reducibiles i
vnā aut qōnes cōposite q̄z vna simplex z vna cō-
posita. R̄ndetur q̄ qōnes simplices inter se
magis cōueniūt z etiā p̄posite inter se q̄z aliqua
simplex z aliqua cōposita. tñ respectu alicui⁹ ter-
tiū. s. mediū magis cōueniūt vna simplex z vna cō-
posita q̄z simplices vel cōposite inuicē. vnde qō
si est querit̄ de esse subī. z qō quia est querit̄ de
ēē p̄dicati in subō. qō aut̄ quid est querit̄ ppter
quid est illud subm. z qō ppter quid est querit̄
ppter quid illud p̄dicatū est in isto subō. con-
stat autē q̄ magis p̄ueniūt si est subm. z si est p̄di-
catū in subō: q̄z si est subm z ppter quid est subō
S̄l̄r magis p̄ueniūt ppter quid est subm et pp
quid p̄dicatū est in subō q̄z si est p̄dicatū in subō
z ppter quid p̄dicatū est in subō.**

Causa quidē enīz mediuz est.

**Quarta conclusio. omēs qōnes reducunt̄ ad vnā
scz ad qōnem mediū. Ista conclusio tripl̄r pbat̄.
z p̄mo sic. omis qō est qō cause. ergo omis qō ē
qō mediū. patet p̄na qz cā z mediū sūt idē. an̄s p-
batur. nam cū querit̄ si hō est querit̄ si est aliqua
cā qua hō est. z cū querit̄ quid est hō querit̄ q̄ est
cā qua hō est. deinde cū querit̄ utrū hō rideat q̄
ritur utrū sit aliqua cā qua hō ridet. z cū querit̄
ppter qd homo ridet querit̄ que est illa cā qua
homo ridet. **Notandū q̄ cā est id ad cui⁹ eē
sequit̄ aliud. sed ad eē mediū sequit̄ p̄clusio. ḡ cā
z mediū sūt idē. sicut enī dat̄ mediū tā in dem̄ra-
tione qz q̄z ppter quid: ita dat̄ cā sed nō eodem
mō. nam in dem̄ratione qz z per effectū dat̄ tñ
cā in cognoscēdo: sicut dat̄ mediū tñ inferendo.
In dem̄stratione autē ppter quid datur tam
causa q̄z medium in essēdo.****

**In omnibus autē talibus hoc q̄rit̄
utrū deficit. utrū sit aliquod mediū
aut non. Post hoc scientes quia est
quid igitur hoc sit querimus.**

Secdo principalr sic. quid ē z quia est sūt qōnes
mediū. z si est z quia ē sunt qōnes mediū. z quid ē
z ppter quid est sunt qōnes mediū. ḡ omis qō ē
qō mediū. patet p̄na. quia in his cōbinatōnibus
sūt omēs qōnes. p̄ma pars an̄tis p̄batur d̄ ista
ppōne dubitabili. luna eclipsat̄. p̄mo enī querit̄
utrū luna eclipsat̄. qua qōne intelligit̄ vtz sit me-
diū cognoscēdi lunā eclipsari. deinde queritur
qd sit illud mediū quo luna eclipsat̄: z quo intel-
ligit̄ lunā eclipsari. Dubitat̄ cū cuiuslibet quat̄
nario cōpetant sex cōbinatōnes ut declaratū est
p̄mo hui⁹. iuxta doctrinā aristo. 2° de generatōe
quare ergo aristo. non fecit mentionē nisi de tri-
bus. R̄ndet q̄ licet numero q̄ternario qōnū
competat̄ sex cōbinatōes. sufficiūt tamē tres ad
probandū omēs questiones esse qōnes mediū.
quia in his tribus sūt omēs qōnes.

**Causa enīz ipsius est esse. Non hoc
aut hoc. sed substantiā simpliciter aut
non simplr sed aliquid eorū que sūt
per se aut secundū accidēs mediuz
Dico autē simpliciter substantiaz ut
lunā aut terraz aut triāgulus. Quid
autē est defectū eq̄litate ineq̄litate si
est in medio sit aut nō sit.**

Secda pars an̄tis probat̄. s. q̄ si est z quia ē sunt
qōnes mediū siue ppō dicat̄ eē siue nō eē simplr
siue dicat̄ eē vel nō eē fm partē: hoc per se vl̄ p
accis. verbi grā. homo est. dicit̄ eē simplr. s̄ hō
est risibilis. dicit̄ eē fm partē z hoc p se. sed aial

est risibile. uel hō est albus dicit̄ eē fm partē per
accidēs. z omis questio circa aliquā istaz est qō
mediū. Si enī querit̄ utrū homo sit vel utrū hō
sit risibilis. vel utrū homo sit albus. cōtinue q̄rit̄
utrū sit mediū cognoscēdi z eēndi hominē eē aut
hominē eē risibile: aut hominē eē albū. S̄l̄r d̄ lu-
na: terra: z triangulo sit qō si est dicens esse sim-
pliciter. ut si luna est. aut si terra est. aut si trian-
gulus est. etiā qō quia dices esse fm ptem. s. vtz
luna eclipsat̄. z utrū triāgulus hēat tres angulos
eq̄les duobus rectis. z an terra sit in medio mū-
di uel nō. z nulli dubiū q̄ qlibet istaz qōnū ē qō
mediū. p̄ma enī qōne querit̄ utrū sit mediū cog-
noscēdi lunā. triāgulus. uel terrā esse. 2^a autem
qōne querit̄ vtz sit mediū cognoscēdi lunā eclipsari.
aut triāgulus habē tres angulos eq̄les duo-
bus rectis. aut terrā esse in medio mūdi. Sed
dubitāt̄ quia videt̄ q̄ pl̄us nō debeat facē men-
tionē de ppōne per accis quia dem̄strator nō
utit̄ bis que sūt p accis. ut est habitū p̄mo hui⁹

**Notandū q̄ q̄tuor sūt respōsiones quaz q̄li-
bet satisfaciunt difficultati. Prima ē ista q̄ oppo-
sita habet fieri circa idē. quia oppositor eadē est
disciplina. sed p se z p accis sunt opposita. ergo
si dem̄strator determinat de his que sūt per se. etiā
debet determinare de his que sūt p accis nō de
mōstrando illa sed dando intelligē ea separādo
ipā ab aliis que sunt per se. Secda r̄sio dicit̄
q̄ licet dem̄strator nō utat̄ dem̄ratiue his q̄ sūt
per accis. utit̄ tamē his exemplarē. nā dictū est
supra q̄ ppō p̄tingēs vl̄ per accis est uere scibi-
lis largissime loquendo. ideo circa ea pōt fieri
questio. cōstat autē q̄ siue fiat qō circa h̄mōi pro-
positionē dicentē eē simplr siue fm partē omnis
talis qō est qō mediū. Tertia respōsio dicit̄ q̄
aristo. loquit̄ ibi de ppōne per accis put p acci-
dens opponit̄ ei qō est per se p̄mo. z tali p acci-
dens bene utit̄ dem̄strator in dem̄ratione p̄ricula-
ri. ut q̄ est eglater⁹ habz tres angulos equales
duobus rectis. ista enī ppō dī per accidēs non
rōne subī sed p̄dicati. quia accidit eq̄litate trium
āguloz ad duos rectos in eē eglatero. Quar-
ta r̄sio est Egi. dicit̄ q̄ sicut inesse p se habet
cām. ita nō inesse per se. quia sicut affirmatio est
cā affirmatōnis p̄mo huius: ita negatio est cā ne-
gatōnis. sicut enī h̄z per se angulū est cā p se h̄z
tres. ita nō habere per se angulū est cā nō h̄z p
se tres. licet igit̄ idem sit triāgulus z principū si-
gurarū rectilineaz. tamē triāgulus dicit̄ h̄z per
se tres angulos sicut per se habet angulū extrin-
secū z principū figurarū per accis habz tres. qz
accidit sibi h̄z angulū extrinsecū. Et ex his p̄nt
fieri dem̄ratōnes quaz p̄ma est ista. quicqd per
se habet angulū extrinsecū p se habet tres angu-
los. sed triāgulus est h̄mōi. ḡ zc. Secda dem̄ratio
cuiusq̄z accidit habē angulū extrinsecū accidit ha-**

beret tres angulos . principiu figurarum est hmoi .
¶ principio figurarum accidit hie tres angulos . vn
ficut scia est de corruptibilib⁹ . put de illis fut in
corruptibiles rones . ita demfator pot uti bis q
sunt per accis . put repetit aliqd in eis per se . na
ficut est per se q habes per se angulu extrinsecu
habet per se tres angulos : ita est per se q cui ac
cidit habere angulu extrinsecu accidit habere tres
angulos . Intelligendu circa dictu Egi . q sic
aliqua ppositio est possibilis 7 no de possibili ut
tu es homo . 7 aliqua de possibili 7 non est possi
bilis . ut homine possibile est esse asinu . 7 aliqua
possibilis 7 de possibili . ut albu possibile est ee
nigru . 7 aliqua possibilis 7 de impossibili . ut ho
mine impossibile est esse asinu . ita aliqua pp^o e
per se 7 no de p se . ut triangul⁹ habet tres angu
los . 7 aliqua est de per se 7 non per se . ut princi
pium figurarum habet per se tres angulos . 7 ali
qua per se 7 de per se . ut triangulus per se habet
tres angulos . 7 aliqua p se 7 de per accis . ut pri
cipiu figurarum per accis habet tres angulos . Is
igit ppositio per accis no ingrediat demonstra
tionem . tam bene ingredit demonstrationem pp^o
de per accis . quia talis est pp^o per se . 7 sic dice
bat supra pmo hui⁹ q de casti 7 fortuna est scien
tia pro quato reperunt in eis pdicaciones per se
7 no p accis . hec eni pp^o . fortuna est ca per acci
dens extra semp 7 frequeter : est p se licet sit de
per accis . 7 io potest ingredi demonstrationes .
In omnibus eni his manifestu est
q idem sit querere q quid e 7 ppter
quid est . Amplius quid est defect⁹ .
pziuatio luminis a luna ob terre ob
iectu . et ppter quid e defectus . aut
ppter quid deficit luna . ppter defe
ctu luminis opposita terra . Quid e
consonantia . ratio numeroru in acuto
et graui . ppter quid consonat acutu
grauu . ppter id q ratione habz nu
meroru acutu et graue . utru sit i nu
meris ratio ipsoru . accipietes aute
quia est q ergo est ratio .

Tertia pars principalis antiz etia probat videlz
q quid est 7 ppter quid est sut qones medii . p
batur ficut se habet qd si est ad qonem quia est .
ita qd quid est ad qonem ppter quid est . sed qd
si est 7 questio quia est sut qones medii . ideo pa
riformiter quid est et ppter quid est sunt qones
medii . Et confirmat . qones quid est 7 ppter
quid est sut vnu 7 idem : sed quid est est qd medii
ergo ppter quid est qd medii . patet pna cu mi

noxi ex dictis . 7 maior declarat pmo exmplo nali
quia si querit quid est eclipsis : ridetur defect⁹
luminis in luna ex interpositioe terre . 7 si iteru que
ritur ppter quid luna eclipsat : ridetur per ide .
scz ppter defectu luminis in luna ex interpositioe
terre . Secdo exemplo mathematico . ut quid est
armonia . i . consonantia . ridetur q est ro . i . ppor
tio numeror in acuto 7 graui . 7 si querit . ppter
quid consonat acutu graui . ridetur ide : q acutus
7 graue habet rone numeror . i . pportione nu
merale ad inuicem . terminata igit qone quia e . vtru
consonantia sit pportio numeror in acuto et graui
que est questio medii ut probatu fuit sequuntur
alie qones . f . quid est hmoi . pportio : 7 pp quid
est hmoi . pportio in acuto 7 graui : que etia videt
esse qones medii . Sed dubitat consonantia est
sonus : sonus aut non est numerus neqz pportio
cum sit qualitas educta de poteta pccientis et
pculsi . 2° de anima . Dicendu q consonantia no est
sonus . sed est relatio surgens ex multitudine so
noru quoz vnus est grauis 7 alter acutus . sicut
eni sonus no est motus sed est in motu subiectie .
ita consonantia no est sonus sed est in sono subie
ctie eni consonantia mouere auditu non rone sui
sed rone soni in quo ponit subiectie . 7 quia mu
sicus no considerat consonantia ut est passio con
tinui sed discreti . quia considerat ipam ut e ex mul
tis pculsiombus 7 no ex vna tm . ideo consonantia
dicit pportio numeror . pportio qd ppter ha
bitudine grauis ad acutu 7 numeror . quia non
fit ex vno sono neqz ex vna pculsiombus sed ex mult
sonis 7 multis pculsiombus .

Quod aut sit medii questio ostendit
qncuqz mediu sensibile e . querim⁹
eni no sentientes : ut defectu si e aut
no . Si uero eem⁹ sup luna no utiqz
qreremus : nec si sit nec ppter quid
sed simul manifestu esset utiqz .

Tertio ar . principaliter ad conclusionem sic . omnis
qd querit illud quo habito cessat illa qd . sed ha
bito medio cessat omis qd . ergo omis qd est qd
medii . maior patet . 7 minor declarat exmplo sen
sibili . qm no videtes luna querim⁹ si eclipsis est
7 quid est illa eclipsis . 7 vtru eclipsis sit in luna
7 ppter quid eclipsis est in luna . si aut esset⁹ sit
pra luna videtes terra poni inter sole 7 luna cel
sarent omes iste qones solu habita noticia illi⁹
medii . f . terra poni inter sole et luna . Contra p
barione illius minoris videt esse phus pmo hu
ius dicens . si quis esset supra luna videns lunam
eclipse no sciret eclipsim de ipa luna . Dicendu
q aristo . voluit ibi tale noticia no esse sciam ha
bita solu per sensu circumscripata opatione intellec
tus agētis hic . aut voluit q si quis videt lunam

eclipse statim mediante lumine intellectus agen
tis facietis vniuersale ex singularib⁹ haberet scia
tiam . 7 sic non est contradictio .

Ex eo eni q sentim⁹ et vniuersale
nobis factu est scire . sensus quid e
q nuc obicit . et manifestu e q nuc
deficit . ex his aut utiqz vlt factu est
Sicut igit diximus q quid est scire
idez est et ppter quid est .

Et hac responsione tollit aristo . vna cauillatioez
dicens de singularib⁹ no habet scietia v3 per sen
sum . etis igit supra luna videns illa eclipse no
sciret eas eclipse . Ad qua respodet phus q ex
singularibus 7 per sensu imediate no habet scia
sed bene mediate . quia intellectus ex talibus sin
gularibus format vniuersale qd est principium
scietie . videns eni terra interposita soli 7 lune
format hac vniuersale . qncuqz terra interponit
inter solem 7 lunam . luna eclipsatur .

Hoc aut aut est simpliciter 7 no eoz
que sut hoc aliquid aut eoz que isut
ut qm duo recti aut quoniam maius
aut minus .

Quarto principaliter ad conclusionem ar . sic omnis
questio de esse simplr est qd medii . 7 omis qd d
esse fm parte est questio medii . sed omnis qd est
questio de esse simplr vel de esse fm parte . et er
go omis qd est questio medii . patet pna cum mi
noxi . quia omis questio versat circa ppositiones
de scdo vel tertio adiacete . maior aut declarat in
ductiue . nam si querat vtru anguli trianguli sint
aut quid sint illi anguli . illa questio est de ee sim
pliciter cum sit circa ppositione de 2° adiacente
si aut querit vtru anguli trianguli valeant duos
rectos . aut ppter quid anguli trianguli valent
duos rectos . ista questio est de esse fm ptem cu
sit circa pponem de tertio adiacente in qua pdi
catu no est transcendens dicens totu esse . sed inse
rius ad transcendens dicens ptem entis tm . constat
aute qualibet istaru questionu esse qones medii
pma eni questio querit utru sit aliquod mediu
cognoscendi angulos trianguli esse . secunda querit
qd est illud mediu quo sut anguli trianguli . Ter
tia querit utru sit aliquod mediu . pbandi uel co
gnoscendi angulos trianguli valere duos rectos
Notandum fm philosophum q scire quid est
est scire . Quarta vero querit quod est illud me
diu quo anguli trianguli valeat duos rectos .
ppter quid est : tam ubi sit questio de ee simplr
qz ubi sit questio de esse inherente pdicati ad sub
iectu . nam scire qd est triangulus est scire ppter
quid est triangulus . 7 scire quid est illud quo tri

angulus habet tres angulos eqles duobus rec
tis : aut maiores aut minores est scire ppter qd
habet hmoi angulos quo dato sequit q angulus
extrinsecus no est ca equalitatis triu anguloruz
ad duos rectos . ut dicit Egi . quia angul⁹ extrin
secus no est illud quo triangul⁹ habet tres angu
los equales duobus rectis . nec est illud pp qd
triangulus habet hmoi angulos . quia si nullus
angulus extrinsecus est no minus triangulus ha
beret tres angulos equales duobus rectis . sed
diffinitio trianguli est illud quo 7 ppter qd tria
gulus habet tres angulos eqles duobus rectis
illud eni qd est causa intrinseca trianguli est p se
causa oiz passionu inseparabilu eius cu tales pas
siones dicant fluere a principis spci .

Quod qd igit omnia que querunt
mediu questio sit manifestum sit .

Consequenter phus quasi epilogado cocludit co
clusionem intentam dicens q qd igit omis questio sit
questio medii . 7 omia e⁹ querunt : querunt pp
ter mediu : manifestu est ex dictis 7c . Sed con
tra illud dubitat sic arguendo . ois questio medii
est questio si est uel quid est per tertia conclusionem
7 omis questio est questio medii per quarta con
clusionem . ergo omis questio est questio si est : uel
quid est . qd est contra scdam conclusionem . naz qd
quia est 7 ppter quid est non est aliqua istaru qd
num cu3 iste qttuor qones differat gen⁹ fm 2° in
con . 7 ita apparet repugnata in secunda tertia et
quarta conclusionibus . Respondet q sicut inte
dens fine intedit illu formalr 7 pmo . uirtualiter
aut 7 concomitant intedit ea que sut ad fines . ita
omis questio in qua no exprimit mediu . sed con
clusio est formalr 7 primo coclusionis . uirtualiter
aut 7 cocomitater est mediu . ppterea est cocedē
dum q questio quia e : est questio si est . 7 questio
ppter quid est est questio quid est non in recto a
parte pdicati sed in obliquo . i . alicui⁹ si est 7 ali
cui⁹ quid est . 7 hoc uirtualr 7 cocomitater . ut est
dictu ad huc intellectu q questio quia e includit
questionem si est . 7 questio ppter quid includit qd
nem quid est . sicut ppositio de tertio adiacete in
cludit ppositionem de 2° adiacente . Ex pdictis
sequit primo q oes qones sunt una questio ma
terialiter . quia omes pnt fieri circa idem subm et
de eodem medio . sunt aut duo cocomitater in or
dine ad media diuersimode sumpta . 7 sunt quat
tuor formalr in ordine ad coclusiones de quib⁹
sunt expse dubitationes . Secundo sequit q is
pprie loquedo questio si est 7 quid est ptineant
ad subiectu . et quia est 7 ppter quid est ad passi
ones . tam omes qones pnt applicari ad passio
nes pro quato potest esse subm 7 passio . ut si est
risibilitas . 7 quid est risibilitas . 7 utz insit homi
7 ppter quid est in homie . de pdicato etia qddi

tatiuo pnt fieri iste qones. ut si anial est. et quid anial est. et ut sit in homine. et ppter quid est in homine. ad quas omes respondet per ide mediū scz suba aniaa sensitua. sicut etiā prius patuit d eclipsi et armonia. ubi ad oēs qones erat responsum per ide mediū. ergo omes qones reducant ad idem mediū quod erat pbandū.

Uomodo autē q quid est de monstret et quis modus introductionis et quid ē diffinitio et quoz dicamus opponētes primū de ipsis Principiū autē futurozū q uere sit magis propriuz habitis rationibus. Dubitabit ei utiqz aliqs utz sit idēz et secunduz idēz scire diffinitione et demōstratōe aut impossibile. Diffinitio enī q quid est scire uidetur. q quid est autē omne uniuersale est et predicatiuum est. Sillogismi quidē alii sunt priuatiui: alii autem non. uniuersales puta q qdem in secunda figura priuatiui omnes sunt. in tertia uero non uniuersales.

Istud est scdm caplm hui⁹ pmi tractatus i quo pbus postqz pbant omnē qonem esse ipsius qd quid est. ostendit omnē demonstrationē ab ipso quod quid est dependere sepando diffimibile a demōstrabili. et diffinitionē a demōstratione et format quattuor questiones quaz prima est ista utrū quod quid est sit demōstrabile. Secunda questio qualiter cognoscitur ipsū quod quid est. Tertia quid est diffinitio per quā importatur ipsū quod quid est. Quarta utrū quorū est diffinitio eorundē sit demōstratio ita q idē sit scire per diffinitionē et per demōstrationē. et consequenter omne diffimibile sit demōstrabile. Phūs ergo responsurus ad istas questiones in hoc capitulo respondet ad duas ultimas et in sequentibus ad duas primas ordine retrogrado ponuntur igitur in hoc capitulo quattuor conclusiones quarū tres prime respondēt ad questōez quartā et vltima ad questōne tertiā. Quarū prima est ista. non omne demōstrabile est diffimibile. Secunda conclusio non omne diffimibile est demōstrabile ibi. Quid aut. Tertia cōclusio nullū diffimibile est demōstrabile uel ecōtra ibi. sed utruz. Quarta cōclusio nulla diffinitio est demōstratō nec pars demōstratōnis nec totū ibi. Manifestū itaqz. Prima cōclusio probatur quinqz rationibus et primo sic. om

ne diffimibile est uniuersale affirmatiuū sed non omne demōstrabile est uniuersale affirmatiuū. ergo nō omne demōstrabile est diffimibile. maior patet quia nihil diffimunt nisi species. cōstat autē q quilibet species est uniuersale affirmatiuū. minor autēz dacturatur quia tā in secunda qz in tertia figura aliquid demōstratur et nunqz uniuersale affirmatiuū cū scda figura nō cludit affirmatiue nec tertia vlr sed pculr tm. Dubitat qz uidet q tertia figura nō demret pculr. qz particulariū nō est scia neqz demōstratio. ut probatū est primo huius. Respondetur q sicut uniuersale est obiectū intellectus per se primo. singulare autē per se non primo: ita sciētia et demōstratio est uniuersalū per se primo. particulariū autem et singulariū per se nō primo: inquatū uniuersalia sūt applicabilia ipsis picularibus et singularib⁹. Postea neqz eorum qui sunt in prima figura omniū est diffinitio: ut q omnis triangulus duobus rectis equalibus habet tres. Huius autem rō est qm scire demōstratiue est demōstrationem habere. quare si in talib⁹ demōstratio est: manifestum q ip forum non erit diffinitio.

Secūdo pbatur sic hec ppositio. omnis triangulus habet tres angulos equales duobus rectis est demōstrabilis et ipsa nō est diffimibilis ergo nō omne demōstrabile est diffimibile. maior patz quia ista ppositio demōstratur in prima figura per angulū extrinsecū equualentēz duob⁹ oppositis intrinsecis fm Eucl. pmo elencoz. et minor est phi. septimo metha. dicētis qz hois albi non est diffinitio nec alicuius complexi sed solius in complexi. demōstrat enī ibi passio d subiecto et totū illud simul caret diffinitōe. vnde quia suba habet eētā vna per se exitem. ideo habet diffinitionē simplicē. accidens aut quia dicit essentia unā depēdentē habet diffinitionē p additamēta complexū ergo quia non dicit essentia unā diffinitione caret. Sed contra corpus animatū et animal rōnale diffimuntur ergo alicuius complexi est diffinitio. antecedens pbatur cuiuslibet speciei est diffinitio ex quo habet genus et differētia per que potest diffimiri. sed animal rationale et corpus animatū sunt species subalterne predicamenti substantie per porphiriū in uniuersalibus suis. Dicēdū qz porphiri⁹ locutus est et emplariter propter penuria uocabulorū. unde loco istius termini corpus animatū debet poni terminus incomplexus. loco autēz istius termini aial rōnale nihil dēz poni quia nō ponimus corpus celestia eē anialia vt por. posuit iuxta opi. pla.

Scit enim utiqz aliquis et scdm diffinitionē non habens demōstratio nem. nihil enī phibet nō simul hēre.

Tertio ar. sic aliqd diffimibile nō est demōstrabile. igit ecōtra aliqd demōstrabile nō est diffimibile. antecedēs patet de subo adequato sciētie habentis principia per se nota tale enī subiectū diffimū et non demōstratur ut magnitudo in geometria et numer⁹ in arithmetica. Et forte negaretur consequentia dicendo q de passione habetur demōstratio et de eadē habetur diffinitio. eclipsis enī demōstratur de luna et diffimunt per priuationē luminis in luna obiectu terre secundū arif. hic. Respondetur q de passione ut passio est nō habetur diffinitio sed bene de passione ut subiectū est alterius passionis scilicet inhesionis uel predicationis. triangulus enī est subiectū inhesionis equalitatis triū angulorū ad duos rectos et eclipsis est subiectū predicationis defectus seu priuationis quia in plus se habet defectus uel priuatio qz eclipsis et cōcesso qz quilibet passio habeat diffinitionē et etiā demōstrationē adhuc aliquid demōstratur de aliquo q nō diffimunt quia diffinitio materialis demōstratur per formalē de subiecto suo et tamen illa diffinitio non diffimunt cū sit terminus complexus.

Sufficit autem fides ex inductione nihil enim aliquādo diffiniētes cognoscemus. neqz eorūz que per se sūt neqz scdm accidens.

Quarto ar. sic nullū diffimibile uest alicui per se uel per accidens. sed aliquod demōstrabile uest alicui per se uel per accidens. ergo non omne demōstrabile est diffimibile. minor patet de ppria passione. et maior tollitur ex doctrina phi. vi. to pi. et vii. metha. dicētis qz diffinitio non est eorū que insunt per se uel per accidens. Sed dubitatur quia species propriū et accidēs diffimunt et hec omnia insūt aliis. quomā species inest suo indiuiduo et propriū suo subiecto et accidēs sue materie. Dicendū qz omne diffimibile habet rōne subiecti. ideo si species propriū et accidēs diffimuntur hoc est inquantūz habent rationes subiecti. et si insunt aliis hoc est rōne predicationis. nullū ergo diffimibile inquantūz huiusmodi inest alicui per se uel per accidēs sicut nullū subiectūz inquantū huiusmodi habet rōne predicationis.

Amplius si diffinitio substantie alicuius notificatio est manifestum q nō sunt substantie. Quoniā quidem igitur nō est diffinitio omnis cuius est demōstratio manifestū est.

Quinto sic omne diffimibile est substantia sed nō omne demōstrabile est substantia. ergo nō omne demōstrabile est diffimibile. patet coniequētia cū minori quia accidentia propria demōstratur de suis subiectis et non sunt substantie. maior autē est nota eo qz solius substantie est diffinitio ut habet uideri vii. metha. Et si ar. etiā accidentia diffimunt. q non soli⁹ sube est diffō. Dicit qz sola suba est diffimibilis diffōne pura qddatata taz in cōcreto qz in abstracto. accidentia aut diffimunt p additamēta. vñ suba ut suba diffimū qddatate. accidentia aut ut accidentia nō diffimunt qddatate. albedo enī et nigredo diffimunt qddatate. vt habet modū sube et ut sūt etiā p se pmo in pdicamēto qli tatis. ut aut sumūt in cōcreto et ut dicūt depēdentia suba sic diffimunt p additamēta. dicat qz diffimibile et demōstrabile s3 qz hmoi opponūt qm nihil est diffimibile ut sic nisi suba vlr accidēs ut induit modū sube et nihil est demōstrabile nisi accidēs uel suba vt subest accidēs ita qz accidēs vt sic non diffimunt proprie nec suba ut sic demōstratur.

Quid autem cuius est diffinitio: nū quid omnis demōstratio est aut nō una quidem utiqz ratio et de hoc eadem est. unius enim inquantū unuz una est sciētia. quare si uere scire demōstratōne est sciētiaz habere: accidit quodā impossibile. diffinitōez enī habens sine demōstratione sciet.

Secunda cōclusio omē diffimibile est demōstrabile pbat duplr. et p ex sūdamto poris rōis sic vni⁹ in qzū unū nō est nisi una scia. q nō oē diffimibile est demōstrabile. aīs est notū loquēdo de scia potissima et mō sciēdi potissime. et pbat pntia qz si unū in qzū unū nō ē nisi una scia. et oē diffimibile est demōstrabile cū cōtingat hē diffōne an demōstratōez: seqt qz de aliquo demōstrabili hē scia sine demōstratōe qd est impossibile. minor est clara quia cognitō pplexa pūppōit cognitōez incōplexā.

Notādū qz si oē diffimibile eēt demōstrabile fm qz hmoi sequeretur qz substantia fm qz huiusmodi eēt demōstrabilis. cōns est falsum: ut prius probatū est. pbat pntia qz ipa solū ul accidēs ut habet modū sube diffimūt. et notant dico fm qz hmoi qz nō ē incōueniēs i pdicātōne ydeprica idē eē diffimibile et demōstrabile. sed qz idē sub eadē rōne sit diffimibile et demōstrabile hoc est incōueniens.

Amplius principia demōstrationū diffinitiones sunt: quorū nō esse demōstratōnes demōstratū est prius. aut erunt demōstrabilia principia. et

principiorum principia. et hoc infinitum abibit. aut prime diffinitiones erunt indemonstrabiles.

Secundo probat sic. diffinitio est principium de monstratiois ut ostensum est prius. quia id est diffinitio et medium. aut ergo quilibet diffinitio demonstrabilis est: aut aliqua indemonstrabilis est. si quilibet demonstrabilis est tunc procedit in infinitum in demonstratioibus. si autem aliqua est indemonstrabilis habet intentum: quia diffinitio talis diffinitiois est indemonstrabile. et per prius non omne diffinitio est demonstrabile. Notandum secundum philosophum in principio de anima. quod ipsum quod quid est: est omnis demonstratiois principium. constat autem quod principium omnis demonstratiois non demonstrat. sed ipsum quod quid est: est diffinitio. ergo diffinitio non demonstrat. et per prius nec ipsius diffinitio est.

Sed utrum si non omnis eiusdem sed alicuius eiusdem sit diffinitio et demonstratio simul aut impossibile. Non enim est demonstratio cuius est diffinitio. Diffinitio quidem enim ipsius quid est et substantie est. Demonstrationes autem videntur suppositae esse et accipientes quod quid est ut mathematice quid unitas. quid impar et alie similiter.

Tertia conclusio. nullum diffinitio est demonstrabile nec contra. semper intelligendo in predicatiois formalis. probat tripliciter. et primo sic non eiusdem est diffinitio cuius est demonstratio. igitur et. aliter probatur diffinitio declarat essentiam et quidditatem diffinitio sed demonstratio non declarat essentiam et quidditatem diffinitio sed magis presupponit. igitur et. patet prius cum maiori de diffinitiois pure quidditatiua de qua est sermo ad prius. et minor declaratur nam arithmetice. presupponit quid est unitas et quod est par vel impar. et ita presupponunt alie scilicet acquisite per demonstrationem. Notandum quod quod est: et propter quod est: presupponit questionem quid est sed tam quod quia est: quod quod propter quod est terminant per demonstrationem. et quod quid est terminant per diffinitioem. ergo demonstratio presupponit diffinitioem. et per prius non declarat essentiam et quidditatem diffinitiois.

Amplius omnis demonstratio aliquid de aliquo demonstrat. aut quia est aut non est. In diffinitione autem nihil alterius de altero predicatur. ut neque

animal de bipede. nec bipes de animalis. nec est de plano figura. Non enim est planum figura: nec figura planum.

Secundo sic. in qualibet demonstratione predicatur aliquid de aliquo affirmatiue vel negatiue. sed in nulla diffinitiois predicatur aliquid de aliquo affirmatiue vel negatiue. ergo nullum diffinitio est demonstrabile vel contra. maior patet tam de simplicibus quam de conclusionibus. minor vero est clara tam de diffinitione hominis que dicitur animal rationale bipes: quam de diffinitiois trianguli que dicitur figura plana tribus lineis contenta et cetera. non enim predicatur bipes de animali nec contra: neque etiam predicatur figura de plano nec contra semper intelligendo in diffinitione quia in propositionibus categoricis animal predicatur de bipede. ut bipes est animal. et planum de figura. ut aliqua figura est plana. in diffinitione quidem non ponitur aliquis terminus tanquam subiectum vel predicatum sed tanquam attributus vel attribubile. ut tollitur a philosopho in vltimis. Notandum primo secundum philosophum in primo methaphisicorum. quod de differentia non predicatur genus nisi per differentiam implicat speciem. unde sicut album in se dupliciter ut tollitur a philosopho in predicamentis. scilicet concretive et abstractiue. Concretive id est est quod habet albedinem. abstractiue autem idem est quod albedo. ita differentia ut animalium vel rationale sumit concretive per habentem animam rationalem vel rationem. et abstractiue pro ipsa anima vel ratione. sumendo igitur concretive sic differentia implicat speciem. ut album implicat substantiam. et sic predicatur genus de ipsa. dicendo rationale est animal. et animatum est corpus. Si autem sumunt abstractiue sic de illis non predicatur genus. imo iste propositio assignate sunt ita false sicut iste. ratio est animal. anima est corpus. Secundo notandum secundum aristotem. ubi dicitur quod de eo quod significat differentia non predicatur genus quod videtur falsum. quia differentia significat speciem de qua predicatur genus. Ideo dicitur quod sicut album duo significat unum maliter. scilicet subiectum albedinis et aliud formaliter videlicet ipsam albedinem. ita differentia duo significat. unum maliter quod est ipsa species et aliud formaliter quod est forma dans esse speciei. rationale igitur significat hominem maliter. et rationem que est intellectus hominis significat formaliter. sicut animatum significat hominem animam maliter et animam formaliter. de eo igitur quod significat differentia mater aliter predicatur genus. sed non de eo quod significat formaliter. et sic intelligit philosophus.

Amplius alterum est quod quid est et quia est monstrare. Diffinitio quidem igitur quid est ostendit: demonstratio autem quod si est hoc de hoc aut non est. Tertio sic. diffinitio ostendit quid est. scilicet demonstratio ostendit quia est. ergo nullum diffinitio est demonstrabile. vel contra. patet quia diffinitio declarat quidditatem et essentiam diffinitio. demonstratio autem solum quod passio inest aut non inest subiecto unde si demonstratio est affirmatiua illa ostendit passionem inesse subiecto. si autem negatiua illa ostendit passionem non inesse subiecto.

Alterius autem altera demonstratio est nisi sit tanquam pars quedam totius. Hoc autem dico quia ostensum est de ysochele quoniam habet tres angulos duobus rectis equales. Si ostensum est omnis triangulus pars enim est. hoc autem totum. hec autem ad invicem non se habent sic quia est et quid est. Non est enim alterum alterius pars.

Contra istam probationem arguitur sic. triangulum habet tres angulos: et ysochele habet tres angulos sunt diversae: tamen illis correspondet idem modus sciendi ergo non obstat quod quia est et quid est sunt diversae: adhuc illis potest correspondere idem modus sciendi. et per prius eiusdem poterit esse diffinitio cuius est demonstratio. Respondet philosophus quod si duo sunt diversa sic quod unum non est totum respectu alterius: nec pars alterius illis correspondent diversi modi sciendi. sed si unum sit totum et aliud pars illis potest correspondere idem modus sciendi. nunc autem triangulum habet tres angulos est totum ad ysochele habet tres angulos. loquendo de toto in modo et parte subiectiva. ideo sciendo omnem triangulum habet tres angulos scilicet ysochele habet tres angulos. sed ita non est de quia est et quid est quia ista sunt diversa et nullum eorum est totum vel pars respectu alterius. Sed occurrit dubium. nam quid est significat per terminum simpliciter: et quia est per propositioem. sed terminus simplex est propositioem igitur quid est est propositioem ipsius quia est. Dicendum quod aristoteles locutus est de parte subiectiva et non integrali constat autem quod quid est est propositioem integralis ipsius quia est et non subiectiva. totum enim et parte subiective correspondet eadem scia et idem modus sciendi: ut homini et forti. sed non toti et parte integrali. quia non est eadem scia hominis et oculi eius: nec idem modus sciendi.

Manifestum itaque quod nec cuius diffinitio huiusmodi omnis sit demonstratio. nec cuius omnis est demonstratio: huius omnis sit diffinitio. quare omnino eiusdem nullius continetur utraque habere.

Ex predictis arguitur epilogando infertur tria correlativa quorum primum est. non cuiuscumque est demonstratio eiusdem est diffinitio: patet per primam conclusionem. quia non

omne demonstrabile est diffinitio. Secundum correlativum cuiuscumque est diffinitio illius est demonstratio. patet per secundam conclusionem. quia non omne diffinitio est demonstrabile. Tertium correlativum nullius cuius est diffinitio est demonstratio nec contra. patet per tertiam conclusionem. quia nullum diffinitio est demonstrabile. nec aliquid demonstrabile diffinitio. solum enim id quod habet modum subiective diffinitio. et solum id quod habet modum accidentis demonstratio. Contra correlativa cum suis conclusionibus arguitur. probatur quod contingat aliquid scire per demonstrationem et per diffinitioem. quia tamen conclusio quod passio de subiecto scit per demonstrationem et per diffinitioem. quia diffinitio est omnis demonstrationis principium ut iam allegatum est in principio de anima. et demonstratio est instrumentum sciendi secundum lyconem. primo huius. Item sexto methaphisicorum. inquit aristoteles. quod eadem est via investigandi si est et quid est. igitur id est scit per diffinitioem et demonstrationem. Ad primum dicitur quod instrumentum sciendi quidditatem rei de prope et immediato est diffinitio. demonstratio autem est instrumentum immediatum sciendi conclusionem et passionem de subiecto suo concedo igitur quod aliquid scit per demonstrationem et diffinitioem tanquam per instrumentum remotum. sed quod aliquid scit per demonstrationem tanquam per instrumentum prope et per diffinitioem tanquam per instrumentum prope est impossibile. et hoc intellexit philosophus cum dixit quod idem secundum idem non contingit scire diffinitioem et demonstratioem. Ad secundum dicitur quod aristoteles. per viam intelligit medium quod queritur in demonstratiois. id est eodem medio investigatur si est et quid est. quia omnis questio reducitur ad si est et quid est. et omnis questio est quod medium. imo per idem medium terminant omnes conclusiones ut est ostensum. Dicit tamen aliter quod aristoteles. per viam intelligit scientiam totalem. id est in eadem scientia totali investigatur si est et quid est et hoc quando scientia aliqua demonstrat aliquid esse. et cum hoc considerat causas illius quod notant dicitur propter commentatorem dicentem primo et secundo philosophorum contra Avicennam. quod philosophia naturalis probat primam causam esse et non methaphisicorum. quia prima causa esse non potest probari nisi per viam motus methaphisicorum. autem probat quid est prima causa.

Quare manifestum itaque quod diffinitio et demonstratio nec idem utique erunt: nec alterum in altero: et namque subiecta similiter se haberent. hec quod de igitur usque ad hoc opposita sunt.

Quarta conclusio. nulla diffinitio est demonstratio nec pars demonstratiois nec totum. probatur circa que sunt diffinitio et demonstratio non habent se aliquo istorum modorum. nec diffinitio. et demonstratio. patet prius quia actus distinguunt per obiecta. et de anima. aliter probatur quia diffinitio et de

12
mōstrabilia sūt illa circa que se habēt diffinitio & demōstratio. constat autē qd diffimibile nō est de mōstrabile. neq; pars demōstrabilis neq; totū.

Notādū qd per istā cōclusionē est responū ad tertiā questionē solū negatiue cum querebat qd est diffinitio. nō enī dictū est diffinitionē eē ozo nem expimentē qd dicitur et essentia rei. sed qd nō est demōstratio nec pars demōstrationis nec totū sicut quādo querit de deo qd est. nō dicit affirmatiue qd est illud quo melius cogitari nō potest. aut qd est actus purissim⁹. negatiue autē qd ē illud qd nō est potētia nec potētia includēs. & qd est illud qd nullā mixtionē dicit act⁹ & potētie. Cōtra hāc cōclusionē & suā probationē arguit pmo. qd diffinitio est demōstratio: quia dicit pbus p hui⁹ qd diffinitio cōposita ex māli et formali est tota demōstratio sola positōne dñis ex quo hēt qd diffinitio est ps demōstrationis naz qd demōstrat diffinitō mālis p formale aut passio d subo per diffinitionē subiecti nēcio diffinitio est pars demōstrationis. Secūdo ar. qd diffimibile sit demōstrabile qd de⁹ diffimibilis p Aristo. i.⁹. methaphi. & per eundē est demōstrabilis. 2.⁹. methaphi. ibi enī demōstrat primā cāz eē et octauo phicoz primū motorē esse et pñē pōt argui diffimibile eē ptem demōstrabilis qd demōstrabile est hoies esse et diffimibilis est aia que est ps eius ut habet ab aristo. 2.⁹. de aia. Ad primū dī qd ista ppō nō ē intelligenda in recto sed in obliquo. i. diffinitio cōposita ex māli & formali totū illud cōtinet p qd sit demōstratio. s. formale diffinitionē & totū illud qd demōstrat. s. materialē. nec est dīa nisi ex pte positōnis. s. ordinādo in mō et figura. Et cūz ex hoc probat diffinitionē esse ptem demōstrationis dī qd aristo. nō loquit ibi de pte integrali sed subiectiua. quia nemo dubitat diffinitionē esse ptes integralē demōstrationis & nō est ps subiectiua ad modū spēi pte sub genere sic qd ois diffinitio sit demōstratio & nō ecōtra. hoc mō loquit aristo. de toto cum dicit diffinitionē nō esse totū demōstrationis. i. nō eē totū in mō per modū generis ad demōstrationē sic qd ois demōstratio sit diffinitio & nō ecōtra. Ad scdm pcedo qd diffimibile sit demōstrabile esse. sed nō est demōstrabile de aliquo iuxta intentionē aristo. qd enī demōstrat de aliquo est accis. & qd diffinit est suba. vii. methaphi. Unde si suba demōstrat de suba ut patuit in primo libro demōstrando istā. omis hō est suba. B nō est ut habet rōnem sube sed ut habet rōnem accntis. qd enī demōstrat habet rōnem forme & illud de quo aliqd demōstrat habet rōnes subiecti. quia enī anial vel suba nō solū reperit in homine: sed etiā in aliis ab homie. ideo habz rōnes accntis. iuxta illud poz. accis est qd adest et ab est pter subiecti corruptionē. Cum autē dī diffimibile ptem esse demōstrabilis. Rñdet qd non

arguit cōtra intentionē pbi. quia licet aliqd diffimibile sit ps integralis vel cōtentialis alicuius de demōstrabilis: nō tamen ps subiectiua sic qd oē diffimibile sit demōstrabile & nō ecōtra. nō etiāz diffimibile est totū respectu demōstrabilis loquēdo d toto in mō. sic qd omne demōstrabile sit diffimibile & nō ecōtra. loquit ergo hic pbus de toto in mō & nō de toto integrali & de pte subiectiua: & nō de parte integrali vel cōtentiali.

Psius autez qd quid est utruq; sillogismus sit. aut est demōstratio: aut nō est sicut nūc ratio supposuit. Sillogism⁹ qdē enī aliqd de aliquo demōstrat per mediū.

Istud est tertiū captm hui⁹ pmi tractat⁹ in quo aristo. declarat ipm qd quid ē nō posse pbari simpliciter rñdendo negatiue ad duas pmas qōnes. Quarū pma erat utrū qd quid est demōstrat. Secūda qualr cognoscit ipm qd qd est. postq; rñdit ad alias duas qōnes. quāz vna fuit qd ē diffinitio. alia vero fuit. utrū cuius est diffinitio eius dem sit demōstratio. & ponit qtuoz cōclusiones. quarū pma est ista. diffinitio nō est pbabilis de suo diffinito per sillogismū reduplicatiuū. Secūda cōclusio. diffinitio non est pbabilis de suo diffinito per sillogismū diuisiuū ibi: At vero per diuisiōnem. Tertia cōclusio. diffinitio nō est pbabilis de suo diffinito per sillogismū diffinitiuū ibi: S; utrū sit demōstrare. Quarta cōclusio. diffinitio nō est pbabilis de suo diffinito per sillogismū demōstratiuū ibi: Qualit̄ igit diffinitis. Pro declaratiōe pme cōclusionis aristo. pmittit qtuoz supponēs. Quarū pma est ista. omis sillogismus est cōcludens aliqd de aliquo per medium sumptū in qualibet pmissaz. pater ista suppositio ex pmo prior. ubi docet omne sillogismū fieri ex tribus terminis. quoz duo. s. maior et minor extrematas ponunt diuisim in pmissis & pmissis in cōclusionē. mediū autē ponit in ambabus pmissis & non ingredit cōclusiones

Sed quod quid est propriū quidē et in eo quod qd est predicat. hoc autē necesse est conuerti. Si enī ipsi c. a. ppiū est: māifestū est qd et ipsi b. & ipsius. c. qre oia sūt adinuiē. Secūda suppositio omis diffinitio qd dicitur est ppiū sui diffiniti pdicans de eo conuertibiliter in eo qd quid est. dicit ppiū ad dīam accidētis. & dicit in eo qd qd est ut sepatur a dīa & conuertibiliter ad dīas generis. Sed dubitat pmo qd diffinitio nō est ppiū euz ppiū nō dicit cōtentialiam diffiniti fm pozphi. Secūdo quia frustra

29
ponit illa ptecula conuertibilr. qz si est ppiū est cōuertibile. Dicendū qd duplex est ppiū. s. nō cōuertibile & pueribile. & utrūq; triplr sumitur. Primo p illo qd cōpetit vni soli sed nō cuilibet individuo illius spēi: ut esse medicū respectu hominis. & esse symū respectu nasi. Secūdo p illo qd competit cuilibet individuo illius spēi: sed nō solum illi. ut esse bipedē: uel eē mobile respectu hominis. Tertio p illo qd cōpetit alicui soli spēi et cuilibet pte sub tali specie: sed nō semp: ut canescere in senectute. Consilr triplr sumit pro ppiū cōuertibile. p p illo qd dicit totā essentiam sue spēi. & sic diffinitio ē ppiū. 2.⁹ p illo quod dicit ptem cōtentialē & formale illi spēi. & sic diffinitio vltima est ppiū. 3.⁹ pro illo qd dicit ptes accidentales eiusdē spēi eo mō quo loquit aristo. 3.⁹ dīa. vocans intellectū agentē & passibilē ptes aie & tale dī fluere a principiis spēi de quo pozphi rñs ait. ppiū est qd puerim predicat de re et nō indicat quid est esse eius. Ex his responū est ad difficultates dicēdo ad primā qd licet diffinitio nō sit ppiū dicens ptem accidentale spēi. est tamē ppiū dicens totā essentia illius. Secūda autē difficultas nō pcedit qd dictū est nō omne ppiū pueri cum illo cui⁹ est ppiū.

At uero et si. a. in eo qd quid est in c. omni. b. & uniuersaliter b. de omni c. qd quid est dicit. Necesse est et. a. in eo qd quid est de. c. dicit.

Tertia suppositio. omis sillogismus pbans diffinitionē de diffinito hz mediū cōuertibile cum vtrāq; extremitatū patet. nam cū diffinitio & diffinitū conuertant mediū si in plus se habz qz ali qua extremitatū: maior eēt falsa. & si in minus se haberet minor esset falsa. quia nunq; pōt probari diffinitio de diffinito vniuersaliter nisi in prima figura & in pmo mō eiusdē. sit ergo a. diffinitio & c. diffinitū & b. mediū. & arguat sic. omne b. est a. omne c. est b. g. omne c. est a. ubi patet b. necesseario cōuertit cum a. c. si pmissis debēt esse vere.

Si uero non aliquis sic accipiet duplicans: non necesse erit. a. de. c. predicari in eo quod quid est. Si autē a. quidez de. b. in eo qd quid est non de quibuscūq; autez ipsū. c. b. in eo qd quid est. ipsuz autem qd quid est utruūq; hoc hēbit. erit ergo & b. ipsius. c. qd quid est.

Quarta suppositio. omis sillogismus cōcludēs maiorē extremitatē de minori in eo qd quid est: debet sumē eandē reduplicatiōne in qlibet pmissis

100
farū patet quia aliter qlibet pmissaz esset vera & cōclusio falsa. vnde nō sequit. omne aial est suba aniata sensitua. omis homo est aial. g. omis hō est suba aniata sensitua in eo qd quid est. nec sequitur. omne aial est suba aniata sensitua in eo qd quid est. omis homo est aial. g. omis hō est suba aniata sensitua in eo qd quid est. Etia nō sequitur. omne aial rōnale est suba sensitua. omis hō est aial rōnale in eo qd quid est. g. omis hō est suba aniata sensitua in eo qd quid est. cuilibet istarū pñarum aijs est verū & pñis falsū: cūz suba aniata sensitua nō dicit de homie in eo qd diffinitio homis. sed bene sequit. omne aial rōnale est suba aniata sensitua in eo qd quid est. ois homo est aial rōnale in eo qd quid est. ergo omis hō est suba aniata sensitua in eo qd quid est. pñā ē bona. sed maior est falsa. quia suba aniata sensitua nō predicat de aiali rōnali tanq; diffinitio illius. Notandū qd hec ozo in eo qd quid est pte duplr sumi. s. large & stricte. pmo mō ipoztat oē qd predicat in quid. & isto mō tam gen⁹ qz spēs predicat de subo suo in eo qd qd est. Secūdo mō nō ipoztat nisi illud qd dicit expisse totā qd dicitur rei: & sic tm diffinitio pure qd diciturua predicat in eo qd quid est. & ita sumit in pposito. propterea dicit pbus ipm qd quid est eē ppiū & cōuertibile cū illo cui⁹ dicit esse qd quid est.

Si igit qd est & quod qd erat eē utraq; habet i medio: erit ppiū qd erat esse. Dicoq; si est mōstrare qd est homo: sit. c. homo. a. uero qd qd est siue aial bipes siue aliud qd. Si ergo syllogizabitur necesse. a. de. b. omni predicari. Hui⁹ autez erit alia media ratio. quare et hoc erit qd qd est homo. Pportet autē in duabus ppositōnibus & imediatis & primis terminis cōsiderare. maxime eiz māifestū est qd dicit sic p cōuersionē. igit demōstrantes quid est anima aut qd est homo: aut aliud qd cūq; eoz que sunt: qd ex principio ē repetitū: ut si aliquis diffiniret animaz eā dez eidē esse causā uiuēdi. hoc autē nūerū eundē seipsū mouētē. necesse est eniz repetere animaz qd uere est nūerū esse ipsū seipsū mouētē sic ut idem ens.

his pmissis ar. sic pma p dō. nullus sillogismus
pōt pbare diffinitōz de suo diffinito i eo qd qd
est q diffinitō nō est pbabilis de suo diffinito p
sillogismū reduplicatū. p pntia et pbat anis
nullus sillogismū petēs principiū pbat aliquid
de aliquo. sed ois sillogismū pcludēs diffinitōz
de suo diffinito i eo qd qd est petit principiū. q
patet pntia cū maior qz talis sillogismū peccat
p fallaciā petitionis pncipiū p aristo. pmo elēco
rum. minor autē declarat qm nullus sillogismus
pcludit diffinitōz de suo diffinito in eo qd qd
est nisi illa reduplicatio ponat i vtraz pmissarū
per quartā suppos. sed si ponit petit pncipiū vt
bene p pcludendo diffinitōz hois d homine
aut diffinitōz aie de aia in eo qd qd est. nūqz
enī pōt talis diffinitio pcludi nisi p aliquā diffi
nitōz ut oē aial rōale est aial gressibile bipes
in eo quod quid est dato gīa exēpli qz aial gres
sibile bipes sit diffinitio hois. Itē ois numerus
seipm mouēs est cā sibiipm viuēdi in eo qd quid
est. s; ois aia est nūc? seipm mouēs i eo qd qd
est. q ois aia est cā sibiipm viuēdi in eo quod qd
est. vtraz istaz pntiaz ē bona s; cuiuslibz istarū
minor petit pncipiū quia assumit illud qd debz
pbare. Notandū pmo fm phūm qz nō pōt
pcludi diffinitio d diffinito in eo quod quid est
nisi p aliā diffinitōz eiusdē diffinito eo qz medi
um debet p dīcari de diffinito cōuertibilr in eo
quod quid est. si enī accipit ali? termin? p uertu
bilis qlibet pmissaz eēt falsa vt oē risibile ē aial
rationale in eo qd quid est. ois hō est risibilis in
eo quod quid ē q ois hō est aial rōale in eo qd
quid ē. Secūdo notandū qz diffinitōz date
de aia sūt fm modū loquēdi platonicoz. voluit
enī plato qz si aliqd est cā alterius fm aliqū de
noiationē qz etiā sit sibiipm cā fm eandē denomi
nationē. ut si aia est cā alterius qd moueat aut
viuat qz etiā sit sibiipm aie causa motus z vite. et
ex hoc habet vna diffinitio aie. s. causa sibiipm
viuēdi. deinde qz nō posuit plato differentiaz
inter vnū qd est principiū numeri et qd cōuertit
cum ente. dixit p mū ens eē vnitatē rōne sue sim
plicitatis. quodlibet vero aliud qz includit aliqz
compositionē vocant numerz. quia ergo aia est
cā quare corpus mouet fm pla. aia est numerus
seipm mouēs. z habet alia diffinitio.
**Non enim si consequitur. a. ipsi b. z
hoc ipsi. c. erit ipsi. c. a. quod qd erat
eē. s; uez erat dicere qz erit solū.**
Ex p dīctis aristo. epilogādo cōcludit quattuor
correlariā. quoz primū est. ex pmissis nō redupli
catis nō sequit conclusio reduplicata sed absolu
te sumpta. quia nō sequit ome aial rōnale ē risi
bile. omis homo est aial rōnale. qz omis homo
est risibilis in eo qz quid est. s; bene sequit absqz

reduplicatōne. quia tūc arguit in pmo mō pme
figure. ponat ergo qz a. sit maior extremitas z b.
mediū. z minor extremitas sit c. et sillogizet ut s.
**Neqz si est a. qz quid est et de. b. p
dicat omni eteni aialis esse p dīcat
de hominis esse. sicut z omne hoies
aial eē s; nō sic sicut qd est unū esse.**
Secundū correlariū. nō pōt pcludi diffinitio d
suo diffinito in eo qd qd est nisi illa sit p pntia. qz
licet diffinitio aialis p dīcat cōiter de diffinitio
ne hominis sicut aial de homie. nō tamē est diffi
nitio hominis. ideo esset falsa cōclusio. ut oē aial
rōnale est suba aiaata sensitua. ois hō est aial
rōnale. qz omis homo est sba aiaata sensitua in eo
quod quid est.
**Si quidē igit non sic accipiat non
sillogizabit qz a. sit ipsi. c. per qz qd
erat in substantia. Si uero sic accipi
at prius erit accipiēs quod ipsi. c. ē
quod quid erat esse ipsum. b.**
Tertiū correlariū. si diffinitōz p pntie nō acci
piunt in pmissis in eo qd quid est. nō sequit aliq
illaz de diffinito in eo qd quid est. patet. qz con
clusio reduplicata nō sequit ex pmissis nō redup
plicatis per primū correlariū. ut omne b. est a.
oē c. est b. qz oē c. est a. in eo qd quid est.
**Quare nihil demonstratū est. quod
enīz erat in principio accepit.**
Quartū correlariū. si diffinitōz p pntie accipi
ant in pmissis in eo qd quid est sequit una illaz
de diffinito in eo qd quid est. sed petit pncipiū
patet quia in minorū sumit qd debet pbari. ut
omne b. est a. in eo qd quid est. omne c. est b. in eo
quod quid est. qz omne c. est a. in eo qd quid est.
Notandū pmo qz nō solū petit pncipiū in
minorū sed etiā cōmittit quedā circulatio in ma
iori. quia sicut p unā diffinitōz tanqz p mediū
pcludit alia diffinitio in eo qd quid est. ita pote
rit fieri ecōuerso. z per pns poterit eē circulator
quia accipit pmissa que nō est ipsa p dōne notioz
z nō solū petit pncipiū uel cōmittit circulatio
imo maior est falsa eo qz nulla diffinitio p dīcat
de alia diffinitio in eo qd qd est. cum diffinitio
omnis nō sit diffinitio ut liquet. Secūdo notandū
qz licet una diffinitio nō possit pbari per aliam
de suo diffinito in eo qd quid est. pōt tñ p illam
absolute demāri. ut omne aial rōnale est corp?
animatū actuatū aia intellectua. omis hō est
aial rōnale. qz ois hō ē corp? aiatū actuatū aia
intellectua. Unde cōmentator in plogo de aia
docet demāre diffōz mālē ire p formālē. z r? d
aia demāre phus diffōz mālē aie p diffinitōz

formālē sicut etiā in pmo hui? demōstrat diffini
tionez mālē demōstratōis p diffinitōz formālēz
et in hoc scdo docet demāre vna diffinitōz p
aliā. Circa p dīca dubitat vtrum reduplicatō
sit mediū aut maioris aut minoris extremitatis
Et ar. primo qz mediū p phūm bic dicentē quod
qd est erit i medio. i. reduplicatō erit ipsi? mediū
Secūdo ar. qz maioris extremitas p aristo. p
prior dicētē qz reduplicatō ē maioris extremitas
et nō mediū. Tertiū ar. qz minoris extremitas
s; sibi. qz aristo. vbi supra dicit qz bec ppositio
iusticia est bonū inquantū bonū ē falsa z iustell
gibilis. s; bec ē vā iusticia inqz tū iusticia est bonū
qz. Quarto ar. qz nec mediū nec ali? extremi
tatis qz dicitio exclusua uel exceptiua nō dicit eē
sibi vel p dīcati sed totius cōpōnis sicut etiā in
ppositōib? plibus signa nō sūt ptes extremorū
sed toti? pōnis. Dicendū fm Egi. qz nō re
duplicatōis specificat cāz et inherentiā et qz cā
est in subo z nō in p dīcato inherentiā aut ē d dīto
p dīcati z nō sibi ideo reduplicatio est sibi tāqz
illius quod reduplicat et p dīcati tanqz illi? cui?
est cōditō ita qz semp debet intelligi subiectū re
duplicari et nō p dīcatū tñ reduplicatio debet
intelligi a pte p dīcati z nō a pte sibiecti vbi gīa
nō bene dicit triāgulus habet tres angulos inqz
tū tres angulos sed bene dicit triāgulus inqz tū
triāgulus habet tres āgulos eqles duobus rectis
intelligēdo reduplicatōz subiecti a pte p dīcati
vt triāgulus habet tres āgulos inqz tū triāgulus
S; primo aspectu bec rñsio sibi repugnare vi
det. nā si nota reduplicatōis specificat tā cāz re
ptā in subiecto qz inherentiā p dīcati ad subiectū
sequit qz nō reduplicatōis nō est ps subiecti nec
p dīcati sicut nec dicitio exclusua uel exceptiua ca
dens s; subm z p dīcatū ē ps ali? illorū et vbi sit
ps ali? extremoz potius est subiecti qz p dīcati
et potius se tenet cū subo reduplicato qz cū p dī
cato ex quo reduplicat subm z nō p dīcatū. iō dī
qz sicut trāsmutatio ē materie passiuē qz recipit
illā trāsmutationē z forme terminatiē. qz est ter
min? trāsmutatōis illā denominās p arif. qnto
p dīcati. ita reduplicatio est sibi passiuē qz recipit
reduplicatōz et est p dīcati terminatiē. qz redup
plicat subm p habitudinē ad p dīcatū denoiāns
p dōnes eē verā z falsā. sicut qz mā p pntie transmu
tat z nō forma z forma p pntie terminat transmu
tationē z nō mā. ita p pntie reduplicat subm z nō
p dīcatū. terminat aut reduplicatōz p dīcatūz et
nō subm. z sicut alia signa denoiāntia totā cōpo
sitionē ut signa cadētia sup vtraz extremoz non
subiciant nec p dīcant. neqz se tenēt ex pte ali?
extremi. ita nota reduplicatōis nō est ps sibi nec
ps p dīcati s; toti? .i. pōnis. zē. Cōtra hāc
rñsionē ar. p dīcatū eque reduplicari sicut subm
sicut enī bec p dō est vera hō inqz tū hō est aial

Et iste sūt vere. homi inest aial fm qz aial. na
to inest simitas fm qz hōi. hō est aial rōnale in
eo qz quid est de diffinito p dīcat diffinitio in eo
qz diffinitio. Rñdet negando istā. homi inest
aial inquantū aial: qz p dōmiter deberet p dīca
ista. aial inquantū aial inest homi. z cū redupli
catio reduplicet de omni. sequit ome aial eē ho
minē qd ē ipossibile. Ista autē naso inest simitas
fm qz hui? est p dīca sicut ista. simitas inqz tū
simitas est in naso. pstat autē qz ubi nō redupli
cat p dīcatū sed subm. qz aristo. vocat in pposito
rectū subz z obliquū p dīcatū. Itē p dīca qz hō
est aial rōnale in eo qz qd ē. sed nō reduplicat p
dīcatū. qz p dīcatū reduplicari est ipm bic repli
cari fm p pntia vocē. iō nota reduplicatōis nō si
mit ibi reduplicatiue: sed solū specificatiē specifi
cādo intentionē p mā per scdam. bec enī p dō hō
est aial rōnale in eo qz qd est. ualet istā. hō ē aial
rōnale in eo qz diffinitio. Et p dīca illa de dif
finito p dīcat diffinito in eo qz qd est nō tñ redup
plicat p dīcatū sed subm. qz obliquū dī p dīcatūz
z rectus subm nisi diceret qz aristo. pmo priorū
docēs p dīcatū nunqz reduplicari. sed subm in
tellexit extremis exōtibz in recto z non in obli
quo. z isto mō soluerēt oēs dubitatōes tangētes
reduplicatōz p dīcati subo exōte obliqui casus
uel ecōtra. Ad p mū cōcedo qz reduplicatio ē
mediū termini. vnde in pma figura medi? termi
nus subiecti in vna pmissaz z p dīcat in alia. In se
cunda autē figura medi? termin? p dīcat in vtraz
z in tertia figura mediū subiecti vtraz. qz ē
subiectū tūc reduplicatio pōt esse illi? reduplica
tione supra. qz autē p dīcatū reduplicatio pōt eē
illius specificatiē supra specificādo intentionē p
mā per scdam. sicut enī p dīca qz hō ut spēs p dī
cat de plibus dīntibus nūero. ita p dīca qz hō
mie p dīcat aial ut genus. neqz reduplicat li hō:
nec li aial. sed bñ specificat. Ad scdū dī qz re
duplicatio est demātio maioris extremitatis ut
p dīto illius. z est etiā specificatiā illius ut decla
ratū est. sed qz sit reduplicatiā maioris extremi
tatis in pma figura illud nō est verū. Ad ter
tiū p dīca qz reduplicatio reduplicatiue sumpta
nō est nisi sibi. vnde in ista: iusticia est bonū inqz n
tum bonū si reduplicatio dicit cām falsa ē. qz in
p dīcato cū se hēat p modū forme nō repit cā ibe
rendi sed in subo. si autē dicit inherentiā sic est in
telligibilis eo qz nō est intelligibile idē fm idem
hēe inherentiā ad seipm. Ad quartū dī qz nō
plus arguit nisi qz reduplicatio nō ē ps sibi nec
p dīcati: sicut nec dicitio exclusua uel exceptiua. z
hoc p dīca: nō aut pbat reduplicatōz non esse
sibi vel p dīcati. vñ cū dī. tñ hō est aial exclusio
est sibi p fūse tñ: z p dīcati distributiē: z tñ nō ē
ps ali? istoz ita d dō. hō inqz tū hō ē aial redupli
catio ē sibi reduplicatiē z p dīcati terminatiē: s; n

fit pars alicuius istorum sed tamen totius compositionis.

Ex predictis sequitur quod dictio reduplicata non quod reduplicatio tenet nisi reduplicet idem terminus bis. ut homo in quantum homo est animal. specificatio autem non oportet ut replicet idem terminus ut homo est animal in quantum suba animalia sensitiva quoad hoc ergo tenet reduplicatio tenet specificatio et non e contra. nam a parte predicati tenet specificatio et non quod reduplicatio. a parte vero subiecti utroque modo: nec semper specificatio intentionis prima per secundam. sed aliquando prima per primam ut homo in quantum animal est suba. et homo in quantum intellectus est rationalis utrobique tenet reduplicatio solus specificatio specificatio prima intentionem per primam. **At vero neque que per diuisionem uia syllogizare. sicut in resolutione circa figuras dictum est. nequaquam ei necesse est rem illam esse cuius hec sint.**

Secundo per diuisionem non est probabile de suo diffinitio per syllogismum diuisionem. Ista conclusionem aristoteli. quod tripliciter probatur et primo sic. propter in qua predicat diffinitio de suo diffinito non potest esse conclusio syllogismi diuisionem ergo etc. ans probatur nam ad probandum ista. homo est animal rationale si ut duo processus quorum primus est iste. omne animal est animal rationale vel irrationale. homo est animal. ergo homo est animal rationale vel irrationale. Secundo processus homo est animal rationale vel irrationale: sed homo non est animal irrationale. ergo homo est animal rationale: modo patet quod non concluditur diffinitio de suo diffinito per primum processum sed per processum secundum qui non est syllogisticus sed hypotheticus arguens a toto disuncto cum destructione unius partis ad alteram partem.

Notandum quod syllogismus diuisionem tripliciter sumitur. primo pro processu syllogistico facto in forma et in figura concludente diuidentia aliquod commune disunctum. ut omne animal est animal rationale vel irrationale. omnis homo est animal. ergo omnis homo est animal rationale vel irrationale. Secundo pro processu hypothetico destruente unum istorum diuidentium et concludente alterum. ut omnis homo est rationalis uel irrationalis. sed nihil quod est homo est irrationale. ergo omnis homo est rationalis. Tertio per aggregato ex ambobus processibus. diffinitio ergo non probatur simpliciter de suo diffinito per primum processum neque per secundum sed per tertium. et iste non proprie vocatur processus syllogisticus sicut nec secundus. sed tamen primus ut habet uideri primo priorum in quo docet resolutionem syllogismos figurarum ad se inuicem.

Sed sicut neque inducens demonstrat. Secundo sic. syllogismus diuisionem est similis inductioni. sed inductione non probatur syllogisticam aliquam conclusionem: sed solus probatur uniuersalem propositionem que est premissa ad inferendam conclusionem. igitur syllogismus

diuisionem non probatur conclusionem in qua predicat diffinitio de suo diffinito sed solus premissa ad ista. patet prima cum minori et maior declarat ex eo quod sicut inductio ordinatur in syllogismum: ita syllogismus diuisionem ordinatur in enthimema diuisionem. Notandum quod enthimema dupliciter sumitur. scilicet large et stricte. Enthimema stricte sumptum est argumentum solus his unam categoricam preecedente. ut homo currit. ergo animal currit. Enthimema large sumptum est argumentum distinctum contra syllogismum exemplum et inductionem. et sic arguendo a conditionali cum suo antecedente ad prius eiusdem. aut a copulativa ad alteram partem. aut a categorica disuncto extremo cum destructione unius partis ad alteram partem est enthimema. et hoc ultimum vocatur enthimema diuisionem ad quod ordinatur syllogismus diuisionem propter diffinitiones inueniendas. enthimema ergo stricte sumptum est enthimema simplex. enthimema autem large sumptum est enthimema mixtum de quo fit hic mentio.

Non enim oportet conclusionem interrogare nec in concedendo esse. sed necesse est esse cum sint illa. et si non dicat respondens.

Tertio sic. omnis syllogismus probans syllogisticam aliquam conclusionem absoluit ab interrogatio illius conclusionem. sed syllogismus diuisionem non absoluit ab interrogatio conclusionem in qua predicat diffinitio de suo diffinito. ergo diffinitio non est probabilis de suo diffinito per syllogismum diuisionem. maior patet: quia statim probata aliqua conclusionem per syllogismum non amplius illa dubitatur. minor est clara: quoniam conclusio ista. homo est animal rationale vel irrationale per syllogismum diuisionem: adhuc dubitatur ista. homo est animal rationale mortale. et per prius interrogatur de ea quousque per alium processum fuerit conclusio.

At utrum homo animal: est aut inanimatum. postea accipit animal. nam syllogizatum est. ite omne animal aut gressibile est aut aquaticum: si accipit gressibile et hominem totum animal gressibile: non necesse est ex dictis sed accipit et hoc. Differt autem nihil in multis aut in paucis sic dicere: idem enim est. Non syllogisticus quidem igitur usus fit sic precedentibus etiam de convenientibus syllogizari. Quid enim prohibet hoc uerum quidem omne esse de homine. Non tamen quod quid est neque quod quid erat esse ostendens.

Quarto ita se habet syllogismus diuisionem ad primum processum in qua predicat diffinitio de suo diffinito sicut ad istam. homo est animal gressibile bipes. ista non potest syllogisticam probare per syllogismum diuisionem. ergo nec illa maior potest sufficienti similitudine. et minor declarat nam hec propter homo est animal gressibile probatur per hunc modum. omnis homo est animal uel inanimatum. sed homo non est inanimatum. ergo homo est animal. Ite omne animal est gressibile uel aquaticum. sed homo est animal ut probatum est. ergo homo est gressibile uel aquaticum. tunc sic homo est gressibile uel aquaticum. sed homo non est aquaticum. ergo homo est gressibile. et per prius homo est animal gressibile. facti sunt tres processus quorum duo sunt enthimematici et unus syllogisticus in quorum nullo conclusum est syllogisticam hominem esse animal gressibile. Notandum tamen per hunc quod nihil differt si si ut multae aut paucae diuisiones quoniam mixtum concluditur intentum per syllogismum diuisionem. sicut enim probatum est animal gressibile de homine per duas diuisiones enthimematicas non concludendo illud per syllogismum diuisionem. ita potest probare hoc totum animal gressibile bipes supradedito alias diuisiones et non per syllogismum diuisionem. ut omne animal est bipes uel quadrupes. sed homo non est quadrupes. ergo homo est bipes. ex quo propter cum procedunt: sequitur quod homo est animal gressibile bipes. conclusio enim his tribus homo est animal. homo est gressibile. homo est bipes. sequitur quod homo est animal gressibile bipes.

Amplius quid prohibet aut apponere aliquid aut auferre aut supergredi substantiam. hec quidem igitur pretermittuntur. Contingit autem soluere in accipiendo in eo quod quid est omnia: et quod est consequenter diuisiones facere quesitum prius et nihil reliquere. hoc autem necessarius specie est. Individuum enim oportet esse.

Quinto sic ar. syllogismus indistinctus tam ad diffinitioem hinc de se quod ad non hinc defectum non videtur sufficienter probare syllogisticam diffinitioem quid dicitur de suo diffinito. scilicet syllogismus diuisionem est hinc. ergo etc. maior propter: et minor declarat: quoniam si per syllogismum diuisionem debet probare ista propter syllogisticam homo est animal rationale. in qua predicat diffinitio hinc defectum de suo diffinito pariformis. et alie probant hinc defectum quod sunt in triplici diffinitio. Primum quidem sunt alie diffinitiones superflue. ut animal rationale suba animalia sensitiva. frustra enim ponitur mortale et animatum: quoniam omne animal rationale mortale est animal rationale et e contra: non ponendo corpora celestia esse animalia uel intentionem philosophi. sicut omnis suba animalia sensitiva est suba sensitiva et e contra loquendo de sensitiva tanquam de principio quod et non quo. quod alie

nulla illarum diffinitioem uerteret cum suo diffinito. Secundo alie diffinitiones sunt diminute quod in minus se habent quod sua diffinita ut animal ridens corpus uigilans respectu hominis et animal minoris. non conueniens est corpus uigilans quod animal cuius est diffinitio et minoris conueniens est animal ridens quod homo cuius est diffinitio incompleta et diminuta. Tertio alie diffinitiones sunt excellentes et transgredientes subam diffinitioem. ut animal bipes respectu hominis. et suba animalia respectu animalis. que ideo dicuntur excellentes et transgredientes subam diffinitioem: quoniam in plus se habent quod sua diffinita ut bene propter. Et quod tales possunt probare media te uel immediate per syllogismum diuisionem sicut diffinitiones non habentes defectus declarat sic arguendo omne animal est animal rationale mortale uel animal irrationale mortale scilicet omnis homo est animal igitur omnis homo est animal rationale mortale uel animal irrationale mortale: sed homo non est animal irrationale mortale. ergo homo est animal rationale mortale. Ite omne animal est animal ridens uel non ridens. homo est animal. ergo homo est animal ridens uel non ridens. sed homo non est animal non ridens. ergo homo est animal ridens. deum omne animal est animal bipes uel quadrupes. sed homo est animal. ergo homo est animal bipes uel quadrupes. sed homo non est animal quadrupes. ergo homo est animal bipes. tales diffinitiones non probantur immediate per syllogismum diuisionem sed per enthimema diuisionem non syllogisticam probantur per syllogismum aliquo modo. scilicet mediate et a remotis dicantur probare. Notandum tamen egi. quod duplex est diffinitio. scilicet propria et impropria. diffinitio propria est illa que uertitur cum diffinito. Impropria autem est triplex. scilicet superflua: diminuta et excellens. Superflua est illa que continet plures diffinitas quod debet utputa si diffiniret animal per subam animalia se situm gressibile. et hec se in minus se habet quod diffinitum. Diminuta est illa que in plus se habet quod diffinitum ut si diffiniret animal per subam animalia. Excellentis autem est illa in qua ponitur diffinitio entis. scilicet actus et potentia. unde sicut in demonstratione alie principia ingrediuntur formaliter et alie virtualiter ita in diffinitione propria ingrediuntur formaliter genus et diffinitio. virtualiter autem actus et potentia. Ista expone declarat litterarum tamen est difficilis nam per diffinitiones superfluas non bene videtur intelligi diffinitio minus conueniens quod diffinitus quia quibus ista est superflua animal rationale mortale animal rationale risibile et tamen uertitur cum suo diffinito. Deinde non apparet diffinitionem in qua ponitur actus et potentia esse excellentem et transcedentem subam quod actus et potentia ponuntur in diffinitione motus per aristoteli. philosophi. dicitur quod motus est actus entis in potentia sicut quod in potentia. ponuntur etiam in diffinitione anime per aristoteli. i. 2. de anima. dicitur. non quod anima est actus primus subalis corporis organici philosophi potentia uita hinc. quibus enim ista diffinitionum est propria et non excellens. Propterea videtur melius esse dicendum illa diffinitionem esse superflua que uertitur cum diffinito et habet diffinitioem entialem uel accidentalem non necessariam: illa uero esse diminuta que minus

communis est suo diffinito et illa transcendente sub
stantia que color est suo diffinito. ois enim diffini
tio dicitur uocari propria si uertitur cum suo diffinito. im
propria autem si non uertitur cum illo. Contingit autem
soluere. forte oes istas rationes possit aliquis soluere
dicens quod non potest diffinitio de suo diffinito per
syllogismum diuisum accipiente immediate dicitur ali
cuius generis diuisas. tamen bene probat per syllogismum
diuisum dum diffinitio incipiat a transcendente et pro
cedat usque ad spem spaliissima que proprie diffinitur
non autem spes subalterne proprie diffinitur cum ille non
sunt genera. constat autem quod in generibus latet equuocatio
nes. vii. phisi.

**Sed syllogismus tamen non inest. sed
si quidem uere aliquo modo cognosce
re facit: et hunc quidem non est incoue
niens. neque enim qui inducit fortasse
demonstrat: sed tamen manifestat ali
quid.**

Respondet ad istam cauillationem dicens quod licet
diffinitio non cognoscat nisi per diuisiorem eo modo
quo dicitur non tamen probat per syllogismum sed alio modo et
hoc dupliciter declarat ipse. per exemplo inductio nis.
nam inductio nihil syllogistice probat: sed tamen concludit
ultra affirmatiua uel negatiua que est principium syllo
gizandi: ita syllogismus diuisus bene probat diuisiua
aliquod genus de aliquo specie: non tamen probat syllogistice dif
finitioem de diffinito sed tamen per illius sic patu
it destruendo unam partem disiuncti et alteram conclu
dendo.

**Syllogismus autem non dicitur ex di
uisione dicens diffinitioem. sicut enim
in conclusionibus que sine mediis sunt
Si aliquis dicat quod existens his
necesse est hoc esse contingit interro
gare propter quid sit. et in diuisis ter
minis quid est homo: animal morta
le bipes habes pedes sine pennis. pro
pter quid secundum unamquamque appo
sitionem. Dicit enim et monstrabit diui
sionez sicut opinatur quod omne animal aut
mortale aut immortale sit. huius autem
omnis ratio non est diffinitio: quauis
demonstrauerit diffinitioem sed diffini
tio non syllogismus fit.**

Secundo declarat idem exemplo entimematis simpli
cis. tale enim entimema aliquid probat. sed non syllogi
stice. quod si dicitur homo currit. et animal currit aut omnis

homo currit. et sortis currit nihil syllogistice probat sed
tamen entimematis: quod adhuc querit medium in quibus
illarum partium prima tenet per hoc medium. ois homo est
animal. et 2^a per medium sortis est homo que media si uertitur
suis premissis inferunt syllogistice pedes pedones. et
ex hoc per quod animal intelligitur per pedonem non habet
medium. scilicet illam que inferuntur ex una premissa re
gulati syllogismi. Ita syllogismus diuisus non pro
bat illam diffinitioem syllogistice animal rationale morta
le bipes sine penis sed alias pedes ad quas sequi
tur illa diffinitio: ut ois animal est mortale uel immorta
le. homo est animal. et homo est mortalis uel immortalis. sed
non est immortalis et est mortalis. Item ois animal est
bipes uel non bipes. sed homo est animal. et homo est
bipes uel non bipes. sed non est non bipes. et est bipes
Item ois animal est bipes pedes uel sine penis. sed homo
est animal. et homo est bipes pedes uel sine penis. sed homo
non est bipes pedes. et est sine penis. Ecce quod syllogis
mus per concludit totam diuisiorem et nullam eius partem
entimema autem diuisiuus est illud quod concludit alte
ram partem diuisiorem. et quoniam se notum est bonum esse
animal. et conclusa sunt illa tria per entimema diuisiuum. scilicet
homo est mortalis. homo est bipes. homo est sine penis. id
concluditur: quod homo est animal rationale mortale bipes sine
penis. Notandum per se in egi. quod per syllogismum di
uisiuum non potest probari diffinitio de suo diffinito tri
partem. per quod per illud syllogismus non concluditur intentus ut
patuit. sed per se minus diuisus seu duorum diuisi
um de minori extremitate. Secundo quod petitur per
sumendo illud quod dicitur probari. scilicet homo non est animal irra
tionale. Tertio quod concluditur minus eorum per magis eorum affir
mative. animal enim subiicit in syllogismo diuisiuo di
cedo ois animal esse rationale uel irrationale. et concluditur
ultimatum quod homo est animal rationale. Ex ista declara
tione sequitur quod nulla via diuisiua probat simpliciter diffi
nitio de diffinito non quidem via diuisiua que est diui
siua syllogismus quod talis syllogismus non concluditur inten
tum. nec via diuisiua que est entimema diuisiuum quod
petitur per se. nec etiam via diuisiua totali posita ex
syllogismo diuisiuo et entimemate diuisiuo: quod talis
arguit affirmatiue a magis eorum ad minus commune.

Et si inducitur ad Aristotem in ista dicens quod sicut indu
ctio uel entimema simpliciter aliquid probat sed non syllo
gistice ita syllogismus diuisiuus probat diffinitioem de
suo diffinito sed non syllogistice. Respondet quod sicut per
se non probant simpliciter sed solum quo ad bonum pro
cedente aliquid ex quo sequitur tale principium: sic nulla via
diuisiua probat simpliciter diffinitioem de diffinito quod
proprio que assumit in 2°. processu est eorum ignota sicut
per dato quod aliquis per processum illa homo non est animal
irrationale uel aliqua uertibile loco illius. Sic au
tem loquendo de probat dicitur quod sicut per con
demnationem tanquam per inferum immediatum et per inductio
nem tanquam per inferum immediatum ita diffinitio probat de
suo diffinito per entimema tanquam per inferum immediatum

tum et per syllogismum diuisiuum tanquam per inferum me
diatum. syllogismus diuisiuus non probat diffinitioem de
diffinito syllogistice uel immediate sed tamen mediate
uel dispositiue. Secundo notandum quod 1^a diffinitio
probat de suo diffinito immediate per entimema hoc
non est per entimema diuisiuum: sed aliqui per entimema
non diuisiuum et nunquam per entimema simplex per posi
tum. ex^m per se ut homo est animal rationale uel irrationale. sed
homo non est animal irrationale. et homo est animal rationale. ex^m
sed ut homo est animal uel inanimatum. sed homo non est inanimatum
et homo est animal. Item homo est rationalis uel irrationalis. sed
homo non est irrationalis. et homo est rationalis. tunc sic homo
est animal et est rationalis per processum. et homo est animal rationale. ubi
per se non esse diuisiuum sed sit entimema. ex^m tertium
colligitur ex dicitur non 1^a ex ista ratione. est animal rationale. sequitur
quod homo est animal rationale. illud tamen per se non probat per se
illo ante sicut probat per via diuisiuam per concludentem
diffinitioem de diffinito ex duabus premissis. Con
tra predicta ar. et per quod entimema diuisiuum non probat
aliquo modo diffinitioem de diffinito: quod ad destru
tionem unius partis disiuncti ad alteram partem fallit con
sequetia. quia non sequitur ois proprio est uel falsa. sed
non ois proprio est uera. et ois proprio est falsa. ois animal
est rationale uel irrationale. sed non ois animal est rationale et omne
animal est irrationale. Item non sequitur tu scis homo esse uel
non esse. sed tu non scis homo esse. et tu scis homo non esse. 2°
ar. quod entimema non diuisiuum non probat diffinitioem
de diffinito quod per se per se per se per se per se per se per se per se per se
tu es bonus et tu es cytharedus. et tu es bonus? cy
tharedus. tu es albus? et tu es monachus? et tu es al
bus monachus. Ad primum dicitur quod non bene concludit
dicitur in per se uel in 2° exemplo: quod per se debet esse eius
de quantitate cum minori. id bene sequitur ois proprio est
uera uel falsa. sed non ois proprio est uera. et aliqui proprio
est falsa. etiam sequitur ois proprio est uera uel falsa. sed nul
la proprio est uera. et ois proprio est falsa. Item bene sequitur
tunc ois animal est rationale uel irrationale. sed non ois animal est
rationale. et aliqui animal est irrationale. Concludendo autem il
la ois animal est irrationale dicitur illa sumi in minori nullum
animal est rationale. illud autem ex^m non est ad propositum quod
1^a fiat ex predicato disiuncto non tamen ex predicato diui
so de quo est mentio ad per se. illud etiam est intelli
gendum in terminis non precedentibus actu mens seu non
facientibus aliquid de sobriissima quod non sequitur tu scis ista
proprioem esse uera uel falsa rex sedet et tu non scis ea
esse uera. et tu scis ea esse falsam. nec sequitur tu cre
dis homo esse rationale uel irrationale. et tu non credis hoc esse
rationale. et tu credis homo esse irrationale demorando for
distantem que dubites esse bonum et dubites esse bru
tum. Ad 2^m dicitur quod a terminis diuisis ad eisdem primum
et os est bonum argumentum si uerum fuerit. proprio alte
rius uertibile uel non uertibile. aut alicuius per
se inferioris. ideo bene sequitur tu es animal et tu es rati
onale. et tu es animal ratiabile. etiam sequitur tu es animal: et
tu es gressibile. et tu es animal gressibile. sed li albus
cytharedus et monachus non se habent aliquo istorum

modorum. Item si altera extremitatum est terminus
superior ad medium terminum est bonum argumentum
in predicatis per accens ut tu es homo et tu es albus: er
go tu es homo albus. tu es animal et tu es niger. et tu
es nigrum animal. cum sic arguitur tu es albus et tu es
monachus. et tu es albus monachus. tu es bonus
et tu es cytharedus. et tu es bonus? cytharedus pa
tet nullam extremitatum esse terminum superiorem
ad medium terminum:

**Sed utrum sit demonstrare quod quid
est secundum substantiam ex suppone
accipiente quod quid erat esse. quod est ex
his que sunt in eo quod quod est proprio
hec autem in eo quod quid est sola et pro
prio est omne hoc enim esse est illi.**

Tertia conclusio probanda est ista diffinitio non est per
babilis de diffinito suo per syllogismum diffinitiuum
Ad cuius euidencia ar. per presupponit diffinitioem
diffinitiois. 2° probat duas conclusiones per ambulas ibi
Aut iterum accipit. Quantum ad primum dicitur per se
quod si contingat demerere. id est syllogizare diffinitioem de
diffinito ois accipit diffinitioem subalem et essentia
le diffinitiois que est hec per diffinitio est ex his que
sunt in eo quod quod est. et ex proprio. id est diffinitio est
illud quod constat ex principis additatis et proprio
speciei. solum. n. genus et diffinitio que dicunt esse partes
essentiales speciei ponunt in diffinitioem et dicunt esse
propria diffinitiois non sicut passio dicitur propria suo
subiecto. sed sicut illud quod est de essentia alicu
ius dicitur proprio illi ut patuit. Notandum primo
quod duplex est diffinitio. scilicet exprimes quod nois. et expr
mes quod rei. prima diffinitio non inquiritur: quod in quibus
bet scia presupponit quid per nome importat. sed se
cunda inquiritur et demeratur qua ar. uocat in litte
ra diffinitioem per se de qua solimodo mentio
nem facit. Secundo notandum quod in quibuslibet diffini
tione additativa implicite uel explicite ponitur diffinitio
ultima. scilicet n. corpa celestia non sunt animalia rationale di
uides animal dicitur diffinitio ultima hois. si autem sunt animalia
tunc diffinitio hois est animal rationale bipes. in qua nul
la istarum diffinitio est ultima in hoie tamen ambe sunt equi
ualent diffinitioe ultime hois. ideo implicite dicunt ultra
diffinitio hois. et quod semper ultima diffinitio uertitur cum specie
sicut propria passio: ideo dicitur per se diffinitioem con
stare ex proprio. genus enim dicitur proprio speciei quod petit
omni et diffinitio dicitur proprio quia petit soli. Tertio
notandum quod diffinitio non bene diffinit per orationes
propositam ex genere et diffinitio ultima alicuius: aut per
orationem uertibile cum aliquo constante ex genere
et diffinitio illius quia tunc non essent diffinitioes rea
les neque genera et species ex natura rei preter opera
tionem intellectus quod est contra per se hic di
centem quod genus et differentia sunt in ipso quod quod
est proprie tanquam illud quod est substantiale et essen

137
tiale illius quod non pertingit de terminis positum in
orone. procedit ergo quod genera species differencie propria
et definitiones sunt ex natura rei propter omnem operationem
intellectus sicut sunt in intellectu imo non sunt in
intellectu nisi tanquam signa. nec illis competunt tales
intentiones sed de nisi ratione rerum quibus per appetunt: ideo
diffinitio diffinitio est positum ex genere et differ-
rentia ultima alicuius appetens tam diffinitio men-
tali quam diffinitio reali. Quarto notandum quod tri-
plex pertingit probare diffinitioem de diffinitio per sillo-
gismum diffinitum. Primo per diffinitioem sumptam
personalem secundum intentiones primas. et hoc in eo quod quod
est ut oculus animal rationale est corpus actuatus anima intel-
lectiva in eo quod quod est. oculus hoc est animal rationale in eo
quod quod est. hoc oculus hoc est corpus actuatus anima intel-
lectiva in eo quod quod est. Secundo per diffinitioem dif-
finitioem sumptam materialiter vel simpliciter secundum intenti-
ones secundas. ut oculus pertans ex genere et diffinitio ultima ali-
cuius est diffinitio illius: sed animal rationale est pertans
ex genere et diffinitio ultima hois. hoc animal rationale est dif-
finitio hois. Tertio per diffinitioem sui dicitur ut
nigredo est color: congregatiuus visus. hoc albedo est
color: congregatiuus visus. et potest hoc modo syllogiza-
ri oculus quod animal rationale est color: congregatiuus vi-
sus est color: congregatiuus visus. hoc albedo est qua-
litas cuius dicitur est color: congregatiuus vi-
sus. hoc albedo est color: congregatiuus visus. et potest hoc modo
probandi diffinitioem de diffinitio non facit probare
hic mentioem: quia in prima ratione reprobatum mo-
dum illud. hoc solum de aliis ingrendo et inuestigando
verum per syllogismum diffinitum possit probare diffinitio
de diffinitio suo.

**Aut itez accepit quod quod erat esse
et in hoc necesse enim est per medium
monstrare.**

Isto supposito aristoteles declarat duas rationes pam-
bularum. Quarum prima est illa diffinitio non est proba-
bilis de suo diffinitio per diffinitioem diffinitionis
Secunda ratio per diffinitioem unius dicitur non potest probare
in eo quod quod est diffinitio alterius dicitur ibi. et
si ex ratione. Prima ratio probat dupliciter. et per sic per il-
lud non potest probare diffinitio de suo diffinitio per
quod petitur per necessitate. hoc per diffinitioem dif-
finitioem necessario petitur principium. ergo per diffinitio-
nem diffinitioem non est probabile diffinitio de suo
diffinitio. maior pars: et minor declarat sic arguendo
omne positum ex genere et diffinitio ultima alicuius est dif-
finitio illius animal rationale est positum ex genere et dif-
finitio ultima hois. ergo animal rationale est diffinitio
hois: in minori petitur per. quia eque ignotum est animal
rationale esse positum ex genere et diffinitio ultima hois sic
est ignotum animal rationale esse diffinitioem hois. No-
tandum quod dupliciter petitur principium. Primo quia accipit
in propria forma illud quod dicitur probare: ut si alius ne-
garet deum esse et argueret sic. oculus actus purissimus

est. hoc deus est actus purissimus. hoc deus est. hic petitur
principium: quia accipit in minori deum esse quod dicitur probare
Secundo petitur per: quia accipit eque ignotum in ante
sicut ratio ut in proposito. in qualibus enim probatio ante
cedens dicitur esse magis notum quam ratio. iuxta illud aristoteles.
primo huius propter quod unumquodque tale est
illud magis.

**Amplius sicut nec in syllogismo acci-
pitur quid est syllogizare. semper enim
aut tota aut pars est propositio ex quibus
est syllogismus. sic nec quod quod erat
esse oportet inesse syllogismo.**

Secundo sic. sicut se habet diffinitio syllogismi ad sillo-
gizandum ita diffinitio diffinitioem ad diffiniendum
hoc diffinitio syllogismi non accipit in aliqua premissa
ru ad sillogizandum. hoc nec diffinitio diffinitioem ad
diffiniendum. et per hoc non probat diffinitio de suo dif-
finitio per diffinitioem diffinitioem. per prima pars maior
ri ex sufficienti similitudine. et minor declarat: quia aliter
peteret per. sic enim pertingeret arguere. oculus argu-
mentatio cuius una premissa se habet ut totum. et alia
ut pars est syllogismus. hoc a. est hoc in dato quod a. sit sil-
logismus per figure. hoc a. est syllogismus. pertinet enim
quod minor petitur principium: ita enim bene dubium est
a. esse argumentationem cuius una premissa se habet ut
totum et alia ut pars: sicut a. esse syllogismus. ideo petitur
per quia syllogizatur ignotum per eque ignotum. No-
tandum per quod dialectice diffinitioem syllogismum et dans
arte de syllogismo non dicitur supponere syllogismus ali-
que propter generalitatem artis. ideo sicut negans loqu-
lam esse procedit loquela esse. quia non potest negare nisi
loquetur ita volens probare syllogismum syllogizate per
diffinitioem syllogismum probaret syllogismum supponere
do syllogismum. sicut hoc ad manifestandum aliquam
argumentationem esse syllogismum non debemus sillo-
gizate accipere diffinitioem syllogismi sic ad probandum
aliquam diffinitioem non debemus hoc syllogizate per
diffinitioem diffinitioem. quia tunc probando diffi-
nitioem supponeremus diffinitioem. Secun-
do notandum quod sicut syllogismus ex multis premissis
potest esse sic etiam et entimema. hoc hec est diffinitio quia in
syllogismo una premissa semper accipit ut totum
et alia ut pars: quia semper una sumit ut pertinet: alia
vero ut pertinet. sic autem non contingit in premissis cu-
timematu. quia nunquam aliqua premissa sumit ut
totum vel ut pertinet. nec aliqua premissa sumit
ut pars vel pertinet ut bene patet arguendo a to-
ta copulativa vel disunctiva ad alteram eius partes
**Sed seorsum hoc appositum esse. Et ad
dubitantes syllogizatus est aut non est
obuiare quia hoc enim erat syllogismus
et adhuc neque quod quod erat esse syllo-**

29
zatum est quia utique hoc suppositum erat
nobis quod quod erat esse. quare necesse
est sine eo quod quod erat esse syllogizamus.
aut quod quod erat syllogizare
aliquid.

Tantum dubium reouet probare nam possit alius dicere ex quo
diffinitio syllogismi non ingreditur syllogismum nec
diffinitio diffinitionis. ad quod valet hoc. Respon-
det probare quod debet esse seorsum appositum. id est debent
esse ea que ponunt in syllogismo. et in hoc dupliciter
nobis deseruiunt. Primo ad regulandum nos ne
deficiamus in diffiniendo et sillogizando. habet enim
in mente diffinitioem syllogismi et diffinitioem faci-
liter cognoscimus bonitatem et malitiam syllogismorum
et diffinitioem. sciendo. nam quod syllogismus est argum-
tatio cuius una premissa se habet ut totum et alia ut
pars facit videbitur quod argumentatio est syllogismus
et sciendo quod diffinitio est positum ex genere et diffinitio ul-
tima facit exiabitur si animal rationale est diffinitio
hois vel non. Secundo deseruiunt ad obuiantem quia
per istas diffinitioem possumus dicere dicenti huc non
est syllogismus vel illam non esse diffinitioem. Tam si
aut principia non probat probare simpliciter sine petitione
principium: quia idem supponeret semetipsum. probat tamen
probare huic vel illi. sic per diffinitioem syllogismi vel
diffinitioem non potest simpliciter probare aliquid syllogismus
aut diffinitioem: sed solum isti vel illi: quia ut dicebat non
magis est notum animal rationale stare ex genere et dif-
finitioem ultima quam esse diffinitioem hois. hoc con-
dit aristoteles. quod non debemus syllogizare aliquid. id est pro-
bare syllogizate de aliquo quod sit diffinitio per diffi-
nitioem diffinitioem. nec debemus probare de aliquo
syllogizate quod sit syllogismus per diffinitioem syllogis-
mi loquendo de probatioem simpliciter: quia secundum quod probare
aut obuiare huic vel illi non est inconueniens. No-
tandum secundum primam. et meta. quod non est bonum simul
querere sciam et modum sciendi. diffinitio est diffini-
tioem et syllogismi pertinet ad modum sciendi. sed seorsum
diffinitioem de rebus scilicet pertinet ad sciam et partes
diffinitioem de rebus scilicet pertinet ad sciam et partes
seorsum. ergo partes debemus addiscere logicam
cognoscendo diffinitioem syllogismi et diffinitioem
et postea in scientiis specialibus per illas exami-
nare proprios syllogismos et proprias diffinitioem
per diffinitioem cui syllogismi vel diffinitioem non
aggeneratur in nobis scientia sed opinio. ex hoc enim
non plus poterimus scire de homine vel de asino
diffinitioem eius sed diffinitioem habere poterimus
nam licet sciamus diffinitioem constare ex genere
et differencia ultima. non tamen propter hoc innotet
scit nobis illud genus vel differentia. ideo argu-
do per diffinitioem diffinitioem concludendo de aliquo
sua diffinitioem petitur principium.

Et si ex condictione aut demonstrat

ut si malo inest diuisibile esse: in con-
trario autem contrarium esse in quibuslibet est
aliquid contrarium: bonum autem malo
contrarium est. et indiuisibile diuisibili
est itaque boni esse quod indiuisibili esse
eteni hoc accipiens quod quod erat esse
demonstrat.

Secunda conclusio pambula est ista per diffinitioem unius
contrarium non potest probare in eo quod quod est diffini-
tio alterius contrarium. probatur dupliciter. et primo in ro-
nem propriam sic. Ista probatio non est bona in qua
petit principium. sed concludendo diffinitioem unius co-
trarium per diffinitioem alterius contrarium in eo quod quod
est petitur principium ergo ratio. maior est nota: et mi-
nor declarat quia dato opposito pertingeret sic ar-
guere. bonum et malum sunt contraria. sed malum
est diuisibile esse in eo quod quod est. ergo bonum est
diuisibile esse in eo quod quod est. aut isto modo per in-
tentiones secundas: bonum et malum sunt contraria: sed di-
uisibile esse est diffinitio mali. ergo indiuisibile
esse est diffinitio boni. patet consequentia: quia diui-
sibile et indiuisibile sunt contraria sicut bonum et ma-
lum. pertinet autem per hic petitur principium: quia non ma-
gis probat diffinitio boni per diffinitioem mali quam
eccontra. quia non magis innotescit diuisibile esse: esse
diffinitioem mali quam indiuisibile esse: esse diffinitio-
nem boni. Notandum quod probare hic loquitur more
platonico. posuit enim plato unum quod conuertitur
cum ente esse omnino idem cum uno quod est
principium numeri. et ex hoc creditur numeros esse
sub rebus: et quia defectus incipit in recessu a sim-
plici et ab unitate. posuit quod idem erat esse bonita-
tis et unitatis: et consequentem indiuisibilitatis: et quod idem
erat essentia mali et diuisibilitatis. Aut dicitur
quod quia facere malum pertingit multiplex et facere bo-
num solum uno modo ut habet in libro ethico. ex
plurimodum de sagitta directa ad lignum: ideo aristoteles.
exemplum locutus est non secundum ueritatem diffiniendo
ex supposito bonum per indiuisibile esse: et malum
per diuisibile esse.

**Accipere autem ad demonstrandum
quod quod erat esse alterum tamen sit. Et eni
in demonstrationibus est: quoniam est
hoc de hoc. sed non ipsum neque cuius
eadem ratio et conuertitur.**

Contra predicta posset alius dubitare quia diffini-
tio formalis est demofatioem per. et diffinitio ma-
lis est demofatioem ratio iuxta demofatioem aristoteles.
tam in per quam in ratio. hoc una diffinitio potest probare per
alia. id est malum per formalis siue iste diffinitioem sint eius
dem diffinitio siue dicitur. ubi gra. conuolutio sagui

nis circa cor: que est diffinitio malis ire pbatur d
ira p appetitū vindicte que est diffinitio formal
eiusdē. sicut esse pgregatū visus pōt pbari de ni
gredine p esse disgregatū visus dato q sciat al
bedine 7 nigredine pstrariari ac etiā pgregare et
disgregare sciendo albedine disgregare visum et
dubitādo nigredine pgregare visus. vnde pōt sic
argui albedo 7 nigredo sunt dria 7 albedo ē co
lor disgregatiuus visus. 7 nigredo est color pgre
gatiuus visus. p3 pna qz carū dria dria sunt ef
fectus. Istam obiectōem remouet pbs dicēs
q bene pbat 7 demfatur vna diffinitio p aliaz tā
qz quoddā alterū a subiecto. s. p modū passiōis
aut simplr q h est h tū nō est in eo qd quid est 7
pvertibilr qz simplr demfate aut p modū passi
onis nō est petē pnci^m sed bñ pbare in eo qd qd
est ut patuit in pma pōne. Sed dubitatur si
vna diffinitio pōt p aliam pcludi 7 pbari de diffi
nto absolute quare nō cum reduplicatōe qz sic
simplr ad simplr ita reduplicatū ad reduplicatū

Dicendū q cum reduplicatio similis sumatur
in pmissis 7 in pclusiōe vt patuit tripliciter po
test intelligi vna diffinitionem concludi per ali
am in eo quod quid est. Primo generaliter
in eo diffinitio et cum ratio generalis diffinitio
nis equaliter reperitur in omnibus diffinitioni
bus sequit qz aī nō est magis notū qz psequēs
et crit peticio pncipiū. diffinitio enim formalis
in eo qz diffinitio nō est magis nota qz diffinitio
material. Secūdo specialiter eo qz diffinitio vt ē
materialis pbatur per diffinitiones vt formalis
est. 7 sic non inferi vt diffi^o sed magis vt nō diffi^o
qz diffi^o ut formalis nō est diffi^o vt mā. sp. n. in
telligit cū eadē reduplicatōe sic triangul^o i eo qz
triangul^o nō probat habere tres angulos d pso
chele in eo qz psocheles sed in eo qz triangulus.

Tercio iterū specialiter in eo qz diffinitio mate
rialis sūpta vt formal pbatur per formale in eo
qz formalis dicendo qz sicut diffinitio formalis
est notioz material absolute ita cum reduplica
tione sed hoc fieri non potest absqz petitione
pncipiū quoniam pbaret ignotū per eque ignotū.
Ideo est soluta ratio naz si eodē modo sumeret
simpliciter ad simpliciter sicut reduplicatū ad
reduplicatū non posset esse illatio simpliciter
ad simpliciter absqz petitione pncipiū. sicut nec
reduplicati ad reduplicatū. sed nō sumitur eodē
modo quia diffinitio formalis absolute sumpta
est notioz material. nō autē diffinitio formal est
notioz material in eo qz diffinitio. neqz in eo qz
formalis neqz in eo qz material vt ex dictis est
manifestum.

Ad utroqz autē secundū diffinitōez
demonstrantes et ad sic syllogismū
est eadez oppositio: ppter quid erit

homo aial bipes gressibile. Sed nō
aial et bipes. ex acceptis. n. nec una
necessitas est unus fieri quod predi
catur. sed ac si homo idem esset et
gramaticus et musicus.

Secūdo ar. ad pōnem p rōne cōez tā ad viā diuisi
uā qz diffinitiuaz diffinitōe dria qm ista via nō p
bat sufficienter diffinitōe de suo diffinito pquā
nō pōt pbari diffinitio tanqz vnum 7 p se h per
nullā illarū viarū pōt pbari diffinitio tanqz vnu
7 p se. 7 nō est pbabilis diffinitio p diffinitōem
dria sicut nec p diffinitōem subiecti sui. maior p3
qz diffinitio est quid p se vnu. vii. meta. et minor
declarat qz p viā diuisiua nō plus pbat qz homo
est aial bipes qz qz homo ē aial 7 bipes. nec plus
pbat qz hoīem esse animal rōnale quod est vnu
p se qz hoīem esse gramaticū musicū quod ē vnu
p accūs. Sicut p diffinitōem mali non plus pbat
esse indiuibile de bono qz bonū esse ens 7 eē in
diuisibile. nec plus pbat illud esse vnu p se qz p
accūs qz p diffinitōem mali nō pstat diffinitōem
boni esse p se vel p accūs nec cōtra. Dubitat
nā si hāt diuisiōes fm drias spales diffinitio ac
cepta de necessitate dicit qd vnum. 7 via diuisi
ua pcludit diffinitōem esse quid vnu. Item si
diffinitio dria dicit quid vnu o3 qz diffinitio alte
rius dria dicit qd vnu. ergo diffinitio vnius dria
pbat diffinitōem alteri^o dria esse quid vnu. Ad
pmū rīdet qz diuisio ut sic nō facit vnu s3 multa
nec magis vnum p se qz p accūs. qz diuisio ita fit
p drias accūtales sicut essentielles. ita. n. diuisi
aial p gressibile 7 aquaticū sicut p rōnale 7 irrōa
le. sola 7 dria cōtialis est ista que facit diffinitō
nem p se unā sicut sola forma sbalis facit ppositū
naturale p se unum. Ad secūdo negat pna h3 o3
addere in ante qz diffinitio mali aut nigri dicit qd
unum que est eque dubia sicut qz diffinitio boni
seu albi dicit quid unum. Etiam eque dubiaz est
diffinitōem mali aut nigri esse diffinitōez per se
sicut diffinitōem boni aut albi. ppter ea in assum
ptione illius minoris petitur pncipiū. Ex pte
dictis pclusionibus pambulis iam est manifesta
tertia conclusio pncipaliter declaranda s. qz diffi
nitio non est pbabilis de suo diffinito p sillogi
mū diffinitiuū quia non per diffinitōem sui sbie
cti: neqz p diffinitōem diffinitōis: neqz per diffi
nitōez contrariū ut ostensū est. ergo nullo modo
est pbabilis p sillogismū diffinitiuū semper
intelligēdo in eo quod quid est iuxta doctrinam
iam traditam.

Qualiter igitur diffinitio monstrat
bit substantiam: aut quod quid est.
Neqz enim sicut demonstrans ex cōt

tis esse. manifestum faciet quod ne
cesse est cum sint illa alterū aliquid
esse. demonstratio enim hec est. nec
sicut inducens per singularia cū ma
nifesta sint. qm omne cui sic nihil ali
ter est. Non enim quod quid est de
monstrat. sed qm aut est aut non est
Quis igitur ē alius modus reliqu^o
Non enim utique monstrabit sensu
aut digito.

Quarta pōlo diffinitio nō est pbabil^o de suo dif
finito p sillogismū demfate. Ista pōlo qdrupl^r
pbat. 7 p sic ipm qd quid est nō est demfate. 7
7. pbat aī nō qz nō p diffinitōem neqz p inductō
nem neqz p sensū. pma ps aī nō est pbata superi
us ubi est ostensū diffinitōem in eo qd quid est
non posse demfate nec pbari: qz in altera pte
missarū peti^o pnci^m ppter ipsam nō esse notioz
pōne. Sed 2° ps declarat nam inductio fit per
ea que sūt manifesta sensui. ipm autem qd qd ē
nō est manifestū sensui cum nō sentiat nisi p accūs
rōne accūtū dicēte pbo in plogo de aia qz accūta
magnā ptem pserunt ad cognoscendū qd quid ē
7 secūdo de aia. qz sba non sentit p se sed p accidens
Tertia ps sequit ex pōzi. Si em quod qd est: est
demfate p sensum. aut igit p sensū facientē cog
scere digito cuiusmodi est sensus visus. aut p ali
quē aliū sensum siue sit sensus interior siue sit sen
sus exterior sed nullo istorū modoz: cum nullus
talis sensus faciat cognoscere nisi simplr: 7 cū cō
ditionib^o indiuiduantib^o a quib^o absoluit ipsū
qd quid est: ut tollit de mente pbi 7 pmen. 3° de
aia. Primū dubiū cū pbs pbauerit ante diffi
nitōem nō demonstrari de suo diffinito p sillogi
mū reduplicatū vel diffinitū: quare 7 replicat
idē. Solut egr. qd arif. pbat idē hic 7 ibi. s3 si
eodē modo. dicit. n. s diffinitōem nō demonstra
ri p diffinitōem loquēdo de diffinitōe ut icludit
diffinitōem 7 descriptōem. hic autē solum loquē
de diffinitōe ut est diffinitio tm. s. pure quiddi
tatiua. Ista rīso est dubia: qz ut apparet in lra
arif. sp loquit de ipso quod qd est: p quod nō in
telligit nisi diffinitōem qd dicitur ut pōt patef
cum supius quesitū vtrū sit demfate ipm quod
qd ē fm sbam. Dicendū 7 qz arif. nō dūz inuesti
gavit utrum quod quid est sit aliquo mō demō
strabile. sed solum vtrum sit sillogizabile. 7 iā ad
pbandū qz nullo modo est demōstrabile assumit
qz nō per diffinitōem p vna parte quā non pbat
hic sed eam relinquit tanqz superius probataz.
Unde non est idem esse sillogizabile 7 demōstra
bile. quia nihil est sillogizabile nisi per sillogismū.

Sed tripliat dicit aliquid demonstrabile. s. per
diffinitōem facientē sillogismū demonstratiuum
p inductōem pcludentē vlt ex suis singularibus
7 p sensū manifestantē rem digito ul' alio indicio
singulari. Secūdo dubiū cū pbs in pbatōe cō
clusionis assumat duas ipēs argumentatōis: scz
sillogismū 7 inductōem ppter quid nō alias du
as. s. entimema 7 exemplū. Dicendū qz entime
ma reducit ad sillogismū. 7 exemplū ad inductō
nem ut patuit in plogo huius. Deinde nihil dici
tur demfate p exemplū vel p entimema. s3 bene
p inductōem 7 sillogismū. Inductio em p sensū
h3. sillogismus aut p intellēm quozū nullū simpli
citer pbat ipm quod quid est fm qz huius. In
telligendū qz cum dī non posse demonstrari vel
sillogizari ipm qd quid est p diffinitōem d3 itel
ligi p pōnes magis notas simplr. quia bñ pōt
sillogizari ex pbabilib^o. nihil em phibet aliquan
do falsa esse pbabiliorā veris. vii. thop. Ter
tium dubiū videt qz ipm qd quid est p se cogno
scat a sensu cum sensus nō tm singularia p se cog
scat sed etiā vlt ut tollit a pbo in plogo pbi. 7
2° d aia. Rīdet qz h3 sensus p se cognoicat vlt
non tm p se cognoicat ipm quod quid est. qz vlt n
est ipm qd quid est. sicut. n. sensus p se cognoicat
singulare sensibile. 7 non ptes eius essentielles q
sunt forma sbalis 7 pma mā ita cognoicat vlt in
cōi quod est quoddā totū in modo ul' diffimbi
le. 7 tm non cognoicat partes eius que sunt genus
et dria. ex quib^o pstat ipm qd qd est. siue ergo p
qd qd est intelligat diffinitio h3e siue diffi^o accūtū
nunqz p se cognoicat a sensu ipm qd quid est.

Simplius quomodo monstrabit qz
quid est. necesse est enim scientē qd
qd est homo: aut aliud qd cūqz scire
quia est. qz em non est nullus scit qd
est. sed qd significat ratio diffinitio
quidē aut nomen. cū dico hircocer
u^o. quid autē ē hircoceru^o impossibi
le est scire.

Secūdo ar. ad pclusionē psupponēdo qz scire d ali
quo qd est psupponit scire de illo qz est. nō emz
scit de hoīe vel aiali quid est aut de aliquo alto
nisi sciat ipm esse. Unde qz non est traclaphus
neqz chimera nō scit de eo qd est. qz nō scit illud
esse. qd enim nō h3 esse nō h3 qdditatez. 7 pnter
nec diffinitōem qdditatiua. h3 bñ hāt diffinitōez
expmētē qd nois. hec. n. est dria in diffinitōez
qdditatiua 7 diffinitōem expmētē qd nois tm
qz diffi^o qdditatiua h3 in re pōnem ex gnē 7 dif
ferētia sicut 7 ipsa pponit ex gnē 7 dria. Diffinitō
aut expmēs qd nois tm nō h3 in re pōnem dno.
minatue talē qlem h3 in mente. Un pcept^o byra

et acceptus cerui ingrediunt diffinitioem expmē
tē qd nois hircocerui cum dī hircoceru? est ppo
sitū ex hircō et ceruo: sed talis ppositio nō est in re
qz nihil pponit ex hircō et ceruo s; bene ex aiali et
rōnali: qz dīa adueniēs generi pstituit spēm per
pōzphi. in plibus.

**At uero si monstrabit quid est: et
quia est: et equaliter eadem ratione
monstrabitur. diffinitio enim unum
aliquid manifestat: et demonstratio al
terius. Id aut quod est qd est homo
et esse hominē aliud est. Postea et
p demonstrationē dicim? necessariū
esse demonstrare omne quia est: nisi
substantia sit esse aut non substantia
est nulla. Non enim est genus ens:
demonstratio ergo crit. quia ē quod
quid est.**

Itō supposito ar. sic diffinitio solū vnū ostendit
f. qdditatē rei. ergo p idem demonstratio vnū tm
ostendit. p; pna a silī eo q; vnus inquantū vnus
pate ē vna scia tunc sic demonstratio tm vnū osten
dit sed demfatio ostendit qz est. g. nō ostendit qd
est. p; pna qz quid est et qz est sunt diuersa. nā qd
ditas hois et esse hois nō sunt idem. minor autē
pbat ex dicto oium asserentiū qz est demonstrati
nisi sit idē cū cēntia et sba rei sed nō est idē qddi
tas seu sba et esse rei g. minor p; qm si qdditas et
sba rei est idem cū esse illius cū qdditas et substantia
sit genus. sequit q; ens est gen? s. autē est icō
ueniens. Notandū fm egi. q; esse sumit tripli
citer. Primo p cēntia. et sic diuidit in decē predi
camēta. v. meta. Secōdo p esse existere. et sic su
mit 3° de aia. cū dī: qm aliud ē magnitudo et ma
gnitudinis esse. Tertio p habitudine pdicati ad
sbm iuxta illud p piarmenias. esse significat quā
dā pōnem quā sine extremis nō est intelligere:
et tale esse neq; est sba neq; accis: s; minoris enti
tatis q; accis. et de tali esse loquitur hic arif. cū dī
cit qdditatē distingui ab esse. Ista scia in multis
v; deficere. Primo qz esse ut sumit p cēntia nō
diuidit in decē pdicamēta eo q; ens transcendē
sumptū diuidit in decē pdicamēta. sed cē ut sumit
tur p cēntia nō est transcendēs qz in plus se h; ens
ut dī de cēntia et de eē existē q; ut dī de cēntia tā
tū. Ideo ut esse includit cēntia: et esse existē ē trā
scendē. et diuidit in decē pdicamēta nō solū ut cō
tinet genera et spēs sed etiā ut p; tinet indiuidua p
se p; tenta sub illis. aliogn supfluerent demfatioes
pticulares nisi indiuidua p se p; uerterent sub ge
nerib? et spēs. Secōdo qz si habitudine sbiecti ad
pdicatu nō est sba nec accis. et cū relatio sit mini

me entitas p; pmen. v. meta. seqt q; est dā mūp
minimo qd est p; pbi. p; pbi. et auctas dicit opio
ni. qz si h; verbū est significat quandā pōnem et
ois p; dō est relatio sequit q; tale esse. f. bitudo p
dicati ad sbm est relatio et p; pns est accis. Ter
tio qz p; h; nō loquitur hic de tali eē. nam scire qd
est p; supponit scire qz est fm p; h; m. s; scire qd est
non p; supponit scire tale esse. g. cū dī dicit p; h;
q; qd est eē hoicem et hoicem esse est aliud certū ē
q; nō loquitur de tali eē. et p; maxime qz circa p; m
h; scdi loquitur de qōne qz est et si est: p; locur? est
de eē simplr fm totū. aut de eē fm quid. f. fm p
tem ut de tali uel de tali esse qd iportat pdicatu
in sbo. Constat aut q; tale eē est sba uel accis. nec
est tale esse habitudinale pdicati ad sbm ut collig
git ex declaratiōe eiusdē egi. in locis istis. Dicit
dum g; q; arif. capit ibi esse trāscendē ut includit
esse essentie et esse existere non intelligēdo q; ta
le esse. et qdditas nullo mō sit idē: qz tam hō qm
humanitas est hoicem eē fm arif. vii. meta. dicit
q; in his que sunt p se idem est ipm et ipm eē. s; in
telligit q; talia sumpta fm suas rōnes formales
nō dicūt oio idem. alr ens esset gen? uel spēs sic
sba uel qdditas si ista essent oio idē. Dico ergo
q; hūanitas nō dicit nisi qdditatē. qz equitas est
tm egas fm dicitur. in meta. sua. s; hō dicit hū
nitate suppositatā. qz si nō esset indiuiduus hū
nū nō esset hō s; bene hūanitas. hoicem vō eē dī
rōem suppositatā hntem in se rōem entis. et ita
hec oia nō realitē s; tm formalr differūt aut rōe.

Et s; h; verbū est in mēte nō intelligat abiq; cō
pōne extremoz ut innuūt verba pbi. tm eē quod
absolute significat p ipm uerbu. aut p terminum
trāscendē nō est fm se bitudo uel relatio s; de
scēdit in oēs figuras pdicamētoz fm Arif. v. me
ta. ens enim cōsime sumptū nō ē absolutus nec re
spectm s; abstrahit ab utroq; sit aut absolutum
uel respectm descendēdo in pdicamēta absoluta
uel respectiua p actū et pōm. in quolz. n. pdicamē
to est act? et pō ingt pmen. in plogo de aia.

**Et q; uere et nunc faciūt scire. quid
enī significat triangulus accepit qe
ometra: quod at sit eq̄litas demfati.**
Tertio pncipalr ad pōdem sic illud qd p; suppo
nit in sciētis nō demfatur. s; qd qd est p; suppo
nit in sciētis. g. nō demfatur. maior p; et minor de
clarat. naz geometra p; supponit qd significat tri
angulus. ex cuius diffinitōe pbat q; figura i quā
est resolubilis piramis est triāglus. sic arguēdo:
ois figura hns tres anglos tm ē triāglus. s; h;
in quā ē resolubil piramis est hns tm tres angu
los. g. si in quā resolubil est piramis est triāglus
Supponit etiaz diffōnem triāgluli eglateri et
cui? diffōne pbat q; triangulus collocat? sup dia
metro duoz circuloz eq̄liū se intsecantiū ē eglate

rus isto mō. ois figura hns tres angulos eq̄les ē
eglaterus. s; triāglus collocat? sup diametro du
oz circuloz eq̄liū se intsecantiū est si hns tres
angulos eq̄les. g. triāglus collocat? sup diame
tro duoz circuloz eq̄liū se intsecantiū ē eglater?

Nota p; dicta ar. et p; q; in sciētis nō p; supponi
tur qd est. f. diffi? qdditativa aut expmēs qd rei
qz in plogo h; dem est q; an oem demfatiōem o; p;
p; cogitare qd est et qz est. nō qdem qd est rei sed
qd ē nois. g. scie nō p; supponit qd est res sed qd
p nomē iportat cū quo stat q; si p; supponeret i sci
entiū qd est res. frustra eēt qd qd est. Secōdo
ar. q; p; diffōes signatas trianguli et eglateri geo
metra non demfat triāglulū et eglaterū de subie
ctis noiatis. qz aliē scie mathe. pcederet p poste
riora sicut scia nālis p; pmen. in plogo pbi. di. q;
in mathe. eadē sunt nobis nota et nāe. et p; p; nāia
q; ordine nāe pus est triāglus q; si in quā s; fo
lubilis ē piramis et pus est eglater? q; triāglus
collocat? sup diametro duoz circuloz eq̄liū se
intsecantiū. Ad p; mū dī q; scie acq; site p; diffō
nem aut p demfatiōem tminantē qōnē si est p; sup
ponit tm qd nois s; scie acq; site p; demfatiōez ter
minatē qōnē qz est. aut ppter qd p; supponit nō
tm qd nois s; etiā qd rei. iō geometria nō solus
p; supponit qd p nomē triāgluli iportat s; etiā tri
angulū eē et qd est triāglus. An an oem demfa
tiōem p; supponit q; est et qd est de triangulo. i. qd
iportat noie triāgluli. et q; de eo ē aliqd demfabi
le. Dicit si nō est notum triāglulū esse pbat illud
p demfatiōem tminantē qōnem si est. Et p; iter p;
bat qd est triāglus p demfatiōem s; aliūde
ut videbit. Dicit demfatur triāglus de aliq;
aut aliqd de triāglulo. et idē dicit de eglatero. p;
mi duo modi pbandi nō p; tinet ad geometriā. s;
ad metha. iō geometria p; supponit triāglulū esse
et qd ē triāglus. Etiā p; supponit eglaterū esse et
qd est eglater? Dicit aut pbat passiones d; illis
aut ista de aliis subiectis. et qz gemetra nunq; de
mfat nisi p cam iō nō p; p; tminat nisi qōnē p; p;
qd. Ad 2^m dī q; scie mathe. s; pcedit p causā
s; nō s; demfent effectū de cā. cū. n. demfat triā
glus de figura in quā resoluūt piramis demfat
pus de suo posteriori et cā de effectu. non tm p ali
qd posterior. neq; p effectū tanq; p mediū s; per
diffōnem triāgluli q; est cā triāgluli et figure in quā
resoluūt piramis. Cōsistit eglaterus demfatur de
suo posteriori f. de triāglulo collocato sup diame
tro: etiā nō p aliqd posterior sed p aliqd pus. f.
p diffōnem eglateri q; ordine nature pcedit vtrā
q; extremitatē. Scie aut naturales nō solū de
mfant cam de effectu sed etiā cam p effectū tanq;
mediū. nec est incōueniens aliquas demfatiōes
mathematicas nō esse potissimas ut puta qndo
demfatur passio v; de subiecto pticulari aut sb
iectū v; de sbo pticulari. aut pus de suo posteri

ori. q; libet tm est ppter qd cū quelz s; pcedat per
mediū causale.

**Quid igitur monstrabit diffiniens:
quid est uel quia est ut triangulum.
Sciēs itaque diffinitione aliq; qd
est: si est nō sciet sed impossibile.**

Quarto ar. sic ad pōdem sicut se h; diffō ad qa
est ita demfatio ad qd est. s; diffinitio nō ostēdit
qz est. g. nec demfatio quid est. maior p; ex suffici
enti similitudine. qz sicut diffinitio dī esse ipm? qd
qd est. ita demfatio ipsius qz est. g. a cōmodata
pportōe sicut se h; diffinitio ad qz est. ita demō
stratio ad qd est. minor vō declarat triplr et p; sic
Talis diffinitio uel ē qd nois solū. et sic nō ondit
rem esse. qz pōt esse nō entis aut est qd rei. et sic
p; supponit rem eē p suppōem adductā in 2° rōne
si. n. diffō onderet rem eē cū etiā ondit qd ē res
et de necitate ondit pus qd est q; si est. ppter ha
bitudinē imediatā quā h; ad qdditatē sequit q;
posset sciri qd est res nō sciēdo illā rem esse qd ē
ipossibile. Notandū fm egi. q; demfatiō com
paratur ad triplex esse ad duo per se et ad tertiu
p accidens. Primo esse est esse pdicamētale si
ue habeat esse suis causis siue esse actuale. et sic
dato q; nō sit aliqua rosa adhuc de rosa demon
strat q; est pulcherrim? florū. Secōm esse est esse
plexū qd p; s; t in habitudine pdicamēti ad sb
iectū ex q; bitudine resultat vitas p; pōis. Tertiu
esse est esse actuale ad quod demonstratio com
paret per accidens quia accidit rei de qua est de
monstratiō q; sit. posset enim sciri demonstratiue
q; cynamomū est medicina dentius dato q; cyna
momū nō esset. Aduertendū circa scōm mem
brū q; si intelligit demonstratiōem comparari ad
esse complexum quod est significabile p; p; ex
tra ppositiōem. ratiōe cuius ppositio dicit uera
uel falsa ut triangulū habere tres angulos. uel
hominē esse risibilem. sic demonstratio compara
tur ad illud p se. Si autē p esse complexū intelli
git solum ut videt nelle habitudo et relatio p; e
dicati ad subiectū. sic nō est uerum demonstratiō
nem ad illud per se comparari. solū enim ad cō
clusionē seu ad significatū eius. uel ad passiones
ut est in subiecto ordinat demonstratiō. sed nullū
illoz est habitudo uel relatio. P; terea tū
membū d; limitari. quia licet demonstratio ter
minas questionē qz est. aut ppter quid est p; p;
ad esse actuale p accis. tm demonstratiō terminas
qōnem si est patur p se ad esse actuale. Nō enī
accidit tali demfatiōi rem esse: imo est necē rez
esse ut cū demfat p; mū motorē esse. viii. pbi. aut
p; mū cam esse. 2° meta. Secōdo notandū q; egi.
monet tale dubiū utrū sit idē esse qd diffim? sup
ponit et pcludit demfatio. Ad h; rīdet q; idē

esse supponit et claudit demfatio lz nō eodē mō
qz demfatio supponit generalr sbm esse de quo
pōt fieri demfatio et passionē esse q̄ pōt demfari
de sbo. claudit autē demfate eandē passionē de
codē sbo. S3 mibi vī q̄ nō rīdeat ad questū
nō. n. querit utrū idē eē supponit et claudit de
matio. lz utrū idē esse supponat diffinitio: et p̄o
bat demfatio. nec est uep q̄ demfetur passioez
esse qm̄ ip̄a demfatur de sbo suo: qz forte illa pas
sio est p se nota: lz tñ demfatur illā in eē sbo suo
Ideo dī ad dubiū pcedendo q̄ idē esse supponit
diffinitio: et pbat demfatio. nam p̄us tminat q̄o
si est q̄ terminet q̄o quid est. iō illud idē eē q̄o
supponit diffinitio pbat demfatio. Si autē
fieret mēto de demfatione fininate q̄onem qz ē
aut ppter qd et de esse quod querit p tales q̄o
nes qz nō est esse simplr sed fm̄ ptem p arif. ubi ē
dicere diffinitōem nō supponē tale esse quod
pbat p demfationē. et sic nō idē esse supponit dif
finitio et claudit demonstratio.

**Manifestum autē et secundū nūc
modos terminorū quod quid nō de
monstrāt diffinientes quia ē. Si. n.
et est ex medio aliquid equale: lz p
pter qd ē quod diffinitur. et ppter
qd est circulus. erit enim utiqz et mō
tis enei dicere esse ipsam: neque qz
possibile sit esse quod dicitur cum si
gnificant termini. neqz ppter illud
est cuius aiunt esse diffinitōes: sed
semp licet dicerē ppter quid.**

Secō ar. eadē mōdo sic diffinitio circuli nō ostē
dit circuli esse. q̄ nec aliqua alia diffinitio ostēdit
suum diffinitū esse. p̄s p̄na qz nō est maior rō de
vna q̄ de alia. lz aīis pbat nā diffinitio circuli ē
figura equalr distās a centro seu a cuius cētro ad
irradiatōem oēs linee ducte sunt eq̄les. mō nul
li istoz diffinitōem ostēdit circuli esse. qz postq̄m
scit istam esse diffinitōem circuli adhuc inuestiga
tur utrū circulus sit: et ppter quid est: et que ē cau
sa circuli. Si. n. ista diffinitio ostēderet circuli eē
p idem diffinitio monti aurei: ostēderet montem
aureū esse. p̄us est falsū quia ista est diffinitio qd
nois tñ: et scit istam esse diffinitōem monti aurei
et tñ nō scit montē aureū esse. generalr. n. si res ē
īgta nō scit illam esse: et tñ stat scire diffinitōez ei
f. qd nois tñ. Notandū qz eadē est diffinitio
qd nois et quid rei fm̄ p̄us et posterius. aīqz. n.
sciat deū esse scit diffinitio sua. f. actus purissim
seu illud quo melius excogitari nō pōt. postea at
demfatio deū esse illa est diffinitio qd rei ita qz
p̄us scit illā diffinitōem esse qd nois. postmodū

aut scit illā esse qd rei. p̄sillr etiā dicat de diffinitio
one circuli qz stat eadē diffinitōem esse qd nois
tñ: et postmodū eē qd rei et ecōtra dato qz succel
siue circulus sit et nō sit. Talis q̄ diffinitio ut exp
mit qd nois non ostēdit rem eē: qz talis diffinitio
scit suo diffinibili nō exite. nō etiā ut expmit qd
est esse rei: qz ut sic supponit re esse iam demfata
tam per demonstratōem tminatē q̄onē si est.
**Si ergo diffiniens demonstrat: aut
qd est: aut qd significat nomē. lz nō
est ullo modo ipsius qd est. erit uti
que diffinitio et ratio nominis idem
significās. sed incōueniēs est.**

Tertio ar. sic si diffinitio in eo qz diffinitio ostē
dit re eē. q̄ quelz diffinitio ostēdit re eē. q̄ tam diffi
nitio qd nois qz diffinitio qd rei ostēdit rez esse. p̄is
falsū. qz tunc nō esset dīa in diffinitōem qd no
mimis et qd rei. Notandū qz magis cōe nō ostē
dit minus cōe affirmatiue qz ad aīal eē nō sequit
boiem esse: lz bñ negatiue: qz ad nullū aīal eē seq
tur nullū boiem esse. cū q̄ diffinitio gnāliter sum
pta in plus se hēat qz diffinitio rei. et qz rem esse
qz talis diffinitio est entū et nō entū. iō diffinitio
non ostēdit rem esse.

**Primū qdem enim et non subarūz
utiqz esset et nō entium. significare
enim ē et non entia.**

forte d. aliqz pcedēdo qz nō est dīa in diffinitōez
qd rei et qd nois: qz p eandē diffinitōem scit qd ē res
et qd p nomē ipoztat. Cōtra hāc rāionē ar. p̄i.
includēdo tria incōueniētia. quoz p̄m est qz diffi
nitio rei est indīnē entū et nō entū: s̄barū et nō s̄ba
rū. p̄s qz diffinitio qd nois est h̄i. diffinitōes. n. uacui
et infinti sūt nō entū: et diffinitōes loci et finiti sūt
entū. stat autē qz oēs ille sūt diffinitōes qd nois
vñ pōt sic argui diffinitio qd nois est indīnē entū et
nō entū: lz idē ē p̄uertibilr p rāionē: diffinitio quid
nois et diffinitio qd rei. q̄ diffinitio qd rei est indīnē entū
et nō entium.

**Ampliōes rōes: diffinitōes utiqz erit
Erit enim utiqz nomē ponere culli
bet rationi. quare terminos utiqz col
loquemur uel disputātes omnes et
ylas diffinitio utiqz erit.**

Secōm incōueniēs qz quelz p̄fabulatio et q̄s dīpu
tā pōt eē diffinitio qd rei. patet nam quelibet talis
pōt esse diffinitio quid nominis eo qz cuiqz tali pōt
correspondere vñ nomē simplex sicut toti hīsto
rie troiane correspondet h̄ nomē ylias sed illō ab
surdū videt qz tunc nunqz dīputarem? nisi diffi
nitōes et tminos cū q̄s talis disputatio possit eē

vna diffinitio cui consideret vnus terminus simplex
**Amplius nec una sciētia demonstrat
utiqz qz hoc nomē ei qd qd ē signi
ficat. nec diffinitiones h̄ assignant.**

Tertiu incōueniēs qz quelz scia inuestigās dif
finitōes quid rei inuestigat diffinitōes quid no
mis. et q̄s scia supponēs diffinitōes qd nois p̄
supponit diffinitōes qd rei qd est falsū: qz scia ē
vacuo et de infinito supponit diffinitōes qd no
mis et non quid rei. Notandū qz q̄tuor dif
ferentias inuit p̄s inter diffinitōem quid rei
et quid nois. Quarū p̄ma est dīa qz diffinitio qd
nois est indīnē entū et nō entū. diffinitio autē
quid rei est solū entis. Secō dīa est qz diffini
tio qd nois est indīnē s̄barum et accitū: sed
diffinitio quid rei est s̄barum tñ. Tertia dīa
qz diffinitio quid nois est indīnē cōplexi et in
plexi. diffinitio autē quid rei est incōplexi tñ. nā
bois albi non est diffinitio. vii. meta. Quarta
dīa est qz in sciētis nō dant diffinitōes ut sciam?
quid nois sed ut sciam? quid rei cum ante omnē
demonstratōem p̄cognoicat qd nois subiecti et
passionis fm̄ p̄m in p̄logo h̄. Cōtra p̄dicta
ar. sic h̄o et aīal se vñ et idem. igit p idem diffini
tio quid rei et qd nois. p̄s p̄na qz sicut aīal est genus
ad boiem: ita diffinitio qd nois ad diffinitōem
quid rei. sicut enī omnis h̄o est aīal et nō econtra
ita oīs diffinitio qd rei est diffinitio qd nois et nō
ecōtra. Item albedo et nigredo h̄nt p̄p̄iū ge
nus et p̄p̄iā dīam. igit diffinitio diffinitōem qd
rei. et p̄ p̄is nō solum s̄barum sed etiā accitū est
diffinitio quid rei. Sicut enī dīa adueniēs gene
ri constituit diffinitōes qd rei in p̄dicamēto s̄be ita
vñ qz in aliis p̄dicamentis. Dicendū qz sic diffi
nitio quid nois diuidit. quia quedā enī est quid
nois tñ ut diffinitio vacui uel chimere. Et q̄das
quid nois et qd rei ut diffinitio bois uel equi ita
diffinitio qd rei diuidit. nam quedā est tñ quid
rei. ut illa que nō dat nisi p̄ intrinseca. f. p̄ genus
et dīam ut aīal rationale. Et quedam est qd rei
et non qd rei ut illa que dat p̄ intrinseca et extrin
seca ut aīal rōnale ab boie et a sole p̄ductū ppter
felicitatē h̄az diffinitōem p̄ma dī pure qd dītati
ua. et secunda nō pure qd dītatiua lz q̄libet earūz
dicat quid rei. et ex his colligit ordo cōtialis dif
finitōem penes intentōes scōas qm̄ oīs diffini
tio pure qd dītatiua est diffinitio qd rei et nō ecōuer
so. et oīs diffinitio qd rei est diffinitio qd nominis
et nō ecōuerso iuxta exempla data. Ad p̄mum
dī qz genus et sua spēs sūt eadē essentialr: lz nō
p̄uertibilr. et sic loquit arif. cum dicit diffinitōem
qd rei et diffinitōem qd nois nō esse idem. sūt. n.
aliquo mō idem lz nō simplr. Ad 2m dī qz si ac
cidētia diffiniunt diffinitōem pure qd dītatiua: h̄o
nō est uquantū accitū sed inquantū h̄nt modū s̄b

stantie f. p se esse nihil extrinsecū pnotando. inq̄s
tū aut accitū sūt. et si diffiniunt diffinitōem expmē
te qd rei. nō tñ diffinitōem pure qd dītatiua. quia
talis diffinitio necio datur p additamēta.

**Ex his igit nec diffinitio. adhuc au
tez quod neqz diffinitio nihil demō
strat: neqz ostendit: neqz quod quid
est: neqz diffinitione cognoscere est
neqz demonstratione.**

His visis p̄s epilogādo circa demfata claudit
q̄tuor vitates q̄rū p̄ma est ista nulla diffinitio est
demfatio nec sillogism^o demfatiū. 2^a vitas qz
diffinitio et demfatio nō sūt eiūsdē: ita qz cui^o est diffi
nitio eiūsdē nō est demfatio. 3^a vitas qz diffinitio nō osten
dit qz est neqz rez esse. quarta vitas qz ip̄m qd
qd est nō demfati. i. nō est cognoscibile diffinitōem ul
demfatiōem qd est intelligendū in eo qd qd ē qz ut
videbit in ca^o sequenti eiūsdē diffinitio sūt p̄les dif
finitōes quarūz vna p̄ alterā demōstrat cum vna
sit altera p̄oz et altera notior.

**Trū autē speculandum est
quid horū dicitur bene: et
quid nō bene: et quid sit dif
finitio et ipsius quod quid est. nūqz
quodāmodo ē demōstratō aut diffi
nitio: aut nullo modo. Quoniā autē
sicut diximus idē est scire qz qd est
et scire causā ipsius si est. Ratio autē
huius est: quoniā est aliqua causa. et
hec aut eadez aut alia est. et si utiqz
alia est aut est demōstrabilis: aut in
demonstrabilis. Si igitur est alia et
cōtingit demōstrare: necesse est me
diū esse causā et in figura p̄ma de
monstrari. uniuersale enī et predica
tiū est quod demōstrat. unus qdē
igitur modus utiqz erit qui nūc ex
quisitus per aliud quod quid est de
monstrare. ipsoz enī quod quid est
necesse est mediū esse quod qd est
et prioriorū p̄p̄iū. quare hoc qdē
monstrabit. id uero nō monstrabit
eoz que quid erāt esse eiūsdē rei.**

Istud est quartum capitulum huius p̄mi tracta
tus in quo primo declarat modum demonstrandi

poterit sibi demerari et per diffinitionem idempti
 cam passionis poterit passio demerari. Itaque non
 videtur ratione non possit aial demerari de homine per
 diffinitiones aial aut homo de risibili vel discipli
 nabili per diffinitiones hois cum dictum sit in altera
 lectione triangulum demerari de figura in quas
 resoluuntur pyramis per diffinitiones idepticas trianguli
 et equilateri de triangulo collocato super dyame
 tro duorum circuloꝝ equalium se interfecantium per diffini
 tones equilateri. Ad primum dicitur ex doctrina
 comen. 2. pbi. qd duplex est demonstratio. scilicet sim
 plex et composita. Demonstratio simplex est illa que
 terminat quoniam si est. Demonstratio autem composita
 est illa que terminat quoniam quia est aut propter quod est
 Dico ergo quod per diffinitionem idepticas subiecti vel
 passionis potest subiectus vel passio demonstrari de
 monstracione simplici sed non demonstracione composita
 de qua fit mentio ad prius cum hec sit perfecta et
 alia imperfecta. et licet ideptica diffinitio passionis
 utputa eclipsis lune sit notior passione in ratione eandem
 di non tamen ratione inherendi. id est per quatuordecim
 potest demerari simpliciter eclipsim esse non tamen lunam eclipsi
 sari neque eclipsim esse in luna. Ad 2. concedo oia
 illa sed dico nullam illarum demeracionem esse potissimam
 de qua fit mentio hic aliunde fieret ipsalis sermo. licet
 enim diffinitio aialis que est sibi aiala sensibilis sit ca
 aialis tamen in ratione eandem simpliciter que in ratione inherendi
 homini et predicandi de illo non tamen demerari potissime
 aial de hoie cum sit ca remota hois et non propinqua
 per nullam etiam diffinitionem hois tanquam per medium potest
 demerari potissime aial de hoie cum nulla talis sit
 diffinitio calis aialis. In oia enim demeracione po
 tissima medium debet esse ca predicati ut patuit in primo
 capitulo huius tractatus non iterum per aliquam diffinitionem
 propria hois data a priori potest demerari potissime
 ho de risibili vel disciplinabili. quod talis diffinitio
 in tali demeracione debet esse ca inherencie predicati
 ad sibi. potest autem quod ho non inheret risibili que est
 sua passio: sed econuerso passio inheret subiecto.

Quarto notandum quod diffinitionem dicere quid
 potest intelligi dupliciter. scilicet large et stricte. diffinitio di
 ces quid stricte loquendo est illa que dicit quidditatem
 et essentiam diffiniti ut aial rationale respectu hois. lar
 ge vero loquendo diffinitio dicit quod que dicit causam dif
 finiti. et sic ois diffinitio data per aliquod genus cause
 dicit quod ipsius diffiniti: quod dicit causam eius. et isto modo
 non est inconueniens eandem diffinitionem subiecti dif
 finibilis dicere quod illius subiecti et propter quod cause
 subiecti. sicut diffinitio data per causam finale dicit quod
 diffiniti et propter quod cause eiusdem diffiniti. scilicet cause effi
 cientis formalis uel malis. sed stricte loquendo illud
 non contingit cum diffinitio dicitur quod subiecti uel pas
 sionis sit demeracionis celo et diffinitio dicens pro
 pter quod sit demeracionis medium. Sed dubitat
 quoniam in primo capitulo huius tractatus dicebat quod quod est et pro
 pter quod est sunt idem quoniam igitur differunt ponendo quid

est esse celo demeracionis et propter quod principium
 eiusdem. Dicendum quod quod est et propter quod est sunt
 considerari quadrupliciter. Primo ut quod est. et propter quod
 est respectu subiecti aut passionis absolute: et sic
 sunt idem. nam si queritur quid est ho ridentur aial ra
 nale. Et si iterum queritur propter quod est aliquid ho.
 ridentur quod ipsum est aial rationale. Item si queritur
 quid est eclipsis. ridentur quod est quatuordecim lumis in lu
 na. et si iterum queritur propter quod in aliquo est eclipsis
 ridentur quod in eo est quatuordecim luminis lune. Secundo
 sunt considerari ut respectu diffinitionis et demerati
 onis: sic quod quod est respectu diffinitionis: et propter quod
 demeracionis. et sicut sunt unum et idem licet diuersi
 modo sumptum. illud enim quod est diffinitio passionis
 est per se demeracionis sicut quatuordecim lumis in luna ob
 iectu terre inquantum est diffinitio passionis dicit
 quid. inquantum vero medium demeracionis est propter
 quod. Tertio sunt considerari quod et propter quod sunt
 diuersa genera diffinitionum ita quod quid dicit essentiam
 am passionis et propter quod dicit causam illius essentie
 et sic non sunt idem. Unde diffinitio calis dicitur pro
 pter quod passionis. scilicet eclipsis non est diffinitio ide
 ptica eiusdem dicens quod cum interpositio ire non
 sit quatuordecim luminis in luna: sed est ca illius quatuordecim
 nis. Quarto sunt considerari quod et propter quod sunt
 diuersa genera causarum: et sic non sunt idem. nam ois
 diffinitio data per quacuq; causam dicit quod ipsi diffi
 finiti: quod large notificat quidditatem et essentiam rei eo
 quod essentia rei dependet a quolibet causa sui cum cau
 sa sit illud ad cuius esse requiritur aliud. copando
 tamen vnam causam alteri illa diffinitio dicit propter quod que
 imponit necessitatem alteri cause. ca autem illa cui im
 ponitur necessitas sunt quod huius dicit quid et non propter
 quod: sunt huius diffinitio data per formam est propter quod
 respectu diffinitionis date per materiam diffinitio data
 per efficiens est propter quod respectu diffinitionis date
 per formam uel per materiam: et diffinitio data per finem est pro
 pter quod respectu omnium aliarum diffinitionum. Item
 per se diffinitio cause prioris dicit propter quod: diffi
 nitio cause posterioris dicit quid. quoniam si quis dicit
 quod idem est quod et propter quod loquebatur tamen per
 mis duobus modis.

**Hic quidem igitur modus quod non
 utique sit demonstratio dictum est per
 Sed est logicus syllogismus ipsius
 quod quid est.**

Tertia celo diffinitio non est demerabilis redup
 licatione. sed solus est probabilis syllogizabilis in eo quod
 quod est. prima pars patuit ubi ostensum est ipsum quod quod
 est in eo quod huius demerari non possit: quod necio potest prin
 cipium. secunda pars est euidentis quoniam multi per diffinitiones
 diffiniti aut per diffinitionem diffinitionis aut op
 positi crediderunt syllogizatum esse quod quod
 est huius quod huius. Notandum primo quod cum sillo
 gismus logicus procedat per quedam probabilia poterit

sumere aliquid que sine sint vera siue sint falsa dum
 modo sint probabilia inferre per ea poterit diffinitiones
 de diffinito in eo quod quid est. siue tale medium sit
 diffinitio diffiniti siue diffinitio diffinitionis siue
 diffinitio oppositi sed non apponendo nota redu
 plicationis demeratur diffinitio eo modo quo demerari
 non in eo quod diffinitio sed per modum passionis in sibi
 Secundo notandum quod cum iam demerari est diffinitioem
 data per causam priorem esse medium in demeracione et non
 diffinitioem data per causam posteriorem illud est intel
 ligendum a priori quod a posteriori non inconuenit dif
 finitioem cause posterioris demonstrare diffinitiones
 cause prioris neque est proprie circulatio si tales diffi
 nitioes demonstrant se inuicem: quod illud est in diuersis
 generibus causarum et cognitum. demonstrat enim sa
 mitas per deambulationem in genere cause efficiens.
 et deambulatio per sanitatem in genere cause finalis. Unde
 prius habet duas diffinitiones quarum prima est huius
 pducens ad beatitudinem. Secunda est huius huius ro
 nem operans et quod prima dat per genus cause finalis. et
 secunda per genus cause efficiens. id est per primam demonstrat
 secunda a priori. et per secundam demonstrat prima a posteri
 ori in eo modo quo effectus demonstratur per cau
 sam et econtra.

**Non autem modo contingat dice
 mus dicentes iterum ex prin
 cipio. sicut enim propter quod que
 rimus habentes quia aliquando autem
 et simul manifesta fiunt. sed non in ali
 quo prius propter quod possibile est co
 gnoscere quod quia. manifestum autem
 similiter et quod quid erat esse non.
 sine quia est. impossibile enim scire
 quid est ignorantes si est.**

Iste est sedes tractatus secundi posteriorum in quo ari
 sto. manifestat quod se huius ipsum quod quod est ad de
 monstracionem. Postquam in primo tractatu declarauit
 dignitatem ipsius quod quod est et qualiter probat et qua
 liter non probat. Et diuidit tractatum iste in quatu
 or causas. in quorum primo arist. facit quod demerari est. in 2. capitulo
 docet demerare per oia genera causarum ibi. Quoniam autem
 scire opinamur. in tertio capitulo docet demerare in
 causis et causatis que sunt simul ibi. Contingit autem
 unum et idem. in quarto capitulo docet demerare in
 causis et causatis que non sunt simul ibi. In his
 autem que non sunt simul. Primo capitulum diuidit in
 duas partes. in quarum prima facit quod dicitur est
 In secunda autem manifestat diuersa genera diffinitionum
 separando diffinitioem quod nois a diffinitionibus quod
 rei et diffinitiones per se a diffinitionibus per accens ibi.
 Diffinitiones quedam. Prima pars diuidit in duas per

titulas quarum prima permittit tres supposiciones. Se
 cunda vero concludit ex illis quatuor conclusiones ibi.
 Quare quemadmodum. Prima ergo suppositio est illa
 que sicut se huius quia est ad propter quod est ita se huius
 si est ad quod. per nam sicut quod est potest cognosci non co
 gnito propter quod est et non econtra si tamen potest cogno
 sci quod est et propter quod est. ita si est potest cognosci non
 cognito quod est et non econtra loquendo de quod rei et
 non de quod nois tamen. Unde potest cognosci lunam
 eclipsari non cognita inpositione terre inter so
 lem et lunam tanquam ea sed non econtra. Aliquando
 autem si cognoscantur ambo similiter potest cognosci to
 nitruum esse non cognoscendo suum quod quod est: sed
 sonum factum in nubibus sed non econtra. aliquid autem si co
 gnoscantur ut patebit.

**Hoc autem si est aliquando quidem
 secundum accidens habemus. aliqua
 do uero habentes aliquid ipsius rei:
 ut tonitruum. quoniam sonus quidem
 nubium est. et defectum: quoniam priua
 tio quedam luminis. et hominem quo
 dam animal est. et animam numerum
 se ipsum mouentem.**

Secunda suppositio nos possumus uenire in no
 ticiam alicuius rei per duplex medium. scilicet per medium
 essentiale et accitale: medium essentiale seu per se est dif
 finitio rei. medium vero accitale seu per accens est com
 plexum sumptum ab effectu uel a signo probabili. ex
 emplum primi si habet noticia de tonitruo per sonum
 nubium seu de eclipsi per quatuordecim luminis in luna
 obiectu terre aut de hoie per aial rationale continue
 habet noticia per medium essentiale quod est medi
 um per se dicens causam. exemplum secundi si habetur
 noticia de anima per mouere se per se aut de igne per
 moueri uelocissime sursum. uel de eclipsi lune per
 opacum expositum lune in plenilunio non care vmb
 ram continue habet noticia per medium accitale quod
 est medium per accens sumptum ab effectu. Unde
 motus quo anima mouet se per se est effectus a
 nime et moueri uelocissime sursum est effectus ignis
 et opacum non causare vmbra expositum lune tunc
 pore plenilunii est effectus eclipsis.

**Quodcumque quidem secundum accidens
 scimus quia sunt: necesse est nullo modo
 habere ad ipsum quid est: neque enim
 quia sunt scimus. querere autem quid
 est non habentes quia est: nihil est que
 rere. de quibuscumque autem habemus
 quia est: facilius est querere quod est.
 Tertia suppositio. medium accitale seu per accens non facit**

scire ppter quid immo non facit pprie scire: sed solū est dispositio ad ipm ppter quid quod pro pzie facit scire. prima ps patet quia habita pclusi one adhuc querit de causa illius. cognito. n. lunā eclipsari p opacū nō causare vmbzā ī plenilunio adhuc querit propter quid eclipsat luna. Secunda pars etiā ps: quia sillogismus pcedēs ab effectu uel a signo pbabili nō facit pprie scire: quā ta le scire sit a posteriori: fm quid ordinatū ad sci re simplr quod est p causam. Tertia aut ps dca rat. nam querere ppter quid non habēdo. quia est nihil est querere. s. quādo cūq; habemus: qd est: facile est querere ppter quid est. Querē enī ppter quid luna eclipsat anteq; sciat lunam ecli psari noticiā quia est. s. p experientia aut p signū illud querere nullū est: quia pssupponit noticiam de eclipsi lune quā si quis habet facile inuestigat ppter quid ipsius eclipsis.

Quare quē admodū habemus quia est: sic habem⁹ ⁊ quod qd ē. Quoz igitur habemus aliquid ipsius quod quid est. Sit primū quidē defectus in quo. a. luna in quo. c. oppositō terre in quo. b. utrū igit⁹ deficit aut nō b. querere est utrū est aut non. hoc autez nihil differt querere quasi est ratio ipsius. et si sit hoc et illud dici mus esse cuius ratio est: aut qualis contradictionis ratio est. Utrūq; habendi duos rectos aut nō habēdi. his suppositis arif. pbat tres pōnes. quarum pma est ista si mediū in demonstratōe fuerit cōn triale: ⁊ p se simul scit quia est. ⁊ ppter quid est p batur. nam cum querit utrū luna eclipsat uel nō cum omnis questio sit questio mediū non soluz q ritur de passione ut est in sbo. sed etiā de medio ⁊ causa illius passionis. ideo scito p demonstratō nem ⁊ per mediū per se q luna eclipsat statiz scit lunā eclipsari: ⁊ ppter quid luna eclipsat. nam sci re est rez p cām cognoscere ⁊ quoniā illius est cā ⁊ q nō ptingit aliter se hē: ut dcm est pmo hui⁹ v. g. quācūq; diametralit ponit terra in solē ⁊ lunā ipā luna eclipsat: sed iaz in pōmē tra diame tralit inter solē et lunam. g. iam luna eclipsatur.

Item quācūq; terra nō diametralit ponit in ter solē ⁊ lunā luna nō eclipsat sed iam non inē ponit. g. iam non eclipsat. cognitiz pmissis pimi sillogismi sil scit qz luna eclipsat ⁊ ppter quid sil logismi simul scit lunam nō eclipsari ⁊ ppter qd non eclipsat. Notandū fm p h m 3º p h m. q. lz eadē sit via a thebis ad athenas ⁊ cōtra. tñ dista

re vnus non est distare alterius: sicut nec duozū similitū similitudo vnus est similitudo alterius. cū enī distantia sit relatio positua sicut similitudo du ozum distantū necessariū est alia ⁊ alia distantia Ex quibus sequit⁹ q cum sit alia relatio cause ad effectū. ⁊ alia effectus ad cām. sicut alia est relō patris ad filiū que est paternitas. ⁊ alia fili ad pa trē que est filiatio eadē via scit quia ē ⁊ ppter qd sed non eadem demonstratōe. Duo namq; sūt p cessus vnus ppositus quo itur a cā ad effectum. et alius resolutorius quo regredit⁹ ab effectu ad cām. eadem igit⁹ est via a causa ad effectū ⁊ cōtra quia sunt idem tmini sed nō eadē demonstratō sicut nec eadē relatio nec idem pcessus. demit⁹ igit⁹ effectus p cām vna demonstratōe ⁊ cā per effectū alia demonstratōe. Sed dubitat⁹ si alia ē demonstratō effectus p cām: ⁊ alia cause p effectū cum intellect⁹ nō sit formet ambas demonstratō nes. igit⁹ nō simul scit: quia est: et ppter quid est. ps pna quia demonstratio effectus p cām est pp quid ⁊ demonstratio cāe p effectū est demonstratō qz est. ut patuit p huius. Dicendū negādo pte quentia qz lz nō sit similitate instātanea sciat pp quid est effectus ⁊ qz est: cause tñ simul scit qz est effectus ⁊ ppter quid est eiusdē effect⁹. Si enim mediū fuerit essentiale ⁊ p se vnica demonstratō ne ⁊ in eodē instāti scit effectū esse ⁊ ppter qd ē effect⁹. et ptunc non scit quia est cāe vs p demon stratōem acceptā a posteriori et p effectū: s. subito post tps inceptibile resoluēdo effectū in cām scit tur: quia est causa illius effectus v. g. habita no ticia de eclipsi lune p visuz aut p effectū aut per si gnū non subito sed morose inuestigat cā illius. co gnoscēdo enī lunam augeri in lumine ⁊ aliqui di minui vsq; ad. ix. gradū. pcludit ipsam lumē hē ab alio ⁊ vidēdo eam splendere versus solē va riariz lumē eius fm diuersam oppositōem solis ad ipsam statim sillogizat qz hz lumen a sole quo pōt puari p in pōitōem alicuius opaci. illud at opacū intelligit esse terra. ⁊ sic inuestigat causa e dipsis que est interpō terre in solē ⁊ lunā: quā cā habita. qz scia est vllum. ⁊ p vna intellectus sil logizat vltter demonstrādo eclipsim de luna per in pōitōem terre in solē et lunam quo facto nō in eodē instāti: sed subito postea tpe inceptibil li intellect⁹ resoluēdo effectū in cām facit aluz sil logismū demit⁹ tñ a posteriori demit⁹ ando causā p effectū in casu isto pus pōitate tēpis cognoscit effectus noticiā qz est qz noticiā ppter qd ⁊ pus pōitate tēpis scit effect⁹ quo ad ppter qd qz cau sa quo ad quia est. sed nō siliter. quia pmi tps est perceptibile ⁊ scdm inceptibile. Tres da to qz nō cognoscat effectus an cām sicut i mathe maticis aut nālibus qz in b. in instāti erit eclipsis qz tūc erit diametralit in pōitio terre in isto ca su simul similitate instātanea ⁊ eadē demit⁹ tñ

numero simul scit quia est ⁊ propter quid est effe ctus sed nunq; simul similitate instātanea ⁊ eadē demonstratōe scit propter qd effectus ⁊ qz est cause. sed bene diuersis demonstrationib⁹ simul similitate tēpis inceptibilis siue g in pōtione li qz ⁊ ppter qd supponat p effectū tñ sine li quia p causa ⁊ li ppter qd p effectū semp pōtō est vera accipiēdo li simul ut dicit similitate instātaneaz uel tēpis inceptibilis. ponat g q a. cōuertat cūz eclipsi. ⁊ b. cū interpōitōe terre. ⁊ c. cū luna ⁊ ar gnat ut. s. cōcludendo vniuersaliū a. de c. p b. me diū qd est mediū essentiale ⁊ p se.

Cum aut inueniam⁹ simul quia est ⁊ propter qd. Scimus si p media sit. si uero nō scimus qz: ppter qd aut nō sit igit⁹ luna c. a. defect⁹ plenilunio vmbzā nō posse facere nullo nostrū medio existente manifesto in quo b. Si ergo in c. est b. qz est nō posse fa cere vmbzā cū nullus nostrū medi⁹ sit. In hoc aut a. qz est deficere qz q dez deficit manifestū est. sed ppter qd nō dicit⁹ et qz defectus est qdez scimus. Quid aut est nescimus. cum aut manifestū est qz a. in c. sit. sed p pter qd est. Est querere b. quid est utrū sit obiectio aut conuersio lune aut extinctio. Hec autē est ratio alte rius extremitatis ut in his que sunt ipsi⁹. a. est enī defect⁹ obiectio terre.

Secūda cōclusio. si mediū in demonstratōe fuerit accidētale non simul scit. quia est ⁊ ppter qd est. ps. quia scita cōclusioe ex tali medio adhuc du bitat⁹ de cā ⁊ sit demonstratio p mediū accidētale s. mō. quācūq; opacū expositū lune ī plenilunio nō causat vmbzā absq; impedimēto luna eclipsat. s. tūc aliq; opacū expositū lune in plenilunio non causat vmbzā absq; impedimento. g. tūc luna ecli psat hic p effectū eclipsis cōcludit eclipsis habēs cām que est interpositio terre in solē ⁊ lunā qua ignota dubitat⁹ ppter qd est eclipsis. ideo nō sil scit quia ⁊ ppter qd. ⁊ dicit mediū accidētale. quia licet semp posito illo effectu ponat⁹ eclipsis. non tñ semp posita eclipsi ponit iste effectus. interpo sitio aut terre est mediū eēntiale. quia sicut nūq; interponit terra quin sit eclipsis. ita nūq; est ecli psis quin interponat terra. ponat g q a. b. c. sint termini diete demonstratōis. ⁊ arguat ut supra. omē b. est a. oē c. est b. g omē c. est a. Notand⁹

p qz eclipsis nō demonstrat p nō care vmbzā nisi in maiori intelligant illi quatuor termini iā expsi. quozū prim⁹ est opacū. qz nō qdlibet corp⁹ est in different aptū care vmbzā. corp⁹ enī trāsparens nō causat vmbzā siue luna eclipsat siue nō. sed bñ corpus opacū. Secūdos termin⁹ est expositū lune. qz corpus opacū exis in medio alteri⁹ emi sperii in quo nō est luna nō causat vmbzā. ⁊ tñ nō ppter b dicit luna eclipsari. Tertius termin⁹ est in plenilunio. qz nunq; sit eclipsis nisi in op positōe. constat aut qz nunq; est oppositio qz lu na tūc sit plena nisi impediatur interpositio terre. tē pore g eclipsis est plenilunio rōne oppōnis. licet in luna nō sit lumē solis rōne interpōnis terre.

Quartus termin⁹ est sine impedimēto. s. tpe nō exite nebuloso ⁊ nullo obstaculo mediante. qm tpe pluuioso uel nebuloso opacū exposituz lune nō facit vmbzā. ⁊ tñ luna nō eclipsat. s. nō la exite eclipsi nec tpe nebuloso opacuz nō caret vmbzā si aliq; magnū corpus poneret in opacū ⁊ lunam. Secūdo notandū qz in tali demonstra tione scit qz ⁊ non ppter qd. qz adhuc dicunt⁹ de cā eclipsis fm p h m. s. utrū sit obiectio terre aut cōuersio aut extinctio qz tria nominant⁹ in lra pro pter triplicē opinionē de cā eclipsis. Prima opinio dicit lunā lumē habere a se nō fm totū s. fm medietatē tñ ita qz cum vertit medietas illu minata versus orbē signozū. ⁊ alia nō illuminata vsus nos dicim⁹ lunā eclipsari. Secunda opi nio posuit qz sicut lumen candele extinguit aliq; corpe humido ⁊ interdū a vēto. ita lumē lune ali qñ extinguit ab humido repto in motu ⁊ aliqñ a magnis vētis. ⁊ tūc dicit luna eclipsari. Tertia opinio q est vera. ⁊ Aristo. ponit qz interpositio terre in solē ⁊ lunā est cā p se ⁊ essential ⁊ p pna eclipsis lune. Sed dubitat⁹ qz videt qz si luna hz lumē a se exis tota luminosa non ppter extin ctionē lumis in ea eclipsat. qz sol hz lumē a se exi stens totus luminosus ⁊ eclipsat nō p extinctio nem lumis in eo. Rūdet duplici p qz illō dcm est verū supposito lunā nō eclipsari p interpōnē alicui⁹ corpozis mō si sol eclipsat. s. est p interpo sitionē alicui⁹ corpozis. s. lune in solē ⁊ nos. Se cundo qz sol nō pprie eclipsat cū nunq; pnet lu mine sed eclipsat quo ad nos. qz puamur lumē solis p interpositionē lune.

Quid est tonitruū ignis extinctio in nube: propter qd tonat: ppter extin gui ignez in nube. Sit nubes c. toni truū a. extinctio ignis b. in c. igit⁹ nu be est b. extinguit enī in ipsa ignis. hoc aut a. sonus et est b. ratio ipsius a. pimi termini. si aut iterū hui⁹ me

diu sit ex reliquis erit rōnibus.

Aliud exemplū ponit Arif. dicens qd si cognoscat tonitruū esse in nube p mediū p accūs ut p scissu ram lignorū 7 motu nubiu nō simul scit. quia est 7 ppter qd est. qm̄ adhuc dubitat de cā tonitruū Si aut̄ illud cognoscat p mediū eēntiale qd est ex tinctio ignis statim scit qd est 7 ppter qd est. ut quicunq; extinguit ignis in nube est tonitruū. sed tūc extinguit ignis in nube. q̄ nūc est tonitruū. ul̄ sic in quocūq; est extinctio ignis medie regionis ibi est tonitruū. sed in nube est extinctio ignis medie regionis. q̄ in nube ē tonitruū. sit q̄ a maior extremitas. f. tonitruū. 7 c. minor extremitas. f. nubes. 7 b. medi⁹ termin⁹. f. extinctio ignis. 7 arguat ut. s. Notandū qd b̄ ex^m ponit Arif. fm̄ opinionē Empedoclis. qz fm̄ ppriā opinionē tonitruū catur ex repulsione exalatiōis sicce ad latera nub. Ex eadē em̄ m̄ fm̄ Arif. in li^o. methauroz causant tonitrua terremotus 7 vēti. Un̄ exalatio inclusa in terra nō inueniens exitū ex repulsione ad viscera terre pcutit illā faciēs terremotū eo nō quo castanea saltat ex igne ex repulsione talis exalatiōnis v̄tute caliditatē inducē. exalatio vero inclusa in nube ex repulsione ad ventrē nubis cōmouet nubē 7 facit tonitruū. in aere aut̄ cōmouēdo illū ex repulsione a regiōe frigida causat ventum.

Si quidē igit̄ accipit̄ qd quid est et notū sit est dictū: quare syllogismus quidē ipsius qd ē nō fit neq; demonstratio. manifestū tamē est per syllogismū et per demonstratiōē.

Tertia p̄lo. licet ip̄m qd qd ē nō possit syllogizare neq; demonstrari. tñ ip̄m qd qd ē. ē manifestus p syllogismū 7 demonstratiōē. p̄ ps est pbata in alio tractatu ubi pbatū ē ip̄m qd qd est nō posse syllogizari p viā reduplicatiuā neq; p viā diuisiua neq; p viā diffinitiuā neq; p viā dem̄ratiuā semp̄ intelligēdo in eo qd qd ē. Secūda aut̄ pars sequit̄ ex dictis. qz si mediū in dem̄ratiōe fuerit eēntiale simul scit qz 7 ppter qd. q̄ p dem̄ratiōē nō solū scit effect⁹ sed etiā ip̄m qd qd ē. nō tanq; dem̄ratiōis p̄lo sed tanq; mediū dem̄ratiōis. qz ut dictū est statim demōstrato effectū p cāz intellect⁹ tpe inceptibili resoluit effectū in cām formādo syllogismū 7 demōstratiōē p̄ducentē cām p effectū q̄ qdē nō dī simplr dem̄ratiō sed tñ fm̄ qd ut ē dictū in p̄ hui⁹. Notandū qd duplex est p̄cessus sciētificus ut dicebat̄ an̄. f. cōpositiu⁹ 7 resolutiū. p̄cessu cōpositiuo cōcludit̄ effectus p cām. Et p̄cessu resolutiū cōcludit̄ cā p effectū nullo istoz p̄cessu pbat̄ simplr ip̄m qd qd ē qd est dem̄ratiōis p̄ncipiū. qz tale inuestigat̄ viā cō

positiua 7 diuisiua ut videbit̄ infra. tñ qdlibet illorum p̄cessuū cognoscat̄ ip̄m qd qd est in rōne mediū 7 cause. p̄cessu nāq; cōpositiuo cognoscat̄ ip̄m qd qd est eē cām dem̄ratiōis effect⁹ sed p̄cessu resolutiū cognoscat̄ ip̄m qd qd ē esse cām adequatū ipsi⁹ effect⁹. p̄ p̄cessu nō cognoscat̄ cām p̄uerti cū effectū neq; ipsā eē mediū eēntiale. qz p̄tingit de mōstrare min⁹ cōe p̄ magis cōe. In secūdo aut̄ p̄cessu regrediēdo v̄liter ab effectū ad cāz cognoscat̄ adequatiō cāe ad effectū 7 ip̄m qd qd ē esse mediū eēntiale in dem̄ratiōe ppter quid.

Quare neq; sine demōstratiōe est cognoscere qd qd ē: cui⁹ ē cā alia: neq; est dem̄ratiō ipsius: sicut 7 in oppositiōibus diximus. Est aut̄ quorundam quedā altera causa: quorundā autem non est.

Quarta p̄lo. licet qd qd ē nō demonstrat̄ fm̄ qd hui⁹. tñ qd qd ē h̄ns cām pbat̄ p dem̄ratiōem p̄ma ps ē manifesta in opinionib⁹ p̄mi tractatus 7 2ª pbat̄. nā oē h̄ns cām est dem̄rabilē tanq; p̄steri⁹ p suū p̄us. q̄ si aliqd qd qd est h̄ns cām illud est dem̄rabilē p illā. sed aliqd qd qd ē h̄ns cām cū diffinitiuū qdā sit necessitas. quedā aut̄ necessitata ut dictū est. iō diffinitiuū qdā h̄ns cāz 7 quedā nō h̄ns cām. diffinitio aut̄ nō h̄ns cāz nō demōstrat̄. sed diffinitio h̄ns cām bñ demōstrat̄. cū q̄ qdlibet diffinitio vocet̄ qd qd est. sequit̄ aliqd qd qd est pbati p dem̄ratiōem. Notandū p̄ qd cāc p̄nt inuicē cōpari fm̄ diuersa ḡna cārū 7 p̄nt inuicē cōpari in eodē ḡne cāe si inuicē cōpari fm̄ diuersa ḡna cārū. sic aliq; cā dem̄ratiō 7 aliq; nō ē demōstrabilis sicut aliq; cā h̄ns cām 7 aliq; nō h̄ns cām sola em̄ cāfinalis caret cā cū sit cā cārū 2^a p̄bi. iō sola ipsa est dem̄rabil. oēs aut̄ alie cāe dem̄ratiō p cām p̄uorē si etiā cōpari inuicē cāe in eodē ḡne sic iterū aliq; dem̄ratiō in ḡne illo et aliq; ē indēmonstrabilis cū nō sit p̄cedere in infinitū in aliq; ḡne cāe h̄ns standū ē in aliq; p̄ ut docet Arif. 2^a. metha. Et qz tot sūt ḡna diffinitiuū quot sūt ḡna cārū ut colligit̄ a p̄ho in b̄ 2^a. 7 in 2^a p̄bi. iō aliq; diffinitio h̄ns cām 7 aliq; diffinitio nō h̄ns cām tā in eodē ḡne q̄ in diuersis generib⁹ cārū. 7 p̄ p̄ns tā i cōdē ḡne q̄ i diuersis ḡnib⁹ aliq; ē dem̄rabil 7 aliq; indēmonstrabil. vñ diffinitio data p mām 7 formāz aut̄ efficiēs dem̄ratiō. nō aut̄ diffinitio data p finē sp̄i intelligēdo a p̄ozi. sicut quocūq; ḡne cāe assignato in eo est assignare multitudinē diffinitiuū se h̄ntium fm̄ p̄us 7 posteri⁹ penes cāre 7 cārū in quo q̄ ḡne ex quo nō p̄cedit̄ in infinitū est dare diffinitiuū dem̄rabilē 7 idē dem̄rabilē. h̄ns cāz 7 qd qd est diffinitio 7 qd qd ē dem̄rabilē. f. h̄ns cām. Secūdo est. est indēmonstrabile. f. nō h̄ns cām. Secūdo notandū qd p̄hs p̄ qd qd est aliquādo intelligit̄

diffinitioē que est mediū in demōstratiōe. iuxta illud in p̄logo de aia. ip̄m qd qd ē. est oīs demōstratiōis p̄ncipiū. aliqñ vero intelligit̄ diffinitioes solū dicentē qd qd est dem̄ratiōis p̄lo eo mō quo dicit̄ supra. qz sūt idē qd qd ē 7 ppter qd ē. In 3^a p̄lo loquit̄ Arif. de qd qd ē. ut est mediū in dem̄ratiōe. In q̄rta aut̄ p̄lo loquit̄ de qd qd est ut ē p̄lo dem̄ratiōis dices ip̄m qd qd ē cui⁹ est altera cā nō cognoscat̄ supple sciētificē nisi p demōstratiōē. Et notandū dī sciētificē. qz alio^o p̄t cognosci. f. p̄ v̄nāz diuisiua 7 cōpositiua an̄ q̄z ingrediāt dem̄ratiōē. Contra p̄dicta ar. 7 qd diffinitio nō est dem̄rabilis de suo diffinito. p̄ qz talis p̄pō est imediata cū p̄dicatū inest s̄bo p se p̄ 7 fm̄ qd ip̄m 7 maxie cū inter qd dicit̄ 7 esse nō sit reperibile mediū. Secūdo qz an̄ dem̄ratiōe diffinitioes supponunt̄ ut p̄z in geome. 7 in arithme. ut patebit̄ fm̄ p̄m in sequētī lectione 7 in p̄logo hui⁹ cū dicit̄ an̄ oēm dem̄ratiōē p̄o gnosci de s̄bo qz est 7 qd ē. q̄ ille nō dem̄ratiō. Tertio qz diffinitio m̄lis nō dem̄ratiō. q̄ nulla alia p̄z p̄na. qz ipsa sola necessitat̄ 7 nō necessitat̄. an̄s pbat̄. m̄a est ita intrinseca rei sicut forma. h̄ diffinitio formalis nō dem̄ratiō fm̄ Arif. in sequētī lectione. q̄ 7c. Quarto sequit̄ qd vñ^o rei plures sint diffinitioes. p̄z p̄ntia. qz vna diffinitio nō dem̄ratiō nisi p̄ alia. an̄s ē fallū. qz vñ^o rei est tñ vñū eē et vna eēntia. q̄ tñ vna diffinitio. Dicendū qd q̄libet diffinitio h̄ns cām est dem̄rabilis a p̄ozi ex q̄ h̄ns mediū p qd p̄t dem̄rari. Idē em̄ est cā et mediū fm̄ p̄m in p̄ncipio hui⁹ secūdi. 7 in q̄rta cōclusionē dicit̄ qd ip̄m qd qd ē h̄ns cām p dem̄ratiōē pbat̄. sed nō videt̄ nisi de s̄bo suo. q̄ diffinitio ē dem̄rabilis de suo s̄bo. diffinitio igit̄ h̄ns cāz demōstrat̄ de suo diffinito a p̄ozi 7 nō h̄ns causa de suo diffinito a posteriori. f. p̄ effc̄m cū accēntia magnā p̄tē p̄ferūt ad cognoscendū qd qd est fm̄ p̄m in p̄logo de aia. Ad p̄m dī qd licet talis p̄pō sit imediata imediatōe s̄bi. nō tñ imediatōe cāe. p̄dicatū em̄ inest s̄bo nō p̄ aliud s̄m h̄ns p̄ alia cām 7 maxie cū talis diffinitio nō demōstrat̄ nisi p̄ modū passionis. cōstat aut̄ passionē demōstrari de s̄bo quantūcūq; illa p̄pō sit imediata. quia talis imediatio nō ē cause sed s̄bi. Ad 2^m dī qd diffinitioes q̄ dem̄ratiōes sūt diffinitioes exp̄mentes qd rei. ille vero q̄ supponunt̄ in sciētis sūt diffinitioes exp̄mentes qd nois. aut si exp̄mūt quid rei. ille sūt diffinitioes nō h̄ntes cāz q̄ tñ sūt p̄ncipia dem̄ratiōis. Ad 3^m dī qd m̄a nō est ita intrinseca rei sicut forma. qz ad variationē forme variat̄ cōpositū. nō aut̄ ad variationē m̄ac. est enim idē h̄ns numero centū annis 7 nō ē cadē m̄a. Et cōcesso qd m̄a sit ita intrinseca rei sicut forma. adhuc diffinitio m̄lis dem̄ratiō p̄ formalē 7 nō eē. qz forma est magis cā m̄ac q̄ eē cū m̄a sit ppter formā tanq; ppter finē 7 nō forma ppter m̄az ut testat̄

Arif. 2^a. p̄bi. Ad quartū dī qd nō ē incōueniens eandē rē h̄ns plures diffinitioes incōpletas. vñ res h̄ns q̄tuor cāz h̄ns q̄tuor diffinitioes incōpletas q̄rum quibz circūcernet̄ tñ vñū gen⁹ cāe. h̄ns aut̄ vna cōpletā in qua ponunt̄ oia ḡna cārū intelligendo de diffinitioe data p eēntialia nec ē incōueniens rem h̄ntem solū vñū gen⁹ cāe h̄ns plures diffinitioes penes diuersitatē modoz efficiendi 7 p̄siderandi idem genus 7c.

Diffinitioes quidē scdm̄ species facte nullū h̄nt mediū quo demōstrat̄ sed diffinitioes scdm̄ materias facte possūt habere mediū. quare manifestū est. qm̄ eoz que sūt quid est. alia quidē sine medio: 7 p̄ncipia sūt eē: 7 que: 7 quid sunt: supponere oportet. aut alio modo manifestū facere. quod vere arithmeticus facit. 7 nā qz quid est unitatem supponit. et qz est. sed habentiū medium quorū est quedā altera causa substatiue: 7 ipsi⁹ esse p demōstratiōē est. sicut dictū est ostendere non qd quid est demōstrantes.

Postq; Arif. determinauit q̄libet se h̄ns qd qd ē s̄bi in dem̄ratiōe dices qd aliqñ est mediū in demōstratiōe 7 aliqñ p̄lo p̄nter manifestat̄ q̄libet se h̄ns qd qd ē passionis: declarando p̄nter passionē sicut s̄m h̄ns duas diffinitioes quarū vna demōstrat̄ 7 alia demōstrat̄ et facit duo. Nam p̄mittit̄ quāsdā distinctioes faciētes tā ad dicta q̄z ad dicēda. Secūdo ostendit̄ qd diffinitio passionis est de mōstratiōis p̄lo. 7 q̄ est p̄ncipiū aut mediū in demōstratiōe ibi. Quare p̄ma significat. Quantū ad p̄m sit bec p̄ distinctio qd duplex ē diffinitio. f. m̄lis 7 formalis. Diffinitio formalis est illa q̄ nō h̄ns mediū p qd demōstrat̄: ut ista q̄ est dem̄ratiōis p̄ncipiū. Diffinitio aut̄ m̄lis est illa q̄ h̄ns mediū sue demōstratiōis ut illa q̄ est dem̄ratiōis p̄lo. ista distinctio sequit̄ ex dictis in fine alteri⁹ lectionis qm̄ sicut cārū qdā h̄ns mediū p qd demōstrat̄. 7 bec dī necessitata 7 p̄nter dem̄ratiōis p̄lo. 7 qdāz nō h̄ns mediū p qd demōstrat̄. 7 bec dī necessitas ac indēmonstrabil. ita qz forma necessitat̄ mām 7 nō necessitat̄ ab ipsa. diffinitio formalis est indēmonstrabilis. 7 diffinitio m̄lis ē dem̄rabil. Ex ista distinctioe infert̄ Arif. corollarie qd diffinitiuū qdā h̄nt mediū p qd p̄nt dem̄rari. et quedā nō habēt mediū p qd p̄nt demōstrari. sed tales sūt p se note aut alie pbant̄ q̄z p demōstratiōē. p̄ma ps p̄z

de diffinitionib⁹ q̄ necessitant. ⁊ secūda de diffini-
tionib⁹ q̄ nō necessitant sed necessitat ⁊ supponūt
in sciētis. vñ arithmetica sicut supponit vnitates
esse ita supponit diffinitionē illi⁹. ⁊ geometria sic
supponit lineā eē ita ⁊ diffinitionē illi⁹. vñtas enī
diffinit p̄ esse p̄ncipiū numeri. ⁊ linea p̄ eē quanti-
tatē cōtinuā terminatā duob⁹ p̄ctis tm̄ p̄ has.
⁊ diffinitiones inq̄t Arif. poterūt alie demonstrari
.f. q̄ hñt cām sue sbe ⁊ sui esse. i. sue q̄dditat⁹ ⁊ sue
rōnis eēntialis. nunq̄z tm̄ erim⁹ dem̄antes illas
in eo qd̄ qd̄ ē. sed solū i eo q̄ qz est. adinstar sim-
pliciu⁹ passionū. S; d̄ distinctionē dubitat. qz
iā diffinitio data p̄ formā q̄ p̄ efficiēs ē formalis
⁊ tm̄ demōstrat cū q̄libet eaz necessitet. ⁊ aliqua
diffinitio formal dem̄at. **Undū q̄ diffinitio**
data p̄ formā uel p̄ efficiēs dem̄at nō in eo q̄ for-
malis. sed i eo q̄ malis ⁊ hec ē intētio Arif. qz in
eo q̄ formal dem̄at actū ⁊ in eo q̄ malis dem̄at potē-
tiam mō pō dem̄at p̄ actū ⁊ nō eē. illd̄ ḡ q̄ ē de
mōstratōis p̄ncipiū d; dicere actū. ⁊ illud qd̄ est
dem̄atōis p̄clo d; dicere potētā. dicit. n. Arif.
3. p̄bi⁹ qd̄ aḡ s̄ agit ut ē in actu. ⁊ oē patēs pa-
tīt fm̄ q̄ ē in pō. cōstat aut̄ mediū in dem̄atione
h̄re rōnē agētis. ⁊ p̄clonē dem̄atōis h̄re rationē
patētis cū dicat Linceo. p̄ hui⁹ q̄ notitia p̄missaz
gignit notitiā p̄clusionis.

Diffinitio aut̄ qm̄quidē dicit̄ ratio
ipsius q̄ qd̄ est: manifestum est: qm̄
aliqua qd̄ erit rō ipsi⁹ q̄ qd̄ signifi-
cat nomē: aut erit rō altera noīa po-
nens ut qd̄ significat q̄ triangulus ē
scdm̄ q̄ triangulus ē. Qd̄ uere ha-
bētes quia ē. querim⁹ p̄pter qd̄ est
difficile ē aut̄ sic accipe que nō scim⁹
quia sūt. Eā aut̄ dicta est prius diffi-
cultatis. qz si neq; ē: neq; si nō ē sci-
mus. sed aut scdm̄ accidens.

Secūda distinctio diffinitionū qd̄a dicit qd̄ noīs
solū. quedā aut̄ dicit qd̄ rei. diffinitio dicit̄ quid
noīs solū est ista q̄ nō facit scire. qz ē nec p̄pter qd̄
sive sit diffinitio noīs simplicis sive cōplexi. qd̄
Arif. vocat altera noīa ponēs. v. ḡra. diffinitio tri-
anguli solū ip̄ortans qd̄ noīe trianguli significat̄
nō facit scire triangulū eē nisi p̄ accis p̄ quātō est
p̄ncipiū veniēdi in cognitionē trianguli de suo eē
⁊ postq̄z p̄ istā licet p̄ accis scit̄ triangulū eē. nō tm̄
scit̄ p̄pter qd̄ est triangulus. qz nōdū scit̄ istā esse
diffinitionē q̄dditatū trianguli. ⁊ talis diffini-
tio ut dicit̄ ē aliqñ ē noīs simplicis. ut vacui uel
chimere. aliqñ aut̄ noīs cōplexi hñtis multa no-
mīna ut diffinitio hoīs albi q̄ d; esse hō hñs albe-
dū in maiori pte faciei. ⁊ loquit̄ hic Arif. large d̄

diffinitōe. qz solū incōplexi ē p̄ncipiū diffinitio. nō
met̄ba. diffinitio nāq; dicit̄ qd̄ rei est ista q̄ facit
scire quia est ⁊ p̄pter qd̄ ē sicut ē diffinitio hoīs
q̄ nō solū facit scire hominē esse: s; etiā p̄pter qd̄
hō. **Notandū q̄ ptes diffinitōis q̄drupl̄ p̄-**
derant. p̄ fm̄ se absolute. ⁊ sic est diffinitio dicit̄
qd̄ noīs tm̄. Secūdo ut sūt in aliquo vno ente. ⁊
sic ē diffinitio dicit̄ qd̄ rei large loquendo. Ter-
tio ut sunt de eēntia alicui⁹ entē. et sic d; diffinitio
qd̄ rei p̄ncipiū loquēdo. Quarto ut faciūt vnu cō-
tialiter cōuertibile cū tali ente. ⁊ sic d; diffinitio
p̄ncipiū ⁊ pure q̄dditativa. v. ḡra. sba aiata sensitiua
est diffinitio aiālis dicit̄ qd̄ noīs solū si p̄ cā solū
intelligit qd̄ importat noīe aiālis cōpando ptes
inuiē ⁊ nō ut sūt in aiāli. Si aut̄ p̄siderant ut sūt
in aiāli uel i hoīe. sic ē diffinitio dicit̄ qd̄ rei large
loquēdo qd̄ rei. ⁊ p̄ hō nō habet q̄ sit diffinitio
eēntialis uel accitālis. Si aut̄ p̄siderant ptes ut
sūt essential̄ homini uel aiāli habet q̄ ē diffinitio
eēntialis sed nō p̄ncipiū. cū vero cōsiderat̄ ultimo
ut cōuertit̄ cū aiāli ⁊ nō cū hoīe nec cū aliq̄ alio
ab aiāli. sic ē diffinitio eēntialis ⁊ p̄ncipiū aiālis.

Ratio aut̄ una est dupliciter. hec q̄
dem cōiunctio est ut que ē ylias: alia
uero unū de uno ostēdens nō scdm̄
accidens.

Tertia distinctio. diffinitio d; dupl̄ vna. f. acci-
dentalit̄ ⁊ eēntialit̄. Diffinitio accitālit̄ vna est
illa q̄ d; p̄ accitālia vni p̄iuncta ut ylias q̄ d; h̄
storia troiana. hec enī dat̄ per accitālia cōiuncta
hectori. f. cōmēdando ip̄m i his q̄ sibi accidēbāt
p̄ loco ⁊ tpe. Diffinitio eēntialit̄ vna ē ista q̄ fa-
cit vnu p̄ se d̄ quo p̄dicat̄ tanq̄z vnu de vno ut d; si-
nitio hoīs ut aiālis. **Notandū q̄ ex sba ⁊ ac-**
cidente uel ex duob⁹ accitib⁹ nō fit vnu dicit̄ na-
turā vna uel formā vna. sed dicunt̄ facere vnu. qz
sūt in vno. uel qz p̄dicat̄ d̄ vno. duo nāq; accitā
sūt in eodē sbo ut albedo ⁊ dulcedo in lacte. sba
aut̄ ⁊ accis p̄dicant̄ d̄ eodē indiuiduo. qz solū
solū ē sba uel hō. sed etiā est pedalis uel albus.
diffinitio ḡ data p̄ accitālia ē vna p̄ p̄iunctionē ad
vnu. sed data p̄ eēntialia ē vna. qz facit p̄ se vnu.
diffinitio ḡ hoīs aut lineae aut albedinis ē eēntia-
liter vna. qz t̄ hō q̄z lineā q̄z albedo ē p̄ se vnu.
cū sit tm̄ vnu nāe ⁊ vnu p̄d̄ camēti. sed diffinitio
hoīs albi aut aiālis musici ē tm̄ accitālit̄ vna.
qz hō albus aut aiālis musici ē tm̄ vnu p̄ accis cū
dicat formas seu nās diuersoz p̄dicamentoz. hō
enī ⁊ aiāli sūt in p̄dicamēto sbe. ⁊ albedo aut mu-
sica sūt p̄dicamēti qualitatis.

Una quidez igit̄ ē termin⁹ terminū
que dicta est. alia uero ē termin⁹ de
mōstrans p̄pter qd̄ est.

Quarta distinctio diffinitionū quedā est: dicens
qd̄ solū. ⁊ quedā p̄pter qd̄. Ista distinctio ē nota
tā de diffinitōib⁹ sibi q̄z passioīs. Diffinitio nāq;
hoīs formal dem̄at p̄pter qd̄. ⁊ malis dicit̄ solum
qd̄ cū p̄ sit cā ⁊. Silt̄ passio h; duas diffinitōes
quarū vna ē idētica dicit̄ qd̄. ⁊ alia cālis dicit̄ p̄
pter qd̄. v. ḡra. p̄uatio lumis i luna est diffinitio
idētica eclipsis dicit̄ qd̄. sed interpō terre int̄ so-
lem ⁊ lunā ē diffinitio cālis eclipsis dicit̄ p̄pter qd̄
Notandū p̄ q̄ p̄pando inuicē tm̄ q̄tuoz ḡna cā-
ram diffinitio data p̄ cām finalē dicit̄ tm̄ p̄pter qd̄
cū sit cā oīuz aliāz diffinitionū ⁊ nō sit effect⁹ al-
cuius. diffinitio aut̄ data p̄ cām mālem dicit̄ tm̄
qd̄ cū sit effect⁹ ⁊ nō cā alteri⁹ diffinitōis alioz ge-
nerū. diffinitio aut̄ data p̄ efficiēs aut formā ē di-
cens qd̄ ⁊ p̄pter qd̄. inquātū enī necessitat̄ p̄ po-
rem diffinitionē dicit̄ qd̄. ⁊ inquātū necessitat̄ po-
steriorē diffinitionē dicit̄ p̄pter qd̄. ubi aut̄ p̄pen-
tur diffinitōes date p̄ priora ad diffinitōes da-
tas p̄ posteriora ut aiāli rōnale uel p̄positū ex cor-
pore actuato aiā intellectiua ad aiāli risibile uel
mansuetū nā. sic q̄libet diffinitio data p̄ māz aut
p̄ aliud genus cāe dicit̄ p̄pter qd̄ cū dicat̄ forma-
lis. ⁊ q̄libet data p̄ posteriora dicit̄ tm̄ qd̄ cū sit
malis. Secūdo notandū q̄ alie dicunt̄ diffini-
tōes sibi de sbo quarū vna dicit̄ qd̄. ⁊ alia p̄pter qd̄
⁊ alie dicunt̄ diffinitōes passioīs d̄ passione. s; m̄
enī licet h̄at duas diffinitōes q̄ru vna dicit̄ qd̄.
⁊ alia p̄pter qd̄. adhuc q̄libet illaz d; de sbo i re-
cto. ut p̄z inductiue. q̄libet enī diffinitio hoīs p̄
dicat̄ d̄ hoīe in recto. ⁊ q̄libz diffinitio aiē p̄dicat̄
de aiā in recto. qz diffinitio dicit̄ p̄pter qd̄ alte-
rius diffinitōis dicit̄ qd̄ sibi. sed nō ita cōtingit d̄
diffinitōib⁹ passionū. qz diffinitio idētica dicit̄
qd̄ bñ p̄dicat̄ de passione i recto. cālis. n. dicit̄
p̄pter qd̄ nō p̄dicat̄ de passione i recto s; i obli-
quo. bñ enī d; q̄ eclipsis ē p̄uatio lumis i luna
sed nō bñ d; q̄ eclipsis ē interpō terre int̄ soles et
lunā. silt̄ bñ d; q̄ ira ē appetit⁹ vindictē i re-
cto. sed nō bñ d; q̄ ira ē ebullitio sanguis i corde
nisi intelligat̄ in obliquo. f. q̄ ira est ex ebullitōe
sanguinis in corde.

Quare prima quidē significat qd̄ ē
nō aut̄ demōstrat: que uero posteri⁹
est manifestū: qm̄ erit ut demonstra-
tio eius q̄ qd̄ ē: positōne differēs a
demōstratōe. Differt enī dicere pro-
pter qd̄ tonat: ⁊ qd̄ ē tonitruū. dicit̄
enim siquidē p̄pter id qd̄ extinguit̄
ignis in nube. qd̄ est tonitruus: extin-
ctio ignis i nube. **Quare alio mō ea-**
dem rō dicit̄: ⁊ sic quidē dem̄atio

cōtinua: sic aut̄ diffinitio.

Ihis distinctōib⁹ p̄miss̄ Arif. ponit duas p̄clones
q̄ru p̄ ē ista tm̄ diffinitio passionis dicit̄ p̄pter qd̄
est p̄ncipiū dem̄atōis ad hunc intellectū q̄ pas-
sio nō dem̄at p̄ diffinitionē dicit̄ tm̄ qd̄ sed p̄
diffinitionē dicit̄ p̄pter qd̄. eclipsis enī non de-
mōstrat p̄ p̄uatiōne lumis i luna sed p̄ interpō
nem terre inter solē ⁊ lunā. cōstat aut̄ ex dicit̄ q̄ in-
terpō terre est diffinitio cālis eclipsis dicit̄ tm̄
p̄pter qd̄ ⁊ p̄uatio lumis i luna ē diffinitio idē-
tica dicit̄ tm̄ qd̄ cū sit eēntialit̄ idē cū illa passio-
ne rē. **Notandū p̄ fm̄ p̄m q̄ diffinitio cālis di-**
cens p̄pter qd̄ ē virtualit̄ tota dem̄atio differēs
positōe. nā diffinitio cōposita ex cāli ⁊ idētica est
virtualit̄ ⁊ mālit̄ tota demōstratio cū in illa
includant̄ maior ⁊ minor extremitates ac mediū
que sūt mā dem̄atōis. sed diffinitio idētica idu-
ditur virtualit̄ in diffinitōe cāli. qz oīs effectus
cōtinēt virtualit̄ i sua cā. ḡ diffinitio cālis ē vir-
tualit̄ tota dem̄atio. differt aut̄ positōe a de-
mōstratōe. qz in ea nō est ordo p̄pōnū ⁊ terminoz
p̄tinēs ad dem̄ationē iuxta doctrinā datā p̄ poz

Secūdo notandū fm̄ p̄m q̄ vnu. ⁊ idē notū
cā p̄ diffinitionē ⁊ p̄ dem̄ationē sed nō eodē mō
qz diffinitio notificat i abstracto ⁊ demōstratio
in cōcreto. v. ḡ. si q̄rit̄ p̄pter qd̄ ē tonitruū. rñdet̄
p̄pter extinctionē ignis i nube. aut qd̄ ē tonitruū
rñdet̄ extinctio ignis i nube. Si aut̄ q̄rit̄ p̄pter qd̄
tonat. rñdet̄ qz extinguit̄ ignis i nube. diffinitio ḡ
notificat tonitruus. ⁊ dem̄atio tonare. Tercio
notandū fm̄. p. qz dem̄ationū qd̄a ē discōtinua
⁊ qd̄a p̄tinua. dem̄atio discōtinua ē illa q̄ diuidit̄
p̄ p̄missas ⁊ p̄clonē. dem̄atio cōtinua ē illa q̄ ē si-
mil̄ diffinitōi. f. in q̄ sūt tres termi dem̄atōis. s; nō
ordo dem̄atōis ut tonat p̄pter extinctionē
ignis i nube tonare ē passio. extinctio aut̄ ē mediū
dicens p̄pter qd̄. nubes uero est s; m̄.

Amplius ē termin⁹ tonitruū p̄tinū
sonus i nubib⁹. hoc aut̄ ē que ē ipsi⁹
qd̄ ē dem̄atōis p̄clusio que aut̄ im-
mediatorū ē diffinitio ipsi⁹ qd̄ qd̄ ē
⁊ indēmōstrabilis. una uero ē syllo-
gismus illi⁹ qd̄ qd̄ est casu differēs
a dem̄atione. tertiu⁹ aut̄ est que est
ipsius q̄ quid est cōclusio.

Secūda p̄clo. diffinitio passionis di. tm̄ qd̄ ē cō-
clō dem̄atōis. p̄bat. tonitru⁹ h; triplicē diffini-
tionē. f. dicit̄ p̄pter qd̄ solū ut extinctio ignis
in nube ⁊ dñtē qd̄ tm̄ ut son⁹ fact⁹ i nubib⁹ ⁊ dicit̄
tē qd̄ ⁊ p̄pter qd̄ ut son⁹ fact⁹ i nubib⁹. p̄pter exti-
ctionē ignis. S; diffinitio dicit̄ p̄pter qd̄ nō est
p̄clo dem̄atōis cū sit p̄ncipiū dem̄atōis p̄ p̄mā
p̄clonē. nec diffinitio dicit̄ qd̄ ⁊ p̄pter qd̄ cū sit

Handwritten marginal notes in a smaller script, providing commentary or corrections to the main text.

tota demonstratio differēs casu 7 positōe. relinqt
q̄ diffinitio dicēs solū qd ē demfatiois p̄lo. i.
p demfationē p̄cludit. Notandū q̄ sicut dno
miatua ut albū 7 albedo solo casu differunt. qz
cōueniūt i p̄ncipio 7 discōueniūt i fine. ita diffini
tio 7 demfatio casu differūt. qz diffinitō p̄cludit
abstractū. 7 demōstratio p̄cretū. diffiniunt enim
eclipsis 7 tonitruū q̄ sūt abstracta. demfāt autē
eclipsari 7 tonare q̄ sūt p̄creta. S3 dubitat̄ pp̄
qd dicit p̄hs diffinitōz passionis dicentē pp̄ qd
ē indēmfabilē cū ondat̄ infra illā demfari p̄ dif
finitionē s̄bi. Bndū q̄ nō intēdit talē diffinitōz
ēē simplr indēmfabilē. s3 ēē indēmfabilē p̄ diffini
tionē dicentē solū qd. ita q̄ diffinitio dicēs soluz
pp̄ter qd demfāt diffinitionē di. t̄m qd. 7 nō ē
intelligēdo de potissima demfatioe aut pp̄ qd p̄
cedēte a p̄ori. qz a posteriori nō icōuenit demfari
re diffinitionē dicentē pp̄ter qd p̄ diffinitōz dicē
tē qd solū. sicut nō icōuenit demfari a postero
ri cām p̄ effectū 7 diffinitionē formale p̄ mālem.

**Manifestū igit̄ est ex dictis 7 qua
liter est ipsū qd ē demōstratio: 7
quō nō est: 7 quorū est: 7 quorū nō ē.
Amplius aut̄ diffinitio quot modis
dicit̄: 7 q̄liter p̄ qd est demōstrat̄:
7 quō non est: 7 quorū est: 7 quorū
nō est. Adhuc aut̄ 7 ad demfatioēz
quō se habet. 7 quō cōtingat eiūsdē
esse. 7 qualiter cōtingat.**

Ex p̄dictis Aris. epilogādo circa p̄dca colligit sex
vitates. qz p̄ ista. ipm qd ē aliq̄ mō demfati
tur 7 aliq̄ mō nō demfāt. p̄. qz ipm qd qd ē abo
lute demfāt p̄ mōz passionis 7 nō reduplicatōe i eo
qd qd ē. 2^a vitas ē qz aliq̄ quoz ē demfatio 7 aliq̄
rū nō ē demfatio. nā hntiū cām ē demfatio. 7 nō
hntiū cām nō ē demfatio s3 aliūde hnt nō. 3^a vi
tas ē qz nō solū vno s3 plib⁹ modis s3 diffinitōes
qz aliq̄ ē diffinitio expmēs qd rei. 7 aliq̄ ē diffini
tio expmēs qd nois. aliq̄ ē diffinitio dicēs qd. et
aliq̄ ē diffinitio dicēs pp̄ qd. 7 aliq̄ dicēs qd 7 p̄
pter qd. q̄ra vitas ē qz ipm qd qd est demfāt 7
ipm qd qd ē nō demfāt. nā ipm qd qd ē dicēs p̄
pter qd nō demfāt. ipm vō qd qd ē dicēs t̄m qd
bn demfāt. 4ª vitas qz diffinitio diuersimode se
bz ad demfatioē. qm aliq̄ ē p̄nc^m demfatiois. et
aliq̄ ē demfatiois p̄lo. aliq̄ vō tota demfatio po
sitōe differēs. 5ª vitas qz alicui⁹ ē diffinitio 7 d
mfatio. s. passiois. alicui⁹ aut̄ ē diffinitio 7 nō de
mfatio. s. s̄bi. vñ s̄ba nō demfāt. accntia vō demō
strant̄. Circa p̄dca dubitat̄ utz passio 7 suū qd
qd ē eadē demfatioe demfent̄. 7 vñ qz sic. qz illa s̄
vñ 7 idē. ḡ demfando passionē demfāt sua diffi
nitio idētica 7 cō. In oppositū ar. qz p̄t sciri

passio ignota sua diffinitōe. ḡ nō eadē demfatioe
demfāt. ans p̄. qz sicut p̄t sciri s̄m ignorata sua
diffinitōe. ita p̄t sciri passio ignota suo qd qd ē
Bndū qz si p̄ qd qd ē intelligit̄ qd dicit̄ passio
nis. sic eadē demfatioe demfāt utrūqz. qm accnt̄
ēē ē inesse. vii^o. metha. ḡ eētia passiois ē suū iesse
s̄bo. s3 cū demfāt passio d suo s̄bo nō solū scit̄ pas
sio iesse s̄bo s3 etiā eētia passiois inē s̄bo. si ar p̄
qd qd ē itelligit̄ diffinitio qd dicit̄ passiois. sic
nō eadē demfatioe abo demfāt. eo qz sicut se bz
s̄m ad suā diffinitōz. ita passio ad suā diffinitōz
s3 p̄t sciri s̄m sine sua diffinitōe. ḡ 7 passio mior
p̄. qz aliqz p̄t scire qd significat̄ noie eq̄ 7 igno
rare qd est equū s̄m The. i. p̄logo poste. qz si di
cat̄ puero qz adducat equū ipse adducit equū. si
aut̄ qz aial hmbile ipse nō adducit nec itelligit̄ qd
p̄ aial hmbile ip̄ortat̄. ita ē dndū d̄ passioē qz
ad sensū p̄t scire lunā eclipsari nesciendo diffini
tionē ei⁹. p̄cedit̄ t̄m qz eodē medio demfāt passio
7 sua diffinitio n̄ sil̄ s3 successiue. qm p̄ interponēs
terre in solē 7 lunā demfāt indr̄nt̄ eclipsē d̄ luna
7 puatio lumis i luna. Neqz rō i d̄riū p̄uit. qz
bz illa sunt idē s̄m rē. nō t̄m s̄m rōnē. nec p̄t̄r̄ idēz
significat̄. qz diffinitio passiois distict⁹ significat̄
qz passio ut tollit̄ d̄ mēte Aris. i. p̄logo p̄bi. di. qz
diffinitū cognitōe p̄fusa ē not⁹ diffinitōe. cogni
tōe aut̄ disticta diffinitio ē notior diffinitio. S3
d̄ duo dca ar. 7 p̄ qz nō ē possibile passionē 7 suā dif
finitōz idētica dntē t̄m qd eodē medio demfari
sp̄ intelligēdo potissime. nā ipossibile ē i eodē ḡne
cāe p̄la eē media potissima ad eadē p̄clonē. ḡ im
possibile ē p̄formit̄ eiūsdē mediū potissimi duas
ēē p̄clones. s. passiois 7 sue diffinitōis. p̄ p̄na. qz
sicut p̄la media i eodē ḡne cāe necio hnt̄ ordines
p̄ozis 7 posterioris ratione cuius illoz mediūz
vñ ē p̄p̄inquū 7 aliud remotū nō potissime de
mōstrās. ita passio 7 sua diffinitio idētica cū sint
in eodē ḡne cāe formal̄ 7 hēant ordinē eēntiale iū
cē p̄ozis 7 posterioris cū nāliter diffinitio sit pot
suo diffinitio nō poterūt eodē medio potissime d̄
mōstrari. Secdo ar. qz eclipsē nō demfāt potissi
me p̄ interponē tre. ex eo. n. nō demfāt potissime
eclipsē p̄ solē eē in capite uel i cauda draconis. qz
tale mediū ē remotū. s3 trā in̄poni ē etiā mediū
remotū. ḡ p̄ p̄na cū maiozi ex bis q̄ dca sūt in p̄
hui⁹. 7 mior p̄bat̄. nā in̄ o b̄m terre 7 eclipsim me
diat̄ abntia solis a luna q̄ ē p̄pa cā eclipsē. Eclipsē
eni cū sit puatio lumis i luna puenit imediate ex
abntia sol̄ a luna. abntia aut̄ sol̄ a luna puenit i
mediate ex interponē terre. debz iō p̄ interponē
terre demfari abntia solis 7 p̄ abntia solis debz
demfari eclipsis. Et p̄firmat̄ p̄ p̄bm di. p̄ b^o.
qz sicut affirmatio ē cā affirmatiois. ita negatio ē
cā negatiois. iō sicut passio affirmatiua demfāt
potissime t̄m p̄ mediū affirmatiuū. ita passio ne
gatiua uel puatiua nō p̄t demfari potissime nū

per mediū negatiū uel puatiuū s3 interpositio
terre est causa positia 7 eclipsis est effectus pu
tius 7 negatiū ḡ. Item 2° p̄bi. di. aris. qz ab
sentia naute est causa s̄mersionis nauis ḡ s̄mer
sio nauis per absentiā naute poterit demōstrari.
constat aut̄ causā esse negatiuā sicut effectum.
Ad p̄mū negē 2^a 7 ad p̄bationē dico qz non est
silitudo qz si in eodē ḡne s3 duo media vñ eorū
est per altez demfabile nō ar̄ diffinitio passiois
dicēs t̄m quid p̄t demfari passionē vel cō. intel
ligēdo de demfatione terante qz qz est vel pp̄
quid est. 7 si diffinitio ordine nature p̄cedit suum
diffinitū nō t̄m ordine demfatiois qz passio 7 sua
diffinitio idēptica nullū hnt̄ ordinē respectu sue
causē ut bz rōz mediū demfatiui. verbi ḡra. qua
tuoz ḡna cāz bz inter se ordinē eēntiale p̄ozis 7
posterioris t̄m ut p̄pant ad primā passionē alicui⁹
subiecti dependentē a quoz istoz nō bz rōz prio
ris 7 posterioris respectu illius passiois ut bz ra
tionē demfabilis aliter nō cōtingeret potissime
demfari idē per p̄la ḡna cāz qd est d̄ aris. in cā^o
sequēti. ita s3 prius sit nāliter puatio luis in lu
na qz eclipsis 7 nāliter p̄t̄ fluat illa diffini⁹ a cā
sua qz passio t̄m respectu causē que est in̄positio
terre inter solē 7 lunā ut bz rōz mediū demfatiui
nō est aliquis ordo iter illa duo ita qz tale medi
um quātū est ex se indifferens ē demfari passioz
vel suā diffinitionē idēpticā. qz autē prius demon
straret vñā qz reliquā hoc est rōe intellectus p̄t̄
cognoscētis vñū qz reliquū aut prius cōponētis
passionē cū medio demfatiuo qz diffinitionē ei⁹
vel cō. Consult̄ vñ in aliis qz eodē medio demon
strāt̄ boiem eē r̄sibile 7 boiem eē aptū natū ridē
7 eodē medio demfatur boiem eē iracundū 7 ap
petitiuū vindicte dato qz appetit̄ vindicte sit dif
finitio dicēs t̄m quid. Ad 2^m d̄ qz ex mere
affirmatiua sequit̄ mere affirmatiua 7 pure nega
tiua indifferēter. iō per cām mere affirmatiuā cō
tingit demfari potissime indifferēter effectū po
sitiuū 7 effectū negatiuū nō intelligēdo qz eadēz
cā demfēt potissime utrūqz effectū sed qz sicut
aliqua cā affirmatiua demfāt potissime effectuz
positiuū ita aliqua cā positia demfāt potissime
effectū puatiuū 7 negatiuū. terrā enī cooperit̄
lunā demōstrat potissime absentia solis a luna 7
solis a luna est effectus puatiuus. s̄m nō cōcur
rere est effectus negatiuus imediate demonstra
bilis per cām tantū positia. s. per lineas eē que
distantes. Et sicut ex mere negatiua nō sequi
tur affirmatiua ut patuit p̄mo huius s3 bene ex
vna affirmatiua 7 vna negatiua. ita ex cā mere ne
gatiua nō demfatur effectus pure puatiuus s3
opz qz talis cā puatiur vni affirmatiue vñ includa
tur in vna affirmatiua sicut ḡ nō demfatur a po
steriori eclipsis per nō causare vmbriā t̄m sed o3

addere corpus opacū expositū lune qd ē positū
ita nō demfatur a puori eclipsis adequate p̄ ab
sentia solis a luna 7 p̄cipue qz eclipsis cōnotat in
terpositionē corporis opaci. sed p̄ interpositionē
terre in solē 7 lunā q̄ est cā affirmatiua includēs
illā negatiuā. s. absentia solis a luna. cū enī d̄ ter
rā poni inter solē 7 lunā. dico vñā cām positia
que est interpositio terre. 7 vñā cām puatiuā q̄
est absentia solis a luna. cū ḡ nihil sit mediū iter
abntia sol̄ 7 eclipsis. iō d̄m̄f̄ eclipsis p̄ in̄p̄oz tre
iter solē 7 lunā sit demfatio per cām imediatā.
Et ad cōfirmationē cōcedo qz negatio ē cā nega
tionis nō t̄m demfatur negatio per solā negatōz
qz ut patuit p̄mo h^o nō demfatur nō respirare t̄m
per nō eē aial sed ē demfatur per eē aial in s̄da
figura ut oē respirans est aial. nullus paries est
aial. ḡ nullus paries respirat. Cōcedo ē illd̄ qd
d̄ 2° p̄bi. s. qz abntia naute ē cā s̄mersionis na
uis nō t̄m pp̄ hoc demfatur adequate s̄mersionis
nauis per absentia naute sed opz addere agitati
onē fortune inundationū aut ventoz aut aliud si
mile qd ip̄ortat cāz positia qz effect⁹ negatiū n̄
p̄t fieri a cā negatiua absqz p̄cursu cāe positie 7 c̄.
Evidentiā dictoz q̄rū vtrū diffini⁹ s̄bi
vel passionis sit mediū in demfatioe. et
arg. qz subiecti 7 nō passiois. p̄ qz diffini
tio passiois demfate est idē qz passio sed nihil de
mfatur per seip̄s. qz petitio p̄ncipii ḡ talis pas
sio nō demfatur per suā diffinitionē. Secundo i
demfatione particulari demōstrāt passio de s̄bo
particulari per s̄m vñ. sed vbiqz ponit̄ subie
ctū pro medio loco eius p̄t poni diffinitio sua.
ut colligit̄ de intētionē p̄bi p̄ h^o caplo de errozi
bus. circa vñē ḡ passio est demōstrabilis de aliq̄
per diffinitionē sui subiecti. Tertio. passio nō
demfatur de s̄bo suo nisi per mediū eēntiale vel
accntale illi s̄bo. Si mediū illud ē eēntiale illi s̄bo
ḡ ē diffinitio subiecti. si accntale ḡ passio iest s̄bie
cto per accnt̄ qd est d̄ aris. p̄ h^o. Quarto. ois
passio est demōstrabilis sed nō cōtingit p̄cedere
in infintū in passionib⁹ sicut neqz in subiectis. ḡ ē
deuenire ad primā passionē demōstrabile nō per
passionē aliquā p̄cedentē sed per diffinitionēz
subiecti. p̄ cōsequētia cū maiozi. qz om̄ne habens
cām eēntiale est demōstrabile. minor vero ē aris.
2° huius tractatu de p̄cessu demōstratiuo in sur
sum 7 deorsum 7 c̄. In oppositū ar. sic. primo
mediū in demōstratione potissima dicit̄ quid. 7
propter quid passionis ut colligitur a p̄bo in b̄
2°. sed diffinitio subiecti nō dicit̄ quid 7 p̄pter qd
passionis. qz nō accipit cāz passiois sub rōe eē. ḡ
diffinitio subiecti nō est mediū in demōstratione
potissima sed diffinitio passiois. Secdo si mediū
i demōstratiōe potissima posset eē diffinitio s̄bi
demōstratio posset fieri ex iqtis. p̄ns est d̄ p̄bm
p̄ huius. 7 probatur p̄na. qz passio potest eē ita
p̄ iii

ignota de diffinitioe sibi sicut de sbo. na hie tres angulos est ita ignota de diffinitioe trianguli sic de triangulo. Tertio si mediu in demfatione potissima est diffinitio sibi sed ide est sibi sua diffinitio q mediu z minor extremitas se vnu z ide qd est incoueniens. qz tuc no magis mediu demfationis est diffinitio sibi qz ipm sibi qd est incoueniens qz no demfat passio de diffinitioe sed de sbo p Aris. in hoc 2o. Quarto mediu in demfatione potissima d3 ee mediu reall z nalliter. sed illud qd e sic mediu d3 ee prius vno extremo z posterio alio ut p3 in motu locali iuxta doctrina aris. 5o pbi. qz aliter no hret r3 mediu. hoc at no copetit diffinitioni sibi sed diffinitioni passiois qz diffinitio sibi est nalliter prior sbo z passione. diffinitio aut passionis mediat inter sibi z passiones. Circa hanc nam sunt quatuor opiones. quaz prima est thome z spaliter egi. ponetis hic quatuor cocloes quaz prima est ista. Diffinitio passiois z non sibi est mediu in demonstratione potissima pbatur sciencie mathe. sunt in primo gradu certitudis p comen. 2o metha. sed iste no demoftrant per diffinitione sibi sed passionis q. minor declarat. naz hie tres angulos equales duobus rectis e passio demfabilis de triangulo no per diffinitione anguli sed per angulu extrinsecu equalente duobus oppositis intrinsecis z hoc demoftrat per lineaz paralella eq distate 3o lateri seccante angula extrinsecu i duos angulos equales duobus oppositis intrinsecis trianguli. hoc vero demoftrat per lineas paralellas no cocurrere que cu sit passio no vel p se no no amplius demoftrat ex quibus sequit qz diffinitio sibi no ingredi demfatione potissimaz

Adndum p fm egi. fundatoz h opiniois qz passioes sunt in triplici dria. naz alique sunt ita note simplr qz cu suis subiectis faciunt picipia coia z dignitates ut excedere parte est passio totius ex qua cu illo fit becpositio de totu est maius sua parte que est cois animi coceptio no igre diens demonstratione fm sibi sed fm virtutes qz subiectu eius est coius qz sibi geometrie vel arith. nec ex his fit vna scia hns sibi tante coita tis sicut sibi ppnis date. alie sunt passioes qua si note ad sensum que cu suis subiectis faciunt picipia spalia scienciaz ut no cocurrere est passio lineaz paralellaz z superficiu no includere est passio duaz lineaz rectaz ex quibus fiunt tales propones linee paralelle no cocurrut. due linee recte superficie no includunt que sunt picipia spalia scienciaz ingrediencia formalr demfatione Alie at sunt passiones no per se note nec qz per se note que demoftrant per passioes indemfabilis ut hie angulu extrinsecu equalente duobus oppositis intrinsecis ut hie tres angulos eqles duobus rectis iste passioes resoluunt in passiones spales indemfabilis. passioes at spales indemo

strabiles no resoluunt in passioes vles sed soluz ab illis recipiunt robur z virtute. Secdo nonndum h3 egi. qz sicut ho aial z sba se vnu z ide tn alie passiones fluut ab hoie ut ho est. z alie ab homie ut aial est. z alie ab eode ut sba est. ita triangul recti lineus z cotinu sunt ide z tn alie passioes fluut a triangulo fm qz h3. z alie a triangulo ut e recti lineus. z alie ab eode ut cotinu est. hie qz pma passioe trianguli q est vltima in resolutoe videat si est per se nota vel qz per se no ant no. si sic illa no est aplius demfabilis. si no tuc no d3 sumi diffinitio sibi sed passio aliq figure rectilinee. q si no e p no resoluat itez vlsqz in passione p3 si rectilinee p nota q itez si n e p no ascendat ad p3 demfando p aliqua passione illi passione figure rectilinee vlsqz quo deuentu sit ad passione inde mostrabile z isto no transcendit de gne in gen. sed sp stat in eode gne per abstractiones aliois gradus in eode gne. Tertio nonndum qz se mo uet egi. duo dubia quoz primu est qz passio demoftrata de triangulo no copetit triangulo ut triangulus est z cu demoftraret de ipso p passionem copetente ei ut rectilinee est. Secdm dubiu qz demfatio no est p cas ppam ex quo no est per p pna passione neqz p diffinitione sibi. Ad p3 re spodet egi. negando pnam qz si copetit sibi per alia cam no tn copetit sibi p aliud sibi io passio demfata d triangulo copetit sibi h3 qz h3. Ad p3 negat pnam dices qz aliud e ee cas ppaz z aliud e ee pna passiois. Est cas ppaz e aliquid care in alio qd no pot care in alio. sed ee ppam passione est alicui copete h3 qz h3 z no alteri. vbi gra. interpote terre in sole z luna est ca ppa ediphs. qz caulat h in luna cu recipiat lumē a sole qd no pot in alio care no tn est ppa passio lune qz copetit alteri. in terponit. n. se terra inter sole z luna. Itē ductio linee paralelle eq distans 3o lateri e ppa ca alicuius passiois trianguli qz caulat in triangulo angul extrinsecu hie duos angulos eqles duobus angul intrinsecis oppositis trianguli qua passione no pt in aliq alia figura care no tn est ppa passio trianguli qz cuius figure rectilinee pot copete. in quibus emi figura rectilinea pot duci linea paralella eque distans 3o lateri. Secuda 2o egi. est ista diffinitio sibi pot ee mediu in demfatione potissima ut includit diffinitione passiois. p3 p de diffinitioe sibi vna ps est diffinitio eentialis z alia est passio sibi. An circulus diffinit p figura plana vna linea contenta eqliter distate a medio siue centro. vbi p3 qz figura plana vna linea contenta est diffinitio eentialis circuli. si. n. vna ps plus distat a centro qz alia illa no d3 plana. eqlitas at distantie a centro est passio circuli. Secdo ide p3 de diffinitioe sibi includente solu gen. z passione sibi ut figura a cui centro ad circiferentia oes linee ducte sunt equales in q no ponit nisi g3 circuli. f. equalitas

lineaz ductaz a centro ad circiferentia. Tertio liqz ide de diffinitioe sibi cui passio ita est ppna z manifesta qz demoftrator despicit ipsa accipe sed accipit diffinitione sibi. vñ qz circulus sit figura plana vna linea contenta dicit tota eentiam circuli. z circulo copetat hie eqlitate lineaz ductaz a centro est aliqd ois eentia circuli z hoc e notu in ee circulo per r3 circuli. intelliges. n. circulu ee si gura plana vna linea contenta stati intelligit qz eqliter se h3 ad centru qz si no equalr se hret no eet plana. sed aliq ps circuli eet magis eleuata qz a geom. qz per quaz istaz diffinitionu poterit pbare aliqua passione de circulo no tn sequit qz p diffinitione sibi tanqz per mediu formale h3 tm per passione pcedente vel per diffinitione passiois. Tertia 3o egi. est ista diffinitio sibi vel aliqd loco ei d3 ingredi demfatione potissimā no tanqz mediu sed tanqz aliquid annexu medio p ut aliqz mediu dices pp quid passionis deterietur ad ee ppam cas illi. An interpositio terre abio supra no est ppa ca ediphs sed cu deterietur inter sole z luna qd ponit loco diffinitiois lune d3 ppa ca illius. Silt hie angulu extrinsecu equalente duobus oppositis intrinsecis no copetit triangulo nisi qz triangul est figura tribus rectis lineis contenta. io demoftrando hie tres de triangulo d3 ponit in demoftratione diffinitio trianguli ut ois si tribus lineis contenta hns angulu extrinsecu equinalem duobus oppositis intrinsecis h3 tres sed ois triangulus est h3. Secdo qz cu mediu sit qda passio z passio no possit plene itelligi sine sbo o3 qz sibi vel aliquid loco sibi annectat ipsi passioi que e mediu dices pp qd alteri passiois sed non d3 ponit sibi qz bec e minor extremitas. qz ponet diffinitio vel aliqd loco eius. ex quo. n. diffinitio subiecti e prius ois demofstrationis fm aris. in p logo de aia ipsa e quasi gialis ca oium passionu su sibi. adiuncta qz passioi pime demoftrabit se eundā z adiuncta secude demoftrabit tertia z sic vltra. p3 prima at passio si est per se nota no habz mediu per qd demoftraret. si aut e per se nota d3 mostrabit per passione alterius abstractionis sp cu additamento diffinitionis sibi vel alicui alterius loco illius ut limitee ad ee cas ppam. passio qz dices pp quid alterius passiois qz est. ppa ca eius e mediu. diffinitio at no est mediu quia tuc vnu eet mediu ad plures coclusiones qd e inconueniens. Tertio qz nihil ppe diffinit nisi abstractu z per oium nihil ppe demoftrat nisi cocretu. p p3. n. demoftrat tonare z p3 p3 diffinit tonitruum sed passio demoftrabilis in cocreto demfat z passio in cocreto includit sibi fm qz sibi vel aliqd loco ei d3 annecti medio sed no sibi qz e minor extremitas. qz diffinitio vel aliqd loco eius est annecteda medio. Quarta coclusio egi. e ista diffinitio subiecti pot ee mediu in demoftratione

no potissima probat in demofstratione particula ri qua demoftratur hie tres angulos de equilatero mediu e subiectu. f. triangulus ut patuit primo hui sed vbi cuqz subiectu est mediu ibi diffinitio pot ee mediu q. loco ergo isti termini triangulus ponat figura tribus rectis lineis contenta z habet intetum. Itē pot demoftrari aial de hoie per diffinitione aialis no inquantu e subiectu sed inquantu e predicatu isto mo. ois sba animala sensitua est aial. ois ho est suba aiata sensitua. qz omis ho e animal. ista no e demoftra potissima sed pticularis qz demoftratur superius de suo inferiori. hie dictis sustinedo hanc opinionem faciliter soluunt oes ratiões. Ad primu d3 qz diffinitio passionis idēptica vel eentialis no e mediu in demfatione potissima sed diffinitio ealis passionis dices ppter quid. Ad secuda responsum e illud no ee incoueniens in demfatione no potissima. Ad tertia coceditur qz passio demoftratur per accides nomialiter loquedo. f. per aliqd accides qd tamē est accides propriu z no coe sed qz demoftratur per accides aduerbialiter loquedo. f. no per se hoc neget qz licz demoftratur per aliaz cam quia tn ista e ppna ideo passio per se demoftratur de suo subiecto. Ad qrtā d3 qz si pma passio subiecti e per se nota illa no demoftratur licz habeat causas. Si aut non est per se nota illa demoftratur per alia passione coioris generis qz sit suum subiectu vlsqz ad passione per se notaz z inde mostrabile. Ista opinioe in suis dictis ordiate z diffuse retuli ac fideliter qz pulcherrima est z optime fundata sicut z ipse fundatissimus ac p3 tiffimus fuit no solu in hac sciencia veru z in quibus cuqz alius ta humanis qz diuinitus inuētis. dein de qz sine decissione huius opiniois no possunt alia plene itelligi neqz doctrina aris. hic sicut neqz alia dicta eius nisi per hunc e celo missum illu strata fuissent. z licz bec sunt bene z magistraliter dicta tamē cu reuerētia tanti doctoris aliquatulu instabo ut ta intetio illius qz aris. melius cogno scatur. Et pmo argu. qz mediu in demfatione potissima sit diffinitio subiecti na quelz diffinitio materialis demoftrabilis e potissime per formales sed alicuius subiecti plures sunt diffinitiones quaru vna e materialis z alia formalis. ergo diffinitio materialis alicuius subiecti e demoftrabilis de illo per sua diffinitione formalē. patz cose quētia cu minori ex dictis z dices. maior autē e determinata in littera vbi onsum est diffinitione materialē dicente quia vel quid demoftrari per formalē dicente propter quid. Unde 2o de ania Aris. demoftrat diffinitione materialē anime per formalē z 2o pbi. diffinitione nature dicente qd. f. ee picipiu motus z quietis per diffinitiones dicente propter quid. f. ee illud quo differunt naturalia a no naturalibus. z 3o pbi. demoftrat

arif. de motu actū mobilis inq̄tū mobile p̄ diffi-
nitionē formale motus que est endelichra entis
potētia fm̄ q̄ hmōi patuit etiā primo huius
mostrari diffinitio demōstrationis di. quia 2 qd
.f. esse ex primis ueris 3c. per diffinitionē dicēte
p̄pter qd .f. per esse syllogismū facientē scire. Itē
phūs in p̄ncipio huius secūdi ponit qd diffinitio
causa 2 mediū sūt idē q̄ quelibet diffinitio sicut ē
causa ita est mediū in demōstratione. passio. n. p̄
cedēs nō est mediū in demōstratione nisi quia est
causa dicēs p̄pter qd passionis sequētis. s. diffi-
nitio p̄cedēs s̄bicti est causa di. p̄pter qd diffini-
tionis sequētis. nō em̄ arif. dedisset primo huius
quatuor modos dicēdi per se nisi uolisset quēz
illoz ingredi demōstrationē ut patuit. Secūdo
arg. qd p̄ma passio alicui s̄bicti est demōstrabi-
lis de illo per diffinitionē s̄bicti. q. fm̄ arif. taz
in p̄ huius q̄ in p̄ncipio metha. p̄ncipia sciaz
sp̄aliū probant 2 demōstrant per metha. sed non
videt nisi qd per diffinitiones s̄bictoz ita qd n̄
cōcurrere dato qd sit p̄ma passio lineaz parallela
rū demōstrabit de isto s̄bictio tanq̄ per diffinitionē
eius 2 equaliter distare a centro probabit demō-
stratione de circulo per diffinitionē cēntiale circuli
que est figura plana vna linea cōtenta. Itē Arif.
p̄ h̄o capitulo de per se ponit hanc eē demōstra-
bilē in 2° mō linea est recta vel curua sed nō p̄ aliā
passionē cōtinui qd est gen^o ad lineā imediātā. q̄
per diffinitionē s̄bicti p̄ 3° p̄na. 2 minor declara-
tur. nā sicut linea est prima sp̄s cōtinui ita rectū
vel curuū est prima passio cōtinui. si q̄ demōstra-
ret de linea rectū vel curuū per aliquā passionē
p̄tinui aliqua demōstratō potissimā eēt ex poste-
riorib⁹ qd ē cōtra naturā demōstrationis vt habi-
tū est p̄ huius. Sicut hęc p̄positio est demōstrabi-
lis numerus est par vel impar 2 nō per aliquā pas-
sionē q̄ntitatis in cōi. q. quēz talis est min^o nota
q̄ sit diffinitio numeri. q̄ per diffinitionē nume-
ri. que est notissima. .f. multitudo ex unitatib⁹ ag-
gregata par vel impar de numero demōstrabit. p.
em̄ primo huius manifestato primo mō dicēdi
per se per lineā esse ex punctis. declarat secūdū
modū per lineā esse rectā uel curuā tā ad deno-
tandū secūdū modū demōstrari per primū et
illa linea est recta uel curua demōstrari per illaz
lineā est q̄ntitas p̄tinua terminata p̄ctis. Ter-
tio argu. qd nulla passio est potissime demōstra-
bilis per aliquā passionē abstractionis generis
qd dato illo sequerēt aliqua demōstrationē potis-
simā nō eēt ex imediatis neq̄ ex p̄missis s. qd ip̄z
qd est cōtra arif. p̄ hui⁹ 2 pbatur p̄na q. nulla pas-
sio ḡnis cōpetit imediate sp̄i nec fm̄ qd ipsum.
sed mediante ḡne 2 rōe ḡnis cōpetit illi. Itē tal⁹
passio abstractionis ḡnis aut absolute ponitū me-
diū uel cū additamēto nō abso^o q. cū talis demō-
stratio sit syllogismus p̄me figure sēp maior eēt

falsa nec ēt cū additamēto q. tunc illud aggrega-
tū cū nō sit p̄pa passio s̄bicti erit p̄pa cā s. q.
sed hoc nō pot eēt q. p̄pa cā alicuius effectus est
illa qua posita ponit effectus 2 qua smota remo-
uetur effectus. ut p̄ de interpōne terre in solē 2
lunā respectu eclipsis sed istud nō cōpetit illi ag-
gregato qd declarat exēplo egi. q. siue ponatur
ductio luce parallele siue nō ponatur nō minus
triangulus h̄z angulū extrinsecū equalentē duo-
bus oppositis intrinsecis. ita siue ponatur illud
aggregatū siue nō adhuc talis passio cōpetit illi
s̄bictio. q̄ tale aggregatū nō est cā p̄pa. Quāto
ar. q. aliquā diffinitio s̄bicti ingrediēs demō-
strationē vna cū passione est mediū in demōstra-
tione 2 nō passio. An q. fm̄ arif. p̄ huius passio
necessario nō demōstratur per mediū cōtingens.
sed equalitas triū anguloz ad duos rectos ē pas-
sio necessaria cū fluat a p̄ncipiis sp̄i. equalitas
autē anguli extrinsecis ad duos oppositos trian-
guli est passio cōtingens cū nō cōpetat triangulo
nisi ab extrinsecō. q̄ habet tres nō demōstrat per
habē angulū extrinsecū tanq̄ per mediū sed tan-
q̄ per annexū mediū qd est diffinitio trianguli.
Itē facio hanc demōstrationē. ois figura tribus
rectis lineis cōtenta habēs angulū extrinsecum
equalentē duobus oppositis intrinsecis habet
tres angulos equales duobus rectis. ois trian-
gulus est huiusmodi q̄ 2°. 2 quero vtrū diffinitio
s̄bicti uel passionis sibi adiuncta sit mediū aut
ipsa passio. si diffinitio est mediū habet intentus
si autē dicit qd passio sibi adiuncta que dicit diffi-
nitio passionis demōstrate est mediū. sequit ali-
quā demōstrationē potissimā nō eēt per cām qd
est cōtra p̄m p̄ huius 2 eēt per mediū accidēte
2 nō cēntiale qd iterū est cōtra arif. in hoc secūdo
Et pbatur illud sequi q. angulus extrinsecus nō
est cā equalitatis triū anguloz ad duos rectos si-
ue eni sit angulus extrinsecus siue nō sit nō min^o
triangulus habz tres angulos equales duobus
rectis. Et ex hoc p̄z illud eēt mediū per accidēs.
qd fm̄ p̄m supra interpōsitio terre inter solē 2
lunā est mediū cēntiale eclipsis. q. posita illa in-
terpōne ponitur eclipsis 2 ea remota remouet
eclipsis. Corpus autē opacū expōsitū lune non
causare vmbzā d̄f mediū accēntiale. q. licz p̄ tali
medio ponat eclipsis. nō tñ pp hoc eo remoto re-
mouet eclipsis. ita in p̄posito s. eni posito angulo
extrinsecō ponat eq̄litas triū anguloz ad duos re-
ctos nō tñ eo remoto remouet illa passio. ut te-
stat arif. 2° phi. di. q. syllogismi signati si p̄missis
sint vere 2° est vera 2 nō eēt. id h̄c angulū extrin-
secū equalentē duob⁹ oppositis intrinsecis eēt.
aut nō est mediū v̄l est mediū accēntiale. s. mediū
in demōstratione potissimā nō est mediū accēntiale.
q̄ talis passio nō est mediū. relinq̄t q̄ qd diffinitio
sibi est mediū in tali demōstratione. 2 qd passio h̄c

adiuncta se h̄z tñ ut determinatiū 2 declaratiū
mediū. Deinde cū demōstratio sit syllogism⁹ faciēs
scire fm̄. p. p̄ h̄o. 2 scire ē rē p̄ cām cognoscē. et qm̄
illi⁹ ē cā qd nō p̄tingit aliē se h̄c. 2 fm̄ ip̄m cā 2 me-
diū sūt idē ut patuit. q̄ nullū ē mediū in demōstratōe
potissima nisi illud h̄at neciam hitudinē ad effe-
ctū 2 eēt. s. h̄c angulū extrinsecū nō dicit neciam
hitudinē ad h̄c tres angulos nec eēt. q̄ h̄c tres
angulos nō demōstrat p̄ angulū extrinsecū tanq̄ p̄
mediū s. solū p̄ diffinitōz trianguli. Propterea
p̄ns est triangulū h̄c tres angulos eq̄les duob⁹
rect⁹ q̄ illū h̄c angulū extrinsecū. si q̄ demōstrat illa
passio de triangulo p̄ h̄c angulū extrinsecū tanq̄
p̄ mediū seq̄t aliqua demōstratōz potissimā p̄cedē
p̄ mediū a posteriori 2 Arif. p̄ 2° hui⁹. 2 id ut ap-
paret opinio Egi. ē difficil⁹ 2 ambigua. Secūda
opinio fuit Zinco. di. q. mediū in demōstratōe potis-
sima ē diffinitio sibi 2 nō passiois qd v̄t colligit ex
intēctōe Arif. in p̄logo de aia di. qd ip̄m qd qd ē
p̄ncipiū ē ois demōstratōis 2 qd diffinitōes p̄ qd nō
apparet cā accēntiū in s̄bo sūt dialectice et vane. et
q̄rto phi. dixit Arif. q. tūc pulcherrime v̄nūq̄d q̄
diffinitū ē cū ex illa diffinitōe apparet cā accēntiū
in s̄bo 2 cā discōlie 2 solō dubioz. Ad rōnes i
oppositū rīdet p̄ h̄c opinionē. ad p̄mā qd diffi-
nitio sibi magis dicit qd 2 p̄pter qd passionis q̄
diffinitio passionis. q. magis exp̄mit cām illius.
cū. n. dicit. p. mediū in demōstratōe dicere qd 2 p̄
qd nō utruq̄ ē referendū ad passionē. s. qd ad
s̄bictū. 2 p̄pter qd ad passionē. i. mediū in demō-
stratōe dicit qd sibi 2 p̄pter qd passiois. 2 sic auctas
roborat h̄c opinionē. Ad 2^{am} cū inferi demō-
stratōe aliqua fieri ex ignoz. neget p̄na. dūdo qd p̄
passio sibi ē magis nō de diffinitōe sibi q̄ s̄bo
qd diffinitio magis explicat cām illi⁹ passiois q̄
s̄bictū. hęc. n. omē al⁹ rōnale ē disciplinabile ē ma-
gis nō q̄ illa. ois h̄o ē disciplinabile. Ad 3^{am} cū
inferi qd ita s̄bictū erit mediū in demōstratōe potissi-
ma sicut diffinitio. neget p̄na. q. licz s̄bictū 2 diffi-
nitio sint idē realiē. tñ drūt rōne 2 significatōe cū
diffinitio distincti⁹ explicet p̄ diffinitōz q̄ s̄bictū
2 p̄nter distincti⁹ exp̄mit cām passiois diffinitio
q̄ s̄bictū. id p̄ diffinitōz demōstrat passio 2 nō p̄ s̄bictū
Ad q̄rtū dī qd diffinitio nō ē mediū in s̄bictū
2 passionē via ḡnatōis ul⁹ p̄trāsītōis. s. via cogni-
tōis q. diffinitio ē magis nō cū utroq̄ extremoz
q̄ sint extrā in se. sicut etiaz rīderet Egi. si p̄
passio alicui⁹ sibi demōstrat p̄ passionē abstractionis
ḡnis. tal. n. passio p̄cedit natiū s̄bictū min^o cōe. dice-
ret autē mediū mediātōe cognitōis. Itā opinio
deficit in h̄o qd asserit nullā eēt demōstratōz potis-
simā nisi in q̄ mediū fuerit diffinitio sibi qd ē fal-
sum. q. tūc mathe. nō demōstratēt potissime ali-
quā passionē p̄ passionē p̄cedentē tanq̄ p̄ mediū
cui⁹ oppositū p̄z. qm̄ demōstrat h̄c angulos ex-
trinsecos equalētes q̄tuor rect⁹ de figura rectili

nea p̄ eēt resolvable i tot triangulos quot angulos
h̄z dēptis duob⁹ tanq̄ p̄ mediū. sicut habere an-
gulū extrinsecū equalentē duob⁹ oppositū intrin-
secis demōstrat p̄ habere angulū extrinsecū diui-
sibile i duos angulos eq̄les duob⁹ rect⁹ oppositū
intrinsecis trianguli. hęc oia sūt manifesta p̄ elen-
coz euidis p̄pone. xxxii^o. Itē Arif. ubi. s. di-
xit edipsum demōstrari de luna potissime p̄ inter-
pōne terre in solē 2 lunā 2 tonitruū de nube p̄ ex-
tinctionē ignis. q. aliē frustra dedisset ista exēpla
2 tñ nullibi mediū ē diffinitio sibi s. passionis.
Itēq̄ auctes adducte sūt 3° p̄mā opinionē tenē
do doctrinā Egi. q. dicit ipse qd sicut dignitates
sūt p̄ncipia oīz demōstrationū. 2 tñ nō ingredi-
unt formalit demōstratōz s. tñ v̄tualiē. ita diffinitio
sibi ē p̄ncipiū ois demōstratōis. .f. icōplexū 2 nō ingre-
dit formalit aliqua demōstratōz tanq̄ mediū s. soluz
v̄tualiē p̄cedit etiā p̄ qualibz talē diffinitōz appa-
rere cās accēntiū p̄p̄ioz sibi sui. nō tñ demōstrat illa
accēntia s. tñ ingredit demōstratōz illoz tanq̄ qdā
annexū medio fortificatiū 2 roboratiū illi⁹.
Tertia opinio ē cōis dicens qd nec diffinitio sibi
nec passionis ē mediū in demōstratōe potissima. s. s.
diffinitio aggregata ex diffinitōe sibi 2 passiois
p̄. q. illud est mediū in demōstratōe qd est maxie
imediātū 2 maxime p̄p̄iū. sed talis diffinitio est
h̄mōi. q̄ 2°. maior p̄z. q. demōstratio est ex p̄p̄iis
imediatis p̄mo hui⁹. 2 minor declarat. nā hmōi
diffinitio ē maxie imediata s̄bo rōne diffinitōis
sibi 2 maxie p̄p̄ia passioni rōne diffinitōis pas-
sionis. si eni mediū eēt soluz diffinitio sibi illud
nō eēt maxie p̄p̄iū passioni 2 si eēt diffinitio pas-
sionis illud nō eēt maxie imediātū s̄bo. Secū-
do mediū in demōstratōe potissima dicit qd et p̄
pter qd fm̄ p̄m. sed talis diffinitio dicit qd sibi
2 p̄pter qd passionis. q̄. Itā opinio ē 3° intēctōz
Arif. di. tā in p̄ q̄ in secūdo hui⁹ qd aliq̄ est diffini-
tio q̄ est p̄ncipiū demōstratōis. 2 quedā q̄ est cōclō
demōstratōis. 2 quedā q̄ est tota demōstratio positōe
2 casu differēs ut diffinitio p̄posita ex diffinitōe
sibi 2 passionis aut ex duab⁹ diffinitōib⁹ sibi aut ex
duab⁹ diffinitōib⁹ passiois mō illud qd ē tota d̄
m̄ratio nō est p̄p̄ie mediū in demōstratōe potissima
Propterea mediū in demōstratōe potissima d̄z eēt
diffinitio alicui⁹ v̄ni⁹ diffinitio ut colligit de mēte
Arif. in h̄o secūdo respiciēdo oia dicta sua 2 exēpla
sed talis diffinitio nō est diffinitio alicui⁹ v̄ni⁹ dif-
finitio sed pluriū. .f. sibi 2 passionis 2°. Unde nō est
incōueniēs diffinitio aggregatā ex diffinitōib⁹
bus eiusdē rei aliqd demōstrare. sed incōueniēs est
diffinitōz aggregatā ex diffinitōib⁹ pluriū rerū
aliqd demōstrare 2 i h̄o errat h̄o opinio. q. credit dif-
finitio cōpositā ex diffinitōe sibi 2 passiois deter-
minare passionē de s̄bo suo sicut diffinitio cō-
positā ex multis diffinitōibus eiusdē diffinitio de
monstrare diffinitioē aliqua ul⁹ passionē d̄ eēt

so. Itē hāc opinionē pcedūt plā argumēta
scā 5 alias opinionēs. nō. n. demfāt eclipsis d lu
na p mediū aggregās i se diffinitionē lune 7 diffi
nitōne eclips. s. tñ p diffinitōz calē eclips nō etiā
demfāt hīc tres de triāgulo p figurā trib⁹ lineis
recti p tentā hntē angulū extrinsecū tāqz p mediū
cū istud aggregatū sit mediū accitale 7 cā ptingēs
ut patuit. Ad p̄mā rōnē dī q̄ mediū in demfa
tiōe potissima nō dīz eē maxie p̄p̄iū passioni per
eētiam s. p. cālitatē qm̄ dīz eē p̄p̄ia cā illi. et b
p̄petit tā diffinitōi sibi qz diffinitōi cāli passionis
Ad 2^m dī q̄ nō oīz mediū i demfatiōe potissi
ma dicere qd 7 p̄pter qd passionis intelligēdo p
qd qdditatē 7 eētiam passionis. s. sufficit q̄ dicat
p̄pter qd. f. cām passiois i aliq^o gñe cāc. tñ aliqñ
dicit qd 7 p̄pter qd ut puatio lumis in luna p̄p̄
interpōnē terre 7 sic ē mediū i demfatiōe potissi
ma nō rōne diffinitōis di. qd. sed dicent̄ p̄p̄ qd
Quarta opinio quā tenui i p̄clomb⁹ ē ista q̄
tā diffinitio sibi qz etiā diffinitio passionis ē me
diū in demfatiōe potissima. hec positio ē manife
sta rōnib⁹ auctoritatib⁹ 7 exēplis adductis in p̄bā
do 7 reprobādo alias opinionēs. p̄ro declara
tione hui⁹ opiniois posui ibi q̄tuor p̄clones qz
p̄ma ē ista. cuiuslibet sibi p̄ passio ē demfabil⁹ de
illo p diffinitionē sibi. p̄. nā talis passio ē demfa
bilis de suo sbo sed nō p mediū cui. qz tūc nō ar
guerēt p se nec fm̄ qd ipm̄. nec p aliā passionē ul
diffinitionē passionis cū sit p̄ passio. g. p diffini
tionem sibi. Secūda p̄clō. q̄libz passio p̄ter p̄
mā alicui⁹ sibi ē potissime demfabil⁹ de illo p pas
sionē imediate pcedentē q̄ dī diffinitio cālis illi⁹
pbat. nā q̄libet talis passio ē potissime demfabi
lis sicut p̄ 7 nō p diffinitōz sibi tāqz p mediū. g.
p diffinitionē passionis q̄ est passio imediate p̄ce
dens. Tertia p̄clō. diffinitio sibi p̄t ingredi de
m̄fationē in q̄ demfāt 2ª uel 3ª passio de suo sbo
nō tanqz mediū s. tāqz annexū medio. p̄. qz al
rōnale nō p̄t eē mediū demfandi risibile d̄ boie
s. bñ p̄t annecti medio. f. disciplinabili. Quarta
ta cōclō. diffinitio idētica passionis p̄t ingredi
formalit̄ demfatiōz n̄ tāqz mediū s. tāqz annexū
ipi medio. p̄. nā eclips⁹ nō demfāt d̄ lumie p̄ p̄
uationē lumis i luna s. p̄ interpōnē terre. iō si p̄
uatio lumis i luna ponit i demfatiōe b̄ dīz eē tāqz
additū 7 n̄ tāqz mediū. Cōtra hāc opinionē q̄dru
pliciter ar. p̄ aucte Aris. di. q̄ sp̄ rō p̄mi ēmi. i. ma
ioris extremitatē ē mediū i demfatiōe potissima.
s. maior extremitas ē passio. g. sp̄ diffinitō passio
nis ē mediū i demfatiōe potissima. Secūdo qz
eclips⁹ demfāt de luna p̄ interpōnē terre 7 nūqz
p diffinitionē sibi. f. lune. Tertio qz demfāt toni
trū de nube p̄ extinctionē ignis i nube 7 nūqz
p diffinitionē nub. Quarto qz demfāt hīc tres
angulos p̄ angulū extrinsecū 7 nō p diffinitōz sibi
cū nō cognoscāt illa passio p diffinitōz triāguli s.

p diffinitōz passiois. Ad h̄ oīa n̄dēt ibidē ad
p̄m dī pcedēdo q̄ sp̄ rō p̄mi ēmi. i. maioris extre
mitatē ē mediū i demfatiōe potissima. vñ qm̄ de
m̄fāt p̄ passio licz mediū sit diffinitio sibi adētica
adh̄ ē diffinitio cālis maioris extremitatē. dī. n.
qd sibi. 7 p̄pter qd passionis. Ad 2^m dī q̄ q̄libz
illa demfatio sit potissima. tñ mediū illud est de
m̄fabile p̄ motū lune i capite ul i cauda draconis
usqz q̄ deuenit ad diffinitōz lune p̄ quā tāqz p̄ na
turā lune demfāt p̄ passio ip̄ortās motū. h. qz
.n. sciret oēs passioēs lune usqz ad eclips⁹ demō
straret p̄mā p diffinitōz lune 7 aliā p diffinitōz
pcedētēs q̄ dnr passioēs. Ad 3^m dī s̄līr q̄ dī de
m̄fāt tonitrū d̄ nube p̄ extinctōz ignis illa ē po
tissima. tñ mediū adh̄ ē pbabile demfatiōe ut af
ferit Aris. i. b̄ 2°. f. p̄ aq̄ositate n̄ b̄ usqz q̄ deue
niat ad diffinitōz ei⁹. Ad q̄rtū q̄ si demfāt hīc
tres p̄ angulū extrinsecū oīz illud mediū p̄bat p̄
lineā palellā secantē angulū extrinsecū i duos an
gulos eāles duob⁹ opposit⁹ triāguli. h̄ aut passio
tādē pbat p diffinitōz triāguli cū h̄ passio nō re
piat i triāgulo. nisi qz ē trib⁹ rect⁹ lineis p̄tēta. sic
arguēdo. oīs figura trib⁹ rect⁹ lineis p̄tēta b̄z line
am palelle secantē angulū extrinsecū i duos angulos
eāles duob⁹ opposit⁹ triāguli. s. oīs triāgulus ē
b̄mōi ḡ 2°. nō accipiēdo h̄ hīc ut dīc actū s. apti
tudine. Ista positio ē pbabil⁹ 7 i q̄libz suaz cōclō
nū ē va loquēdo d̄ passioib⁹ fluētib⁹ ex p̄ncipis
sp̄i. tñ i r̄ndēdo ē difficil⁹ q̄ ad duo. p̄ qz dīc hīc
tres angulos demfari p̄ hīc angulū extrinsecū tāqz
p mediū cui⁹ oppositū ē oīs cū mediū i demfa
tiōe potissima debeat eē cā passionis nō solū i co
gnoscēdo s. ēt i eēndo fm̄ Aris. p̄ h̄. p̄stat aut hīc
angulū extrinsecū talē cālitatē nō hīc cū oīs triāgu
lus hēat tres angulos eāles duob⁹ rect⁹ sicut sit
ue nō sit angul⁹ extrinsecū. 2° qz dīc eclips⁹ demō
strari de luna p̄ interpōnē terre. 7 itē p̄tēter
trere p̄ motū lune usqz q̄ deueniat ad diffinitōz
lune qd stare n̄ p̄t. qz cū ex tali dubio aliqz m̄qz
sciuit diffinitōz lune. seq̄t q̄ tū h̄z dubitare m̄qz
demfātū eē eclips⁹ s. luna seu lunā eclipsari. et
p̄ 3^a p̄na p Aris. di. p̄ h̄ q̄ si alicui⁹ syllogismi p̄mi
se sunt demfables nō scit neqz demfāt p̄clō nū
oēs p̄misse sint demfate p̄ resolutōz ad idēti
bilis. D̄ndū igr̄ q̄ q̄libz passio p̄uertibil⁹ cū sbo
suo demfabil⁹ ē p diffinitōz sibi imediate ul imē
diate. ita q̄ p̄ passio demfāt imediate p diffini
tōz sibi tāqz p mediū. 2ª aut p̄p̄mā passionē. p̄. g.
disciplinabile demfāt p̄ aial rōnale. 7 risibile p̄
disciplinabile aut p̄ aial disciplinabile qd ē d̄m̄
nitio hoīs data a posteriori. nulla aut passio nō
p̄uertibilis cū sbo suo ē demfabilis p diffinitōz
subiecti. sed p diffinitōz cālem passionis. vñ qz
luna 7 eclips⁹ nō p̄uertūt cū sit aliqñ luna qm̄ n̄
est eclips⁹ nec etiā p̄uertūt nubes 7 tonitrū p̄p̄
eandē cām. ideo nō oportet eclipsim demōstrari

de luna imediate ul imediate p diffinitionē lune
sed p solā diffinitionē cālem neqz oportet media
te ul imediate tonitrū demonstrari de nube p
diffinitionē nub. sed p diffinitōne cālez q̄ est extin
ctio ignis i nube resoluēdo usqz ad ultimā diffi
nitionē cālem p se notā que nō est diffinitio sibi
sicut nec demōstrat similitas de naso p diffinitōz
nasi nec rectitudo de linea p diffinitionē linee s. p̄
p̄ alias diffinitōes cāles similitatē ac rectitudinis
s̄līr hīc angulos extrinsecos equalētes q̄tuor rect⁹
qz nō p̄uertūt cū figura rectilinea. iō nō demfāt
de tali sbo p diffinitionē ei⁹ s. p̄ passionē pcedē
tem. f. p̄ eē resoluēdo in tot triangulos in quot
angulos h̄z demp̄ duobus. s. hīc tres angulos
eāles duob⁹ rect⁹. qz p̄uertūt cū triangulo. 7 ē p̄
passio trianguli fluēs ab intrinsecō. f. a p̄ncipis
sp̄i. iō demfāt p diffinitionē trianguli q̄ figura
tribus rect⁹ lineis p̄tēta. Cōtra p̄dicta ar. 7 p̄
nō oēm passionē eē demfabilē. qz aliq̄ passio est
p se nota sicut ē mot⁹ uel ges fm̄ Aris. viii. pbi.
qd aut ē p se notū nō indiget demfatiōe. Secō
ar. qz hīc tres angulos eāles duob⁹ rect⁹ nō de
m̄fāt p diffinitionē trianguli tanqz p mediū. qz
mediū in demfatiōe potissima nō solū ē cā i eē
do sed etiā in cognoscēdo p Aris. p̄ hui⁹. sed p dif
finitionē trianguli nō cognoscit̄ triangulū habet
tres angulos. Tertio ar. qz hīc tres angulos nō
sit p̄ma passio trianguli. qz habet tres angulos
demfāt potissime p hīc angulū extrinsecū qd est
etiā passio trianguli. sed nullū p̄m demōstrat po
tissime p suū poster⁹. g. p̄m est habere angulū
extrinsecū qz habere tres angulos. Quarto
ar. qz equalitas triū angulorū ad duos rectos
nō sit p̄p̄ia passio trianguli. qz p̄p̄ia passio ali
cuius est s̄biue in eo. sed equalitas triū angulorū
ad duos rectos nō ē s̄biue in triangulo. g. p̄ 3^a p̄na
cū maiori. 7 minori declarāt. nā p̄p̄iū est quātita
ti fm̄ eā eāle uel nō eāle dīc fm̄ Aris. in p̄dicamē
tis. sed triangulus nō ē quātitas cū sit q̄litas q̄r
te sp̄i. g. talis equalitas nō ē s̄biue in triangulo sed
in quātitate. Ad p̄m dī q̄ sicut oē totū ē mai⁹
sua pte ē demfabile nō obstāte qz nō indiget de
mōstratiōe cū sit p se notū ut ostensū ē in p̄ hui⁹.
ita passio nō obstāte qz sit p se nota adhuc est de
mōstrabilis ex quo h̄z cām i sbo p quā p̄t demō
strari. 7 sic oē totū ē mai⁹ sua pte. nō demfāt tāqz
dubiū simplr sed isti aut illi. ita passio p se nō
simplr demfāt tanqz dubia. sed isti aut illi negā
ti uel dubitāt eā. dīc enīz Aris. 2° pbi. qz ridicu
lū est tēptare demōstrare nām eē. qz nām eē est p
se notū cū quo tñ stat naturā esse posse demfari
huic uel illi qui negaret aut diceret de se dubita
re naturā eē. Ad 2^m dī qz diffinitio trianguli ē
cā illi⁹ passionis hīc tres angulos eāles duob⁹
rect⁹ tā in eēndo qz in cognoscēdo. vñ ap̄t nām
absqz angulo extrinsecō cognoscit̄ triangulū hīc

tres angulos eāles duob⁹ rect⁹ p solā diffinitōz
trianguli. qz sicut res se h̄z ad esse. ita se h̄z ad co
gnosci fm̄ nāz inqt Aris. 2°. metha. q^o aut ad nos
eadē diffinitio ē cā cognoscēdi eandē passionē in
eē triangulo. qz sine ea nūqz cognoscerem⁹ istā pas
sionē de triangulo s. nō sufficit se sola. imo requit
aliā passionē determinantē 7 declarantē istā diffi
nitionē sine q̄ nō ē possibile cognoscere talē pas
sionē de triangulo. equalitas ḡ triū angulorū ad du
os rectos demfāt p diffinitionē triāguli tāqz p
mediū. 7 p hīc angulū extrinsecū equalentē duo
b⁹ opposit⁹ intrinsecis tanqz p determinatiū me
diū ita qz ambo requirunt s. nō eodē mō. Ad ter
tiū dī qz p̄m ordine nāc p̄petit triāgulo hīc tres
angulos qz hīc angulū extrinsecū. sed q^o ad nos
hīc angulū extrinsecū ē passio pcedēs hīc tres nec
ē incōueniēs passionē nālī p̄tē demōstrari potis
sime p passionē nālī posteriorē nō qdāz tanqz p
mediū s. tanqz p qdā annexū medio i rōne dēf
minantē 7 declarantē ipm̄ mediū. Ad q̄rtū dīcēt
qz equalitas triū angulorū ad duos rectos ē p̄p̄ia
passio trianguli 7 ē s̄biue tñ i triangulo cū sibi cō
petat 7 nō p aliud s̄m fm̄. p. p̄ hui⁹. 7 tūc ad ar
gu. p̄p̄iū ē quātitati fm̄ eā eāle uel incāle dīc. g.
equalitas ē s̄biue in quātitate. neget p̄na. vñ dīcā ē
inē s̄m 7 fundamentū relatōis. ut colligit a p̄bo
5°. metha. si cni for. ē p̄ pla. 7 eā albus sicut pla.
fundamentū p̄nitatē est p̄o ḡnandi. s. for. ē s̄m
paternitatē. s̄līr albedo ē fundamentū similitudinis.
s̄m aut illi⁹ ē for. uel pla. ita in p̄posito s̄damē
tū equalitatē triū angulorū ad duos rectos ē q̄litas
s̄m aut ē triangul⁹. iō bñ dem ē p̄ hui⁹ qz habet
tres angulos eāles duob⁹ rect⁹ cōpetit triāgulo
nō p aliud s̄m sed p aliā cām. f. p quātitate cū li
nea sit de eētiam diffinitōis triāguli rōne aut di
cat illā passionē inē triāgulo. S. dubitat. nā
p̄p̄ia passio alicuius sibi p̄dicat de illo. equalitas
aut triū angulorū ad duos rectos non p̄dicat de
triangulo cū triangul⁹ nō sit equalitas duob⁹ rectis.
s. p̄dicat de trib⁹ angulis trianguli cū illi sint eā
les duob⁹ rect⁹. iō tal⁹ passio ē s̄biue i trib⁹ angul⁹
7 nō i triāgulo. D̄ndū qz licz eē eāle duob⁹ re
ctis p̄dicat de trib⁹ angul⁹. nō tñ equalitas triū an
gulorū ad duos rectos p̄dicat de illis. sed tñ de
triangulo ut i triāgulo ē equalitas triū angulorū ad
duos rectos. uel triangul⁹ fm̄ tres angulos est
equalitas duob⁹ rect⁹. ē ḡ magna dīcā inē eē eāle duo
b⁹ rect⁹ 7 eē eāle duob⁹ rect⁹ fm̄ tres angulos. p̄
passio p̄dicat de trib⁹ angul⁹ nō tñ p̄uertibilē. qz
p̄petit aliis. f. duob⁹ angul⁹ r̄cilincis imediat⁹ q^o
rū vñ ē obtusus 7 alē acut⁹. 2ª aut passio nō p̄di
cat de trib⁹ angul⁹ s. tñ de triāgulo. 7 si arguerēt
sic triangul⁹ ē equalitas duob⁹ rect⁹ fm̄ tres angulos
igr̄ ē equalitas duob⁹ rect⁹. neget p̄na. qz a. fm̄ qd ad
simplr. fallit p̄ntia. nō cni sequit. tu es albus fm̄
dentes. igr̄ tu es albus 2°.

effectiva salutis ei⁹ intelligēdo de salute que est per defensionē a uentis pluuiis 7 aliis malis impressionib⁹ aeris. ponat ergo q⁹ a. b. c. puerant cū termis dictoz syllogismoz. 7 arguat ut supra

Oportet autē cōmutare rōnes. 7 sic magis una queqz apparebit. Bene ratio est aut ecōtrario hic et i causis scdm modū: ibi quidē mediuz oportet primū fieri. hic autē ultimū. ultimū autē propter quid est.

Secūdū cōsequēter habet cōmutādo terminos scz faciēdo maiorē extremitatē mediū. et ecōtra. ut omē sanū est nō habēs cibos eminetes in ore stomachi. ambulās post cenā est sanum. ergo ambulās post cenā est nō hēs cibos eminetes i ori ficio stomachi. Itē omne saluās seipm et uasa bz domū. for. saluat seipm 7 uasa. ergo for. habz domū ubi patz q⁹ semp causa finalis ponit tāqz mediū in demōstratōe. Notādū pmo fm Aris. q⁹ inter agēs et finē bec est dīa qm̄ uia generati onis agēs pcedit finē. sed uia intētionis 7 app hētionis finis pcedit agēs. vnde pmo apprehēditur finis 7 ultimo habet esse. pmo em̄ apprehēdit homo sanitatē futurā. Secūdo mediū acq rendi eā scz nō habēdo cibos eminetes in ore stomachi. Tertio apprehēdit possibilitatē huius p deambulationē post cenā. 7 tūc pmo incipit ambulare. secūdo descendit cibos. tertio inducit sanitas. ecce quō primū in apprehētionē est ultimū in generatōe. 7 ultimū in apprehētionē est primū in executōe. Secūdo notādū fm Egi. q⁹ in hoc differt finis ab aliis causis. nā alie cause sunt media in demōstratōe cū pcedāt suos effectus. finis autē debet esse maior extremitas ex quo finaliter pducit. Sz istud nō uidet nērū fm Aris. in principio huius secūdi causa 7 mediū sunt idē q⁹ finis cū sit causa causaz poterit esse mediū in demōstratōe. si enī finis ut habet rōem cāe effz maior extremitas tūc argueret q⁹ ab effectu ad cām 7 a posteriori ad suū prius. talis autē demōstratio nō est demōstratio simplicie de qua loq⁹ Aris. hic sed demōstratio fm qd. Itē Aris. in hac locutiōe uult exp⁹se q⁹ oēs cause sint media in demōstratōe. sed maior extremitas nō est mediū in demōstratōe. q⁹ finis sumpt⁹ in rōe cause debet esse mediū 7 nō maior extremitas. 7 licet nō pcedat alias causas fm effectū pcedit illas fm apprehētionē qm̄ agēs nō agit nisi p⁹ moueat a fine nō loquēdo pprie de motu quia finis nō pprie mouet sed metaphozice cū agens nō agat nisi pp finē 2° phi. finis q⁹ ut bz rōz effect⁹ ē maior extremitas. ut autē habes rōem cause est mediū. sed qualitercūqz sumat. ponat q⁹ a. b. c. puerant cū extremitatib⁹ 7 medio iuxta modū sepe tradi

tū 7 arguat in termis istis ignotis eo mō q⁹ p⁹ argutū est in termis notis. Cōtra p⁹dicta ar. 7 pmo q⁹ materia nō possit aliqd demōstrari. qz materia est trāsmutabilis fm Aris. p. phi. et p. de gene. sine fuerit materia pma sine materia secūda. q⁹ illā nihil demōstrat. patet p⁹na qz de mōstratio est ex intrāsmutabilibus pmo hui⁹.

Secūdo ar. q⁹ p⁹ formā nihil possit demōstrari. qz si per formā possit aliqd demōstrari. mai menideret i exēplo phi. sed ostēdit ibi nō argui per formā cūz linea nō sit forma anguli recti sed potius sbm aut causa effectiua. Tertio ar. q⁹ per cām effectiua nō possit aliqd demōstrari. qz aliqz sunt cause effectiue ad quaz esse nō se quē esse suoz effectū. qz nō sequit dominator est ergo domus est. nec sequit ignis est. ergo cō bustio uel calefactio est. Quarto ar. q⁹ cām finalē nihil possit demōstrari. qz omis demōstratio pcedit ex prioribus. ut patuit p hui⁹. sz finis est ultimū p Aris. 2° phi. Itē nulla demōstratio ē ex nō ente sicut nec scia p p⁹ hui⁹. sed finis est nō ens cū acquirat sanitas p deambulationē ut dictum est hic. 7 2° phi. Ad p⁹ mū dī q⁹ nō solū p mām intelligibile ē aliqd demōstrabile ut patuit. sz p medietatē duoz anguloz rectorū. sed etiaz p mām sensibile. ut omē cōpositū ex mā potētia li ad formā corūpēt. ois hō est hūmō. q⁹ ois hō corūpēt. Itē oē aīa hēs pulmonē respirat. ois hō est aīa hēs pulmonē. q⁹ ois hō respirat. pma demōstratio pcedit p mām pma 7 secūda. per mām secūda cū pulmo sit mā cōpositōis aīalis

Et ad rōnez dī q⁹ mā sine fuerit pma sine secūda pōt dupl⁹ p⁹ siderari. sz ut p⁹inet ad indiuidū 7 ut p⁹inet ad spēm. p mō nō est mediū in demōstratōe qz ut sic ē mā signata. secūdo mō ingredit demōstratōe 7 est intrāsmutabil⁹ sicut spēs ppetua 7 eterna est. Ad 2° dī q⁹ nō solū p formā ptis sed etiā p formā toti⁹ aliqd pōt demōstrari. ut omē cōpositū ex aīa uiuit. ois hō est cōpositū ex aīa. igit ois hō uiuit. Itē omne aīa nōnale ē disciplinabile. ois hō est aīa rōnale. q⁹ ois hō ē disciplinabilis. pma demōstratio ē p formā partis. 7 secūda p formā toti⁹. qz ptes diffinitio nis sūt forme 2° phi. Et ad rōnem dī q⁹ sicut dī finitio formal⁹ motus qui ē actus enī in pō scdm q⁹ in pō. 3° phi. nō dat p formā motus sed p formā mobilis. quia actus enī nō est forma motus sed sibi motus. ita diffinitio anguli recti data per formā nō dat p formā anguli recti sz p formā cor poris. linea enī nō fundat in angulo sz in corpōe sz p accēs rōne sup⁹ficiē. 7 sicut diffinitio mālis motus q⁹ ē acq⁹sitio ptis p⁹ ptē fm cōmē. 3° phi. nō dat p māz mot⁹ sz p māz spaciū nel finim ad quē ita diffinitio mālis anguli recti nō dat p māz anguli recti sz p māz aggregati ex duob⁹ angul⁹ recti vñ medietas duoz anguloz rectorū nō ē mā angul

Secūdo notādū q⁹ p⁹ mām intelligibile ē aliqd demōstrabile ut patuit. sz p medietatē duoz anguloz rectorū. sed etiaz p mām sensibile. ut omē cōpositū ex mā potētia li ad formā corūpēt. ois hō est hūmō. q⁹ ois hō corūpēt. Itē oē aīa hēs pulmonē respirat. ois hō est aīa hēs pulmonē. q⁹ ois hō respirat. pma demōstratio pcedit p mām pma 7 secūda. per mām secūda cū pulmo sit mā cōpositōis aīalis

recti cū sit angul⁹ rect⁹ sed ē mā totius aggregati cū sit ps eius. Ad 3° dī q⁹ tam p cām effecti uā p⁹cularē qz ulem pōt aliqd demōstrari p⁹ mū patuit in ex⁹ Aris. de interpōne terre iter so lem 7 lunā ex q⁹ dem⁹fat edyphis: 2° mō declaraf sic arguendo: quicūqz sol applicat tali māc cū ta libus circumstantis gnānt musce uel rane sz nūc sic applicat: q⁹ nūc gnānt musce uel rane. Et ad rō nem dī iuxta finiam Aris. 2° phi. q⁹ duplex est cā ef fectiua. sz actualis 7 potential. actual est illa ad cu ius ei sequit de necessitate suus effectus a q⁹ iste dependet tā in fieri qz in facto eē. cuiusmōi est in terpō terre respectu edyphis 7 p talem p⁹igit de monstrare fm oēm dīam pōms qm̄ si ē fuit uel ent interpō terre iter solē 7 lunā o⁹ q⁹ sit fuerit uel erit edyphis. Cā potēntialis ē ista ad cui⁹ eē nō sequit exītia sui effect⁹ de necessitate sed solum possibilitas qz non seqt ignis ē q⁹ calefacit sed hū se q⁹ur q⁹ pōt calefacere nec seqt dominator est q⁹ dom⁹ ē. sed solū q⁹ dom⁹ ē possibilis tñ bene seq tur dominatōis ē q⁹ dom⁹ ē in fieri. Intelligendū q⁹ aliq⁹ cāe absolute 7 solitane sumpte dicunt po tentiales 7 eedē circūstantione dicunt actuales sol. n. absolute sumpt⁹ ē cā potentialis rane 7 de bite applicat⁹ māc est cā actualis cū ad illum sic p⁹ditionatū seqtur de necessitate exītia rane. Itē dī de igne 7 dominatore. Cā q⁹ actualis demon strat effectum suū simplr. sed potentialis solum quo ad eē possibile. Ad q⁹rtū dī q⁹ finis ē medi um demōstratōe ex quo ē cā carū 2° phi. 7 hoc de claratum fuit sup⁹ de fine p⁹culari q⁹ est sanitas uel salus indiuidui 7 pōt idēz oñdi de fine uli sic arguendo. oē felicitabile est intellectuū ois hō est elicitabilis q⁹ ois homo ē intellectu⁹. felicitas .n. est finis ultim⁹ 7 ulis totius spēi humane. nō .n. homo ē felix ppter intelligē sed hō intelligit ppter felicitatē: ordinat. n. intellectio finalr infelicitatem 7 non eē. Et ad rōnem dī q⁹ finis ut causa 7 ut bz esse apprehensuz 7 intentū pcedit non solū seipm ut bz esse genitum 7 factū. sed eti am oēs alias cās: qz mouet non pprie sed metha forice ipm agens ut dicit Ari. p⁹ d generatōe mō finis ut effectus non ē mediū in demōstratōe sed maior extremitas: ut autē est cā sic est mediū ex q⁹ tanqz ex p⁹iozi aliqd demōstrat. sic. n. arguit Ari. p⁹ de gnātionē necessitatē alterationis ex necessi tate gnātionis 7 impossibilitatē alteratōis ex ipof sibilitate gnātionis dicit q⁹ si generatō ē ipof sibilis alteratio ē impossibilis. Itē nulla demon stratio ē ex non ente simplr qz nulla demonstra tio fit ex terminis ipoztantib⁹ figurata cuiusmo di sunt chimera uacūū 7 mons aure⁹ sed bene ali qua demōstratio est ex non ente in actu 7 ex non ente in effectu sicut demōstratio rose uel plunie nulla rosa uel pluuia exīte 7 ita in pposito licet si mō non sit in actu tñ ē in apprehētionē fm quaz

dicitur cā mouens 7 non solū ē in apprehētionē sed ē in re potentialr et causatr eo modo quo effectus dicit esse in cā sua ideo per illud demon stratur. Ex p⁹dictis intelligit Ari. pbare q⁹ p omne genus cāe contingit aliqd demōstrare qz per genus cāe mālis contingit aliqd demōstrare 7 p genus cāe formalis 7 p genus cāe efficientis 7 per gen⁹ cāe finalis 7 non sunt plura genera cā rum q⁹ p⁹na cum minoz ex sua sup⁹ōne. maiō autē est sequens ex conclusionibus pbatis p⁹ernē tibus quatuor genera cārum 7c.

Contingit autē unū et idē et qd ē 7 ppter qd: ē ex necessitate: ut per lucerne pellem lumen. Et nā qz ex necessitate dīsgreditur: quod i parua partibilis p maiores poros. si quidem ignis sit transgrediendo. et propter aliqd: ut non offendamur. itaqz et si esse contingit: et fieri conti git.

Istud est 3° capitulū hui⁹ tractatus in quo aris. docet demōstrare in cāis exītib⁹ simul cūz su is effectib⁹. quō una causa demōstrat unum effectū 7 quō plures eundem effectū ponendo q⁹tuoz cō clusiones. Quarū prima ē ista idē effectus nu mero p ples cās pōt demōstrari. Scōa con clusio effect⁹ nales sunt cōter demōstrabiles per oia q⁹tuoz genera cārum ibi. p⁹ima aut. Ter tia conclusio effect⁹ artificiales nō sunt demōstrabiles nisi p cām finalem ibi sed in his. Quarta con clusio glubet effect⁹ exis simul cū sua cā est p illā demōstrabilis fm oēm dīam tps tam quo ad esse qz quo ad fieri ibi. eadē autē cā. p⁹ima cōclo du pl⁹ pbat: 7 p⁹ sic lumen apparē p pellē lanterne ē qdā effect⁹ demōstrabilis p cām mālem formalez 7 finalē. q⁹ idem effect⁹ numero p ples cās pōt d mōstrari. p⁹na 7 quelz ps antis pbat incipien do a p⁹ sic arguendo p cām mālem oē corp⁹ diuisibile in ptes minozes qz sunt pori lanterne appet p pellē latne sz lumē ē corp⁹ dīsbile in ptes minozes qz sunt pori pellē lanterne q⁹ lumē apparet per pellē lanterne. Ista demōstratio ē p cām mālem qz ptes 7 pori dicunt mām cū ex his aliqd cōponat maior ps ex necessitate māc qz corpora minora qz sint forāmia nōcio dīsgrediūt a nec poris pnt dī neri pp⁹ elongationē lat⁹ minor aut non ē nera sed admittit ppter opinionēz antiquoz di. lumē eē defluxū quozūdā paruoziū corpōz quā opio nem Ari. reprobat 2° de aīa dī. q⁹ si lumen eēt cor p⁹ possibilis esset penetratio corpōz. sz. luminis 7 aeris: aut q⁹ statim multiplicato lumine cedēt aer qd ē impossibile qz cū lumen subito multipli

Itē nulla demōstratio ē ex non ente simplr qz nulla demonstra tio fit ex terminis ipoztantib⁹ figurata cuiusmo di sunt chimera uacūū 7 mons aure⁹ sed bene ali qua demōstratio est ex non ente in actu 7 ex non ente in effectu sicut demōstratio rose uel plunie nulla rosa uel pluuia exīte 7 ita in pposito licet si mō non sit in actu tñ ē in apprehētionē fm quaz

cetur aer subito cederet et sic aliq̄ mot⁹ localis fieret subito qd̄ ē p̄tra nām mot⁹ ut demratur. vii. p̄by. Scda ps̄ antis ar. sic oē multiplicatū per pellē lanterne appet p̄ pellē lāterne sed lumē multiplicat p̄ pellē lanterne. ḡ lumē appet p̄ pellē lanterne. Ista demrātio ē p̄ cām formalem qz sicut diuisio cōpetit mae. ita multiplicatio forme ut collr̄ ex doctrina cōmen. 3. p̄by. di. qz in p̄tinuis diuisio et diminitio ē rōne matricie: augmentatio aut̄ et maioratio sunt rōne forme. maior ḡ p̄dicte rōnis ē de se nota. et minor declar. nā lumen nō solū multiplicat per aerē p̄tentū in pozis qz sunt i pelle lanterne sed et per pellē lanterne i qua non est aliq̄ porus p̄pter diaphanitatez eius eo qd̄ qd̄ multiplicat p̄ crystallum sedula oī porositate crystalli facti tñ multiplicat p̄ ptes porosas qz per non porosas qz ptes porose sunt magis diaphā rōne aeris ibibiti qz ptes non porose. Tertia ps̄ aitis etiam arguit. s. qd̄ idē effect⁹ demōstrat p̄ cām finalē sic arguendo. p̄ quod portat in lanē na ne hō offendat in tenebris apparat tonitruus sed ne sed lumen portat i lanterna ne hō offendatur i tenebris. ḡ lumen appet p̄ pellem lāterne. Ista demrātio ē p̄ cām finalē qz iō apporiat lumen et ipm̄ fit apparē p̄ pellem lanterne ne ledat hō in tenebris et ita maior et minor se manifeste. Notandū qz ari. non tangit cām effectiuā per quā cti am eadē conelō possit demōstrari qz ista uidetur eē de se nota sic arguendo. i quocūqz diaphano ē corp⁹ luminosum p̄ illud apparet lumen s̄z pellis lanterne ē aliq̄ diaphanū in quo ē corpus luminoso ḡ p̄ pellem lanterne appet lumen. Ista demōstratio tangit cām effectiuā cum dī corp⁹ luminoso qm̄ lumen depēdit effectiue a corpore luminoso tā in fieri qz i facto eē. cām aut̄ mālem tāgit ari. cū dicit in lra per pozos maiores. et for malē cū ait ignis disgredeudo. finalē uero cū annectit ut non offendamus.

Sicut si tonat extincto igne: necesse est zizire et tonare. et sic ē quemadmodum pythagorici dicunt: minaruz causa his qui sunt in tartaro: quatenus timeant.

Scdo p̄cipalr̄ ad conelōnem ar. sic tonitruum ē quidā effectus p̄babilis demōstratiue per cām mālem et finalē. ḡ idē effectus numero p̄ ples causas pōt demōstrari aīs sic arguit. et p̄mo p̄ cās mālem sic arguēdo. qn̄cūqz extinguit ignis i nube ē tonitruum. s̄z qn̄cūqz fit magna antiparistasis i media regione aeris extinguit ignis i nube. ḡ quā docūqz fit magna antiparistasis i media regione aeris est tonitruum. Ista demōstratio ē p̄ cās materialē. qz sicut vniū ē materia alteratōis sāguinis. ita ignis exictus i aq̄ facit zizire ita extictus

i nube facit tonare. zizire ē nomen fictū sumptus a ziri qd̄ ē son⁹ fact⁹ i aq̄ qn̄ extinguit ignis: sicut i tinabulū sumitur a tintin qd̄ ē son⁹ cāpane: māis p̄z non tanq̄z vā qz sic non generat tonitruū s̄z ex sup̄pōne admissa opione empedoclis. minor aut̄ clara ē ex his q̄ deminantur i libro methauroz. Scdo demōstrat idē p̄ cām finalē sic arguēdo qn̄cūqz aie isernales timēt tunc ē tonitruū s̄z qn̄ cūqz ē extinctio ignis i nube aie isernales timēt ḡ qn̄cūqz ē extic⁹ ignis i nube ē tonitruum. Ista demōstratio ē p̄ cām finalē qz iō sunt tonitrua ut timeant aie isernales et h̄b nō sit uep̄ iuxta doctrinā ari. qz finis tonitruū nō ē timor aiarum i femaliū sed putrefactio aeris et expulsio p̄tuz ex tranearū q̄ sunt i illo tñ admittit tanq̄z extipm̄ ad p̄positū. exēpla. n. ponim⁹ non ut ita sunt s̄z ut sentiant q̄ addiscunt ingt ari. in libro elenico. quo admissio p̄z q̄libet p̄missarū ex opione p̄ragore ponentes descen. um aiaz malaz ad loca tartaro rū ut ibi pumant. Intelligendū qz non solū p̄ cām materialē et finalē demōstrat tonitruus sed et per cām efficientē et formale ut qn̄cūqz caliditas exis i uentre nubis scidit nubē tunc est tonitruum: sed quādocūqz ignis extinguitur i nube caliditas exis i uentre nubis scidit nubē. ḡ quā docūqz ignis extinguitur i nube ē tonitruū. Item quādocūqz nubes uelociter frāguntur ē tonitruum sed nūc uel tūc nubes uelociter franguntur ergo nūc uel tūc ē tonitruū. Istarum demōstrationum p̄ma ē per cām effectiuā. s. per caliditatem et scda per causam formalem. s. per motum et fractionem.

Plurima autem et huiusmodi sunt et maxime in his que nature consistunt: et statibus hoc q̄ propter hoc natura fecit: illa uero ex necessitate. Necessitas autem duplex ē: hec cū secundum naturam et motum: sicut lapis ex necessitate et sursum et deorsū fertur: sed non propter eandem necessitatem.

Scda cōclō effectus naturales sunt cōiter demābiles p̄oia q̄tuor genera cāz: illa p̄ p̄ ex assiḡis exēplis. sed rōne sic arguit oīs demrātio est ex necessitate sed i nālibus maxime repit̄ necitas et h̄ i quol̄z genere cāe ḡ zē. p̄z p̄ cū maior ex p̄mo h̄ et p̄bat minor. nā p̄mo repit̄ necessitas ex pte finis qz nā agit p̄pter finē igt ari. 2. p̄by. leat. n. dentes anteriores acutos p̄pter diuisionē abū et posteriores obtusos p̄pter contritōem eundem Scdo repit̄ necessitas ex pte forme quaz n̄ tangit ari. in lra ex eo qd̄ forma et finis coincidunt

2. p̄by. ḡ necessitas repit̄ ex pte finis et ex pte forme. Tercio repit̄ necessitas ex pte materie qd̄ p̄ in motu nāi lapidis deorsum. mouetur. n. deorsum rōne elementi dñantis in eo cū oia gramia naturalē tēdant deorsum. Quarto repit̄ necessitas ex pte agentis ut p̄z in motu grauis sursum p̄ impulsione: necio igt descendit et ascendit lapis sed non eadē necessitate mae et ascendit necessitate agentis. Adndū fm̄ ari. tam hic qz 2. p̄by. qd̄ duplex ē necessitas. s. finis et mae: ad necessitate finis reducitur necessitas forme ex quo i uicem coincidunt: et ad necitate mae reducitur necessitas agentis ex quo mā tranmutat p̄ agens. si n. lapis mouet deorsum ista necessitas non solū ē ex pte mae. s. terre ex qua mālr̄ cōponit lapis. sed etiam ex pte agentis cū oīs talis motus sit ab agente: oē. n. quod p̄ se mouetur diuidit in ptem p̄ mouentē et in pte p̄ motam ingt ari. viii. p̄bi. **Sed in his que sunt ab intelligentia alia nequa q̄ sunt ab eo quod per se frustra ē: ut domus aut effigies neqz ex necessitate sunt: sed p̄pter hoc. Alia uero sunt a fortuna: ut sanitas et salus. Maxime autem in quibus cūqz contingit: et sic et aliter cū non a fortuna generatio sit: quare finis bonus propter aliquid fit: et aut a natura fit: aut ab arte: a fortuna autem fit nihil propter aliquid.**

Tercia conelō effect⁹ artificiales non sūt demrābiles nisi p̄ gen⁹ cāe finalis: p̄bat cum oīs demōstratio sit ex necis p̄ illud tñ sit demrāto in quo repit̄ necessitas. sed i artificialib⁹ non repit̄ necessitas nisi ex pte finis ḡ. p̄z p̄na cūz maior: et minor declarat. p̄mo quidē in artificialib⁹ non ē necessitas agētis simplr̄ sed tñ ex sup̄pōne. ut si impellit lapis sursum p̄ artē necesse erit sursum ascendere tñ h̄ i impulsus non ē necessari⁹ ex pte agentis qz in p̄o artificis ē impellē uel non ipellere: cū p̄ōe rōnales sint ad oppo. i. c. meth. In nālibus aut̄ q̄ non hnt̄ dñium sui actus talis necessitas repit̄ur: non. n. pōt magn⁹ uent⁹ non ipellē lapillos sursum aut iundationes aquaz facē et eas eleuare. Scdo i artificialib⁹ non ē necessitas ex pte forme ut distinguit̄ i finem: ars. n. nullā formāz sibi determinat simplr̄ s̄z tñ ex sup̄pōne rōne finis artifex. n. nō introducūt formā nāis uel domus nisi p̄ q̄to p̄ ipsam hēbit̄ meli⁹ finis. nā antez absolute determinat sibi formā sine acqrat finem si ue non: p̄ oia agentia nāia sicut sibi determināt absolute certum gradū p̄fectionis entū ita d̄sterminatā formā. Tercio in artificialib⁹ non ē neces

fitas ex pte mē. unde in p̄stitutōe effectū artificium nullā mām sibi determinat ars simplr̄ sed tñ p̄ respectum ad finē ut ligna et lapides in formatōe dom⁹ et ferrū in p̄ductōe ferre et utrum i generatōe fiale. p̄ q̄to talis materia aptior ē ad finem intentū. nā aut̄ h̄ agat p̄pter finē ad huc circumscrip̄to sine determinat sibi p̄p̄riā mām ut aial carnē ossa et sanguinē. planta vō radices frondes et folia. ita qz circumscrip̄to sine non min⁹ nā talia generaret qd̄ de arte non p̄tigit qz ḡ oīs opera artis simplr̄ dependet a fine iō necessitas i artificialibus non puenit nisi ex pte finis. Adndū p̄mo fm̄ p̄hm̄ qz coz̄ q̄ sunt ab intellectu practico qd̄dam sunt ab arte et qd̄a a fortuna: illa dicunt̄ eē ab arte q̄ nō sunt a calu neqz ex necessitate mē uel agentis sed solū p̄pter finē. vbi ḡra dom⁹ uel statua ē ab arte exite hitualiter in intellectu practico et non a casu qz illa non fiunt p̄ter intentōem agentis nec ex necessitate mē: qz aliqua gramora ponuntur superi⁹ et aliq̄ leuiora inferius. nec et ex necessitate agentis qz non ip̄posito domificatore cū ceteris req̄sitis abiqz impedimento ponitur dom⁹ uel domificatio. oḡ ḡ dicere qd̄ illa tñ fiūt p̄pter finē. s. p̄pter tutelam hoīum et rez possessarum. illa vō dicunt̄ eē a fortuna q̄ sunt raro p̄ter intentōem agentis ut sanitas et salus. vbi ḡra si leprosus comedat serpentē ut moriat̄ et ex illo eū sanct̄ talis sanitas ē a fortuna simlr̄ si aliq̄ in trat domū cā bibendi uel quiescendi et ex hoc libetur ex inimicis hec salus ē a fortuna qz p̄ter intentōem agentis. Sed dubitat̄ qz dicit Aris. 2. p̄by. qz artificialia non solū diffiniunt per finez sed et p̄ materia: diffiniūt. n. domus non solū p̄ eē coopimentuz saluans sed et per lapides et ligna. neqz serra tñ diffinitur p̄ secare dura sed et per eē instrumentū ferreū dentatū: ḡ in artificialibus ē necessitas matie sicut finis. et per p̄ns effect⁹ artificialis pōt demōstrari p̄ materia sicut p̄ finez et p̄formatur exēplariter sic. nā faciēs sagittā ex lig nodoso necessari⁹ uidet obligtatem sagitte p̄p̄e nodos: mō talis obligtas non pōt esse p̄pter finē sed ex necessitate materie. Rndetur p̄cedendo qz in artificialibus necessaria ē mā sicut finis sed non eodē mō qz finis est absolute necessari⁹ materia aut̄ ē necia p̄pter finē et per p̄ns concedatur qz artifex demōstrat p̄ duo genera. s. p̄ finez et p̄ materia sed non eodē mō qz p̄ finem simpliciter et h̄ itendit hic p̄hs p̄ materia aut̄ ut ordiatur ad finē. sicut. n. demōstrat dom⁹ p̄ esse cooperimentū saluans hoies et res possessas: ita demōstrat p̄ eē compositū ex lignis et lapidib⁹ modo oē compositū ex lignis et lapidibus ē domus sed hoc ē compositū ex lapidibus et lignis ḡ hoc ē domus: fm̄ qz magis uidebitur in sequēti capitulo ubi docet ari. demōstrare in artificialibus. et qz necessitas materie p̄supponit necessitatem agē

tis et in artificialibus totum dependet ex libere fa-
cientis id ibi non reperitur necessitas. nisi ex sup-
pote. s. dato quod agens agat nam si agens libere non ageret
non sciret sagitte obligatas. id est. nam artificialium
dicitur contingens tamen quod illa eligat libere artifex et illi quod
cuius dispositive applicat contingens agit. nulla autem
eligit nam manum nec subterfugit et actorem sed necio
agens naturale agit debite applicatum passo. potest tamen di-
ci quod interdum artificialibus sibi necitas semper simpli-
ter non quod respectu effectuum intentorum sed non inten-
torum. sicut. n. nam agit monstruositate propter intentio-
nem ex sola necessitate me naturali. ita ex sola neces-
sitate me artificialis agit ars propter intentionem obli-
gatam. dicit. n. ari. 2. physico. quod ita in arte sicut in na-
turali eveniunt monstruositates et peccata. sicut. n. nam pro-
ducit hominem cum sex digitis in una manu et duobus
capitibus in uno collo. ita scriptor ex indispote car-
te vel atramenti turpes litteras agit. dicit. n. Arist.
ibidem quod scriptor in scribendo non recte et medicus
in potando. i. potestatem dabo peccavit respectu ad
effectuum intentorum nulla est necitas in manu artis cuius
agens artificiale non ageret neque sibi aliquam materi-
am determinaret sedulo sine natura autem et si non ageret
propter finem adhuc sibi determinaret materias. pluvia
n. est ordinata a natura propter augmentum messium
et equalitatem eloz inquit comit. 2. physico. et tamen si non ageret
propter illum finem non minus determinaret sibi uapo-
rem ex quo faceret nubem. et nubem ex qua faceret pluvi-
am iuxta opinionem empedoclis et aliorum antiquorum dicen-
tium omnia fieri a casu quos reprobat ari. 2. physico.
Ex predictis una cum determinate auerro. in plogo
physico. sequitur quod quatuor sunt demeritones scilicet quatuor ge-
nera carum diversimode demeritones. scilicet naturalis me-
thaphysice artifex et mathematicus. naturalis. n. de-
monstrat per omnia quatuor genera carum. meth. autem per tria. scilicet
per finem efficiens et formam: artifex vero per duo tamen. scilicet per
materiam et finem: sed mathe. solum per formam et
rationem est ista quod demeritores per idem genus diffiniunt et de-
monstrant cum diffinitio sit ordinata in demeritione.
ostendit quod naturalis diffinitio scilicet quatuor genera carum ut col-
ligit a physico. methaphysice autem diffinitio tamen
per tria genera carum. scilicet per efficiens finem et formam iuxta ite-
tionem comen. per metha. artifex diffinitio scilicet per
duo genera carum. scilicet per materiam et finem ut determinat ari.
in fine scilicet physico. Sed mathe. per unum genus tamen dif-
finitio. scilicet per formam ut inductive per diffinitio. n. circuli
per esse figuram a centro ad circumferentiam omnes linee
ducte sunt equales et triangulum per esse figuram tribus
lineis rectis contenta. Secundo nondum scilicet per philosophum quod
casualia et fortuita maxime eveniunt in contingentibus
propter intentionem agens: sed cum generatio talium sit scilicet in
tentionem agens. talis generatio non est a casu nec a for-
tuna ut si aliquid sciat se fugari ab inimicis et intrat
domum ne repiatur ab illis saltem illi non dicitur a casu nec
a fortuna sed a proposito. et ex hoc infertur Arist. dicitur
inter fortunam et artem vel naturam quod fortuna non est

propter finem. natura autem et ars sunt propter finem quod et
fectus fortuitus est propter intentionem agentis. effec-
tus autem naturalis vel artificialis est de intentione
agentis. Ex quibus sequitur quod idem effectus potest et
se a natura arte et fortuna. nam sanitas potest esse a na-
tura digerente indigesta. et repellente superflua et po-
test esse ab arte quod per artem medicine potest esse sana-
ri. possibile est et illud fieri a fortuna: ut puta si quis
non instructus per artem nec credens sanari comedat
cibum per quem sanetur. Item salus potest esse a natura arte
et fortuna. nam exans in domo cognoscens existitine
tu nature ruinam illi si exeat a natura saluatus est
si vero per artem cognoscat istam ruinam et exeat ab
arte saluatus est. si vero propter intentionem exeat per
cuius exitum ruat domus a casu et fortuna saluatus est.
Circa predicta queritur utrum eadem condicio effectus
vel passio possit demerari per plura genera carum
tanquam per meam potissima. Et ar. quod non quod si sic ergo
equaliter vel inequaliter. non equaliter quod sic res habet ad
esse ita ad cognoscendum 2. meth. sed ad esse effectus prius
concurrit finis quod agens et agens quod for. et for. quod ma-
teria et ad cognitionem eiusdem effectus prius concur-
rit cognitio finis quod agentis et cognitio agentis quod
forme et cognitio forme quod me et per prius non equali-
ter demeratur effectus per plura genera carum. Si autem
dicitur quod inequaliter sequitur quod ista passio per unum genus
causae demonstratur immediatam et per aliud medium quo da-
to ista demonstratio non esset potissima cum omnis de-
monstratio sit ex immediatis primo 2. Item ar.
auctoritate Ari. primo 2. dicitur quod demonstrati-
ones sunt multiplicabiles in post et in latum non tamen
ad eandem conclusionem sunt plura meam potissima quod
a. et a. 2. potest habere aliud et aliud medium et diversa me-
diudiversas conclusiones unde talia meam necia habent
invidiam aliquem ordinem ergo istorum unum est me-
diatum effectui vel passioni et per prius non esset me-
diu in demonstratione potissima. Oppositum
determinat Ari. in lra unde exem. ponunt propter
demonstrationem potissimam de qua in hoc libro prin-
cipaliter intendit et si aliquid suorum exemplorum non sit
demeratio potissima tamen per illud dat intelligere
demonstrationem potissimam. dicitur. n. est sepe ex nar-
ratione philosophi quod exempla ponimus non quod ita sunt sed
ut sentiatur qui addiscunt. ex quo enim quatuor cause
concurrunt necessario ad esse effectus non appa-
ret quin per quolibet illarum iste effectus sit demon-
strabilis et maxime in naturalibus ubi considera-
tur omnia genera causarum. prima cum passio aliu-
ius subiecti demonstratur potissime de illo per diffi-
nitionem intrinsecam illius et per diffinitionem extri-
nsecam datam per finem dummodo sit dependens ab
illo sine cum finis sit causa carum et necessitas demon-
strationum sit ex fine per ari. 2. physico. Ad pri-
mum dicitur quod utroque modo licet aliter et aliter
eadem. n. passio equaliter demonstratur per omne ge-
nus causae quo ad demonstrationem potissimam. in

equaliter autem quo ad resolutionem quod omnis demonstra-
tio per genus causae formalis vel efficientis est
resolubilis in aliam demonstrationem. nam. n. de
monstrat per formam et forma per efficiens et efficiens
per finem finis autem indemonstrabilis est ad tollendum infi-
nitum processum. Et tunc ad argumentum passio
inequaliter demeratur ex omnibus illis generibus: quod im-
per unum et mediate per aliud negat prius: quod prius et 2.
passio inequaliter demeratur de suo sibi propter ine-
qualitatem mediorum et tamen quibus potissime demo-
strat. Sed sequitur quod idem est medium potissimum
ad diversas conclusiones quod diffinitio data per causas
finalem poterit demonstrare potissime diffinitio-
nem datam per causam efficientem et primam passionem sibi
dicendum quod non est inconueniens quod unum con-
clusio maior extremitas naturaliter sequitur sibi et alteri
naturaliter procedit: ubi abesse autem maiores extremitates per
cederent sibi vel sequerentur et inconueniens intelli-
gendo de extremitatibus non facitibus essentiali-
tatem quod luna eclipsari et lunam huiusmodi sunt
due conclusiones demerabiles potissime per idem me-
dium. scilicet per interpositionem terre sed eclipsis et prius
lumis in luna sunt idem essentialiter. Ad 2. dicitur
quod ari. primo huiusmodi non dicit ad eandem conclusionem
non esse plura media potissima sed oppositum asseruit.
ex hoc. n. probavit demeritiones mathematicas fir-
miores et certiores esse naturalibus: quod mathematicae
non procedunt nisi per unum genus causae. scilicet per formam. na-
turales autem per plura genera carum et dato philosophum ita
dixit quod ad eandem conclusionem non sunt plura media
potissima illud intelligendum est in eodem genere cau-
se quod in diversis non est inconueniens ut exemplum pro-
batum est in lra. non autem nego quin una illarum demo-
strationum sit euidens alia scilicet quod una est causa altera cui
demonstratio. demonstratio. n. quod demeratur per passio-
nem de suo sibi euidens quod illa qua demeratur 2. pas-
sio de eodem sibi. quod prius sunt notiores et euiden-
tiores et tamen quibus illarum est potissima et licet cause inui-
de aliquem ordinem babeant quoniam una naturaliter presuppo-
nit aliam: tamen sunt media demonstratiua nullum or-
dinem habent. causa. n. malis in eo quod huiusmodi presupponit
alias causas sed in eo quod est medium demonstratiuum nul-
lum aliud medium presupponit.
Eadem autem causa est in his que fi-
unt: et factis: et futuris. que uere est
his que sunt: media enim causa est in
his que sunt. que est ipsis aut que fi-
unt: que fit factis que facta est. futu-
ris que futura est: ut propter quid
factus est. defectus: propter id: quod in
medio facta est terra. fit autem propter
id quod fit. Erit autem propter id quod

erit in medio. et est autem propter id
quod est similiter.
Quarta conclusio quibus effectus exis sicut causae sua causa
est per illam demonstrabilis scilicet omnia dicitur tempus tamen
quo ad esse quod quo ad fieri. Ista conclusio dupliciter
probatur. Primo exemplo eclipsis quod est effectus simili-
lis de necessitate cum causa sua. scilicet cum interpositione terre. se-
quitur. n. interpositio terre est inter solem et lunam et eclipsis
est. interpositio terre fuit in a. instanti uel erit in b.
instanti quod tunc fuit uel erit eclipsis. sicut sequitur cum
verbo significante factum ut interpositio terre fit quod eclipsis
fit interpositio terre fiebat in a. instanti uel fit
et in b. instanti: quod tunc fiebat uel tunc fiet eclipsis. et
prius hec omnia reduci ad demonstrationem ut quicquid
fuit interpositio terre iter solis et lunam tunc fuit
eclipsis sed in a. instanti fuit interpositio terre inter
solis et lunam igitur in a. instanti fuit eclipsis. Item quod
docuit fieri interpositio terre iter solis et lunam tunc
fiet eclipsis in b. instanti fiet interpositio terre in
ter solis et lunam igitur in b. instanti fiet eclipsis.
Quid est cristallus: accipiat igitur
quonia aqua densata est. sit aqua in
quo c. densata in quo a. causa media in quo
b. defectus caloris penitus. est igitur
in c. quidem b. in hoc autem densat um
esse. quod est in quo a. fit autem cristal-
lus cum fiat b. factus est autem factus. erit
autem futuro. b. defectus caloris.
Secundo ar. eadem conclusio exemplo cristalli cuius causa est aqua
densata propter defectum caloris. nam si queritur quod
est cristallus respondetur aqua densata propter de-
fectum caloris: constat autem quod ex tali causa genera-
liter sequitur talis effectus quo ad omnem dicitur tamen
potest tam secundum esse quod fieri ut per arguendo en-
timematice ut supra. et potest reduci talis argumeta-
tio ad demonstrationem isto modo. omne huiusmodi defectum
caloris est densatum sed aqua ex qua fit cristallus est
habens penitus defectum caloris quod aqua ex qua
fit cristallus est densata: et per prius cristallus est aqua
densata propter defectum caloris. Notandum
quod prius exemplum procedit per causam efficientem et secun-
dum per causam materiale quoniam interpositio terre est
causa effectiua eclipsis et aqua densata propter de-
fectum caloris est materia cristalli. ideo talis propo-
sicio non est uera in predicatione idem cristallus
est aqua densata sed est uera in predicatione causa-
li. scilicet cristallus est ex aqua densata. Item etiam est
intelligendum in aliis causis in genere. n. cause fi-
nalis sequitur aial ordinatum ad felicitatem et er-
go disciplinabile est. in a. instanti fuit uel in b. instan-
ti erit aial ordinatum ad felicitatem quod in a. instanti
fuit uel in b. instanti erit disciplinabile. In genere
95

quod est altera pars compositi. Tertio est aliquid diffinibile cuius diffinitio formalis dat per formam diffinitam et diffinitio materialis non dat per materiam diffinitam. ubi ergo forma actualis actuatum anima intellectus est diffinitio formalis hominis et anima rationalis est diffinitio materialis eiusdem. in prima ponitur anima que est forma hominis et in secunda nihil ponitur quod sit materia illius.

Quarto est aliquid diffinibile in cuius diffinitione formali non ponitur forma diffinita. et in diffinitione materiali ponitur materia diffinita. per de anima cuius diffinitio formalis est primum primum vegetandi sentiendi intelligendi et secundum locum movendi. malis autem est actus primus sensibilis corporis physici organici potentia vitam habens. in prima diffinitione non ponitur forma diffinita quia anima propter suam simplicitatem non habet formam. in secunda autem ponitur materia diffinita non ex qua sed in qua quia secundum anima est corpus organicum. Istud quantum membrum applicat ad iram cuius diffinitio formalis est appetitus vel dolor recontristationis que non dat per formam eius quia ira non habet formam materialis autem est accensio sanguis in corde in qua ponitur materia ire non ex qua sed in qua. sanguis in corde

Præterea est intelligendum quod sicut rationalitas habet duplicem diffinitionem. formalem unam scilicet tantum que est passio præcedens videlicet susceptibile discipline et aliam idèticam que dat per suum genus. scilicet potentia ad ridendum ita ira habet duplicem diffinitionem formalem unam datam per passionem præcedentem causatam a privatione. scilicet dolor recontristationis et alia datam per suum genus. scilicet passio vindictiva. appetitus autem vindictæ aliqui sumunt per primam diffinitionem et aliam per secundam per prius tantum competit scilicet quod primum. unde prima diffinitio fundatur primo in potentia cognitiva cuius sit quidam cognitio discursiva circa cum diffinitione. ex parte autem fundatur in cerebro. Secunda vero diffinitio principaliter fundatur in appetitu et ex parte fundatur in corde. Hinc intellectus respondetur ad dubium quod diffinitio data per materiam diffinitam non magis demonstrat quam diffinitio data per formam eiusdem. imo equaliter equalitate modi procedendi quod quilibet est potissima sed inæqualiter inæqualitate evidentie quod forma evidenti demonstrat quam materia. non tantum est inconveniens quod diffinitio materialis data per materiam diffinitam magis demonstrat quam diffinitio formalis non data per formam diffinitam et precipue quoniam formalis est tantum causalis et non idètica. materialis tantum demonstrat per formalem ut ois appetitus recontristationem in corde habet sanguinem accensum in corde sed colericus est habens et colericus habet sanguinem accensum in corde et ex hac passione demeratur contra iram ac est appetitus vindictæ ut est diffinitio idètica ire et non causalis. Item sicut prima passio respectu scilicet habet duplicem bitudinem. scilicet bitudinem causam materialis quod est dispositio per quam recipit in sebo. et bitudinem causam efficientis quod est dispositio per quam primum sibi agunt illam. ita diffinitio malis ire habet ad iram

duplicem bitudinem. scilicet causam materialis et efficientis nam sanguis accensus in corde non solum recipit passionem illam sed etiam agit. ideo in genere causam efficientis cum sit propior magis demonstrat quam formalis que est remotior.

Amplius neque infinitum contingit esse medium temporis neque finitum falsum enim erit dicere in medio.

Secunda conclusio in causis et causis non simul existibus per causam non demonstrat effectus secundum fieri. ista conclusio dupliciter. primo sic fieri cause non simul existibus effectus non inferunt fieri ipsius effectus. per illam causam non demonstrat ille effectus. nisi per quod non tempore finito nec infinito quocumque. non tempore finito vel infinito dato in eo possunt fieri lapides absque eo quod sit at murus et prout fieri ligna absque hoc quod sit domus et potest fieri fundamentum absque eo quod fiat edificium

Respondendum quod ista conclusio sequitur ex priori. scilicet non tempore finito vel infinito prout lapides aut ligna esse absque eo quod ex illis constituat domus a fortiori possibile est tempore finito vel infinito lapides aut ligna generari absque eo quod generet domus et per prius habet causam et effectus non se invicem inferunt secundum fieri sicut nec se invicem inferunt secundum esse.

Speculandum igitur est quod est contingens: ut post id quod factum est sit fieri in rebus.

Secundo ad eandem conclusionem arguit aristoteles. primum mittendo duas suppositiones quarum prima est ista. non est necessarium quod ad factum esse sequatur fieri per quod non est necessarium quod ad mutatum esse sequatur mutari aliter ignis calefaciens nunquam diceret calefacere et for. libere motus localiter nunquam diceret moveri localiter quod semper ad calefactum esse sequitur calefieri et ad mutatum esse secundum locum sequitur moveri secundum locum. ideo. vi. physice. ostenditur quod non contingit dare primum mutatum esse in motu. sed bene ultimis mutatum esse. incipit. non mobile moveri per remotionem de presenti et quod omne quod movetur prius movebatur ut ibidem monstratum est et in primo puncto spaci mobili non movetur. sed immediate post istum punctum movetur cum sit nulla duo puncta sint immediata quocumque puncto dato post primum in quo movetur vel est mutatum in aliquo puncto medio illud mobile est mutatum. Contra istam suppositionem arguit sic ad istam partem celi esse motam in oriente sequitur necessario ipsam debere moveri in occidente. et ad lunam esse illimitatam et una medietate sequitur necessario illam debere illuminari et in alia medietate. et ad factum esse sequitur de necessitate fieri: et ad mutatum esse sequitur de necessitate moveri. Respondetur quod sicut aliqua est prima bona bonitate forme. quod quilibet sibi similis in forma est bona ut homo est. et anima est et aliqua est bona bonitate materie: quod non est quilibet

diffinibile cuius diffinitio formalis dat per formam diffinitam et diffinitio materialis non dat per materiam diffinitam. ubi ergo forma actualis actuatum anima intellectus est diffinitio formalis hominis et anima rationalis est diffinitio materialis eiusdem. in prima ponitur anima que est forma hominis et in secunda nihil ponitur quod sit materia illius.

diffinitio formalis est appetitus vel dolor recontristationis que non dat per formam eius quia ira non habet formam materialis autem est accensio sanguis in corde in qua ponitur materia ire non ex qua sed in qua. sanguis in corde

bet sibi confilis in forma est bona ut tu es anima. et tu es homo te demonstrato. ita ad aliquod mutatum esse sequitur mutari de necessitate materiae quod illud necessario movetur non autem necessitate forme quod non ad quodlibet mutatum esse sequitur mutari sicut etiam ad quodlibet tempus esse factum sequitur tempus fieri et tempus esse futurum quod necesse est esse tempus. non tamen ad quodlibet durationem esse factum sequitur durationem prout fieri aut esse futuram

bet sibi confilis in forma est bona ut tu es anima. et tu es homo te demonstrato. ita ad aliquod mutatum esse sequitur mutari de necessitate materiae quod illud necessario movetur non autem necessitate forme quod non ad quodlibet mutatum esse sequitur mutari sicut etiam ad quodlibet tempus esse factum sequitur tempus fieri et tempus esse futurum quod necesse est esse tempus. non tamen ad quodlibet durationem esse factum sequitur durationem prout fieri aut esse futuram

Et manifestum est quod non continuu cum facto esse: quod sit. neque enim factum est cum post facto esse terminum enim sunt et at homini: sicut neque puncta sunt ad invicem copulata: neque que facta sunt: utrumque enim in diuisibilia sunt. neque enim quod sit cum eo. quod factum est. propter idem. quod enim sit diuisibile: quod autem factum est indivisibile est: sicut igitur linea ad punctum se habet: sic id quod sit ad id quod factum est. sunt enim infinita facta in eo quod sit magis autem manifestum in communibus de motu oportet dicere de his.

Secunda suppositio nulli fieri continuu cum facto esse. nec factum esse prius continuu cum facto esse posteriori. per nam sicut se habent puncta in linea ita facta esse in fieri sed nullus punctus continuu linee nec aliquis punctus continuu puncto. per nam cum maiori quam sicut puncta in linea sunt indivisibilia et inter quos duo puncta cadit linea media et in quibus linea sunt infinita puncta ut demeratum est in vi. physice. ita facta esse in fieri sunt indivisibilia cum factus esse mensure instanti et fieri mensure tempore secundum aristoteles. in eodem. vi. physice. et iter quos duo facta esse cadit fieri medium et in quibus fieri sunt infinita facta esse sicut et in quibus tempore sunt infinita instantia et in quibus motu infinita mutata esse. minor est per quam continua sunt quorum ultima sunt unum. v. physice. sed punctus non habet ultimum quod tunc diceret in ultimum et in his ultimum quod est impossibile cum sit indivisibile secundum aristoteles. vi. physice. Item continuu est illud ex parte copulatur ad unum terminum eodem sed partes puncti ad nihil continuantur quod non habet partes sicut et albedo non est alba nec delectatio delectatur nec motus movetur sed albedo est illud quo aliquid est album et delectatio est illud quo aliquid delectatur et motus est illud quo aliquid movetur. ita continuatio non continuat sed est illud quo aliquid continuat. constat autem quod puncta in potentia que copulant et terminant sunt continuatio

nes partium partium. Subditur circa hanc suppositionem quod motus celi factus continuat motui celi futuro quod est in fieri et tempore præteritum factum continuatur nisi tempore futuro quod est in fieri. ergo factum esse continuatur fieri. Præterea medietas prima huius linee est facta et medietas secunda eiusdem est facta: sed prima medietas continuat secunde medietati. ergo factum esse prima medietatis continuatur factum esse secunde medietatis et per consequens factum esse prima continuatur factum esse posteriori. Ad primum negatur prima quia aristoteles. per factum esse intelligit indivisibiles terminum ipsius fieri mensurati tempore. sicut enim mutatum esse in motu non continuatur moveri propter suam indivisibilitatem non obstante quod una pars motus sit facta et alia futura ita in proposito de facto esse respectu fieri. Ad secundum negatur similiter prima quod factum esse prima medietatis mensuratur instanti indivisibili. et factum esse secunde medietatis mensurabitur alio instanti sed nulla duo instantia continuant. ergo nec aliqua duo facta esse. His suppositionibus premissis aristoteles. itendit rationem talem si ex eis non simul existente cum suo effectu sequitur demonstrative effectus secundum fieri. ergo mediate vel immediate. si mediate ergo ex causa nunc primo facta sequitur effectus aliquando de necessitate. et contra necessarius est ad factum esse sequi fieri quod est contra primam suppositionem. si immediate. ergo ad causam nunc primo factum sequitur effectus immediate post hoc fieri vel factus esse: et per consequens factum esse continuatur fieri aut factum esse quod est contra suppositionem. Circa predicta que ritur utrum eisdem effectus possint esse plures cause. et arguitur quod sic primo auctoritate aristoteles. in tertia conclusionem huius capituli dicitur quod domus vel muri sunt plures cause. scilicet fundamentum et incisio lapidum. et circa finem huius secundi dicit quod non habere coleras est causa longe uite in quadru pedibus et in volatilibus habere humidum siccum Secundo auctoritate aristoteles. in primo physice. ponentis eiusdem rei plura genera causarum. scilicet materiam et finem efficientis et formam. imo effectus contra riorum eandem dicit esse causam scilicet nautam conservationis et submersionis navis. si ergo plurius effectuum eadem potest esse causa per idem unius effectus plures aristoteles in fine istius secundum dicens quod unius effectus una est causa per se propria et immediata. probatur sic unius rei una est diffinitio: sed diffinitio est explicans causam rei propriam et immediatam: ergo patet consequentia cum minori. maior vero est nota: quia unius rei unicum est esse. diffinitio est oratio in dicans quid est esse rei. Pro responsione ad hanc difficultatem sit hec prima distinctio. causarum quedam sunt per se et quedam per accidens sol enim illuminat per se domum: quod influit per

et aliter in parte huius esse esse movetur neque de his

se in effectū sed apiens fenestram est cā per accis
qz ē tm̄ remouens phibens talium cārum per ac
cidens infinite pnt ee eiusdem effect⁹. naz infiniti
boies possunt ee causa hui⁹ illuminatōis dom⁹.

Secda distinctio cārum p se qdam sunt eiusdes
generis ut hō 7 sol cum sint cāe effectiue. 7 qdam
diuersoz generum 7 talium plures sunt eiusde ef
fectus. f. mā forma finis 7 efficiens ut ē ostensum
2º phy. Tertia distinctio causarum eiusde gene
ris quedā sunt totales 7 quedā sunt ptiales 7 sic
ē concedendum qz plēs cāe ptiales p se sunt eius
dem effectus ut p3 de sol. 7 pla. trahentibus na
um. Quarta distinctio cārum p se totalium.
qdam sunt subordinate 7 quedā non. loquendo
igf de causis subordinatis sic eiusde effectus sūt
plures cause qz deº celum 7 intelligentie sunt cāe
tui sed loquendo de causis p se totalibus non sū
ordinatis sic un⁹ rei ē tm̄ una causa. His disti
ctionibus cārum correspondēt due distinctōes
diffinitionum quarū prima ē ista diffinitionum q
dam danē per effectū diffiniti 7 qdam p cām diffi
niti. diffinitiones date p effectum diffiniti multi
plicānt ad multiplicatōem ppariarum passionum
vñ aial disciplinabile 7 aial risibile sunt diffinitio
nes hois. Secda distinctio diffinitionum data
rū p cām quedā sunt dialectice ut ille q dantur p
genus 7 dñam 7 sic unius rei ē solum una diffini
tio formaliter uel equaliter ut aial rōale respec
tu hois: 7 qdam naturales ut ille q danē p aliqd
genus cārum naturalū 7 sic eiusde effectus sunt
plēs diffinitiones fm diuersa genera cārum sed
scdm idē gen⁹ cāe non ē nisi una diffinitio forma
liter uel equaliter eiusde rei. Intellectus istis
solute sē rōnes dico tm̄ q ista ppō humidū siccus
ē cā longe uite d3 intelligi de humido pportiona
li calido nali qz humidū unctuosus 7 nō pure sic
cū ē cā longe uite ut colligit a phō in de longitu
dine 7 breuitate uite. 7 si eadē sit cā dñozum non
tm̄ eo sumpta iō dicit ari. ibidē qz nauta p suam
pntiam ē cā pseruationis nauis 7 p suam absen
tiam ē causa s̄mersionis eiusdem.

**De eo quidē igitur quod est quomo
do cum eo quod consequenter fit se
habet media causa in terminuz acce
ptum sit. Necessē est enim in his me
diam 7 primaz 7 sine medio esse: ut
a. factum: quoniam c. factū est c. nā
qz posterius: a. autem antea principi
um igitur est c. propter id quod pro
ximum est ipsi nunc. quod est princi
pium temporis: sed c: factum est si
factus de d. igitur cuz fiat. a. necesse**

**est factum esse: causa autem est c. d.
enim factonecesse est c. factum ee. c.
autem factonecesse est a. prius fuisse.
Sic autem accipiens aliquod medi
um: stabit alicubi immediatum.**

Tertia conclusio ē ista in causis 7 cāis non simul
existentibus p effectum demonstrat cā scdm ee ul
scd3 fieri: pbat ponendo qz a. sit incisio lapidum
7 c. sit mur⁹ uel fundamentū d. uero dom⁹ 7 patz
qz a. ē p⁹ causa 7 c. scda 7 cū hoc p⁹ effect⁹ 7 d. d.
ultimus effect⁹. 7 qz c. mediat inter a. 7 d. d. cau
sa media. Istō posito ar. sic. ex c. sequit a. 7 ex d.
sequit c. g. ex d. sequitur a. p3 pñā qz quicqd ante
cedit ad aīns atcedit ad pñs. 7 quicqd sequitur
ad pñs sequit ad aīns 7 per pñs ex effectū poste
riori 7 ultimato demonstratur quēz causa pcece
dens. Prima ps aīns ar. f. qz ex c. sequitur a. qz
sequitur fundamentū uel murus ē ergo lapides
sunt: ac etiam incisio lapidum fuit pater pñā quia
c. posterius ē a. cum eius factio sit ppinquior: p
senti instanti modo ex quolibet posteriori inferi
suum prius ut patet inductive homo ē ergo aial
est linea ē ergo punctus ē. ternarius est ergo bia
rius ē. Secunda pars aīcedentis cōsimili ar
gumento declaratur. f. qz ex d. sequitur c. qz seg
tur domus est ergo fundamentū est. patet conse
quentia qz d. posterius ē cum sit ppinquus instan
ti presenti. Unde ari. in. iiii. phy. di. qz respectu p
teriti qto aliquid ppinqu⁹ ē presenti instanti tā
to posterius ē et contrarius respectu futuri qz qz
to ē aliquid ppinquus instanti pñenti tāto ppinqu
us ē. Adūndum qz sicut in cāis 7 cāis que sunt
conuertibiliter simul effectus resoluūt in cāis usqz
quo deueniāt ad primaz cām que dicit esse ime
diatē p carentiam alteri⁹ mediū pbalis 7 alteri
us cāe ita in cāis 7 causaz non sūt existentibus cāe
resoluunt in effectus usqzquo deueniāt ad ultim⁹
effectū non ulterio⁹ resoluibilem 7 hic effectus dñi
mediatus qz non h3 mediū poster⁹ p quod p
betur 7 p pñs ultim⁹ in eēndo ē primum in sillogi
zando. p. n. sillogizat c. ex d. 2º a. ex c. 3º a. ex d. 1º
ita ex effectū posteriori ime⁹ iserit dem̄ a. cā pōt

**Aut semper extra cadet propter in
finitum. non enim contingit factū cū
facto sicut dictum est. sed incipere in
de necesse est a medio. 7 ab ipso nūc
primo.**
forte possit aliqz canillare dicens ita se hnt esse
ctus inuicem i latitudine cāndi sicut facta ee in fi
eri mēsurato tpe sed non dat in fieri ultimū factū
ee ppter infinitates ipsoz qz nec i latitudine cāndi
dat ultim⁹ effect⁹. Respondet ari. qz i5 in fieri

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including phrases like 'De eo quidē igitur quod est quomo do cum eo quod consequenter fit se' and 'habet media causa in terminuz acceptum sit'.

mensurato tempore sint infinita facta esse tamen
dat ultimū factum ee qz illa non sunt infinita nisi
in pōsicut in linea finita sunt infinita pūcta et ulti
mus pūct⁹: 7 in tpe finito sunt infinita instantia et
ultimū instans dabitur. igr ultim⁹ effect⁹ qz erit
me⁹ in dem̄ a. tōe 7 primū syllogizando cū talis
effectus sit instanti pñti ppinquissim⁹.
Similiter autē est 7 in eo qz erit. si
enim uerum est dicere quoniam erit
d. necesse ē prius uerum dicere qz a.
erit. huius autēz causa est c. si quidē
enim d. erit prius c. erit. si uero erit
c. prius a. erit. Similiter autē ē infi
nita decisio 7 in his. non eniz qz erūt
sunt continentia ad inuicem. Pri
cipium autē 7 in his sine medio ac
cipiendum est. habent autē sic se i
operibus. si facta est domus necesse
est decisos ee lapides. Et factū hoc
esse ppter quid quoniam necesse ē
fundamentum factum esse: si domus
facta non est. si uero fundamentuz ē
prius lapides ee factos necesse est.
Item si erit domus: similiter primū
erunt lapides. demonstrantur autēz
per medium similiter. erit enim fun
damentum prius.

Ex pdictis inferit ari. correlarie qz sicut de pñti 7
pñtēto ex effectū ultimo 7 immediato sequunt cāe
sue ita de futuro ut dom⁹ erit: g. fundamētū erit
fundamētū erit. g. incisio lapidū erit. 7 sic de pze
terito finita facta ee fuerunt 7 tamen dabat ulti
mū qd erat primū 7 ime⁹ ad syllogizandū ita de
futuro ē dicendū qz in quocūqz fieri erūt infinita
facta ee 7 tm̄ dabitur ultimū factū ee qd erit p⁹ 7
immediatuz i dem̄ a. tōe. qm̄ si d. erit c. erit. 7 sic
erit a. erit 7 illa facta ee respectu futuri non erūt
pñtia sicut nec facta ee respectu pñtēti cū sint in
dubitabilia: 7 sicut segtur affirmatiue cā ex effectū
itā nega⁹ segtur effect⁹ ex cā ut lapides non sunt
mclū. g. non ē fundamētū 7 pñtēto nō ē facta dom⁹
silt de futuro non erūt lapides iclū: g. non erit sū
damentū 7 pñtēto nō erit dom⁹. Sed dubitat cā
7 cātum sunt correlatiua cū inuicē referant s̄b habi
tudie genitiui uel abli. casus sed relatiua sunt sil
nā 7 posita se ponūt p pta se pñunt p Aris. i. p
dicament⁹ caplo de rōne: g. si effect⁹ inferit cāz af
firma⁹ qz ee affir⁹ cā ueracit effectū 7 si negat⁹

cā inferit effectū o3 ē qz nega⁹ effect⁹ iserat cāz qz
obre hec 3º 2º alius duab⁹ pcedentib⁹ repugre ui
detur. Dicendū ē ari. v. meth. qz relatiua triplr
referunt. Primo referūt mō numeri ut duplū
7 dī⁹ egle 7 silē. 7 sic correlatiua inuicē puertunt
qz si ē dī⁹ ē dī⁹ 7 e3 7 si egle uel icgle l' silē ē sū
egle l' silē ē 7 e3. Secdo referūt correlatiua mō
actionis 7 passiois ut pater 7 fili⁹ mag⁹ 7 discipu
lus dñs 7 seru⁹ 7 sic itēz conuertunt simplr corre
latiua itelligendo p ptem illd gnāt aliqd de sua
sba 7 p sūm illud gnātur de sba alteri⁹. Ter
tio referunt relatiua mō mensure 7 mensurati ut
scia 7 scibile intellect⁹ 7 intelligibile sensus 7 sensi
bile. 7 sic inuicē non puertunt qz scibile est m⁹ scia
exite 7 sensibile ē nullo sensu exite 7 hoc 3º modo
cā 7 cātum dicunt relatiua cuz cā se habeat p mo
dum mensure 7 cātum p modū mensurati. s. rela
tiuis sump⁹ primo 7 2º mō locutus ē aris. d. 3º di
xit qz relatiua sunt sil nā 7 posita se ponunt 7 pēp
ta se pñunt 7 qz dicunt ad puertentiaz fm qz bñ
patet ibidē in exemplis ari. Pōt tm̄ dici qz cā et
cātum non sunt opposita relatiue. s. opposita re
spectiue non pñtētia ad pñdicamentū relatiōis
sed actionis 7 passionis. cū modus relatiōis sit ee
ad aliud 7 modus actōis sit ee a quo aliud 7 mod⁹
passionis sit ee qd ab alio. pstat autē qz cā non ē
pprie ad cātum sed ē illud a quo ē cātus. neqz cā
tum pprie ē ad cām sed ē illud quod ē a cā. iō cā
7 causatum magis uident pertinere ad pñdicamen
tū actōis 7 passionis qz relatiōis. Et si itēz al
legaret auctor de cāis dices qz cā ē illd ad eē se
g. aliud. iō si ex effectū segt cā a fortiori ex cā segt
effectus. Dicendum qz ex cā non sp sequit effect⁹
fm esse sed bene fm esse uel posse ee. si eni dom⁹
est oportet qz ligna 7 lapides sint 7 qz incisio lapi
dum uel lignoz fuerit non tm̄ si hec sunt dom⁹ est
aut erit aut fuit sed bñ dom⁹ ē uel pōt ee.

**Quoniam autē uidemus in his que
sunt: circulo quādam generatōez ee:
contingit hoc esse: si uere cōsequent
ad inuicē mediū 7 termi. In his. n.
conuertī ē: ostensum est autē hoc in
primis qz conuertant conclusiones
ad primas pmissas: circulo hoc autē
ē in operibus aut uidet sic: deplu
ta terra: necesse ē uaporem fieri. hoc
aut factonebem. hac uero facta: ne
cesse ē igitur terram deplutam esse.
hoc autem erat ex principio: quare
circulo circuuit: cum. n. horum unū
quodlibet fit: alterum ē: 7 cum illud**

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including phrases like 'Quoniam autē uidemus in his que sunt: circulo quādam generatōez ee' and 'contingit hoc esse: si uere cōsequent ad inuicē mediū 7 termi'.

alterum: et cum hoc primum.

Quarta conclusio in casibus et casibus circulariter se habentibus possibilis est circularis demonstratio. probatur quicquid in extrema inuicem conuertitur possibilis est demonstratio circularis: sed in casibus et casibus circulariter se habentibus extrema inuicem conuertuntur: maior pars prior ubi est omnium quod si medius et extrema inuicem conuertuntur necesse est extrema conuertuntur ac et premissas conuertuntur cum conclusione et ad se inuicem ex quo sequitur quod sicut ex premissis demonstratur ita ex eadem conclusione cum qualibus premissarum potest demonstrari alia premissa et contra possibilis est demonstratio circularis. minor autem declarat quoniam pluuia uapor et nubes circuli se habent quorum medius conuertitur cum extrema. si pars prior auctus probatur. nam ex pluuia generatur uapor et ex uapore generatur nubes et ex nube generatur pluuia et circuli se habent. Item ex uapore generatur nubes et ex nube generatur pluuia et ex pluuia generatur uapor et circuli se habent. Item ex nube generatur pluuia et ex pluuia generatur uapor: et ex uapore generatur nubes. Item ista tria sunt eadem et casus circuli se habent. et pars prior auctus. si quod in his mediis et extrema inuicem conuertuntur quoniam si pluuia fuerit medius ex illa sequitur uapor et nubes et eodem modo si uapor fuerit medius ex illo sequitur nubes et pluuia et eodem modo si nubes fuerit medius ex illa sequitur uapor et pluuia et eodem modo. Notandum quod duplex est casualitas. scilicet si rectum quoniam non fit reuersio ex ultimo ad primum et si circuli quoniam ex ultimo fit primum si per eadem exemplum primum ex puero fit iuuenis et ex iuuenis fit senex et ex senex non fit puer. exemplum secundum ex pluuia fit uapor et ex uapore fit nubes et ex nube fit pluuia. nam quoniam terra obliqua est calor solis facit in eleuare uapores uapores eleuatis per ingrossationem nubes fiunt. factis autem nubibus propter humiditatem generatur pluuia a terra depluta cum quod modi intelligendi sunt a modis eandem si per modum. v. meth. et contra modi demonstrationis a modis eandem sequitur quod si illa tria sunt in uicem cause et causa per quod illorum demonstrari potest aliud et eodem modo. et sic illorum est possibilis demonstratio circularis. Item tres conclusiones loquuntur de causis et casibus non simul existuntur habentibus ordinem rectum. hec autem quarta conclusio exprimit casus et causa non sunt existuntur habentibus ordinem circulem. Secundo notandum quod illo rursus trium quodlibet potest esse primum quodlibet medius et quodlibet ultimum. nam si incipias a pluuia ex pluuia generabitur uapor et ex uapore nubes propter quod pluuia erit primum uapor medius et nubes ultimum. si autem incipias a uapore ex uapore generabitur nubes et ex nube pluuia propter quod uapor erit primum generatur nubes medius et pluuia ultimum. si uero incipias a nube ex nube generabitur pluuia et ex pluuia uapor propter quod nubes erit primum pluuia medius uapor ultimum generatur. quodlibet. n. istorum potest esse primum notum si sensum diuersum et si per notum alicui incipit rotinatur

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including phrases like 'id quod e se frequenter' and 'necesse e a se in eadem'.

ab illo et concludit aliud quod est sibi minus notum. aliis. n. primo inspicit nubes accipit eas esse per sensum et ex isto ostendit alia: alter similiter ab ipsa pluuia potest incipere concludendo alia duo. id quodlibet istorum potest esse altero notius si sensum et ex illo demonstratur contra alia.

Sunt autem quedam que fiunt uniuersaliter. semper enim que et in omni: aut sic se habent: aut fiunt. Alia uero semper quidam non: sed sicut frequenter sunt: ut non omnis homo masculus: sed est sicut frequenter. Talis igitur necesse est et medius: sicut frequenter esse. si enim a. de b. uniuersaliter predicatur. et b. de c. uniuersaliter: necesse est a. de omni c. et semper predicari. hoc enim uniuersaliter de omni et semper. sed suppositum est sicut frequenter esse. necesse est ergo et medius frequenter esse: quod est in quo est b. Erunt igitur et eorum que sunt sicut frequenter principia sine medio quecumque frequenter sic sunt aut fiunt. Dubitat crea dea nam non se ex pluuia generatur uapor nec se ex uapore generatur nubes et ex uapore demonstratur pluuia nec nubes per uapores per pluuia quod omnis demonstratio est ex necessis primo habet. In solutio dubium ari. premitit hanc difficultatem quod eorum que fiunt quedam sunt se ut eclipis cum se posita in natura effectus et quedam sunt frequenter ut barba in masculo: quod non omnis masculus tpe debito est barba eo quod ea potest impediri. scilicet caliditas faciens corpus magis porosum quam sit corpus semelle quare potest esse hoc aut in masculo pluuia recipitur sed quod talis causa potest impediri non sequitur de necessitate habet esse masculus in debita etate et est barba. Item difficultate in questione premissa ari. soluit dubium dicens quod ea que fiunt semper demonstrant per medius ut semper et ea que sunt frequenter demonstrant per medius ut frequenter quod non stare premissas esse per se et conclusionem solam ut frequenter quod si maior extremitas predicatur per medius et minor extremitas per medius et minor extremitate ostendit extremitate predicari per medius et minor extremitate cum ex necio non sequitur coniugens. id necius simple sequitur ex necio simple. et necium per quod ex necio secundum quid. si enim antecedens est simple necius aut uliter uerum et consequens est necessarium si quod aut solum frequenter uerum. dictionum nota

stat cum ante et per consequens nota non ualet. Et cum dicitur omnis demonstratio est ex necessis: uerum est ex necis simple aut aptitudinaliter ut ex supposito in math. et supercelestibus ar. per cam infallibiles et simple neciam: si. n. est in se ipso terre in se sole et luna in necessitate et eclipis. et si est figura tribus rectis lineis coepta necio est equalitas trium angulorum ad duos rectos in naturalibus aut ar. per cam aptitudinaliter necessaria quod non sequitur semel oliue et est crit oliua ex ipso nec sequitur pluuia est ex ipsa erit uapor quoniam se men oliue per corruptioem. et pluuia per caliditatem poterit impediri tunc quantum est ex se talia apta nata sunt tales effectus facere. Ex predictis sequitur pro quod non eodem modo est arguendum in mathe. et supercelestibus et naturalibus quod in supercelestibus et mathe. ex quo cause non potest impediri est simple arguendum et si actu. in naturalibus uero quod cause potest impediri est arguendum si aptitudinaliter et ex additione ut hoc habet talem casum que aptum natum habere tale effectus: aut talis causa non impedita est talis effectus. Secundo sequitur quod cum diuisus aliqua causa esse per se uel de intelligi per relationem ad casum. ut eclipis est se quod est sua causa et est uel ubi est sua causa. unde si sunt multe lune et in se omnes in se ipso retur terra in oibus eis est eclipis: et id tales demonstrationes sunt alius certiores quod fiunt per casum infallibile. unde comen. 2o meth. demonstrationes mathe. sunt in se quod certitudinis et tales sequuntur eas. **Quomodo igitur quidem sit quod quod est in terminis: assignatur est: et qualiter demonstratio: aut diffinitio sit ipsius: aut non: dictum est prius.** Ultimo ari. epilogando concludit duo. primo quod ipse quod quod est de medio in terminis silogisticis: sicut. n. si omne genus cause contingit demonstrare ita si omne genus cause contingit diffinire per quod. viii. met. comedat diffinitioes aristarchi quod dabat per omne genus cause dicitur igitur omne genus cause esse medium in demonstratione et dicitur per omne genus cause medium esse diffinitionem. Secundo quod alie est demonstrationis et alie non est demonstratio. alie est diffinitio et alie non est diffinitio. sbe. n. est diffinitio et non est demonstratio accipit aut est demonstratio et non diffinitio. Item accipit in coepto est demonstratio et non diffinitio. s. accipit in abstracto si se est diffinitio et non demonstratio. Contra conclusionem ar. probando quod in casibus et casibus circulariter se habentibus non sit possibilis demonstratio circularis et primo sic ex pluuia demonstratur nubes et ex nube demonstratur pluuia et ex pluuia demonstratur pluuia. nota est impossibile quod tunc idem demonstraret per idem et idem esse notum et primo seipso quod est inconueniens etc. Secundo si ex pluuia demonstratur uapor et eodem sequitur quod demonstratio circularis sit possibilis in eodem genere cause quod est contra ari. primo habet. et per nota quod pluuia est materia uaporis et uapor est materia pluuie. Ad primum concedit quod ex pluuia demonstratur pluuia. non

tamen idem demonstratur per idem. quod ex pluuia corrupta demonstratur pluuia generata et ex pluuia presenti demonstratur pluuia futura et ex pluuia que est demonstratur pluuia que non est propterea non sequitur quod idem sit primo et notum seipso sed quod pluuia presentis sit prior et notior futura: unde cum dicitur ex pluuia generatur nubes. et ex nube generatur pluuia illud non est intelligendum de eadem pluuia quoniam primo pluuia est causa nubis. et secunda est effectus immediatus nubis. et effectus mediat primo pluuie. Illa tamen nota non ualet de forma pluuia est causa nubis et nubes est causa pluuie et pluuia est causa pluuie sicut non sequitur deambulationis est causa sanitatis et sanitas est causa deambulationis et sanitas est causa sanitatis quod in diuersis generibus carum non quicquid est causa cause est causa causa arguitur. n. in quatuor terminis eo quod causa in maiori non supponit nisi per causa efficiente et in minori per causa finali. illa autem nota. scilicet pluuia est causa nubis et nubes est causa pluuie: et pluuia est causa pluuie gratia materiae quod seruat continue idem genus cause. scilicet materialis: pluuia. n. est causa materialis nubis et nubes est causa materialis pluuie. Ad secundum respondet Egidi. quod in casibus per se demonstratio circularis est impossibilis sed bene est possibilis in casibus per accidens: quia pluuia non est causa per se uaporis cum nullum ens in actu sit per se materia. per accidens. n. est quod ex ente in actu fiat ens ut probatur primo. physico. et primo. de generatione sed si acciperetur materia causa uaporis non est materia pluuie nec eodem modo. sed materia utriusque est ens in potentia eodem ad utrumque et sic accipitur casus materialis per se non inuenitur sibi conuersio: nam buius ens in potentia est materia pluuie non autem eodem modo est etiam materia uaporis et non eodem modo. Hec ratio est mihi difficilis primo quod tunc aliquid demonstratio est ex his que sunt per accidens contra ari. primo huius et patet nota quod talis demonstratio circularis est ex casibus per accidens. Secundo quod necesse est quod ex ente in actu fiat ens. nam ex quatuor elementis sunt mixta et ex alimento fit membrum modo elementa et alimentum sunt entia in actu. Tertio quod non distinguit in materia alterationis et compositionis: unde licet materia compositionis. scilicet qua fit compositum non sit ens in actu. tamen materia alterationis que corrumpitur in generatione compositi sequentis est ens in actu. Quarto quia falsum est uaporem non esse materiam per se nubis: nec nube pluuie nec pluuia uaporis quod sicut semen est per se materia platee et spuma aialis. ita quodlibet istorum est per se materia alteri. Et per accidens sit quod ex ente in actu fiat ens putat ex dicit materiam compositionis non tamen ut dicit materiam alterationis. versus est tamen quod nullum ens ut est in actu est materia alie sed tamen ut est in potentia. Item est aliter dicendum quod demonstratio circularis est quadruplur possibilis iuxta determinationem factam primo habet. primo in diuersis generibus demonstratio numerum. scilicet quoniam una illarum est demonstratio simple et alia si quod utputa quoniam demonstratur effectus per cam et eodem modo.

Secundo in diuersis generibus carum. nam demonstratur ea effectiua per eam finale et ea finalis per eam effectiuam ut collitur a primo per philosophum. Tertio in eodem genere carum respectu tamen diuersorum suppositorum quia illa tria. scilicet pluuia uapor et nubes dicuntur se inuicem demonstrare sed non respectu eiusdem suppositi quia pluuia demonstrat nubes non esse illa quam demonstrat nubes. Quarto respectu eiusdem suppositi sed non eadem per se. ubi gratia supposito quod aqua uapor nubes et pluuia non dicuntur sed specie solam accentaliter ita quod ea deus aqua numero fiet uapor nubes et pluuia diuersificata solam in accentalibus. in casu isto oportet procedere demonstratorem circulariter non solam in eodem genere sed et respectu eiusdem suppositi non tamen eodem primo unius alterum demonstrat. nam per pluuiam in eodem demonstratur uapor sed per uaporem non in eodem demonstratur pluuia cum nubes mediet per quam demonstratur pluuia sicut per pluuiam immediate demonstratur nubes. Et ideo aduertendum quod ex aqua non potest immediate generari aqua quia frustra ageret natura si aqua corrumpet ut aqua generaretur: et materia eius sub forma aqua non appetit spoliatorem illius forme ut induat eadem forma. hec ergo mediatio pura est in generatōe elementorum maior est in generatōe mixtorum imperfectorum et multo magis in generatōe mixtorum perfectorum. nam ex aqua potest generari aer et statim ex aere potest generari aqua. ex pluuia autem fit uapor sed non statim ex uapore fit pluuia. in modo fit nubes immediate et statim ex nube fit pluuia. In mixtis autem perfectis est mediatio multo maior. fit enim ex equo equus per multa meta. per non mouetur et putrefit deum generat herba uel fenem de quo comedit equus et ex equo generat mensuram de quo tandem formatur equus ut habet dedarari. viii. metha. Ex predictis sequitur primo quod processus a causa si exite cum suo cetero ad illum effectum et est magis demonstratio circularis quam processus a causa non si exite cum effectum suo ad illum effectum et est quod in primo processu ar. a causa ad effectum et est ab eodem effectum ad eandem causam demonstrat. n. edyphis per interpositas tres eadem et interposita terre numero demonstrat per eandem numero edyphim.

In secundo autem processu non ar. ab eodem effectum ad eandem causam numero sed solam specie quod pluuia demonstrat nubes sed solam specie. Secundo sequitur quod circulariter motus tanquam proprius effectus arguit circularitatem effectiuam motus celi tanquam propriam causam nam quod omnia mensurantur suo periodo et quod omnia reuertantur specificiter secundum circulum ut quod ex equo mortuo fiat equus uiuus et quod ex pluuia fiat pluuia et quod materia prius existens sub forma corrupta quasi circulariter reuertatur ad eandem formam totum contingit ex circulatione motus celi que Ari. dicit esse uitam omnibus entibus naturalibus. viii. phy.

Et modo autem oportet uenari in eo quod quid est predicantia:

nunc dicamus. Eorum igitur que insunt unicuique quedam extenduntur in plus non tamen extra genus: dico autem in plus esse: quecumque quidem insunt unicuique uniuersaliter. At uero sed alii: ut enim aliquid quod omni trinitati inest. sed non omni trinitati: sicut quod est: uest trinitati: sed non et numerus sed et impar inest omni trinitati: et in plus est: et namque ipsis quinque inest sed non extra genus. quoniam quidem. n. numerus est: nullum autem extra numerum impar est.

Iste est tractatus huiusmodi posteriori quo Ari. dat modum inueniendi ipsum quod quidem est. postquam determinat quod se habet ad demonstratorem et quoniam ipsum quod quidem est illud quod per diffinitorem exprimit sibi uel passionis. ideo tractatus iste diuiditur in. iiii. ca. Quorum primum assignat artem inuestigandi diffinitorem sibi. Secundum dat modum procedendi arte ista ibi. sed distinet. Tertius docet artem accipiendi et inuestigandi diffinitorem passionis ibi. quere autem oportet. Quartum instruit modum accipiendi ipsum sibi loco diffinitōis tanquam in demonstratōe ibi. ut habeamus autem per se. Quintum capitulum didicit in duas partes in qua prima assignat unam diffinitōem. In 2a uero exequitur de intentione ibi: huiusmodi accipienda. Quantum ad primum diffinitio qua Ari. mittit est ista eorum que insunt alicui diffinibili quod excedit ipsum diffinibile et non generat eum: quodam autem excedit tamen generat quod diffinibile: ubi gratia bipes inest homini et in plus se habet quod homo quod copetit alteri ab homine ut uolatilibus non tamen excedit generat ipsi homines quod pectus sub animali cum oes bipes sit animal et non est. sicut ipse inest animal et excedit ipsum: quod ois ternarius est ipse et non est. non tamen excedit suum generat. s. numerus eo quod numerus tamen de pari quod de impari uel predicat ens uel uest est tamen homini quod ternario et excedit cuiusque istorum generat per se inueniendum quod remotum cum sit transcendens extra omne predicamentum.

Huiusmodi igitur accipienda sunt usque ad hoc primum: quorum unum quod quidem est in plus sit. Omnia autem non sunt in plus. hanc enim necesse est substantiam rei esse: ut trinitati inest ois numerus impar. primum utrobique: et sicut quod non est mensurari numero: et sicut quod est non componi ex numeris. hoc illa

Quodammodo sub subiecto
et non subiecto
et non subiecto

Quodammodo sub subiecto
et non subiecto
et non subiecto

Quodammodo sub subiecto
et non subiecto
et non subiecto

quod iam trinitas est numerus impar primum: et sic primo. horum. n. unum quod quod aliud: quod in paribus oibus inest: ultimum autem et dualitati: oia autem illi. Ista diffinitio premissa per se ponit duas regulas. Quarum prima est ista si accipiat tot predicata alicui diffinibilis non se extendentes extra genus quorum quodlibet in plus se habet quod diffinitum et oia simul eque licet ex talibus predicatis constituit diffinitio essentia huiusmodi. per nam illi omni numerus impar utrobique primus facit diffinitorem ternarii cum oes si couertantur cum ternario et quilibet istorum colorum est ternarius non ut liquet. Et non est diffinitio extra genus propter terminos transcendentes et diuersorum predicamentorum ex quibus non debet fieri talis diffinitio. Respondendum primo secundum Ari. quod numerus dupliciter diffinitio. scilicet primitate mensurationis et primitate compositionis. Numerus primum primitate mensurationis est ille qui non mensurat aliquo numero et sic non solam binarius uel ternarius est numerus primum sed etiam quaternarius et septenarius et generaliter qui libet numerus impar. Numerus uero primum primitate compositionis est ille qui non componitur ex numeris et sic nullus est numerus primum nisi binarius et ternarius. Et si diffinitio quod ternarius a. b. c. componitur ex numeris. scilicet ex binario a. b. et ex alio binario b. c. soluitur per hoc quod intelligitur de numeris non coincidentibus modo illi duo binarii inuicem coincident eo quod b. unitas unum est unitas alterius. diffinitio quod ternarii non est numerus impar primum quod tunc quaternarius esset ternarius sed illius diffinitio est numerus impar utrobique primum. ita quod sit primum primitate mensurationis et primitate compositionis. Secundo respondendum quod sicut compositum nature solam constat ex materia et forma. ita diffinitio essentialis solam consistere debet ex duobus. scilicet genere propinquo et differentia ultimata quorum primum dicit potentiam ut materia. et 2um dicit actum ut forma. 3um autem non requiritur quod duo talia neque dano neque colla coniungi debent. Aliquid tamen innotuit est genus proprium et tunc loco illi ponendum est genus remotum usque ad diffinitum ultimam ut sic est diffinitio hominis animalis mansuetum bipes. animal mansuetum accipitur loco generis proprii et propinqui. bipes uero se haberet ut specifica diffinitio et si ignota est nobis diffinitio propria loco illi sumende sunt due uel tres diffinitio colores que coniunctim conuertantur cum diffinitio et ignota diffinitio hominis propria loco ei accipitur gressibile bipes: quod uertit cum hominibus tam gressibile quod bipes sit color. talia enim copetunt diffinitioni hominis quoniam per gressibile inuenit hominem cum aliquibus terrestribus et diffinitio a uolatilibus. per bipes autem conuenit cum uolatilibus et diffinitio a terrestribus. Tertio respondendum quod si aliqua duo respectu tertii se habent in plus et totum in eis quod quodlibet illorum restringere et restringi: et inter utrumque esse excedens et excessum.

modo in diffinitione uera non sunt alii duo quorum quodlibet excedat et excedant. nam in diffinitione uera sunt genera et diffinitio uel si sunt plures diffinitio hoc erit secundum ordinem predicamentale quare una erit diffinitio generis superioris et alia diffinitio generis inferioris ut sub aiata sensitua. si primum datur illa non se habet sicut excedentia et excessa quod diffinitio non se extendit extra genus suum. si 2um iterum non quodlibet illorum est excedens et excessum quod diffinitio generis inferioris non potest excedere diffinitio generis superioris. Ex quo sequitur quod diffinitio continens plura quorum quodlibet est in plus et totum in eis non est diffinitio uera sed supplet uicem unius diffinitiois uere. ideo regula hic tradita a philosopho non est bona simpliciter sed bona in casu quoniam. scilicet ignorat differentia ultima ipsi.

Quoniam autem omnium iam est in superioribus que necessaria sunt in eo quod quod est predicantia. uniuersalia autem necessaria sunt. In trinitate autem et in quod quod alio sic accipiuntur in eo quod quod est accepta sic ex necessitate erit trinitas hec.

Declarata hac regula Ari. probat illam esse diffinitio ternarii per duas conclusiones quare prima est ista: numerus impar utrobique primum inest necessitate ternario. probatur oes quod inest alicui uel in eo quod quod est inest illi de necessitate. sed numerus impar utrobique primum inest ternario uel in eo quod quod est. quod per se nota cum maiori ex determinatis primum huiusmodi. et minor dedaratur quod ois ternarius est numerus impar utrobique primum et ad interrogatorem factam per quid est ternarius ridet quod numerus impar utrobique primum. Subiungitur quod paritas et imparitas esse primum et non esse primum uidentur esse diffinitio accentalis et quod per se nota proprietates numeri non igitur predicta diffinitio predicat essentialiter et in quod de ternario. Respondet quod tales proprietates ponuntur loco diffinitio essentialium sicut etiam in diffinitio animalis ponit sensituum quod est passio propria animalis et non diffinitio essentialis et in diffinitio hominis ponit bipes gressibile penatum que dicuntur proprietates accentalis per figuram et organizationem membrorum corporis sepe. n. nota sicut ab accentalibus sunt assumpta ut lapis lesione pedum et petra a tritōe pedis quod petra diffinitio a pede trita secundum etymologiam uocabuli.

Quod autem substantia sit ex his: manifestum est. necesse enim est nisi hoc esset trinitatis esse: ut genus aliquid esse. hoc autem nominatum: aut non nominatum: erit igitur in plus quod trinitati inesse: concessus enim est huiusmodi esse genus quodcumque

Quodammodo sub subiecto
et non subiecto
et non subiecto

Quodammodo sub subiecto
et non subiecto
et non subiecto

secundum potentiam in plus est. Si itaqz nulli inest alii q̄ athomis trinitatis: hoc utiqz erit trinitatis eē. supponatur etenim hoc uniuscuiusque substantia esse: que est i athomis ultimum predicamentum. Quare similiter et alii cuiuslibet sic demonstratorum eidez esse inerit.

Secda conclō numer⁹ impar utrobiz p̄mis est diffinitio eēntialis ⁊ q̄dditatie ternarii. pbatur oē qd̄ pdicat̄ ul̄ in eo qd̄ quid ē de aliqua specie: est diffinitio nel genus illius. p̄ p̄na cum minor ex alia conclusione. maior autē ē nota qz nihil pdicatur in qd̄ nisi species genus uel diffinitō. diffidentia n. non predicatur in qd̄ sed quale per poz. tunc sic. numer⁹ impar utrobiz prim⁹ pdicatur de ternario tanqz gen⁹ uel diffinitio supple eēntialis ⁊ quidditativa sed non tanqz genus qz conuertitur cum ternario ⁊ nulli inest nisi ternario ⁊ suis indiuiduis iḡ tanqz diffinitio q̄dditativa ⁊ eēntialis. minor vō p̄ inductive qz nullum genus siue sit noiatum siue innotatum conuertitur cum sp̄e. Notandū primo fm̄ p̄m qd̄ nō hēt̄ ultimum pdicamentū nisi in athomis. i. in indiuiduis sp̄i. qz hoc mō sit diffinitio sēp aggregando differētiās donec totū aggregatū sequat̄ sp̄i qz aggregatum non pdicatur nisi de indiuiduis. fecit. n. p̄s sp̄alem mētionem de athomis quod ē diuisibile in sp̄es non p̄pe diffinit̄ s̄ quia ē diuisibile in indiuidua. nllm̄. n. equocum p̄pziissime diffinit̄ equocationis. latent. n. in generib⁹ equocationes fm̄ Ari. vii. phys. p̄pter diuersas rationes quas cōtinet sp̄erum potestate. n. gen⁹ continet oēs sp̄es inquit poz p̄b. i. ul̄b⁹. Notandum 2⁹ fm̄ p̄m qd̄ genus fm̄ potentiaz i p̄ se habet q̄ ea q̄ sunt in genē qz sicut mā prima ē in pura potentia cū non sit ex se quid nec qualis nec quanta. vii. metha. sed terminatur p̄ formam ita genus est potentiale ad oēs d̄rias ⁊ sp̄es cum nullā sibi determinet ⁊ per d̄riam aduenientē sibi d̄bitur ad determinatam sp̄em ut asserit poz. dicens d̄ria adueniens generi constituit speciem.

Et concludit p̄s qd̄ ea que dicta sunt de ternario possunt aliis sp̄eb⁹ applicari nō consili diffiniendo illas p̄ plura quozum quodlibet ⁊ i p̄ totū in eq̄. i. totū in eēns diffinito equaliter ⁊ cōuertibil̄ ⁊ c. Sed dubitat̄ nam sola s̄ba diffinitur eēntial̄ ⁊ q̄dditatie p̄ Ari. vii. metha. sed ternarius ē accis cum sit sp̄es pdicamenti q̄statis fm̄ p̄m in pdicamentis. iḡ non debet diffiniri eēntial̄ ⁊ q̄dditatie. Dicendū qd̄ aliq̄s accidens hēt modū s̄be. i. nihil extrinsecum cōnotando. aliq̄s autē h̄z modum accis uidelz aliquod extrin

secū cōnotando. unde albedo ⁊ nigredo ⁊ bectalia non cōnotant sua s̄biecta nec aliqd̄ aliud. similitas autē ⁊ crispitudo cōnotant sua s̄biecta iō albedo ⁊ nigredo ⁊ h̄z h̄z modū s̄be. similitas autē ⁊ crispitudo qz cōnotant nasū ⁊ caput h̄z modum accis iō talia non diffiniuntur pure q̄dditatie. i. p̄ p̄rium genus ⁊ per p̄riam d̄rias diuisi illius generis ⁊ p̄stitutam sp̄i it̄rese p̄ modū p̄tis essentialis. alia uero h̄z diffiniuntur pure q̄dditatie ex quo h̄z p̄rium gen⁹ ⁊ p̄riam d̄rias h̄z rōnem actus ⁊ forme ⁊ q̄ nō hēt̄ talis d̄ria eēntialis loco eius accipiat̄ aliq̄ d̄ria accitat ut videbit̄ infra vt albedo ē color cōgregat⁹ ⁊ r̄sus. et nigredo est color d̄sregregatus uisus. eo modo quo diffiniunt̄ sp̄s s̄be ut equ⁹ est aial h̄z nobile ⁊ asur⁹ est aial rudibile. constat autē qd̄ b̄rius ⁊ ternari⁹ s̄z sunt accitia t̄n h̄z modum s̄be ⁊ non s̄bm nec aliquod extrinsecū cōnotando rōnō h̄z diffinitur binari⁹ p̄ numerū pares ⁊ r̄obiz p̄ mū. ⁊ ternari⁹ p̄ numerū iparē utrobiz primū.

Congruum autem est cum totuz aliquis negocietur departiri genus in athoma specie prima. ut numerus i dualitatem: et trinitatem. postea sic diffinitiones illorum accipere tentare: ut recte linee et circuli ⁊ recti anguli: post hec autē accipientes quod genus: sit utrū quantitatum: aut qualitatum: proprias passiones speculari per communia prima: compositis enim ex athomis cōuenientia ex diffinitionibus erūt manifesta: propter hoc qd̄ principium omnium diffinitionum qd̄ simplex est et simplicibus per se inesse cōuenientia solis: aliis autem secundum illa.

Secda regula ē ista si accipiat̄ p̄rium gen⁹ ⁊ p̄ria d̄ria eēntialis illa constituunt diffinitōem cōntinentalē termi diffinibilis. p̄z qm̄ si aial est hois p̄rium genus ⁊ rōnale p̄ria ac eēntialis ei⁹ d̄ria totum hoc aial rōnale ē diffinitio essentialis ⁊ quidditativa hois. p̄rium autē genus inuenitur per diuisionem illius in sp̄es sp̄alissimas eo mō quo diuiditur numerus in binariū ⁊ ternariū p̄ quib⁹ diuisionem diffiniuntur illa ponendo p̄rium genus in diffinitōe ⁊ idem intelligitur in aliis. i. qd̄ ponatur p̄rium ⁊ immediatū gen⁹ in diffinitōe ut p̄z diffiniendo circulū lineam rectā uel angulū rectum. Notandus p̄mo fm̄ Egi. qd̄ generis triplex ē diuisio in suas p̄tes s̄biuas. Prima ē q̄

comminoris in genera subalterna ut si diuidatur q̄ntitas per cōtinuū et discretū. aut aial p̄ bipes et q̄drupes. ⁊ t̄c genus nō ingredit̄ diffinitōem speciei specialissime. Secda est generis in sp̄em specialissimā per sp̄es subalterna. eo modo quo diuidit̄ aial in hominē ⁊ brutū: ⁊ sic solū ingredit̄ diffinitōem primi mēbr̄ quia sola sp̄es specialissima diffinit̄ p̄rie. Tertia est generis in sp̄es specialissimas eo modo quo diuidit̄ aial in hominē ⁊ equū. dato qd̄ hec sunt omnia aialia. ⁊ sic potest ingredi cuiuslibet suoz mēbroz diffinitōem.

Secdo notandū fm̄ Egi. qd̄ d̄ria p̄ria ⁊ essentialis reperit̄ per ea que sunt p̄ria pdicamentō generis ⁊ speciei ⁊ cōia his uidet̄ eni in quo pdicamentō sunt genus et sp̄es diffinēda utruz in pdicamentō subit̄ie q̄ntitatis uel qualitatis aut in alio pdicamento. ⁊ si talia sint in pdicamentō sube: ut puta homo ⁊ aial p̄siderent p̄ria pdicamentō sube que sunt p̄muna homi ⁊ aiali ⁊ aliis cōtēntis in eodē pdicamentō usqz quo ueniatur ad d̄riam homis solū cōpetentē sibi ⁊ per quā distinguit̄ a quolibet alio qua cōiuncta aiali habe bitur diffinitio homis. licet eni risibile solū p̄petat homi ⁊ per ip̄m homo distinguit̄ a quolibet alio. nō t̄n cū animali facit diffinitōem essentialē homis quia per ea que sunt p̄ria pdicamentō subit̄ie cognoscit̄ risibile nō pertinere ad illud pdicamentū propriū est sube in subiecto non esse fm̄ p̄m in pdicamentis. loquēdo d̄ subiecto in actu. risibile autē est in subiecto in actu: sicut albū ⁊ nigrū. Tertio notandū fm̄ p̄m in littera qd̄ solū simplex est principū omnū diffinitionū quia sicut materia et forma sunt principia omnū rez naturalū p̄ simplicitate suā cuz nō s̄nt ex aliis neqz ex alterutris. i. p̄bi. ita genus et differentia p̄pter suā simplicitatē sunt principia omnū diffinitionū. genus eni nō includit d̄riam nec cōnotat sed sp̄es includit utrūqz. quia cōponit̄ ex genere ⁊ d̄ria fm̄ poz p̄bi. in uniuersalib⁹. ⁊ cōtēnt. in p̄logo p̄bi. nullū eni prius includit suū posterius genus autē est prius differētia sicut materia est prior forma. nō etiā d̄ria includit suū genus sicut nec accis habēs modū sube includit suū s̄bm. nec sequit̄ differētia pdicat̄ de genere. iḡ unū eoz alterū includit: sicut nō sequit̄ albedo pdicatur de suo subo. iḡ albedo includit subiectū uel ecōtra. Quarto notandū fm̄ p̄m in littera qd̄ ea que insunt simplicibus insunt illis per se ⁊ non per aliud. aliis autē insunt per illa. nā si homo est risibilis hoc est quia est animal. animal eni per se cōpetit rationalitas. nō quia includit intrinsece illam: sed quia per se ⁊ nō per aliud est in potētia ad illam sicut materia per se et nō per aliud est in potētia ad formā: sicut materia est per se in potētia ad formā homis. licet

aliqua materia nō sit actuata forma humana. ita animal est per se in potētia ad differētia essentialē hominis q̄ est rationale. licet aliqd̄ sit aial quod nō sit rationale. Cōtra predicta arguit̄ et primo qd̄ circulus linea recta ⁊ angulus rectus non diffiniunt per sua genera ⁊ differētiās essentialēs circulus eni ⁊ si diffinit̄ per suū gen⁹ quod est figura: nō t̄n per differētiās essentialēs figure nāz p̄ncipia circuli ingrediētia diffinitōem eius sunt centrū circūferentia ⁊ linee fm̄ p̄m. viii. p̄bi. hec autē nō sunt differētie essentialēs figure cum figura sit pdicamentū qualitatis. ⁊ centrū cū sit p̄ctus indiuisibilis. ⁊ linea pdicamentū q̄ntitatis. circūferentia autē uidet̄ esse pdicamentū relationis p̄pter cōnotationē cōtēntie. Itēz linea recta diffinitur per lineas. ⁊ angulus rectus per angulū. constat autē qd̄ angulus ⁊ linea nō sunt genera sed sp̄es specialissime. ut patet per Aristo. in pdicamentis diuidentē continuū in lineā sup̄ficiem corpus tēpus et locū tanqz in sp̄es specialissimas. Secdo arguit̄ qd̄ animal nō potest diuidi in genera subalterna neqz in genus subalterna. quia animal pdicat̄ imediate imediatione subiecti de qualibet sua specie specialissima. ut patet in p̄mo huius. quia sicut hec est imediate animal homo est animal. ita ⁊ hec asinus est animal equus est animal: et sic de singulis. igitur inter animal ⁊ quācūqz suam speciem specialissimam nō mediat aliquod genus subalterna. et per cōsequēs nō diuiditur animal in bipes et quadrupes tanqz in genera subalterna neqz in brutū et hominē tanquā in genus subalterna et sp̄em specialissimā. Tertio arguit̄ qd̄ nō soluz simplicia sunt principia omnū diffinitionū imo cōposita quia ut dictū est genus et differentia sunt principia omnū diffinitionū: modo genus est cōpositum ex actu ⁊ potētia aliter nō esset per se in pdicamentō cū ens de se d̄dat in decē pdicamenta per actū et potētiā q̄nto metha. etiā differētia dicit aliquā cōpositionē. quia cū nō dicat potētiā tantū ex quo est actus generis nec actū tantū quia t̄c esset actus purissimus. ⁊ cōsequēter de oportet necessario qd̄ cōponatur ex actu ⁊ potētia. Quarto arguit̄ qd̄ ea que insunt simplicibus nō insunt illis per se sed per aliud. quia risibile inest animali per aliud sc̄z per hominē et habere tres angulos equales duobus rectis cōpetit figure per aliud sc̄z per triangulū fm̄ p̄bi. vnde habere tres angulos equales duobus rectis cōpetit figure per aliud subiectū uidelicet per triangulū et per alias causas sc̄z per lineā. Ad primū dicit̄ qd̄ sp̄es accidentalis nō cōnotans subiectū suū diffinit̄ per genus ⁊ differentia euidē pdicamentū: ut linea ⁊ superficies: albedo ⁊ nigredo. sp̄es autē accidentalis cōnotas subiectū suū diffinitur per genus

ciusdē predicamēti 7 differētia alterius pdicamēti que quidem differētia nō est nisi subm suū uel aliquid importatū per subm suū ut finitas 7 cri spūdo. genus enī utriusq; est forma uel figura quarte spēi qualitatis. differētie autē essentielles sunt natus 7 caput. quia igitur circulus 7 triāgul^o cōnotant subm suū scz lineā. ideo diffiniunt per genus eiusdē predicamēti scz per figurā 7 p differētia alterius pdicamēti uidelicz per lineā. centru aut 7 circūferentia nō significant in recto nisi punctū 7 lineā. 7 quia cōnotant cōtinentiā actiua 7 passiua. quia circūferētia p̄tinet 7 centru cōtinetur. ideo centru et circūferentia sunt predicamēti relationis. licz sua absoluta sunt pdicamēti q̄tītatis. Deinde ad argumentū de linea recta 7 angulo recto dicit q̄ sicut homo albus nō est species per se alicuius pdicamēti sed per accēs pdicamēti sube ratione substātiui 7 pdicamēti q̄lītatis ratione adiectiui. ita linea recta est per accēs pdicamēti pdicamēti q̄tītatis et qualitatis. et quia spēs per accēs p̄supponit spēm per se quia partes sunt priores toto p̄ p̄bi. ideo sicut homo albus diffinit per hominē. ita linea recta p̄ lineā 7 angulus rectus per angulū. 7 sequēter p̄cedatur q̄ spēs per accēs diffinit per spēm specialissimā. sed illud uō est p̄tra p̄m quia ipse loquitur hic de eo quod diffinit hic per se 7 nō per accēs ea enī que sunt per accēs sunt relinquēda in sciētia speculatiua inquit p̄b̄s s^o. p̄b̄i. Ad scdm dī fm Egi. q̄ aial dupliciter diuidit scz per partes subiectiuas 7 per dīas essentielles. Primo mō facit pdicationē immediatā cū qualibet sua spē specialissima. Sed secūdo mō non facit pdicationem immediatā nisi cū spē hominis. 7 p̄nter habz dicere q̄ inter animal et hominē aliquo modo est genus subalternū et aliquo mō nō. si aial diuiditur per bipes et quadrupes cū omis homo sit bipes et nō ecōtra. isto modo dat genus subalternū mediū. si aut diuidit aial per rationale 7 irrationale aut p̄ brutū. 7 hominē aut p̄ hominē equū 7 alia spēs aialis. sic nō datur genus subalternū mediū inter aial 7 aliquā spēm eius. Ista re spōsio est cōmunis sed difficilis quia tūc tāta cēt quasi multitudo generū subalternorū quot essent spēs specialissime illius: quia isto mō oportz b̄ntum iterū diuidi in differētiās duas essentielles 7 cōsequēter usquequo deueniet ad unuz genus subalternū quod nō predicat de duabus spēs^o. P̄terea sequit q̄ sub genere figure sunt in finita genera subalterna. 7 similit̄ sub genere numeri qm̄ diuidēdo numerū per par 7 impar aut per dīas essentielles correspondētes his statim resūltāt duo genera subalterna quorū unū dicit̄ de omnibus numeris paribus. 7 reliquū de omnibus numeris imparibus. 7 euz infinite sunt spēs taz numerorū pariū q̄s imparū oportebit ista duo

genera in infinitū diuidere p̄tine per generam nois cōmunitatis ex quo omis diuisio p̄stat tū ex duobus mēbris. Deinde cū particule definitionis ponēde sunt in diffinitione fm ordinem essentialē pdicamētālē sic q̄ nulla diuisio reū quatur inter genus et spēm diffinibilē sequit̄ aliā quā spēm aialis diffiniri per innumerabiles differētiās: sicut 7 ipse spēs quod amodo unumera biles sunt 7 nulla spēm numeri aut figure per tot differētiās diffiniri quā per plures in infinitū aliā quā alia diffinibilis sit ex quo sunt simpliciter in finite spēs numerorū ac figurarū. 7 cōsequēter sequit̄ q̄ aliqua sunt genera que non possunt euacuari per diuisionē scz numerus 7 figura que oia sunt absurda. Dicendū igitur q̄ inter aial 7 suas species specialissimas nō est aliud genus mediū sicut neq; inter figurā 7 suas spēs. aut inter nūq; binariū aut quaternariū. et si brutū aut bestia. aut bipes aut quadrupes dicit̄ esse genus b̄ est fm famositate 7 nō fm ueritate eo mō quo triangulus dī esse genus 7 ysochelē equilaterū 7 gradatum esse spēs. quod tū est falsum: ut declaratur in p̄mo huius. 7 si brutū uel bestia uel bipes aut quadrupes pdicatur de plurib^o differētib^o spē. nō tū est genus quia nullū illoz pdicatur in quid. Sed forte arguit sic differētia adueniēs generi cōstituit spēm. igitur sicut ex animali 7 rationali fit aliqua spēs ita ex animali 7 irrationali. sed nō fit spēs specialissima quia talis diffinitio pdicatur de pluribus differētib^o spē igitur fit spēs subalterna. Respondetur q̄ si aliquid genus diuidit per differētiās indiuisibiles quelibz eaz adueniēs generi cōstituit spēm. 7 si diuidit per differētiās diuisibiles tū quelibet eaz adueniēs generi cōstituit spēm. ut corpus animatū quod nō diuidit nisi per sensitiuū 7 insensitiuū quod idē differētie adueniēs generi p̄stituit aial 7 plantā que sunt spēs subalterne. si aut aliquid genus diuiditur per duas differētiās quaz una sit indiuisibilis 7 altera diuisibilis. differētia in diuisibilis adueniēs generi cōstituit spēm. differētia aut diuisibilis opposita illi nō cōstituit speciem neq; diffinitionē sed immediate diuiditur in alias differētiās indiuisibiles cōstituētes species et diffinitiones specierū. uerbi gratia figura diuiditur immediate per habere angulū 7 carere angulo. ut colligit̄ de mēte philosophi. 7 p̄ntator p̄ p̄b̄i. quarū differētiarū una est indiuisibilis scz carere angulo quia nō competit nisi unū speciei specialissime uidelicet circulo. alia autem est diuisibilis scz habere angulū 7 illa immediate absq; constitutiōe spēi uel diffinitionis diuidit in infinitas dīas cōstituētes infinitas spēs figurarū. Similiter numerus licet diuidatur per differētiās diuisibiles que sunt par 7 impar. tū quia diuidit per alias differētiās quarū una est

indiuisibilis 7 alia diuisibilis nō habet sub se genus quod sit spēs p̄stituta per dīam diuisibiles diuidit enī numerus per numerū simplicē 7 compositū intelligēdo per numerū simplicē illū qui non cōponit̄ ex aliquo numero. 7 per numerū cōpositū illuz qui cōponit̄ ex numero. Cōsistit di catur de aiali q̄ licet diuidat̄ per bipes et q̄drupes aut p̄ alias differētiās diuisibiles cor̄eipon dētes his tū nō habet genus sub se p̄stitutū per aliquā istaz differētiarū. quia habet aliā diuisio non magis p̄p̄riā et essentialē sibi quā diuiditur per rationale 7 irrationale. quarū prima est indiuisibilis cū nō cōpetat nisi homini. alia uero est diuisibilis quia cōpetit pluribus spēsbus aialū. ideo talis aut bipes aut quadrupes nō cōstituit genus nec spēm nec diffinitionē: sed immediate de scdit̄ in alias spēs per dīas indiuisibiles eo mō quo actus 7 potētia adueniēs enti nō cōstituit genus neq; spēm neq; diffinitionē: sed immediate diuidunt̄ per actū sbalē 7 accitālē per potētiās accitāles 7 sbalē descendēdo in decē generalissimā decē pdicamentorū. Ad tertiū dī q̄ sicut demēta dicūt̄ corpa simplicia simplicitate op̄posita cōpositioni ex materia 7 forma nō obstatē q̄ cōponant̄ ex materia 7 forma: 7 ipa materia 7 forma dicūt̄ simplicia simplicitate opposita cōpositioni ex materia 7 forma nō obstatē q̄ cōponant̄ ex p̄tib^o integralibus. ita gen^o 7 differētia sunt principia simplicia simplicitate opposita cōpositioni ex genere et differētia nō obstatē q̄ genus cōponat̄ ex actu 7 potētia. 7 dīa ex esse 7 essentia. p̄terea genus nō est materia cū includit essentialiter actū et potētiā. differētia autē et si nō sit nisi actus: nō tū est actus purissimus quia admiscet potētie generis. Ad quartū dicit q̄ illud quod p̄uenit generi tanq̄ diuisiū illi^o aut faciēs unū cū eo cōpetit ei nō per aliud. modo ri sibile nō est diuisiū aialis neq; faciēs unū cū eo sed facit unū cū hominē. ideo aiali cōpetit ratione hominis. simpliciter habere tres angulos eq̄les duobus rectis nō est diuisiū figure neq; faciēs unū cū ea sed cū triāgulo. ideo nec figure nec alteri cōpetit nisi ratione trianguli. rōnale autē 7 irrationale faciūt unū cū aiali aut diuidūt̄ ipsum. ideo talia cōpetūt̄ aiali per se et nō per aliud sic enī a linea fluūt̄ due passionēs oppositē scz rectū 7 curuū. 7 a numero due alie uidelicz paritas et imparitas: ita a quolibet genere fluūt̄ due dīe essentielles oppositē: ut ab aiato corpe sensitiuū 7 insensitiuū. 7 ab animali rationale 7 irrationale sicut ergo rectū 7 curuū cōpetit̄ linee per se 7 nō per aliud. 7 paritas 7 imparitas p̄petūt̄ numero per se 7 nō per aliud. ita rationale 7 irrationale cōpetunt̄ animali per se et nō per aliud. sicut ergo forma naturalis cōpetit̄ materie tanq̄ subo et cōposito tanq̄ toti. ita differētia cōpetit̄ ge

neri tanq̄ sbo. 7 spēi tanq̄ toti ita q̄ est act^o generis. 7 pars spēi. p̄terea dīa per se cōpetit̄ tā generi q̄ spēi sed nō eodē modo. Et si ex his concedit̄ irrationale: bipes aut quadrupes: uel alia dīa loco istarū ponēda facere unū cū genere aut cōstituere spēm illud nō est intelligendū p̄plete 7 in actu. sed incōplete 7 in potētia eo mō quo forme substātales elementorū faciūt unum cū materia. 7 cōstituūt unū in specie in generatio ne mixtorum.

Ed diffinitiones que sūt scdm dīas utiles sūt in id q̄ sic ad amos. sicut tamē demōstrant dictū est in priorib^o. utiles autē sūt utiq; sic solum ad colligēdum q̄ quid est. 7 etiam uidef utiq; nihil. sed mox utiq; accipere omnia tanq̄ si ex p̄ncipio acceperit aliquis sine diuisiōe. Istud est secūdu capitulū hui^o tractatus i quo Arist. postq̄ dedit artē inuestigādi diffinitionē sbiecti dat modū p̄cedēdi in arte illa per q̄tuor p̄clusiones. quarū prima est ista ad diffinitionē inuestigādi utilis est diuisio nō illatiue sed col lectiue. Secūda p̄clusio particule diffinitionis ponēde sunt in diffinitione fm essentialē ordinem pdicamentālē. ibi. Differt autē. Tertia p̄clusio diffinitū nō scit̄ per diffinitionē si relinquit̄ aliq; diuisio inter gen^o 7 spēm diffinibilē: ibi. Ampli^o nihil. Quarta cōclusio in diffinitione sunt accipiēda pdicātia in quid fm magis 7 minus cōmune euacuātia totā naturā diffinitū: ibi. Ad probandū autē. Prima p̄clusio arguitur 7 primo quo ad primā partē scz q̄ ad diffinitōz inuestigādam nō est utilis diuisio illatiue. qm̄ si diffinitio per diuisionē illatiue cōcludit̄. aut igit̄ p̄ discursum sillogisticū. aut per discursum entimemati cū destructiū. nō p̄mū quia per talē sillogisimū nō p̄bat̄ intentū cū non plus includat̄ diffinitio alicuius q̄ suū oppositū: ut omne aial est animal rationale uel aial irrationale. sed ois hō est aial: igit̄ ois hō ē al^o rōale uel aial irrationale. hic p̄cludit̄ totū illud disunctū 7 nulla eius pars. nō etiam secūdu quia per talē discursum cōmittit̄ fallacia petitionis p̄ncipii. ut omis homo est aial rationale uel aial irrationale. sed nihil qd̄ est homo est aial irrationale. igit̄ omis homo est aial rationale. assumit̄ enī in minori qd̄ debet p̄bari. 7 ita nō habetur plus diffinitio hominis q̄ in p̄ncipio. Secūda pars p̄clusionis declarat̄ uide licet q̄ ad diffinitionē inuestigādi est utilis col lectiue diuisio. nā habita specie 7 habito genere eiusdē alicuius pdicamēti diuidat̄ illud genus per differētiās usquequo deueniat̄ ad differētia

... naturaliter significans oia acuta i stilo z vnus alius naturaliter representans omnia acuta in uoce uel in uino. ideo canis latrabilis z canis celestis diffiniuntur sicut etia diffiniuntur acutu in stilo: z acutu in uoce. no aut acutu simpliciter neqz canis cu sint equiuoca simpliciter. de quibus loquitur Arist. in antepdicamentis dicens equuoca sunt quoz nome est eoe z ro sbe est diuersa.

Sic autem nec oportet disputare methaphoris: neqz quecuqz dicuntur in methaphoris. disputare enim necesse erit methaphoris.

Secunda conclusio diffinitio no est dada per methaphoras scz homo est arbor uersa pbatur no contingit demonstrare per methaphoras ergo nec diffinire. patet consequentia quia diffinitio est medium in demonstratioe. antecedens pbatur: na demonstratio est ex necessariis z certis. sed methaphora est ex contingetibus z dubijs ergo. unde no sequitur homo est arbor uersa. sed arbor uersa habz folia ergo homo habet folia. Notandum primo qd Arist. hanc conclusionem posuit contra Plato. z alios antiquos phos diffinietes per methaphoras. dixit eni Pla. homine esse arbore uersam quia arboris radices per quas sumut nutrimentu sunt in ferus. et os per quod homo accipit alimentu est superius. z folia ac frondes arboris extendunt inferius. Termegistus aut diffinit deu dices qd deus est spera intelligibilis cuius centru e ubiqz circuleretia uero nusqz. naz sicut spera no habet principiu neqz fine: ita nec deus. et sicut a centro ad circuleretia egrediuntur linee: ita a deo procedunt omnes creature. z sicut celu no est in loco circuleretia: ita deus nullo modo claudit se oia loca z locata cointet sua uirtute. Secundo notandum qd methaphora est quedam equiuocatio qz sicut acutu est equiuocu ad magnitudine uoce et sapore. hoc est ppter quada methaphora z similitudine: quia sicut acutu in magnitudine uelociter penetrat tactu: ita acutu in uoce uelociter penetrat auditu et acutu in sapore uelociter penetrat gustu. Equiuocatio tn ppter dicta differt a methaphora quia talis reperit in omnibus significatibus plura z no per similitudine unius ad reliquu: z talis est peior in diffinitioe qz methaphora. Dubitat circa dicta aut eni Arist. in plogo phisicor qd procedimus ab uniuersalibz ad singularia. hic aut econtra qd a singularibus ad uersa. Rndet qd notitia ofusa pcedim ab uerbis ad singularia. S; notitia distincta reolntozia pcedim ab ipis singularibus ad uniuersalia. Notitia uero distincta copositua per diuisione superior in sua inferiora pcedimus ab uniuersalibus ad minus uniuersalia a speciebus ad singularia pro

cessu eni confuso de pendete a sensu prius cognoscimus colore qz albedinem. z prius albedine qz hanc albedine no quide prioritate teporis sed nature. pcessu aut distincto resolutorio qui est per abstractione coceptus comunioris ex coceptu minus comuni prius cognoscit hec albedo qz albedo. z prius albedo qz color. sed pcessu alto intellectiuo distincto qui est per diuisione et copositu onem diffinitionu prius cognoscit color qz albedo. z prius cognoscit albedo qz hec albedo. et hoc est quod dicit Arist. tertio de anima qd intellectus cognoscit per linea circumflexa. z comen. qd per linea sperale quonia coniugendo duos pcessus intellectiuos inuicem finis unius est pncipiu alteri cu primu et ultimū cognitus sit singulare.

Et habeamus proposita eligere oportet decisiones et diuisiones sic autem eligere subiectu genus commune omnium: ut si animalia sint que considerant: qualia cu aiali insint. acceptis autem his: reliquorum omnium qualia inhererent: ut si hoc e auis qualia omnium inhererent aui. et sic semper primo. manifestum enim est quom habebimus iam dicere propter quid insint inheretia his: que sunt sub comuni: ut propter quod homini aut equo insint. Si autem aialia in quibus aut sunt. c. d. e. sint quedam aialia. manifestum igitur est propter quid est. b. in. d. propter. a. eni. similiter autem z in aliis. et semper in aliis deorsu eade ratio est.

Istud est quartu capitulu huius tertii tractatus in quo Arist. postqz dedit arte inuestigandi diffinitione subiecti z passionis docet modu accipiendi ipm subm loco diffinitiois tanqz mediu in demonstratione. Et diuidit in duas partes in quaz prima ponit una regulu. et in secunda duas conclusiones: ibi. Eade aut. Quantu ad prima partem Arist. ponit hanc regulu si fuerit aliquod subiectu diuidendu z subdividendu per ipm tanqz p medium est particulariter demonstrabilis sua conuertibilis passio de quolibet suoz diuidentiu: et per quodlibet diuidentiu de quolibet suaz subdividentiu fm ordine predicamentale. Ista regula tripliciter declaratur. z primo in subiecto nominato. nam animal diuiditur in terrestre aquaticum et uolatile. Deinde uolatile diuiditur in

... naturaliter significans oia acuta i stilo z vnus alius naturaliter representans omnia acuta in uoce uel in uino. ideo canis latrabilis z canis celestis diffiniuntur sicut etia diffiniuntur acutu in stilo: z acutu in uoce. no aut acutu simpliciter neqz canis cu sint equiuoca simpliciter. de quibus loquitur Arist. in antepdicamentis dicens equuoca sunt quoz nome est eoe z ro sbe est diuersa. Sic autem nec oportet disputare methaphoris: neqz quecuqz dicuntur in methaphoris. disputare enim necesse erit methaphoris. Secunda conclusio diffinitio no est dada per methaphoras scz homo est arbor uersa pbatur no contingit demonstrare per methaphoras ergo nec diffinire. patet consequentia quia diffinitio est medium in demonstratioe. antecedens pbatur: na demonstratio est ex necessariis z certis. sed methaphora est ex contingetibus z dubijs ergo. unde no sequitur homo est arbor uersa. sed arbor uersa habz folia ergo homo habet folia. Notandum primo qd Arist. hanc conclusionem posuit contra Plato. z alios antiquos phos diffinietes per methaphoras. dixit eni Pla. homine esse arbore uersam quia arboris radices per quas sumut nutrimentu sunt in ferus. et os per quod homo accipit alimentu est superius. z folia ac frondes arboris extendunt inferius. Termegistus aut diffinit deu dices qd deus est spera intelligibilis cuius centru e ubiqz circuleretia uero nusqz. naz sicut spera no habet principiu neqz fine: ita nec deus. et sicut a centro ad circuleretia egrediuntur linee: ita a deo procedunt omnes creature. z sicut celu no est in loco circuleretia: ita deus nullo modo claudit se oia loca z locata cointet sua uirtute. Secundo notandum qd methaphora est quedam equiuocatio qz sicut acutu est equiuocu ad magnitudine uoce et sapore. hoc est ppter quada methaphora z similitudine: quia sicut acutu in magnitudine uelociter penetrat tactu: ita acutu in uoce uelociter penetrat auditu et acutu in sapore uelociter penetrat gustu. Equiuocatio tn ppter dicta differt a methaphora quia talis reperit in omnibus significatibus plura z no per similitudine unius ad reliquu: z talis est peior in diffinitioe qz methaphora. Dubitat circa dicta aut eni Arist. in plogo phisicor qd procedimus ab uniuersalibz ad singularia. hic aut econtra qd a singularibus ad uersa. Rndet qd notitia ofusa pcedim ab uerbis ad singularia. S; notitia distincta reolntozia pcedim ab ipis singularibus ad uniuersalia. Notitia uero distincta copositua per diuisione superior in sua inferiora pcedimus ab uniuersalibus ad minus uniuersalia a speciebus ad singularia pro

... naturaliter significans oia acuta i stilo z vnus alius naturaliter representans omnia acuta in uoce uel in uino. ideo canis latrabilis z canis celestis diffiniuntur sicut etia diffiniuntur acutu in stilo: z acutu in uoce. no aut acutu simpliciter neqz canis cu sint equiuoca simpliciter. de quibus loquitur Arist. in antepdicamentis dicens equuoca sunt quoz nome est eoe z ro sbe est diuersa.

pennatu totu diuisu pennis. itez diuisu penis diuidit in gallina byrundinez et alias aues. spes aut specialissima ppter loquedo no ultra diuiditur nisi in partes subiectiuas singulares. Fiat ergo demonstratioes descendendo isto mo. omne aial dormit aut uigilat. omne uolatile est aial: ergo omne uolatile dormit aut uigilat. Ite omne uolatile dormit aut uigilat. omne diuisum pennis est uolatile. ergo omne diuisum penis dormit aut uigilat. z ultra omne diuisum penis dormit aut uigilat. omis byrudo est diuisu penis: ergo omis byrudo dormit aut uigilat. ecce qd somni dormit et uigilia que sunt passioes i existetes conuertibiliter animali demonstrant de omnibus diuidetibus z subdividitibus particulariter per subm uniuersale qd est causa talis inheretie. Eosimilis demonstratio fit in eode genere aialis diuidedo terrestre in gressibile z reptile. z itez gressibile i homine z in leone z in alias spes sub mobili progressu cotentas. eades etia passio demonstrat de aquatico z de omi pntento mediate nel immediate sub illo. Notandu fm phm pmo huius qd demonstrationes possunt multiplicari in post z in lat. in post quide accipiedo subm. post subiectu. aut passioni post passioni. In latius uero accipiedo differentias laterales generu. Ex quibz sequitur qd ista regula no multiplicat demonstrationes in post assumedo scz passioe post passioe. nam cu semp eade passio demonstrat: sed multiplicat demonstrationes in post assumendo scz subm post subm. z in latius per differentias diuisiuas generu. cu eni diuidit animal in terrestre. aquaticu z uolatile intelligit animal diuidi per ptes subiectiuas ex quo diuisio est trimembus cu uero diuiditur uolatile in pennatu totu z diuisum penis: aut terrestre in gressibile z reptibile subintelligenda est diuisio per differentias laterales. deinde qd diuidit diuisu penis per gallina z byrundine z alias aues iteru est diuisio in ptes subiectiuas ite ergo modus multiplicandi demonstratioes no est lateralis tm. nec in post accipiedo tm. sed est mixtus cum eade passio aliquado demonstrat de parte subiectiuu z interdu de differentia laterali. accipiat ergo a. b. c. d. loco illoz terminoz mo toz. z arguat ut s. fm qd habet in lfa.

Uic quide igitur secundu ea que sunt assignantur nomina dicimus. oportet autem non solum nomina considerare: sed et si aliquid aliud accipiat esse eoe. accipientes siue hoc aliquibus inhererent et qualia hec sequentur. ut cornua habentia abere uentres non utrobiz esse dentes. Ite cornua

h're sequit qda. Manifestu eni est propter quid in illis: quod dicitur propter idem sunt quod cornua habent. Secundo ostendit eade regula quado subiectu est innominatu habes partes subiectiuas ut aia habens cornua cuius partes subiectiuas sunt ceruus z bos. passiones aut puerbiles sunt no habere dentes in superiori mandibula z habere duos uentres: quaru quelibet demonstratur de boue z ceruo per cam propter quid que est habere cornua. sic arguendo omne animal habes cornua est no habens dentes in superiori mandibula. sed ceruus est animal habes cornua: ergo ceruus est no habes dentes in superiori mandibula. eade passio etia demonstratur de boue per idem subm. z tuc talis multiplicatio no est in post assumedo simpliciter: sed etia in latius no quide per differentias essentielles sed subiectiuas. comparado eni illa passioe scz no habere dentes in superiori mandibula animali habenti cornua: ut ceruo aut boui talis demonstratio est in post assumedo. comparado aut eades passioe boui et ceruo fit demonstrationis multiplicatio in latius. Notandu pmo fm phm hic qd partes diuidetes sequuntur ad comune diuisu quod no est intelligendu de sequela illationis qz no sequit inferius ex suo superiori aut min? eoe ex magis comuni. ut asserit Arist. in postdicamentis. capitulo de prior. sed debet intelligi de sequela posterioritatis. quia omne diuides est posteri? suo diuiso. Uel dicat qd duplex est sequela illationis scz affirmationis et negationis. sequela affirmationis sequit diuisu sua diuidetia quia ab inferiori ad suu superius affirmatiue est bona consequetia. sequela uero negationis diuidetia sequitur diuisum: quia a superiori ad inferius est bonu argumentu negatiue. Et si instat de rationali diuidete aial. quia no sequit nullu aial est: ergo nullu rationale est. nec etia affirmatiue rationale est ergo animal est cu rationale no solu comperat animali sed etia diis imortalibus. Respondeatur breuiter qd rationale diuides aial no comperat nisi animali. sicut eni nullu corpus nuncu ro spe uel genere comperat sube z qzitati. ita nullu rationale comperat animali z diis imortalibus imo rationale in sua maxima coitate est equiuocum sicut corpus. Notandu secudo ex doctrina Arist. 2. phisicor qd aliqua pueniunt ex parte materie. ut mostruositas z corruptio. et aliq ex parte finis. ut uapor et pluuia ppter augmentu mesium sed habere dentes propter masticatione ex q sequit qd no habere dentes in superiori mandibula est ex defectu materie: quia nutrimentu quod debet conuerti in dentibz conuertitur in cornua que na dedit illis aialibus in defensionem z hec rememorata sup? causis. ut asserit pme. xii. meta.

... naturaliter significans oia acuta i stilo z vnus alius naturaliter representans omnia acuta in uoce uel in uino. ideo canis latrabilis z canis celestis diffiniuntur sicut etia diffiniuntur acutu in stilo: z acutu in uoce. no aut acutu simpliciter neqz canis cu sint equiuoca simpliciter. de quibus loquitur Arist. in antepdicamentis dicens equuoca sunt quoz nome est eoe z ro sbe est diuersa.

habet similitudinē cū esse. parifirmiter sua causa est equiuoca. s. durities quoniā prius inest offi q̄ spine 7 prius spine q̄ sepiom. nec inest poste riori nisi ratione prioris. Similitudo ergo inest equiuoce figuris 7 coloribus. q̄a diuersis ratioi bus 7 nō scdm prius 7 posterius. durities autē analogice dicit de his tribus. q̄a secūdu prius 7 posterius 7 scdm causā 7 causatū. nec de hoc facit hic philosoph⁹ mētionē. q̄a superius exprefferat hanc sententiā. Dubitatur q̄ videt hanc ana logiā coincidere cū analogiā cōmutate pportio nis. nā sicut durities dicitur de offe spina 7 sepi one scdm prius 7 posterius. ita cōmutata ppor tio de numeris cōporib⁹ 7 tēporibus. Respō detur q̄ nō est eadē analogiā q̄ analogiā reper ta in numero figura. 7 cōmutata pportione est analogiā cōter dicta tātum scdm prius 7 posteri us nō tollens rationē generis. hec est autē analo giā pprie dicta scdm causā 7 causatū tollens rati onē generis cū nō dicatur de posteriori nisi rati one prioris. ita q̄ durities offis est causa ppter quā durities dicit de spina 7 sepiome iuxta modū loquēdi. cōmen. q̄rto metha. di. q̄ sanitas dicit absolute de aiali 7 de cibo vel vrina tantū per at tributionē ita q̄ sanitas animal⁹ est causa ppter quā cibus dicit sanus aut vrina. sed nō ita cōtin git. in numeris 7 figuris autē cōmutata pportioe quia 7 si nō esset triangulus aut binarius nō mi nus figura diceret de quadrāgulo 7 numerus 5 ternario. similiter cōmutata pportio diceretur 5 quātitatibus cōtinuis licet nulla eēt quātitas di creta. Ex predictis sequitur q̄ sanitas 7 duri ties cōissime sumpta ut dicunt de omnibus nomi niatis nō sunt per se in predicamēto sicut neq̄ ali qua equiuoca equiuocatione ppriissime dicta. vni uoca autē sunt in predicamēto qualitatis sanitas quidē in p̄ma specie. 7 durū in secūda ut determi nat arif. in predicamētis. Contra cōclusiones instatur ostēdendo q̄ nō semper causa 7 effectus sunt. cōsimiliter accipiēda scdm vniuocationem equiuocationē 7 analogiā. quia sba est causa acci dentis. 7 tamē substantia est vniuoca cū sit genus 7 accidens equiuocū vel analogū cū dicatur 5 ac cidente absoluto 7 respectiuo diuersis ratioibus scdm prius 7 posterius 7 scdm causā 7 causatū. similiter sanitas est effectus equiuocus v̄ analogus. 7 tamē causa sua est vniuoca cū causa illius nō possit eē nisi aliquod cōe predicamenti sbe lo quēdo de causa subiectiua. Biedūm q̄ accis est vniuocū licet significet accidēs absolutū et re spectiuū scdm prius 7 posterius 7 diuersis ratio nibus quia cū toto hoc significat illa scdm eādē rationē que est alteri inherere cū accidētis eē sit inesse septio metha. 7 q̄ nō significet illa secūdu causā 7 causatū manifestū ē. quia secūso omī ac cidēte absoluto nō minus accidens dicitur 5 ac

cidēte respectiuo cū in deo sint accidētia sp̄pecti ua 7 nō absoluta. de sanitate autē sumpta analo gice ad aial cibū 7 vrinam. dico q̄ nō habet eam sam vniuocā neq̄ illi aliquid adequate respōdet predicamenti sbe. sed solū cōrespōdet causa eq uoca extra predicamētm. sicut ei cani equiuoce sumpto nihil adequate respōdet predicamēti sbe licet tā canis latrabilis q̄ marinus q̄ celestis sit per se in predicamēto substantie. ita aial cibus et vrina sunt per se in predicamēto substantie quib⁹ nihil adequate respōdet in predicamēto illo sed solū extra p̄dicamētū 7 illud est innotiatū analo gū analogiā ppriissime dicta 7c.

Abent autem sic cōsequi cām ad iuicē: 7 cui⁹ est cā: 7 in quo est causa: unūquodq̄ quidē accipiēti 7 cuius causa: in plus ut in quatu or equales eos qui extra. in plus sūt q̄ triangulis aut quadrangulis. oī bus autē ineq̄ue. quecūq̄ enī quatu or rectis equales exteriores: 7 medi um similiter.

Istud est tertiū caplm huius tractatus in quo Aristo. postq̄ cōpauit effectū causē psequenter comparat passionē causā 7 subiectū inuicem. ut ex his habeatur formalis cognitio causē 7 effect⁹ ponendo duas cōclusiones quarum p̄ma est ista passio causa 7 subiectū vniuersaliter sumpta inuicem cōuertuntur: sed particulariter nō sciunt cōuertunt. Secūda p̄elo ē passio habēs plu ra subiecta specialia 7 plures causas particlares nō est demōstrabilis de quolibz illorū per cau sam specialē ibi. in figuris autē. p̄ma con clusio arguitur dupliciter. 7 primo inductiue. quoniā h̄re tres angulos equales duobus rectis 7 figura tribus rectis lineis cōtentāz habere an gulū extrinsecū 7 triangulus inuicē cōuertunt. Si militer h̄re angulos extrinsecos equales q̄ tuor rectis 7 eē resolubile in tot triangulos quot angulos h̄z demptis duob⁹. 7 figura rectilinea i uicē cōuertunt sed h̄re tres angulos 7 habēs angulū extrinsecū 7 p̄socheles nō cōuertunt. nec ē cō uertunt habēs angulos extrinsecos equivalentes quatuor rectis 7 eē resolubile in tot triangulos quot angulos habet demptis duobus 7 triangu lus uel quadrāgulus.

Est autē medium ratio primi extre mi: propter qd omnes scientie p dif finitionē fiunt: ut folio fluere simul: sequitur uitē et excedit ficcū: sed nō

20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

omnia sed equaliū. si itaq̄ accipiat ali quis primū mediū. ratio fluendi fo lia est. erit enī primū in altero medi um: quoniā omnia h̄ sunt. sit huius mediū q̄ ficus dēatur: aut aliquid aliud huiusmodi. quid est autem fo lio fluere densari in contactu semi nis succum.

Secūdo mediū in demōstratione potissima est dif finitio maioris extremitatis 7 minor extremitas est s̄m. 7 hec oīa cōuertunt 7 in demōstratione particulari mediū est diffinitio maioris extremitatis aut ipm s̄m. minor at est aliquid cōtentūz sub eo. 7 hec nō cōuertunt 5. patz p̄na. q̄ diffini tio est causa 7 minor extremitas est subiectū vel aliquid cōtentūz sub illo 7 maior extremitas est passio. antecedēs at nāliter dēclarat qm folio flu ere 7 humore dēp̄sari in seie 7 iportatū per oēs arbores fluentes inuicē cōuertunt. quoz vnus. s. folio fluere alterz causat. s. humore dēp̄sari in seie iportatū vero per oēs arbores fluentes est s̄m. si aut sumat vitis aut ficus tunc nō p̄uertunt cau sa passio 7 s̄m. q̄ tale nō vlt sumit. nō enī sequit 5 folio fluit. 5 hoc est vitis siue sumat fluere i ac tu siue in bitu. eō aut tenet argumētūz sumendo fluere ut dicit aptitudinē. Nōndū p̄ fm Egi. q̄ sp̄ diffinitio que est mediū in demōstratione exprimit cām passionis in s̄bo. 7 cōuerso. illud qd est cā passiois in subiecto ē illud qd exprimit per diffinitionē. ut si cā eclipsis est interpō terre 7 querit quid est eclipsis. r̄ndetur q̄ est interpo sitio terre. ita si cā cadēdi folia est cōdēpsatio hu moris in arboze 7 querat quid ē folio fluere. re spondendū est q̄ est dēp̄satio succi seu humoris in arboze nec tales r̄nsiones sunt intelligēde in p̄ dicatione idēptica s̄ causali. q̄ tales diffinitioes sunt causales. nō enī interpō est idēptice eclipsis nec cōdēpsatio humorū est formalr casus folio r̄ū sed est solū cā illi. sic. n. loquit p̄hus in p̄logo de aia cū dicit domū eē tectū parietē et fundamē tum. 7 cōmen. ibidē q̄ ira est ebullitio sanguinis in corde. nō enī est aliqua istaz diffinitionūz idē ptica sed tantū causalis. iō quelz istarū propositi onū est intelligēda in obliquo 7 nō in recto. Ex isto notabili sequit q̄ diffinitio subiecti est medi um in demōstratione potissima qm ipsa est que exprimit cām p̄me passionis. si enī querit ppter quid hō est disciplinabilis. r̄ndetur quia est aial rōnale. 7 si queritur ppter quid triāgulus habz tres angulos equales duob⁹ rectis. r̄ndendum est q̄ est figura rectilinea tribus lineis contenta 7 nō q̄ h̄z angulū extrinsecū. q̄ dato q̄ nō esset aliquis angulus extrinsecus nō minus triangul⁹

haberet tres angulos equales duob⁹ rectis. nō ergo habēs angulū extrinsecū est mediū in demon stratione sed diffinitio trianguli 73 figura trib⁹ rectis lineis contēta. h̄re at angulū extrinsecū est dēterminatio illius mediū ut alias dictum est sine qua dēterminationē nō posset illa cōclusio demon strari. oīs triangulus h̄z tres angulos equales duob⁹ rectis. Secūdo notandū q̄ ex eodē succo seu humore qd idē est apud. p. in l̄ra gnatur semē fructus 7 foliū. ex puriori tñ gnatur semē 7 fru ctus 7 ex impuriori gnatur folia. totū ergo ap pellat succū seminis arif. 73 succūz ex quo gnatur semē 7 fructus 7 succū ex quo gnatur folia. talis 5 succus si cōdēp̄sēt 7 cōgelet in arboze ita q̄ n̄ attingat folia statū illa ab arboze fluunt. Ex qui bus sequit quadruplicē eē cām huius passionis que est folio fluere. p̄ma cā est latitudo folii. ex eo enī q̄ folia sunt lata 7 magna habent graui tatē multā 7 valde ponderāt ppter quā cām pe tunt casum deorsum. ista cā nō est vniuersalis nec imediata nec per se sed per accis. q̄ accidit lati tudini motus deorsum. q̄ aut folia cadant 5 est ratione grauitatis quā icludit latitudo folii. Se cūda cā est passibilitas succi seu humoris i arbo re. nā arbōes latoz folioz habēt humore 7 succū magis passibilē qd p̄z ex ipsa latitudine folioz cō surgente ex dilatatiōe succi bñ passibilis. aliter enī fierent folia stricta. ista cā est vniuersalis sed n̄ imediata. q̄ a p̄ncipio est succus passibilis. 7 ta mē tunc nō fluunt folia imo nondū formata sunt Tertia causa est exalatio facta a calido. calidū enī p̄opter qd maturescunt fructus agēs in suc cū. i. in humore illū passibilē facit exalare subtile grosso remanēte. 7 quia nō est de natura grossi facile penetrare impeditur arbor a nutrimento fluente per folia quo deficiente deficcant folia 7 fluunt. hec quidē causa potest eē imediata s̄ non vniuersalis. quia per talē cām nō omnia folia flu unt. Quarta causa est congelatio facta a frigido nāz frigidū agens in huiusmodi humore passibi lem cōdēp̄sāt 7 congelat ipsū quo cōgelato nō attrahitur ad folia 7 consequēter cadunt propē defectū nutrimenti restaurantis humidū deper ditū 7 hec causa est vniuersalis 7 imediata quā appellat. p. mediūz primū idēst causā vniuersalē 7 imediatāz. 7 intelligitur hic per folia fluere ca sus folioz deorsum per motū. quia si intellige retur dilatatio 7 extensio. tunc causa imediata esset fluxus 7 extensio frequens succi seu humo ris in arboze. Contra predicta argu. 7 maxie contra quartā causāz. quia humor dēp̄satus et cōgelatus nō videtur esse causa imediata fluxus folioz sed magis carentia nutrimenti. iō enim folia fluunt. quia carent nutrimento q̄ humor nō potest penetrare. causa autē quare nō potest penetrare est p̄gelatio 7 dēp̄satio scā a frigido

hinc videtur motus...
et primo...
...

Secundo sequitur quod humor viscosus est sp. ca. q. non fluunt folia. p. 3. q. 2. q. facit succum impassibile pp tenentia partium. sed p. nis falsum. q. sicut h. humor viscosus cuius folia facile fluunt sicut vitis. Ad primum dicitur quod talis humor codepresat quod caritia nutritiva est causa immediata sed non eodem modo. quod humor codepresat est causa immediata positiva et caritia nutritiva est causa immediata privativa. et quod hec causa includit in priori. id est per humoris codepresatum demonstratur folia fluere et non per caritiam nutritivam. quod ut dictum est. effectus negativus non demonstrat per causas pure negativas sed per causas negativas adiunctam affirmativam aut per causas affirmativas includentem negativam. Ad 2. respondetur per quatuor propositiones. quare prima est ista. impassibilitas succi vel humoris in arboribus est per se causa non fluendi folia. patet. nam quoniam succus arboris non est de facili passibilis non est facilliter extedibilis pro quod facit folia stricta deinde si non est bene passibilis non defacilliter exalat a calido nec defacilliter cogelat a frigidido. ex quo sequitur folia recipere nutrimentum et non fluere. Secunda propositio viscositas talis succi est causa per accis non fluendi folia. patet quod si aliquo modo est causa est p. tanto. quod illa viscositas reddit succum non defacilliter passibile pro tenentia partium imicte. Tertia propositio viscositas tendens in siccu est causa non fluendi. patet. nam sicut caliditas est maxime activitatis. ita siccitas est maxime resistetie. id est humor talis non potest cito exalare calido nec codepresari a frigidido. Quarta propositio viscositas tendens in humidum non est causa non fluendi folia. quod sicut calidum est activum et frigidum subactivum. ita siccitas est passiva et humiditas subpassiva. id est succus habundans in humidum pro passibilitate humiditatis est bene passibilis pro quod ratio humiditatis habundans exteditur succus et sunt folia lata. et quod illa humiditas est bene passibilis succus patet exalatione a calido et cogelatione a frigidido pro quod arbor habens tale succum folio fluit. Et ex his patet ratio ad rationem negando primam. sed solum sequitur de humore viscoso tendente in siccitatem. quod de humore tendente in humiditatem illud non est verum. ut patet de sicco. cuius humor minime habundans humiditate habet lata folia et folio fluit pro humiditate bene passibile.

In figuris autem sic assignabit aliquis querentibus consecutionem esse cause et cuius est causa. sit enim a. in b. omni b. autem in uno quoque eorum que sunt d. i plus autem b. quidem igitur uniuersaliter utique erit ipsis. d. hoc enim dico uniuersale quod non conuertitur: tamen omnia conuertuntur et excedunt in ipsis. igitur esse causa ipsius a. b. est. oportet

igitur a. amplius quam b. extendi. si vero non: quod magis causa erit hec illi. Secunda propositio passio habens plura subiecta specialia et plures causas particulares est de quolibet illorum. Similiter strabilis per causam spalem. patet. nam esse longe vite est quedam passio composita hinc subiecta spalia in volatilibus et quadrupedibus. scilicet aquila et ceruus et causas particulares que sunt esse siccu in volatilibus et carere colera in quadrupedibus. constat autem hanc passionem demonstrari de aquila per esse siccu et de ceruo per carere colera que quidem cause et si se conuertunt istis subiectis conuertunt tamen cum omnibus his simul in quibus est longa vita ita quod esse siccu in volatilibus in plus se habet quam aquila. tamen conuertit cum omnibus volatilibus sicut quibus est longa vita. sicut carere colera i plus se habet quam ceruus. tamen conuertit in quadrupedibus cum omnibus his in quibus est longa vita. sit ergo a longa vita et b. c. volatilia et quadrupedia et d. e. esse siccu et carere colera et patet demonstrari de b. c. per d. e. isto modo omne volatile siccu est longe vite. scilicet aquila est volatile siccu. ergo aquila est longe vite. Item omne quadrupes carens colera est longe vite ceruus est quadrupes carens colera. ergo ceruus est longe vite. Notandum primo quod quadrupedia propter siccu terrenum reducuntur ad temperamentum per carentiam colere. volatilia vero quia habent multum de humiditate aerea reducuntur ad temperamentum per esse siccu. ergo esse siccu in humido aereo est causa contemperamenti et longe vite in volatilibus. carere autem colera i sicco terreo est causa contemperamenti et longe vite i quadrupedibus. ideo bene sequitur hoc esse siccu in humido aereo. ergo esse longe vite et non conuertit etiam sequitur. hoc caret colera in sicco terreo. ergo esse longe vite et non e contra. hec enim passio. scilicet longa vita est composita que aliqua illarum causarum. Existit nota bili sequitur quod longa vita non est demonstrabilis de aliquo per esse siccu. aut per carentiam colere tamen que per causam immediatam. sed per esse contemperamentum in complexione hoc modo omne animal contemperatum in complexione est longe vite. sed ceruus vel aquila est animal contemperatum in complexione. ergo ceruus vel aquila est longe vite. esse autem contemperatum in complexione demonstrat immediate per esse siccu et per carentiam colere sic arguendo. omne volatile siccu est animal contemperatum in complexione. scilicet aquila est volatile siccu. ergo aquila est animal contemperatum in complexione. Item omne quadrupes carens colera habet contemperamentum complexionis. sed ceruus est quadrupes carens colera. ergo ceruus est habens contemperamentum complexionis. sic enim vituperabile demonstratur per agere contra rectam rationem tanquam per causam immediatam et per habundare vel deficere tanquam per causam mediatam. ita longitudo vite demonstrat per contemperamentum

hinc videtur motus...
et primo...
...

complexionis tanquam per causam immediatam et per esse siccam vel carere colera tanquam per causam mediatam. Secundo notandum quod aliqua passio habet subiecta spalia sed non causas particulares. ut habet tres angulos equales duobus rectis huius passionis subiecta spalia sunt equilaterus et isosceles quibus non correspondent cause particulares sed tamen causa vltima. scilicet diffinitio trianguli. aliquid autem passio habet subiecta spalia et causas particulares. sed non causas vltimas ut agere contra rectam rationem et esse temperamentum in complexione dignus enim et auarus seu audax et timidus sunt subiecta particularia prime passionis cuius non est aliquid causa vltima aliter procederet in infinitum sed tamen cause particulares vix abundare et deficere. secunde autem passionis non est aliqua causa vltima ne procedat in infinitum sed tamen particularis vix esse siccu et carere colera sicut per particularia subiecta que sunt ceruus et aquila. Item aquila est passio que habet causam vltimam et causas particulares sicut habet subiectum vituperabile cuius causa vniuersalis est agere contra rectam rationem. et causa particularis est abundare et deficere: aut sicut longitudo vite cuius causa vltima est temperamentum complexionis. et cause particulares sunt esse siccu et carere colere. neque ponit arif. in lra quod iste sunt cause immediate longe vite. sed tamen quod longa vita est demonstrabilis per quolibet illarum causarum ubi tamen poneret illud esse intelligendum conditionali et exemplariter. Exempla enim ponimus non ut ita sint sed ut sentiant qui adducunt inquit philosophus i libro elenco. Tertio notandum quod aliqua est passio habens tam subiectum puertibile noiatum quam causam puertibile noiatam ut disciplinabile seu equalitas trium angulorum ad duos rectos prime passionis subiectum puertibile est homo. sed causa conuertibilis est animal rationale. secunde vero passionis subiectum puertibile est triangulus. et causa puertibilis est figura tribus lineis rectis et terna. aliqua autem est passio que habet subiectum puertibile noiatum et causam puertibiles innoiatam ut hinnibile et rudibile que sunt passionum subiecta puertibilia sunt equus et asinus. cause autem puertibiles non sunt nominatae sicut nec diffinitoes essentielles eorum subiectorum. aliqua vero est passio habens causam conuertibilem nominatam et subiectum innoiatum ut comunitas pro portio cuius causa puertibilis est proportio biliter augeri seu similitudo proportionum. subiectum autem puertibile est innoiatum ut ponit arif. in primo huius. sicut etiam tangibile habet causam puertibiles noiatam. scilicet inmutatam tactus. non autem habet subiectum puertibile noiatum: sed tamen subiecta particularia. scilicet calidum et frigidum humidum et siccu ut colligitur ex doctrina philosophi. 2. de anima. ita in proposito vituperabile habet subiectum puertibile noiatum quod est viciuosus et causam puertibile nominatam que

est agere contra rectam rationem. sed longa vita habet causam puertibilem noiatam que est contemperamentum complexionis: et subiectum puertibile innoiatum: quia non est animal nec quadrupes nec volatile cum longa vita non verificetur vniuersaliter de aliquo isozum. sed est aliquod inter ista quod verificat de quibusdam quadrupedibus. scilicet de his in quibus est carentia colere. de quibusdam volatilibus videlicet de his in quibus abundantia est sicca. ideo dicit philosophus in littera quod longa vita conuertitur cum omnibus his sicut et excedit quodlibet isozum diuisim. scilicet ceruum vel aquilam et huiusmodi. Sigitur in omnibus. e. est. a. erunt illa omnia aliquid unius aliquid. a. b. Si enim non: quomodo erit differentie quoniam in quo est. e. sit. a. oi. in quo autem. a. non omni insit. e. propter quod enim erit aliquid causa: ut puta a. inest oib. d. Si itaque que sunt. d. erunt aliquid unum considerari. oportet et sic. c. Contingit igitur eiusdem causas plures esse sed non eiusdem specie: ut eius quid est longe vite esse quadrupedia: non habere coleram. volatilibus sicca esse aut aliud aliquid. Ex predictis arif. correlarie infertur quod huiusmodi passio communis non est vnus effectus specie quia puenit a multis causis diuersarum specierum modo a causis diuersis specie non puenit idem effectus specie licet pueniat idem effectus genere. vnde habere longam vitam est effectus diuersus specie sicut sue cause particulares diuersificant in specie. scilicet esse siccu in volatilibus et carere colera i quadrupedibus. vnde beniter potest sic argui contemperamentum complexionis non est vnus specie. ergo nec longa vita. patet consequentia per Arist. in altero capitulo di. quod causa et effectus similiter accipiuntur quantum ad uniuocationem equiuocationem et analogiam. antecedens autem liquet ex dictis cum esse temperatum in complexione immediate pueniat ex causis diuersarum specierum que sunt esse siccu et carentia colere. Contra predicta arguitur et primo quod cause diuersarum specierum pducunt eundem effectum specie. quia caliditas et lumie sunt cause diuersarum specierum a quibus pueniunt caliditates eiusdem specie. Secundo arguitur esse contemperatum in complexione non est immediate a causis nominatis: quia aliter sequeretur quod aliqua passio habens causam non est potissime demonstrabilis contra determinationem arif. primo huius. et patet consequentia

hinc videtur motus...
et primo...
...

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including 'Solutio ad objectionem...' and 'De syllogismo...'.

ga hec passio. s. eē contēperatū in cōplexione h3 cam ut dictū est z subiectū cōuertibile licz inomi natū z q nō demōstratur potissime ar. qz in omī demōstratione potissima omēs termini cōuertū tur sed eē cōtēperatū in cōplexione in plus se h3 qz aliqua dictaz cārum. ergo per nullā illarū de mōstratur potissime. Ad primū rīdetur qz cau se diuerfarū speciez nō cōtente sub eodē genere immediato bene produciunt effectus eiusdē speciei quia vna reductur in aliā sed cause diuerfarum speciez cōtente sub eodē genere immediato non p ducunt effectus eiusdē speciei. ut p3 de homie z de equo de quibus causis loquitur hic phis eo q esse sicū z carere colera seu volatule siccam et quadrupes carens colera cōtinentur sub eodē genere immediato qd est vniuersale subiectū illi passiois. s. habere longaz vitaz. Ad secundū dicitur q esse contēperatū in cōplexione non de mōstratur potissime per aliquā illarū causarum diuisim sed per ambas simul disiuncti. ut omne quadrupes carēs colera vel volatule sicū est cōtēperatū in cōplexione sed a est huiusmodi dato qz a sit illud subiectū innominatū. ergo a est cōtēperatū in cōplexione. z si ar. omīs demōstratō potissima ē per cām vniuersalē. si ergo hec est de mōstratio potissima oportz qz contēperatū in cōplexione habeat cām vniuersalē cuius oppositūz dicebatur in secūdo notabili alterius cōclusiōis

Dicendū qz ibi loquebatur de cā vniuersali simpliciter accipiēda nō expressibili per disiunctū vel copulatū. nunc autē causa vniuersalis assignata nō potest exprimi nisi per disiunctū sicut em passio vniuersalis aliquādo exprimitur per disiunctum ut par vel impar qd dicitur eē passio puer tibilis cū numero ita causa vniuersalis aliquādo exprimitur per disiunctū ut habundare vel de sicē respectu illi passiois agē d rectā rōz z eē sicū vel carē colera respectu illi. s. ppatū i cōplexiōe.

Si autē in athoma non statim veniunt: z nō solū unū mediū: sed plura: z cause plures: equalis autē causa ē mediōzū que ad uniuersale primū ē: aut que ad singulare singularibus: manifestū utique est qz que propinq ora unicuique prima causa. primū quidē enī que est sub uniuersale. hec enī causa: utputa in d. quidē c. ipsius b. cā est in d. quidē igitur eē c. cā est ipsius a. ipsi autē c. b. in hoc autē est eadē de syllogismo quidē igit: z de mōstratione quid unūquodque est:

z qō sit manifestū est. simul autē z de scientia demonstratiua.

Circa p̄dicta posset dubitari cur passio cōis ali qñ referat ad sp̄ale s̄m nō imediate sed per p̄ta media subordinata vtrū reductio passiois in s̄b fieri debeat ascendēdo vel descendēdo. vbi gra. vegetatiū est passio cōis relata ad hoicm ut ad simplicissimū s̄m ad qd nō statī deuenit sed mediante sensitiuo z rōnatiuo z tūc est qd q̄lis d3 eē p̄cessus dem̄ratiuus vtrū sit descendēdo. ut oē sensitiū est vegetatiū oē rōnatiū est sensitiū. q̄ oē rōnatiū est vegetatiū. tūc vltra oē rōnatiū est vegetatiū. oīs hō est rōatiū. q̄ oīs hō est vegetatiū aut p̄cedēdo ab inferiōri ad suū superiōrē oē rōatiū est sensitiū oīs hō est rōatiū. q̄ oīs hō est sensitiū. z vltra oē sensitiū est vegetatiū oīs rōatiū est sensitiū. q̄ oē rōatiū est vegetatiū. est q̄ qd q̄s istoz modoz est obp̄uādus. Rīdet phs qz qz illoz mōz pōt obp̄uari dūm p̄cedat ip̄s per cās primā. tñ magis p̄p̄e p̄cedit emdo sur sū qz descendēdo ut dato qz a sit vegetatiū z b sē sitūū z c rōatiū z d hō. pōt q̄ dem̄rari a de d d scēdēdo p b c. z itez ascendēdo p c b. p̄p̄e tñ sit il la reductio ascendēdo eo qz itur ad cās vltz z imedi atā passiois sic arguēdo maiorē. oē corp̄ aiātū ē vegetatiū. oē sensitiū ē corp̄ aiātū. q̄ oē sensitiū ē vegetatiū. itez maior sic dem̄rati. oē corp̄ hīs vitā est vegetatiū. oē corp̄ aiātū est corp̄ hīs vitā. q̄ oē corp̄ aiātū est vegetatiū vbi iā assignat cā vltz q̄ est corp̄ hīs vitā ut colligit de intētiōne arif. 2. de aia. Sed dubitat de ista dem̄ratiōne. oē sensitiū est vegetatiū oē rōnatiū est sensiti uum. q̄ oē rōnatiū est vegetatiū. utrum sit demōstratio quia vel p̄pter quid z videt qz non demōstratio quia. quoniā mediū in dem̄ratiōne qz nō est immediata cā inherētie predicati ad s̄m ut colligit a pho s̄ hui sed mediū hui dem̄rati onis est immediata causa inherētie predicati ad subiectū cū vegetatiū isit rōatiuo per sensitiū q̄ nō ē est dem̄ratiō p̄p̄ qd ex quo p̄cedit a posteri ori. posteriū est. n. nāliter sensitiū qz vegetatiū

Dicendū scōm p̄p̄bi. in vniuersalibus qz spe cies respectu generis habz habitudinē totius et partis. quoniā genus est pars eēntialis speciei et species est pars subiectina generis ex quo sequi tur qz ista demōstratio. omīs homo est aial for. est homo. q̄ for. est aimal. potest eē qz et p̄pter quid. si enī accipitur hō ut pars aialis sic est de mōstratio p̄pter quid. quoniā partes sunt potes toto p̄mo p̄bi. si autē accipitur hō ut totū resp̄ ety animalis sic p̄ceditur ab effectu ad causam z est demōstratio quia. ita in p̄posito est dicendū qz illa demōstratio est p̄pter quid si sensitiū di cat habitudinē partis ad vegetatiū. si autē dicit habitudinē totius sic est demōstratio. qz p̄o

cedens ab effectu ad causam.

Ep̄icipis autē quali fiant cog nita: z quis est cognoscēs ha bitus: z manifestū predubitantibus primū quod quidē nō cōtingit scire per demōstrationē non cognoscenti prima p̄cipia imediata dictū ē pri us immediatoz autē cognitō. z utz eadē est: aut nō eadē dubitabit utiq aliqz: z utrū scia utriusqz an nō: aut b̄ quidē scia: illius autē aliquod ge nus sit: z utrū cū nō sit habitus fiat: aut cum insint lateant.

Itud est quartū capitulū huius quarti tractatō secūdi posteriorū in quo arif. agit de virtuali cog nitione cause z effectus post qz determinatū d̄ formalī cognitione eozūdes. causa enī z effectus formaliter ingrediūtur demōstrationē. sed digni tates que sunt p̄cipia p̄ma tantū virtualiter in grediūtur demōstrationē ut patuit p̄mo huius i quibus virtualiter cōtinetur z cognoscitur causa z effectus eo mō quo virtualiter cōtinetur effe ctus in causa z causa particularis in cā vniuersali z minus vniuersalis in magis vniuersali. iō d̄ mo do cognoscēdi dignitates seu p̄ma p̄cipia est cō sequēter agendū ut habeat cōpleta notitia oīuz p̄cognitōz que sunt passio subiectū z dignitas de quibus est facta specialis mētiō in prologo cū dicebatur ante oēm demōstrationē tria esse p̄cognita z duas eē p̄cognitiōnes. s. quid est z quia est. Rīdēt autē istud capitulū in duas partes. i. quarū p̄ma arif. mouet questiones z in secūda exequit de illis ibi. si quidē igitur. P̄ma que stio est ista vtrū oīum primozū p̄cipioz imedi atoz sit eadē cognitio vel diuersa. Secūda que stio vtrū p̄ma p̄cipia z ipsa cōclusio per sciētiāz cognoscatur aut sciētia sit cognitio p̄clūsiōis z i tellectus sit cognitio p̄cipioz. Tertia questio vtrū p̄ma p̄cipia sint nobis innata z lateāt nos aut sint successine acquisita.

Si quidē igit habemus ipsos: incō ueniens est: cōtingit. n. certiores ha bendo cognitioes dem̄rante latere.

Ista est secūda pars huius capli in qua arif. facit duo. quoniā p̄mo exequitur de tertia questōne. secūdo de aliis duabus p̄cedētibus ibi. quoniāz autē circa intelligentiā. Executio tertiē questōis sic ordinatur. nā p̄mo arguit philosoph̄ cōtra vtrāqz partē questōis cōcludēdo oppositū cuius libet illarū. secūdo vero determinat partē sustinē

dam ibi. necesse itaqz. Quantū ad primū ar. qz nō sit possibile p̄ma p̄cipia nobis eē inata et nos latere. nā data illa p̄ma parte questōis seq tur hoc incōueniens qz certissima cognitio laterz habentē. p3 cōsequētia. quia notitia p̄cipioz est cognitio certissima. sed cōsequēs pbatur eē falsū nā cognitio p̄cipioz est certior cognitōe habita per demōstrationē sed cognitio habita p̄ demō strationē nō sic h̄i pōt qz lateat habētē. q̄ multo minus pōt fieri qz aliquis habeat cognitioē p̄i cipioz imediatoz z lateat ip̄m. p3 cōsequētia cuz minorū inductiue. maior autē est clara ex quo no titia demōstratiōis depēdet a notitia p̄cipiozū imediatoz iuxta determinationē arif. p̄mo hui.

Notandū qz actus z habitus specificat ab obo ut colligit a pho secūdo de aia. iō nulla est certa cognitio que nō sit de re certe cognita. nemo at certe cognoscit aliquā rē nisi p̄cipiat se cognoscē illā z nemo percipit se cognoscē aliquā rē nisi p̄i piat cognitioē illius rei. q̄ nō est possibile aliqz eē certissimā cognitioē que lateat habentē. licet enī visus interdū videat z nō percipiat se videre z intellectus intelligat z nō percipiat se intelligē. nullus tñ certe cognoscit nisi percipiat se cogno scere. visio enī qua nō percipit se vidē z intellec qua nō percipit se intelligē nō est certa cognitio. cū q̄ cognitio p̄moz p̄cipioz sit cognitio certis sima nō est possibile illā eē inatā. alioqui cognitō certissima lateret habentē cū in p̄mo instanti ho minis aia nihil se percipiat cognoscere. ut expe rientia manifestat.

Si at accipimus nō habētes prius: qualiter utique cognoscemus z adi scemus: ut nō ex p̄existēti cognitioe: impossibile. n. est sicut z i demōstra tiōe diximus manifestū igitur qz ne qz hēre possibile est: neqz ignorati bus: z neqz nullū habentibus habi tum fieri.

Secūdo arg. phs cōtra aliā partē qōis pbando cog nitionē p̄moz p̄cipioz nō inē nobis per acq sitionē inferēdo b̄ incōueniens data parte affir matina sequit qz aliqua notitia intellectiua nō si eret ex p̄existēti cognitioe d̄ determinationes factā in primū p̄logi posteriorz. z p3 p̄na. qz notia p̄moz p̄cipioz d3 eē p̄ma. si enīz p̄cederet alia notitia illa nō eēnt p̄ma p̄cipia. qz sicut se habet res ad eē ita se h3 ad cognosci. 2. metha. z ita hīs rōibus sequit falsitas tertiē qōis pro vtrāqz pte

Notandū qz p̄cipioz indēmōstrabiliū qdā sunt ex terminis cōsistim ut de quolibz esse vel nō esse non contingit idem simul esse z nō esse. z quedā sunt ex terminis minus cōibus ut omne

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including 'Solutio ad objectionem...' and 'De syllogismo...'.

totū est maius sua parte. si ab equalibus equalia demas cetera manēt equalia p̄ma p̄ncipia fiunt in nobis solo lumie intellectus agentis. alia vero discursu imperceptibili semper tamē cōcurrente intellectu agēte quia sicut color nō mouet visum nec visus recipit visionē nisi virtute lucis vel lumis materialis. ita fantasma nō mouet intellectū nec ipse intellectus possibilis aliquā in tellectionē recipit nisi virtute lumis intellectus agētis et h̄ in hoc sit similitudo inter visus et intellectū possibile. In aliis tamē est dissimilitudo quoniam visus nō habet potentia discurrendi nec syllogizandi neq; per deductionē inuestigandi. quorum quodlibet inest intellectui facto in actu. Ex quibus sequit̄ q̄ cognitio p̄ncipiorū tam mediatorū q̄ immediatorū aliquo mō inest nobis a natura et aliquo mō nō. Cognitio quidem p̄ncipiorū inest nobis a natura nālitate potētie passiue sed nō inest nobis a natura nālitate actus vel habitus inati. sicut enī visio inest visui a natura nālitate potētie passiue p̄pter naturāle inclinationē quā potentia visiva innatā habet ad visionē. quia unūquodq; nālitē inclinatur in suā perfectionē et in suū finē. nō tamē visio inest visui a natura nālitate actus vel habitus innati cū visus nō nascatur videns. sed in pura potētia receptiua uisionis ab obiecto ita intellectio inest nālitē intellectui nālitate potētie passiue cū intellectus nālitē inclinē ad actū intelligēdi tanq̄ in suā perfectionē iuxta illud arist. in p̄ncipio metha. omēs homines natura sci re desiderant. nō tamē inest intellectui nālitē in tellectio nālitate actus vel habitus innati cū nascatur intellectus sicut tabula rasa in qua nihil ē depictū tertio de anima. sed primū actū et habitū recipit intellectus ab obiecto sensibili iuxta illud in eodem tertio. necesse est intelligentes fantasmata speculari.

Necesse itaq; est habere quidā quādam potentiam.

Pro solutiōe huius quēstionis phi. p̄mo premit tit aliquas suppositiōes. deinde elicit cōclusiones ibi. ex sensu quidē igitur. Prima suppositio est ista quelibet cognitio p̄ncipiorū presupponit aliquā in nobis potentia sensitua. patz quia omīs notitia intellectiua in nobis presupponit aliquā sensitua ex quo necesse est intelligentē fantasma ta speculari tertio de aia. sed omīs notitia p̄ncipiorū est intellectiua. quia sensus non cognoscit p̄ncipia. ergo omīs notitia p̄ncipiorū presupponit in nobis cognitionē sensitua. sed omīs cognitio sensitua presupponit potentia sensitua sicut perfectio perfectibile et forma subiectū. ergo notitia p̄ncipiorū presupponit in nobis potētia sensitua. Et notat̄ dicitur in nobis. quia abso loquēdo nō est verū q̄ omīs notitia intellectiua

presupponit sensitua cū intelligentie abstracte intelligant et cognoscant absq; sensu.

Non huius autē habere aut erit h̄ honorabilior scdm certitudinē.

Secūda suppositio notitia p̄ncipiorū nō est illa nobilior scdm certitudinē probatur quadrupliciter. et p̄mo ex parte obiecti quia obiectū cognitionis sensitue est sensibile et obiectū p̄ncipiorū seu notitie intellectiue est intelligibile. cōstat autē intelligibilia ēē certiora sensibilibus. quoniam sensibilia sūt magis variabilia q̄ intelligibilia. dicit enī philosoph⁹ octauo phi. q̄ intelligentie motrices celoz sunt substantie abstracte a materia infatigabiles indiuisibiles et imobiles nullā habentes magnitudinē. Secūdo argu. idē ex parte subiecti. quia nobilitas forme habet attēdi penes nobilitatē subiecti scdm illud phi. secūdo de anima. actus actiuoz sunt in paciente dispositi et uniuscuiusq; proprius actus est p̄pria materia sed certior est potētia intellectiua in qua fundatur cognitio p̄ncipiorū q̄ sensitua in qua fundatur notitia sensitua. q̄ certior est cognitio p̄ncipiorū q̄ cognitio sensitua. patet cōsequētia cū maiori et minori liquet ex eo. quia intellectus habet plus de entitate q̄ sensus sicut habet plus de perfectiōe et cōsequēter plus de certitudine et si nō quo ad nos tamē quo ad naturā. dicit enī philosoph⁹ secūdo metha. q̄ sicut se habet oculus noctue ad lumē solis. ita intellectus videtur ad manifestissimā in natura. vbi dicit cōmen. q̄ arist. per manifestissimā in natura intelligit substantias scpatas. Tertio argu. idem ex parte agentis. quoniam agēs in sensu est minoris certitudinis q̄ agēs in intellectu. cū agēs in sensu per se sit accidens secūdo de aia. et agēs in intellectu per se sit substantia. s. intellectus agens q̄ est omnia facere incorruptibilis et perpetuus ac substantia acti ens inquit philosoph⁹ tertio de aia

Quarto argu. idē ex parte actus. quia dictus est p̄mo huius q̄ arithme. et certior geome. p̄p̄ positionē quā punctum superaddit unitati cū punctus dicat positionē in cōtinuo et nō unitas s; notitia sensus superaddit notitie intellectus ratiōis singularitatis importantē cōditionē materie. ergo certior est notitia intellectiua q̄ sensitua. Sed dubitat̄ q̄ notitia p̄ncipiorū dependet a notitia sensitua per primā suppositionē. q̄ non potest esse certior. quia nō apparz a quo recipit hanc certitudinē et maxime quo ad nos. Quēdum scdm egi. q̄ licet cognitio p̄ncipiorū dependeat a notitia sensitua in fieri quia nō potest fieri cognitio intellectiua nisi prius facta sit notitia sensitua et fusu quia intellectus nō actualiter intelligit absq; motu fantasie. ut patz in iuriosis et de mentibus habētibus corruptā fantasiaz. nō tam

dependet esse. quia post acquisita scientia si posset aia libere cōvertere se supra se vel aspice re ea que h̄ intellectu nullo mō indigeret sensu nec interiori nec exteriori. Illud videt̄ esse cōtra determinationē arist. et Lōmen. 3. de aia di. q̄ sicut se h̄ spēs visibilis ad colorē. ita spēs intelligibilis ad fantasma. sed spēs visibilis dependet a colore tā in fieri q̄ in facto ēē p̄ eosdē 2. de aia q̄ etiā spēs intelligibilis dependet a fantasmate tā in fieri q̄ in facto esse. Propterea dicit q̄ cognitio p̄ncipiorū est certior notitia sensitua nō tm̄ q̄ ad nām sed etiā quo ad nos cū circa p̄ncipia nullo mō cadat deceptio et sunt sicut locus ianue in domo quē nullus ignorat p̄ Lōmē. 2. metaphi. et tūc ad argumentū neget̄ p̄na. q̄ visio certior ē quo ad nos et quo ad nām q̄ spēs visibilis. et tm̄ dependet ab ea in fieri usu et esse. neq; suā certitudinē recipit a spē visibili sed a colore di. phi. 2. de aia q̄ potētie cognoscunt p̄ actus. et actus p̄ oba. constat autē colorē certiorē esse quo ad nos q̄ visionē vel spēm visibilē ut colligit̄ a phi et Lōmen. 2. de aia. ita in p̄posito cognitio p̄ncipiorū r̄non accipit suā certitudinē a sensu sed ab obo q̄ ē ens maioris certitudinis tā quo ad nos q̄ quo ad nām q̄ aliqd aliud apprehensibile a potētia cognitua.

Videtur autē hoc omnib⁹ inesse animalibus. habēt enim potētiā naturalem indicatiuā quā uocāt sensum.

Tertio suppo. talis potentia sensitua p̄ncipiorū est in singulis aialib⁹ tā rōnālib⁹ q̄ irrōnālib⁹. p̄z. q̄ oē al' h̄z admin⁹ sensus tactus ut ostendit phi. 2. 7. 3. de aia. et in libro de sen. et sensa. et hec potētia nō acquirit̄ in nobis per successiōē t̄pis. sed est inata simul adueniens cū aia et di p̄ indicatiua. q̄ discernit conueniens a discoueniens. Alie autē potētie nō simul fiunt cū aia sensitua. vñ ante q̄z gnet̄ visus vel auditus aut alia potētia sensitua interior vel exterior repitur tactus in embzione simul cū aia sensitua.

Eum insit autē sensus his quidē animalium est māsio sensibilis: aliis autē non sit. in quibuscūq; quidē igitur non sit aut omnino aut circa que nō sit nō est i his cognitio extra sentire. in quibus autē inest sentientibus ē habere unū quoddam in anima. multis autē factis hui⁹ iam quedā dīa fit: quare in his quādā ē fieri rationē ex taliū mansione. aliis uero non.

Quarta suppo. potētia sensitua nō equalit̄ repit̄

ur in singulis aialib⁹. patz q̄ in aliquib⁹ repit̄ potētia sensitua absq; memoria. musca enī imemor p̄cussione reuertit̄ ad locū a quo recessit. bec. n. tā diu sentiūt q̄ diu durat imutatio sensus exterioris. In aliis autē repit̄ potētia sensitua cū memoria sed non h̄nt rōcinationē sicut aialia bruta p̄fecta in quibus retinent̄ spēs abñtibus sensibilibus et hoc in memoria. aliter enī nō cognoscerēt abñte obo q̄ est cō experientia. In aliis uero reperit̄ potētia sensitua cū memoria et rōcinationē ut in hominib⁹ qui inter se cōferūt de his quoz habent memoriā. Notandū iuxta doctrinā arist. in p̄hemio metha. 2. et 3. de aia q̄ gen⁹ aialis diuidit̄ in quinq; gradus quozū p̄m⁹ est eozū que habēt solū tactū cuiusmodi sunt ostree et conche marine. et hec sunt aialia imperfectissima tum rōne motus. q̄ nō mouent̄ fm locū mutando sitū cū habeāt alimentū cōiunctū. sed solū in eodē loco mouent̄ motu dilatōis et p̄strictōis tum rōne cognitionis. q̄ nō sentiūt in abñtia sensibiliū sed solum in p̄ntia cū nullū oio habeāt sensū interiorē distinctū a tactu sp̄eruz sensibiliū retentiū. Secundus gradus est eozū que p̄ter tactū habēt ali quē aliū sensū exteriorē. s. visū auditū vel olfactū et nullū interiorē ut musce bubones noctiluce et h̄mōi et hec sūt p̄fectiora aliis primi gradus tam in motu q̄ in cognitōe cū moueant̄ de loco ad locū et cognoscāt sensibilia distantia imutata p̄ mediū extraneū. illa uero nō mouent̄ nisi in eodē loco et nō cognoscūt nisi sensibilia p̄p̄inqua imutata p̄ mediū intraneū. Tertius gradus est eozū q̄ p̄ter tactū habēt tm̄ memoriā de sensib⁹ interiorib⁹ de numero quozū sūt apes formice et aranee que quidē excedūt aialia p̄mi gradus in motu et aialia secūdi gradus in cognitōe. mouent̄ enim hec de loco ad locū ut aialia secūdi gradus et cognoscūt in abñtia sensibiliū q̄ nō faciūt aialia p̄mi nec secūdi gradus. nunq; enī redirēt ad locū a quo recesserūt nisi eū abñtes cognoscerēt p̄ specie derelictā in memoria. Quartus gradus est eozū q̄ p̄ter tactū et memoriā h̄nt auditū p̄fectū ut symia equus et canis. et hec p̄fectiora sunt aialibus oīuz p̄cedentiū genez tā in motu q̄ in cognitōe. mouent̄ autē motu p̄gressiuo et nō illa. p̄p̄ defectū instrozū. s. pedū et tybiar. mot⁹ autē illoz est solū dilatōis vel p̄strictōis volatōis aut reptationis impulsione vel expulsione p̄tū iuicē. sunt etiā p̄fectiora quo ad cognitōne. quia hec cognoscūt in abñtia sensibil' absq; imutatioe sensus exterioris. illa autē nihil cognoscūt abñte sensibili et exercitio sensuū exterioroz. Et notant̄ dixi p̄fectū auditū. q̄ apes h̄nt auditū imperfectū p̄ferentē ad utilitatē. p̄gregant̄ enī iuicē ad sonū peluis sicut et alie aues ad garrit⁹ tristes aut letos. sed nō habēt auditū p̄fectū potentē. s. imutare memoriā. Quintus gradus ē eozū q̄ p̄ter tactū auditū

perfectū & memoriā hnt intellectus ut hoies qui aialia pfectissima sūt nō solū rōne intellect^o quo vltiter cognoscūt & discursu rōnali papiūt s; etiā rōne sensus. hnt enī hoies reminiscētia q̄ est vir tus sensitua interior inuestigās oblitū p memo riam q̄ nulli nisi homini cōpetit p Arif. in libro d̄ memo. & remini. hnt etiā cogitatuā q̄ cognoscit i diuidua ac differētiās oīuz p̄dicamentozū & que ex sp̄ibus accētium elicit sp̄es sbarū ut testat Lō men. 2° de aia. alia autē aialia talē cognitionē hnt nō pnt fm cū cū nō habeāt collatiuā uel argumē tatiuā a magis noto ad minus notuz. aialibus q̄ pmi aut secūdi gradus nō p̄perit prudētia nec dū ciplina neq; ratiocinatio cū nō habeāt memoriā neq; auditū neq; intellectū. sed aialib⁹ tertii gra dus cōpetit prudētia ex quo habēt memoriā di. p̄ho in p̄hemio metha. q̄ aialia hntia memoriāz sūt prudētia. aialibus uero quarti gradus cōpe tit prudentia rōne memorie & disciplina rōne au ditus. dicit enī p̄hs in p̄hemio metha. q̄ aialia hntia auditū sunt d̄isciplinabilia. sed nec ista nec illa hnt rōcinationē sicut nec intellectū. hoies aut qui sūt aialia gnti gradus hnt hec oia. prudētiāz quidē rōne memorie & disciplinā rōne auditus & rōcinationē rōne intellect^o. oēs enī diffiniētes ho minē dicunt q̄ est aial rōnale. Et si bruta hnt ali qd simile rōcinationi. nō tñ hnt rōcinationēz sed solū instinctū nature. canis enī p̄sequēs leporē p odorē si imenit tres vias odorās primā & scdam & nō reperies stati vadit ad tertiāz ac si argueret syllogisando iste sūt tres vie & nō iuit p̄ p̄mā nec p̄ secundā. q̄ p̄ tertiā iuit. sed bruta nō sic arguūt cū nō habeāt rōnem. faciūt aut talia ex solo instin ctu nāe. & cesso q̄ habeāt discursū ille nō est rō nalis cū nō beāt p̄missas & p̄lōne sed est quidāz p̄cessus nālis ab vno i aliud. Secūdo dubitat cū prudentia sit recta rō agibiliū. vi. ethi. & disci plina sit passio hois p̄ Arif. in topi. ista non repe riunt in brutis nisi i illis sit rōcination. Būdo q̄ prudētia & disciplina dupliciē sumunt videlicet cōi ter & p̄prie. Prudētia cōiter sūpta est notitia fu turozū p̄ memoriā. Disciplina uero cōiter sūpta est notitia habita p̄ instructionē & sic cōpetit bru tis. sed prudētia p̄prie dicta est recta rō agibiliū & disciplina p̄prie sūpta ē notitia intellectua ha bita a doctore. & sic nulli cōpetit nisi homini pru dentia uel disciplina cū prudētia sit habit⁹ cōsilia tiuus & disciplina propria passio hois sicut rīsbī litas zc.

¶ sensu quidez igit fit memo ria: sicut diximus. ex memoria aut multotiens facta experimentū. multe enim memorie numero expe rimentū unū sunt.

Præmissis supponibus faciētib⁹ ad dissolutionē qōms cū q̄rebat utrū cognitio p̄mōz p̄ncipioz sit inata uel acq̄sita p̄hs ponit q̄tuor p̄lōnes q̄ rum tres sūt declaratiue q̄siti & quarta est respō sua quarū p̄ma est ista. ex sensu fit memoria & ex memoria experimentū. Secūda p̄lō. ex expi mento fit v̄le quiescēs in aia v̄nū p̄ter multa ibi. et experimēto quidē. Tertia p̄lō. v̄le q̄scēs in aia est p̄ncipiū ar̄z & scie ibi. Ad cū est in oib⁹ Quarta p̄lō. cognitio p̄ncipioz nō est nobis in nata neq; puenit ex aliquo certioz sed fit ex p̄ci stēti cognitōe sensitua ibi. Neq; igit determinā

Prima p̄lō exēplariē declarat. nā vidēdo reu barbarū in h̄ p̄ticulari homie purgare colerā ha beo de h̄ memoriā & vidēs in alio reubarbarū fa cere idē iterū habeo de illo memoriā. & sic d̄ alius cū aut cōfero has memoratōnes inuicē p̄ actū nō nis p̄cludo hāc herbā & aliā cōsimilē esse purgati uā colere in isto & in alio p̄sillr egrotāte. p̄ igit ha bēt sensatio de reubarbaro q̄ est purgatiuus co lere. secūdo habēt memoria de sic sanatis. tertio vero expimentū de reubarbaro q̄ ē purgatiuus colere. Notandū p̄ q̄ sensus aliqñ accipit p̄ po tentia. quīq; p̄ organo sensitue. interdū uero p̄ actu illi⁹ organi. dicit enī p̄hs 2° de aia q̄ sensibi le positū. s. sensū nō facit sensū ubi p̄ accipit sensū p̄ organo. deinde p̄ sensatōe cū uero dicit in eodē libro. Oportet aut v̄lter de oī sensu accipe q̄ est susceptiu⁹ sp̄erū sine mā. intelligit p̄ sensū potētiā sensitua. nō igit accipit hic p̄hs sensū p̄ potentia uel organo sed tñ p̄ actu & opatōne illi⁹ & p̄ter nō intelligit p̄ memoriā potētiā sed actū memo rādi ita q̄ ex multis sensatōib⁹ fit vna memoratio p̄ collationē pluriū singulariū sensatoz. inuicē et ex multis memoratōib⁹ fit v̄nū expimentū p̄ acce ptionē v̄ni⁹ ex multis ut testat p̄hs i p̄hemio me tha. Secūdo notanduz q̄ expimentū seu expe rientia est notia pueniēs ex multis memoriis cō similiū p̄us sensatoz qua de p̄sim⁹ & similitē iudi cāt. v̄bi grā. tu sepe vidisti ignēz que tactu cogno uisti esse calidū & memorādo de illis ac eodē inuicē cōferendo aliū cōsimilē iudicas esse calidū absq; h̄ q̄ illū tangas. tale igit iudiciū dicit expe rimētale sicut sua notitia xpientia aut experimē tum vocat. similitē quia vidisti reubarbarū purgā colerā fortis & platonis cōferēdo inuicē intentio nes memoratas for. & pla. & reubarbari iudicas ciceronē terrestri colera estuantē cōsimilē reubar baro posse sanari & in hoc habēt experientia ac in diciuz expimentale. Cōtra p̄dicta ar. & p̄ q̄ ex vna tñ memoria pōt fieri expimentuz. quia sicut se habet sensus ad memoriā. ita memoria ad ex perimentū. sed ex v̄nico sensu pōt fieri memoriā. q̄ ex v̄nica memoria pōt fieri experimentū. Se cūdo ar. q̄ ex nulla memoria pōt fieri experimē tū. nā posita cā ponit effectus. si igit ex memoria

fieret experimentū. tūc cui inest memoria cōpete ret experimentū qd est falsū. quia bruta habent memoriā & nō experimentū fm p̄hm in p̄hemio metha. Ad primū dicit q̄ experimentū duo importat. v̄nū materiale. s. sp̄es retētas in memo ria. & v̄nū formale videlicet collationē illarū sp̄ez v̄nūq; q̄z aut iudicari debet tale uel tale ex natu ra formalitatis cū q̄ de essentia experimēti sit col latio sequit q̄ sicut collatio plura requirit ita ex perimentū. nemo enī pōt iudicari in bene exper tus in bello qui nō pōt cōferre inter multa bella in quibus iam fuit nec in regimine qui nō pōt cō ferre inter multa regimina. v̄nū enī factū non fa cit experimentū sed collatio inē multa. dico igit ad argumentū q̄ similitudo tenet quantuz ad h̄ q̄ sicut sensus p̄cedit memoriāz ita memoria p̄ce dit experimentū. nō aut quātū ad multiplicatio nem sensuū & memoriāz. Ad secundū p̄cedo q̄ posita cā sufficiētī ponit effectus. nō vna sola me moria nō est cā sufficiēs nec p̄seruatio pluriū me moriarū. sed ultra hoc requirit collatio illarūz q̄ quidē in brutis nō reperit sicut nec rō. & si ar. q̄ memoria nullo mō sit cā experimenti ex eo q̄ me moria est tñ p̄teriti. experimentū aut ordinat p̄ sensū futurū. neq; p̄ntia. sed solum sequit nō sit cā adequata. experimentū enī est p̄teriti fm qd̄ huius rōne memorie & est p̄ntis & futuri ratione collationis.

Ex experimēto aut aut ex oīni quie scente uniuersali in aia uno p̄ter mul ta quodcūq; in oibus unū sit idē ar tis est p̄ncipiū & sciēsi quidē circa generationem: est artis: si uero circa esse scientie.

Secūda p̄lō. ex experimēto fit v̄le quiescēs i aia v̄nū p̄ter multa. ista p̄lō etiā exēplariē declarat. et p̄ quo ad p̄mā partē. nā h̄ns experientia d̄ illo igne q̄ est calefactiu⁹. & de illo similitē & q̄ nō dat instātia. format illā v̄lem. oīs ignis est calefactiu⁹ & h̄ns experientia de forte colerico q̄ est iracūd⁹ & de platone colerico q̄ est iracund⁹ neq; repit in stantia. format hāc p̄ceptionē v̄lem. oīs colerie⁹ est iracundus. expert⁹ etiam q̄ egritudo frigida curat calido & eō egritudo sicca curat humido et eōuērio nō solū in vno sed in multis formis for mat hanc v̄lem & cōem p̄ceptionē. oia tria cōtra rīs curant. & ex his habēt p̄ma pars cōclōnis. s. q̄ experimēto fit v̄le. secūda pars etiā ostendit v̄i delict q̄ v̄le est q̄scēs in aia. qm̄ p̄pō v̄lis de ducta ex suis singularib⁹ est q̄scēs in aia cū nō sit ex animā sicut nec actus cōponēdi nō diuidendū quibus formant p̄pōnes mētales. v̄i autē quies cere in aia & nō moueri. qm̄ ex tali p̄pōne v̄li ag generat habitus quo intellect⁹ p̄mpte pōt illam

uel cōsimilē infinities formare. cōstat aut q̄ habi tus est q̄litas de difficili mobilis fm p̄hm in p̄ dicamentū. Tertia pars sequit ex dicit. nā cū tale v̄le nō eliciat ex v̄nigo tñ singulari sed ex multis nec sint plura sed tñ v̄nū neq; sit in eodē sbo cuz suis singularib⁹ cū p̄positio v̄lis sit in intellectu & singulares experimētales ex q̄bus deducit sint in sensu sequit tale v̄le esse v̄nū p̄ter multa. No tandū p̄ q̄ sicut ex vna sola memoria nō ḡnatur experimentū sed ex multis. ita ex vno solo experi mento non generat v̄le sed ex multis cū p̄pō v̄lis nō deducat ex vno singulari sed ex multū. & licz ex vno solo expimento nō deducat p̄positio v̄lis. tñ bene deducit ex vna sola experientia. quia p̄prie loquendo sicut scia nō est scitū neq; scibile. ita ex perientia nō est experimentū neq; experimētabi le. sed sicut scitū ē p̄pō p̄clusa in demfatiōe & scia est habit⁹ acq̄sit⁹ p̄ demfationē. ita expimētū ē p̄ positio p̄clusa p̄ collationē memoriāz pluriū sen satorū. et xpientia est habit⁹ acq̄situs p̄ talē col lationē. & sicut p̄clusio scita nō manet i intellectu post actualē p̄siderationē sed bñ scia. ita p̄ actua lem p̄siderationē nō manet in sensu expimentū s; bñ xpientia. & sicut cōclō scita d̄ actualis cogni tio & scia habitualis. ita expimentū est actual co gnitiocōplexa. & xpientia habitual interduz tñ improprie loquēdo experimentuz dicit xpientia sicut p̄pō scita d̄ scia. & tūc ex multis xpientis fit v̄le sicut ex multis expimentū. Secūdo notā dum q̄ cogitatuā hois q̄ est potētia sensitua et si nō utit rōne syllogistica uel inductiua a singula ribus ad v̄le cū nō sit cognitua v̄lis in suo eē for mali & abstracto utit. tñ rōne inductiua & entime matica arguēdo a pluribus singularib⁹ ad aliud et ab vna singulari ad p̄pōne p̄ticularē. di. enim Lōmē. 2° de aia q̄ cogitatuā hois spoliat intētio nes sensatas a p̄ditionib⁹ indiuiduantib⁹ qd̄ nō est intelligendū p̄ abstractionē p̄ceptus specificī uel generici cū h̄ sit op⁹ soli⁹ intellectus possibil⁹ ut colligit a. p. 3°. de aia. sed solū p̄ abstractionēz indiuidui vagi. eo mō quo di. Arif. in p̄dicamentū q̄ p̄me sbe sūt aliq; hō aliq; equus. Cogitatuā igit v̄tus abstrahit a singulari p̄ceptū particularē p̄siderādo for. nō solū ut est hic hō & hoc albū et hoc figuratū. sed etiā ut ē aliq; hō aliq; albū et aliq; coloratū uel figuratū. non aut p̄siderat ali qd̄ ut est hō uel aial aut albū uel figuratū cū hec sit cōsideratio intellect⁹ possibil⁹. iō si nō poterit cogitatuā hoc argumentū formare. hō currit. q̄ al⁹ currit. bñ tñ format illud. iste hō currit. q̄ ali qd̄ al⁹ currit. & si ex his p̄cludit cogitatuā eē intel lectū. qz rōcinari ad solū intellectū p̄tinet d̄ p̄ce dendo q̄ fm p̄hm & Lōmen. 3° de aia. duplex est intellectus rōcinatiū. s. passiuus & passibil⁹. In tellectus passiu⁹ generat & corripit q̄ cogitatuā dicit & est potentia aic sensitue. Intellectus autē

Dubitat nam scia qua scit omne triangulū habere tres angulos eq̄les duobus rectis dependet causalit̄ a scia qua scit triangulū habere angulum extrinsecū equivalentē duobus oppositis in trinfecis. ḡ scia est principiu scie. Respondet q̄ intellectus per se est principiu scie: sed scientia per accidēs est principiu scie. quia aliqua scia nō est h̄mōi principiu. sed nō accidit intellectui esse principiu scie cum nō sit aliquis intellectus qui non sit principiu scie tam totalis q̄ ptialis.

Si igit nullum aliud genus preter sciam habem⁹ uerū: intellect⁹ utiq̄ scientie principiu erit. ⁊ hoc quidem principiu principii utiq̄ erit. hoc autē omne sibi se h̄z ad oē rez genus.

Quarta cōclusio nō omniū principiorū est eadē cognitio. pbatur nō omnia principia sūt eadē. igitur nec eorundē eadē cognitio. patet p̄na. quia actus distinguunt per obiecta. 2º de anima. ⁊ aī ar. quia aliq̄d principiu est principiu principii. ⁊ aliquod principiu nō est principiu principii. ḡ nō omnia principia sunt eadē. patet p̄na. quia de eodem nō verificant cōtradictoria. nam intellectus est principiu principii cum sit principiu oīz principiorū scientiarū specialū. s. geometrie. arithmetice ⁊ h̄mōi. aliquod autē principiu nō est principiu principii aliter procederet in infinitū in principii. quod est p̄tra p̄m p̄mo h̄m⁹ ⁊ p̄mo p̄bi.

Ex predictis habet solutio illarū duarū questionū. qm̄ sicut alterius ⁊ alterius p̄ctōnis ac etiā aliarū ⁊ aliarū p̄missarū est alia ⁊ alia cognitio: ita aliorū ⁊ aliorū principiorū est alia ⁊ alia cognitio. principii enī affirmatiui cognitio est diuersa a genere ⁊ specie a cognitōne principii negatiui. ⁊ sic p̄ma questio nō habet difficultatē. secunda autē absoluta est in declarando intellectū eē habitum primorum principiorum ⁊ scientiā esse habitum cōclusionis. Circa dicta tam hic q̄ in altera lectōne tangunt quattuor dubia. Primum est ut p̄ma principia sint nobis innata. q̄ sic ar. per cōmenta. 2º. metha. di. q̄ p̄ma principia sunt naturaliter habita. ⁊ 3º de anima ponit unicū intellectū in omnibus hominibus. ⁊ p̄ter eadē species intelligibilis. ⁊ eosdē habitus sciētificos in omnibus hominibus. ex quo sequit̄ q̄ habitus primorum principiorū nō solū habent in natiuitate sed etiā ante natiuitatē. quia quocūq̄ homine dato ante illū fuerūt isti habitus in aliquo alio. ex quo unicus est intellect⁹: ⁊ semp aliquis homo intellexit. Item nullus sane mētis pōt negare p̄ma principia intellectis terminis. ut testat arif. quarto metha. ergo sūt nobis innata. patet p̄na quia si de nouo acquirerent nō apparet aliq̄ obligatio ad negandū. In oppositū est aristo. i

lfa. ⁊ 3º de anima. q̄ intellectus in principio est tā q̄ tabula rasa in qua nihil est depictū. ⁊ q̄ est in pura potētia anteq̄ intelligat. ⁊ ad cōmē. dicit q̄ sicut materia p̄ma nāliter recipit formā. et tū nulla forma est sibi innata. ita intellectus possibilis nāliter recipit p̄ma principia: tū nō sūt illi innata. ⁊ sicut mā p̄ma dicit̄ pura potētia in genere naturaliū nō obstat ante q̄ semp hēat formā. ita intellectus possibilis est pura potētia in genere intelligibiliū nō obstat ante q̄ nūq̄ careat spē intelligibili ⁊ habitu sciētifico. nec ex hoc sequit̄ illas species esse sibi innatas. quia dependēt a fantasmatibus quibus corruptis nō amplius aliqua esset forma speculatiua in intellectu. ideo nō incidit hic modus loquēdi cum opi. pla. di. tales habitus esse innatos anie ⁊ eosdē reportari continue ab anima siue in corpe siue extra corpus ponatur. Preterea cum dicit p̄bus q̄ intellect⁹ est sicut tabula rasa in qua nihil est depictū loq̄ ex parte intellectus possibilis. q̄ q̄tum est de se nunq̄ intelligit nisi a fantasmate imutet: ⁊ a fantasmate immutatū format cōcept⁹ cōmunes formando cognitōnes v̄les. quia si habet alios cōceptus hoc nihil facit ad intelligentiā indiuidui cui nouiter applicat. sed requirunt alii cōsiles cōceptus dependētib⁹ a fantasmatibus alteri indiuidui qui si reperiāt alios cōsiles idēmp̄ficant. illis p̄pter immūtatē potētie in qua sunt deinde cum dicit. nullus sane mētis pōt negare p̄ma principia concedat. ex quo nō sequit̄ aliud nisi q̄ p̄ma principia naturalit̄ cognoscunt absq̄ discursu virtute lumis intellect⁹ agētis. Secundū dubiū. utrū p̄ma principia sint innata intelligentis sepatim. ⁊ arguit q̄ sic. ubiq̄q̄ multitudo intellectuū ibi est cōpositio ⁊ diuisio. s. p̄m tertio de anima. sed p̄petuo in intelligentis fuit multitudo intellectuū cum per diuersas species diuersa intellexerint. ergo p̄petuo in illis fuit cōpositio ⁊ diuisio. ⁊ consequēter habitus primorum principiorū. patet p̄na. quia principiu affirmatiui est principiu oīz affirmatiui. ⁊ principium negatiui est principiu oīz negatiui. ut colligit a p̄bo p̄mo h̄m⁹. ⁊ q̄rto metha. Dicendū q̄ in intelligentis nō sunt innata p̄ma principia neq̄ acquisita. quia in eis nō potest eē aliqua p̄positio affirmatiua vel negatiua ex earum multa p̄fectione. ideo enī intellectus humanus cōponit ⁊ diuidit. quia nō statim habito subo intelligit predicatū p̄pter dependentiā quā habet a sensu. intelligentie autē statim cū cognoscit q̄ddatatem cognoscit omnia p̄tinentia ad illā. ideo sufficit spē innate ad omnia cognoscendū absq̄ cōpositione ⁊ diuisione ⁊ absq̄ discursu. Unde q̄ intellectus diuin⁹ omnia intelligit. ⁊ omnia cōprehendit cum sit oīz similitudo ⁊ exemplar. omnia intelligit per essentiā p̄pria. intellectus autē h̄m

manus nec omnia intelligit nec omnia cōprehendit. ideo intelligit p̄ spē receptas a sensibilibus intelligentie autē quia oīa cognoscit. sed nō omnia cōprehendit nō intelligit p̄ essentias suas nec p̄ species innatas. Sicut enī corpora sunt in duplici differētia. quia quedā nō mouent ad suā p̄fectionem cū semp habuerint eā ut corpora celestia. q̄dam autē mouent ad suā p̄fectionē p̄pter carētiā illius ut corpora inferiora. ita intelligentie mouentes corpora celestia nūq̄ mouent ad suā p̄fectionem quia semp eā habuerunt. ideo intelligit per spē innatas. intellectus autē humanus mouēs h̄ corpora inferiora mouet ad suā p̄fectionē p̄ p̄uentionem eius. ideo intelligit p̄ species acquisitas.

Et ad argumentū dicit q̄ nō quecūq̄ multitudo intellectuū cōpositionez causat. sed multitudo illorum intellectuū quorū vnū attribuitur alteri uel remouet ab altero. intelligentia autē separata intelligendo quidditates alicuius rei si malū intelligit quicq̄ ei attribui potest uel remoueri. Unde intelligēdo quicquid est. intelligit q̄ quid nos intelligere possumus. cōponēdo ⁊ diuidendo per vnū suū simplicē intellectum. non ḡ habet in se intelligentiā separata discursū aliquē nec syllogismū. non p̄positionem affirmatiuam uel negatiuā. non p̄ma principia. non habitum eorum neq̄ cōclusionē sicut neq̄ scientiā uel artē que est habitus acquisitus p̄ demonstratiōne uel syllogismū. sed hec omnia intelligit per cōceptus simplices cōcreatos aut spē intelligibiles innatas absq̄ aliqua affirmatiōne alicuius de aliquo uel negatiōne alicuius ab aliquo. Tertius dubium utrum aliqua cognitio sit certior notitia p̄morū principiorū. ⁊ videt q̄ sic. quia notitia habita per experientia et intuitiue est certior: habita per discursum aut abstractiue. constat autē cognitionem sensus haberi ad experientias ⁊ intuitiue cognitio aut intellectus habetur abstractiue uel per discursum ⁊ hoc videt velle. patz 3º de anima di. q̄ sensus nō decipit circa propria sed circa cōmunia. intellectus uero decipit circa cōmunia.

Dicendum q̄ vna cognitio potest dici alia certior: quadrupliciter scilicet certitudine applicabilis. certitudine obiecti. certitudine mediū demonstratiui. ⁊ certitudine modi demonstrandi. Illa notitia est altera certior certitudine applicabilis que immediatim attingit obiectus. et sic vult Cōmentator: secūdo metaphi. q̄ scientie naturales sunt certiores scientis mediis inter pure mathematicas ⁊ naturales. Illa vero notitia est altera certior certitudine obiecti cuius obiectus est certus. ⁊ sic metaphi. est certissima ex intentiōe p̄bi losophi in probemio metaphi. Illa autē notitia est altera certior certitudine mediū demonstrati

ui cuius mediū demonstratiui est certius. ⁊ sic loquit̄ in probemio de anima philosophus dicens q̄ est certior scientia de anima ceteris naturalibus disciplinis. Cōmenta. uero q̄ excedit omnes scientias preter diuinam confirmationem demonstratiōnis. sed illa notitia est altera certior certitudi ne modi demonstrandi que euidentiori procedit demonstratiōne ex magis per se notis. et sic loquit̄ Cōmentator. secūdo metaphi. dicens q̄ scientie mathematice sunt in primo gradu certitudinis.

Est igitur dicendū q̄ cognitio sensitua est certior cognitione intellectiua. et cōsequenter cognitione primorum principiorū solum primo modo. eo q̄ vniuersalia deus et intelligentie que obiectū tur intellectui sunt maioris entitatis ⁊ cōsequenter maioris certitudinis q̄ obiecta sensuum di. Aristo. secūdo metaphi. q̄ sicut se habet oculus noctue ad lucē solis. ita intellectus noster ad manifestissima in natura ubi dicit Cōmentator q̄ philosophus per manifestissima in natura intelligit deum et substantias abstractas a materia.

Quartū dubiū propter quid ponitur habitus primorum principiorum cum habitus non ponatur nisi ad remouendū difficultatem operandi si cur habitus virtutis ponuntur propter difficultatem operandi que est ex repugnantia appetit⁹ ad rationem. modo cognitio primorum non habetur cum difficultate cum illa sint a nobis naturaliter intellecta. nec oportet ponere talem habitum propter indifferentiam ad opposita principiorum dicendo q̄ intellectus quantum est ex se indifferens est ad verū ⁊ falsam cognitionez primorum allegando q̄ scribitur quarto metaphi. phisice. aliqui crediderunt opposita primorum principiorum. sed iterum hoc non potest dici. quia p̄ma principia naturaliter intelliguntur a nobis ⁊ sunt sicut locus ianue in domo que nullus ignorat per Cōmentator. secūdo metaphi. Ideo dicitur q̄ talis habitus ponitur non propter indifferentiam nec propter difficultatē intelligendi p̄ma principia. sed ad tollendū difficultatē intelligēdi alia principia tam demonstrabilia q̄ indemonstrabilia. ita q̄ se habeat tanq̄ actus primus respectu actus secundi eo modo quo loquitur Aristoteles secūdo de anima dicens q̄ icentia est act⁹ primus. et cōsideratio actus secundus. et Cōmentator. ibidē q̄ acuties est actus primus. ⁊ incisiō est actus secundus eiusdem. intellectus enim indiget instrumento ut exeat in actum principiorū particularium tam ingredientium q̄ non ingredientium demonstratiōnem ac etiā cōclusionem scitarum et scibilium artis et scientie. huiusmodi autē instrūm est habitus primorum principiorum que nobis cōtulit oīpotens de⁹ ad tollendū

difficultatem sciendi quam incurrimus per peccatum a quo absoluti per gratiam mereri valeamus eternam vitam ac sempiternam gloriam. Amen.

Explicit scriptum clarissimi artium et sacre theologie doctoris Pauli ueneti fratris ordinis heremitarum diui Aurelii Augustini: in libros posteriorum Aristotelis accuratissime castigatus. Arte ac impensa Joannis herborum Alemanni: qui non solum summam adhibet diligentiam: ut sint hec sua sine uitio: uerum etiam ut sint laute elaborata. Impressum Venetiis. Anno salutis. M. cccc. lxxxi. die uero quarta octaua Ianuarii.

Imp
Incipit registrum.

a
prima uacat.
Clarissimi
demonstrare
fit inductio

b
Primum est
tu es homo
particularem
premissis

c
magis dispo.
Quibusdam
Secunda opinio
spondet pbs

d
Celum enim
hec debet esse
ipsum accidens
ta a priori

e
Quando igitur non
cuius medius
strationem
genera causarum

f
videt verum
accidit suo
fines metha.
ore ad secundum

g
enim et non
demonstrat aliud
et non sunt geo.
commentator 2º

h
sine suo poste.
sed quo ad mo.
a. autem in nullo
dicendum

i
maiori extremi.
dualitatem esse
tua. ut patet
tia in utraque

l
a proprio

omnis demon.
Et arguitur
In demonstra.

l
Notandum
nitur d. qui
et utrumque
ubi questuit

m
non enim esset
elusiones. Quare
Tertio sic
eadem esse

n
quarto ipsum
bat esse animalia
Quarta conclusio
eclipsari

o
Quarto ita se
tum et per syllogis.
zatum est qui
tis esse mani.

p
numero simul
diffinitionem
Quarta distinctio
per medium nega.

q
recti cui sit
2º pbsi. ergo.
equaliter
que sunt

r
communioris
indivisibilis
per domesticum
Secundus et

s
demonstratur
locu. determi
Alia autem

t
dependet
fieret experimentum
moralibus

